Arhimandrit CLEOPA ILIE

PREDICI
LA
PRAZNICE ÎMPĂRĂTEŞTI
ŞI
LA SFINŢI DE PESTE AN

Tipărite cu binecuvântarea
Prea Sfinţitului
E F T I M I E
Episcopul Romanului

Ediţia a II-a

Îngrijită de
Arhim. Ioanichie Bălan

Editura Episcopiei Romanului – 1996

PREFAŢĂ
la a II-a ediţie

Cuvântul Evangheliei este un mesaj al dragostei şi al păcii, aşa cum Biserica noastră Ortodoxă l-a trăit şi-l trăieşte în decursul existenţei sale bimilenare. Exemplele luate din Sfânta Scriptură, din viaţa Bisericii, din viaţa de fiecare zi, devin analogie, mărturie, probă şi ilustrare care trezesc interesul şi dorinţa de imitare şi urmare. Predicatorul şi predica sunt un factor de educaţie religios-morală care pune în lucru toate posibilităţile spre a realiza chemarea cu care Domnul nostru Iisus Hristos a chemat la apostolat pe Sfinţii Săi Ucenici şi Apostoli.

Cartea de faţă intitulată: **Predici la praznice împărăteşti şi la sfinţi de peste an**, scrisă de Prea Cuviosul Arhimandrit Cleopa Ilie din Mânăstirea Sihăstria, judeţul Neamţ, binecunoscut şi apreciat de clerici şi credincioşi, este o lucrare pe cât de utilă, pe atât de originală.

Lucrarea, bine gândită şi simţită, a fost concepută şi redactată în urma contactului cu credincioşii, în liniştea chiliei sale mânăstireşti. Predicile sunt împărţite în: *Predici la praznice împărăteşti* şi *Predici la sfinţi de peste an.* Lucrarea este izvorâtă din profunda dragoste părintească şi din dorinţa de a fi utilă fiilor săi duhovniceşti, atât de deosebiţi, ca: fraţi şi părinţi de mânăstire, clerici de mir şi, mai ales, credincioşi din toate colţurile ţării. Ea se prezintă ca un dialog al omului cu Dumnezeu şi cu sfinţii Lui, o adevărată comoară de cunoştinţe teologice, scripturistice şi patristice, pe care Părintele Cleopa Ilie le stăpâneşte uimitor de bine.

Este prima carte de predici a Prea Cuvioşiei Sale, care vede lumina tiparului.

Istorioarele folosite în predici, majoritatea luate din Vieţile Sfinţilor, concluziile practice ce se trag din fiecare învăţătură, îndemnurile pentru o viaţă cu adevărat creştinească, în duhul Sfinţilor Părinţi şi al Ortodoxiei, sunt foarte binevenite. Atât nevoia unor predici cât mai bune la praznice împărăteşti şi la sfinţi, cât şi originalitatea specifică autorului şi actualitatea lucrării de faţă, ne-au îndemnat să o luăm în considerare şi s-o înscriem în planul editorial al Eparhiei Romanului. Avem încredinţarea că volumul de predici al Părintelui Arhimandrit Cleopa Ilie va completa literatura omiletică a celor doritori de astfel de lucrări şi, mai ales, va fi util clericilor, tinerilor teologi şi credincioşilor Bisericii noastre Ortodoxe.

Întrucât prima ediţie a acestei cărţi de predici, apărută în anul 1985 într-un tiraj destul de mic, s-a epuizat repede, tipărim acest volum de predici într-o nouă ediţie îmbunătăţită, la care autorul a adăugat un număr de zece predici noi la sfinţii români canonizaţi de Sfântul Sinod, în anul 1992.

Apreciind osteneala venerabilului Părinte Arhimandrit Cleopa Ilie, am dat binecuvântarea noastră pentru tipărirea acestor predici şi le recomandăm călduros preoţilor şi credincioşilor.

† *EFTIMIE*

Episcopul Romanului

Intrarea Maicii Domnului în Biserică
Anul mântuirii - 1996

INTRODUCERE

Lucrarea de faţă, intitulată **Predici la praznice împărăteşti şi la sfinţi de peste an**, cuprinde un număr de 63 de predici la praznice împărăteşti şi la sfinţi mai importanţi din cursul anului bisericesc.

Aceste predici le-am vorbit de mai multe ori, fie la mânăstirea de metanie - Sihăstria - fie pe la diverse mânăstiri şi biserici, unde am fost trimis de ascultare. Unele dintre ele sunt mai lungi şi cu conţinut dogmatic şi patristic; altele sunt mai scurte, aghiografice şi cu un conţinut moral-catehetic, pe înţelesul tuturor, după slabele mele puteri, cum m-a luminat Preasfântul Duh.

Prea Sfinţitul Eftimie, Episcopul Romanului şi Huşilor, cerându-mi să pregătesc un volum de predici cu titlul de mai sus, pe înţelesul credincioşilor noştri, m-am ostenit să redactez acest volum de predici, cu ajutorul Preabunului nostru Mântuitor şi al Preacuratei Sale Maici, pe care l-am trimis Înalt Prea Sfinţitului nostru mitropolit Teoctist al Moldovei şi Sucevei şi Prea Sfinţitului Eftimie al Romanului şi Huşilor, spre verificare şi aprobare.

Pe cât am putut am căutat ca predicile de faţă să fie în general mai scurte, mai pe înţeles şi apropiate de inima bunilor noştri credincioşi de la sate şi oraşe. La sfârşitul fiecărei predici am făcut aplicaţie la viaţa şi problemele religioase actuale care îi preocupă pe credincioşi.

Cartea de predici este împărţită în două părţi. Prima parte cuprinde 21 de predici la praznicele împărăteşti, inclusiv la cele şase duminici dinainte şi după praznice. Acestea au un conţinut dogmatic mai profund, pentru că însăşi praznicele împărăteşti prezintă momente principale din viaţa şi activitatea pământească a Mântuitorului, care cer o explicaţie mai cuprinzătoare a învăţăturilor dogmatice revelate.

Partea a doua cuprinde 32 de predici la sfinţi cu priveghere şi polieleu de peste an, care se ţin mai ales la mânăstiri, la care s-au mai adăugat 10 predici la sfinţii români nou canonizaţi. Aceste predici au un conţinut aghiografic mai uşor şi plăcut credincioşilor,

având un caracter mai mult moral, prin care sfinţii sunt prezentaţi ca modele vii de urmat pentru noi toţi.

Scopul acestor învăţături patristice, mai întâi este acela de a populariza pe Sfinţii Părinţi în rândul credincioşilor, despre care ei ştiu atât de puţin. Apoi, de a-i hrăni şi zidi duhovniceşte cu sfaturi autentice de la Sfinţii Părinţi, care se bucură de o necontestată autoritate morală în Biserica Ortodoxă. Al treilea scop este gândul de a pune prin aceasta la îndemâna preoţilor noştri învăţături patristice de primă importanţă pentru misiune, gata alese, pentru a fi folosite după dorinţă, fie în cadrul unor predici, fie în mod liber, de la caz la caz.

Nu ştiu dacă am reuşit să fac atât cât ar fi trebuit şi cât aş fi dorit, mai ales că aceasta este prima mea carte de predici care vede lumina tiparului. Prin cartea de faţă am dorit să dau şi eu o mână de ajutor preoţilor iubitori de Hristos, care fac misiune evanghelică şi se ostenesc pentru apărarea dreptei credinţe şi mântuirea credincioşilor ce li s-au încredinţat. De aceea, rog pe preoţii şi credincioşii care vor citi şi asculta aceste predici să nu mă uite pe mine nevrednicul la sfintele lor rugăciuni. Căci şi eu, de multe ori am lăsat pravila cea cuvenită călugărului la chilie şi chiar la sfânta biserică şi am zăbovit a scrie aceste modeste predici, socotind că vor fi de folos credincioşilor noştri şi că rugăciunile lor vor completa lipsurile mele.

Mulţumesc Bunului nostru Mântuitor, Iisus Hristos, că a binecuvântat cartea aceasta să vadă lumina tiparului. Mulţumesc Înalt Prea Sfinţitului Teoctist, Mitropolitul Moldovei şi Sucevei şi Prea Sfinţitului Eftimie, Episcopul Romanului şi Huşilor, că au dat înalta binecuvântare de tipărire a acestor predici. Mulţumesc tuturor colaboratorilor care au contribuit după putere la buna reuşită a cărţii de faţă.

Doresc ca aceste predici să fie spre lauda lui Dumnezeu, Celui în Treime preamărit, spre cinstea tuturor sfinţilor Lui, spre folosul sufletesc al binecredincioşilor noştri creştini şi spre mântuirea sufletului meu, în ziua cea mare a judecăţii pe care o aştept.

La praznicul Învierii Domnului
Anul mântuirii - 1985

Arhimandrit CLEOPA ILIE
Mânăstirea Sihăstria

I

PREDICI

LA

PRAZNICE ÎMPĂRĂTEŞTI

PREDICĂ
LA
ÎNVIEREA DOMNULUI

Cu trupul adormind ca un muritor, Împărate şi Doamne, a treia zi ai înviat, pe Adam din stricăciune ridicând şi moartea pierzând; Paştile nestricăciunii, lumii de mântuire

(Luminânda de la slujba Învierii).

Hristos a înviat!

Iubiţi credincioşi,

Astăzi este ziua cea prealuminată şi preaveselitoare a Învierii Domnului. Astăzi este cel mai mare praznic al Bisericii lui Hristos şi sărbătoarea sărbătorilor. De această sărbătoare a Preaslăvitei Învieri a lui Hristos atârnă mântuirea noastră. Acestea înţelegându-le şi avându-le în vederea minţii, vom îndrăzni a vorbi câteva lucruri despre această slăvită sărbătoare a Învierii Domnului, întru care *Hristos, Paştile nostru S-a jertfit pentru noi* (I Corinteni 5,7; Efeseni 2, 13-14) *şi, prin Învierea Sa, ne-a trecut pe noi din moarte la viaţă* (I Ioan 3, 14).

Mai întâi trebuie să ştim că taina Învierii Domnului şi a învierii morţilor a fost descoperită patriarhilor, proorocilor şi dreptilor din Legea Veche şi celor mai înainte de Lege. De aceea, vom arăta mai întâi mărturiile Sfintei Scripturi în această privinţă. Patriarhul Iacob, proorocind şi binecuvântând pe fiii săi, a arătat că din Iuda va răsări Domnul nostru Iisus Hristos şi că Lui se vor supune, zicând: *Nu va lipsi sceptru din Iuda, nici toiag de cârmuitor din coapsele sale, până ce va veni Împăciuitorul, Căruia se vor*

supune popoarele (Facere 49, 10). Iov cel mult-răbdător, proorocind despre răscumpărarea neamului omenesc prin Hristos Iisus şi despre învierea trupurilor în ziua cea mare a Judecăţii de apoi, a zis: *Ştiu că Răscumpărătorul meu este viu şi că El, în ziua cea de pe urmă, va ridica iar din pulbere această piele a mea care se destramă. Şi afară din trupul meu voi vedea pe Dumnezeu. Pe El Îl voi putea vedea şi ochii mei Îl vor privi, nu ai altuia. Şi de dorul acesta mărun-taiele mele tânjesc în mine* (Iov 19, 25-27). Iar proorocul şi împăratul David se veselea cu nădejdea Învierii Domnului şi că nu va fi lăsat în iad sufletul lui şi zicea: *Pentru aceasta, s-a veselit inima mea şi s-a bucurat limba mea, dar încă şi trupul meu se va sălăşlui întru nădejde. Că nu vei lăsa sufletul meu în iad, nici vei da pe cel cuvios al Tău să vadă stricăciunea* (Psalm 15, 9-10; Fapte 2, 26-27).

Proorocul Osea, arătând că Mântuitorul nostru Iisus Hristos pe cei credincioşi îi va izbăvi din robia iadului prin Învierea Sa, zice: *Din mâna iadului îi voi izbăvi pe ei şi din robia morţii îi voi scoate pe ei.* Apoi, arătând biruinţa Mântuitorului asupra morţii şi a iadului prin Patima şi Învierea Sa, zice: *Unde îţi este, moarte, biruinţa ta? Unde îţi este, iadule, boldul tău?* (Osea 13, 14). Marele prooroc Isaia, arătând despre învierea morţilor prin porunca Mântuitorului la Judecata de apoi, zice: *Morţii Tăi vor trăi şi trupurile lor vor învia! Deşteptaţi-vă, cântaţi de bucurie voi cei ce vă sălăşluiţi în pulbere! Căci roua Ta este rouă de lumină şi din sânul pământului, umbrele vor învia* (Isaia 26, 19).

Acelaşi lucru, arătându-l şi marele prooroc Daniel, zice: *Mulţi din cei ce dorm în ţărâna pământului se vor scula, unii la viaţă veşnică, iar alţii la ocară şi ruşine veşnică* (Daniel 12, 2). Fericiţii Macabei, când erau chinuiţi de păgânul Antioh pentru că păstrau Legea lui Moise, au mărturisit despre învierea morţilor, zicând: *Tu, dar, nelegiuitule, ne scoţi pe noi din această viaţă; însă Împăratul lumii pe noi, cei ce murim pentru legile Lui, iarăşi ne va învia, cu înviere de viaţă veşnică* (II Macabei 7, 9).

Încă şi proorocul Iezechiel a văzut mai înainte taina învierii morţilor, prin mulţimea oaselor uscate ce i s-au arătat (Iezechiel 37,1-10) şi învierea mortului ce s-a atins de oasele sfântului prooroc Elisei, care închipuiau învierea morţilor (IV Regi 13, 21).

Dar şi Ilie proorocul, cu rugăciunea către Dumnezeu, a înviat pe fiul văduvei din Sarepta Sidonului (III Regi 17, 17-22), iar Elisei proorocul cu rugăciunea sa a înviat pe fiul Sunamitencei (IV Regi 4, 32-35). La fel proorocul Iona prealuminat a închipuit Învierea Domnului şi pogorârea Lui la iad, cu şederea în pântecele chitului şi revenirea la viaţă după trei zile şi trei nopţi (Iona 2, 1-11).

Până aici am adus mărturii ale Învierii lui Hristos din Vechiul Testament. Iar în Noul Testament cel mai mare şi preasfânt şi adevărat vestitor al învierii din morţi a fost Însuşi Domnul Dumnezeul şi Mântuitorul nostru Iisus Hristos. La cererea cărturarilor de a le da un semn, El a zis: *Neam viclean şi desfrânat cere semn, dar semn nu i se va da lui decât semnul lui Iona proorocul. Că precum a fost Iona în pântecele chitului trei zile şi trei nopţi, aşa va fi şi Fiul Omului în inima pământului, trei zile şi trei nopţi* (Matei 12, 38-40). Altă dată, Mântuitorul, vestind ucenicilor Săi Învierea Sa din morţi, le-a zis: *Voi toţi vă veţi sminti întru Mine în noaptea aceasta, căci scris este: Bate-vor păstorul şi se vor risipi oile turmei. Dar după Învierea Mea, voi merge mai înainte de voi în Galileea* (Matei 26, 31-32).

Altă dată şi mai luminat a vestit despre patima şi Învierea Sa din morţi, zicând ucenicilor Săi: *Fiul Omului trebuie să pătimească multe şi să fie defăimat de bătrâni, de arhierei şi de cărturari şi să fie omorât, dar după trei zile va învia* (Marcu 8, 31). În alt loc ne spune Sfânta Evanghelie despre patima şi Învierea Domnului, zicând: *De atunci a început Iisus să arate ucenicilor Lui că El trebuie să meargă la Ierusalim şi să pătimească multe de la bătrâni, de la arhierei şi de la cărturari şi să fie ucis şi a treia zi să învieze* (Matei 16, 21). *Pe când străbăteau Galileea, Mântuitorul a zis iarăşi ucenicilor Săi: Fiul Omului va să fie dat în mâinile oamenilor. Şi-L vor omorî, dar a treia zi va învia. Şi ei s-au întristat foarte!* (Matei 17, 22-23)

La fel spune şi evanghelistul Luca: *Iată, ne suim la Ierusalim şi se vor împlini toate cele scrise prin proroci despre Fiul Omului, căci va fi dat păgânilor şi va fi batjocorit şi va fi ocărât şi scuipat. Şi după ce Îl vor biciui, Îl vor ucide; iar a treia zi va învia* (Luca 18, 31-33).

Iubiţi credincioşi,

Am arătat până aici mărturiile Învierii Domnului care s-au vestit de sfinţii prooroci şi de Însuşi Hristos. Acum vom aminti mărturiile ucenicilor Lui şi ale tuturor celor ce au crezut într-Însul şi au văzut cu ochii lor Învierea Lui din morţi.

Cea dintâi mărturie despre Învierea Domnului ne-o arată Sfânta mare mironosiţă şi întocmai cu Apostolii, Maria Magdalena. Iată ce zice dumnezeiasca Evanghelie după Marcu, în această privinţă: *Şi înviind dimineaţa, în ziua dintâi a săptămânii (Duminică), El S-a arătat întâi Mariei Magdalena, din care scosese şapte demoni. Aceasta, mergând, a vestit pe cei ce fuseseră cu El şi care se tânguiau şi plângeau. Şi ei, auzind că este viu şi că a fost văzut de ea, n-au crezut* (Marcu 16, 9-11).

Iar Sfânta Evanghelie de la Matei zice: *După ce a trecut sâmbăta, când se lumina de ziua întâi a săptămânii (Duminică), au venit Maria Magdalena şi cealaltă Marie, ca să vadă mormântul. Şi iată s-a făcut cutremur mare, căci îngerul Domnului, coborând din cer şi venind, a prăvălit piatra şi şedea deasupra ei. Şi înfăţişarea lui era ca fulgerul şi îmbrăcămintea lui albă ca zăpada. Şi de frica lui s-au cutremurat cei ce păzeau şi s-au făcut ca morţi. Iar îngerul, răspunzând, a zis femeilor: Nu vă temeţi, că ştiu că pe Iisus cel răstignit Îl căutaţi. Nu este aici; căci S-a sculat precum a zis. Veniţi de vedeţi locul unde a zăcut. Şi degrabă mergând, spuneţi ucenicilor Lui că S-a sculat din morţi şi iată va merge înaintea voastră în Galileea; acolo Îl veţi vedea* (Matei 28, 5-7).

Iar dumnezeiescul Ioan Evanghelistul, vorbind despre arătarea Domnului după Înviere sfintelor mironosiţe, zice: *Maria stătea afară lângă mormânt plângând. Şi, pe când plângea, s-a aplecat spre mormânt şi a văzut doi îngeri în veşminte albe şezând, unul către cap şi altul către picioare, unde zăcuse trupul lui Iisus. Şi aceia i-au zis: Femeie, de ce plângi? Pe cine cauţi? Ea le-a zis că au luat pe Domnul meu şi nu ştiu unde L-au pus. Zicând acestea, ea s-a întors cu faţa şi a văzut pe Iisus stând, dar nu ştia că este Iisus. Zis-a ei Iisus: Femeie, de ce plângi? Pe cine cauţi? Ea, crezând că este grădinarul, I-a zis: Doamne, dacă L-ai luat Tu, spune-mi unde L-ai pus şi eu Îl voi ridica. Iisus i-a zis: Marie! Întorcându-se, aceea I-a zis evreieşte: Rabuni! (adică, Învăţătorule). Iisus i-a zis: Nu te atinge de Mine că încă nu M-am, suit la Tatăl Meu. Mergi la fraţii Mei şi le spune: Mă sui la Tatăl Meu şi Tatăl vostru şi la Dumnezeul Meu şi Dumnezeul vostru. Şi a venit Maria Magdalena, vestind ucenicilor că a văzut pe Domnul şi acestea i-a spus ei* (Ioan 20, 11-18).

Acestea au fost primele arătări ale Mântuitorului, după Înviere, către sfintele mironosiţe.

Apoi S-a arătat Domnul la doi din ucenicii Săi, Luca şi Cleopa, care mergeau spre Emaus (Luca 24, 18). Seara, în ziua Sfintelor Paşti S-a arătat celor unsprezece, care erau adunaţi împreună de frica iudeilor şi i-a liniştit, zicându-le: *Pace vouă!* Iar ei înfricoşându-se, le-a zis Hristos: *De ce sunteţi tulburaţi şi pentru ce se suie astfel de gânduri în inima voastră? Vedeţi mâinile Mele şi picioarele Mele că Eu Însumi sunt. Pipăiţi-Mă şi vedeţi că duhul nu are carne şi oase, precum Mă vedeţi pe Mine că am. Şi zicând acestea, le-a arătat mâinile şi picioarele Sale. Iar ei încă necrezând de bucurie şi minunându-se, El le-a zis: Aveţi aici ceva de mâncare? Iar ei i-au dat o bucată de peşte fript şi dintr-un fagure de miere. Şi luând a mâncat înaintea lor şi le-a zis: Acestea sunt cuvintele pe care le-am grăit către voi, că trebuie să se împlinească toate cele scrise despre Mine în Legea lui Moise, în prooroci şi în psalmi. Atunci le-a deschis mintea ca să priceapă Scripturile* (Luca 24, 36-45).

S-a arătat lui Petru separat, înaintea celorlaţi ucenici (Luca 24, 34). Apoi S-a arătat celor zece ucenici împreună şi lui Petru, chiar în prima zi a Învierii, a suflat peste ei Duh Sfânt, dându-le harul apostolic şi preoţesc şi puterea iertării păcatelor (Ioan 20, 21-23).

Apoi S-a arătat şi la peste cinci sute de fraţi (I Corinteni 15, 6), iar după opt zile, S-a arătat ucenicilor Lui şi lui Toma. Fiind uşile încuiate, l-a încredinţat pe Toma despre Învierea Sa prin punerea mâinilor în coasta Sa (Ioan 20, 26-29). S-a arătat apoi la Marea Tiberiadei, când a chemat din nou pe Petru la apostolie şi i-a zis de trei ori: *Paşte oile Mele* (Ioan 21, 15-17). Mai pe urmă S-a arătat şi marelui Apostol Pavel pe calea Damascului şi l-a trimis să vestească Evanghelia la neamuri (I Corinteni 15, 8; Fapte 9, 4-6). Ultima dată S-a arătat Domnul ucenicilor Săi pe Muntele Măslinilor, când S-a înălţat la cer şi le-a zis: *Mergeţi în toată lumea*

şi propovăduiţi Evanghelia la toată făptura. Cel ce va crede şi se va boteza, se va mântui; iar cel ce nu va crede, se va osândi (Marcu 16, 15-16; Luca 24, 47-52; Fapte 1, 8).

Iubiţi credincioşi,

Până aici am vorbit despre mărturiile Învierii Domnului şi ale Învierii morţilor pe care le găsim în Sfânta Scriptură. În cele ce urmează, vom vorbi despre bucuriile Învierii Domnului.

Ziua de astăzi, când Hristos, Paştile nostru, a înviat din morţi, a vestit-o dumnezeiescul împărat şi prooroc David, cu o mie de ani mai înainte, când a zis: *Aceasta este ziua pe care a făcut-o Domnul, să ne bucurăm şi să ne veselim într-însa* (Psalm 117, 24). Cu adevărat, nici o sărbătoare a Bisericii creştine nu a adus atâta bucurie în cer şi pe pământ, precum şi în iad, ca bucuria Învierii Domnului. Această mare sărbătoare a sărbătorilor s-a început cu cuvintele: *Bucuraţi-vă!* Din clipa când Domnul a întâmpinat pe femeile mironosiţe la mormânt şi le-a zis: *Bucuraţi-vă!*, de atunci bucuriile Învierii au început a se răspândi în toată lumea, sălăşluindu-se în inimile tuturor ucenicilor Lui. Dar bucuria Învierii Domnului nu a rămas numai la cei ce vieţuiau pe pământ şi credeau în El. Ci această prealuminată bucurie a Învierii Domnului „a umplut cerul şi pământul şi cele dedesubt". Cine din oameni ar putea să spună câtă bucurie au avut Adam şi Eva şi toţi patriarhii, proorocii şi dreptii Legii Vechi şi cei mai dinainte de Lege, când li s-a vestit în iad că a înviat Domnul şi că vine la ei, Mesia *Împăciuitorul Căruia se vor supune popoarele*? (Facere 49, 10).

Cine din oameni şi din îngeri poate să înţeleagă pe deplin bucuria preafericiţilor patriarhi, drepţi şi prooroci care, prin Duhul Sfânt, mai înainte au arătat despre patima, moartea şi Învierea Domnului nostru Iisus Hristos? Ce bucurie dumnezeiască simţeau ei când au văzut cu ochii lor sfărâmarea porţilor iadului şi pe Mesia, Cel mult aşteptat, venind cu putere şi strălucire negrăită, risipind cu fulgerele dumnezeirii Sale negura şi întunericul cel prea cumplit al iadului? Când cineva dintre oameni este pedepsit şi închis pe mulţi ani într-o temniţă grea şi amară, cu câtă nerăbdare aşteaptă izbăvirea sa de acolo? Oare, câtă bucurie şi veselie a

umplut inimile tuturor celor ce erau în temniţele şi muncile cele nesuferite ale iadului de la începuturile veacurilor, când Hristos, „Lumina lumii", a venit la ei? Dar nu numai cei din iad şi credincioşii de pe pământ se bucurau. Ci toate cetele îngerilor din ceruri se bucurau negrăit şi dănţuiau de marea bucurie a Învierii Domnului şi de biruinţa Vieţii asupra morţii şi a iadului. Şi dacă se face *bucurie mare în cer pentru un păcătos care se pocăieşte* (Luca 15, 7, 10), apoi cine poate să spună bucuria tuturor puterilor cereşti când Domnul şi Mântuitorul nostru Iisus Hristos a scos din iad, nu unul sau o mie, ci o atât de mare şi nenumărată mulţime de suflete şi le-a dus la fericirea cea veşnică prin patima şi Învierea Sa din morţi?

Şi, *dacă printr-un om a intrat păcatul în lume şi prin păcat moartea, şi aşa moartea a trecut la toţi oamenii pentru că toţi am păcătuit prin Adam* (Romani 5, 12) apoi câtă bucurie a fost în cer, pe pământ şi în iad, când Noul Adam, Hristos, *Cel fără de păcat* (I Petru 2, 22; II Corinteni 5, 21; I Ioan 3, 5) *a biruit prin cruce, prin patimă, prin moarte şi prin Înviere pe cel ce avea stăpânirea morţii, adică pe diavolul* (Ioan 12, 31; 14, 30; 16, 11), eliberând din robia lui pe toţi cei osândiţi de la întemeierea lumii, care credeau în El şi aşteptau venirea Lui? (Efeseni 2, 13).

Proorocul David, vorbind despre lumina şi bucuria care s-a revărsat asupra dreptilor când Mântuitorul S-a pogorât în iad, zice: *Lumină a răsărit dreptului şi celor drepţi cu inima, veselie* (Psalm 96, 12) şi iarăşi: *Veseliţi-vă, dreptilor, în Domnul şi lăudaţi pomenirea sfinţeniei Lui.* A venit Hristos, „Lumina lumii", ca să împărtăşească lumina Sa celor ce şedeau întru întuneric. Acum s-a împlinit proorocia care zice: *poporul care şedea întru întuneric va vedea lumină mare şi voi cei ce locuiţi în latura şi-n umbra morţii, lumină va străluci peste voi* (Isaia 9, 1).

Dacă împărăţia lui Dumnezeu este *dreptate, pace şi bucurie întru Duhul Sfânt*, cum spune Sfântul Pavel (Romani 14, 17) şi dacă Hristos este „veselia cea veşnică", cum cântă Biserica la Sfintele Paşti, apoi cine dintre oameni sau din îngeri va putea spune bucuria cea veşnică pe care o primesc şi o simt dreptii şi sfinţii lui Dumnezeu în rai, revărsându-se asupra lor din oceanul nemărginit al bucuriei şi al luminii celei negrăite, cu care Dumnezeu adapă veşnic minţile şi inimile lor prin Duhul Sfânt? (Romani 5, 5; 15, 13).

Când Hristos, Mântuitorul lumii, „Lumina cea neapropiată" a coborât cu slavă negrăită la iad şi a scos de acolo pe toţi cei ce aşteptau venirea Lui, atunci puterile cereşti au cântat: *Unde-ţi este, moarte, boldul tău? Unde-ţi este, iadule, biruinţa?* (I Corinteni 15, 55). Căci bucuria Învierii Domnului nu a rămas numai la cei din iad şi la cei de pe pământ. Ea a cuprins toate cetele îngerilor din cer, care cu mare bucurie şi veselie slăveau milostivirea şi puterea Sa cea negrăită ce s-a arătat atunci asupra neamului omenesc, spre a-l izbăvi de robia diavolului şi a morţii.

Acest adevăr, înţelegându-l, Biserica lui Hristos cântă: „Cerurile după cuviinţă să se veselească şi pământul să se bucure şi să prăznuiască toată lumea cea văzută şi cea nevăzută, că Hristos S-a sculat, veselia cea veşnică". Apoi, arătând că lumina Învierii lui Hristos a strălucit şi în iad şi pe pământ, precum şi în cer, zice: „Acum toate s-au umplut de lumină, şi cerul şi pământul şi cele dedesupt".

Din aceste cântări dogmatice ale Bisericii Ortodoxe putem înţelege prealuminat că minunea şi bucuria Învierii Domnului a cuprins iadul, pământul şi cerul şi toată lumea văzută şi nevăzută, înnoind toate şi aducând mântuire neamului omenesc, ca Cel ce este Mântuitorul lumii şi „veselia cea veşnică".

Iubiţi credincioşi,

După ce am vorbit de mărturiile şi bucuriile Învierii lui Hristos, vom vorbi acum câte feluri de învieri sunt şi deosebirea dintre ele.

După învăţătura Sfintei Scripturi şi ale Sfinţilor Părinţi sunt patru feluri sau chipuri de învieri, care s-au făcut şi se fac numai cu puterea şi harul lui Dumnezeu. Întâia şi cea mai mare şi preamărită este învierea cu trupul din mormânt a Domnului Dumnezeului şi Mântuitorului nostru Iisus Hristos. Despre aceasta pe de o parte se spune că Dumnezeu Tatăl L-a înviat pe El din morţi şi I-a dat slavă (I Petru 1, 21), iar pe de altă parte, că El Însuşi, ca un Dumnezeu adevărat, S-a înviat pe Sine, a înviat *prin slava Tatălui* (Romani 6, 4), adică prin dumnezeirea Lui a înviat trupul Său cel ceresc (Romani 4, 25). În acest sens, Mântuitorul spune despre Sine: *Eu sunt Învierea şi Viaţa* (Ioan 11, 25), adică El este

dătător de viaţă, şi încă din belşug (Ioan 10, 10). Al doilea fel de învieri au fost cele făcute de Mântuitorul nostru Iisus Hristos, cu fiul văduvei din Nain (Luca 7, 15), cu fiica lui Iair, mai marele sinagogii (Luca 8, 49-56), şi învierea cea de a patra zi a lui Lazăr din mormânt (Ioan 11, 39-45).

Al treilea fel de învieri au fost cele făcute de sfinţii prooroci şi Apostoli şi de alţi sfinţi purtători de Dumnezeu. Iar al patrulea fel de înviere, despre care se vorbeşte figurat, este învierea duhovnicească din moartea păcatului prin taina Sfântului Botez, a Pocăinţei şi a Împărtăşaniei, la o viaţă nouă în Hristos (I Ioan 3, 14; Luca 15, 32).

Iubiţi credincioşi,

Învierea Domnului nostru Iisus Hristos este cea mai vestită, mai mare, mai preamărită şi mai folositoare mântuirii neamului omenesc. Mai mărită şi preaminunată, pentru că s-a făcut cu a Sa putere dumnezeiască, El fiind însăşi Învierea şi Viaţa (Ioan 11, 25). Mai preamărită decât toate, fiindcă şi îngerii şi oamenii au lăudat-o, o laudă şi o vor lăuda în veacul veacului, căci fără Înviere nu este mântuire neamului omenesc.

Învierea Domnului este şi învierea noastră, este sfârşitul şi cununa Evangheliei lui Hristos. Dacă Hristos n-ar fi murit şi înviat pentru noi, zadarnică ar fi fost credinţa noastră, nădejdea şi viaţa noastră, căci fără Înviere, moartea şi păcatul nu pot fi biruite. Învierea Domnului a avut marele şi negrăitul efect de salvare a tuturor credincioşilor, de trezire a întregii lumi din moartea păcatului, de chemare a oamenilor din moarte la viaţă (Ioan 3, 14; Ioan 11, 25), ajutaţi de lumina Evangheliei Sale şi de harul Sfintelor Taine. Prin Înviere, Mântuitorul nostru Iisus Hristos a devenit începătorul învierii celor adormiţi (I Corinteni 15, 20), adică a învierii generale a trupurilor la sfârşitul veacului. De aceea, El este numit *Cel întâi născut din morţi* (Coloseni 1, 18; Romani 8, 29).

Învierile din morţi săvârşite de Domnul nostru Iisus Hristos sunt mult mai slăvite decât cele făcute de sfinţii prooroci şi Apostoli şi de alţi sfinţi ai lui Dumnezeu, deoarece Mântuitorul le-a făcut numai cu cuvântul şi porunca Sa, fără a se mai ruga să fie

ajutat de cineva spre a le face. Prin aceste minuni şi învieri din morţi, Iisus Hristos Şi-a arătat puterea dumnezeirii Sale, încredinţându-ne că El are stăpânire peste moarte şi peste viaţă (Ioan 2, 19; 10, 18), deoarece, după mărturia Sfintei Scripturi, numai Dumnezeu poate face minuni cu a Sa putere (Ieşire 15, 11; Deuteronom 3, 24; Psalm 71, 18-19; 85, 9; 134, 6; 135, 4). Învierile din morţi făcute de sfinţii prooroci, de Sfinţii Apostoli şi de alţi sfinţi ai lui Dumnezeu sunt deosebite de cele făcute de Domnul, căci, s-au făcut tot cu puterea Lui, însă la rugăciunea, la cererea şi credinţa sfinţilor Lui (III Regi 17, 20; IV Regi 4, 32-35; Fapte 9, 36-41).

Iar despre învierea sufletească, adică învierea omului din moartea păcatului, trebuie să ştim că aceasta este mai mare decât învierea din morţi. Această înviere tainică în duh se săvârşeşte în cei credincioşi prin învăţătura Evangheliei, prin harul Sfintelor Taine şi prin faptele bune, dar mai ales prin Sfântul Botez, prin care murim şi înviem tainic cu Hristos (Romani 6, 2-8; Efeseni 2, 1-6; Coloseni 2, 13; 3, 1-3). *Fără această înviere duhovnicească, adică fără pocăinţă, nimeni dintre noi nu se poate mântui.*

O asemenea înviere tainică din moartea păcatului, vedem în pilda fiului risipitor, când zice: *Trebuie să ne veselim şi să ne bucurăm, căci fratele tău acesta mort era şi a înviat, pierdut era şi s-a aflat* (Luca 15, 32). Învierea tainică din moartea păcatului numai Dumnezeu o poate cunoaşte cu adevărat, deoarece El este Acela care cercetează inimile tuturor oamenilor (Psalm 7, 9). Prin învierea tainică şi spirituală, omul, încă fiind viu cu trupul, trăieşte o înviere a sufletului său prin harul şi puterea lui Dumnezeu. În acest fel, el trăieşte în Dumnezeu şi Dumnezeu trăieşte în el şi poate zice ca marele Apostol Pavel: *Nu mai trăiesc eu, ci Hristos trăieşte în mine* (Galateni 2, 20; II Corinteni 5, 15). O, de ne-ar da preabunul Dumnezeu la toţi cei binecredincioşi o asemenea înviere tainică, prin care vom putea trăi cu Domnul în bucuria învierii veşnice!

Iubiţi credincioşi,

Astăzi sunt Sfintele Paşti! Astăzi a înviat Hristos din morţi şi ne-a izbăvit de moarte, de robia păcatului şi de osânda iadului.

Astăzi iadul a fost golit şi raiul s-a deschis. Astăzi, îngerii cântă împreună cu oamenii biruinţa vieţii asupra morţii. Astăzi şi noi cu toţii să ne veselim împreună cu Biserica lui Hristos că nu mai suntem sub legăturile morţii şi ale întunericului. Să lepădăm, dar, întristarea şi răutatea şi grijile cele trecătoare, că Hristos a înnoit lumea prin Înviere.

Deci, să ne bucurăm duhovniceşte, mulţumind lui Dumnezeu că ne-a învrednicit să ajungem şi în anul acesta la Sfintele Paşti şi să cântăm împreună această frumoasă cântare: „Ziua Învierii şi să ne luminăm cu prăznuirea şi unul pe altul să ne îmbrăţişăm şi să zicem fraţilor şi celor ce ne urăsc pe noi, să iertăm toate pentru Înviere şi aşa să strigăm: *Hristos a înviat din morţi, cu moartea pe moarte călcând şi celor din mormânturi viaţă dăruindu-le!*" Amin.

Hristos a înviat!

PREDICĂ

LA

ÎNĂLŢAREA DOMNULUI

Înălţatu-Te-ai întru slavă, Hristoase Dumnezeul nostru, bucurie făcând ucenicilor cu făgăduinţa Sfântului Duh; încredinţându-se ei prin binecuvântare că Tu eşti Fiul lui Dumnezeu, Izbăvitorul lumii

(Troparul praznicului).

Hristos S-a înălţat!

Iubiţi credincioşi,

Biserica cea dreptslăvitoare a lui Hristos are un brâu sfânt şi preafrumos cu care se încinge în fiecare an. Brâul acesta poartă pe el douăsprezece semne, adică douăsprezece mari sărbători sau praznice împărăteşti. Ele încep cu Buna Vestire şi se încheie cu Înălţarea Domnului. Toate dumnezeieştile praznice care împodobesc brâul de aur al Bisericii îşi au originea lor dogmatică şi trainică în Sfânta şi dumnezeiasca Scriptură şi sunt intrate în cultul Bisericii Ortodoxe încă din primele veacuri creştine.

Dumnezeiescul praznic al Înălţării Domnului, pe care îl sărbătorim astăzi, a fost proorocit cu 800 de ani mai înainte de către proorocul David în psalmi, prin cuvintele: *Înalţă-Te peste ceruri Dumnezeule, şi peste tot pământul slava Ta!* (Psalm 56, 7). Iar Sfântul Apostol Pavel zice: *Acest Iisus, Care S-a pogorât în cele mai de jos ale pământului, Acesta este Care S-a suit mai presus de toate cerurile,* de-a dreapta măririi întru cele înalte (Efeseni 4, 9-10). Mântuitorul nostru Iisus Hristos nu S-a înălţat în cer, nici peste cer, ci peste ceruri. Nimeni nu ştie numărul cerurilor. Unii au spus

că sunt şapte, alţii au zis că sunt nouă, dar Sfânta Scriptură nu ne arată numărul lor. Nenumărate sunt cerurile şi nemăsurat este Dumnezeu, cu vechimea, cu puterea şi cu toată înţelepciunea. Aşadar, Mântuitorul nostru Iisus Hristos S-a înălţat astăzi de-a dreapta Tatălui, *mai presus decât toate cerurile* (Efeseni 4, 10).

Însă pentru ce S-a înălţat Domnul de pe pământ la ceruri? Ca să ne trimită nouă pe Preasfântul Duh (Luca 24, 49). Acelaşi lucru îl spune şi Sfântul Evanghelist Ioan: *Trebuie să mă duc Eu, că de nu mă voi duce Eu la cer, nu va veni la voi Mângâietorul, Duhul adevărului, Care de la Tatăl purcede* (Ioan 14, 26; 15, 26; 16, 7). A doua pricină pentru care s-a înălţat Mântuitorul la cer este „ca să plinească rânduiala cea pentru noi", cum scrie în condacul acestui prealuminat praznic. Şi care este această rânduială? Răscumpărarea lumii prin întruparea, pătimirea, moartea şi Învierea Fiului lui Dumnezeu, cum zice Evanghelistul Ioan: „Dumnezeu aşa a iubit lumea, încât pe Fiul Său Cel Unul-Născut L-a trimis în lume ca să răscumpere lumea prin El" (Ioan 3, 16).

Deci L-a trimis Tatăl nu numai aşa, ca să vină şi să plece; ci cu o misiune mare pentru cer şi pentru pământ, ca să mântuiască neamul omenesc. Şi această misiune s-a împlinit azi. Pentru vindecarea noastră a trebuit să sufere El răni şi cu rănile Lui să vindece toate rănile noastre cele sufleteşti, adică păcatele, cum zice proorocul Isaia: *Şi prin ranele Lui noi toţi ne-am vindecat* (Isaia 53, 5). Biruinţa lui Hristos se desăvârşeşte prin Înălţarea Sa la cer. Deci „astăzi s-a împlinit rânduiala cea pentru noi", adică misiunea cea mare pe care a avut-o Cuvântul lui Dumnezeu de la Tatăl, să vină în lume, să Se nască, să trăiască, să sufere, să moară şi să învieze pentru noi; apoi să Se înalţe la cer de unde a venit. Aceasta este rânduiala pe care a plinit-o Iisus Hristos astăzi, în ziua de Înălţare, după sfatul cel veşnic al lui Dumnezeu-Tatăl.

A treia pricină pentru care S-a înălţat Mântuitorul la cer este ca să ne înalţe şi pe noi cei ce credem în El, de pe pământ la cer, din iad în rai, din moarte la viaţă, precum Însuşi zice: *Iar Eu, când mă voi înălţa de pe pământ, îi voi trage pe toţi la Mine* (Ioan 12, 32). Oamenii se înalţă la cer, la Dumnezeu, prin Harul Sfântului Duh, prin credinţă dreaptă şi prin fapte bune, în fruntea cărora stau dragostea creştină, rugăciunea, milostenia, smerenia şi pocăinţa. Prin acestea omul se înalţă duhovniceşte cu inima şi cu sufletul

până la tronul Preasfintei Treimi. Iar prin păcate şi necredinţă, omul se coboară cu inima, cu mintea şi cu sufletul, mai jos decât toată zidirea, adică în iad cu diavolii. Singura salvare a omului căzut în păcate este scularea lui prin pocăinţă, adică prin spovedanie, căinţă, canon şi părăsirea păcatelor. Pocăinţa îl face *mai alb decât zăpada*, îl ridică la cer, îl face asemenea cu îngerii şi ajunge fiu al lui Dumnezeu după har, cum spune proorocul David: *Eu am zis, dumnezei sunteţi toţi şi fii ai Celui Preaînalt...* (Psalm 81, 6).

Iisus Hristos S-a înălţat la cer, ca să gătească loc de veşnică odihnă celor ce fac voia Lui, după cum singur a spus ucenicilor Săi: *În casa Tatălui Meu multe locaşuri sunt... Mă duc să vă gătesc loc* (Ioan 14, 2-3). Apoi s-a înălţat la cer ca să stea de-a dreapta Tatălui, să fie preamărit şi să intre iarăşi întru slava Sa, pe care o avea mai înainte de întemeierea lumii. Despre aceasta Se ruga Fiul către Tatăl în noaptea Cinei de Taină, zicând: *Preamăreşte-Mă Tu, Părinte, la Tine Însuţi, cu slava pe care am avut-o la Tine, mai înainte de a fi lumea* (Ioan 17, 5).

În sfârşit, Mântuitorul S-a înălţat la cer ca să înalţe întru slavă trupul omenesc îndumnezeit, cu care S-a îmbrăcat prin întruparea din Fecioara Maria şi care purta semnele suliţei, ale cuielor şi ale loviturilor primite în timpul mântuitoarelor patimi. Vedeţi la ce slavă a fost înălţat omul? Din iad, de-a dreapta Tatălui întru mărire; din adâncuri, în lumina cea neapusă a împărăţiei Sale.

Iubiţi credincioşi,

Să vă amintim acum în cel fel S-a înălţat Domnul la cer. După Învierea Sa din morţi, Iisus Hristos, Mântuitorul lumii, S-a arătat timp de 40 de zile de mai multe ori, atât femeilor mironosiţe, cât şi iubiţilor Săi ucenici, încredinţându-i că El este Fiul lui Dumnezeu cu adevărat şi că trebuia să pătimească toate pentru mântuirea oamenilor. Iar la 40 de zile, pe când ucenicii se aflau la Ierusalim - cum spune Sfântul Evanghelist Luca în capitolul 24, - a stat Iisus în mijlocul lor şi le-a zis: *Pace vouă!* Dar ei s-au înfricoşat, crezând că este o nălucă. Atunci le-a zis Iisus: *De ce sunteţi tulburaţi şi pentru ce se ridică astfel de gânduri în inimile voastre?* Apoi arătându-le semnele cuielor în mâini şi picioare, le-a zis: *Pipăiţi-Mă şi vedeţi că duhul nu are carne şi oase, precum Mă vedeţi pe Mine că am.* Şi ca să-i încredinţeze că El este Însuşi Hristos, le-a zis: *Aveţi aici ceva de mâncare? Iar ei I-au dat o bucată de peşte fript şi dintr-un fagure de miere.*

Deci, mâncând Domnul înaintea lor, „le-a deschis mintea ca să priceapă Scripturile şi le-a spus că aşa este scris şi aşa trebuia să pătimească Hristos şi să învieze din morţi a treia zi, şi să se propovăduiască în numele Său pocăinţa spre iertarea păcatelor la toate neamurile, începând de la Ierusalim". Apoi le-a poruncit să şadă în Ierusalim *până se vor îmbrăca cu putere de sus.*

Şi ducându-i pe Muntele Măslinilor, aproape de Betania, *pe când îi binecuvânta, S-a despărţit de ei şi S-a înălţat la cer...* Se spune în Faptele Apostolilor (1, 9-12), că *un nor L-a luat de la ochii lor. Şi privind ei, pe când El mergea la cer, iată doi bărbaţi au stat lângă ei, îmbrăcaţi în haine albe şi le-au zis: Bărbaţi galileeni, de ce staţi privind la cer? Acest Iisus Care S-a înălţat de la voi la cer, aşa va veni, precum L-aţi văzut mergând la cer.* Apoi Apostolii, *închinându-se Lui, s-au întors în Ierusalim cu bucurie mare. Şi erau în toată vremea în templu lăudând şi binecuvântând pe Dumnezeu* (Luca 24, 52-53).

Înălţarea Domnului la ceruri s-a făcut cu multă slavă şi cântări de trâmbiţe îngereşti, cum spune psalmistul David: *Suitu-S-a Dumnezeu întru strigare, Domnul în glas de trâmbiţă* (Psalm 46, 5). Sfinţii Părinţi ne învaţă, precum auzim cântând şi la slujba praznicului, că Domnul era întâmpinat în văzduh de fiecare ceată îngerească, cântând „întru strigare şi în glas de trâmbiţă" şi zicând unii către alţii: *Ridicaţi, căpetenii, porţile voastre şi vă ridicaţi porţile cele veşnice şi va intra Împăratul slavei!* Iar alţii întrebau: *Dar cine este Acesta Împăratul slavei? Domnul cel tare şi puternic, Domnul cel tare în războaie, Acesta este Împăratul slavei!* Şi iarăşi întrebau îngerii: „Dar pentru ce sunt hainele Lui roşii?" „Pentru că vine din Vosor" - adică de pe pământ, unde a fost răstignit - răspundeau ceilalţi. Alte cete îngereşti cântau Mântuitorului nostru Iisus Hristos aceste cuvinte profeţite de David: *Înalţă-Te la ceruri, Dumnezeule, şi peste tot pământul slava Ta!* (Psalm 56, 7). Şi aşa Îl însoţeau îngerii de la o ceată la alta până la a noua ceată, cântând

cu strigare şi glasuri de trâmbiţe, până S-a aşezat întru slavă de-a dreapta Tatălui. De aceea a şi rânduit Biserica nouă zile de reculegere şi aşteptare a Sfântului Duh, de la Înălţare până la Duminica Rusaliilor sau Cincizecimea, când S-a pogorât pe pământ Duhul Sfânt în chip de limbi de foc.

Iată pe scurt importanţa praznicului împărătesc de astăzi, când Iisus Hristos Şi-a împlinit misiunea Sa divină pe pământ. Astăzi Fiul S-a înălţat întru slavă de-a dreapta Tatălui, înnoind atât pe oameni cât şi pe îngeri şi unind cele de jos cu cele de sus. Astăzi s-a încheiat actul împăcării oamenilor cu Dumnezeu. Astăzi Fiul intră întru slava şi odihna Tatălui, iar Sfântul Duh, Mângâietorul, este trimis să lucreze mântuirea lumii pe pământ. Astăzi trupul omului este aşezat, prin Hristos, de-a dreapta Tatălui, în cea mai mare slavă şi cinste. Ce negrăită milă a lui Dumnezeu! A pierdut omul raiul şi a dobândit împărăţia cerurilor! A pierdut prin cădere grădină divină păzită de heruvimi şi astăzi a aflat slava Ierusalimului celui de sus şi strălucirea Preasfintei Treimi! Mare este minunea înălţării la cer a Fiului lui Dumnezeu!

Iubiţi credincioşi,

S-a înălţat Domnul la cer, dar nu ne-a lăsat orfani pe pământ. Aşa a făgăduit ucenicilor Săi (Ioan 14, 18). Altfel jertfa Sa de pe cruce ar fi fost zadarnică. Cel dintâi mare dar pe care ni l-a dat Iisus Hristos spre putere, spre sfinţire şi mângâiere a fost trimiterea Preasfântului Duh pe pământ, după numai zece zile de la Înălţare. Despre aceasta Însuşi Domnul ne aminteşte, zicând: *„Eu voi ruga pe Tatăl şi alt Mângâietor vă va da vouă, ca să fie cu voi în veac, Duhul Adevărului... Nu vă voi lăsa orfani. Voi veni la voi..."* (Ioan 14, 16-18). Aceasta este cea mai mare făgăduinţă pe care ne-a dat-o Domnul, cu puţin înainte de dumnezeiasca Sa înălţare.

Alte mari daruri pe care ni le-a lăsat Mântuitorul după Înălţare sunt cele şapte Sfinte Taine, începând cu Botezul. Apoi Sfânta Spovedanie, prin care ni se iartă şi dezleagă toate păcatele. Apoi Sfânta Împărtăşanie prin care ne hrănim duhovniceşte cu Trupul şi Sângele Domnului. Prin toate Sfintele Taine ni se iartă păcatele şi primim harul Sfântului Duh.

Apoi ne-a lăsat Mântuitorul pe pământ Sfânta Evanghelie - Cartea vieţii -, prin care ne învaţă poruncile Sale cele mântuitoare de suflet. Ne-a lăsat Domnul Sfânta Biserică în care ne rugăm şi slăvim pe Dumnezeu împreună cu sfinţii şi cu îngerii. Ne-a lăsat Hristos Sfânta Liturghie, cea mai mare jertfă, slujbă şi rugăciune, care se face pe pământ de către creştini până la sfârşitul veacurilor. Ne-a rânduit Mântuitorul, în locul Său, apostoli, episcopi şi preoţi, adevăraţi păstori de suflete, pe care suntem datori să-i ascultăm şi să-i cinstim. Ne-a lăsat Hristos şi o armă puternică împotriva diavolului, anume Sfânta Cruce, prin care biruim puterea păcatului şi a tot răul. Ne-a lăsat sfintele icoane, care împodobesc bisericile şi casele noastre, pe care le cinstim şi le sărutăm. Ne-a lăsat duhovnici care ne sfătuiesc şi ne dezleagă de păcate şi multe alte daruri care ne ajută pe calea vieţii spre mântuire.

Iată câte daruri ne-a lăsat Hristos! Ba mai mult, ne-a făgăduit că El Însuşi va veni la noi împreună cu Tatăl şi va face locaş sfânt în inimile noastre. Deci să nu ne socotim orfani, căci suntem ai lui Hristos; nici să ne pierdem speranţa şi credinţa în ajutorul lui Dumnezeu în vremea ispitelor şi a necazurilor vieţii, căci purtăm în noi pe Sfântul Duh, Mângâietorul, Care ne întăreşte şi ne mângâie în toate greutăţile noastre. Să nu ne socotim părăsiţi căci Dumnezeu locuieşte în noi. Apoi să fugim de orice păcat, căci păcatul ne desparte de Dumnezeu şi ne trage în adâncul iadului. Ci să iubim rugăciunea, smerenia, biserica, milostenia şi toată fapta bună, căci fapta bună ne ridică din iad, ne hrăneşte, ne dă viaţă şi ne înalţă împreună cu Hristos până sus înaintea Tatălui ceresc.

Să-L rugăm pe Iisus Hristos Mântuitorul, Care va veni să judece lumea, ca să reverse pacea Sa peste oameni şi să odihnească Duhul Său cel Sfânt în inimile noastre, a celor ce-L iubim, Îl slăvim, ne închinăm şi-I cântăm cu credinţă: **Hristos S-a înălţat!**

PREDICĂ

LA

DUMINICA CINCIZECIMII

Pentru lucrările Sfântului Duh

Bine eşti cuvântat, Hristoase, Dumnezeul nostru, Cel ce preaînţelepţi pe pescari ai arătat, trimiţându-le lor Duhul Sfânt şi printr-înşii lumea ai vânat, Iubitorule de oameni, slavă Ţie (Troparul praznicului).

Iubiţi credincioşi,

Astăzi Biserica Ortodoxă prăznuieşte marele praznic al Pogorârii Preasfântului Duh, numit şi Duminica Rusaliilor, a Cincizecimii sau Duminica Mare. Astăzi Sfântul Duh s-a pogorât peste Sfinţii şi dumnezeieştii Apostoli în chip de limbi ca de foc şi i-a îmbrăcat cu putere de sus (Fapte 2, 2-4), ca prin ei să înnoiască toată lumea. Multe s-ar putea vorbi la acest prealuminat praznic spre folosul nostru. Dar oricât am vorbi, nu vom putea lăuda după cuviinţă pe Sfântul Duh, care este de o fiinţă cu Tatăl şi cu Fiul. De aceea, în cele ce urmează, vom vorbi mai ales despre lucrările Preasfântului Duh în lume şi în om. Trebuie ştiut că unde este lucrarea Duhului Sfânt, acolo este şi Cel ce lucrează, adică însuşi Duhul Sfânt, cum spune în Învăţătura de Credinţă Ortodoxă.

Apoi să nu uităm că orice lucrare săvârşită de Dumnezeu în lume este săvârşită deodată de cele trei persoane dumnezeieşti, în această ordine: porneşte din Tatăl, este înfăptuită de Fiul şi desăvârşită de Duhul Sfânt. Iar lucrările Sfântului Duh în sânul Preasfintei Treimi sunt următoarele: Prin Hristos intrăm în Tatăl, iar prin Duhul Sfânt intrăm în Hristos. Hristos este uşa spre Tatăl,

iar Duhul Sfânt este cheia care ne deschide această uşă. Duhul Sfânt ne deschide pe Hristos, pentru că descuie mintea noastră încuiată pentru Dumnezeu. Iată ce zice Sfântul Simeon Noul Teolog în această privinţă: „Ce altceva este cheia cunoştinţei, dacă nu harul Preasfântului Duh care se dă prin mijlocirea credinţei? Acest har deschide mintea noastră încuiată şi întunecată şi pricinuieşte cu adevărat cunoştinţa prin luminarea dumnezeiască".

Uşa este Fiul precum Însuşi zice: *Eu sunt uşa. Prin Mine de va intra cineva, se va mântui...* (Ioan 10, 9). Cheia uşii este Duhul Sfânt şi casa este Tatăl. Că zice: *În casa Tatălui Meu multe locaşuri sunt* (Ioan 14, 2). Luaţi deci seama că dacă cheia Duhului nu deschide, uşa Hristos nu se deschide şi nu intră nimeni în casa Tatălui, cum zice Mântuitorul Însuşi: „Nimeni nu vine la Tatăl Meu fără numai prin Mine".[1] Sfântul Irineu zice la fel că „Duhul pregăteşte pe om în Fiul. Fiul îl duce la Tatăl, iar Tatăl îi dă nestricăciunea pentru viaţa cea veşnică".[2]

Duhul Sfânt, fiind Dumnezeu de o fiinţă cu Tatăl şi cu Fiul, împreună a lucrat la zidirea lumii văzute şi nevăzute. Că după mărturia Sfântului Ioan Damaschin: „Niciodată Cuvântul nu a lipsit Tatălui, nici Duhul Cuvântului" (Dogmatica, p. 17). Şi precum la facerea lumii celei gânditoare, nevăzute, Duhul Sfânt a fost împreună creator cu Tatăl şi cu Fiul, tot aşa şi la facerea lumii celei văzute şi simţite a fost împreună Creator. Acest lucru ni-l arată dumnezeiasca şi Sfânta Scriptură când zice: *Duhul lui Dumnezeu se purta deasupra apei* (Facere 1, 2); adică, „pregătea firea apei spre rodire", spune Sfântul Vasile cel Mare.

Dar să mergem mai departe pe drumul cuvântului nostru şi să arătăm şi alte lucrări ale Preasfântului Duh în lumea văzută, amintite de Sfânta Scriptură. Mai întâi trebuie să ştim că darurile şi lucrările Duhului Sfânt în lume şi în Biserica creştină sunt de mai multe feluri şi nu au măsură, cum spune Apostolul Pavel. La fel spune şi Sfântul Vasile cel Mare: „Posibilităţile Sfântului Duh nu au măsură". Duhul Sfânt a creat toate (Neemia 9, 6; Isaia 44, 23; Iov 33, 4). Duhul Sfânt face totul întru toate, după cuvântul Sfântului Pavel care zice: *Darurile sunt felurite, dar este acelaşi Duh* (I Corinteni 12, 4) şi *lucrările sunt felurite dar este acelaşi Dumnezeu*

1) Sfântul Simeon Noul Teolog, Cuv. 59, p. 306; *Învăţătura de Credinţă Ortodoxă,* pag. 136-140 .

2) *Contra ereziilor;* 4, 20, 5 Migne P.G. VII col. 1035.

care lucrează toate în toţi (I Corinteni 12, 6). În alt loc zice iarăşi: *Duhul toate le cercetează, chiar şi adâncurile lui Dumnezeu*, căci *cele ale lui Dumnezeu nimeni nu le-a cunoscut, decât Duhul lui Dumnezeu* (I Corinteni 2, 10-11). Duhul Sfânt pătrunde inimile şi cugetele tuturor oamenilor (III Regi 8, 39; Iezechiel 11, 5); Duhul Sfânt ştie precis viitorul (Ioan 16, 13; Luca 2, 26; Fapte 1, 16); Duhul Sfânt face minuni mari şi preaslăvite (Matei 12, 28; Fapte 2, 24).

Duhul Sfânt este pricinuitorul renaşterii noastre spirituale (Ioan 3, 5; Tit 3, 5). Duhul Sfânt este izvorul vieţii şi al nemuririi, care învaţă pe om cele bune (Iov 33, 4; Psalm 35, 9). Duhul Sfânt este izvorul vieţii celei spirituale (Iezechiel 37, 14; Romani 8, 11). Duhul Sfânt este izvorul a toată înţelepciunea şi cunoştinţa (I Corinteni 12, 8). Duhul Sfânt învaţă pe cei credincioşi şi le dă lor minte, înţelepciune şi pricepere multă (III Regi 4, 29; Ioan 14, 26). Duhul Sfânt poartă pe cei credincioşi şi îi povăţuieşte pe calea mântuirii (Psalm 142, 10; Romani 8, 14). Duhul Sfânt sfinţeşte pe cei credincioşi (Iezechiel 37, 28; Romani 15, 16; I Corinteni 6, 11; I Petru 1, 2). Duhul Sfânt locuieşte în cei credincioşi (Ioan 14, 17; I Corinteni 3, 16). Duhul Sfânt este dătător de toate darurile cele duhovniceşti ale credincioşilor (I Corinteni 12, 8-11).

Duhul Sfânt a inspirat pe prooroci (Ieşire 4, 12; II Regi 23, 2; Fapte 11, 28; II Petru 1, 21). Duhul Sfânt a vorbit prin prooroci şi prin Apostoli (Isaia 51, 16; Ieremia 1, 9-10; Luca 1, 70; Matei 10, 20; Luca 12, 12). Duhul Sfânt trimite slujitori ai lui Dumnezeu în lume (Ieremia 26, 5; Fapte 13, 2; Fapte 16, 6; Romani 15, 16). Duhul Sfânt pune episcopi în Biserica lui Hristos după mărturia care zice: *Drept aceea, luaţi aminte de voi înşivă şi de toată turma, întru care Duhul Sfânt v-a pus pe voi episcopi, ca să păstoriţi Biserica lui Dumnezeu pe care a câştigat-o cu Însuşi Sângele Său* (Fapte 20, 28).

Duhul Sfânt întăreşte şi mângâie pe credincioşii din Biserica lui Hristos (Fapte 9, 31). Duhul Sfânt lucrează neîncetat în Biserica Ortodoxă prin cele şapte Sfinte Taine. Apoi toate slujbele religioase sunt lucrări ale Duhului Sfânt, căci fără de Duhul Sfânt nici Biserică, nici preot, nu se sfinţesc; nici predică, nici slujbă, nici taină nu se săvârşeşte (Sfântul Ciprian, Scrisoarea 43, pg. 549).

Duhul Sfânt sfinţeşte viaţa noastră prin cele şapte daruri ale Sfântului Duh (Isaia 11, 2). În cei călăuziţi de Duhul Sfânt şi care lucrează cu dreaptă credinţă poruncile lui Dumnezeu se arată şi

roadele Duhului, care, după mărturia marelui Apostol Pavel, sunt acestea: *dragostea, bucuria, pacea, îndelungă-răbdarea, bunătatea, facerea de bine, credinţa, blândeţea, înfrânarea poftelor, curăţia* (Galateni 5, 22-23).

Este bine să ştim că două sunt ieşirile Duhului Sfânt, după mărturia dreptei credinţe; una a fost mai înainte de toţi vecii prin „purcederea Lui din Tatăl" (Ioan 15, 26), iar a doua este trimiterea Lui în lume de către Fiul şi pogorârea peste Sfinţii Apostoli în chip de limbi de foc.

Iubiţi credincioşi,

Pogorârea Sfântului Duh în lume a avut loc la 50 de zile după Învierea Domnului din morţi. Timp de 40 de zile Mântuitorul S-a arătat de mai multe ori ucenicilor Săi şi femeilor mironosiţe, iar după înălţarea la cer au mai trecut încă zece zile până ce Fiul lui Dumnezeu S-a aşezat întru slavă de-a dreapta Tatălui şi a trimis pe Sfântul Duh în lume, numit de Iisus Hristos „Duhul adevărului" şi „Mângâietorul". Despre lucrarea şi darurile Duhului Sfânt au profeţit mai ales proorocii Vechiului Testament. Astfel Isaia vorbeşte de şapte daruri ale Duhului Sfânt şi anume: *duhul înţelepciunii şi al înţelegerii, duhul sfatului şi al tăriei, duhul cunoştinţei şi al bunei-credinţe* şi, ultimul, *duhul temerii de Dumnezeu* (Isaia 11, 2-3).

Profetul şi împăratul David aminteşte de mai multe ori despre rolul Duhului Sfânt la înnoirea şi mântuirea oamenilor. În psalmul 50 se roagă, zicând: *Inimă curată zideşte întru mine, Dumnezeule, şi duh drept înnoieşte întru cele dinăuntru ale mele. Nu mă lepăda pe mine de la faţa Ta şi Duhul Tău cel Sfânt nu-L lua de la mine* (Psalm 50, 11-12). În psalmul 142 zice iarăşi: *Duhul Tău cel bun mă va povăţui la pământul cel drept*, adică pe calea mântuirii.

Dar despre venirea pe pământ a celei de a treia persoane a Preasfintei Treimi, a vorbit cel mai clar Însuşi Domnul nostru Iisus Hristos în seara Cinei de Taină: *Eu vă spun adevărul. Vă este de folos ca să Mă duc Eu. Căci dacă nu Mă voi duce, Mângâietorul nu va veni la voi, iar dacă Mă voi duce, Îl voi trimite la voi* (Ioan 16, 7).

Duhul Sfânt S-a pogorât peste Sfinţii Apostoli, Duminică dimineaţa, în ziua Cincizecimii, pe la orele nouă, în chip de limbi de foc, nu în chip de porumbel ca la Botezul Domnului. Iată cum descrie evanghelistul Luca venirea Sfântului Duh peste Apostoli: *Când a sosit ziua Cincizecimii, erau toţi împreună în acelaşi loc* (adică în foişorul Cinei de Taină, de pe muntele Sion). *Şi din cer, fără de veste, s-a făcut un vuiet, ca de suflare de vânt ce vine repede, şi a umplut toată casa unde şedeau ei. Şi li s-au arătat, împărţite, limbi ca de foc şi au şezut pe fiecare dintre ei. Şi s-au umplut toţi de Duhul Sfânt şi au început să vorbească în alte limbi, precum le dădea lor Duhul a grăi... Şi toţi erau uimiţi şi nu se dumireau, zicând unul către altul: Ce va să fie aceasta? Iar alţii, batjocorindu-i, ziceau că sunt plini de must...* (Fapte 2, 1-13).

Prima minune, în clipa venirii Duhului Sfânt, ce s-a făcut de Apostoli a fost darul grăirii în alte limbi, adică glosolalia. Iar a doua minune a fost umplerea lor de înţelepciune duhovnicească şi începerea propovăduirii Sfintei Evanghelii în toată lumea. Aşadar, astăzi, la Duminica Rusaliilor, Apostolii „s-au îmbrăcat cu putere de sus", adică li se trimite putere de la Duhul Sfânt, să înţeleagă Sfânta Scriptură şi s-o vestească în toate limbile pământului. Chiar în acel ceas Sfântul Apostol Petru a rostit prima sa predică în faţa mulţimii, mărturisind că Iisus Hristos este Fiul lui Dumnezeu, Care a venit pe pământ pentru mântuirea oamenilor. Auzind ei cuvântul lui, au întrebat: *Bărbaţi fraţi, ce să facem?* Iar Apostolul Petru le-a răspuns: *Pocăiţi-vă şi să se boteze fiecare dintre voi în numele lui Iisus Hristos, spre iertarea păcatelor şi veţi primi darul Duhului Sfânt* (Fapte 2, 37-38). La cuvântul Apostolului Petru au crezut în Hristos şi s-au botezat în ziua aceea *ca la trei mii de suflete*.

Iată deci minunile şi puterea Duhului Sfânt! Iată pentru ce a venit Sfântul Duh în lume! Ca să lumineze minţile şi inimile tuturor pentru a crede în Hristos şi a face voia Lui. Astăzi, în ziua Cincizecimii, s-a întemeiat Biserica lui Hristos! Astăzi este ziua de naştere a Bisericii creştine pe pământ! De aceea a venit Duhul Sfânt ca un vuiet de vânt ce vine repede, că „Duhul suflă unde voieşte" şi nimeni nu-L poate opri. El atinge inimile, le mişcă spre Hristos. Duhul Sfânt spulberă întunericul necredinţei şi al idolatriei şi înalţă temelia cea neclădită a Bisericii lui Hristos pe care *nici porţile iadului* - adică gurile ereticilor -, *nu o vor putea birui*. Duhul

Sfânt dă înţelepciune oamenilor şi putere să biruiască patimile, ispitele şi cursele diavolului. Duhul Sfânt revărsat pe pământ în chip de limbi de foc, arde din rădăcină patimile şi răutatea, dezleagă păcatele celor ce cred şi se spovedesc, luminează minţile, mângâie inimile cele zdrobite, întăreşte credinţa în Dumnezeu, binevesteşte Evanghelia în lume şi mântuieşte sufletele credincioşilor.

Iubiţi credincioşi,

După ce Sfinţii Apostoli au primit Duhul Sfânt, trăgând sorţi, s-au dus în toate părţile pământului să vestească Evanghelia mântuirii şi credinţa în Iisus Hristos, începând de la Ierusalim. Astfel ei împlineau porunca Mântuitorului, Care le-a poruncit înainte de înălţarea Sa la cer: *Mergând, învăţaţi toate neamurile, botezându-le în numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh* (Matei 28, 19), făgăduindu-le că nu-i va lăsa singuri niciodată prin cuvintele: *Şi, iată, Eu sunt cu voi în toate zilele, până la sfârşitul veacului* (Matei 28, 20).

Deci, Apostolii n-au păstrat Duhul Sfânt numai pentru ei, ci L-au împărţit în toată lumea prin cuvântul credinţei şi prin cele şapte Sfinte Taine. Cei care primeau cuvântul Evangheliei erau îndată botezaţi în numele Preasfintei Treimi şi, prin punerea mâinilor pe capetele lor, se împărtăşeau de darul Duhului Sfânt şi unii dobândeau darul proorociei, alţii al grăirii în limbi, iar alţii darul minunilor.

Apostolii împărţeau Duhul Sfânt şi prin Taina Spovedaniei după porunca Mântuitorului, Care, suflând peste ei, le-a zis: *Luaţi Duh Sfânt, cărora le veţi ierta păcatele, se vor ierta lor şi cărora le veţi ţine, ţinute vor fi* (Ioan 20, 22-23). Ei împărţeau puterea Duhului Sfânt şi prin Taina Preoţiei, hirotonind episcopi, preoţi şi diaconi în toate bisericile întemeiate de ei.

Astfel, prin Sfinţii Apostoli, Duhul Sfânt a fost transmis în lume tuturor celor ce cred în Hristos, prin Sfintele Taine ce se săvârşesc în Biserică de către preoţi şi episcopi. Iată deci cum a ajuns harul Duhului Sfânt până la noi. Toţi fiii Bisericii Ortodoxe, care suntem botezaţi în numele Preasfintei Treimi şi ne silim să împlinim poruncile lui Hristos, purtăm în noi pe Tatăl, pe Fiul şi

pe Sfântul Duh. Să fim încredinţaţi că de credem cu tărie în Dumnezeu, şi iubim Biserica Lui şi ascultăm de păstorii noştri sufleteşti şi dacă lepădăm tot păcatul şi fărădelegea prin Sfânta Spovedanie, devenim temple ale Duhului Sfânt, cum spune Sfântul Pavel şi suntem urmaşi ai Apostolilor şi fii ai lui Dumnezeu după har.

Fericiţi şi de trei ori fericiţi sunt creştinii care împlinesc poruncile lui Hristos, care ascultă de Sfânta Biserică şi mărturisesc dreapta credinţă ortodoxă. Iar dacă uneori greşesc, oameni păcătoşi fiind, fericiţi sunt acei creştini care nu deznădăjduiesc, ci aleargă la preoţii lor şi, prin Sfânta Spovedanie, primesc dezlegare de păcate. Pocăinţa sau Spovedania este numită de Sfinţii Părinţi al doilea botez, căci prin acest botez păstrăm viu şi lucrător în noi harul Sfântului Duh şi nădejdea mântuirii.

Deci să luăm aminte, fraţilor, cum ne trăim viaţa, care este atât de scurtă, ca nu cumva, căzând şi zăcând în păcate de moarte, să pierdem pe Hristos, să alungăm de la noi pe Duhul Sfânt şi astfel să pierdem mântuirea. Cine fuge de păcat, fuge de moarte şi de iad. Cine iubeşte faptele bune şi pe oameni, acela iubeşte viaţa, iubeşte veşnicia şi va fi iubit şi umbrit de Duhul Sfânt.

Să iubim sfânta rugăciune, că ea ne uneşte cu Hristos şi ne face vase alese ale Duhului Sfânt. Să iubim pe toţi oamenii; să miluim şi să mângâiem pe cei bolnavi şi necăjiţi şi Duhul lui Dumnezeu ne va mângâia şi pe noi. Să iubim smerenia şi viaţa curată că acestea alungă de la noi duhul mândriei şi al pierzării, ca să devenim locaşuri ale Preasfintei Treimi. Că cine iubeşte pe Dumnezeu şi pe oameni, cine se roagă mereu cu smerenie şi ascultă de Biserică este fiu al lui Dumnezeu după har şi Duhul Sfânt se odihneşte în inima lui, iar diavolul nu-l poate amăgi şi stăpâni.

Noi toţi cei care iubim viaţa, adevărul şi dreptatea să chemăm peste noi harul Preasfântului Duh prin această sfântă rugăciune: *Împărate ceresc, Mângâietorule, Duhul Adevărului, Care pretutindenea eşti şi toate le împlineşti; Vistierul bunătăţilor şi Dătătorule de viaţă, vino şi Te sălăşluieşte întru noi şi ne curăţeşte de toată întinăciunea şi mântuieşte, Bunule, sufletele noastre.* Amin.

PREDICĂ
LA
PREASFÂNTA TREIME

Trei sunt Care mărturisesc în cer: Tatăl, Cuvântul şi Sfântul Duh, şi Aceştia trei Una sunt (I Ioan 5, 7).

Iubiţi credincioşi,

Aţi văzut, şi totdeauna veţi vedea, că mai înainte de a se face ziuă complet, adică înainte de a răsări soarele, flutură pe cer o geană de ziuă. Către răsărit se vede o lumină, mai întâi gălbuie şi apoi mai albă, până când se ivesc razele soarelui. Iar razele soarelui crescând mereu şi luminând sub cer, în toate părţile se iveşte la orizont şi frumosul şi prealuminosul soare, care are atâta putere, încât, dacă te-ai uita mai mult la el, te-ar orbi.

Iată aşa s-a socotit şi despre Dumnezeu, Bunul şi veşnicul nostru Dumnezeu, Cel ce a creat lumea şi Care este izvorul a toată lumina şi strălucirea. De la începutul lumii s-a arătat mai întâi numai ca Ziditor şi Creator. Iar taina Treimii, adică adevărul că Dumnezeu este în trei feţe - în trei ipostasuri -, a început să se arate fiinţei omeneşti celei slabe şi neputincioase numai cu încetul şi în chip umbrit.

Astfel, se ştia din Legea Veche şi, chiar de la Adam, că există Ziditorul-Dumnezeu, dar, cum zice Sfântul Grigorie Palama, nu se ştia desăvârşit ca astăzi că El este în trei ipostasuri, pentru că nu era în puterea minţii omeneşti să înţeleagă dogma Sfintei Treimi, cum că Dumnezeu este în trei persoane, dar, de o singură fiinţă. Însă în chip umbrit a început a ne învăţa pe noi, aşa cum învaţă părinţii pe copii, că Dumnezeu, deşi este Unul după fiinţă, este în trei feţe sau ipostasuri. Vedem că la facerea omului în rai, a zis:

Să facem om după chipul şi după asemănarea Noastră (Facere 1, 26). N-a zis "Să fac", ci "Să facem", arătând prin pluralul acesta şi celelalte ipostasuri ale Preasfintei Treimi, adică Fiul şi Duhul Sfânt, care erau lângă Tatăl. Iar la amestecarea limbilor de la Turnul Babel a zis: *Să ne pogorâm şi să le amestecăm limbile* (Facere 11, 7). Deci, iarăşi s-a arătat că Dumnezeu este Unul după fiinţă şi trei după feţe. Mai târziu, David proorocul, luminat de Duhul Sfânt, a scris şi a mărturisit că trei sunt feţele Preasfintei Treimi, cum zice în Psaltire *Cu cuvântul Domnului cerurile s-au întărit şi cu duhul gurii Lui toată puterea lor* (Psalm 32, 6).

Deci, Domnul este unul, Cuvântul este altul şi Duhul gurii este altul. Astfel a descoperit Preasfântul Duh că cele trei ipostasuri ale Sfintei Treimi sunt de o fiinţă, de o putere, de o domnie şi de o împărăţie, cum şi patriarhii cei mai vestiţi ai Vechiului Testament au fost trei: Avraam, Isaac şi Iacov. Trei au fost şi tinerii în cuptor. Deci şi alte multe simboluri vorbesc despre Sfânta Treime.

În Legea Darului, încă mai clar, Preasfântul Dumnezeu S-a arătat ca fiind un Dumnezeu în trei feţe sau în trei ipostasuri. Astfel, la Botezul Mântuitorului S-a arătat Preasfânta Treime la Iordan, căci Părintele a zis de sus: *Acesta este Fiul Meu Cel iubit, întru Care am binevoit* (Matei 3, 17); Duhul Sfânt S-a coborât în chip de porumb iar Fiul, întrupat în firea noastră, era în apele Iordanului. Iată de ce cântă Biserica: *În Iordan botezându-Te Tu, Doamne, închinarea Treimii S-a arătat...*

Prin Legea Darului, Dumnezeu S-a arătat în chip desăvârşit, că deşi este Unul după fiinţă sau după fire, după feţe este întreit. Aceasta a înţeles-o şi dumnezeiescul Ioan Evanghelistul în epistola sa cea dintâi, când zice: *Trei sunt Care mărturisesc în cer... Tatăl, Cuvântul şi Sfântul Duh, şi Aceştia trei Una sunt* (I Ioan 5, 7).

Mai târziu dumnezeieştii Părinţi au arătat că Sfânta Treime este de un singur scaun, de o singură dumnezeire, de o singură fiinţă, sau fire, de o singură voie, împărăţie şi domnie, dar este în trei ipostasuri sau persoane şi aceste trei ipostasuri sunt deosebite după însuşirile lor.

Mai întâi să cunoaşteţi însuşirile persoanelor Preasfintei Treimi. Tatăl este nenăscut şi nu are cauză. El este izvorul celorlalte două persoane. Fiul este născut din Tatăl mai înainte de toţi vecii, precum se naşte cuvântul din minte; iar Duhul Sfânt purcede din Tatăl şi Se trimite în lume prin Fiul. Dar, cum zice Sfântul

Grigorie de Nyssa, odată cu naşterea Fiului cea mai înainte de veci purcede şi Duhul Sfânt. Nu a fost o vreme când Hristos n-a fost împreună cu Tatăl, cum spunea ereticul Arie. Cum se putea ca Tatăl să fie fără de Cuvânt? Ori, Dumnezeu are Cuvânt, Dumnezeu are şi Duh. Deci, n-a fost niciodată o vreme ca Hristos-Cuvântul, să nu fi fost la Tatăl şi Duhul Sfânt să nu fi purces în chip negrăit din Tatăl, adică să nu fie la Tatăl, pentru că Cel ce are Cuvânt are şi Duh.

O imagine a Sfintei Treimi suntem noi oamenii care avem minte, cuvânt şi duh, căci suntem creaţi după chipul şi asemănarea lui Dumnezeu. Duhul lui Dumnezeu face parte din fiinţa Sa, este de o fiinţă cu El, de un scaun, de o voie şi de o dumnezeire cu El. Acestea, fraţii mei, sunt lucruri pe care nu le puteţi înţelege toţi, dar trebuie să vi le spunem căci astăzi este sărbătoarea Preasfintei Treimi. Deci v-am spus că însuşirile principale ale persoanelor Sfintei Treimi sunt: nenaşterea, naşterea şi purcederea. Tatăl este Tată, fiindcă naşte mai înainte de toţi vecii pe Fiul şi purcede pe Duhul Sfânt deodată cu naşterea Fiului, fără vreme şi fără de ani. Dar în alt chip purcede pe Duhul Sfânt şi în alt chip naşte pe Fiul.

Aşa zice Iosif Vrienie, marele teolog din secolul al XIV-lea, că Tatăl se cheamă „născător al Fiului şi purcezător al Duhului", iar Fiul se numeşte Cuvânt. Fiul subzistă prin naştere şi Duhul prin purcedere. Fiul şi Duhul se mai numesc cele două raze gemene ale Tatălui. Şi aceste două raze, care pornesc din minte, adică din Dumnezeu-Tatăl, sunt ipostasuri ca şi Tatăl. Dintre cele trei ipostasuri ale Preasfintei Treimi, unul are însuşire de Tată, altul de Fiu şi altul de Duh Sfânt. Ele se deosebesc dar sunt unite, însă unirea lor nu se amestecă. Ipostasurile Preasfintei Treimi, Tatăl, Fiul şi Duhul Sfânt sunt unite, dar nu se amestecă şi se împart fără despărţire.

Gândiţi-vă la trei sori care ar fi deopotrivă de mari, deopotrivă de luminoşi şi ar ieşi pe cer deodată şi ar fi uniţi într-un glob şi într-o putere. Cele trei ipostasuri sunt aceşti trei sori, având aceeaşi căldură şi lumină, aceeaşi fiinţă. Gândiţi-vă la trei sfeşnice cu trei lumânări în ele, dar luminile lor deopotrivă de mari şi luminoase. Amestecaţi aceste trei făclii la un loc şi veţi vedea o singură lumină. Ele sunt unite dar nu amestecate. Iată aşa este şi cu ipostasurile Preasfintei Treimi. Sunt unite împreună în aceeaşi fiinţă, dar fiecare ipostas păstrează însuşirea sa.

Iată ce spune în epistola a treia marele Vasile către Sfântul Grigorie de Nyssa, în privinţa ipostasurilor Preasfintei Treimi: „Un curcubeu care se formează din razele puternice ale soarelui ce cad asupra unui nor care este plin cu apă şi rouă, dă la iveală o mulţime de culori. Dar noi vedem că culorile se deosebesc, una fiind galbenă, alta albastră, alta roşie, alta portocalie, dar niciodată nu putem înţelege unde se unesc ele şi de unde până unde ţin aceste culori. Aşa se înţeleg ipostasurile Preasfintei Treimi. Ele se unesc şi se pare că se amestecă, dar nu se amestecă, ci îşi păstrează fiecare însuşirea sa, dar fiinţa este una. Nici noi nu putem pricepe cât sunt de unite. Ştim doar atât, că sunt unite, dar nu se amestecă şi se împart fără să se despartă după fiinţă".

Iubiţi credincioşi,

Dacă aceste două ipostasuri ale Preasfintei Treimi, Cuvântul şi Duhul Sfânt, sunt raze gemene, de o fiinţă, de o fire, de un scaun şi de o domnie cu Tatăl, întrucât izvorăsc din Tatăl, este în ele vreo micşorare? Nu! Nicidecum. Auzim în Evanghelie pe Mântuitorul, zicând: *Tatăl este mai mare decât Mine* (Ioan 14, 28). De aici arienii şi alţi eretici din secolul al III-lea şi al IV-lea, pe baza acestui cuvânt, zic că Tatăl este mai mare decât Fiul cu dumnezeirea, cu fiinţa, cu firea, cu domnia, cu stăpânia, cu voia şi cu începătoria. Dar niciodată nu trebuie să înţelegem că Tatăl este cu fiinţa sau cu dumnezeirea mai mare decât Fiul, căci atunci cădem în hulă, în hula lui Arie şi a altor eretici cu care s-a luptat Biserica 630 de ani, până când le-a lămurit. Tatăl este mai mare decât Fiul şi decât Duhul Sfânt numai cu calitatea de cauză, pentru că Tatăl este cauza Fiului, căci Fiul se naşte din Tatăl şi nu Tatăl din Fiul şi Duhul purcede negreşit şi negrăit din Tatăl mai înainte de toţi vecii. Deci cauza la amândouă ipostasurile din Sfânta Treime este Tatăl; a Fiului prin naştere şi a Duhului Sfânt prin purcedere. Tatăl este mai mare prin calitatea Sa de cauză, nu cu dumnezeirea. Dacă vom zice altfel, hulim şi ne facem eretici.

În alt loc zice Hristos: *Eu şi Tatăl Meu una suntem* (Ioan 10, 30). Zicând aici „una", arată identitatea fiinţei, pentru că ele sunt de o fiinţă. Iar în altă parte zice Filip: *Doamne, arată-ne nouă pe Tatăl.* Iar Mântuitorul îi răspunde: *Filipe, atâta vreme ai fost cu Mine şi nu ai cunoscut că Tatăl este întru Mine şi Eu întru Tatăl?* (Ioan 14, 8-11). Iată, deci, altă dovadă că cele trei persoane ale Sfintei Treimi sunt de o fiinţă. Acolo unde zice Hristos: *Tatăl Meu mai mare decât Mine este*, arată că Tatăl este cauza Fiului şi a Duhului Sfânt. Iar acolo unde zice: *Eu şi Tatăl Una suntem*, arată identitatea fiinţei, că sunt de o fiinţă. Iar acolo unde zice: *Tatăl Meu întru Mine petrece şi Eu întru Tatăl*, arată nedespărţirea fiinţei, că nu S-a despărţit Tatăl de Fiul şi de Duhul Sfânt cu fiinţa. Iar unde zice: *Toate ale Mele ale Tale sunt*, în rugăciunea arhierească, *şi toate ale Tale, ale Mele sunt*, arată cele ce sunt de obşte ale Tatălui, ale Fiului şi ale Sfântului Duh (Ioan 17, 10), adică voia, dumnezeirea şi domnia.

Fraţii mei, aceste învăţături sunt grele pentru unii dintre dumneavoastră, dar să ştiţi că este spre folosul nostru să învăţăm câte ceva despre Sfânta Treime. Iată ce spune Sfântul Maxim Mărturisitorul către Talasie: „Cunoştinţa Sfintei şi celei de o fiinţă Treimi este sfinţire şi îndumnezeire pentru îngeri şi pentru oameni". Este prea de nevoie să cunoaştem despre Sfânta Treime, cât este cu putinţă omului. Dar oricât am învăţa, nu-i destul căci nici îngerii, nici heruvimii, nici serafimii nu pot dogmatisi şi teologhisi despre Preasfânta Treime. Însă toţi suntem datori să învăţăm, pe cât putem, despre Sfânta Treime.

Să ştiţi că este o teologie în Biserică, numită apofatică sau negativă, explicată de unii Sfinţi Părinţi. Ea propovăduieşte pe Dumnezeu, nu prin ceea ce ne poate spune mintea, ci prin ceea ce este mai presus de minte. Ea este cea mai înaltă teologie de sub cer şi face minţile stăpânite de mândrie să nu mai iscodească ceea ce nu poate fi de înţeles despre Dumnezeu. În această teologie se zice: *Ce este Dumnezeu? Minte?* Nu! Dumnezeu este izvor a toată mintea şi mai presus de toată mintea. *Ce este Dumnezeu? Putere?* Nu! Este Dumnezeul puterilor şi izvor a toată puterea. *Ce este Dumnezeu? Frumuseţe?* Nu! Dumnezeu este izvor a toată frumuseţea. *Ce este Dumnezeu? Bunătate?* Nu! Dumnezeu este izvor a toată bunătatea. *Ce este Dumnezeu? Milă?* Nu! Nu este milă, ci izvor a toată mila. *Ce este Dumnezeu? Înţelepciune?* Nu! Este izvor al înţelepciunii şi mai presus de toată înţelepciunea. *Ce este Dumnezeu? Pronie?* Nu! este izvor al proniei şi mai presus de toată pronia.

Astfel se odihneşte mintea când spunem că Dumnezeu este mai presus de minte. De aceea nici nu s-a pus la această sărbătoare priveghere şi slavoslovie mare, pentru că spun dumnezeieştii părinţi: „Nici îngerii Tăi, nici heruvimii Tăi, nici serafimii Tăi nu Te pot slăvi după vrednicie". Ca să ne smerim, punem slavoslovie obişnuită la această negrăită sărbătoare, ca astfel să arătăm că nu putem slăvi pe Dumnezeu după putere şi după cuviinţă, cum s-ar cuveni să-L slăvim. Că de am avea minte şi limbă îngerească de heruvimi, tot nu am putea să slăvim pe Dumnezeu cu atâta slavă cât trebuie să-I dăm şi câtă slavă are El. Nici îngerii, nici oamenii nu pot să slăvească pe Preasfânta Treime, după mărirea şi după cinstea Ei, pe care o are în Sine.

Este şi o altă teologie, numită catafatică, afirmativă sau pozitivă. Ea spune tot ceea ce se poate spune despre Dumnezeu însă, în chip pozitiv. În această teologie noi zicem că Dumnezeu este atotbun, atotmilostiv, atotîndurat, atotputernic, nemărginit, necuprins şi celelalte. Dar când veţi auzi că Dumnezeu este adâncul milei sau atotbun şi atotputernic, să nu credeţi că vorbim despre fiinţa Lui. Vorbim doar despre însuşirile de manifestare ale lui Dumnezeu şi de tot ce se poate spune că este împrejurul fiinţei lui Dumnezeu. Iar a încerca să vorbim despre fiinţa lui Dumnezeu ar fi o nebunie. Că fiinţa lui Dumnezeu este neapropiată minţii omeneşti şi îngereşti şi nu se poate vorbi de fiinţa Lui, că dacă s-ar putea vorbi nu ar mai fi Dumnezeu. Ceea ce se poate circumscrie, cuprinde de vreo minte, nu este Dumnezeu, fiindcă este mărginit; Dumnezeu, fiind mai presus de mintea omului, nu poate fi tâlcuit de ea şi nici nu se poate spune vreodată ce este El după fiinţă. Ci noi putem vorbi numai despre însuşirile lui Dumnezeu.

Sfântul Nicodim Aghioritul zicea, după teologia catafatică sau afirmativă, că mintea omului vorbeşte despre Dumnezeu cu toată puterea ei, cât poate pricepe, cum că Dumnezeu este îndelung răbdător, că este atotcreator, veşnic şi izvorul lumii. Dar după teologia apofatică mintea tace şi amuţeşte, că nu poate înţelege pe Dumnezeu prin cuvânt. În teologia apofatică, mintea preamăreşte pe Preasfânta Treime numai prin frică, prin uimire şi tăcere, că se spăimântează de oceanul nemărginit al fiinţei lui Dumnezeu. De aceea se cutremură şi tace. Noi cinstim pe Dumnezeu prin cuvânt până la un loc, iar mai departe Îl cinstim prin spaimă, prin uimire

şi tăcere. Atunci ne dăm seama că Dumnezeu este negrăit, că este Dumnezeu a toată mintea şi mai presus de toată mintea.

Iubiţi credincioşi,

Să coborâm cuvântul la unele învăţături care sunt mai pe înţelesul nostru şi mai uşoare. Aţi auzit că se spune în Sfânta Scriptură despre ochiul lui Dumnezeu, genele lui Dumnezeu, urechea lui Dumnezeu, piciorul lui Dumnezeu, mirosul lui Dumnezeu. Căci se zice: *Ochii Lui spre cel sărac privesc, genele Lui cercetează pe fiii oamenilor* (Psalm 10, 4). *Cel ce a sădit urechea, oare nu aude? Cel ce a zidit ochiul, oare nu priveşte?* (Psalm 93, 9). În altă parte se spune: *Şi a mirosit Domnul Dumnezeu miros de bună mireasmă* (Facere 8, 21). În alt loc se vorbeşte despre somnul lui Dumnezeu: *Scoală-Te, Doamne! Pentru ce dormi?* (Psalm 43, 25).

Sau în altă parte aţi auzit despre paşii lui Dumnezeu, căci zice: *Umbletele Tale, Dumnezeule, întru cele înalte.* Ce înseamnă umblarea lui Dumnezeu, piciorul lui Dumnezeu, urechea lui Dumnezeu? Căci zice: *Doamne, auzi rugăciunea mea, ascultă cererea mea* (Psalm 142, 1). Are Dumnezeu ureche, sau ochi, sau picioare, sau mână, sau gene, şi miros asemenea omului? Doamne fereşte! Să nu vă închipuiţi aşa ceva. Dumnezeu este simplu, necompus din părţi. Atunci de ce vorbim noi de urechile lui Dumnezeu, de mâna Lui, de ochiul şi de picioarele Lui? Iată de ce. Fiindcă toate ale lui Dumnezeu, după cum v-am mai spus, sunt mai presus de minte.

De aceea, prin cele ale noastre, spune Sfântul Grigorie Cuvântătorul de Dumnezeu, le înţelegem, pe cele mai presus de noi, ale lui Dumnezeu. Astfel, ochiul lui Dumnezeu înseamnă puterea lui Dumnezeu cea atotprivitoare, cum zice Solomon: „Ochii lui Dumnezeu sunt de milioane de ori mai luminoşi decât soarele şi nu există la El întuneric", iar psalmistul zice: *Întunericul nu se va întuneca de la Tine, Doamne, şi noaptea ca ziua se va lumina* (Psalm 138, 12). Ai auzit care sunt ochii lui Dumnezeu? Puterea Lui cea atotvăzătoare, care cercetează inimile şi gândurile noastre. Ce înseamnă piciorul lui Dumnezeu? Prezenţa Lui în tot locul. Ce înseamnă urechea Lui? Înseamnă puterea atotauzitoare a lui Dumnezeu, căci El ne aude oriunde am fi noi. Ce înseamnă ochii Lui? Căci zice: *Când El privea până la marginile pământului*

şi îmbrăţişa cu ochii tot ce se află sub ceruri (Iov 28, 24). Ochii lui Dumnezeu sunt neîncetată luare aminte a Lui spre rugăciunea celor drepţi şi spre faptele tuturor oamenilor, spune Sfântul Ioan Damaschin.

Ce înseamnă mâna lui Dumnezeu? Căci zice: *Mâinile Tale m-au făcut* (Psalm 118, 73). *Dreapta Ta, Doamne, s-a preamărit întru tărie.* Are Dumnezeu dreaptă? Are Dumnezeu stângă? Doamne fereşte! Noi înţelegem aici, prin cele ale noastre, pe cele mai presus de noi. Dreapta lui Dumnezeu este dreptatea şi puterea Lui cea dreaptă. Stânga sau mâinile Lui sunt puterea cea atotlucrătoare, atotfăcătoare, prin care a făcut toate, lumea cea gândită şi cea nevăzută şi aşa mai departe. Mirosul lui Dumnezeu este plăcerea Lui pentru rugăciunea celor drepţi. Când se zice că *a mirosit Dumnezeu miros de bună mireasmă* (Facere 8, 21), la Abel, la Moise şi la Avraam, când au adus jertfă, să înţelegem plăcerea ce o are El pentru jertfele curate ce se aduc spre slava numelui Său.

Dar Hristos nu a avut mâini şi picioare? Da! Tocmai de aceea a venit în trup, căci altfel noi nu puteam înţelege niciodată pe Dumnezeu. Nu-L puteam înţelege dacă nu Se arăta Tatăl prin ipostasul Fiului Său, Care, prin întrupare, S-a făcut asemenea nouă. Căci este scris: *Cuvântul trup S-a făcut şi S-a sălăşluit între noi* (Ioan 1, 14). Dar să vă spun de ce se pictează Tatăl pe icoană ca un bătrân vechi de zile, iar Duhul Sfânt ca un porumbel şi pe Hristos ca un copil sau tânăr răstignit pe Cruce sau înviat din morţi? Dacă zugrăvim pe Dumnezeu-Tatăl ca un om bătrân, prin aceasta nu zugrăvim pe Dumnezeu ceea ce este El după fiinţă, ci după cum a binevoit El să se arate oamenilor, luând chip. Iar cinstea icoanei trece la Cel înfăţişat pe ea. Îl zugrăvim pe Tatăl bătrân cu barbă albă, pentru că Dumnezeu, Cel ce nu este compus şi nu are ochi şi picioare şi mâini, fiind nemărginit, a binevoit să se arate aşa pentru neputinţa noastră, cum spune Daniel proorocul: *Am privit până ce am văzut aşezate scaune şi S-a aşezat Cel vechi de zile. Îmbrăcămintea Lui era albă ca zăpada, iar părul capului Lui, curat ca lâna; tronul Lui, înflăcărat de foc; roţile Lui, foc arzător. Un râu de foc se vărsa şi ieşea din El; mii de mii Îi slujeau şi miliarde de miliarde stăteau înaintea Lui! Judecătorul S-a aşezat şi cărţile au fost deschise* (Daniil 7, 9-10). În alt chip S-a arătat lui Moise pe Muntele Sinai şi lui Ilie la Horeb.

Dumnezeu cel necompus, Cel nemărginit şi fără ani, a binevoit să Se arate oamenilor aşa cum pot să-L înţeleagă ei. S-a arătat ca un om vechi de zile, ca un bătrân, înaintea Căruia stătea mulţime nenumărată de îngeri şi de oameni slujind Lui, pentru că Dumnezeu ştie neputinţa noastră de a-L înţelege după fiinţă. S-a arătat asemenea nouă ca să-L putem imagina şi picta. Să-L înţelegem măcar din cele ale noastre, ca să ne putem sui cu mintea la cele mai presus de noi. Dar de ce pe Duhul Sfânt Îl pictăm în chip de limbi de foc sau ca un porumbel? Fiindcă aşa a binevoit să Se arate la Iordan, ca porumb, iar la coborârea Sa de la Rusalii, în chip de limbi de foc.

Deci, dacă aşa binevoieşte să se arate Dumnezeu Cel nemărginit, Cel veşnic şi fără de începuturi, aşa Îl zugrăvim! Dar pe Hristos de ce Îl zugrăvim copil sau pe Cruce, sau făcând minuni? Pentru că aşa a fost El pe pământ. De aceea, dumnezeiescul Damaschin, în cele trei tratate ale sale despre sfintele icoane, zice: „De n-ar fi venit Hristos în trup nu ne-am fi închinat la icoane. Dar pentru că Hristos, venind pe pământ, ni s-a arătat ca icoană a Tatălui şi cu chipul ipostasului lui Dumnezeu în El, aşa Îl pictăm şi noi pe icoană". Iată de ce pictăm icoana persoanelor Preasfintei Treimi, pentru că aşa ni S-au arătat în dumnezeiasca Scriptură, pe măsura înţelegerii noastre.

Iubiţi credincioşi,

Astăzi, când prăznuim pe Preasfânta Treime, să ne închinăm cu dreaptă credinţă Tatălui, Care ne-a creat şi poartă grijă de sufletele noastre. Să ne închinăm cu evlavie Fiului şi Cuvântului lui Dumnezeu, Care S-a întrupat din Fecioara Maria, S-a răstignit şi a înviat din morţi pentru mântuirea noastră. Să ne închinăm cu dragoste Preasfântului Duh, Dumnezeu, Care mângâie sufletele noastre în necazurile vieţii pământeşti. Creştinul este şi trebuie să fie permanent un locaş al Preasfintei Treimi. Tatăl Se sălăşluieşte mai ales în voinţa noastră. Iisus Hristos Cuvântul se odihneşte în mintea noastră. Iar Duhul Sfânt - pe Care Îl primim în noi la Botez - se odihneşte în inima noastră.

Să ne facem prin faptele bune lăcaşuri vrednice ale Preasfintei Treimi. Să facem inima noastră scaun şi jertfelnic al Tatălui şi

al Fiului şi al Sfântului Duh. Să nu mâniem pe Dumnezeu, Tatăl nostru, prin păcate şi nepocăinţă. Să nu supărăm pe Mântuitorul în viaţa noastră, ca să avem răspuns bun la înfricoşătoarea judecată. Să nu întristăm pe Sfântul Duh Mângâietorul cu lenevirea şi răutăţile noastre, ca să nu-L îndepărtăm din inimile noastre şi să devenim goi, ca o casă pustie şi părăsită.

Cele mai scurte rugăciuni către Sfânta Treime sunt acestea: „Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh"; apoi: „În numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh" sau cântăm de trei ori această frumoasă cântare treimică ce se cântă în Biserică: „Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi". Altă rugăciune: *Preasfântă Treime, miluieşte-ne pe noi; Doamne, curăţeşte păcatele noastre; Stăpâne, iartă fărădelegile noastre; Sfinte, cercetează şi vindecă neputinţele noastre pentru numele Tău.* Vă amintesc şi rugăciunea unui mare cuvios, Sfântul Ioanichie cel Mare, pe care o repeta neîncetat: *Nădejdea mea este Tatăl; scăparea mea este Fiul; acoperământul meu este Duhul Sfânt; Treime Sfântă, slavă Ţie!*

Cea mai sfântă rugăciune adresată Tatălui, pe care ne-a dat-o Mântuitorul nostru Iisus Hristos este **Tatăl nostru**. Iar către Fiul este rugăciunea aceasta: *Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-mă pe mine păcătosul* (sau păcătoasa). Iar către Sfântul Duh este rugăciunea: *Împărate ceresc, Mângâietorule, Duhul adevărului, Care pretutindenea eşti şi toate le împlineşti; Vistierul bunătăţilor şi Dătătorule de viaţă, vino şi te sălăşluieşte întru noi şi ne curăţeşte pe noi de toată întinăciunea şi mântuieşte, Bunule, sufletele noastre.*

Învăţaţi pe de rost aceste scurte rugăciuni de laudă ale Preasfintei Treimi, pe care vă rog să le rostiţi permanent, seara, dimineaţa, la lucru, pe drum, oriunde şi oricând. Nu uitaţi că toate faptele bune aduc în inimile noastre pe Tatăl, pe Fiul şi pe Sfântul Duh, dar cel mai mult, rugăciunea, milostenia şi smerenia; sau cum spune Sfântul Apostol Pavel, credinţa, nădejdea şi dragostea. Să-L slăvim pe Dumnezeu prin credinţa noastră dreaptă şi prin fapte bune, ca să ne învrednicim şi în ceruri a ne închina înaintea Preasfintei Treimi, lăudând în veci, împreună cu îngerii şi cu sfinţii, pe Tatăl, pe Fiul şi pe Sfântul Duh. Amin.

PREDICĂ
LA
SCHIMBAREA LA FAŢĂ
(6 august)

Acesta este Fiul Meu Cel iubit, întru Care am binevoit; pe Acesta să-L ascultaţi
(Matei 17, 5).

Iubiţi credincioşi,

În cele ce urmează vom arăta mai întâi cum a luat fiinţă acest praznic, amintindu-ne de minunea pe care a săvârşit-o Mântuitorul pe Muntele Taborului. Apoi vom tâlcui din Sfânta Scriptură învăţăturile cele tainice, care s-au descoperit la Schimbarea la Faţă a Domnului.

Cu puţin înainte de patima Sa, Mântuitorul a început să zică sfinţilor Săi ucenici: *Iată ne suim la Ierusalim şi Fiul Omului va fi predat arhiereilor şi cărturarilor; şi-L vor osândi la moarte şi-L vor da în mâna păgânilor; şi-L vor batjocori şi-L vor scuipa şi-L vor biciui şi-L vor omorî, dar după trei zile va învia* (Marcu 10, 33-34). Propovăduind El despre Sfintele Sale patimi care aveau să se întâmple în Ierusalim, ucenicii Săi au început a se întrista foarte şi voiau să-L oprească pe Dânsul, zicându-I: *Milostiv fii Ţie, Doamne! Să nu-Ţi fie Ţie aceasta!* (Matei 16, 22).

De aceea, Mântuitorul, voind să întărească mai înainte de sfânta Sa patimă credinţa ucenicilor Săi şi să le arate că El de bunăvoie merge la moarte pe cruce, nesilit de nimeni şi numai din nemărginita Sa dragoste pentru mântuirea neamului omenesc, a voit să-i mângâie pe dânşii, spunându-le aceste cuvinte: *Sunt unii, dintre cei ce stau aici, care nu vor gusta moartea, până ce nu vor*

vedea împărăţia lui Dumnezeu (Luca 9, 27), adică, până nu vor vedea slava Sa, cât este cu putere omului să o vadă.

Spunând acestea, după şase zile a luat pe cei mai de frunte ucenici ai Săi: pe Petru, pe Ioan şi pe Iacob şi, mergând în Galileea, s-au suit pe Muntele Taborului. Acolo, Domnul Dumnezeu şi Mântuitorul nostru Iisus Hristos, pe când Se ruga, S-a schimbat la faţă înaintea lor şi S-a făcut chipul feţei Sale luminos ca soarele şi hainele Sale albe ca zăpada. Şi în timp ce ucenicii erau uimiţi de această preaslăvită minune şi strălucire a feţei lui Hristos, deodată au văzut, stând pe nor, doi bărbaţi înconjuraţi de slavă cerească, unul de-a dreapta Mântuitorului şi altul de-a stânga. Aceştia erau cei doi mari prooroci, Moise şi Ilie (Matei 17, 1-3).

Văzând Apostolii această preaslăvită vedenie, s-au înspăimântat foarte şi cugetau în inimile lor că sunt în ceruri. Iar Petru, văzând atâta lumină şi frumuseţe pe faţa lui Iisus Hristos şi a proorocilor care-L înconjurau, a zis aceste cuvinte: *Învăţătorule, bine este ca noi să fim aici; să facem trei colibe: Ţie una, lui Moise una şi lui Ilie una*. Şi zice dumnezeiasca Evanghelie că *Petru nu ştia ce să spună* (Marcu 9, 5-6), pentru că era uimit de atâta bucurie, de atâta lumină şi mângâiere şi ar fi voit să rămână acolo pe Tabor cu scopul de a-I face lui Hristos şi celorlalţi doi prooroci câte o colibă. Dar pe când zicea el acestea, un nor plin de lumină şi de fericire dumnezeiască s-a coborât deasupra Taborului, a acoperit vârful lui şi I-a umbrit pe ei. Şi din nor s-a auzit un glas, zicând: *Acesta este Fiul Meu Cel iubit, întru Care am binevoit; pe Acesta să-L ascultaţi* (Matei 17, 5). După ce s-a auzit glasul Tatălui din ceruri, a încetat vedenia aceea, iar Ilie şi Moise s-au făcut nevăzuţi şi Iisus a rămas singur cu ucenicii Săi. Iar pe când se coborau de pe Tabor, Mântuitorul le-a zis: *Să nu spuneţi nimănui ceea ce aţi văzut, până ce Fiul Omului va învia din morţi*" (Matei 17, 9).

Dar să vedem cum se tâlcuieşte această minune ce s-a făcut acolo, şi de ce Hristos a ales tocmai muntele Taborului din Galileea ca să se schimbe la faţă şi nu alt munte? Iată de ce. Pentru că, cu aproximativ 850 de ani înainte de venirea lui Hristos în lume, dumnezeiescul David a proorocit că acest munte se va bucura de slava lui Dumnezeu, căci zice: *Taborul şi Ermonul întru numele Tău se vor bucura* (Psalm 88, 13). Deci, trebuia să se

împlinească Scriptura, ca Taborul să se bucure împreună cu cei ce l-au înconjurat pe Iisus, cu cei trei ucenici ai Săi. Pentru aceasta a ales Iisus muntele Taborului.

Iubiţi credincioşi,

Dar pentru care pricină au venit de faţă cei doi prooroci, Moise şi Ilie? Iată pentru ce. Mai înainte cu şase zile a întrebat Mântuitorul pe Petru şi pe ceilalţi ucenici: *Cine zic oamenii că sunt Eu? Ei au răspuns: Unii Ioan Botezătorul, alţii Ilie, alţii, Ieremia sau unul din prooroci* (Matei 16, 13-14). Acum Mântuitorul, chemând la dumnezeiasca Sa schimbare la faţă pe Moise şi pe Ilie, a vrut să arate ucenicilor Săi că El nu este nici Ilie şi nici Moise, ci este Dumnezeul lui Ilie şi al lui Moise. Le-a dovedit deci că nu este prooroc, ci Dumnezeul proorocilor.

Dar pentru ce a zis Petru către Iisus Hristos că este bine să facă acolo trei colibe? Aceasta a fost din pronia lui Dumnezeu ca să zică aşa. Însă Iisus Hristos i-a spus tainic lui Petru: „Ascultă, Petre, tu cugeţi încă omeneşte despre Mine. Tu crezi că Eu am nevoie de colibă ca să stau aici pe Tabor? Am să-ţi arăt Eu cine sunt. Eu pot să fac colibă din norii cerului. Eu voi acoperi tot muntele Taborului ca o colibă de nor luminos, plină cu raze de lumină. Astfel îţi voi arăta că nu am nevoie de colibe omeneşti. Eu sunt Acela care am acoperit cu nor poporul lui Israel 40 de ani în pustie şi pot să fac aici o colibă de nor ca să vă acopăr şi pe voi. Eu sunt Acela care am dat legea lui Moise pe Muntele Sinai şi am putut să-l chem aici de faţă. Eu sunt Dumnezeul lui Ilie, căruia M-am arătat în Horeb şi l-am chemat de faţă ca să ştiţi că Eu sunt Dumnezeul proorocilor şi nu am nevoie de colibe făcute de mâini omeneşti".

Dumnezeiescul părinte Efrem Sirul spune că Taborul avea chipul Bisericii la schimbarea la faţă a Domnului. Dar de ce Taborul avea atunci chipul Bisericii lui Dumnezeu? Iată de ce. Acolo erau de faţă amândouă Testamentele. Acolo a văzut Moise, începătorul Legii Vechi, pe Hristos, începătorul şi dătătorul Legii Darului. Acolo a văzut Ilie, iconomul Tatălui, pe epitropul lui Dumnezeu, pe marele Apostol Petru. Acolo a văzut Ilie, feciorel-

nicul Legii Vechi, pe Ioan Evanghelistul, feciorelnicul Legii Noi. Acolo, Moise cel sfânt a văzut pe Petru cel sfinţit. Acolo, cel ce s-a suit la cer cu căruţă şi cai de foc a văzut pe cel ce s-a rezemat pe pieptul de văpaie a lui Hristos întrupat, adică pe Ioan Evanghelistul. Acolo au văzut proorocii pe Hristos, Care a creat şi pe prooroci şi pe apostoli, ca Cel ce a dat Legea Veche în Sinai şi pe cea Nouă a desăvârşit-o în Ierusalim.

Dar oare numai Mântuitorul S-a schimbat la faţă sau şi unii dintre sfinţi? Dacă citiţi Sfânta Scriptură şi Vieţile Sfinţilor, veţi afla că şi sfinţii lui Dumnezeu s-au schimbat la faţă, nu numai Hristos. Dar alta a fost schimbarea la faţă a lui Dumnezeu-Cuvântul şi alta a fost schimbarea la faţă a sfinţilor Săi. Schimbarea la faţă a Domnului şi Dumnezeului nostru Iisus Hristos a fost preaminunată şi în chip străin. Lumina cea de pe Tabor, care lumina la faţă pe Hristos, nu izvora din faţa Lui, ci dinlăuntrul Lui, căci era lumină din lumina cea necreată a Preasfintei Treimi. Că în tot trupul Lui era Dumnezeu întrupat. Lumina cea din Tabor nu a venit din afară ca să-L lumineze pe El, ci izvora dinlăuntru şi radia în afară, căci El este izvorul luminii celei veşnice şi nemărginite. Iar sfinţii care s-au schimbat la faţă, au avut lumina, nu de la ei, ci de la Dumnezeu. Aşa a fost Set feciorul lui Adam şi mai târziu Moise care s-a schimbat la faţă când a primit Tablele Legii pe Muntele Sinai. Căci, după cum spune dumnezeiasca Scriptură, nu puteau fiii lui Israel să privească la Moise de strălucirea feţei lui şi se acopereau cu un voal ca să nu-i orbească (Ieşire 34, 30).

Aşa s-au schimbat la faţă şi unii din sfinţii mari ai noului Aşezământ ca: Marcu Ascetul, Ava Siluam, Ava Sisoe cel Mare şi mulţi alţii care străluceau ca soarele în unele momente. Dar sfinţii nu aveau lumina din ei, ci îi lumina din afară darul Sfântului Duh. Pe când lumina cea din Tabor, sau schimbarea la faţă a Domnului, era dinlăuntrul Lui, era din izvorul luminii celei gândite şi negrăite a dumnezeirii Lui.

Dar oare ce zice Hristos la schimbarea la faţă în chip tainic lui Petru? Iată ce zice, după tâlcuirea Sfinţilor Părinţi: „Tu, Petre, vrei să rămâi în Tabor şi să faci trei colibe? Dar de ce vrei să rămânem aici? Pentru că ai văzut aici lumină şi strălucire, slavă, bucurie şi mângâirea Duhului Sfânt? Ai auzit aici glasul părintelui Meu, Care M-a adeverit pe Mine cine sunt, a adeverit dumnezeirea Mea şi al cui Fiu sunt. De aceea vrei să rămânem pe Tabor? Dar Eu n-am venit să rămân pe Tabor. Eu n-am venit să-ţi spun numai ţie şi la ceilalţi doi ucenici cine sunt. Tu, cu şase zile mai înainte, mă opreai ca să merg la patima cea de bunăvoie. Când ţi-am spus că merg la Ierusalim ca să sufăr, să pătimesc şi să mor pentru neamul omenesc, ai zis: *Nu, Doamne, să nu-Ţi fie Ţie una ca aceasta; cruţă-Te pe Tine, Doamne* (Matei 16, 22). Iar Eu te-am suit pe Tabor şi ţi-am arătat slava dumnezeirii Mele, nu atât cât este, ci cât poţi tu cuprinde ca om, ca să nu orbeşti cu ochii şi să mori. Ţi-am arătat că Eu, nu de silă, nici de frică merg la patimă, ci de bunăvoie. Ţi-am arătat slava aceasta ca tu să înveţi pe fraţii tăi să propovăduiască, cu Iacob şi cu Ioan, slava dumnezeirii Mele, pe care aţi văzut-o aici pe muntele cel sfânt, şi celorlalţi ucenici şi la toată lumea ca să ştie toţi că Eu nu am fost numai om, ci şi Dumnezeu. De aceea am voit, mai înainte de patimă, să vă arăt vouă slava Mea pe care o am, atât pe cât este cu putinţă omului a o vedea".

Deci, zice Hristos mai departe lui Petru în chip tainic: „Petre, dacă voi rămâne pe Tabor ca să-Mi faci tu o colibă, oare cuvintele Scripturii cine la va împlini? Dacă Eu voi rămâne pe Tabor, oare cuvintele acelea scrise care zic: *Împărţit-au hainele Mele loruşi şi pentru cămaşa Mea au aruncat sorţi* (Psalm 21, 20), cui i se vor potrivi? Dacă Eu voi rămâne pe Tabor cu cine se vor împlini cuvintele: *Dat-au spre mâncarea Mea fiere şi în setea Mea M-au adăpat cu oţet* (Psalm 68, 25)? Dacă voi rămâne pe Tabor, cum se vor împlini cuvintele lui Osea: *Vedea-vor pe Cel pe Care L-au împuns?* Dacă Eu voi rămâne pe Tabor, cum se vor împlini proorociile lui Isaia, care zice: *Dat-am spatele Meu spre bătăi şi obrajii Mei spre scuipare şi pălmuire şi n-am întors faţa Mea de către ruşinea scuipărilor* (Isaia 50, 6) şi *prin ranele Lui noi toţi ne-am vindecat* (Isaia 53, 5)? Dacă Eu voi rămâne aici pe Tabor, după cum zici tu, cum se vor împlini cuvintele acelea care zic: *Cu cei fărădelege S-a socotit* (Isaia 53, 9)? Şi când se vor împlini cuvintele vieţii veşnice, dacă Eu nu mă voi coborî în iad spre a învia pe cei drepţi şi morţi şi a Mă face începătură a vieţii morţilor? Nu, Petre! Nu trebuie să rămân Eu pe Tabor. Eu trebuie să trec de aici pe celălalt munte. Pe Golgota!"

Aşa suntem şi noi creştinii şi monahii. Când avem bucuria Duhului Sfânt la rugăciune, când străluceşte în sufletele noastre câte o rază de mângâiere, de bucurie duhovnicească; când auzim o cântare minunată, o predică frumoasă la Evanghelie, avem o bucurie sufletească aşa de mare, că am vrea să rămânem pururea în acele momente, să nu mai avem dureri, să nu mai avem întâmplări rele în viaţa aceasta, ci să rămânem în acele bucurii. Dar nimeni, fraţilor, nu se poate mântui astfel. Trebuie să mergem de la Tabor la Golgota, să primim paharul Domnului, căci zice David: *Ce voi răsplăti Domnului pentru toate câte mi-a dat mie? Paharul mântuirii voi lua şi numele Domnului voi chema* (Psalm 115, 3-4). Adică, orice creştin trebuie să primească, după puterea lui, paharul pe care l-a primit Hristos în grădina Ghetsimani şi la sfintele Sale patimi, dacă vrea să fie următor Lui. Nu se poate mântui nimeni numai cu bucurii duhovniceşti. Dar de ce? Hristos ne-a spus nouă: *În lume necazuri veţi avea* (Ioan 16, 33) şi *prin multe necazuri vi se cade să intraţi în împărăţia cerurilor* (Romani 8, 17-18) (I Petru 4, 13).

Aşa, fraţii mei, când avem bucurii şi mulţumiri duhovniceşti şi veselie duhovnicească în inimă, să nu ne oprim aici, ci să ne gândim că trebuie să trecem de la acest moment la altele. Adică să suferim cu dragoste pentru împărăţia cerurilor, şi să-L urmăm pe Hristos de pe Tabor, pe Golgota.

Iubiţi credincioşi,

Avem în dumnezeiasca Evanghelie şi alte învăţături şi pilde care ne arată că Hristos S-a folosit de munţi pentru iconomia întrupării Sale şi pentru a da unele învăţături mântuitoare neamului omenesc. Hristos, după ce S-a botezat, zice Sfânta Evanghelie, a fost dus de Duhul în pustie şi a postit acolo în muntele Carantania 40 de zile şi 40 de nopţi, ispitindu-Se de satana (Matei 4, 1), care I-a înfăţişat cele trei atacuri: a lăcomiei pântecelui, a slavei deşarte şi a iubirii de avuţii.

Deci, încă de la începutul misiunii Sale, mai înainte de a începe propovăduirea, Hristos a folosit muntele şi pustia. În muntele Carantania şi în pustia Iudeei a avut loc începutul misiunii celei duhovniceşti a lui Iisus Hristos. În munte a predicat şi a

aşezat cele nouă fericiri ale Bisericii. În munte S-a schimbat la faţă. Adeseori Se suia Hristos în munte noaptea şi Se ruga acolo singur până dimineaţa (Matei 14, 23). Pe munte S-a răstignit. De pe munte S-a înălţat Domnul la cer. Vedeţi câte întâmplări din viaţa Mântuitorului s-au săvârşit pe munte? Şi nu în zadar s-au făcut, ci cu rost, spre mântuirea noastră.

Viaţa Mântuitorului nostru Iisus Hristos este prototipul, adică modelul cel veşnic şi vrednic de urmat al creştinilor, până la sfârşitul veacurilor. Oare nu şi proorocii s-au folosit de munte? Oare Legea Veche nu s-a dat pe Muntele Sinai? Oare Moise nu se ruga pe munte când se lupta cu Amalec? Oare Ilie nu a văzut pe Dumnezeu în Muntele Horeb? Şi câte ca acestea! Iar după înălţarea Domnului, mulţi sfinţi s-au nevoit pe munţi, precum Sfântul Antonie cel Mare, Sfântul Macarie cel Mare, Sfântul Arsenie cel Mare, Sfântul Sisoe, Ava Marcu de la peşteră, care nu a văzut faţă de om 85 de ani şi a mutat muntele cu rugăciunea. Şi nu ne ajunge vremea să spunem câte mii şi nenumărate cete de pustnici şi sfinţi care, urmând lui Hristos, s-au retras din deşertăciunea lumii şi s-au nevoit pentru Dumnezeu prin peşteri şi munţi, cu fiarele pustiei, decât să rămână în robia patimilor, care stăpânesc veacul acesta.

Dar de ce în munte şi în pustie? Iată de ce: Sfinţii lui Dumnezeu cei mari şi pustnicii s-au retras la munţi şi la pustie din valurile pline de tulburare şi răutăţi ale lumii, ca să scape de trei grele războaie şi anume: de auzire, de vedere şi de vorbire. Adică să nu aibă cu cine vorbi, să nu vadă cele rele, să nu audă deşertăciunile lumii, ci să stea pururea în comuniune cu Dumnezeu prin sfânta rugăciune şi prin gânduri sfinte, ca să-I urmeze lui Hristos, Care adesea Se ruga singur în munte, noaptea şi, uneori, chiar şi ziua.

Iubiţi credincioşi,

Astăzi S-a schimbat la faţă pe Tabor Domnul nostru Iisus Hristos, ca să întărească în credinţă pe ucenici că El este Fiul lui Dumnezeu, iar în vremea patimii de bunăvoie să înţeleagă taina mântuirii lumii prin Cruce şi prin Înviere. Dar Hristos S-a schimbat la faţă şi pentru a schimba „faţa" sufletelor noastre. Pentru că noi

toţi suspinăm după lumină. Dar nu vom putea intra în lumină, de nu vom fi fii ai luminii. Nu vom putea vedea pe Iisus Hristos Mântuitorul, şezând pe foc de serafimi şi pe aripi de heruvimi, dacă nu ne vom schimba şi noi „faţa" sufletelor noastre. Nu ne vom putea mântui, dacă mai întâi nu ne vom pocăi aici pe pământ, adică dacă nu ne vom schimba viaţa, faptele şi cugetele minţii şi ale inimii.

Deci să ne prefacem din răi în buni. Din oameni mândri şi desfrânaţi, să ne schimbăm prin căinţă, în creştini smeriţi şi curaţi. Din oameni lacomi, nepăsători şi zgârciţi, să ne schimbăm în creştini înfrânaţi, milostivi şi râvnitori la fapta bună. Din oameni stăpâniţi de patimi şi de ură către aproapele, să ne schimbăm în creştini blânzi şi iubitori de Dumnezeu şi de oameni.

Să ne facem fii ai luminii şi ai nădejdii, fii credincioşi ai Bisericii, ai dragostei, ai lui Dumnezeu. Şi cum ne putem schimba faţa sufletelor noastre, adică cum ne vom putea pocăi şi lumina mintea şi inimile? Prin părăsirea păcatelor făcute până astăzi. Şi aceasta se face numai prin Spovedanie şi Sfânta Împărtăşanie luată cu mare evlavie şi pregătire. Apoi, ne putem lumina cu darul Duhului Sfânt, dacă vom urca şi noi cu Hristos pe Muntele Taborului. Taborul închipuieşte Biserica. Prin participarea la slujbele Bisericii, urcăm sigur spre vârful Taborului, creştem duhovniceşte din putere în putere şi ajungem sus, în lumina lui Hristos Celui înfăşurat în focul dumnezeirii. Spre această lumină taborică au alergat toţi sfinţii şi înaintaşii noştri. Pe aceasta s-o căutăm şi noi.

Dar să ne întrebăm: când S-a schimbat Hristos la faţă? În clipa când Se ruga pe Tabor. Să ne rugăm mai mult, fraţii mei. Să ne rugăm mereu, neîncetat şi, mai ales, să ne rugăm cu căinţă, cu lacrimi şi din inimă. Rugăciunea stăruitoare, statornică, făcută din *inimă înfrântă şi smerită,* cum spune David proorocul, curăţă mintea şi inima, scoate lacrimi din adânc, alungă mânia, pofta şi mândria, naşte lacrimi, coboară peste noi harul Duhului Sfânt şi ne schimbă la faţă. Adică, ne dă pace în inimă, nădejde în mântuire, răbdare în ispitele vieţii şi ne luminează conştiinţa. Şi dacă, pe lângă rugăciune, smerenie şi spovedanie curată, mai adăugăm, blândeţe, milostenie şi iertare către toţi, atunci devenim fii ai lui Dumnezeu după har, devenim fii devotaţi ai Bisericii şi moştenitori

ai împărăţiei cerurilor. Atunci vom urca şi noi cu apostolii pe Taborul cel de sus, să-L vedem pe Hristos şezând pe tronul slavei Sale. Atunci vom putea să cântăm şi noi cu îngerii şi cu sfinţii această cântare pe care o cântă astăzi Biserica: *Schimbatu-Te-ai la faţă în munte, Hristoase Dumnezeule, arătând ucenicilor Tăi slava Ta pe cât li se putea. Strălucească şi nouă, păcătoşilor, lumina Ta cea pururea fiitoare, pentru rugăciunile Născătoarei de Dumnezeu, Dătătorule de lumină, slavă Ţie.* Amin.

PREDICĂ
LA
ADORMIREA MAICII DOMNULUI
(15 august)

Apostoli de la margini, adunaţi-vă în satul Ghetsimani şi îngropaţi trupul meu, iar Tu Fiul şi Dumnezeul meu, primeşte duhul meu (Luminânda prazn icului).

Iubiţi credincioşi,

Toate praznicele de peste an din Biserica lui Hristos cea dreptmăritoare, rânduite spre cinstirea sfinţilor, aduc mare bucurie duhovnicească binecredincioşilor creştini. Dar oricât de mare ar fi slavoslovia pe care o aducem sfinţilor, ea nu se poate asemăna cu aceea pe care trebuie să o aducem lui Dumnezeu, iubitorul sfinţilor. Pe Dumnezeu Îl adorăm iar pe sfinţi îi venerăm, adică îi cinstim, ca cei ce sunt prietenii lui Dumnezeu.

Astăzi nu este praznic de sfinţi. Astăzi Biserica lui Dumnezeu dreptmăritoare prăznuieşte pe Împărăteasa tuturor îngerilor şi a tuturor sfinţilor. Nu se poate asemăna cinstirea robilor cu a împăraţilor. Astăzi este praznic împărătesc, pentru că Maica Domnului, Împărăteasa a toată făptura, se mută la cer.

Dar este mai bine să ştiţi cum s-au întâmplat lucrurile la adormirea Maicii Domnului, cum s-a mutat Maica Vieţii de la noi la cer. Mai înainte cu trei zile de adormirea Maicii Domnului, Preasfântul şi Atotputernicul Dumnezeu şi Mântuitorul nostru Iisus Hristos a trimis din cer pe arhanghelul Gavriil, ca să binevestească Maicii Lui mutarea ei la cele fără de grijă. Acelaşi dumnezeiesc arhanghel, care a fost trimis de Dumnezeu când i-a binevestit ei că

va naşte pe Hristos, Mântuitorul lumii, vine şi acum şi-i vesteşte mutarea din viaţa pământească la odihna cea veşnică, la slava şi cinstea cea negrăită pe care o are în cer.

Venind Arhanghelul Gavriil, a adus Preasfintei Fecioare Maria o ramură de finic, precum la Buna Vestire îi adusese un crin. Maica lui Dumnezeu, înţelegând de la Gavriil că trebuie să părăsească lumea şi pământul acesta, s-a întors acasă, şi-a pregătit casa cu lumânări şi tămâieri; apoi s-a dus la Muntele Măslinilor, unde avea obiceiul să se roage preadulcelui ei Fiu, Iisus Hristos. Şi, pe când se ruga ea pe munte, s-a făcut o minune mare şi preaslăvită: copacii şi măslinii se înclinau şi ei cu dânsa până la pământ, ca semn de mare cinste şi de închinăciune, aduse Preasfintei Născătoare de Dumnezeu.

După aceasta Maica Domnului s-a întors acasă şi tot atunci s-a făcut un cutremur mare, încât s-a cutremurat tot locul unde era casa ei. Atunci ea a căzut la rugăciune, a aprins din nou lumânări şi tămâie şi a chemat toate sfintele femei, împreună vieţuitoare cu dânsa, pe sfintele mironosiţe şi pe prietenele ei şi le-a spus: „Iată, a sosit vremea ca eu să vă las şi să mă duc la Fiul Meu!" Şi s-au întristat toate sfintele femei care urmau Preacuratei Maicii lui Dumnezeu. Apoi, deodată s-a făcut un vifor mare, şi un vânt puternic s-a pornit şi norii cerului aduceau pe cei 12 Apostoli de la marginile lumii, unde erau trimişi pentru propovăduire. Veneau şi ei să ia parte la îngroparea şi cinstirea Preasfintei Fecioare Maria. Au fost aduşi Apostolii pe nori de Însuşi Dumnezeu Cuvântul, ca să dea mai multă slavă şi cinste Preasfintei Sale Maici.

Cum au sosit Apostolii, le-a zis Maica Domnului: „Iată pentru care pricină v-au adus pe voi norii aici la Ghetsimani. Am primit veste de la Arhanghelul Gavriil că eu trebuie să mă mut şi să vă las, dar nu de tot; ci să trec la ceruri şi de acolo să vă ajut, rugându-mă pentru toată lumea înaintea Preasfintei Treimi". Şi au plâns toţi dumnezeieştii Apostoli! Iar mai pe urmă a venit şi marele Apostol Pavel, care a început să plângă, zicând: „O, Maica Vieţii şi a lui Dumnezeu Cuvântul! Eu pe Dumnezeul meu, Iisus Hristos, nu L-am văzut în trup, dar pe tine văzându-te în trup mi se părea că El Însuşi petrece pururea cu noi, şi multă mângâiere am avut noi, Apostolii, având-te pe tine cu noi. Dar acum te duci

la bucuria cea veşnică. Noi ne bucurăm de bucuria ta, dar ne şi întristăm. Ne bucurăm că te duci la acele preasfinte locuri şi la veselia cea fără de margini, dar ne şi întristăm că rămânem aici pe pământ sărmani, fără vederea şi blândeţea ta şi fără sfintele tale poveţe şi rugăciuni cele preaputernice".

Aşa au vorbit şi ceilalţi Apostoli. Apoi Maica Domnului le-a ţinut ultimul ei cuvânt: „Iată eu mă voi culca pe patul meu şi voi aşeza trupul meu aşa cum voi vrea, iar voi aşa să-l lăsaţi" (*Prolog luna august*).

Zicând acestea, şi-a luat iertare de la toţi cei de faţă şi făcând semnul Sfintei Cruci s-a culcat pe pat, a închis ochii, a pus mâinile pe piept şi şi-a dat duhul. Şi îndată ce Preasfânta Maică şi-a dat duhul ei cel preasfânt în mâinile Fiului ei, toţi orbii, ologii, şchiopii şi bolnavii care veniseră acolo din Ierusalim şi din împrejurimi s-au făcut sănătoşi. Muţii vorbeau, surzii auzeau, leproşii se curăţau şi umblau, că aşa a voit Preasfântul Dumnezeu şi Mântuitorul nostru Iisus Hristos ca să cinstească adormirea Preasfintei Născătoare de Dumnezeu cu minuni preamărite şi să ştie toţi că nu a adormit o femeie de rând, ci Maica Cuvântului lui Dumnezeu, a Dumnezeului minunilor (După *Prolog,* în 15 august).

După ce Maica Domnului şi-a dat preacuratul ei suflet, dumnezeieştii Apostoli au auzit negrăite cântări îngereşti în văzduh, care lăudau şi cântau pentru ieşirea din trup a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu. Atunci au început a cânta şi ei împreună cu îngerii din văzduh şi, luând patul Preacuratei Maicii Domnului, au pornit spre Ghetsimani ca să-l aşeze acolo în mormânt. Şi era o cântare de obşte a turmei celei cuvântătoare a lui Hristos de pe pământ şi a celei înţelegătoare din ceruri, adică a îngerilor. Şi petrecea aşa şi cerul şi pământul, adică şi îngerii şi oamenii pe Maica Domnului la mormântul ei cel preasfânt.

Pe cale, auzindu-se cântările şi simţindu-se mireasma preasfântului ei trup, ce umplea locurile pe unde trecea, s-a trezit zavistia iudeilor, încât unii dintre ei voiau să arunce jos de pe umerii Apostolilor patul cel preasfânt. Ba unul dintre ei a îndrăznit chiar să se apropie şi să pună mâinile pe preasfântul ei pat. Dar, o, minune! Toţi cei ce voiau să dea jos patul de pe umerii Apostolilor au orbit şi nu mai vedeau pe unde merg. Iar celui ce a îndrăznit să se atingă de acea preacurată năsălie, pe care se afla

trupul Maicii Domnului, i s-au tăiat deodată amândouă mâinile de o mână îngerească nevăzută şi au rămas lipite de năsălie, iar el, căzând jos leşinat, cerea iertare Maicii Domnului.

Atunci, Sfântul Apostol Petru, luând de pe pieptul Maicii Domnului ramura de finic pe care o adusese arhanghelul Gavriil, a pus-o pe ochii celor orbiţi şi deodată s-au făcut sănătoşi. Apoi a atins cu aceeaşi ramură şi mâinile celui lovit de pedeapsa lui Dumnezeu şi pe loc s-a vindecat. Şi aşa s-au săvârşit minuni preamărite la adormirea Maicii Domnului, încât toţi strigau într-un glas: „Mare este Domnul nostru Iisus Hristos şi Preacurata Lui Maică, Preasfânta Fecioară Maria!"

Ajungând la Ghetsimani, au pus preasfântul trup al Maicii Domnului în mormântul nou de piatră care era pregătit mai dinainte şi, după ce au pus piatra pe uşa mormântului, încă trei zile şi trei nopţi s-au auzit cântări îngereşti împrejurul mormântului.

După aceea s-a întâmplat alt lucru minunat. Toma apostolul, care nu fusese nici la Învierea Domnului, nu a fost adus pe nor cu ceilalţi Apostoli. Ci pe dânsul l-a adus un nor, după înmormântarea Maicii Domnului. De aceea, foarte întristat şi mâhnit, zicea: „Oare pentru care păcate ale mele nu m-am învrednicit să mai văd odată în trup pe Maica lui Dumnezeu. Pentru care păcate am fost zăbavnic cu credinţa şi la Înviere şi am întârziat şi acum la adormirea Maicii Domnului?" Atunci a îndemnat Dumnezeu pe Apostoli ca prin sfat de obşte să deschidă mormântul Maicii Domnului, ca şi Toma să sărute picioarele Preasfintei Maicii lui Dumnezeu în sicriu şi să ia astfel mângâiere şi nădejde tare, că este primită şi propoveduirea Evangheliei lui de către Iisus Hristos.

Şi, deschizând ei mormântul şi sicriul Maicii Domnului, o minune! Nu au aflat acolo trupul Preasfintei Fecioare Maria, ci numai giulgiul singur. Aşa a rămas şi la Mântuitorul nostru Iisus Hristos singur giulgiul după Înviere, căci Fiul lui Dumnezeu şi Fiul după trup al Fecioarei Maria a luat-o cu tot cu trup pe Maica Sa la ceruri şi a aşezat-o la locul pe care El singur îl ştie.

Acesta este fapt adevărat, fraţilor, şi adevărul acesta s-a predat până astăzi pe temeiul celor întâmplate la adormirea Maicii Domnului şi este păstrat prin tradiţie în cărţile noastre de slujbă la biserică. Să nu uităm că şi la patima cea înfricoşătoare a lui Hris-

tos, la răstignirea şi la moartea Lui, s-au făcut minuni mari. Acolo s-a făcut întuneric de la al şaselea ceas până la al noulea, peste tot pământul; catapeteasma templului s-a despicat în două la Ierusalim, mormintele s-au deschis şi morţii au înviat.

Deci, aşa cum la moartea Mântuitorului s-au făcut preaslăvite şi mari minuni, tot aşa a binevoit Milostivul Dumnezeu şi Mântuitorul nostru să cinstească şi adormirea Preacuratei Sale Maici cu negrăite minuni. Acestea au fost: venirea Arhanghelului Gavriil, aplecarea pomilor, care se închinau ei, în Muntele Măslinilor, venirea dumnezeieştilor Apostoli pe nori, orbirea şi tăierea mâinilor celor necredincioşi şi vindecarea lor după ce s-au căit, cântările îngereşti care se auzeau în toate părţile, în chip nevăzut petrecând pe Maica Domnului la mormânt şi, la urmă, înălţarea ei cu trupul la cer şi lăsarea preasfântului ei giulgiu în mormânt, drept mângâiere celor de pe pământ.

Iubiţi credincioşi,

Dar pentru ce s-au făcut atâtea minuni la acest mare praznic? Pentru ce, cu atâtea preaslăvite minuni, a încununat Preasfântul Dumnezeu adormirea Maicii Sale, care s-a mutat atunci la cer? Cea care s-a mutat la cer a fost fiica lui Dumnezeu. Căci auziţi ce zice Duhul Sfânt: *Ascultă, fiică, şi vezi şi pleacă urechea ta şi uită pe poporul tău...* (Psalm 44, 12) şi celelalte. Fiica lui Dumnezeu şi, în acelaşi timp, maica Cuvântului, după trup. Aceasta ne mai spune iarăşi Duhul Sfânt: „Atunci s-a mutat la cer mireasa cea cu totul fără de prihană, palatul cel împărătesc al Preasfântului Duh, cămara Duhului cea preasfântă şi preacurată".

Iată, deci, căci minunile care s-au făcut, au fost pentru noi şi pentru credinţa noastră, ca să ştim până la sfârşitul lumii cine a fost Maica Domnului pe pământ. Iar de vom întreba pe sfinţi, pe prooroci şi pe câte unul în parte, vom auzi de la toţi aşa: „Astăzi s-a mutat la cer porumbiţa cea duhovnicească şi cuvântătoare, care a adus în lume semnul încetării potopului păcatului, ramura de măslin pe care o purta porumbelul lui Noe, semnul milostivirii lui Dumnezeu pentru mântuirea neamului omenesc".

Aceasta ne spun şi dumnezeieştii prooroci. Astăzi s-a mutat la cer scara cea înţelegătoare, scara cea duhovnicească prin care firea omenească s-a mutat de jos până la cer şi a şezut de-a dreapta lui Dumnezeu Tatăl, prin trupul cel îndumnezeit al lui Iisus Hristos. Dar să întrebăm şi pe David, preafericitul strămoş şi părinte, tatăl Domnului după trup, şi ne va spune şi el: „Astăzi s-a mutat la cer Împărăteasa, care stă de-a dreapta Preasfintei Treimi cu haină aurită şi împodobită şi preaînfrumuseţată". Iezechiel proorocul ne spune că: „Astăzi s-a mutat la cer uşa lui Dumnezeu cea încuiată prin care nimeni nu a trecut decât Domnul Dumnezeu şi încuiată a lăsat-o pe dânsa şi nestricate porţile fecioriei ei".

De vom întreba pe Isaia proorocul, ne va spune de asemenea: „Astăzi s-a mutat la cer Fecioara care a născut pe Emanuel", adică pe Hristos Dumnezeu, Care pururea este şi va fi cu noi. De vom întreba pe Ghedeon şi el ne va spune: „Astăzi s-a mutat la cer lâna cea plină de rouă a Duhului Sfânt". De vom întreba pe Avacum proorocul ne va spune şi el: „Astăzi s-a mutat la cer muntele cel cu umbră deasă a lui Dumnezeu". Şi iarăşi ne va spune David: „Astăzi s-a mutat la cer muntele în care a binevoit Dumnezeu să locuiască". Şi de vom întreba pe toţi proorocii, toţi vor spune că astăzi Maica lui Dumnezeu Cuvântul, Maica Vieţii, Maica Milei şi a Milostivirii s-a mutat de la noi la cer.

Fraţilor, am avea atât de vorbit despre Maica Domnului, dar nu se pot spune toate în cadrul unei Sfinte Liturghii, căci este prea scurt timpul şi nimeni nu poate să o laude pe dânsa după vrednicie. Dar să ştim că astăzi s-a mutat la cer Maica noastră, Maica Milostivirii. Toţi care avem pe Dumnezeu de Tată, avem de maică duhovnicească pe Maica Domnului, care pururea se roagă în ceruri şi mijloceşte pentru noi, pentru iertarea şi mântuirea neamului omenesc. De mult ar fi pierdut Dumnezeu lumea, cum spun dumnezeieştii Părinţi, pentru mulţimea păcatelor cu care oamenii mânie pe Dumnezeu, dacă Maica Domnului n-ar fi mijlocit cu lacrimi fierbinţi de mamă înaintea Fiului ei preaiubit, pe Care L-a născut în peştera din Betleem. Căci nu voieşte Maica Milei şi a milostivirii să piardă Dumnezeu sufletele oamenilor, pentru că ştie că s-ar pierde toată lumea care s-a făcut sălaş al atâtor păcate şi

răutăţi. Preasfânta Fecioară Maria, însă, care a slujit Tatălui ca fiică, lui Hristos ca Maică şi Preasfântului Duh ca locaş, pururea slujeşte Preasfintei Treimi în ceruri împreună cu toţi sfinţii şi îngerii şi se roagă pentru noi şi pentru mântuirea noastră.

Avem acolo în cer o maică bună şi milostivă care duce la Fiul ei lacrimile şi rugăciunile noastre. Să nu credeţi că, dacă s-a mutat Maica Domnului la cer, a părăsit lumea. Nu. Odată ce s-a dus acolo, având mai mare putere, ne ajută tuturor. Ea este acum mai aproape de scaunul dumnezeirii. S-a mutat acolo, ca pururea să privească spre nevoile săracilor, spre rugăciunile văduvelor, spre cei săraci şi sărmani, spre cei închişi, spre cei prigoniţi, spre cei în durere şi greu bolnavi. Acolo ea s-a făcut Maică ajutătoare pentru toţi cei din necazuri, pentru toţi cei asupriţi şi pentru toţi cei ce o iubesc pe dânsa şi o cheamă în ajutor din toată inima.

Avem în cer o Maică prea bună, o Maică a milei şi a milostivirii, care pururea se roagă pentru Biserica lui Hristos. Fericiţi, de trei ori fericiţi sunt creştinii care au icoana Preasfintei Maicii lui Dumnezeu în casele lor şi care citesc în fiecare zi Acatistul şi Paraclisul ei şi orice rugăciuni către ea. Nu există în cer şi pe pământ altă faţă mai puternică după Sfânta Treime, ca Maica Domnului care poate să ne ajute pe noi. Dacă pomenirea dreptului se face cu laude, câtă laudă se cade să aducem noi Maicii Domnului, care este împărăteasa tuturor drepţilor, sfinţirea sfinţilor şi a îngerilor lui Dumnezeu? Pentru aceea şi Biserica o laudă cântând: *Ceea ce eşti mai cinstită decât heruvimii şi mai mărită fără de asemănare decât serafimii, care fără stricăciune pe Dumnezeu Cuvântul ai născut, pe tine cea cu adevărat, Născătoare de Dumnezeu, te mărim.*

Iar dacă este împărătească, are şi puteri mari de la Dumnezeu, ca să ne ajute nouă, să ocrotească lumea, să vină în ajutorul celor mici şi celor mari, celor bogaţi şi celor săraci, celor înţelepţi şi celor simpli, celor bolnavi şi celor sănătoşi şi tuturor credincioşilor, fiind în acelaşi timp mama noastră din ceruri. Fericiţi sunt creştinii, care, după Sfânta Treime, o cinstesc pe Maica Domnului din toată inima lor şi oriunde se află se roagă mereu, zicând această rugăciune: *Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, pentru rugăciunile Preacuratei Maicii Tale şi ale tuturor sfinţilor Tăi, miluieşte-mă pe mine păcătosul* (păcătoasa).

Iubiţi credincioşi,

Să vă spun o istorioară ca să vedeţi cât de grabnic ajutătoare este Maica lui Dumnezeu celor ce o au pe dânsa de Mamă şi o cinstesc ca pe Maica lui Dumnezeu-Cuvântul şi cât de aproape este faţă de cei ce o cheamă pe dânsa în ajutor.

Era o femeie văduvă căreia îi murise soţul de când era tânără şi îi rămăseseră doi copilaşi. Biata femeie avea şi ea o mică gospodărie şi avea multă credinţă în Dumnezeu şi evlavie către Maica Domnului cu Pruncul în braţe. Mama învăţase pe copii de mici să se închine şi să zică Tatăl nostru, Crezul şi rugăciuni către Maica Domnului. Uneori copiii întrebau, ca nişte prunci ce erau: „Mamă, cine este aceea de pe icoană?" Şi ea le spunea: „Aceea este mama voastră. Adevărata voastră mamă". Iar copiii răspundeau: „Nu-i adevărat! Mama noastră cea adevărată este în ceruri şi o cheamă Maica Domnului". „Dar copilul Acela care-L ţine în braţe, cine este?" Mama le-a zis din nou: „Acela este Domnul nostru Iisus Hristos, care ne-a făcut pe noi şi a fost purtat în braţele Maicii Domnului".

Aşa îi învăţa biata mamă pe copii despre Maica Domnului. Îi învăţa că Maica Domnului este adevărata lor Maică. De aceea copiii, când se sculau dimineaţa, mai înainte de a vorbi cu mama lor fugeau înaintea icoanei Maicii Domnului, făceau câteva metanii, ziceau "Tatăl nostru", "Crezul" şi alte rugăciuni către Preacurata Fecioară Maria şi o cinsteau mai mult decât pe mama lor.

Odată, femeia aceea trebuia să meargă la secerat în ţarină şi nu avea cu cine să lase copiii. Însă avea obiceiul să-i lase singuri încuiaţi în casă. Deci şi acum a chemat copiii, le-a lăsat mâncare şi le-a zis: „Voi rămâneţi acasă, iar eu mă duc la lucru căci am mult de secerat". Iar copiii au întrebat-o: „Mamă, dar noi cu cine rămânem?" Mama a răspuns: „Iată, rămâneţi cu mama voastră!" Şi le-a arătat icoana Maicii Domnului în faţa căreia ardea o candelă. Apoi le-a zis: „Mama voastră rămâne cu voi şi o să vă apere, dar voi să fiţi cuminţi, să vă rugaţi, şi la nevoie să strigaţi la ea şi ea vă apără de tot răul".

Plecând femeia la ţarină, copiii au rămas singuri acasă, în grija Maicii Domnului. După ce s-au rugat puţin, copiii s-au jucat cu focul şi îndată a luat casa foc. Văzând ei că nimeni nu le poate ajuta, au căzut la icoana Maicii Domnului şi strigau: „Mamă! Mamă! nu ne lăsa!" Şi, o minune! Focul nu s-a atins de peretele unde se afla icoana Preasfintei Născătoare de Dumnezeu şi de cei doi copilaşi.

Auzind femeia că-i arde casa, alergă acasă, plângând şi strigând cu durere: „Maica Domnului, cum de ai lăsat copiii mei să ardă în foc, că eu i-am lăsat în seama ta?" Ajungând acasă, a găsit casa încinsă de flăcări, numai peretele cu icoana Maicii Domnului era neatins de foc, iar copilaşii se ţineau cu mâinile de icoană şi strigau: „Mamă! Mamă!" Văzând aceasta biata femeie s-a aruncat prin foc la icoana Maicii Domnului şi cu mare recunoştinţă a mărturisit că Maica Domnului îi păzise copiii de foc. Apoi cu ajutorul creştinilor, îndată şi-a refăcut gospodăria.

Iubiţi credincioşi,

V-am spus această istorioară din cartea „Minunile Maicii Domnului" ca să vă încredinţez că cel ce are mamă şi ocrotitoare pe Maica Domnului, ea îl va apăra pe el şi casa lui de tot răul. Să aveţi nădejde în rugăciunile Maicii Domnului şi să nu vă lipsească Acatistul şi cinstitul ei Paraclis, din casă.

La orice întristare şi la orice necaz chemaţi pe Maica Domnului din toată inima şi ea va veni de faţă cu grabnicul ei ajutor, cu preasfintele şi preacuratele ei rugăciuni. Să ştiţi că nu există suflet sub cer, care să-şi fi pus nădejdea în Maica Domnului şi să fi rămas până la urmă ruşinat. Prin rugăciunile ei va avea în veacul de acum linişte, alinare, acoperire şi sprijinire, iar în ceasul morţii, mila lui Dumnezeu şi a Maicii Domnului nu-l va lăsa. Apoi, în ziua judecăţii Maica Domnului va sta în genunchi înaintea Fiului ei şi va zice: „Doamne, Dumnezeule şi Fiul meu, acest suflet necăjit chiar dacă a greşit, dar pururea a cerut să mă rog Ţie. Deci iartă-l, miluieşte-l şi fă cu dânsul milă!"

Fie ca prin rugăciunile Maicii Domnului să dobândim milă şi în veacul de acum şi în cel ce va să vină. Amin.

PREDICĂ
LA
NAŞTEREA MAICII DOMNULUI
(8 septembrie)

Naşterea ta, de Dumnezeu Născătoare Fecioară, bucurie a vestit la toată lumea; că din tine a răsărit Soarele dreptăţii, Hristos Dumnezeul nostru...

(Troparul praznicului).

Iubiţi credincioşi,

Gândindu-mă la cinstea şi slava cea mare cu care Preabunul şi Preaînduratul Dumnezeu a împodobit în cer pe Maica Domnului, gândindu-mă la slavoslovia cea veşnică cu care o laudă pe dânsa puterile cereşti, apoi, cugetând şi la slujbele şi rugăciunile care i se aduc ei de către toţi fiii Bisericii lui Hristos aici pe pământ, precum şi la cuvintele de laudă pe care le-au alcătuit în cinstea ei sfinţii şi aleşii lui Dumnezeu, silinţa gândului mă îndeamnă, ca astăzi, la luminatul praznic al Naşterii Maicii Domnului, să adaug şi eu nepriceputul, o mică picătură lângă noianul cel mare al laudelor ei. Şi iată ce am a zice:

Iubiţii mei fraţi în Hristos, v-aţi gândit vreodată pentru care pricină Sfinţii şi dumnezeieştii Părinţi, care au alcătuit sinaxarul, au rânduit ca praznicele împărăteşti, care împodobesc crugul anului, să înceapă cu Naşterea Maicii Domnului şi să se sfârşească cu Adormirea ei? După cum se ştie, în prima lună a anului nou bisericesc, în a opta zi a lunii septembrie, prăznuim Naşterea Maicii Domnului, iar în luna ultimă a anului bisericesc, la 15 august, prăznuim Adormirea ei. Pricina cea tainică, pentru care

anul bisericesc începe şi se sfârşeşte cu praznicele Maicii Domnului, este aceasta că prin mijlocirea Maicii Domnului, Preamilostivul Dumnezeu a binevoit a începe şi a termina planul mântuirii neamului omenesc din robia diavolului şi din munca iadului.

Să ştiţi, fraţii mei, că acest plan al lui Dumnezeu de a mântui lumea prin mijlocirea Maicii Domnului, l-a arătat Dumnezeu în chip tainic şi umbros chiar de la începutul lumii, când a zis Evei că sămânţa ei va zdrobi capul şarpelui (Facere 3, 15). Căci despre Hristos se zice: sămânţa femeii, ca Unul ce nu S-a născut din sămânţă de bărbat. Încă de la începutul lumii, Preabunul Dumnezeu a arătat în chip tainic prin Eva cea veche, pe cea nouă, duhovnicească, adică pe Maica Domnului ce avea să nască, la plinirea vremii, pe noul Adam, Hristos, Care, prin întruparea Lui, a zdrobit capul şarpelui şi al morţii şi al păcatului, căci *precum în Adam toţi mor, aşa şi în Hristos toţi vor învia* (I Corinteni 15, 22).

Dar să ştiţi, fraţilor, că în planul mântuirii neamului omenesc, Maica Domnului a mai fost închipuită de porumbiţa lui Noe. Căci precum aceea a adus lui Noe vestea cea bună a încetării potopului, aşa şi Maica Domnului – porumbiţa cea aleasă de Dumnezeu şi de Duhul Sfânt –, prin naşterea lui Hristos, a adus în lume vestea cea mare a răscumpărării din robia păcatului. Iarăşi, pe Maica Domnului a închipuit-o scara lui Iacov, pe care se suiau şi se coborau îngerii lui Dumnezeu (Facere 28, 12), căci Maica Domnului a fost scara pe care S-a pogorât Dumnezeu până la noi şi prin care firea noastră s-a suit până la dreapta lui Dumnezeu.[1)]

Pe Maica Domnului a mai închipuit-o rugul cel aprins, care ardea şi nu se mistuia de flacăra focului dumnezeirii (Ieşire 3, 2), căci ea a fost rugul cel duhovnicesc care a primit în sine focul dumnezeirii şi nu s-a ars de el[2)]. Maica Domnului a fost închipuită şi prin toiagul lui Aaron care a odrăslit (Numerii 17, 8), căci şi ea a răsărit din părinţi sterpi şi neroditori şi întru feciorie petrecând, de la Duhul Sfânt a zămislit şi a născut pe Hristos (Luca 1, 35). Pe Maica Domnului a închipuit-o sfeşnicul cel cu şapte lumini (Ieşire 37, 17-24) fiindcă ea a strălucit în lume cu toate cele şapte daruri ale Duhului Sfânt. Maica Domnului a mai fost închipuită prin cădelniţa cea cu totul de aur (Ieşire 37, 16; 40, 26-27), fiindcă ea a purtat în sine focul dumnezeirii.

1)*Canonul Acatistului Maicii Domnului.*

2)Sfântul Ioan Damaschin, *Bogorodişna* gl. 1, Mânăstirea Neamţ, 1816.

Maica Domnului a fost închipuită prin cortul sicriului şi prin tablele Legii Vechi (Ieşire 40, 20-22), căci ea este cortul cel sfânt şi sicriu însufleţit şi tablă a Legii Darului.[1)] Maica Domnului a fost închipuită şi prin uşa cea încuiată, pe care a văzut-o Proorocul Iezechiel, căci prin ea a trecut singur Dumnezeu şi încuiată a lăsat-o, nestricând cheile fecioriei ei (Iezechiel 44, 2). Maica Domnului este împărăteasa cea preasfântă, preafrumoasă şi preaîmpodobită, pe care fericitul ei strămoş, David proorocul şi împăratul a văzut-o prin Duhul Sfânt, stând de-a dreapta scaunului dumnezeirii, fiindcă Cel ce stăpâneşte fulgerele cerului în ea s-a oprit şi a locuit (Psalm 44, 11). Maica Domnului a mai fost închipuită prin norul cel uşor, prin care S-a pogorât la noi Dumnezeu.

Maica Domnului este muntele cel sfânt, întru care a binevoit Dumnezeu (Isaia 2, 2). Maica Domnului este norul cel în chipul porfirii, cu raze de aur, întru care s-a ascuns soarele cel înţelegător, Hristos Dumnezeul nostru. Maica Domnului a fost închipuită şi prin chivotul Legii Vechi înaintea căruia a săltat de bucurie David proorocul şi împăratul (II Regi 6, 2-5).

Iubiţi credincioşi,

Din cele prea multe mărturii şi simboluri care închipuiesc pe Maica Domnului, v-am adus aici câteva spre a vă da seama că taina şi temelia praznicului de astăzi îşi are obârşie foarte veche şi este vestită de patriarhii şi proorocii lui Dumnezeu.

Acum este vremea să arătăm, măcar pe scurt, cum s-a împlinit în Legea Harului această dumnezeiască faptă a naşterii Maicii Domnului. În Palestina, în oraşul Nazaret, era un om ce se chema Ioachim şi soţia lui, Ana. Aceşti soţi erau drepţi şi plini de toată fapta cea bună, fiind de neam cinstit şi împărătesc. Dar aveau mare mâhnire în această viaţă, căci nu aveau copii. Şi, în acea vreme, cei ce nu aveau copii erau socotiţi ca oameni urgisiţi de Dumnezeu şi blestemaţi, după mărturia Sfintei Scripturi, care zice: „Blestemat este cel ce nu are sămânţă în Sion şi nu are urmaşi în Ierusalim". De la asemenea oameni, nimeni nu avea voie să primească hrană, iar în biserică nu erau luaţi în seamă şi nu li se primeau jertfele pe care le aduceau lui Dumnezeu.

1)*Canon de panihidă,* pesna a 8-a.

Într-una din zile, fiind un mare praznic al iudeilor, s-au dus şi Ioachim cu soţia sa Ana la biserică şi, pentru multa lor osârdie, au vrut să dea şi ei ceva jertfă lui Dumnezeu din averile lor. Dar preotul nu a voit să le primească şi cu cuvinte grele îi mustră, zicându-le: „Pentru ce îndrăzniţi să aduceţi jertfă lui Dumnezeu, fiind voi sterpi şi neroditori?" Atunci Ioachim şi Ana, umplându-se de ruşine şi de mâhnire, au ieşit afară din biserică. Şi mergând spre casă foarte întristaţi, a zis Ioachim către soţia sa Ana: „Pe mine nu mă îndeamnă inima să mai intru în casa mea, căci noi suntem urgisiţi de Dumnezeu. Iată eu mă duc la munte şi acolo voi posti şi mă voi ruga lui Dumnezeu, doar se va milostivi şi ne va da nouă un copil".

Deci, se despărţiră unul de altul, iar Ana se duse acasă, la Nazaret. Şi, după ce făcu multă milostenie, a intrat în grădină şi acolo a început să se roage lui Dumnezeu cu durere şi cu multe lacrimi, zicând: „Doamne, Atotţiitorule, Cela ce numai cu cuvântul ai făcut cerul şi pământul şi toate câte se văd; Cela ce ai zis făpturilor Tale să trăiască şi să se înmulţească; Cela ce ai binecuvântat pe Sarra, femeia lui Avraam şi a născut pe Isaac la bătrâneţe şi ai dăruit Anei fiu, de a născut pe Samuel proorocul, dă-mi şi mie roadă pântecelui meu şi nu lăsa să fiu de ocară între oameni, că de voi naşte fiu, sau fiică, îl voi închina Ţie cu toată inima şi-l voi da să slujească în biserica slavei Tale" (I Regi 1, 11).

Deci, acestea grăind Ana, cu lacrimi se ruga lui Dumnezeu; la fel şi Ioachim, bărbatul ei, mult rugându-se în munte şi plângând cu durere din inimă, a auzit Dumnezeu rugăciunea şi suspinurile lor. Apoi trimiţând pe arhanghelul Gavriil la Ioachim în munte, i-a zis: „Bucură-te, Ioachime, şi te veseleşte că am venit să-ţi vestesc că vei avea o fiică ce va naşte în feciorie pe Împăratul lumii, Dumnezeu! Deci, lasă întristarea şi amărăciunea sufletului tău şi te du la casa ta, că a auzit Dumnezeu rugăciunea ta. Numai să ai nădejde tare în cuvântul meu şi să-i mulţumeşti lui Dumnezeu".

Acestea zicând îngerul lui Dumnezeu, s-a dus în grabă şi la Ana şi îi zise aceste cuvinte: „Ano, Ano, s-a auzit rugăciunea ta şi, iată, vei naşte o fiică şi-i vei pune numele Maria, de care toate popoarele pământului se vor bucura". Deci, Ioachim, auzind cuvântul arhanghelului Gavriil, se duse vesel la casa sa şi află pe Ana foarte bucuroasă pentru vestea primită de la înger. Apoi Ana

rămânând însărcinată, după nouă luni a născut o fiică, pe care, după obiceiul Legii Vechi, la opt zile o duseră la preotul bisericii spre a-i pune numele. Deci, cu chip tainic, i s-a dat pruncii acest nume de Maria, căci Maria înseamnă împărătească, ca ceea ce avea să fie Împărăteasa îngerilor şi Doamna întregii lumi. Încă şi altă taină ascunde în sine numele de Maria. Numele acesta se compune din cinci litere ce închipuiesc tainic numele celor cinci mari şi renumite femei din Vechiul Testament. Astfel, litera „M" arată pe „Mariam", sora lui Moise şi a lui Aaron. Litera „A" este Avigheia, femeia lui Nova. Litera „R" este Rahila, soţia lui Iacob. Litera „I" este Iudit, văduva cea sfântă; litera „A" este Ana, femeia lui Elcana.

Prin aceasta se înţelege că toate darurile şi faptele bune cu care au fost încununate aceste femei, pe toate la un loc le întruneşte dumnezeiasca pruncă Maria, întrecându-le cu neasemănare. Fiindcă Mariam, sora lui Moise strălucea cu două daruri: cu fecioria şi cu proorocia; iar în cea plină de dar, Maria, fecioria şi proorocia rămân de-a pururea. Avigheia s-a măritat întru smerenie, iar fecioara Maria, mai ales pentru smerenie este lăudată, *că a căutat Dumnezeu spre smerenia roabei Sale* (Luca 1, 48). Rahila a fost vestită prin frumuseţea ei, iar Fecioara Maria este însăşi podoaba şi frumuseţea cerului. Iudita a fost vestită pentru că prin înţelepciunea ei a omorât pe Olofern (Cartea Iuditei 13, 9) iar Fecioara Maria s-a făcut pe sine sălaş al înţelepciunii şi al Cuvântului lui Dumnezeu (Sfântul Ioan Damaschin, *Bogorodişna*, gl.3), care prin puterea Lùi a omorât pe Olofern cel fără de trup, adică pe diavolul.

Ana fiind stearpă s-a slăvit, pentru că a devenit maica marelui Samuel (I Regi 1, 20) dar şi Preasfânta Fecioară Maria este mult mai vestită, căci nu stearpă, ci fecioară fiind, a devenit Maica marelui Emanuel (Isaia 7, 14). Dar, fraţii mei, ce asemănare s-ar putea face între darurile sfinţilor şi ale dreptţilor şi între aceea care a fost şi este comoara tuturor darurilor Sfântului Duh? Căci, după mărturia Fericitului Ieronim, toţi sfinţii au luat de la Dumnezeu numai câte o parte din daruri, iar Preasfânta Fecioară Maria a fost plinirea tuturor darurilor.

Iubiţi credincioşi,

Ziua de astăzi a sosit la noi cu lumină duhovnicească, cu bucurie sfântă, fiindcă astăzi se naşte Maica luminii şi a bucuriei. Astăzi se vesteşte mila şi izbăvirea neamului omenesc, căci s-a născut Maica milei şi a milostivirii. Nu prăznuim astăzi naşterea vreunui sfânt, ci naşterea aceleia ce este mai sfântă decât toţi sfinţii. Nu sobor de îngeri se cinsteşte astăzi, ci naşterea Împărătesei îngerilor. Nu maică de împărat pământesc se naşte, ci însăşi Maica Domnului şi Dumnezeului slavei. Astăzi, Împărăteasa făpturii şi Doamna lumii, din pântece sterp şi neroditor a răsărit. Şi cine va putea, după vrednicie, să cinstească naşterea ei? Însăşi Biserica lui Hristos arată că este cu neputinţă acest lucru, zicând: „Nu se pricepe toată limba a te lăuda după vrednicie, căci se întunecă şi mintea cea mai presus de lume a cânta ţie, de Dumnezeu Născătoare" (*Axionul* din ziua Botezului Domnului).

Deci, fraţii mei, dacă David, împăratul şi proorocul, a săltat bucurându-se şi s-a veselit foarte, înaintea chivotului Legii Vechi, care tainic închipuia pe Maica Domnului (II Regi 6, 5), apoi câtă bucurie şi veselie se cade nouă să avem azi, când, nu tainic şi cu închipuire, ci într-adevăr prăznuim Naşterea Maicii Domnului, chivotul cel viu şi însufleţit, întru care Dumnezeu a locuit? Dacă cele întunecate şi tainice, atâta veselie au adus preafericitului strămoş al Maicii Domnului, apoi câtă bucurie are el acum în cer, şi câtă bucurie şi mângâiere se cuvine să avem şi noi astăzi, cei de pe pământ, când a răsărit în lume prunca lui Dumnezeu, Fecioara Maria, prin care S-a arătat Soarele mântuirii neamului omenesc?

Cu adevărat astăzi, Preabunul şi Preînduratul Dumnezeu, a cercetat cu milă zidirea Sa şi a bucurat cu mare bucurie, nu numai pe David împăratul şi proorocul, ci şi pe dumnezeieştii ei părinţi Ioachim şi Ana, care cu atâtea lacrimi şi suspine se rugau lui Dumnezeu să le dea lor rod. Dar şi toată făptura omenească s-a bucurat, de vreme ce tot neamul omenesc aştepta să se nască în lume Sfânta Fecioară, care la vreme avea să nască pe Emanuel, ce se tâlcuieşte „Cu noi este Dumnezeu" (Isaia 7, 14).

Astăzi prăznuim naşterea Împărătesei cerului şi a pământului, ca rod al rugăciunii, al milosteniei şi al facerii de bine, câştigată de

la Dumnezeu de Sfinţii Părinţi Ioachim şi Ana. Deci cum trebuie să prăznuim noi astăzi şi cu câtă cinste şi evlavie, cu câtă sfinţenie şi curăţie? Astăzi cei sterpi şi neroditori să se mângâie cu nădejdea că, prin milostenii şi faceri de bine, prin post şi rugăciune, vor dobândi şi ei copii de la Dumnezeu.

Astăzi cei tineri să se înfrâneze şi cu curăţie şi cinste să prăznuiască naşterea Maicii Domnului. Astăzi fecioarele şi copiii să salte de bucurie că le vine în lume Maica fecioriei. Astăzi bătrânii şi bolnavii să se bucure că sprijinitoarea bătrânilor şi mângâierea bolnavilor a venit în lume. Astăzi cei căzuţi în păcate grele şi cei deznădăjduiţi de mântuirea lor, cu nădejde să se mângâie, că ridicarea celor căzuţi şi nădejdea celor deznădăjduiţi pe pământ s-a născut. Fiecare din cei ce sunteţi de faţă să vă gândiţi câtă osteneală şi milostenie au făcut şi câte lacrimi au vărsat dumnezeieştii părinţi Ioachim şi Ana, ca să le dea Dumnezeu copii. Apoi, prin câtă osârdie şi rugăciune din adâncul inimii au dobândit o fiică, pe Preasfânta Fecioară Maria, de a cărei naştere s-au bucurat cerul şi pământul.

Şi acum să vă fac o întrebare. Oare câtă muncă şi urgie, câtă pedeapsă vor lua de la Dumnezeu acei părinţi care, nu numai că nu se roagă lui Dumnezeu să le dea copii, ci îi omoară prin avorturi sau prin alte mijloace împiedică naşterea fiilor lor? Dacă pentru uciderea unui singur om cu voia, dumnezeieştile canoane pedepsesc cu 20 de ani de canonisire şi oprire de la Sfânta Împărtăşanie, apoi în ce fel trebuie canonisiţi acei creştini care ucid cu voia, nu unul, ci doi, trei şi chiar mai mulţi copii? Poate veţi zice că copilul avortat nu era de nouă luni şi deci păcatul nu ar fi deplin. Să nu gândiţi aşa ceva, că mare neadevăr gândiţi.

Dumnezeieştii Părinţi spun că precum atunci când fulgeră sau tună, deodată se vede şi lumina, aşa şi la împreunarea soţilor, în acea clipă când s-au împreunat, cu puterea lui Dumnezeu se zămisleşte în pântecele mamei şi sufletul şi trupul şi începe a lua fiinţă copilul. Iar cine după împreunare, chiar şi după un ceas, va încerca în vreun fel să împiedice naşterea, ucigaş de om este şi mare osândă va primi. La fel păcătuiesc şi cei ce se feresc a zămisli copii. Aceştia să-şi aducă aminte că pe Onan, feciorul patriarhului Iuda, numai pentru acest păcat l-a omorât Dumnezeu (Facere 38, 10).

Luaţi aminte, fraţilor, că cel ce face avort sau în alt chip împiedică naşterea copiilor, nu odată, ci de două ori este ucigaş. Cel ce ucide vreun om care a fost botezat, poate să-i omoare numai trupul său, dar dacă acel om a fost în dreaptă credinţă şi în fapte bune, sufletul său rămâne viu în veci, fiindcă se duce din moarte la viaţă. Dar cei ce omoară copiii mai înainte de dumnezeiescul Botez, de două ori sunt ucigaşi, căci atât trupurile lor cât şi sufletele le lipsesc de fericirea cea veşnică, după mărturia Mântuitorului care zice: *Cel ce crede şi se va boteza se va mântui, iar cel ce nu crede se va osândi* (Marcu 16, 16).

Iubiţi credincioşi,

Astăzi, însă, se cade să ne veselim, căci s-a născut pe pământ Maica Vieţii, Fecioara Maria, cea mai sfântă fiinţă omenească pe care a ales-o Dumnezeu mai înainte de întemeierea lumii, ca să nască pe Iisus Hristos de la Duhul Sfânt în Betleemul Iudeii. Să se bucure astăzi pruncii şi fecioarele, copiii şi tinerii, mamele şi văduvele, preoţii şi călugării că ni s-a născut nouă mamă duhovnicească şi cea dintâi rugătoare, mângâietoare şi mijlocitoare înaintea Preasfintei Treimi.

Să mergem deci în Nazaretul Galileii, să-i aducem laude îngereşti, pruncii şi Fecioarei Maria, Preacuratei de Dumnezeu Născătoarei, care s-a născut din Sfinţii Părinţi Ioachim şi Ana, la bătrâneţile lor. Însă, pentru a lăuda pe prunca şi Fecioara Maria, trebuie să avem inimă fără răutate, ca pruncii, şi viaţă curată şi neîntinată de păcate trupeşti. Pentru a lăuda pe aceea care avea să fie Maica Fiului lui Dumnezeu, trebuie să avem inimă de mamă, blândeţe şi răbdare de mamă, iubire şi milă de mamă către toţi. Altfel, rugăciunile noastre, darurile noastre, dacă ies din inimi pline de păcate, de ură şi de răutate, nu vor fi primite de Preasfânta Fecioară Maria.

Cu aceste gânduri de bucurie şi nădejde şi cu inimi pline de milă şi smerenie, să intrăm în sfintele biserici şi, sărutând icoana Maicii Domnului, să-i adresăm cu credinţă această scurtă rugăciune: *Uşa milostivirii deschide-ne-o nouă, binecuvântată Născătoare de Dumnezeu Fecioară, ca să nu pierim cei ce nădăjduim întru tine, ci să ne mântuim prin tine de nevoi, că tu eşti mântuirea neamului creştinesc.* Amin.

PREDICĂ
LA
DUMINICA DINAINTEA ÎNĂLŢĂRII SFINTEI CRUCI

Precum Moise a înălţat şarpele în pustie, aşa se cade a se înălţa Fiul Omului, ca tot cel ce crede întru El să nu moară, ci să aibă viaţă veşnică (Ioan 3, 14-15).

Iubiţi credincioşi,

Marele Apostol Pavel ne învaţă pe noi că Legea a avut numai umbra lucrurilor viitoare (Evrei 10, 1). Într-adevăr, multe închipuiri umbroase despre cele ce aveau să se săvârşească în Legea Darului, se găsesc scrise în dumnezeiasca Scriptură.

În cele ce urmează, vom arăta câteva din aceste simboluri şi preînchipuiri care s-au referit la Crucea lui Hristos şi vom începe cu cele mai vechi mărturii despre acestea. Astfel cel mai vechi simbol din Sfânta Scriptură care a închipuit crucea lui Hristos este „pomul vieţii care a fost sădit în rai de Dumnezeu" (Facere 2, 9). Precum prin lemn a venit moartea (Facere 3, 1-24), tot aşa, prin lemn, adică prin cruce, la plinirea vremii, trebuia să se dăruiască viaţă şi înviere neamului omenesc, spune Sfântul Ioan Damaschin în Dogmatica sa. Patriarhul Iacob, cel dintâi, a închipuit semnul Sfintei Cruci, când s-a închinat la vârful toiagului lui Aaron (Facere 47, 31). Apoi, a doua oară, a închipuit Sfânta Cruce, când a binecuvântat pe fiii lui Iosif cu mâinile încrucişate (Facere 48, 14). Alt simbol: Moise a lovit marea cu toiagul în chipul crucii şi a salvat pe Israel, iar pe faraon l-a înecat (Ieşire 14, 16, 29).

Moise a întins mâinile la rugăciune în chipul Crucii şi a biruit pe Amalec (Ieşire 17, 8-13). Prin lemn a îndulcit Moise apa cea amară de la Mara (Ieşire 15, 25). Dumnezeiescul Părinte Grigorie de Nyssa, tâlcuind îndulcirea apei de la Mara prin lemn, zicea: „Lemnul acesta, în sens spiritual, arată că celui ce părăseşte plăcerile Egiptului în care fusese rob Israel până ce a trecut marea, i se pare la început grea şi fără de gust această petrecere, deoarece se simte despărţit de plăcerile trupului şi ale lumii. Dar dacă lemnul se aruncă în apă, adică dacă cineva primeşte făgăduinţa tainei învierii – taină care îşi are începutul în Cruce – atunci simţul lui este mângâiat de toată dulceaţa şi plăcerea şi astfel viaţa virtuoasă la el devine mai dulce şi mai dorită, fiind hrănită cu nădejdea bunurilor viitoare" (*Comentar la viaţa lui Moise,* ms.cap.2).

Dar să continuăm cu simbolurile Crucii din Sfânta Scriptură. Toiagul lui Aaron, care era de lemn, face cunoscută vrednicia preoţiei (Numerii 17, 2-8). Şarpele de aramă mort, care închipuia pe Hristos, a fost înălţat pe lemn în chipul Crucii şi cei muşcaţi de şerpi în pustiul Sinai erau izbăviţi de moarte (Numerii 21, 8-9). La fel şi creştinii care privesc spre Sfânta Cruce scapă de muşcătura şerpilor otrăvitori, adică de ispitele diavolilor, căci, precum şarpele a fost înălţat pe lemn în pustiul Sinai şi a salvat pe evrei de moarte, tot aşa a fost răstignit pe lemn Hristos într-un trup al păcatului, El Care nu ştia de păcat, şi a mântuit neamul omenesc. Altă dată, Moise, ca un prooroc ce era, a strigat către popor: „Priviţi viaţa voastră atârnată pe lemn, în faţa ochilor voştri". Aici el profeţea despre Hristos, Viaţa lumii, răstignit pe lemnul Crucii.

Iubiţi credincioşi,

Până aici am amintit unele din cele prea multe preînchipuiri ale Crucii lui Hristos din Vechiul Testament. Acum să îndreptăm cuvântul nostru spre învăţătura Sfintei Evanghelii ce s-a citit astăzi şi să auzim cuvântul care ne arată mai luminat decât toate închipuirile amintite mai sus despre puterea Sfintei Cruci şi despre răstignirea lui Hristos pe lemn, prin care s-a lucrat taina mântuirii neamului omenesc.

Zice Domnul: *Precum Moise a înălţat şarpele în pustie, aşa se cade a se înălţa Fiul Omului, ca tot cel ce crede întru El să nu moară, ci să aibă viaţă veşnică* (Ioan 3, 14-15).

Sfântul Efrem Sirul, arătând luminat despre şarpele de aramă care închipuia răstignirea Domnului pe lemn, tălmăceşte astfel acest verset: „Moise proorocul, când a păcătuit poporul, i-a poruncit să răstignească şarpele, adică păcatul să-l piardă. El nu a făcut şarpele deşert, ci vărsat şi întreg, ca să ne arate nouă că suntem datori ca desăvârşit să ne întoarcem de la răutate... şi cu întregul să ne pocăim de păcatele noastre".

Apoi continuă Sfântul Efrem: „Dar pentru ce cu şerpi s-a pedepsit poporul? Pentru că pe înţelegerea şi socoteala strămoşilor, adică a lui Adam şi a Evei, o luase asupra lor. Aceia, pentru mâncarea rodului celui oprit, au călcat porunca, iar aceştia, pentru bucate şi pentru mâncări au cârtit. A grăi rele pentru cineva când nu este de faţă, cârtire şi clevetire este. Pentru aceasta şi psalmistul a zis: *Şi au cârtit în corturile lor şi n-au ascultat glasul Domnului* (Psalm 105, 25). Drept aceea şi în rai, ceea ce s-a făcut prin şarpe, cârtire era. A zis şi proorocul Maleahi către Israel, că au clevetit asupra lui Hristos. Iar ei au zis: *Întru ce am clevetit asupra Lui?* (Maleahi 3, 13). Deci, oare nu pentru acelaşi păcat făcut în rai s-au supus evreii sub pedeapsa şerpilor, ca să se înveţe că balaurul cel ce s-a făcut pricinuitor al morţii lui Adam şi pe dânşii i-au omorât prin cârtire? Pentru aceasta au spânzurat şarpele pe lemn, ca şi pe lemn arătându-l, să-i plece pe ei şi să-i încredinţeze cu asemănarea, iar celor ce vor lua aminte să se mântuiască... Că pocăinţa şi pustia le-au făcut casă a lui Dumnezeu; că poporul cel ce a păcătuit, prin pocăinţă, s-a făcut adunare de biserică. Atunci, şi nevrând, iudeii se închinau Crucii.

Şi iarăşi zice acest sfânt părinte Efrem: „O, păgânătatea iudeilor... că şarpelui i se închină, iar de la Hristos se întorc! O, nebunie şi ieşire din minte a lor, că de frica şarpelui cinstesc Crucea, iar lui Hristos Celui răstignit nu se închină. O, ticăloasă aşezare, că la răutate se fac cucernici, iar cu buna credinţă se luptă şi bat război". Acestora, adică iudeilor, mai înainte le arată Dumnezeu prin şarpe, mustrând păgânătatea lor, că se vor închina mai mult balaurului decât lui Hristos. Dumnezeu l-a răstignit pe şarpe, ca să arate că răutatea este moartă înaintea ascultătorilor de Dum-

nezeu. Zice Domnul: *Precum Moise a înălţat şarpele în pustie, aşa se cade a se înălţa Fiul Omului.* Înălţare numeşte pe Cruce, *căci S-a smerit pe Sine, ascultător făcându-Se până la moartea şi încă moarte pe Cruce; Dumnezeu L-a înălţat pe El şi I-a dat Lui nume, care este mai presus de orice nume, ca întru numele lui Iisus Hristos tot genunchiul să se plece, al celor cereşti, al celor pământeşti şi al celor de dedesubt.* (Filipeni 2, 8-10). Înălţare se numeşte Crucea, însemnând şi înălţarea lui Hristos la cer. Aşa ne învaţă Sfântul Efrem Sirul în „Cuvânt pentru pocăinţă" din cartea a 3-a.

Vedeţi, fraţilor, din cuvântul acestui sfânt părinte, câte taine se ascundeau mai înainte în răstignirea şarpelui de aramă, pe care Moise, cu porunca lui Dumnezeu, l-a făcut şi l-a spânzurat pe lemn în pustie, spre a izbăvi de moarte pe poporul cel muşcat de şerpi, ca pedeapsă pentru păcatul cârtirii împotriva lui Dumnezeu? Şarpele de aramă era mai înainte închipuirea lui Hristos, care S-a răstignit pe lemn ca să izbăvească tot neamul omenesc muşcat de şarpele cel nevăzut, satana, prin otrava neascultării şi a păcatului, a cărui plată, după învăţătura marelui Apostol Pavel, este moartea (Romani 6, 23).

Deci suntem datori şi noi creştinii, care suntem muşcaţi prin păcat de şarpele cel gânditor, diavolul, să ne întoarcem din toată inima la Dumnezeu prin spovedanie şi pocăinţă, şi să privim neîncetat cu ochii minţii noastre, la Hristos Cel răstignit pentru noi, Care ne-a răscumpărat din robia diavolului şi a morţii, cu Sângele Său (Matei 20, 28; Marcu 10, 45).

Iubiţi credincioşi,

În cuvântul vorbit până aici, aţi înţeles că prin Crucea şi răstignirea Domnului, noi scăpăm din robia diavolului şi din moartea păcatului, numai dacă ne întoarcem de la păcat, dacă ne mărturisim curat la duhovnicul nostru şi ne facem canonul hotărât de el, după rânduiala canonică a Bisericii lui Hristos. De asemenea, cred că aţi înţeles din Sfânta Evanghelie şi din cele arătate mai sus, că pogorârea lui Dumnezeu Cuvântul pe pământ şi toată suferinţa Lui, ca om, până la Cruce şi moarte de bunăvoie s-a făcut asupra neamului omenesc numai din dragostea şi milostivirea cea fără margini faţă de neamul omenesc. Pe acest mare şi netăgăduit adevăr îl arată Evanghelia de astăzi, care zice: *Căci Dumnezeu aşa a iubit lumea, încât pe Fiul Său Cel Unul-Născut L-a dat, ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viaţă veşnică* (Ioan 3, 16).

Auzind noi, păcătoşii, cât de mult a iubit Dumnezeu lumea, să ne aducem aminte şi de cuvintele marelui Apostol şi Evanghelist Ioan, care zice că *Dumnezeu este dragoste* (I Ioan 4, 8, 16). Cine a silit pe Dumnezeu Cel nemărginit în putere să vină la noi? Oare nu însăşi dragostea Lui? Cine L-a făcut pe El să sufere atâtea chinuri de bună voie pentru noi? Oare nu dragostea şi mila Lui nemăsurată? Cine L-a îndemnat pe El să rabde pentru mântuirea neamului omenesc până la moarte, şi încă moartea pe cruce? (Filipeni 2, 8). Oare nu dragostea şi îndurarea Lui cea fără de margini? Vai de noi cei păcătoşi şi nerecunoscători! Câtă orbire este în noi! Căci, văzând atâta ocean de dragoste şi de milă faţă de noi, prin care am fost răscumpăraţi cu preascump Sângele lui Hristos Fiul şi Cuvântul lui Dumnezeu, noi rămânem în păcatele şi întunericul fărădelegilor noastre.

Oare ce trebuia să mai facă Dumnezeu pentru a noastră mântuire şi nu a făcut? Oare nu El ne-a făcut pe noi? Oare nu El ne-a dat nouă suflet şi viaţă? Oare nu El a pus sub stăpânirea omului toate cele zidite de El pe pământ? (Facere 2, 15). Oare nu ne hrăneşte El cu toate cele spre nevoie vieţii noastre pe pământ? Oare nu El stăpâneşte vremile şi anii? (Matei 24, 36; Marcu 13, 32). Oare nu El are dragoste şi milă de toate popoarele pământului şi rânduieşte bună prefacerea văzduhurilor, spre folosul celor ce trăiesc pe pământ? Oare nu El a făcut cele patru anotimpuri şi toate cele frumoase ale pământului, primăvara şi vara, toamna şi iarna, care se schimbă la vreme cu porunca Lui? Oare nu El a făcut luminătorii cei mari, soarele spre stăpânirea zilei, luna şi stelele spre stăpânirea nopţii? (Psalm 148, 3-6). Şi apoi, ce avem noi ce nu am primit de la Dânsul?

Şi dacă atâtea feluri de bunătăţi şi însăşi fiinţa noastră o avem de la El, apoi cine nu va cunoaşte că Dumnezeu este dragoste şi din negrăita Sa dragoste şi milă faţă de oameni a trimis din cer pe Fiul Său Cel Unul Născut ca să Se facă asemenea nouă, afară de păcat, şi să ne răscumpere cu scump Sângele Său? O,

fraţilor, mare datorie avem să iubim pe Hristos, să-I urmăm lui Hristos, să purtăm în noi pe Hristos, să-L mărturisim cu fapta şi cuvântul şi să purtăm şi noi crucea lui Hristos.

Să ne gândim că viaţa lumii şi a omului pe pământ se duce prin cruce şi nu este mântuire fără cruce, nici pentru lume, nici pentru fiecare dintre noi... Crucea a fost simbolizată tainic încă din rai prin pomul vieţii şi pomul cunoştinţei binelui şi răului. Crucea a fost purtată de Însuşi Mântuitorul nostru Iisus Hristos, sfinţind-o cu scumpul Său Sânge şi făcând-o armă a creştinilor şi steag al biruinţelor Bisericii creştine. Crucea, în sens duhovnicesc, au dus-o toţi sfinţii şi înaintaşii noştri, răbdând toate necazurile vieţii şi chiar moartea pentru dragostea lui Hristos. Iar în chip văzut creştinii au purtat crucea în inimile şi în casele lor, alături de sfintele icoane. Au aşezat-o pe biserici, au ţinut-o cu mare credinţă în mâinile lor, s-au închinat cu ea, s-au apărat de nevăzuţii vrăjmaşi, iar în ceasul morţii şi-au pus-o pe piept şi la căpătâi în cimitir.

Sfânta Cruce se va arăta pe cer şi la sfârşitul lumii, chiar în ceasul venirii Domnului, înconjurată de slavă şi negrăită lumină, cum spune Sfântul Evanghelist Matei: *Atunci se va arăta pe cer semnul Fiului Omului şi vor plânge toate neamurile pământului şi vor vedea pe Fiul Omului venind pe norii cerului, cu putere şi slavă multă* (Matei 24, 30). Dar de ce vor plânge toate neamurile, când vor vedea Sfânta Cruce pe cer? Vor plânge păgânii şi necredincioşii, pentru că n-au crezut în Hristos şi în Cruce. Ba încă au chinuit şi au ucis pe creştini pentru Evanghelie şi Cruce. Apoi vor plânge şi creştinii care s-au lepădat de Sfânta Cruce, cum sunt sectanţii şi cu ei vor plânge şi creştinii noştri care înjură Crucea şi se ruşinează să o poarte şi să se închine la ea, făcând-o drept pe feţele lor.

Iubiţi credincioşi,

Spune Duhul Sfânt prin gura proorocului David: *Ce voi răsplăti Domnului pentru toate câte mi-a dat mie?* (Psalm 115, 3). Cum vom putea mulţumi lui Dumnezeu, Mântuitorul nostru, pentru toate darurile şi bunătăţile care ni le-a dat, pentru mila şi dragostea cea negrăită care ne-a arătat-o spre a noastră mântuire?

Cum am putea noi mulţumi Domnului îndeajuns pentru viaţă, pentru suflet, pentru Sfânta Evanghelie care ne-a lăsat-o, pentru jertfa Sa de pe Cruce şi pentru toate harurile mântuirii? Dar Duhul Sfânt ne dă un răspuns hotărât la această întrebare, zicând: *Paharul mântuirii voi lua şi numele Domnului voi chema!* (Psalm 115, 4).

Paharul mântuirii nu este altul decât acela pe care L-a primit Domnul de la Tatăl, adică paharul suferinţei şi al jertfei totale pentru mântuirea sufletelor noastre şi a întregii lumi. Fără acest pahar, fără jertfă şi suferinţă, Dumnezeu n-a voit să mântuiască lumea altfel. **Fără suferinţă şi fără cruce în viaţă nu este mântuire.** Ştiţi cum se ruga Iisus Hristos către Tatăl în Ghetsimani, în noaptea patimilor: *Părintele Meu, de este cu putinţă, treacă de la Mine paharul acesta! Însă nu precum voiesc Eu, ci precum Tu voieşti* (Matei 26, 39). Şi n-a trecut de la Hristos paharul suferinţei şi al morţii, căci aşa trebuia să pătimească Hristos şi a treia zi să învieze pentru noi păcătoşii. Fără moarte, nu este înviere. Fără cruce, fără durere pe pământ, nu este iertare, nu sunt sfinţi, nici bucuria mântuirii în cer pentru noi toţi. Câţi dintre noi nu am vrea să ne mântuim fără osteneală şi ispite, adică în odihnă, sănătate şi îndestulare. Dar aceasta nu se poate. Câţi dintre creştini nu ar vrea să-şi schimbe crucea vieţii cu alta mai uşoară. Dar nici asta nu se poate, căci fiecare îşi duce crucea pe care şi-a ales-o şi pe care i-a rânduit-o Dumnezeu.

Suntem creştini şi prin Botez purtăm în noi harul şi numele lui Hristos. Suntem fiii lui Dumnezeu după har şi urmaşii lui Hristos, să ducem şi noi cu răbdare, cu nădejde şi bucurie crucea vieţii noastre, privind neîncetat cu ochii inimii spre Hristos, Care S-a răstignit şi a înviat pentru noi. Să nu uităm de Golgota. Să nu uităm datoriile noastre de creştini. Adică, păstrarea dreptei credinţe, buna creştere a copiilor, rugăciunea, smerenia, iubirea şi împăcarea cu toţi. Celelalte toate sunt trecătoare.

Suferinţa lui Hristos a fost de câteva zile, iar Învierea este veşnică. Aşa şi necazurile noastre sunt de puţină vreme aici pe pământ, unde „nu avem cetate stătătoare", dar fericirea noastră va fi veşnică, dincolo, cu Hristos.

Iar când crucea vieţii şi necazurile ne apasă prea greu, să ne rugăm mai mult, să ne spovedim sincer de păcate, să mergem

regulat la biserică, să citim cărţi sfinte, mai ales Sfânta Scriptură şi Vieţile Sfinţilor, să facem milă cu aproapele şi să privim spre Crucea lui Hristos Cel răstignit. Atunci ispitele şi necazurile ni se vor potoli, iar lumina învierii, a credinţei şi a speranţei ne va călăuzi paşii spre izvoarele vieţii veşnice, spre Iisus Hristos Cel înviat. Amin.

PREDICĂ
LA
ÎNĂLŢAREA SFINTEI CRUCI
(14 septembrie)

Mântuieşte, Doamne, poporul Tău şi binecuvântează moştenirea Ta; biruinţă binecredincioşilor creştini asupra celui potrivnic dăruieşte şi cu Crucea Ta păzeşte pe poporul Tău (Troparul praznicului).

Iubiţi credincioşi,

Pentru a vorbi mai desluşit despre praznicul Înălţării Sfintei Cruci, la care ne-am învrednicit a ajunge, este bine să începem cu un istoric mai vechi şi să aducem în mijloc mărturii mai de mult, ca să ne putem da seama când a început şi cum a ajuns la noi praznicul acesta.

Aţi văzut grâul când de-abia îl bate vântul, când este doar de o palmă de la pământ sau când este aproape să dea în spic? Atunci veţi vedea o taină mare. În firul acela de iarbă găseşti toată aşezarea grâului foarte amănunţit, căci foarte mic se arată înăuntru şi spicul şi boabele şi toate celelalte. La fel şi porumbul, când abia îi dă spicul şi boabele şi toate celelalte abia se urzesc, păpuşa aceea, care nici măcar mătase nu are, mai târziu se va face mare, va face boabe şi-şi va arăta toată frumuseţea ei lăsată de Dumnezeu.

Tot aşa sunt şi cele lăsate în dumnezeieştile Scripturi. Prealuminatele praznice, pe care le vedem astăzi în Biserica Darului, n-au ajuns la noi deodată, desăvârşite şi preasfinte, cum le vedem astăzi. Ci, ele au fost în Legea Veche abia în faşă, abia

încolţite şi în umbră. De aceea este nevoie să vorbim despre umbră, despre faţă şi despre clipa când ele de-abia se plămădeau, înainte de Legea Nouă şi chiar de Legea Veche.

Mai înainte de Moise şi de Legea Veche, patriarhul Iacov, închipuind Sfânta Cruce, a binecuvântat pe fiii lui Iosif, pe Manase şi pe Efraim, în chipul crucii (Facere 48, 13-19). Apoi mai înainte de a muri el, s-a închinat la vârful toiagului său, adică la lemn, care simboliza Crucea înainte de venirea Legii Noi. În Legea Veche, simbolul crucii cel mai umbros îl vedem mai întâi când şerpii veninoşi muşcau cu muşcătură de foc pe evrei în pustiul Sinai, omorând mulţime nenumărată de oameni. Iar Moise, văzând că moare atâta popor, s-a rugat lui Dumnezeu pentru ei şi i-a poruncit Dumnezeu: *Fă-ţi un şarpe de aramă şi-l pune pe un stâlp. Toţi cei ce vor fi muşcaţi de şerpi, să privească la şarpele de aramă şi aşa se vor vindeca* (Numerii 21, 8).

Acesta era simbolul Crucii preaadevărat cu mult înainte de venirea Mântuitorului, Care trebuia să Se răstignească pe Cruce. Şi a zis Dumnezeu lui Moise: „Vezi, spune că toţi cei muşcaţi, care vor privi la şarpele înălţat să-şi închipuie că viaţa lor este acolo şi vor trăi". Şi le-a spus Moise atunci: „Vezi, Israile, viaţa ta răstignită pe lemn". Şi toţi care priveau la şarpe se vindecau. Că această asemănare simbolică şi tainică a Sfintei Scripturi a închipuit pe Hristos Cel adevărat, Însuşi Mântuitorul a adeverit-o când a spus: *Şi precum Moise a înălţat şarpele în pustie, aşa se cade să Se înalţe Fiul Omului* (Ioan 3, 14-15).

Unde mai vedem taina Crucii şi puterea ei? La Mara, în pustiul Sinai. După ce a tăbărât poporul lui Israel lângă Marea Roşie, cale de trei zile, a ajuns la o mare care se chema Mara. Atunci poporul şi dobitoacele toate fiind însetate, a strigat, cârtind către Moise: „Ce să bem?" Că, după cum arată Sfânta Scriptură, apa Marei era amară şi otrăvitoare, iar poporul nu putea să bea cu toată setea ce o avea. Atunci Moise a strigat către Dumnezeu: „Doamne, ce să fac?" Şi i-a zis Dumnezeu: „Ia un lemn şi aruncă-l în apă şi apa se va îndulci!" Şi Moise a făcut întocmai, aruncând lemnul în apă. Atunci s-a îndulcit apa şi astfel a băut poporul şi dobitoacele cele însetate s-au răcorit (Ieşire 15, 23-25).

Ce simbolizează lemnul aruncat în apă şi cum poate un lemn să îndulcească o apă atât de amară? Lemnul închipuieşte Sfânta Cruce, iar apa cea amară, numită Mara, închipuieşte marea cea amară şi cu multe ispite a acestei vieţi, care se îndulceşte şi se uşurează ori de câte ori privim la Sfânta Cruce şi cugetăm la patimile lui Hristos. În viaţa aceasta, fraţi creştini, mereu suntem apăsaţi de întristări şi necazuri. Dar când privim la lemnul Crucii lui Hristos şi când ne aducem aminte câte patimi înfricoşătoare a răbdat Hristos pentru noi, se îndulceşte marea amară a vieţii, pentru că ne gândim că noi nu am răbdat nimic pentru dragostea lui Hristos.

Iată şi alte simboluri ale Crucii înainte de Hristos. Moise se lupta în pustie cu madiamiţii, cu amaleciţii şi cu alte popoare care se aflau acolo. Când amaleciţii biruiau pe israeliteni, Moise se ruga lui Dumnezeu, ridicând braţele în sus, închipuind semnul Sfintei Cruci. Când Moise ridica mâinile în sus, Israel biruia pe Amalec, iar când le cobora, Amalec biruia. Văzând preoţii Aaron şi Or că Moise nu mai putea ţine mâinile în sus în semnul Crucii multă vreme, pentru ca să nu biruiască Amalec, au pus o lespede sub picioarele lui Moise, ca să-l ridice mai sus, iar Aaron şi Or îi sprijineau mâinile şi astfel îl ţineau în semnul Sfintei Cruci, până a biruit poporul lui Israel pe Amalec definitiv (Ieşire 17, 8-13). Toate acestea sunt simboluri ale Crucii din Legea Veche.

Iubiţi credincioşi,

Ce este Crucea lui Hristos? Ce trebuie să înţelegem prin Sfânta Cruce? Taina cea mare a Crucii este ascunsă în taina mântuirii neamului omenesc, care s-a pregătit chiar de la întemeierea lumii. Crucea lui Hristos este cel dintâi altar de jertfă al Bisericii creştine pentru că pe dânsa S-a jertfit Mântuitorul lumii şi a sfinţit-o cu preascump Sângele Său, iar pe noi ne-a răscumpărat din robia păcatului. Iată ce spune Apostolul Pavel în epistola către Evrei: *El* - Hristos - *a intrat o dată pentru totdeauna în Sfânta Sfintelor, nu cu sânge de ţap şi de viţei, ci cu însuşi Sângele Său şi a dobândit o veşnică răscumpărare. Căci dacă sângele ţapilor şi al taurilor şi cenuşa junincilor, stropind pe cei spurcaţi, îi sfinţeşte spre curăţirea trupului, cu atât mai mult Sângele lui Hristos, care prin Duhul cel veşnic S-a adus lui Dumnezeu pe Sine, jertfă fără de prihană, va curăţi cugetul vostru de faptele cele moarte, ca să slujiţi Dumnezeului celui viu* (Evrei 9, 12-14).

Crucea este arma cu care Mântuitorul lumii a biruit pe diavolul. Zic duşmanii Crucii, că noi trebuie să cinstim numai pe Hristos, dar nu şi Crucea „fiindcă este măciucă care a omorât pe Hristos!" Blestemată este părerea acelora. Sfânta Scriptură ne arată că David a tăiat capul lui Goliat cu o sabie. Pe aceasta o socotea poporul sfântă şi era ţinută în Sfânta Sfintelor, învelită într-un veşmânt lângă efod, pentru că cu dânsa a învins David pe Goliat (I Regi 21, 8-9). Cu atât mai mult această biruitoare armă a lui Hristos cu care s-a biruit satana şi puterea întunericului, trebuie păstrată de creştini la loc de cinste cu toată sfinţenia, pentru că prin Cruce a fost biruit Goliat cel nevăzut, adică diavolul.

În alt loc spune iarăşi Sfântul Apostol Pavel: *Cuvântul Crucii, pentru cei ce pier, este nebunie; iar pentru noi, cei ce ne mântuim, este puterea lui Dumnezeu* (I Corinteni 1, 18). Cu Sfânta Cruce sfinţim toate: cu ea binecuvântăm, cu ea ne apărăm de cel rău, cu ea biruim pe diavoli, izgonim duhurile necurate din oameni, vindecăm pe cei bolnavi. Crucea este steagul Bisericii lui Hristos şi armă biruitoare, de temut vrăjmaşilor Lui, pentru că are în sine „puterea lui Dumnezeu", iar nu o putere oarecare.

Ce este încă Crucea lui Hristos? Este pecetea Dumnezeului Celui viu. Auzim pe proorocul Iezechiel ce spune, că a venit mânia Domnului peste Ierusalim „pentru fărădelegile şi răutăţile poporului". Şi Iezechiel a văzut o vedenie cu un înger al Domnului care striga cu mare glas: *Treci prin mijlocul cetăţii, prin Ierusalim, şi însemnează cu semnul crucii* (litera «tau» care în alfabetul vechi grec avea forma unei cruci) *pe frunte, pe robii lui Dumnezeu Cel viu.* Şi când va veni sabia Domnului va cruţa pe toţi cei însemnaţi pe frunţile lor. Deci, când a venit mânia Domnului, a lovit pe toţi de la tânăr până la bătrân şi numai cei însemnaţi pe frunte de îngerul Domnului au fost scutiţi de primejdie şi de moartea sabiei, după porunca îngerului care zicea: *...să nu vă atingeţi de nici un om care are pe frunte semnul «+»* (Iezechiel 9, 4-6).

Dar aceasta a fost în Legea Veche. Avem încă mărturii mai puternice în Legea Nouă. Sfântul Ioan Evanghelistul, după ce arată descoperirile cele mari despre sfârşitul lumii, despre taina întrupării lui Dumnezeu Cuvântul, spune: *Am văzut un alt înger care se ridica de la răsăritul Soarelui şi avea pecetea Dumnezeului Celui viu. Îngerul a strigat cu glas puternic către cei patru îngeri, cărora li s-a dat să vatăme pământul şi marea, zicând: Nu vătămaţi pământul, nici marea, nici copacii, până ce nu vom pecetlui, pe frunţile lor, pe robii Dumnezeului nostru* (Apocalipsa 7, 2-3).

Până acum am văzut că Sfânta Cruce este altar, este armă şi pecete a Dumnezeului Celui viu. Dar Crucea lui Hristos mai este pricinuitoarea înălţării şi a preaînălţării lui Hristos. Crucea este pricina şi mijlocul prin care S-a înălţat Domnul nostru Iisus Hristos mai presus decât tot numele. În epistola sa către Filipeni, Sfântul Apostol Pavel spune că pentru dragostea cea către noi, Fiul lui Dumnezeu *S-a smerit pe Sine, ascultător făcându-Se până la moarte, şi încă moarte de cruce. Pentru aceea şi Dumnezeu L-a preaînălţat şi I-a dăruit Lui nume, care este mai presus de orice nume; ca întru numele lui Iisus tot genunchiul să se plece, al celor cereşti şi al celor pământeşti şi al celor de dedesubt* (Filipeni 2, 8-10).

Vedeţi, fraţilor, câtă cinste îi aduce lui Hristos Crucea? Că L-a preaînălţat Dumnezeu Părintele pe Dumnezeu-Cuvântul, pentru că a răbdat moarte de ocară, şi mai ales moarte de cruce şi L-a suit pe El mai presus de toată stăpânia şi începătoria şi domnia.

Crucea lui Hristos este steagul şi „semnul Fiului Omului". este stema şi steagul de biruinţă al lui Hristos, care va străluci mai înainte de sfârşitul lumii, nu numai pe pământ, ci şi pe norii cerului, cum spune evanghelistul Matei: *Şi atunci se va arăta pe cer semnul Fiului Omului şi vor plânge toate neamurile pământului* (Matei 24, 30). Deci, iată cât de mari taine s-au lucrat prin Cruce. S-a lucrat mântuirea neamului omenesc, căci a zis proorocul Isaia: *Înălţaţi un steag peste neamuri* (Isaia 62, 10). Vedeţi, acest steag dinainte de Hristos este Sfânta Cruce, care înalţă toate popoarele spre Cel ce suferă şi Care rămâne în veac Domn şi Stăpân în cer şi pe pământ (Matei 24, 30). Iată deci câteva simboluri şi mărturii privitoare la Cruce, atât din Vechiul, cât şi din Noul Testament.

Iubiţi credincioşi,

Să arătăm cum a luat naştere praznicul Înălţării Sfintei Cruci. În anul 313 Sfântul Constantin cel Mare a biruit pe Maxenţiu şi a fost proclamat împărat al Imperiului roman de Apus, cu capitala la

Roma. În anul 323 acelaşi mare împărat creştin a biruit şi pe împăratul păgân de răsărit, Liciniu, şi se proclamă împărat al întregului imperiu latin, cu capitala la Constantinopol.

Primind botezul creştin de la Sfântul Silvestru episcopul Romei împreună cu mama sa Elena, Sfântul Constantin cel Mare avea dorinţă fierbinte să afle Mormântul lui Hristos la Ierusalim şi Crucea pe care a fost răstignit Domnul pentru mântuirea lumii. Căci după anul 71, Ierusalimul fiind ocupat de romani, Mormântul Domnului şi toate locurile sfinte din Ierusalim au fost profanate şi acoperite cu pământ ca să nu se mai închine creştinii aici. Tot atunci au fost ascunse într-o peşteră din apropiere şi Crucea lui Hristos, împreună cu celelalte două cruci pe care au fost răstigniţi cei doi tâlhari.

Astfel, Sfântul împărat Constantin a trimis la Ierusalim pe mama sa - Sfânta Elena - să afle Mormântul Domnului şi lemnul Sfintei Cruci, prin care s-a săvârşit taina mântuirii neamului omenesc. Deci, mult ostenindu-se Sfânta Elena cu patriarhul Ierusalimului Macarie, au aflat Sfântul Mormânt şi locul Golgotei, acoperite de pământ şi de gunoaie, dar Sfânta Cruce nu puteau s-o afle nicăieri. Atunci, auzind ea că un iudeu bătrân, numit Chiriac, ştia locul unde fusese ascunsă Crucea lui Hristos, îndată l-a chemat şi au aflat într-o peşteră din apropiere trei cruci acoperite cu pământ; dar erau nedumeriţi care este Crucea Domnului.

Tocmai atunci duceau pe acolo un mort la groapă. Atunci a poruncit Sfânta Elena să atingă pe rând cele trei cruci de mort şi la care va învia mortul, aceea este Crucea lui Hristos cea dătătoare de viaţă. Astfel, când au atins de sicriu a treia cruce, îndată a înviat mortul şi a început a se închina lemnului celui sfânt. Apoi au făcut procesiune cu Sfânta Cruce pe uliţele Ierusalimului cu mulţime de credincioşi, lăudând pe Dumnezeu pentru această minune. La urmă s-au urcat pe Golgota şi patriarhul Macarie a înălţat Sfânta Cruce ca s-o vadă tot poporul şi toţi cei din faţă s-au închinat ei, strigând: „Doamne miluieşte!"

În amintirea acestei zile, Biserica Ortodoxă prăznuieşte Înălţarea Sfintei Cruci în fiecare an la 14 septembrie, numărând-o între cele douăsprezece praznice împărăteşti.

Iubiţi credincioşi,

În cuvintele Sfintei Scripturi înţelesul Crucii este tâlcuit în mai multe feluri, dar în linii generale în două şi anume: un înţeles duhovnicesc şi unul material. În sens duhovnicesc prin Cruce înţelegem toată suferinţa şi patima cea preaînfricoşată a Domnului nostru Iisus Hristos, pentru că El a purtat pentru mântuirea noastră crucea suferinţei până la moarte şi chiar moartea pe cruce. În acest sens se înţeleg şi cuvintele Mântuitorului din Evanghelie care zice: *Oricine voieşte să vină după Mine, să se lepede de sine să-şi ia crucea şi să-Mi urmeze* (Marcu 8, 34). Crucea materială este chiar Crucea aceea pe care a dus-o Mântuitorul în spate. Aţi auzit cum zice Evanghelia de astăzi: *Ducându-şi Crucea, a ieşit la locul ce se cheamă al Căpăţânii, care evreieşte se zice Golgota, unde L-au răstignit* (Ioan 19, 17-18). Mai zice Evanghelia de astăzi: *Stătea lângă crucea lui Iisus, mama Lui şi sora mamei Lui, Maria lui Cleopa, şi Maria Magdalena* (Ioan 19, 25). Când zice că „stăteau lângă crucea Lui" să ştim că tot despre crucea de lemn se vorbeşte.

Dar de ce Mântuitorul, în drum spre Golgota pe calea durerii, a îngăduit unui om cu numele Simon Cirineanul să ducă Crucea lui o bucată de drum? A îngăduit pentru că la patima Sa, Hristos nu a pătimit ca Dumnezeu, ci numai ca Om. Dar dacă ar fi voit, Hristos putea să ducă tot pământul până la Golgota. Dar atunci El pătimea ca Om pentru păcatele oamenilor, iar ca om avea nevoie să fie ajutat. Cine mergea cu Crucea în spate atunci? Cine o ţinea? Cine era însetat şi rănit? Cine o purta? Firea omenească a Domnului şi Dumnezeului nostru Iisus Hristos.

Deci ca om El slăbise din putere şi avea nevoie de ajutorul altui om ca să-I ducă mai departe Crucea. Aşa spun şi Sfinţii Părinţi că şi noi trebuie să fim ajutaţi uneori de fraţii noştri în necazuri şi în scârbe, ca să putem duce crucea suferinţei până la uşa mormântului. Dar Crucea Mântuitorului, pe care a dus-o Simon Cirineanul în spate şi pe lângă care stătea Maica Domnului împreună cu celelalte femei mironosiţe, este Crucea cea materială, Crucea propriu-zisă, cea din materie. Mare greşeală fac toţi acei care deşi îşi zic „creştini", nu cinstesc Crucea lui Hristos. Ei primesc Crucea numai ca simbol tainic, deci numai crucea

spirituală, iar pe cea materială nu o recunosc. Îndoit este omul, având o parte văzută şi una nevăzută, fiind alcătuit din trup şi suflet (I Corinteni 6, 20), îndoită este, deci, şi crucea. Una materială, pe care o purtăm la piept şi cu care ne însemnăm pe frunte; iar alta spirituală, în suflet, adică hotărârea de a răbda cu dragoste toate necazurile, pentru a putea împlini poruncile lui Hristos.

Fraţii mei, să vorbim şi în alt înţeles despre Sfânta Cruce. În viaţa noastră pământească, fiecare trebuie să-şi ducă o cruce, crucea pe care i-a rânduit-o Dumnezeu, cum ar fi: crucea celor căsătoriţi, crucea monahilor, crucea fecioriei, a celor bolnavi, a văduvelor, a ostaşilor şi altele. Căci toţi trebuie să ducă o cruce pentru dragostea lui Hristos, ca să se poată mântui. În „Urmarea lui Hristos" se spune: „Omule, dacă te numeşti următor al lui Hristos, nu se poate să nu mergi pe calea Lui, căci altfel nu te poţi mântui". Hristos ne-a arătat calea împărătească ce duce la cer prin suferinţă, căci fără cruce nu este mântuire. Fără minte este cel ce crede că se poate mântui fără suferinţă, fără răbdare şi fără bărbăţie mare de cuget în toate împrejurările vieţii.

Cei căsătoriţi au crucea lor de a naşte şi creşte copii, de a munci şi a se osteni, de a asculta de Sfânta Biserică, de a face milostenie, de a câştiga cu trudă şi osteneală existenţa lor şi a copiilor lor. Cei feciorelnici şi monahii au altă cruce mai frumoasă decât a celor căsătoriţi, cum ne învaţă Sfântul Apostol Pavel la întâia epistolă către Corinteni, capitolul 7. Cei necăsătoriţi duc o cruce mai grea, căci duc război cu firea. Că ce este monahul? „Este silă necontenită a firii şi tăierea voiei până la moarte" (Sfântul Ioan Scărarul, *Filocalia IX*, Cuv. 4).

Monahul este om de jertfă. El se jertfeşte pururea pentru dragostea lui Iisus Hristos, renunţând la toate plăcerile lumii şi ale trupului. Neîncetat se smereşte, posteşte, priveghează se osteneşte şi plânge. Mintea lui nu poate să fie niciodată fără de grijă pe acest pământ, căci se luptă cu duhurile răutăţii. Deci, monahul are o cruce, într-o anumită privinţă mai grea, pentru că mai cinstită este fecioria decât nunta, după cum a înţeles Apostolul Pavel, care zice: *Cel ce îşi măritǎ fecioara bine face; dar cel ce n-o măritǎ şi mai bine face!* (I Corinteni 7, 38), arătând astfel că mai bună este curăţenia şi fecioria cea desăvârşită a trupului şi a sufletului

(I Corinteni 7, 25-40). Deci, crucea celor din feciorie este mai grea, dar mai mare plată vor avea în ceruri.

Grea este şi crucea celor bolnavi. Bolnavului i se pare noaptea un an; nici mâncarea nu-i mâncare şi nici bucuria vieţii nu o simte. Fericit este cel ce poate răbda boala ca Iov, căci acela va lua mare plată. Crucea celui din boală îl smereşte pe el, atât cu sufletul cât şi cu trupul. De la cel bolnav nu cere Dumnezeu nici post, nici metanii, ci numai două lucruri îi cere, aşa cum spune Sfântul Efrem Sirul: „De la omul bolnav două lucruri cere Dumnezeu: rugăciunea şi mulţumirea, adică să se roage lui Dumnezeu necontenit până la ultima suflare şi să-I mulţumească lui Dumnezeu până la sfârşitul vieţii pentru boala sau crucea care i-a dat-o, şi va avea cunună de mucenic". Căci aşa au răbdat sfinţii martiri, sfinţii pustnici, creştinii cei buni, ca şi cei bolnavi, care au avut credinţă tare în Hristos Dumnezeul nostru.

Să ştiţi, iubiţi fraţi, că pe pământ nimeni din cei botezaţi în numele Preasfintei Treimi, nu se poate mântui fără cruce. Se spune în *Urmarea lui Hristos*: „Omule, dacă vrei să lepezi o cruce, nenumărate alte cruci vor veni asupra ta!" Cine îşi duce crucea cu mulţumire şi cu dragoste pentru Mântuitorul şi este mulţumit când este certat de Dumnezeu cu pagube, cu necazuri şi ocară, cu foamete şi sete, cu boală şi întristare, acela este următor al lui Hristos. Fiecare să-şi ducă cu bucurie crucea sa, aducându-şi aminte că Crucea lui Hristos a fost de mii de ori mai mare şi mai grea decât a lui, fiindcă El a răbdat pentru toată lumea, fiind cu totul fără de păcat.

Iubiţi credincioşi,

Încheiem predica de astăzi cu câteva sfaturi: Când faceţi cruce, să o faceţi drept pe feţele voastre, ca să nu râdă vrăjmaşul de noi, ci să fugă de semnul care simbolizează Sfânta Treime. Duceţi degetele împreunate mai întâi la frunte, în numele Tatălui; apoi la piept, în numele Fiului, Care S-a coborât din cer pentru mântuirea noastră; apoi la umărul drept şi cel stâng, prin care se leagă dragostea lui Dumnezeu de om şi de mântuirea noastră. Căci prin Duhul Sfânt ţinem legătura cu Dumnezeu, Părintele, cu Fiul şi

Duhul Sfânt. Acestea ne învaţă Sfântul Ioan Gură de Aur în cuvântul „Despre Sfânta Cruce". Apoi sunteţi datori să aveţi toţi Sfânta Cruce în casele voastre, iar când plecaţi la drum şi când vă întoarceţi acasă însemnaţi-vă cu semnul Sfintei Cruci cu evlavie, rostind această scurtă rugăciune: *Crucii Tale ne închinăm Hristoase, şi sfântă Învierea Ta o lăudăm şi o mărim!* Toate să le începem cu rugăciune şi cu Sfânta Cruce. Nu uitaţi să împodobiţi crucile şi mormintele celor răposaţi ai noştri din cimitire. Păcat de moarte săvârşesc cei ce necinstesc Crucea lui Hristos şi mai ales o înjură.

Deci toţi care vrem să ne mântuim, trebuie să ducem cu dragoste şi cu bucurie crucea noastră, dată de Dumnezeu spre mântuire. Apoi să fim adevăraţi închinători ai Crucii lui Hristos, atât a celei văzute, cât şi a celei nevăzute, pentru că omul şi Crucea au două sensuri. Deci, crucea spirituală înseamnă să răbdăm toate necazurile pentru împărăţia cerurilor, iar crucea materială este aceea pe care o facem noi din aur, din argint, din lemn, din vopsele şi din orice materie. Dar să nu uităm ce zice Sfântul Ioan Damaschin în Dogmatica sa: „Măcar din aur sau din pietre scumpe de ar fi făcută crucea, după chipul ei, anatema celui ce s-ar închina la acea materie". Deci, trebuie să ştiţi că noi nu ne închinăm materiei din care este făcută crucea, ci ne închinăm semnului Fiului Omului pe care-l reprezintă.

Domnul Dumnezeu şi Preacurata Lui Maică şi puterea Sfintei Cruci să ne ajute nouă păcătoşilor să ne ducem cu dragoste crucea, fie la piept, fie în mâinile noastre şi în toate faptele noastre şi să ne închinăm Crucii lui Hristos cu evlavie, căci este semn şi armă de apărare şi steag de la Dumnezeu lăsat pentru creştini pe pământ. Iar crucea spirituală să o avem pururea în minte şi în inimă, adică să fim gata a suferi toate necazurile şi încercările acestei vieţi trecătoare pentru mântuirea sufletelor noastre, ca să fim adevăraţi următori ai lui Hristos şi moştenitori ai împărăţiei cerurilor. Amin.

PREDICĂ
LA
DUMINICA DUPĂ
ÎNĂLŢAREA SFINTEI CRUCI
Despre iubirea de sine

Oricine voieşte să vină după Mine, să se lepede de sine, să-şi ia crucea şi să-Mi urmeze Mie (Marcu 8,34).

Iubiţi credincioşi,

În Duminica de astăzi, după înălţarea Sfintei Cruci, s-a citit Evanghelia de la Marcu, capitolul 8, versetele 34-38. Aici Mântuitorul ne învaţă cum trebuie să ne ducem crucea vieţii şi ce să facem să mântuim sufletele noastre. Prima condiţie obligatorie pentru mântuire, pentru a începe o viaţă de pocăinţă este „lepădarea de sine", adică lepădarea de egoism, numit şi „iubirea de sine". Pentru a înţelege ce grea este această patimă, cât şi felul cum putem scăpa de ea pentru a ne mântui sufletul, vom vorbi astăzi despre această patimă, care stă ca o caracatiţă cu multe capete în inima noastră.

Cea mai grea şi mai subţire dintre toate patimile care robesc firea omenească este iubirea de sine. Această cumplită patimă şi prea greu de vindecat este cu anevoie de cunoscut de mintea noastră şi cu mult mai anevoie de biruit, decât alte patimi, deoarece ne stăpâneşte pe noi prin tot felul de patimi care izvorăsc din ea. Acest lucru ştiindu-L ziditorul nostru Dumnezeu, că prea mult suntem robiţi de ea, ne sfătuieşte pe toţi care voim a-L urma, „să ne lepădăm de sine", zicând: *Oricine voieşte să vină*

după Mine, să se lepede de sine, să-şi ia crucea şi să-Mi urmeze Mie, (Marcu 8, 34).

Toţi marii teologi şi dumnezeieştii Părinţi ai Bisericii lui Hristos arată că iubirea de sine este maică, rădăcină şi izvorul tuturor patimilor şi păcatelor şi aproape nu este om să nu fie biruit de ea. Dar nu este bine ca cel căzut în groapă, să stea acolo tăcând şi să nu strige la alţii ce merg pe cale, spre a se feri de prăpastia în care a căzut el. Acestea socotindu-le, m-am gândit că din cele ce am înţeles, deşi nu le-am câştigat prin lucrare, să arăt după putere, cât de puţin, răutatea iubirii de sine şi a fiicelor ei blestemate. Oamenii cei mai noi numesc această patimă „egoism", alţii „folosinţă de sine", alţii „iubire de sine", iar marele filosof al Ortodoxiei, Sfântul Maxim Mărturisitorul, numeşte iubirea de sine „iubire nesocotită faţă de trup".[1)]

El, ca şi alţi Sfinţi Părinţi, arată că această patimă este: „maică şi rădăcină a tuturor relelor". Iar Sfântul Isihie Sinaitul zice: „Nu este venin mai tare ca veninul aspidei şi al vasiliscului şi nu este păcat mai mare ca păcatul iubirii de sine".[2)] La fel şi Sfântul Efrem Sirul o numeşte „născătoarea răutăţilor şi rădăcina tuturor relelor şi a patimilor".[3)]

Prima fiică născută din iubirea de sine sau egoism este *mila de sine,* spune Sfântul Teofan Zăvorâtul. Această fiică ne învaţă a ne fi milă de noi, fără de măsură. Ea ne zice prin gând: „Vezi ce faci; ai grijă de tine şi nu te osteni prea mult, cu post prea aspru, cu priveghere prea lungă, cu metanii prea multe. Nu te lăsa defăimat şi ocărât de alţii, ca să nu râdă de tine, ci răzbună-te pe ei şi te apără, că nu se cuvine să rabzi toate ca să nu slăbeşti sau să te îmbolnăveşti. Nu da milostenie multă ca să nu sărăceşti şi să nu ai nici tu mai pe urmă ce să mănânci sau cu ce să te îmbraci".

Şi altele de acest fel ne îndeamnă această patimă, sfătuindu-ne în tot felul să ne fie milă de noi şi de trupul nostru. Sfântul Maxim Mărturisitorul spune că „patima iubirii de sine insuflă monahului gândul să-şi miluiască trupul său şi să îndrăgească bucatele peste măsură, atrăgându-l puţin câte puţin, să cadă în prăpastia iubirii de

1) *Filocalia II,* Capete pentru dragoste.

2) *Filocalia IV,* Cap. 100, pag. 9.

3) *Cuvânt pentru faptele bune şi patimile cele sufleteşti*, Tom. III, Mânăstirea Neamţ, 1823, pag. 495.

plăceri; iar mireanului îi insuflă, ca grija de trup să o facă spre poftă".[1)]

A doua fiică a iubirii de sine este *cruţarea de sine,* spune Cuviosul Teofan Zăvorâtul. Şi aceasta, ca şi sora ei cea pomenită mai sus, ne învaţă mereu prin gând, zicând: „Omule, cruţă-te pe tine, nu te chinui peste putere, nu răbda durere, sete, foame, osteneală, necazuri, defăimări, ocări, lipsă, sărăcie şi altele de acest fel, că te îmbolnăveşti; ci dormi mai mult, mănâncă mai bine, bea, plimbă-te, odineşte-te, distrează-te; nu-ţi cheltui banii şi averea ta cu săracii, ci fă economie la toate, cruţă-ţi averea, păstrează-ţi sănătatea şi tinereţea, că doar mai ai de trăit. Vei face mai târziu, la bătrâneţe, aceste osteneli şi fapte bune, iar acum cruţă-te pe tine, că mai ai de trăit!"

Cruţarea de sine fără dreaptă socoteală, când este vorba să lucrăm fapta bună, este atât de primejdioasă, rea şi înşelătoare, încât din cauza acestei patimi Însuşi Mântuitorul l-a numit pe marele Apostol Petru, „satană". Pentru ce îl numeşte aşa? Pentru cruţarea de sine. Într-o zi a început Iisus să arate ucenicilor Săi, că El trebuie să meargă la Ierusalim şi să pătimească multe de la bătrâni, de la arhierei şi de la cărturari şi să fie ucis, iar a treia zi să învieze. Atunci Petru, luându-L la o parte, a început a I se împotrivi, zicând: *Fie-Ţi milă de Tine, Doamne, să nu Ţi se întâmple Ţie aceasta! Iar El, întorcându-se, a zis lui Petru: Mergi înapoia Mea, satano! Sminteală Îmi eşti; că nu cugeţi cele ale lui Dumnezeu, ci cele ale oamenilor* (Matei 16, 22-23).

Iată, dar, cum pe cel mai râvnitor şi mai fierbinte în credinţă decât toţi ucenicii Săi, Mântuitorul îl numeşte „satană", numai pentru că îl îndemna la cruţarea de sine, spre a nu merge să sufere şi să moară pentru mântuirea neamului omenesc.

Această blestemată patimă a cruţării de sine, strigă mereu în mintea noastră, ca şi Petru altădată: „Cruţă-te pe tine, omule; să nu-ţi fie ţie una ca aceasta, ca să suferi dureri, foame, sete, ocări, bătăi, defăimări sau moarte sau altă osteneală pentru lucrarea faptelor bune!" Cât de fericit este acel suflet, care, văzându-se sfătuit în taină de acest gând al cruţării de sine, îi va zice ca Mântuitorul oarecând lui Petru: „Du-te înapoia mea, satano, că aceste sfaturi tainice ale tale nu sunt de la Dumnezeu, ci de la diavolul, ca să mă cruţ pe mine şi să-mi pierd mântuirea". Aşa împotrivindu-se

1) *Filocalia II,* pag. 68.

bunul creştin, se va sili a merge neabătut şi cu bună înţelegere pe calea lucrării faptelor bune, cu ochii mereu ridicaţi spre cer, spre Hristos, Care îl cheamă şi îl întăreşte în nevoinţă.

Altă patimă care izvorăşte din iubirea de sine este *îndreptăţirea de sine,* care ne zice nouă cam aşa: „Vezi, omule, tu ai dreptul să te cruţi pe tine, să dormi mai mult, să mănânci mâncăruri mai bune, să bei şi vin, să nu te mai osteneşti atât de mult, că eşti bătrân şi bolnav şi te-ai ostenit destul în tinereţe. Tu ai dreptul să fii băgat în seamă, să fii lăudat şi cinstit că ai atâta şcoală şi eşti printre cei dintâi din sat, în societate şi la biserică. Deci, apără-ţi onoarea şi nu lăsa să te defăimeze toţi, să te ocărască şi să-ţi strice numele tău cel bun". Aşadar, această patimă ne sfătuieşte în toate să ne îndreptăm pe noi în cugetul nostru şi oricât am fi de puţin învinuiţi, să ne apărăm şi să nu răbdăm nici o învinuire de la nimeni.

Un alt vlăstar rău al iubirii de sine este *mulţumirea de sine,* după acelaşi sfânt, Teofan Zăvorâtul. Această patimă a mulţumirii de sine, ca şi maica ei cea blestemată, egoismul, este foarte sensibilă şi cu anevoie de cunoscut, fiind mai rea ca cea de mai sus, întrucât ne împiedică în mod direct de la răbdarea şi stăruinţa în lucrarea faptelor bune. Mulţumirea de sine cu mare viclenie ne amăgeşte pe noi şi face ca sufletul nostru să fie sătul de fapte bune şi aşa îndeamnă pe fariseul nostru cel dinăuntru să înceapă a striga prin gând la noi: *Mulţumescu-ţi Ţie, Doamne* (Luca 18, 11), că tot am şi eu ceva fapte bune. Am făcut atâtea şi atâtea osteneli, am făcut atâtea milostenii, merg regulat la biserică, postesc şi mă împărtăşesc în cele patru posturi, am casă frumoasă, am copii buni şi am cinste în societate. Iar pe călugări îi îndeamnă să zică: „Mulţumesc Ţie, Doamne, că am atâţia ani de ascultare în mânăstire, că am făcut atâtea metanii şi rugăciuni, apoi mi-am păzit fecioria, am răbdat atâtea necazuri, am păzit sărăcia de bună voie şi am păzit făgăduinţa vieţii călugăreşti!" Acestea toate le zice în mintea creştinilor şi monahilor patima mulţumirii de sine. Aşa, prin aceste cugete de mândrie şi mulţumire de sine, satana închide în nelucrare de fapte bune, sufletul nostru şi nu-l lasă să sporească în dorire şi râvnă pentru Hristos, pentru desăvârşire.

Iată cum şi această patimă ne face să nu mai flămânzim, nici să mai însetăm vreodată după dreptatea faptelor bune (Matei 5, 6).

Şi aşa ne face să ne lenevim, să amorţim sufleteşte şi să stăm pe loc din alergarea noastră spre Hristos, prin nelucrarea faptelor bune. Sfinţii Părinţi, însă, zic că cel ce se opreşte din lucrarea faptelor bune, este la fel cu cel ce se întoarce înapoi (*Filocalia II,* p.155).

Iubiţi credincioşi,

Altă fiică cumplită a iubirii de sine este *lauda de sine.* Aceasta este şi mai rea ca cele de mai sus, căci ea nu numai că ne împiedică din lucrarea faptelor bune şi din calea sporirii duhovniceşti, dar ne îndeamnă a ne lăuda singuri, ca prin mândrie să pierdem cele făcute până atunci. Această răutate ne face să uităm că nimic nu este al nostru pe pământ, după cuvântul Sfântului Apostol Pavel: *Ce ai, omule, pe care să nu-l fi primit? Şi dacă l-ai primit, de ce te lauzi ca şi cum nu l-ai fi primit?* (I Corinteni 4, 7; Iacob 1, 17; II Petru 1, 3).

O altă ramură a iubirii de sine este *trâmbiţarea de sine.* Despre aceasta, a zis unul din Sfinţii Părinţi că „nevoinţa care se trâmbiţează pe sine este goală şi nu preţuieşte nimic". Această patimă ne îndeamnă nu numai a ne lăuda cu isprăvile noastre, dar, ce este mai rău, a le trâmbiţa şi a le vesti, la mulţi ca prin aceasta să adunăm laudă din gura oamenilor şi să pierdem toată osteneala faptelor bune.

Alt vlăstar care izvorăşte din iubirea de sine este şi *plăcerea de sine.* Aceasta ne face pe noi să ne mulţumim cu starea în care ne aflăm şi ne orbeşte foarte mult a nu cunoaşte mulţimea fără de număr a păcatelor noastre sufleteşti şi trupeşti. Aceasta este o amăgire de sine (Galateni 6, 3) şi îşi are rădăcina ei în îndreptarea de sine.

Altă răutate care izvorăşte din iubirea de sine, este *nălucirea de sine.* Prin această patimă diavolul ne aruncă în mândrie şi ne învaţă a năluci, că suntem ceva între oameni, că ştim mai mult decât alţii, că meritărn ranguri, cinste şi daruri şi mereu ni se pare că se vorbeşte de noi. Dacă nu punem înainte păcatele noastre şi dacă nu ne socotim pe noi „praf şi cenuşă" (Iov 30, 19) şi viermi stricăcioşi pe pământ (Psalm 21, 6), această patimă va creşte în

noi, amăgindu-ne cu visuri, cu vedenii şi năluciri diavoleşti, ca să ne piardă desăvârşit prin slavă deşartă şi mândrie.

O altă odraslă a iubirii de sine este *închipuirea de sine.* Când stăpâneşte această patimă mintea noastră, începem a închipui lucruri mari despre noi şi a zice: „Cum sunt eu, nu sunt alţii, căci nu sunt mulţi ca mine. Ce ştiu eu, nu ştiu mulţi, ce pot eu, nu poate oricine" şi altele. Această patimă, închipuirea de sine, ne ţine pe noi înşelaţi pururea, spre a nu ne trezi şi a ne plânge păcatele şi răutăţile noastre. Aceasta ne face pe noi cucernici la arătare (II Timotei 3, 5; Tit 1, 16) şi nu ne lasă pe noi a ne cunoaşte că suntem în toată vremea izvor de păcate şi de nedreptate.

Altă fiică a iubirii de sine este *preţuirea de sine,* care ne şopteşte, zicând: „Tu, omule, ai valoare mare pe care nu o au mulţi. Ar fi trebuit să fii apreciat după valoare ta mai mult şi să nu fii trecut cu vederea ca un om de rând!" Pe această patimă, ca şi pe toate surorile ei, le strică cu totul cel care fuge de slavă şi cinste omenească şi cugetă la slava cea veşnică şi nemuritoare a veacului viitor, stăruind cât mai mult în sfânta rugăciune făcută din inimă, cum ne învaţă Sfântul Isaac Sirul în *Filocalia X* (Cuvântul 21).

Alt vlăstar al iubirii de sine este *înălţarea de sine.* Şi aceasta ne îndeamnă a ne înălţa cu mintea şi cu inima noastră, pentru cine ştie ce isprăvi făcute de noi ca bune şi ne face să dorim laudă de la oameni şi să urâm smerenia şi ocara lui Hristos (Romani 15, 3; Filipeni 2, 3). Aceasta altoieşte în noi *încântarea de sine* prin care ne încântăm cu mintea şi cugetul nostru că suntem cineva în societate şi că alţii ar sta mai jos decât noi. De aici ajungem la *înfumurarea de sine* care ne face să umblăm cu capul prin nori, să stăm la distanţă de cei pe care îi socotim inferiori nouă. Aceasta ne face să dispreţuim pe cei smeriţi şi să ne încredem în virtuţile şi calităţile noastre, ca oarecând fariseul din Evanghelie (Luca 18, 10-12).

O altă răutate care izvorăşte din iubirea de sine este *îngâmfarea de sine.* Ea ne îndeamnă a ne îngâmfa şi a ne socoti vrednici de laudă, de admiraţie şi de cinste de la oameni. Din ea se naşte *semeţia de sine.* Aceasta ne face semeţi, trufaşi, obraznici şi fără de sfială în faţa lui Dumnezeu şi a oamenilor. Acesteia îi

urmează *încrederea în sine.* Pe aceasta dacă nu o vom smeri şi nu o vom izgoni de la noi, ne aşteaptă prăbuşirea, după cuvântul: *Înaintea prăbuşirii merge trufia şi semeţia înaintea căderii* (Pilde 16, 18).

Una din fiicele principale ale iubirii de sine este şi *nesimţirea de sine* sau *împietrirea inimii.* Pe aceasta o numea Sfântul Ioan Scărarul „moartea minţii şi omorârea sufletului, mai înainte de moartea trupului" (*Filocalia IX,* Cuvântul 18). Nesimţirea omoară în noi toate cele trei părţi ale sufletului, adică mintea, inima şi voinţa. Mintea se întunecă, nu mai poate cugeta la Dumnezeu, la cele sfinte, la moarte, la păcatele proprii. Inima se face tare ca piatra, nu mai poate plânge pentru păcate, nu se mai mişcă la rugăciune, nu se mai deschide pentru Hristos, nu mai vibrează la Sfânta Liturghie sau când primeşte Sfintele Taine. Toate le face din obicei, cu plictiseală, de ochii oamenilor. La fel slăbeşte şi voinţa celui fără simţire duhovnicească. Nu-l mai îndeamnă la rugăciune şi la pocăinţă. Dar şi conştiinţa celui împietrit doarme, nu-l mai mustră pentru păcate, nu se mai teme de ceasul morţii, este pasivă şi indiferentă pentru toate.

Vai nouă de ne va birui şi stăpâni o asemenea patimă! Vai nouă să pierdem râvna rugăciunii, căinţa inimii pentru păcate şi mustrarea conştiinţei! Cine ne va mai trezi la rugăciune? Cine ne va mai îmboldi când greşim şi cine ne va da lacrimi ochilor şi suspine inimii noastre împietrite?

Iubiţi credincioşi,

Astăzi este Duminica după înălţarea Sfintei Cruci. De aceea am vorbit astăzi despre iubirea de sine, căci pentru a urma lui Hristos, El cere mai întâi să ne lepădăm de sine, adică de „eul", de egoismul, de mândria noastră proprie, să ne lepădăm de toate ale noastre. Aceasta este prima treaptă de pocăinţă a creştinului.

A doua treaptă o spune iarăşi Iisus Hristos: „să-şi ia - fiecare - crucea şi să-Mi urmeze Mie" (Marcu 8, 34). Adică să ne ridicăm pe umeri crucea vieţii proprii, care ne-a rânduit-o Dumnezeu, căsnicia sau călugăria, grija pentru copii, lipsa, boala, ocara, bătrâneţea, tot ce ne dă El şi, în linişte şi răbdare, să mergem pe

urmele lui Hristos. Adică să mergem regulat la biserică, să iubim pe toţi oamenii, chiar dacă ei ne urăsc; să miluim pe cei din suferinţă, să ne rugăm, să răbdăm toate, să ne spovedim regulat şi să facem voia Lui.

Apoi spune Mântuitorul: *„Că cine va voi să-şi scape sufletul, îl va pierde, iar cine va pierde sufletul său pentru Mine şi pentru Evanghelie, acela îl va scăpa"* (Marcu 8, 35). Cine dintre oameni refuză jertfa pentru Hristos? Cine caută să trăiască bine pe pământ şi să-şi cruţe sufletul şi viaţa de necazuri, decât egoistul care este puţin credincios şi iubitor de sine. De aceea cel ce vrea să dobândească lumea aceasta, o pierde pe cealaltă, căci îşi pierde sufletul în osânda veşnică. În schimb creştinul bun care se jertfeşte pentru Dumnezeu, pentru copii săi, pentru binele şi folosul altora, acela îşi va mântui sufletul, dobândind viaţă veşnică. *Că ce-i foloseşte omului să câştige lumea întreagă, dacă îşi pierde sufletul?* (Marcu 8, 36), zice Domnul. Cum va putea cel rău, desfrânat şi beţiv, fără pocăinţă să-şi mântuiască sufletul? În schimb, cel ce se leapădă de sine, de patimile sale prin spovedanie şi îndreptare, acela este sigur de mântuire.

A treia treaptă duhovnicească pe care trebuie să urce creştinul *este datoria de a mărturisi în viaţă pe Hristos prin faptele sale, prin exemplul personal şi prin cuvânt de sfătuire.* Cine Îl mărturiseşte astfel pe Hristos, se va mântui. Iar cel ce se ruşinează în viaţă de rugăciune, de Biserică, de Evanghelie, de milostenie la săraci, de mărturisirea credinţei, se va osândi.

Iată pe scurt, fraţi creştini, explicarea Evangheliei de astăzi. Iată calea mântuirii noastre! Să lepădăm iubirea de sine şi tot păcatul din inimile noastre, să ne jertfim cu toată dăruirea pe Crucea iubirii de Dumnezeu şi de aproapele, să renunţăm la noi pentru copii, pentru săraci, pentru folosul şi mântuirea altora şi atunci, unde va fi Hristos, unde vor fi ucenicii şi prietenii lui Hristos, acolo vom fi şi noi, în vecii vecilor. Amin.

PREDICĂ
LA
INTRAREA MAICII DOMNULUI
ÎN BISERICĂ
(21 noiembrie)

În biserica slavei Tale stând, în cer a sta ni se pare, Născătoare de Dumnezeu, ceea ce eşti uşă cerească, deschide nouă uşa milei tale (Slujba Utrenie).

Iubiţi credincioşi,

Mai înainte de a începe predica voi aminti cuvintele Duhului Sfânt, care se cuprind în troparul acestui dumnezeiesc praznic al Intrării Maicii Domnului în Biserică. Iată aceste cuvinte: *Astăzi înainte însemnarea bunăvoinţei lui Dumnezeu şi propovăduirea mântuirii oamenilor, în Biserica lui Dumnezeu luminat Fecioara se arată şi pe Hristos mai înainte Îl vesteşte. Acesteia şi noi cu mare glas să-i cântăm: Bucură-te plinirea rânduielii Ziditorului.*

Am pus troparul sărbătorii de azi mai înainte de predică, pentru că în el dumnezeieştii Părinţi au adunat învăţăturile acestui mare praznic împărătesc. Troparul sau condacul unui praznic sau al unui sfânt adună pe scurt ori viaţa acelui sfânt, ori însemnătatea acelui praznic despre care se vorbeşte. Deci precum aţi auzit, începutul troparului este: „Astăzi înainte însemnarea bunăvoinţei lui Dumnezeu". Intrarea Maicii Domnului în Biserică a fost primul semn din rânduiala bunăvoinţei lui Dumnezeu de a mântui neamul omenesc. Dar să vedem în ce fel s-a împlinit acest semn, în ce fel s-a desfăşurat el şi cum s-a arătat pe pământ această bunăvoinţă a

lui Dumnezeu de a mântui lumea prin naşterea Maicii Domnului şi prin intrarea ei în Biserică.

Iată în cel fel a fost intrarea Maicii Domnului în Biserică. Împlinindu-se trei ani de la naşterea Maicii Domnului, dumnezeieştii părinţi Ioachim şi Ana şi-au adus aminte de făgăduinţa pe care au făcut-o lui Dumnezeu mai înainte de a se naşte fiica lor, Fecioara Maria. Căci ei, fiind oameni sterpi şi neroditori, numai prin rugăciuni, post şi milostenie au dobândit pe această dumnezeiască pruncă, Maria. „Doamne, de ne vei da nouă un prunc, ziceau ei, noi îl vom închina Bisericii Tale pentru toată viaţa, numai să nu ne laşi sterpi şi neroditori, spre ocara lumii".

Deci, aducându-şi aminte de această făgăduinţă pe care au făcut-o pe când Fecioara Maria avea trei ani, Sfinţii Părinţi Ioachim şi Ana s-au hotărât să o dea Bisericii, după făgăduinţa de mai înainte. Şi gândind acestea, au adunat în Nazaret – oraşul în care trăiau – rudeniile lor de neam împărătesc şi arhieresc, că Sfântul Ioachim era din neamul lui David, iar Sfânta Ana era din neamul lui Aaron.

După ce s-au sfătuit cu rudeniile lor, Sfinţii Părinţi Ioachim şi Ana au adunat multe copile nevinovate şi curate, de o vârstă cu dânsa şi mai mari din Nazaret, ca să petreacă pe această copilă sfântă până la Ierusalim cu făclii aprinse în mâini, cu cântări şi cu psalmi. Şi au pornit din Nazaret spre templul din Ierusalim cale de peste 150 km, mergând trei zile în şir. Şi era o minune mare şi prealăudată acea dumnezeiască adunare alcătuită din rudele Preasfintei Fecioare Maria. Pe cale cântau mai cu seamă psalmii lui David şi cele ce se potriveau cu această mare taină şi ducere a Maicii Domnului în Sfânta Sfintelor, zicând aşa: *Ascultă fiică şi vezi şi pleacă urechea ta şi uită poporul tău şi casa părintelui tău.* (Psalm 44, 12). Adică, uită pe tatăl tău şi pe mama ta, că a poftit Împăratul – adică Dumnezeu – frumuseţea ta, cum zice psalmul 44, şi te cheamă în Sfânta Sfintelor.

Şi mergând ele pe drum, toată lumea se minuna şi se întreba: „Unde merge această adunare?" Că era o adunare de oameni cinstiţi, împreună cu dumnezeieştii părinţi Ioachim şi Ana şi atât de strălucitoare, ca o adunare de stele pe cer, iar în mijloc strălucea ca o lună Preasfânta şi Preacurata Fecioară Maria, pruncă cea de trei ani, care mergea în Sfânta Sfintelor. Şi să nu credeţi

că mergeau numai ele, căci în chip nevăzut mergeau şi îngerii lui Dumnezeu, care, la fel, cântau şi petreceau pe Preasfânta Fecioară Maria. Căci şi chivotul Legii Vechi, cum zice Sfânta Scriptură, l-au dus cu psalmi şi cu cântări frumoase, iar înaintea chivotului Legii mergea, cântând şi dănţuind, împăratul David (II Regi, 6, 5-17). Căci el era şi prooroc şi vedea că acest chivot, care poartă în sine mana, este preînchipuirea Preasfintei Maicii lui Dumnezeu, care va purta în sine mana cea dumnezeiască, pe purtătorul de mană, pe Iisus Hristos.

Dar dacă înaintea chivotului, care era închipuirea Maicii Domnului, dănţuia David şi era însoţit de tot Israelul, apoi înaintea acestui chivot viu şi însufleţit, care era dumnezeiasca pruncă Maria, nu mergea împăratul cel de pe pământ, nu mergeau oamenii din tot Israelul, ci nevăzut mergeau milioane de îngeri şi mergea Însuşi Împăratul cerului şi al pământului, Iisus Hristos. La aducerea Preasfintei Maicii Domnului în templu, îngerii lăudau şi cântau de bucurie, pentru că se aducea lui Dumnezeu această biserică vie şi însufleţită. Se aducea în Sfânta Sfintelor această biserică dumnezeiască purtată de Duhul lui Dumnezeu, după cum auziţi că se cântă în Biserică, la condacul praznicului: „Preacurată biserică a Mântuitorului, cămara cea de mult preţ şi Fecioara, sfinţită vistierie a slavei lui Dumnezeu, astăzi se aduce în casa Domnului... Acesta este cortul cel ceresc". Aşa o aduceau îngerii şi o lăudau, căci nu era o copilă de rând, ci era biserica însufleţită a Duhului Sfânt, căci cu dânsa călătorea harul Duhului Sfânt, fiind umbrită şi plină de puterea Lui.

Când au ajuns la Ierusalim, după o cale de trei zile, s-a făcut şi acolo o minune preaslăvită. Biserica cea zidită de Solomon şi restaurată de Zorobabel, după ce a fost pustiită pe timpul robiei babiloniene, era o biserică foarte frumoasă, căci se minuna oarecând Petru de zidurile ei. La intrare, biserica avea cincisprezece trepte, după numărul celor 15 psalmi, pe care preoţii şi leviţii îi cântau când intrau la slujbă. La fiecare treaptă ce urca în biserică se cânta câte un psalm din psalmii treptelor, după cum îi vedem până astăzi în Psaltire. Când a ajuns Fecioara Maria la aceste 15 trepte, dumnezeieştii părinţi Ioachim şi Ana voiau să o ducă de mână, ca pe o copilă ce nu poate păşi pe trepte. Dar, fiind întărită de harul Duhului Sfânt, ea s-a desprins din mâinile

părinţilor şi de ceata fecioarelor care o conduceau cu făclii aprinse şi cu cântări, şi a început să urce ca o porumbiţă nevinovată peste toate treptele, ca o pasăre a raiului, şi a ajuns la treapta de sus unde erau preoţii îmbrăcaţi în veşminte de aur împreună cu proorocul Zaharia.

Urcându-se Fecioara, s-au mirat preoţii şi tot poporul cum o copilă de trei ani a putut să urce treptele aşa de uşor ca şi cum ar fi zburat. Apoi luând-o în braţe marele prooroc Zaharia, care era şi arhiereu şi căruia i se descoperise de la Dumnezeu cine este această dumnezeiască pruncă, a dus-o în biserică şi, după ce a închinat-o, a făcut un lucru cu totul neobişnuit şi cu totul neîngăduit de Legea Veche. A adus-o pe Fecioara Maria, nu în sfânta unde intrau preoţii, ci după a doua catapeteasmă, în Sfânta Sfintelor, unde erau: chivotul legii, cel ferecat peste tot cu aur şi heruvimii care umbreau altarul şi masa şi toiagul lui Aaron care înfrunzise şi şarpele cel de aramă şi celelalte lucruri sfinte ale lor.

Şi s-au adunat toţi preoţii şi nu numai ei, ci şi îngerii şi cu toţii s-au minunat, cum se poate să intre o copilă în Sfânta Sfintelor şi cum a îndrăznit Zaharia să aducă pe cineva în Sfânta Sfintelor unde preoţii nu aveau voie să intre şi nici arhiereul nu putea să intre decât o dată pe an, dar şi atunci nu fără jertfă de animale şi stropind altarul şi jertfelnicul cu sânge pentru curăţirea lui şi a poporului.

Deci, acolo unde arhiereul nu îndrăznea să intre decât o dată pe an, acolo a dus-o pe Sfânta Fecioară, cum s-a cântat astăzi la axionul praznicului, care zice că „îngerii, văzând intrarea Preacuratei Fecioare Maria, foarte s-au spăimântat, cum o fecioară, o copilă, a intrat în Sfânta Sfintelor...!" Dar dumnezeiescul prooroc Zaharia, ştia cine este această copilă. Preoţii Legii Vechi însă nu ştiau că această copilă va fi maica Arhiereului Celui Mare, care „va străbate cerurile", cum zice Sfântul Apostol Pavel, şi va împăca lumea cu Dumnezeu Tatăl, şi se va jertfi pe Sine, aducându-Se jertfă o dată pentru totdeauna, pentru mântuirea neamului omenesc (Evrei 4, 14; 9, 12-14).

Zaharia ştia, ca prooroc, că această copilă este mai sfântă decât Sfânta Sfintelor, pentru că ea va purta în sine, pe Acela Care stă în Sfânta Sfintelor, cea nefăcută de mână, în ceruri, pe Arhiereul bunătăţilor celor viitoare, cum zice Sfântul Apostol Pavel.

De aceea au adus-o în Sfânta Sfintelor. Iar după ce s-a închinat jertfelnicului celui de aur şi la sicriul legii Domnului, au luat-o şi au dus-o în casa fecioarelor şi a locuit acolo împreună cu ele 12 ani. Numai rugăciunea o făcea în Sfânta Sfintelor.

Dar cum a trăit Fecioara Maria la templu 12 ani? Templul lui Solomon, care fusese refăcut de Zorobabel, avea în jurul lui 90 de camere, cum arată vechiul istoric iudeu Iosif Flavius. Treizeci de camere, în partea de jos, erau destinate văduvelor care îşi duceau văduvia în curăţenie, în post şi rugăciune şi erau pururea în templu. Aşa era Ana, fiica lui Samuil din neamul lui Aşer şi alte multe văduve care petreceau şi se hrăneau din venitul templului şi slujeau la curăţenie şi la toate trebuinţele lui. Deasupra acestor camere erau alte treizeci de camere în care locuiau nazoreii, un fel de călugări ai Legii Vechi, care trăiau necăsătoriţi, asemenea călugărilor de astăzi. Deasupra acestor camere, la etajul al doilea, erau alte treizeci de camere unde petreceau fecioarele templului.

Toţi credincioşii care voiau să păstreze fetele lor curate până la măritat, le aduceau la templul lui Solomon şi le dădeau sub îngrijirea preoţilor şi arhiereilor, să petreacă în rugăciuni şi cântări, cosând veşminte şi broderii şi spălând şi curăţind templul. Într-una din aceste camere destinate fecioarelor a adus Proorocul Zaharia pe Preacurata Fecioară Maria şi a dat-o în mâna fecioarelor celor mai în vârstă. Fiind foarte luminată de Duhul Sfânt aici a învăţat Fecioara Maria toată Scriptura, precum şi lucrul de mână, aşa cum învaţă şi Sfântul Ghermano. Şi se mirau fecioarele celelalte de isteţimea şi de curăţia minţii ei, căci a deprins îndată toată dumnezeiasca Scriptură şi tot lucrul mâinilor, cel mai gingaş şi mai curat pentru folosul templului. Şi era iubită de toţi pentru înţelepciunea ei.

Despre nevoinţa ei îngerească în templu ne spun sfinţii Teofilact, Ghermano, Teodorit şi alţi părinţi bisericeşti, că Fecioara Maria priveghea de seara până dimineaţa în Sfânta Sfintelor, cugetând adânc şi rugându-se lui Dumnezeu, în răpire şi în extazul minţii. Acolo se ruga pentru mântuirea întregului neam omenesc. În zorii zilei adormea puţin, apoi iar se scula la rugăciune. Şi era pururea în genunchi de la ceasul al treilea până la al nouălea, când se ducea la locaşul fecioarelor şi începea lucrul mâinilor. Însă, cum spun Sfinţii Părinţi, pururea era în rugăciune şi cugetare la legea

lui Dumnezeu ziua şi noaptea. Seara la ora şase venea Arhanghelul Gavriil şi-i aducea Fecioarei Maria hrană îngerească din cer în Sfânta Sfintelor. Aşa s-a hrănit ea timp de 12 ani, nu cu hrană pământească, ci numai cu hrană cerească adusă de Arhanghelul Gavriil.

Pe acest dumnezeiesc arhanghel, Zaharia proorocul de multe ori îl vedea şi se minuna foarte, cum un înger din cer vine s-o hrănească pe această copilă, să-i aducă o dată pe zi împărtăşire îngerească şi cugeta întru sine: „Oare ce are să fie această Fecioară aleasă de Dumnezeu?" Îşi aducea aminte că Dumnezeu a hrănit un popor întreg în pustie cu mană; îşi aducea aminte că Dumnezeu a hrănit pe Ilie proorocul, dar a trimis corbii să-i aducă de două ori pe zi hrană. Îşi aducea aminte Zaharia că Dumnezeu a hrănit pe Daniil în groapa cu lei, dar n-a venit nici un înger, ci a răpit îngerul pe Proorocul Avacum din Ierusalim cu pâine şi zeamă, cum spune Scriptura, şi l-au dus să hrănească pe Daniil în groapa leilor, când acesta striga: „Adu-Ţi aminte de mine, Dumnezeule, că am flămânzit!" Dar de această fecioară nu se dumirea, că nu venea să-i aducă pâine pământească, nici carne ca lui Ilie, ci îi aducea hrană îngerească.

Aşa a fost petrecerea Preasfintei Fecioare Maria în Sfânta Sfintelor. Era ca un heruvim plin de înţelepciune. Era ca un serafim pentru că ardea cu dragoste necontenită pentru Dumnezeu, ziditorul ei, care a zămislit-o în pântecele sterp al mamei sale. Inima ei era în cer, iar trupul ei curat era în Sfânta Sfintelor, ca un înger cuvântător şi dumnezeiesc căreia îi slujea cel mai mare peste arhangheli, Arhanghelul Gavriil. Fecioara Maria petrecea neîncetat în rugăciunea inimii şi Îl odihnea pe Dumnezeu în gândirea ei cu lacrimi şi extaz. Pentru aceasta arhanghelul o slujea, o hrănea şi o păzea pentru că era biserică a Dumnezeului celui viu şi se pregătea să fie sălaş al Mântuitorului lumii, pe Care nu-L încape cerul şi pământul.

Iubiţi credincioşi,

V-aţi pus întrebarea pentru ce s-a citit astăzi evanghelia cu Marta şi Maria şi pentru ce la toate praznicile Maicii Domnului nu se citeşte altceva? Iată de ce dumnezeieştii Părinţi care au alcătuit

sinaxarul, fiind plini de Duhul lui Dumnezeu, au rânduit toate evangheliile şi apostolii de peste an şi toate cântările bisericeşti după lucrarea şi însemnătatea fiecărui praznic, în aşa fel, ca să se dezvăluie prin toate taina acelui praznic, lucrarea acelui sfânt, viaţa acelui mucenic sau cuvios. Prin evanghelia de astăzi se arată că Maica Domnului, Maria cea Preasfântă şi Preacurată, şi-a ales partea cea bună (Luca 10, 42).

Şi care este partea cea bună în viaţa creştinului? Pe toată fapta bună trebuie s-o însoţim cu rugăciunea, după cum ne învaţă şi marele Apostol Pavel în epistola către Tesaloniceni, unde zice: *Neîncetat vă rugaţi!* (I Tesaloniceni 5, 17). Dar şi Mântuitorul zice în Sfânta Evanghelie: *Luaţi aminte, privegheaţi şi vă rugaţi* (Marcu 13, 33). Şi Sfântul Apostol Petru zice: *Fiţi treji, privegheaţi, că potrivnicul vostru, diavolul, umblă răcnind ca un leu, căutând pe cine să înghită* (I Petru 5, 8) Şi Sfântul prooroc David de asemenea ne spune: *Bine voi cuvânta pe Domnul în toată vremea, pururea lauda lui în gura mea* (Psalm 33, 1).

Iată pentru ce s-a citit Evanghelia aceasta. Ca să ne înveţe pe toţi că Maica Domnului şi-a ales partea cea bună, partea Mariei, cum spune Mântuitorul către Marta: *Marto, Marto te îngrijeşti şi spre multe te sileşti, dar un lucru trebuie: căci Maria* (care stătea la picioarele lui Hristos) *partea cea bună şi-a ales, care nu se va lua de la ea!* (Luca 10, 41-42).

Fraţilor, dacă am alege partea Mariei în viaţa noastră, dacă am sta la picioarele Domnului ca Fecioara în Sfânta Sfintelor, dacă am petrece în rugăciune şi în gândire de Dumnezeu ca dânsa, nu ne-ar hrăni pe noi oamenii, ci îngerii din cer; dar noi ne punem nădejdea mai mult în mâinile şi în priceperea noastră. Dar iată ce spune proorocul Ieremia: *Blestemat este omul care se încrede în om şi îşi face sprijin din trup omenesc* (Ieremia 17, 5). În alt loc zice: *Nebun este acela care sărută mâinile sale şi zice că acestea m-au hrănit pe mine.* Te-au hrănit mâinile tale? Dar dacă Dumnezeu îţi dădea o boală, ai fi putut face ceva cu mâinile şi cu priceperea ta? La fel şi psalmistul zice: *Aruncă spre Domnul grija ta şi El te va hrăni* (Psalm 54, 25). Să nădăjduim mai întâi în Dumnezeu şi apoi să lucrăm cu cinste, cu dragoste şi cu dreptate, că zice iarăşi Scriptura: *Cel ce nu vrea să lucreze, acela să nu mănânce* (II Tesaloniceni 3, 10). Deci lucrul nostru trebuie să fie însoţit de

rugăciune, să fie început şi terminat cu rugăciune şi cu gândul la Dumnezeu şi atunci toate vor fi cu spor.

Iubiţi credincioşi,

Astăzi Fecioara Maria a fost adusă la Ierusalim, în biserica Domnului să se roage, să vorbească cu Dumnezeu şi cu îngerii, să se îndumnezeiască, să se facă biserică vie a Duhului Sfânt, să se pregătească pentru a naşte pe pământ pe Iisus Hristos, Mântuitorul lumii.

Maica Domnului s-a născut prin rugăciune, a petrecut 12 ani la templu numai în post, în rugăciune şi în neîntinată feciorie. Ea şi acum se roagă neîncetat în bisericile noastre, împreună cu toţi sfinţii, pentru noi, pentru mamele şi copiii noştri, pentru toţi cei ce cred în Dumnezeu şi iubesc poruncile Lui. Maica Domnului stă în genunchi înaintea Preasfintei Treimi şi se roagă împreună cu îngerii şi cu Apostolii pentru pacea lumii, pentru iertarea păcatelor şi mântuirea tuturor oamenilor.

Să ne rugăm şi noi, fraţilor, lui Dumnezeu împreună cu Maica Domnului şi cu toţi sfinţii. Să venim cât mai regulat la Sfânta Biserică, mai ales în Duminici şi sărbători. Să ascultăm cu evlavie sfintele slujbe, să ducem viaţă curată pe pământ, să ne iubim unii pe alţii şi să iertăm, ca să fim iertaţi.

Maica Domnului ne învaţă cum să ne rugăm, cu câtă evlavie trebuie să mergem la biserică şi în ce chip să trăim pe pământ ca să dobândim împărăţia cerurilor. Să lăudăm deci pe Născătoarea de Dumnezeu şi să rostim cu credinţă această scurtă rugăciune: „Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, pentru rugăciunile Preacuratei Maicii Tale, mântuieşte-ne pe noi!" Amin.

PREDICĂ
LA
DUMINICA DINAINTEA NAŞTERII DOMNULUI

Hristos Se naşte, slăviţi-L; Hristos din cer, întâmpinaţi-L; Hristos pe pământ, înălţaţi-vă. Cântaţi Domnului tot pământul (Catavasiile prazniculuí).

Iubiţi credincioşi,

A zis unul din teologi că „Noul Testament, în cel Vechi se ascunde; iar cel Vechi, în cel nou se descoperă" (Fericitul Augustin, întrebarea 73, la Ieşire).

Într-adevăr, din cele mai vechi timpuri vedem în dumnezeiasca Scriptură închipuirile şi prototipurile lui Iisus Hristos, ce s-au arătat la plinirea vremii prin Mântuitorul, Care a venit să mântuiască neamul omenesc din robia diavolului şi a morţii. Astfel, chiar strămoşul Adam, cel dintâi zidit de Dumnezeu, a închipuit pe Hristos Domnul şi Mântuitorul nostru, după mărturia marelui Apostol Pavel, care zice că *a împărăţit moartea de la Adam până la Moise şi peste cei ce nu au păcătuit, după pomenirea greşelii lui Adam, care este chip a Celui Care avea să vină* (Romani 5, 14).

În alt loc, acelaşi apostol arată acelaşi lucru, zicând: *Făcutu-s-a omul cel dintâi, Adam, cu suflet viu; iar Adam cel de pe urmă, cu duh de viaţă dătător* (I Corinteni 15, 45) Şi iarăşi zice: *Omul cel dintâi este din pământ, pământesc; omul cel de-al doilea este din cer* (I Corinteni 15, 47).

Asemenea lui Adam şi Abel cel drept a fost închipuire a lui Hristos, deoarece el a fost ucis de Cain, fratele său, precum şi Hristos de cei de neam cu El (Facere 4, 8; Evrei 11, 4). Iosif, care a fost vândut la egipteni de fraţii săi, a fost şi el prototip al lui Hristos, Care a fost vândut de ai săi, la păgâni, adică la romani, ce nu credeau în adevăratul Dumnezeu (Facere 37, 26-36). Aaron a fost şi el prototip şi închipuire a preoţiei lui Hristos (Ieşire 28, 1-28; 40, 12-15; Evrei 5, 4-6; 9, 7-12). Mielul pascal din Legea Veche a închipuit mai înainte pe Mielul lui Dumnezeu, Care S-a jertfit pentru noi şi a ridicat păcatele lumii (Ieşire 12, 3-13; Isaia 53, 7; Matei 26, 2; Ioan 1, 29-36; I Corinteni 5, 7).

Baia de aramă, care spăla şi curăţa într-însa pe Aaron şi pe fiii lui ca să nu moară când intrau în cortul mărturiei (Ieşire 30, 18-20; Ioan 13, 8; I Corinteni 6, 11; Efeseni 5, 26-27), precum şi ţapul ispăşitor (Levitic 16, 21-22; Isaia 53, 6), au fost tot închipuiri ale lui Hristos. Căci, precum ţapul lua asupra sa toate nelegiuirile şi păcatele israeliţilor (Levitic 16, 23), aşa şi Hristos, Mântuitorul nostru, a luat asupra Sa, prin jertfa de pe cruce, toate păcatele lumii (Isaia 53, 6; Matei 26, 2; II Corinteni 5, 21; I Petru 2, 24).

David împăratul şi proorocul a închipuit şi el pe Hristos Împăratul (Ieremia 30, 9); Isaac patriarhul iarăşi a fost prototip al lui Hristos, căci precum acela a fost dus spre jertfă de tatăl său Avraam, aşa şi Mântuitorul nostru Iisus Hristos a fost adus jertfă pe Golgota pentru mântuirea lumii, de Părintele Său, Cel din ceruri (Facere 22, 2-12; Ioan 3, 16; Evrei 11, 17; I Ioan 4, 9).

La fel, Iona proorocul, a fost închipuire a morţii şi învierii Domnului nostru Iisus Hristos. Căci, precum acela a stat în pântecele chitului trei zile şi trei nopţi, aşa şi Mântuitorul a stat în mormânt trei zile şi trei nopţi şi a treia zi a înviat din morţi (Iona 2, 1; Matei 16, 4; Luca 11, 29-30). Melchisedec, regele Salemului, (Facere 14, 18-20), a fost chip al preoţiei lui Hristos, care este numit *Împăratul păcii* şi *Preot în veac, după rânduiala lui Melchisedec* (Psalm 109, 4; Evrei 5, 6). Tot aşa Moise, ca cel cea a scos pe evrei din robia Egiptului şi a lui faraon (Ieşire 32, 32; Numerii 12, 7), a fost prototipul lui Iisus Hristos, Care a venit în lume să scoată pe oameni din robia satanei şi a păcatului (Deuteronom 18, 18; 34, 10; Evrei 3, 2).

Iubiţi credincioşi,

Fiindcă ne apropiem de prealuminatul praznic al Naşterii Domnului, am voit mai întâi, în cele de până aici, să vă amintesc despre unele închipuiri şi prototipuri ale Mântuitorului nostru Iisus Hristos. Căci încă de la începutul lumii, toate acestea au închipuit umbros şi tainic venirea lui Hristos în lume, naşterea, preoţia lui, jertfa, moartea şi învierea Lui, ca şi alte multe simboluri care au amintit poporului ales despre Mesia cel făgăduit şi care, la plinirea vremii, s-au împlinit întru El.

În cele ce urmează vom vorbi câte ceva despre Sfânta Evanghelie ce s-a citit astăzi, care începe aşa: *Cartea neamului lui Iisus Hristos, fiul lui David, fiul lui Avraam* (Matei 1, 1). Am auzit astăzi, pe larg, istoria sfântă a neamului lui Iisus Hristos, care începe de la Avraam şi coboară până la sfântul şi dreptul Iosif şi Preacurata Fecioară Maria, care a născut de la Duhul Sfânt pe Hristos, Mântuitorul lumii. Dar care este pricina de s-a pus în cartea neamului lui Iisus Hristos mai întâi numele lui David şi apoi numele lui Avraam, deoarece ştim că fericitul patriarh Avraam a trăit cu mulţi ani înainte de împăratul şi proorocul David?

Ca să ne dăm mai bine seama de acest lucru, să auzim pe Sfântul Apostol şi evanghelist Luca, care zice aşa: *Iar în luna a şasea, trimis a fost îngerul Gavriil de la Dumnezeu într-o cetate din Galileea, al cărei nume era Nazaret, către o fecioară logodită cu bărbat, care se chema Iosif din casa lui David, iar numele Fecioarei era Maria* (Luca 1, 26-27). După cum vedem, atât Iosif cât şi Maria erau din neamul lui David (Luca 2, 4). Şi pentru că David a fost mai aproape de Hristos şi mai slăvit decât Avraam, deoarece din seminţia lui David au arătat sfinţii prooroci că se va întrupa Hristos, pentru aceea Evanghelia îl pomeneşte întâi pe David şi apoi pe Avraam. Însuşi David, prin Duhul Sfânt, a arătat că Dumnezeu l-a încredinţat cu jurământ că din rodul pântecelui său se va naşte Hristos, după cum vedem scris: *Juratu-S-a Domnul lui David adevărul şi nu-l va lepăda: din rodul pântecelui tău voi pune pe scaunul tău* (Psalm 131, 11).

Aceasta a fost pricina pentru care, în istoria sfântă a neamului lui Iisus Hristos, s-a scris mai întâi numele lui David şi apoi al lui Avraam. Dar nu numai Sfântul Evanghelist Luca arată că Iosif era din neamul lui David, ci chiar îngerul Domnului, când Iosif era la îndoială şi voia să lase pe ascuns pe Fecioara Maria, că nu ştia de unde a zămislit, descoperindu-i taina adevărului, îi zice lui Iosif: *Iosife, fiul lui David, nu te teme a lua pe Maria femeia ta, că ceea ce s-a zămislit întru dânsa, din Duhul Sfânt este* (Matei 1, 19-20).

Dar Arhanghelul Gavriil, la Buna Vestire, a arătat Preasfintei Fecioare, nu numai că va naşte de la Duhul Sfânt, ci încă şi alte mărturii i-a binevestit ei. Şi anume: că este *plină de dar şi binecuvântată între femei,* că *ai aflat har de la Dumnezeu,* că *vei naşte Fiu, Care va fi mare şi Fiul Celui Preaînalt se va chema,* că *Îi va da Lui Domnul tronul lui David şi va împărăţi peste casa lui Iacov în veci şi împărăţia Lui nu va avea sfârşit* şi că *Duhul Sfânt se va pogorî peste tine şi puterea Celui Preaînalt te va umbri* şi că *Sfântul care se va naşte din tine, Fiul lui Dumnezeu se va chema* (Luca 1, 28-35).

Aşadar, având în vedere aceste mari taine pe care le-a descoperit îngerul Domnului Preasfintei şi Preacuratei Fecioare Maria, ne putem da seama cât de mare legătură este între marile praznice - al Bunei Vestiri şi al Naşterii Domnului. La Buna Vestire s-au spus pe larg cele ce erau să se întâmple la Naşterea Domnului, iar la Naşterea Domnului s-au împlinit cu lucrul cele ce atunci s-au binevestit de Arhanghelul Gavriil.

Mare şi nespusă bucurie a primit tot neamul omenesc, atât la Buna Vestire cât şi la Naşterea Domnului nostru Iisus Hristos, pe care şi în anul acesta o aşteptăm să sosească la noi.

Se cuvine nouă, tuturor creştinilor care am crezut şi ne-am botezat în numele Preasfintei Treimi şi mărturisim de două mii de ani pe adevăratul Dumnezeu, să ne bucurăm din toată inima la sosirea prealuminatului praznic al Naşterii Domnului, deoarece Cel ce vine să Se nască în peşteră pentru a noastră mântuire este Mântuitorul lumii, este surpătorul păcatului, izgonitorul întristării, dătătorul bucuriei, împărţitorul binecuvântării, hărăzitorul darului şi „aşteptarea neamurilor" (Facere 49, 10).

Iubiţi credincioşi,

Toate praznicile dumnezeieşti, ce s-au rânduit a se prăznui de Biserică în cursul anului, ascund în ele taine şi fapte importante din viaţa Mântuitorului nostru Iisus Hristos. Dintre toate însă, praznicul Naşterii Domnului care soseşte la noi peste câteva zile, nu este numai o taină duhovnicească, ci este o taină a tainelor; este „taina din veac ascunsă şi necunoscută îngerilor şi oamenilor", cum spune Sfântul Dionisie Areopagitul în „Cuvântul pentru dumnezeieştile nume, cap. 2". Acelaşi lucru îl adevereşte şi Sfântul Maxim Mărturisitorul în scrierile sale intitulate „Capete teologice". Iar Sfântul Vasile cel Mare, în tâlcuirea psalmului 44, zice: „Din câte a făcut Dumnezeu în cer şi pe pământ, nici o minune nu este mai mare ca aceasta, ca Dumnezeu să Se întrupeze şi să Se facă Om, să Se pogoare din ceruri, din slava Sa cea nemărginită şi să Se facă asemenea nouă, afară de păcat".

Această minune a întrupării lui Dumnezeu Cuvântul, sau taina iconomiei în trup, covârşeşte cu puterea şi mărirea sa mai presus de minte, toate minunile şi toată zidirea celor văzute. Sfântul Grigorie de Nyssa, fratele Sfântului Vasile cel Mare, arată în chip firesc cum taina întrupării lui Dumnezeu-Cuvântul covârşeşte orice minte, zicând: „Dacă ai vedea undeva, în văzduh, o pară de foc, un foc mare arzând, şi în loc să vezi că para focului se ridică în sus, cum este firesc, ai vedea un lucru înfricoşat, că para focului se pogoară de sus în jos, oare nu te-ai înfricoşa?"

După Sfântul Ioan Damaschin, din patru stihii a făcut Dumnezeu toată lumea. Din acestea, două stihii se numesc grele, adică pământul şi apa, care pururea curg şi cad în jos; iar două stihii, aerul şi focul, se numesc uşoare, fiindcă acestea pururea aleargă şi se urcă în sus. Deci focul, în chip firesc, niciodată nu se pogoară cu para în jos. Însă la întruparea lui Dumnezeu-Cuvântul s-a văzut cea mai mare minune, căci focul dumnezeirii, nemaiavând unde se înălţa în sus, fiindcă nu este loc mai sus decât Dumnezeu, *S-a deşertat pe pământ,* cum spune Sfântul Apostol Pavel, întrupându-Se din Fecioara Maria pentru nespusa Lui iubire de oameni, ca să ne ridice pe noi acolo de unde am căzut.

Poate va întreba cineva, nu cumva pogorârea aceasta a lui Dumnezeu-Cuvântul şi îmbrăcarea Lui în firea omenească, I-a pricinuit vreo scădere din slava şi cinstea cea negrăită? Nu. Nicidecum. Întruparea lui Iisus Hristos cea negrăită, de care s-au mirat îngerii şi toate puterile cereşti, I-a adus cu prisosinţă, în chip preaminunat, mai multă slavă şi cinste decât înălţarea Sa, pentru că El nu mai avea unde să Se înalţe, ca Cel ce este mai înalt decât toate zidirile cele de sus şi cele de jos, aşa cum grăieşte Sfântul Grigorie Palama în cuvântul său despre Naşterea Domnului.

Şi acum să spun dragostei voastre pentru care pricină S-a coborât Dumnezeu la neamul omenesc. Întâi, ca să arate că El este Ziditorul nostru şi că tot El este şi Mântuitorul nostru, după ce am căzut. Apoi, ca să ne elibereze din păcat, din robia diavolului, din adâncul iadului şi să ne urce din nou la cer. Dar cea mai mare pricină a fost dragostea Sa, căci din dragostea cea nemărginită pe care o avea Dumnezeu pentru neamul omenesc, *S-a smerit pe Sine până la moarte, şi încă moarte pe cruce* (Filipeni 2, 8). Din dragoste a venit Dumnezeu la noi şi mai înainte de a ne naşte noi din Dumnezeu prin Sfântul Botez şi prin pocăinţa cea adevărată, voieşte să Se nască El din oameni. Mai înainte de a ne face noi „dumnezei după har", vrea să se facă El Om îndumnezeit, vrea să se pogoare, să îndumnezeiască firea noastră. Deci Dumnezeu Cel mai presus de om se face Om şi rămâne în acelaşi trup şi Dumnezeu şi Om.

A luat în ipostasul Său dumnezeiesc, sufletul şi trupul nostru. A luat sufletul ca să-l îndumnezeiască cu dumnezeirea Sa şi trupul ca să-L sfinţească prin înomenirea Sa, iar din amândouă acestea, adică din dumnezeire şi din omenire, s-a alcătuit un singur ipostas. Mare este taina aceasta! De aceea dumnezeieştii Părinţi au cutezat să spună un lucru preaînfricoşat. Anume, că la venirea lui Dumnezeu în lume, la întruparea lui Dumnezeu-Cuvântul, la naşterea Mântuitorului nostru Iisus Hristos s-a arătat ceva străin şi îngerilor şi oamenilor, pentru că în această privinţă, mai mare unire a avut Dumnezeu-Cuvântul cu noi oamenii, decât cu Tatăl. Deşi în altă privinţă, mai mare unire are Fiul cu Tatăl, cum spune Sfântul Nicodim Aghioritul, în cartea sa *Paza celor cinci simţiri*, cap. 11.

Acest lucru îl arată şi Fericitul Augustin: „Mai mare unire a făcut Dumnezeu prin Iisus Hristos cu oamenii, decât unirea pe

care o are Fiul cu Tatăl. Şi aceasta, iată în ce fel. Tatăl este unit cu Fiul şi Fiul cu Tatăl, după fire, după fiinţă, după voie, după putere şi după celelalte însuşiri, dar nu se uneşte după ipostas, după persoană; ci aceasta o împărtăşeşte omenirii".

Iată dar, câtă dragoste, câtă milă arată Dumnezeu neamului omenesc, că deşi El este de o fire şi de o fiinţă cu Tatăl, dar după ipostas este deosebit de Tatăl, ca un ipostas de alt ipostas; căci altul este ipostasul Cuvântului şi altul al Tatălui şi altul al Sfântului Duh. Deci, după ipostas, adică după persoană, se uneşte Hristos cu firea omenească, prin Curata Fecioară Maria, şi se face o mai mare unire a Fiului lui Dumnezeu cu firea noastră decât cu Tatăl, dar nu după voie, nici după fire, încă nici după har, ci numai după ipostas. Se uneşte ipostasul lui Dumnezeu-Cuvântul, cu firea omenească şi se face un singur ipostas, o singură persoană, în două firi, una dumnezeiască, alta omenească.

A luat Iisus Hristos în ipostasul Său întreaga noastră fire şi S-a unit cu noi după ipostas, ceea ce nici cu Tatăl nu are. Şi măcar că este străin de omenire cu firea cea dumnezeiască, dar după ipostas, Dumnezeu-Cuvântul se face ca noi şi prin ipostasul Său ia firea oamenilor şi o ridică până de-a dreapta Tatălui. Pe această fire a noastră, întunecată şi coruptă de păcat, o ridică la cinstea cea mai presus de ceruri, ca să stea pe tron, împreună cu Fiul de-a dreapta măririi celei înalte, în veacul veacului, cum zice Sfântul şi marele Apostol Pavel (Efeseni 1, 20-21).

Este bine să ştim şi aceasta, fraţilor, că două voi are Dumnezeu. Una se cheamă înainte-mergătoare, supravieţuitoare, iar a doua se cheamă următoare sau îngăduinţă sau acceptarea lui Dumnezeu, după Sfântul Nicodim Aghioritul. Taina întrupării lui Dumnezeu nu s-a făcut după voia cea de a doua, ci după cea dintâi, adică după cea înainte-povăţuitoare, prin care Domnul *voieşte ca toţi oamenii să se mântuiască şi la cunoştinţa adevărului să vină* (I Timotei 2, 4). Taina întrupării lui Hristos este din început rânduită şi de îngeri neştiută.

Deci nu după îngăduinţă vine Fiul lui Dumnezeu în trup, nici după acceptare; ci după voia cea înainte povăţuitoare a Părintelui Său care Îl trimite în lume, să facă ascultare şi să aducă neamul omenesc la starea cea dintâi din care a căzut. Căci se spune la Facere: *Dumnezeu a zis către şarpe: „Vrăjmăşie voi pune între tine şi*

între femeie, între sămânţa ta şi sămânţa ei; aceasta îţi va zdrobi capul, iar tu îi vei înţepa călcâiul" (Facere 3, 15). Călcâiul este sfârşitul nostru pe pământ sau ultimele clipe din viaţa noastră. Acela este călcâiul şi pe acela îl pândeşte satana, că doar ar câştiga sufletul pentru veşnicie. Deci mare grijă trebuie să avem pentru ceasul morţii, ca să nu murim nespovediţi şi în ceartă unii cu alţii. Iar chipul în care sămânţa femeii a zdrobit capul şarpelui, ni-l arată Naşterea Domnului nostru Iisus Hristos, căci Hristos S-a născut din Fecioara Maria, fără sămânţă de bărbat, fiind umbrită de Duhul Sfânt. De aceea Hristos se numeşte sămânţa femeii, nu a bărbatului, căci sămânţa femeii trebuia să zdrobească capul şarpelui.

Iată care este pricina pentru care Adam, în loc să numească pe femeia sa moarte, deoarece prin ea a venit moartea neamului omenesc prin mâncare din pom, el o numeşte Eva, adică viaţă. Căci Adam era prooroc, era sfânt şi plin de dărul lui Dumnezeu, şi din clipa când a auzit că sămânţa femeii va zdrobi capul şarpelui, a luat bună nădejde şi s-a bucurat foarte mult. De aceea, prima pricină pentru care Adam a pus numele femeii sale Eva, adică viaţă, a fost că ea avea să fie maica tuturor celor vii (Facere 3, 20). A doua pricină pentru care femeia lui Adam s-a numit Eva, arată că prin strănepoata sa, Eva cea tainică, adică Maica Domnului, la plinirea vremii va veni Hristos în lume, Care este viaţa lumii (Ioan 11, 25; 14, 6). Însuşi Mântuitorul, arătând că El este viaţă şi că a venit să dea viaţă lumii, a zis: *Eu am venit în lume ca viaţa să aibă, şi mai mult să aibă* (Ioan 10, 10), adică mântuirea şi mai mult, adică desăvârşirea. Şi iarăşi a zis: *Tot cel ce crede întru Mine, chiar dacă va muri, viu va fi* (Ioan 3, 16-18).

Iubiţi credincioşi,

Ne apropiem de marele praznic al Naşterii lui Hristos, care a înnoit lumea şi a chemat pe oameni la o viaţă de credinţă şi de tărie nouă. Nici un alt praznic împărătesc nu aduce atâta bucurie în sufletele şi casele noastre ca Naşterea Domnului. Copiii dumneavoastră se pregătesc să vestească minunea Naşterii lui Iisus de la Betleem prin cântece de stea. Tinerii vestesc Crăciunul prin

colinde din cele mai frumoase. Mamele împodobesc casele cu icoane şi mireasmă de tămâie. Preoţii vestesc şi ei apropiata venire a lui Hristos pe pământ, umblând cu icoana Naşterii Domnului prin casele noastre. Creştinii se silesc să meargă la biserică cu toţi ai casei lor, să se împace unii cu alţii, să se roage mai mult, să se spovedească de păcate la duhovnicii lor şi să primească cu toată evlavia Trupul şi Sângele Domnului.

Dar şi Biserica noastră Ortodoxă se pregăteşte să sărbătorească cu toată grija şi vrednicia Naşterea Domnului. De aceea a rânduit mai înainte acest sfânt post pregătitor de şase săptămâni, numit „Postul Crăciunului", pe care fiecare creştin îl ţine după putere. Postul Crăciunului închipuieşte postul celor 40 de zile pe care l-a ţinut Moise pe muntele Sinai, ca să se învrednicească a vedea pe Dumnezeu şi a primi Tablele Legii. Aşa şi noi să ţinem cu bucurie acest sfânt post, ca să ne învrednicim a prăznui Naşterea Domnului şi a-L primi pe Mirele Hristos în peştera şi ieslea inimilor noastre prin Sfânta Împărtăşanie. Apoi Biserica, cu o lună de zile mai înainte, cântă această frumoasă cântare de bucurie, de mângâiere şi de chemare duhovnicească: *Hristos Se naşte, slăviţi-L; Hristos din cer, întâmpinaţi-L; Hristos pe pământ, înălţaţi-vă. Cântaţi Domnului tot pământul!*

Acum când suntem în ajunul Crăciunului, când dreptul Iosif caută loc de găzduire în Betleem pentru Fecioară şi pentru Prunc şi nu găseşte, când Fecioara Maria merge în peşteră să nască pe Fiul lui Dumnezeu şi Mântuitorul lumii, să ne silim fiecare şi să-i dăm loc de găzduire şi de naştere lui Hristos în casele noastre creştineşti şi în cămara inimilor noastre. Să nu-L lăsăm pe Hristos afară, în frig şi ger, ca pe un străin, ci să-L primim la noi, cu credinţă şi cu bucurie, cum L-au primit şi L-au odihnit moşii şi strămoşii noştri de două mii de ani. Să-I deschidem uşa casei şi cămara inimii noastre să vină Hristos la noi; să se nască Hristos în noi şi să rămână veşnic în inimile şi sălaşele noastre.

Însă Iisus Hristos nu intră în casele unde este vrajbă, ură şi răutate. Nu intră în casele şi familiile care nu se roagă, nu fac milostenie, nu se spovedesc şi nu merg la biserică. Nu intră Dumnezeu în casele creştinilor care se ceartă şi care iubesc beţia, desfrâul, uciderea de prunci şi răzbunarea. Nu intră Hristos

în inimile împietrite şi lovite de necredinţă, de învăţături sectare, de îndoială şi locuite de păcat.

De aceea, fraţi creştini, ascultaţi glasul Evangheliei lui Hristos şi *pocăiţi-vă că s-a apropiat împărăţia cerurilor* (Matei 3, 2). Ascultaţi glasul clopotelor şi al preotului care vă păstoreşte şi mergeţi cât mai regulat la biserică. Apoi spovediţi-vă cu toţi ai casei din timp, împăcaţi-vă din inimă unii cu alţii, că fără de iertare şi împăcare nu mai putem trăi pe pământ şi nici nu va veni Hristos la noi. Apoi împărtăşiţi-vă cu Sfintele Taine, cu toată buna credinţă şi miluiţi pe văduve, pe bătrâni şi pe copiii orfani.

De vom face aşa, vom întâmpina Naşterea Domnului pregătiţi, vom primi pe Fiul lui Dumnezeu în casele şi inimile noastre şi vom cânta atunci împreună cu Biserica, această frumoasă cântare: *Hristos Se naşte, slăviţi-L; Hristos din cer, întâmpinaţi-L; Hristos pe pământ, înălţaţi-vă. Cântaţi Domnului tot pământul!* Amin.

PREDICĂ
LA
NAŞTEREA DOMNULUI
(25 decembrie)

Fecioara astăzi, pe Cel mai presus de fiinţă naşte şi pământul peştera, Celui neapropiat, aduce. Îngerii cu păstorii slavoslovesc şi magii cu steaua călătoresc. Că pentru noi S-a născut Prunc tânăr, Dumnezeu Cel mai înainte de veci

(Condacul praznicului).

Iubiţi credincioşi,

Încă de la începutul lumii simţite şi văzute, Preabunul şi Preaînduratul Dumnezeu i-a mângâiat pe strămoşii noştri Adam şi Eva, care căzuseră în păcate, cu nădejdea izbăvirii şi mântuirii, făgăduindu-le un Răscumpărător. A căzut mai întâi femeia în păcat şi s-a făcut pricină de moarte şi lui Adam şi la tot neamul omenesc. Adam, aducându-şi aminte de cuvintele lui Dumnezeu pe care le-a zis către el, că *în ziua când veţi mânca din pomul oprit, cu moarte veţi muri* (Facere 2, 17), era foarte întristat şi deznădăjduit, căci credea că îndată va muri şi el şi femeia lui. Dar, auzind de la Dumnezeu cuvântul pe care l-a zis către şarpe că *sămânţa femeii va zdrobi capul şarpelui* (Facere 3, 15), a înţeles că nu va muri îndată, ci mai are de trăit şi va naşte fii.

Deci, înţelegând că prin sămânţa femeii se va izbăvi din tirania şarpelui, s-a bucurat şi din covârşitoarea bucurie ce a luat această tainică înţelegere, a numit pe soţia sa „Eva", adică viaţă (Facere 3, 20). Şi acest lucru l-a făcut strămoşul nostru Adam

pentru două pricini: mai întâi avea să fie maica tuturor celor vii (Facere 3, 20); iar al doilea, că din ea, prin Fecioara Maria, avea să se nască Iisus Hristos viaţa noastră, Care face vii pe toţi cei omorâţi cu păcatele, dar care cred în El.

Deci iată, fraţilor, că cele ce atunci în chip tainic se închipuiau, astăzi cu totul se luminează şi se împlinesc. Astăzi bucuria cea veche a lui Adam se înnoieşte şi bucuria lui se face bucurie de obşte la tot neamul omenesc, fiindcă astăzi Fiul lui Dumnezeu şi Fiul Fecioarei a venit în lume, prin Care şarpele cel înşelător, adică diavolul, s-a biruit. Astăzi, prin Eva cea tainică, Maria, Hristos Viaţa noastră a intrat în lume. Astăzi Adam cel Nou vine să mântuiască pe cel vechi şi Fiul lui Dumnezeu se face Fiul Omului (Ioan 13, 31), ca să ne facă pe noi oamenii fii ai lui Dumnezeu după har (Ioan 1, 12). Astăzi Cel ce Se naşte cu trup, Cel nezidit Se zideşte şi Cel neîncăput Se face încăput. Astăzi Mesia Hristos vine la noi cu fire străină de a Sa, adică cu fire omenească.

Să ne aducem aminte cum şi în cel fel a binevoit Dumnezeu a Se apropia de poporul lui Israel pe muntele Sinai, ca să-i dea Legea cea veche. Dumnezeiasca Scriptură ne arată prealuminat, că acolo a venit Dumnezeu cu slavă şi nesuferită spaimă la poporul Său; cu tunete, cu fulgere, cu sunet de trâmbiţă, cu nori deşi şi cu ucidere de pietre; cu săgeţi şi cu moarte a ameninţat Dumnezeu pe cei ce se vor apropia de muntele Sinai, întru care se pogorâse (Ieşire 19, 12-16). Dar când vine Hristos Dumnezeu pe pământ să plinească Legea (Psalm 18, 8) şi altă Lege nouă să dea neamului omenesc, că cele vechi au trecut, se apropie de noi pe o cale cu totul nouă faţă de cea din muntele Sinai.

Atunci Dumnezeu Şi-a ales un munte pentru a se apropia de poporul Său, iar acum o Fecioară preasfântă şi preacurată; acolo s-a coborât pe vârful muntelui (Ieşire 19, 20), iar aici în pântecele cel preacurat al Fecioarei Maria se sălăşluieşte, în peşteră smerită Se naşte şi în ieslea dobitoacelor Se aşează (Luca 2, 7), ca pe noi oamenii să ne mântuiască prin harul Său şi de dobitocească viaţă să ne izbăvească. Acolo se coboară cu mare slavă şi spaimă, iar aici, în Betleemul Iudeii, se apropie de neamul omenesc cu neasemănată blândeţe şi smerenie, ca un Prunc nevinovat.

Acolo pe Sinai, poporul lui Israel s-a cutremurat şi s-a înspăimântat foarte tare, de glasul tunetelor şi al trâmbiţelor care răsunau cu tărie şi de fumegarea muntelui (Ieşire 19, 16); iar aici Se naşte Hristos în liniştea nopţii şi o stea pe cer vesteşte magilor că Împăratul slavei S-a pogorât la noi. Acolo, tunete şi fulgere şi nori întunecaţi, precum şi trâmbiţe ce răsunau cu glas tare, vestesc apropierea Domnului de poporul Său, iar aici la naşterea din Betleem, îngerii, păstorii, magii şi steaua vestesc lumii întruparea lui Dumnezeu.

Porunceşte în Sinai lui Moise să oprească poporul ca să nu se apropie să vadă slava Lui şi să nu moară mulţime dintre ei (Ieşire 19, 21); iar aici, un înger cu multă blândeţe se apropie de păstorii cei ce făceau pază împrejurul turmelor de oi şi le zice: *Nu vă temeţi, căci iată vestesc vouă bucurie mare, care va fi la tot poporul. Astăzi în cetatea lui David vi S-a născut un Mântuitor, Care este Hristos Domnul* (Luca 2, 9-11). Şi odată cu vestirea îngerului Gavriil, îngerii din cer cu mare bucurie slăveau pe Dumnezeu, zicând: *Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu şi pe pământ pace, între oameni bunăvoire* (Luca 2, 14).

Acolo nimeni, afară de Moise, nu se putea apropia de Dumnezeu, de frică să nu moară (Ieşire 19, 21); iar aici, o Fecioară nevinovată strânge în braţele sale pe Atotţiitorul Dumnezeu, iar fericitul Iosif, în peştera cea săracă, găseşte un loc Celui ce pretutindeni este neîncăput, Care are cerul scaun şi pământul aşternut picioarelor Sale (Fapte 7, 49). Dobitoacele cele necuvântătoare stau în peşteră aproape de Domnul şi Făcătorul a toate şi nu se ard, nici nu se mistuiesc de Dumnezeul nostru, Care este foc mistuitor. (Ieşire 3, 2).

Magii şi păstorii vin cu evlavie şi se închină lui Dumnezeu Celui întrupat şi nu se ucid cu pietre, nici nu se ard cu fulgere. Cel ce a dat legea lui Moise în muntele Sinai, acum nu Se mai ascunde în negură şi nori întunecaţi, ci Se arată Prunc preablând şi preanevinovat. Cel ascuns, acum Se arată; Cel nevăzut atunci, acum Se vede; Cel neapropiat, Se apropie de noi şi prea aproape de noi Se face, Cel înfricoşat şi necuprins cu mintea nu mai vine înconjurat de foc, de negură şi de lumină ca pe muntele Sinai, ci vine înfăşurat în scutece copilăreşti, prea sărace pentru Dumnezeu, şi toţi care voiesc pot să-L privească pe Hristos şi să vorbească cu El

fără nici o frică. Atunci, din cer vorbea Dumnezeu casei lui Iacov şi fiilor lui Israel (Ieşire 20, 22); iar acum, pe pământ pogorându-Se Dumnezeu, semnele pogorârii Sale ni se vestesc nouă prin cele de sus; prin îngeri păstorilor şi prin stea magilor, ca să înţelegem că, chiar şi jos pogorându-Se Mântuitorul, cele de sus Îi slujesc ca unui Dumnezeu, Care pretutindenea este şi toate le stăpâneşte.

Acestea cugetându-le noi, să mărim din inimă milostivirea şi blândeţea cea nemăsurată cu care preabunul şi preamilostivul nostru Dumnezeu S-a pogorât din cer la noi, şi a venit să Se facă asemenea cu robii Săi, ca pe toţi din robia cea amară să ne izbăvească. Slavă milei şi milostivirii Lui, slavă bunătăţii Lui celei fără de margini şi îndurării Lui! Cu adevărat se cuvine să zicem: *Mare este Domnul nostru şi mare este tăria Lui şi priceperea Lui nu are hotar* (Psalm 146, 5). Şi iarăşi zicem: *Dumnezeul nostru este în cer; şi pe pământ toate câte a voit a făcut* (Psalm 113, 11).

Iubiţi credincioşi,

Dar care a fost pricina acestei pogorâri negrăite a lui Dumnezeu la neamul omenesc? Cine a silit pe Cel nesilit să Se pogoare şi să vină la noi, să Se facă asemenea nouă şi prea aproape de noi? De vom întreba Sfânta şi dumnezeiasca Scriptură, ea ne va răspunde nouă că singură dragostea cea nemărginită a lui Dumnezeu a fost pricina pogorârii Sale la neamul omenesc, cum auzim pe Sfântul Evanghelist Ioan, zicând: *Că aşa a iubit Dumnezeu lumea, încât pe Fiul Său Cel Unul-Născut L-a dat, ca tot cel ce crede în El să nu piară, ci să aibă viaţă veşnică* (Ioan 3, 16).

Dar şi marele Apostol Pavel adevereşte aceasta, când zice: *Dumnezeu Şi-a arătat dragostea Sa către noi prin aceea că, Hristos a murit pentru noi, când încă eram păcătoşi* (Romani 5, 8). De această nemăsurată dragoste a lui Dumnezeu faţă de neamul omenesc vorbeşte şi Sfântul Fotie, care zice: „Preamult suntem datori noi oamenii a iubi pe Dumnezeu, Care ne-a iubit pe noi". Pentru ce? Pentru că mai întâi El ne-a iubit pe noi, acei care eram vrăjmaşii Lui şi ne războiam cu El. Apoi zice: „O, dragoste care a înspăimântat pe îngeri şi pe oameni i-a înălţat la cer şi tirania diavolilor a surpat-o! Cine nu va iubi pe Acest iubitor? Iar mai

ales cine, lucrând ceva vrednic de darul cel atât de mare, va săvârşi sau măcar cât de puţină datorie va plăti? Că măcar de nenumărate ori de ar muri şi tot nimic mare nu a făcut. Că pentru făcătorul de bine, pentru iubitorul o face, iar nu pentru vrăjmaşi şi războinici, precum Hristos a pătimit".

La fel Fericitul Augustin, arătând că numai dragostea a fost pricina coborârii lui Dumnezeu la neamul omenesc, zice: „Dumnezeu din dragoste vine la noi şi se face om; Dumnezeu Cel nevăzut din dragoste S-a făcut asemenea robilor Săi, din dragoste S-a rănit pentru fărădelegile noastre, din dragoste a trimis pe Fiul Său ca să răscumpere pe robi şi a trimis şi pe Duhul Sfânt ca să facă fii după har pe robi. Pe Fiul Său L-a dat ca dar al răscumpărării noastre, iar pe Sfântul Duh pentru întâietatea dragostei faţă de noi. Şi pe Sineşi se face om spre moştenirea învierii noastre. Dumnezeu pentru om S-a făcut om, ca să fie El şi Ziditor şi Izbăvitor. Căci pentru ca să se nască oamenii din Dumnezeu, S-a născut întâi Dumnezeu din oameni".

Deci, fraţilor, să înţelegem şi cu statornicie să credem că nimeni nu a putut să-L silească pe Dumnezeu şi să-L îndemne a Se coborî pe pământ până la smerenia noastră, fără numai dragostea şi bunătatea Lui cea fără de margini. Din această negrăită dragoste Iisus Hristos Se naşte în peşteră din Fecioara Maria ca Prunc, Se înfaşă în scutece, Se culcă în iesle, creşte sub ascultarea omului, primeşte botez de la om şi ia asupra Sa toate patimile fireşti şi neprihănite ale noastre, ca să mântuiască pe toţi oamenii, iar în vremea Sfintelor şi Preacuratelor Sale Patimi, atât împreună pogorâre a primit şi atât S-a deşertat de slava Sa, pentru dragostea oamenilor, încât, după cum zice marele teolog Grigorie: „S-a părut că aproape S-a făcut pe Sine afară de vrednicia dumnezeirii Sale" *(Cuvânt la Naşterea Domnului)*.

Dar oare, această pogorâre neasemănată a lui Dumnezeu Cuvântul I-a pricinuit Lui vreo micşorare sau scădere din slavă? Nicidecum! Ci mai degrabă I-a adus dumnezeiască slavă, mărire şi cinste. Acest adevăr îl arată Sfântul Apostol Pavel, zicând: *La înfăţişare aflându-Se ca un om, S-a smerit pe Sine, ascultător făcându-Se până la moarte şi încă moarte de cruce* (Filipeni 2, 7-8). Şi care a fost slava ce a urmat acestei pogorâri a lui Hristos Dumnezeu? Acelaşi mare Apostol ne spune: *Pentru aceea şi Dum-*

nezeu L-a preaînălţat şi I-a dăruit Lui nume, care este mai presus de orice nume; ca întru numele lui Iisus tot genunchiul să se plece: al celor cereşti, al celor pământeşti şi al celor de dedesubt; şi să mărturisească toată limba că Domn este Iisus Hristos, întru slava lui Dumnezeu Tatăl (Filipeni 2, 9-11). Încă se cuvine să ştim că prin această iconomie în timp a Domnului, adică prin naşterea Sa pe pământ din Fecioara Maria, mai mult ca prin toate lucrurile lui Dumnezeu, s-a cunoscut preacovârşitoarea şi nemăsurata Sa putere, bunătatea, înţelepciunea şi dreptatea Sa. Căci, după mărturia dumnezeieştilor Părinţi, aceste patru însuşiri au lucrat mai mult la taina mântuirii neamului omenesc.

Deci, cu mare cuviinţă se cade astăzi a ne bucura de bunătatea lui Dumnezeu, de înţelepciunea Sa, de dreptatea şi de puterea Sa, prin care a binevoit a lucra pentru mântuirea noastră. Cu adevărat, toate sunt preaminunate şi de negrăit cele săvârşite astăzi la Naşterea Domnului când vedem pe Fecioara că a născut pe Emanuel (Isaia 7, 14). Aceasta ne arată că naşterea lui Hristos este mai presus de naştere, că Fecioara Maria, care a zămislit prin auz de la Duhul Sfânt, astăzi naşte după legile firii şi, în acelaşi timp, mai presus de firea noastră pe Mântuitorul lumii. Naşte fără dureri şi fără de stricăciune, fiindcă nici dulceaţă şi nici ispită de bărbat nu a cunoscut. Astăzi vedem minuni noi urmând celor vechi. Firea dă împrumut firii. Adam a născut la început femeie fără femeie (Facere 2, 22) şi a rămas întru feciorie, iar acum Prea Sfânta Fecioară naşte bărbat fără de bărbat, rămânând pururea fecioară. Mai presus de înţelegere şi de cuvânt Însuşi Dumnezeu a lucrat la taina întrupării Sale.

Iubiţi credincioşi,

Mare este praznicul împărătesc de astăzi. S-a născut Hristos Domnul din Fecioara Maria în peştera cea săracă din oraşul Betleem. Astăzi a venit Fiul lui Dumnezeu pe pământ ca să ne îndumnezeiască, să ne izbăvească de întunericul necredinţei şi de legătura păcatelor şi să ne ridice din nou la cinstea cea dintâi. Astăzi se împlinesc aproape două mii de ani de când S-a întrupat Mântuitorul lumii, de când S-a culcat în iesle, de când L-au cinstit

magii cu daruri - aur, smirnă şi tămâie -, de când Îl căuta Irod să-L ucidă, de când I s-au închinat păstorii din Betleem şi de când I-au cântat îngerii primul colind, prima cântare îngerească de bucurie şi împăcare. Imnul păcii şi al împăcării între cer şi pământ, între Dumnezeu şi oameni pe care l-au cântat îngerii la Betleem este acesta: *Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu şi pe pământ pace, între oameni bunăvoire.*

Astăzi şi Biserica noastră Ortodoxă saltă de frumuseţea cântărilor care au început să se cânte cu mult mai înainte de Crăciun: *Hristos Se naşte, slăviţi-L; Hristos din cer, întâmpinaţi-L; Hristos pe pământ, înălţaţi-vă. Cântaţi Domnului tot pământul!* (Catavasiile Naşterii Domnului).

Astăzi copiii cu steaua vestesc bucuria Naşterii Domnului în casele noastre, iar creştinii cântă pe tot pământul colinde sfinte care veselesc inimile credincioşilor şi slăvesc pe Iisus Hristos, Care a venit la noi să ne împace şi să ne mântuiască.

Astăzi clopotele vestesc Naşterea Domnului pe pământ, iar Sfintele Biserici, pline de credincioşi, saltă de bucurie şi de frumuseţea slujbelor, căci astăzi a venit la noi Iisus Hristos, Mântuitorul lumii. Astăzi toţi creştinii buni, împăcaţi unii cu alţii şi dezlegaţi de păcate, vin la biserică să cânte, să se roage, să-L întâmpine pe împăratul Hristos şi să se împărtăşească cu Trupul şi Sângele Domnului.

Să ştiţi, fraţilor, că Hristos S-a născut cu trupul numai o dată la Betleem, dar duhovniceşte Se naşte permanent în inimile şi sufletele noastre, prin biserică, prin rugăciune, prin Sfânta Liturghie şi prin Sfintele Taine. Căci peştera din Betleem s-a transformat în nenumărate biserici creştine, răspândite astăzi în toată lumea. Ieslea în care S-a culcat Hristos este înlocuită astăzi cu Sfintele Altare în care se săvârşeşte Sfânta Liturghie şi se sfinţeşte Trupul şi Sângele Domnului. Fecioara Maria închipuieşte Biserica Legii harului întemeiată de Hristos, pe care *nici porţile iadului nu pot s-o biruiască* (Matei 16, 18). Iosif închipuieşte Legea Veche, care nu poate mântui pe oameni. Steaua de la răsărit, care călăuzea pe magi, este învăţătura Sfintei Evanghelii, care călăuzeşte spre Dumnezeu pe calea mântuirii toată lumea. Magii închipuiesc toate neamurile pământului chemate la credinţa creştină. Păstorii oilor de la Betleem închipuiesc pe toţi păstorii

Bisericii Ortodoxe - episcopi, preoţi şi diaconi - care păstoresc turma lui Hristos spre mântuire. Iar darurile aduse de magi închipuiesc toate faptele bune pe care trebuie să le facem şi să le închinăm lui Hristos.

Fără păstori sufleteşti, fără Biserică, fără Sfânta Liturghie, fără Sfintele Taine, fără credinţă dreaptă şi fapte bune, Hristos nu vine la noi, nu Se naşte în inimile şi casele noastre şi nu ne putem mântui. Deci, să iubim Biserica precum iubim pe Iisus Hristos Domnul. Să ascultăm de preoţi şi episcopi aşa cum ascultăm de Dumnezeu. Să trăim în dragoste unii cu alţii, că toţi suntem fraţi şi copiii lui Hristos. Să cântăm astăzi cântări de laudă Pruncului Iisus Care S-a născut pe pământ pentru mântuirea noastră şi să ne rugăm împreună ca Domnul păcii să facă pace în sufletele noastre, să facă pace între toate popoarele pământului, ca să ne izbăvim de războaie şi de moarte şi să putem cânta cu toţii cântarea pe care o cântau îngerii la Betleem: *Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu şi pe pământ pace şi între oameni bunăvoire*. Amin.

PREDICĂ
LA
DUMINICA DUPĂ NAŞTEREA DOMNULUI
Împlinirea proorociilor celor despre Hristos

Adevărat zic vouă: înainte de a trece cerul şi pământul, o iotă sau o cirtă din Lege nu va trece, până se vor face toate
(Matei 5, 18).

Iubiţi credincioşi,

În predica rostită la Duminica dinaintea Naşterii Domnului am arătat, cu mărturii din Sfânta Scriptură, închipuirile şi prototipurile care au fost de la începutul lumii despre Mântuitorul nostru Iisus Hristos şi care, la plinirea vremii, au luat sfârşit. În această Duminică, după Naşterea Domnului, am socotit de cuviinţă să arătăm iarăşi, cu mărturii scripturistice, împlinirea profeţiilor despre Hristos, ca Mesia şi Mântuitorul lumii. Şi iată care sunt mărturiile Sfintei Scripturi în această privinţă.

Sfânta şi dumnezeiasca Scriptură, încă de la începutul lumii, a arătat că Hristos va fi „sământa femeii" şi că prin femeie se va zdrobi capul şarpelui (Facere 3, 15). Această proorocie a lui Dumnezeu s-a împlinit când Preasfânta Fecioară Maria a născut pe Hristos, Mântuitorul lumii, nu din sământă bărbătească, ci de la Duhul Sfânt, după mărturia Sfintei Scripturi, care zice: *Iar naşterea lui Iisus Hristos aşa a fost: Maria, mama Lui, fiind logodită cu Iosif, fără să fi fost ei mai înainte împreună, s-a aflat având în pântece de la Duhul Sfânt* (Matei 1, 18; Galateni 4, 4). Profeţii au arătat mai

înainte că Mesia va fi fiul lui David (Psalm 131, 11; Isaia 9, 6-7). Şi acest lucru s-a împlinit astăzi când îngerul Domnului a binevestit Preacuratei Fecioare Maria şi i-a zis: *Şi iată vei lua în pântece şi vei naşte fiu, şi vei chema numele lui Iisus. Acesta va fi mare şi Fiul Celui Preaînalt Se va chema şi Domnul Dumnezeu Îi va da Lui tronul lui David, părintelui Său* (Luca 1, 31-32; Matei 3, 17; 9, 35; Evrei 1, 5). Sfânta Scriptură a arătat că Hristos Se va naşte din sămânţa lui Avraam (Facere 22, 18). Sfânta Evanghelie a adeverit acest lucru, zicând: *Cartea neamului lui Iisus Hristos fiul lui David, fiul lui Avraam...* (Matei 1, 1; Luca 3, 23-24; Galateni 3, 16).

Patriarhul Iacov a arătat timpul venirii Domnului, zicând: *Nu va lipsi sceptru din Iuda, nici toiag de cârmuitor din coapsele sale până va veni Împăciuitorul, Căruia se vor supune popoarele* (Facere 49, 10). La fel şi Daniil proorocul a arătat iarăşi timpul venirii Domnului, prin îngerul care i-a arătat acest lucru, zicând: *Şaptezeci de săptămâni sunt hotărâte pentru poporul tău şi pentru cetatea ta cea sfântă, până ce fărădelegea va trece peste margini şi se va pecetlui păcatul şi se va ispăşi nelegiuirea; până ce dreptatea cea veşnică va veni, vedenia şi proorocia se vor pecetlui şi se va unge Sfântul Sfinţilor. Să ştii şi să înţelegi că de la ieşirea poruncii pentru zidirea din nou a Ierusalimului şi până la Cel-Uns - Cel-Vestit -, sunt şapte săptămâni şi şaizeci şi două de săptămâni; şi din nou se vor zidi pieţele şi zidul dinafară, în vremuri de strâmtorare. Iar după cele şaizeci şi două de săptămâni, Cel-Uns va pieri fără să se găsească vreo vină în El, iar poporul unui domn va veni şi va dărâma cetatea şi templul. Şi sfârşitul cetăţii va veni prin potopul mâniei lui Dumnezeu şi până la capăt va fi război - prăpădul cel hotărât* (Daniil 9, 24-26).

La această tainică proorocie despre venirea Domnului în lume, dumnezeiescul şi marele dascăl Sfântul Ioan Gură de Aur zice: „Până la Hristos au fost şapte săptămâni şi şaizeci şi două de săptămâni". Apoi zice: „Foarte cu socoteală luaţi seama, că toată cercarea este aici. Şapte săptămâni şi şaizeci şi două, fac ani 483, că aici săptămâna nu zice de zile, nici de luni, ci de ani. A treia înţelegere de săptămâni nu este cu putinţă a se afla aici, nici în Scripturi, nici în tâlcuiri, afară de aceste două, adică afară de săptămâni sau de ani, ori de zile. Ci ori în ce chip vei număra, săptămânile proorocului Daniil, ori cu zile ori cu ani, aievea vei

înţelege că a venit vremea săptămânilor lui Daniil până la venirea lui Hristos cea dintâi. Că Daniil proorocul a întâmpinat naşterea lui Hristos cu 460 de ani, precum adevereşte proorocul; iar în şaptezeci de săptămâni se află 490 de ani. Numără dar, de la proorocia lui Daniil până la naşterea lui Hristos 460 de ani, iar de la naşterea până la patimile Lui cele dumnezeieşti, ani treizeci şi trei, de toţi anii se fac 490 care se cuprind în şaptezeci de săptămâni ale proorocului Daniil".

Această tâlcuire pentru săptămânile lui Daniil nu este a mea, ci a dascălilor Bisericii şi mai ales a dumnezeiescului părinte Ioan Gură de Aur, în cartea sa numită „Mărgăritare". Despre timpul naşterii Mântuitorului se spune pe larg la Evanghelia după Matei (Matei 2, 1) la Luca (Luca 2, 11) şi la epistola către Galateni (Galateni 4, 4).

Dar Sfânta şi dumnezeiasca Scriptură a arătat nu numai timpul venirii Domnului, ci şi locul unde Se va naşte El. Acest lucru îl adevereşte Sfântul Prooroc Miheia, zicând: *Şi tu, Betleeme Efrata, deşi eşti mic între miile lui Iuda, din tine va ieşi Stăpânitor peste Israel, iar obârşia Lui este dintru început, din zilele veşniciei* (Miheia 5, 1).

Adeverirea acestei proorocii o arată dumnezeiescul Evanghelist Matei, zicând: *Iar dacă S-a născut Iisus în Betleemul Iudeii, în zilele lui Irod regele, iată magii de la răsărit au venit în Ierusalim...* (Matei 2, 1-6). Iarăşi Sfânta şi dumnezeiasca Scriptură a arătat că Mântuitorul lumii, Hristos, Se va naşte din fecioară, zicând: *Pentru aceasta, Domnul meu vă va da semn: iată Fecioara va lua în pântece şi va naşte fiu şi vor chema numele lui Emanuel* (Isaia 7, 14). Şi această sfântă proorocie s-a împlinit, după cum arată Evanghelistul Matei, zicând: *Iar naşterea lui Iisus Hristos aşa a fost: Maria, mama Lui, fiind logodită cu Iosif, fără să fi fost ei înainte împreună, s-a aflat având în pântece de la Duhul Sfânt. Iosif, logodnicul ei, drept fiind şi nevrând să o vădească, a voit s-o lase în ascuns. Şi cugetând el acestea, iată îngerul Domnului i s-a arătat în vis, grăind: Iosife, fiul lui David, nu te teme a lua pe Maria, logodnica ta, că ce s-a zămislit într-însa este de la Duhul Sfânt. Ea va naşte Fiu şi vei chema numele Lui Iisus, căci El va mântui pe poporul Său de păcate.*

Acestea toate s-au făcut ca să se împlinească ceea ce s-a zis de Domnul prin proorocul care zice: *Iată Fecioara va avea în*

pântece şi va naşte Fiu şi vor chema numele lui Emanuel, care se tâlcuieşte «cu noi este Dumnezeu» (Matei 1, 18-24; Luca 1, 27).

Sfânta Scriptură arată că domnii se vor închina Lui, zicând: *Şi se vor închina Lui toţi împăraţii pământului, toate neamurile vor sluji Lui* (Psalm 71, 11). Şi această proorocie s-a împlinit, după mărturia Sfântului Evanghelist Matei, care zice: *Iar dacă S-a născut Iisus în Betleemul Iudeii, în zilele lui Irod regele, iată magii de la Răsărit au venit în Ierusalim, întrebând: Unde este regele iudeilor, Cel ce S-a născut? Căci am văzut la Răsărit steaua Lui şi am venit să ne închinăm Lui.* (Matei 2, 1-2). Sfânta Scriptură a arătat chemarea Mântuitorului din Egipt, zicând: *Că prunc a fost Israel şi Eu l-am iubit pe el şi din Egipt am chemat pe Fiul Meu* (Osea 11, 1). Şi pe această proorocie o arată evanghelistul împlinindu-se, când zice: *După plecarea magilor, iată îngerul Domnului se arată în vis lui Iosif, zicând: Scoală-te, ia Pruncul şi pe mama Lui şi fugi în Egipt şi stai acolo până ce îţi voi spune, fiindcă Irod are să caute Pruncul ca să-L ucidă. Şi sculându-se Iosif noaptea, a luat Pruncul şi pe mama Lui şi au plecat în Egipt şi au stat acolo până la moartea lui Irod, ca să se împlinească cuvântul spus de Domnul prin proorocul: Din Egipt am chemat pe Fiul Meu* (Matei 2, 13-15).

Altă proorocie a arătat despre uciderea pruncilor în Betleem, zicând: *Aşa zice Domnul: Glas se aude în Rama, bocet şi plângere amară. Rahila îşi plânge copiii şi nu vrea să se mângâie de copiii săi, pentru că nu mai sunt* (Ieremia 31, 15). Pe această proorocie o adevereşte Scriptura că s-a împlinit, zicând: *Iar când Irod a văzut că a fost amăgit de magi, s-a mâniat foarte şi, trimiţând, a ucis pe toţi pruncii care erau în Betleem şi în toate hotarele lui, de doi ani şi mai în jos, după timpul pe care îl aflase de la magi. Atunci s-a împlinit ceea ce se spusese prin Ieremia proorocul: Glas în Rama s-a auzit, plângere şi tânguire multă; Rahila îşi plânge copiii şi nu voieşte să fie mângâiată pentru că nu sunt* (Matei 2, 16-18).

Despre venirea Sfântului Ioan Botezătorul ca Înaintemergător al Domnului, marele Prooroc Isaia a proorocit, zicând: *Un glas strigă: «În pustiu gătiţi calea Domnului, drepte faceţi în loc neumblat cărările Dumnezeului nostru...»* (Isaia 40, 3). Alt prooroc, acelaşi lucru prooroceşte, zicând: *Iată, Eu trimit pe îngerul Meu şi va găti calea înaintea feţei Mele* (Maleahi 3, 1). Şi această mărturie s-a împlinit după cuvântul evanghelistului, care zice: *În zilele acelea a venit Ioan Botezătorul şi propovăduia în pustiul Iudeii, spunând: Pocăiţi-vă că s-a apropiat împărăţia cerurilor.* El este acela despre care a zis Proorocul Isaia: *Glasul celui ce strigă în pustie: Pregătiţi calea Domnului, drepte faceţi cărările Lui* (Matei 3, 1-3). Altă adeverire despre această proorocie zice: *Că El este acela despre care s-a scris: Iată Eu trimit înaintea feţei Tale pe îngerul Meu care va pregăti calea Ta, înaintea Ta* (Matei 11, 10; 17, 11-13).

Iubiţi credincioşi,

Să urmărim în continuare împlinirea profeţiilor despre Iisus Hristos, ca Mesia şi Mântuitorul lumii.

Dumnezeiasca Scriptură ne arată că Mântuitorul va fi uns de către Duhul Sfânt şi că va odrăsli din seminţia lui Iesei, zicând: *O Mlădiţă va ieşi din tulpina lui Iesei şi un Lăstar din rădăcinile lui va da. Şi Se va odihni peste El Duhul lui Dumnezeu, duhul înţelepciunii şi al înţelegerii, duhul sfatului şi al tăriei, duhul cunoştinţei şi al bunei-credinţe. Şi-L va umple pe El duhul temerii de Dumnezeu. Şi va judeca nu după înfăţişarea cea din afară şi nici nu va da hotărârea Sa după cele ce se zvonesc, ci va judeca pe cei săraci întru dreptate şi după lege va mustra pe sărmanii din ţară. Pe cel aprig îl va bate cu toiagul gurii Lui şi cu suflarea buzelor Lui va omorî pe cel fără de lege. Dreptatea va fi ca o cingătoare pentru rărunchii Lui şi credincioşia ca un brâu pentru coapsele Lui* (Isaia 11, 1-5).

Şi în alt loc prooroceşte acelaşi, zicând: *Iată sluga Mea pe care o sprijin, alesul Meu întru care binevoieşte sufletul Meu. Pus-am peste El Duhul meu şi El va propovădui popoarelor legea Mea* (Isaia 42, 1), şi iarăşi: *Duhul Domnului este peste Mine, că Domnul M-a uns să binevestesc săracilor. M-a trimis să vindec pe cei cu inima zdrobită, să propovăduiesc celor robiţi slobozire şi celor prinşi în război, libertate* (Isaia 61, 1).

Şi această sfântă proorocie s-a împlinit în Hristos, după mărturia Evanghelistului Matei, care zice: *Iar botezându-Se Iisus, când ieşea din apă, îndată cerurile s-au deschis şi Duhul lui Dumnezeu S-a văzut pogorându-Se ca un porumbel şi venind peste El. Şi iată glas din ceruri s-a auzit, zicând: Acesta este Fiul Meu cel iubit, întru Care am binevoit* (Matei 3, 16-17). Acelaşi evanghelist zice:

Iată Fiul Meu pe Care L-am ales, iubitul Meu întru Care a binevoit sufletul Meu; pune-voi Duhul Meu peste El şi judecată neamurilor va vesti (Matei 12, 18).

Sfânta Scriptură a arătat că Mântuitorul va fi prooroc asemenea lui Moise, zicând: *Prooroc din mijlocul tău şi din fraţii tăi, ca şi mine, îţi va ridica Domnul Dumnezeul tău; pe Acela să-L ascultaţi* (Deuteronom 18, 15). Şi această proorocie s-a împlinit, după cum zice Evanghelistul Ioan: *Filip a găsit pe Natanail şi i-a zis: Am aflat pe Acela despre Care a scris Moise în Lege şi în prooroci, pe Iisus, fiul lui Iosif din Nazaret* (Ioan 1, 45). Acest adevăr îl vedem şi în alt loc, unde scrie: *Moise a zis către părinţi: Domnul Dumnezeu va ridica vouă dintre fraţii voştri Prooroc ca mine; pe El să-L ascultaţi întru toate câte vă va spune. Şi tot sufletul care nu va asculta de Proorocul Acela, va fi nimicit din popor* (Fapte 3, 22-23; Deuteronom 18, 15; 18, 19).

Dumnezeiasca Scriptură a zis că Mântuitorul va fi preot după rânduiala lui Melchisedec, zicând: *Juratu-S-a Domnul şi nu-I va părea rău: Tu eşti preot în veac după rânduiala lui Melchisedec* (Psalm 109, 4). Şi această proorocie s-a împlinit, după mărturia marelui Apostol Pavel care zice: *Căci mărturiseşte despre El: Tu eşti preot în veac, după rânduiala lui Melchisedec*. Astfel, porunca dată întâi se desfiinţează pentru neputinţa şi nefolosul ei, căci Legea n-a desăvârşit nimic, iar în locul ei îşi face cale o nădejde mai bună, prin care ne apropiem de Dumnezeu. Că încă a fost la mijloc şi un jurământ, căci pe când aceia s-au făcut preoţi fără jurământ, El s-a făcut cu jurământul Celui ce a grăit: *Juratu-S-a Domnul şi nu se va căi: Tu eşti preot în veac după rânduiala lui Melchisedec*.

Cu aceasta Iisus s-a făcut chezaşul unui mai bun testament. Apoi acolo s-au ridicat un şir de preoţi, fiindcă moartea îi împiedică să dăinuiască. Aici însă Iisus, prin aceea că rămâne în veac, are o preoţie netrecătoare. Pentru aceasta şi poate să mântuiască desăvârşit pe cei ce se apropie printr-Însul de Dumnezeu, căci pururea este viu ca să mijlocească pentru ei (Evrei 5, 6).

Apoi dumnezeiasca Scriptură ne arată că Mântuitorul va fi mijlocitorul Noului Testament, zicând: *Eu, Domnul, Te-am chemat întru dreptatea Mea şi Te-am luat de mână şi Te-am ocrotit şi Te-am dat ca legământ al poporului Meu, spre luminarea neamurilor* (Isaia 42, 6). Şi această proorocie s-a împlinit după mărturia marelui

Apostol Pavel, care zice: *Că acest Iisus S-a făcut chezaşul unui mai bun Testament* (Evrei 7, 22). Şi iarăşi, arătând acelaşi lucru, zice: *Acum însă Arhiereul nostru a dobândit o slujire cu atât mai osebită cu cât este şi mijlocitorul unui Testament mai bun, ca unul care este întemeiat pe mai bune făgăduinţe* (Evrei 8, 6). Şi iarăşi zice: *Pentru aceasta El este mijlocitorul unui nou Testament, ca prin moartea petrecută spre răscumpărarea greşelilor de sub întâiul Testament, cei chemaţi să ia făgăduinţa moştenirii veşnice* (Evrei 9, 15; 12, 24).

Despre aşezământul lui Dumnezeu prin Iisus Hristos, despre slujirea Sa publică şi jertfa Sa de răscumpărare a neamului omenesc, sfânta şi dumnezeiasca Scriptură ne vorbeşte aşa: *Jertfă şi prinos n-ai voit, dar trupul mi-ai întocmit. Ardere de tot şi jertfă pentru păcat n-ai cerut. Atunci am zis: Iată vin! În capul cărţii este scris despre Mine, ca să fac voia Ta, Dumnezeul Meu, am voit şi legea Ta înlăuntru inimii Mele* (Psalm 39, 9-11; Isaia 42, 1; 61, 1-8).

Şi această proorocie s-a împlinit, după mărturia evanghelistului care zice: *Şi a venit în Nazaret unde fusese crescut, şi, după obiceiul Său, a intrat în ziua sâmbetei în sinagogă şi S-a sculat să citească. Şi I s-a dat cartea proorocului Isaia şi, deschizând El cartea, a găsit locul unde era scris: Duhul Domnului este peste Mine, pentru care M-a uns să binevestesc săracilor; M-a trimis să vindec pe cei zdrobiţi cu inima; să propovăduiesc robilor dezrobirea şi celor orbi vederea; să slobozesc pe cei apăsaţi şi să vestesc anul milei Domnului* (Luca 4, 16-19).

Despre începerea slujirii şi propovăduirii Mântuitorului nostru Iisus Hristos în Galileea, Sfânta Scriptură a arătat, zicând: *Pământul Zabulonului şi pământul Neftalimului în cele din urmă se va acoperi de slavă, calea mării şi celălalt tărâm al Iordanului, Galileea neamurilor. Poporul care locuia în întuneric, va vedea lumină mare şi cei ce locuiţi în latura umbrei morţii, lumină va străluci peste voi* (Isaia 8, 23; 9, 1).

Şi această proorocie s-a împlinit întocmai, după mărturia evanghelistului, care zice: *Şi Iisus, auzind că Ioan a fost întemniţat, a plecat în Galileea şi, părăsind Nazaretul, a venit de a locuit în Capernaum, lângă mare, în hotarele lui Zabulon şi Neftalim, ca să se împlinească ce s-a zis prin Isaia proorocul care zice: Pământul lui Zabulon şi pământul lui Neftalim, spre mare, dincolo de Iordan, Galileea neamurilor. Poporul care stătea întru întuneric a văzut*

lumină şi celor ce şedeau în latura şi în umbra morţii, lumină le-a strălucit" (Matei 4, 12-16).

Despre învăţătura Mântuitorului în pilde, dumnezeiasca Scriptură mai înainte a arătat, zicând: *Deschide-voi în pilde gura mea, spune-voi cele ce au fost dintru început* (Psalm 77, 2). Ca şi celelalte proorocii şi această proorocie despre Mântuitorul, prealuminat s-a arătat, după cum ne arată Sfânta şi dumnezeiasca Evanghelie, zicând: *Toate acestea le-a vorbit Iisus mulţimilor în pilde şi fără pilde nu le grăia nimic, ca să se plinească ce s-a spus prin proorocul care zice: Deschide-voi în pilde gura Mea, spune-voi cele ascunse de la întemeierea lumii* (Matei 13, 34-35; Marcu 4, 33-34).

Despre minunile cele preaslăvite ale Mântuitorului nostru Iisus Hristos, dumnezeieştii prooroci au proorocit, zicând: *Atunci se vor deschide ochii orbilor şi urechile celor surzi vor auzi. Atunci va sări şchiopul ca cerbul şi limpede va grăi gura gângavilor, că izvor de apă va curge în pământ pustiu şi pâraie în pământ însetat* (Isaia 35, 5-6). Aceste proorocii prea cu desăvârşire s-au împlinit la vremea lor, după cum despre acestea Sfânta Evanghelie ne arată, zicând: *Şi făcându-se seară, au adus la Dânsul pe mulţi îndrăciţi şi a scos duhurile cu cuvântul şi pe toţi bolnavii i-a tămăduit, ca să se plinească ceea ce s-a spus prin Isaia proorocul, ce zice: Acesta neputinţele noastre a luat şi bolile noastre le-a purtat* (Matei 8, 16-17; 11, 4-5; Luca 7, 21).

Despre intrarea triumfală a Mântuitorului nostru Iisus Hristos în Ierusalim, sfinţii şi dumnezeieştii prooroci au arătat mai înainte, zicând: *Bucură-te foarte, fiica Sionului, veseleşte-te, fiica Ierusalimului, căci iată împăratul tău vine la tine drept şi biruitor; smerit, călare pe asin, pe mânzul asinei* (Zaharia 9, 9).

Despre plinirea acestei proorocii, dumnezeiasca şi Sfânta Evanghelie ne spune luminat, zicând: *Iar când s-au apropiat de Ierusalim şi au venit la Betfaghe, la Muntele Măslinilor, atunci Iisus a trimis pe doi ucenici, zicându-le: Mergeţi în satul care este înaintea voastră şi îndată veţi găsi o asină legată şi un mânz la ea. Dezlegaţi-o şi o aduceţi la Mine. Şi dacă vă va zice cineva ceva, veţi spune că trebuieşte Domnului şi le va trimite îndată. Iar acestea s-au făcut ca să se împlinească cele ce s-au spus prin proorocul, care zice: Spuneţi fiicei Sionului: Iată Împăratul tău vine la tine, blând şi şezând pe asină şi pe mânz, fiul celei de sub jug"* (Matei 21, 5; Ioan 12, 12-16).

Despre venirea Mântuitorului nostru Iisus Hristos în templu citim la Proorocul Maleahi (3, 1), unde zice: *Iată, Eu trimit pe îngerul Meu şi va găti calea înaintea feţei Mele, şi va veni îndată în templul său Domnul pe Care Îl căutaţi şi îngerul legământului pe care voi îl doriţi. Iată vine, zice Domnul Savaot* (Maleahi 3, 1). Şi această proorocie s-a împlinit întocmai, după mărturia care zice: „Şi a intrat Iisus în templu şi a alungat pe toţi cei ce vindeau şi cumpărau în templu, şi a răsturnat mesele schimbătorilor de bani şi scaunele celor ce vindeau porumbei. Şi a zis lor: *Scris este, casa Mea, casă de rugăciune se va chema, iar voi o faceţi peşteră de tâlhari* (Matei 21, 12-13; Marcu 11, 11; Luca 19, 45; Ioan 2, 14-16).

Despre starea de înjosire, de suferinţă şi despre Preasfintele Sale patimi, prin care Mântuitorul nostru Iisus Hristos a răscumpărat şi a mântuit lumea din robia diavolului, dumnezeiasca şi Sfânta Scriptură ne-a arătat nouă prealuminat şi prea adevărat prin marele Prooroc Isaia, care spune în capitolul 53 atât de clar despre patima lui Hristos, zicând:

Cine va crede ceea ce noi am auzit şi braţul Domnului cui se va descoperi? Crescut-a ca un prunc înaintea Lui şi ca o rădăcină în pământ uscat; nu avea nici chip, nici frumuseţe, ca să ne uităm la El şi nici o înfăţişare, ca să ne fie drag. Dispreţuit era şi cel din urmă dintre oameni; om al durerilor şi cunoscător al suferinţei, unul înaintea căruia să-ţi acoperi faţa; dispreţuit şi nebăgat în seamă. Dar El a luat asupra Sa durerile noastre şi cu suferinţele noastre S-a împovărat. Şi noi Îl socoteam pedepsit, bătut şi chinuit de Dumnezeu, dar El fusese străpuns pentru păcatele noastre şi zdrobit pentru fărădelegile noastre. El a fost pedepsit pentru mântuirea noastră şi prin rănile Lui, noi toţi ne-am vindecat. Toţi umblam rătăciţi ca nişte oi, fiecare pe calea noastră, şi Domnul a făcut să cadă asupra Lui fărădelegile noastre, ale tuturor. Chinuit a fost, dar S-a supus şi nu Şi-a deschis gura Sa; ca un miel spre junghiere S-a adus şi ca o oaie fără de glas înaintea celor ce o tund, aşa nu Şi-a deschis gura Sa. Întru smerenia Lui judecata Lui s-a ridicat şi neamul Lui cine îl va spune? Că s-a luat de pe pământ viaţa Lui! Pentru fărădelegile poporului Meu a fost adus spre moarte... Pentru aceasta Îi voi da partea Sa printre cei mari şi cu cei puternici va împărţi prada, ca

răsplată că Şi-a dat sufletul Său spre moarte şi cu cei făcători de rele a fost numărat. Că El a purtat fărădelegile multora şi pentru cei păcătoşi Şi-a dat viaţa (Isaia, 53, 1-12).

Despre toate aceste înjosiri şi negrăite suferinţe pentru mântuirea noastră, sfinţii şi dumnezeieştii evanghelişti au arătat luminat că s-au împlinit toate la vremea lor (Matei 26, 24; Ioan 12, 38; Romani 10, 16).

Iubiţi credincioşi,

În cele prea puţine însemnate până aici am avut ca scop să vă spun dumneavoastră, că toate proorociile care s-au scris în Vechiul Testament despre Iisus Hristos, s-au împlinit cu mare adeverire prin venirea Sa în lume pentru a noastră mântuire.

Mai întâi ni se cuvine să-I dăm slavă şi să-I mulţumim Preabunului nostru Mântuitor că a binevoit să Se nască din Fecioara Maria pe pământ, pentru a ne împăca din nou cu Dumnezeu-Tatăl. Deci să ne închinăm Lui cu mare credinţă, împreună cu cei trei magi, cerându-I milă şi iertare. Să-L căutăm pe Domnul împreună cu păstorii Betleemului şi să-L vestim şi noi în lume cu credinţă şi sfinţenie, ca nişte fii adevăraţi ai Bisericii lui Hristos. Să-I înălţăm în toată viaţa noastră cântări de laudă şi de preamărire împreună cu îngerii din cer şi cu toţi bunii creştini de pe pământ.

Să lăudăm neîncetat şi pe Născătoarea de Dumnezeu şi pururea Fecioara Maria, care L-a născut pe Hristos în peşteră. Sunt destui care o hulesc, cum sunt unele secte. Noi, însă, să o lăudăm, să-i cerem sfintele ei rugăciuni şi tot ajutorul. Când se roagă Maica Domnului pentru noi şi pentru lume, toate darurile cereşti vin peste noi. Şi pace şi bucurie şi sănătate şi pâine îndestulată şi iubire între oameni şi iertare de păcate. Avem necazuri? Să cerem ajutorul ei. Suntem păcătoşi? Să cerem mijlocirea ei. Ne temem de Judecata Dreptului Judecător? Să rugăm pe Maica Domnului să ceară iertarea păcatelor noastre. Suntem biruiţi de patimi? Să strigăm la Fecioara Maria, care ţine pe Fiul lui Dumnezeu în braţe şi, pocăindu-ne, să avem nădejdea mântuirii.

Se cuvine să lăudăm azi şi pe blândul şi dreptul Iosif. El a fost păzitorul Maicii Domnului, căci fiind ruda ei şi rămânând văduv, preoţii templului din Ierusalim i-au încredinţat-o pe Fecioara Maria spre păzire şi slujire. Iosif este slujitorul de taină al naşterii lui Hristos. El a păzit cinstea şi Fecioria Maicii Domnului. El a ţinut-o în casa lui din Nazaret. El o însoţea mereu la templu şi o lăsa să se roage neîncetat lui Dumnezeu. El vorbea cu Arhanghelul Gavriil prin vis şi lua poruncă ce să facă în vreme de îndoială şi de primejdie. El a aflat peştera din Betleem şi a dus în ea pe Fecioara să nască pe Mântuitorul. El a dus pe Fecioara cu Pruncul în templu la 8 zile şi la 40 de zile. El a împlinit porunca lui Gavriil şi a fugit noaptea cu Fecioara Maria şi Pruncul în Egipt, de frica lui Irod. Tot el, după şapte ani de exil, la porunca îngerului, a adus pe Fecioara şi Pruncul Iisus din Egipt în Nazaret. Să ne folosim de ascultarea dreptului Iosif, de smerenia lui, de blândeţea şi răbdarea lui, şi să slujim şi noi cu credinţă pe Dumnezeu şi Biserica Lui.

Duminica de astăzi este ultima duminică a anului - prilej de reculegere pentru noi. Sfârşim un an şi începem altul. Deci să ne rugăm lui Dumnezeu să ne ierte păcatele ce le-am făcut în acest an şi, îngenunchind înaintea Fiului lui Dumnezeu, Care Se odihneşte în iesle, în braţele Fecioarei Maria şi pe Sfintele Altare, să-I cerem har, mântuire, pace şi bucurie pentru lume, mângâiere şi ajutor pentru cei din suferinţă - copii orfani, văduve şi bolnavi - şi iertare sufletelor noastre, celor ce-L mărturisim şi-I cântăm această frumoasă cântare de Crăciun: *Fecioara astăzi, pe Cel mai presus de fiinţă naşte şi pământul peştera Celui neapropiat aduce. Îngerii cu păstorii slavoslovesc şi magii cu steaua călătoresc, că pentru noi S-a născut Prunc tânăr, Dumnezeu Cel mai înainte de veci.* Amin.

PREDICĂ
LA
TĂIEREA DOMNULUI ÎMPREJUR
(1 ianuarie)

Şi când s-au împlinit opt zile, ca să-L taie împrejur, I-au pus numele de Iisus, cum a fost numit de înger... (Luca 2, 21).

Iubiţi credincioşi,

Biserica lui Hristos cea dreptmăritoare prăznuieşte astăzi tăierea după trup a Mântuitorului nostru Iisus Hristos şi pe marele Ierarh Vasile. În cuvântul ce urmează vom vorbi mai mult despre acest praznic al Tăierii împrejur şi mai puţin despre viaţa şi minunile Sfântului Vasile cel Mare.

Cu 2406 ani mai înainte de venirea lui Hristos în trup, a trăit în pământul Caldeei, cetatea Ur, un patriarh preafericit, ales de Dumnezeu, anume Avraam, din a cărui seminţie, după credinţă, ne tragem toate popoarele pământului. Căci zice Sfânta Scriptură: *Şi a crezut Avraam pe Domnul şi i-a socotit aceasta ca dreptate* (Facere 15, 6).

Deci, toţi cei care cred în Dumnezeu se numesc fiii lui Avraam după credinţă, nu după trup, cum este poporul evreu. El este strămoşul evreilor şi „părinte al multor neamuri". Dumnezeu a dat poruncă acestui patriarh, ca toţi copiii ce se vor naşte de parte bărbătească să fie tăiaţi împrejur, ca semn de legătură veşnică între seminţia lui şi Dumnezeu, Ziditorul său. Marele Apostol Pavel spune că „toate cele mai înainte de lege şi cele din Legea Veche au fost umbre celor viitoare" (Coloseni 2, 17). Avraam trăieşte înainte de Legea Veche cu 430 de ani. Deci toate câte s-au întâmplat pe

vremea patriarhilor, mai înainte de a se da Legea şi în tot cursul Legii Vechi, au fost umbră şi închipuire a celor ce erau să fie la împlinirea vremii, şi toate aveau să se desăvârşească în Legea Harului, prin venirea în lume a lui Dumnezeu-Cuvântul.

Aşadar, precum toate cele vechi au închipuit pe cele desăvârşite din Legea Harului, tot aşa şi tăierea împrejur era un legământ între Dumnezeu şi Avraam, care închipuia Botezul din Legea Harului sau uşa tainelor creştineşti. De aceea botezul se face după opt zile de la naşterea pruncului, aşa cum în Legea Veche pruncii se tăiau împrejur la opt zile de la naştere, când li se dădea şi numele. Însă tăierea împrejur nu era un lucru îndeajuns spre mântuire, ci doar o închipuire şi o umbră a Evangheliei. Aţi auzit că în apostolul de azi s-a spus că *ne-am tăiat împrejur cu tăiere nefăcută de mână* (Coloseni 2, 11), adică cu tăierea poftelor trupului care sunt căile păcatului. Câţi în Hristos ne-am botezat, întru moartea Lui ne-am îngropat prin Botez şi am primit această tăiere împrejur duhovnicească, ce se lucrează cu Duhul Sfânt fără mână omenească.

Dar pentru care pricină Domnul şi Dumnezeul nostru Iisus Hristos a primit tăierea împrejur cea trupească a Legii Vechi? Sfinţii Părinţi spun că pentru şase pricini a primit Hristos tăierea împrejur a trupului Său. Aceste şase pricini au fost binecuvântate pentru a se întări Legea Darului, întrucât Însuşi Dumnezeu, Care nu avea păcate, a binevoit să primească cele ale legii. Iată cele şase pricini:

Cea dintâi a fost ca să arate Hristos la toată lumea că S-a întrupat pe pământ şi că într-adevăr a avut trup omenesc, nu cum ziceau unii din eretici, că S-a născut cu trup închipuit, iar nu real. Căci dacă avea trup spiritual, atunci cum putea să Se taie împrejur şi să curgă sânge din El? Deci, Hristos S-a tăiat împrejur, ca să ne încredinţeze că a venit cu trup: *Şi Cuvântul trup S-a făcut* - cum spune evanghelistul - *şi S-a sălăşluit între noi* (Ioan 1, 14).

A doua pricină a fost ca să plinească Legea Veche dată de Dumnezeu lui Avraam, ca să nu creadă cineva că a venit în lume să strice Legea. Mântuitorul a împlinit Legea, primind până şi tăierea împrejur, dar fariseii şi cărturarii zavistnici, invidioşi şi răi, spuneau că a venit să strice Legea. Atunci Hristos le-a spus: *Să nu socotiţi că am venit să stric Legea sau proorocii; n-am venit să stric,*

ci să împlinesc (Matei 5, 17). N-a venit să strice Legea, ci s-o plinească, adică s-o facă cu totul desăvârşită, preasfântă şi preabună.

A treia pricină a fost ca să ne elibereze pe noi de robia Legii şi de tăierea împrejur cea după trup. A venit însuşi Cel fără de păcate şi a primit tăierea împrejur, ca pe noi, fiii Săi după har, să ne elibereze, adică să ne aducă altă tăiere împrejur mult mai sfântă şi mai curată decât Legea Veche.

A patra pricină a fost ca Hristos să meargă înainte, ca un conducător sau înaintemergător în toată fapta bună şi să înveţe pe fiii Săi după har şi pe tot neamul creştinesc, ca din fragedă copilărie să fie gata de jertfă, să sufere toate şi să plinească toate poruncile Legii, iar nu să le strice. Să plinească cele ale Legii, cum i-a spus lui Ioan la Iordan: *Lasă, acum, că aşa se cuvine nouă să plinim toată dreptatea* (Matei 3, 15). Care dreptate? Nu cea din Legea Darului, ci cea din legea umbrei, toate ale Legii Vechi.

A cincea pricină a tăierii Domnului împrejur a fost ca să se arate mila, îndurarea şi dragostea Sa cea nemărginită, ca şi bunătatea Sa pentru noi. El fiind un prunc nevinovat, preasfânt şi preacurat, de la cea mai mică vârstă - că era numai de opt zile -, a început a-Şi vărsa sângele pentru noi şi pentru mântuirea noastră. Ce nevoie avea Hristos de tăiere împrejur, dacă era Fiul lui Dumnezeu după fiinţă, nu după har şi nici după cauză, ci după voie şi după putere? Dar a vrut să arate dragostea Sa cea nemărginită pentru oameni. El pare a zice: „Îndată ce M-am îmbrăcat cu trup şi am primit a Mă naşte din Fecioara Maria, vreau să vă arat dragostea Mea cea nemărginită. De aceea nu am pogorât numai cerul, ci M-am pogorât Eu Însumi şi am venit din pântecele unei fecioare şi voiesc ca şi de aici înainte să vă arat cu câtă dragoste o să vă mântuiesc, căci vreau să-Mi vărs sângele cel preasfânt şi dumnezeiesc, pe care l-am luat din sângele Fecioarei celei Preacurate, pentru voi şi pentru mântuirea voastră, ca să vă povăţuiesc şi pe voi prin dragostea Mea. Căci mai înainte de a Mă iubi voi pe Mine, vreau să vă arat câtă dragoste am Eu faţă de voi, căci încă din pruncie am voit a-Mi vărsa sângele Meu ca să primesc cele ale Legii pentru voi".

A şasea pricină a fost pecetluirea şi sfârşitul botezului Legii Vechi a tăierii împrejur. A pecetluit Preabunul nostru Mântuitor şi

a arătat sfârşitul tăierii împrejur cea după trup a Legii, care a ţinut timp de 2406 ani, de la Avraam până la Hristos, şi în locul ei ne-a lăsat Botezul creştin prin apă şi Duh.

Dumnezeu a circumscris botezul sângeros iudaic acum, prin cuvântul Său, şi l-a înlocuit cu o altă tăiere împrejur. De acum înainte nu va mai fi tăiere împrejur făcută de mână, ci altă tăiere împrejur mai înaltă, cum i-a spus lui Ieremia despre sărbătoarea sâmbetei: „Voi face alt popor nou şi alt nume voi da şi altă sărbătoare vor ţine" (Coloseni 2, 16). A pus Hristos Duminica în locul sâmbetei şi a dat alt nume creştinilor, „Noul Israel", în locul celui vechi, căci aşa se numesc creştinii. Iată pentru care pricină s-a oprit a se mai tăia cineva împrejur după Hristos, căci trebuie să se nască o altă tăiere împrejur prin credinţă, cum o numeşte Sfântul Maxim: „Tăierea împrejur cea în duh a inimii".

De aceea marele Apostol Pavel zice: *În Hristos Iisus, nici tăierea împrejur, nici netăierea împrejur poate ceva; ci făptura cea nouă*. Dar care făptură nouă? Când ne-am făcut noi făptură nouă? Prin dumnezeiescul Botez. El este tăierea împrejur cea duhovnicească, nefăcută de mână de om, prin care ne-am făcut şi făptură nouă prin Iisus Hristos. Deci, Botezul creştin este tăiere împrejur, dar nu trupească, ci duhovnicească, preasfântă şi mântuitoare şi plină de toată curăţia şi sfinţenia lui Dumnezeu. Sfântul Maxim Mărturisitorul, marele filosof duhovnicesc şi coroana teologiei ortodoxe din secolul al VII-lea, ne arată că tăierea împrejur cea duhovnicească este tăierea din rădăcină a simţurilor pătimaşe ale sufletului raţional către toate cele ce se nasc şi pier.

Iubiţi credincioşi,

Toate câte le vedem în jurul nostru şi se află în timp şi spaţiu, toate câte sunt supuse morţii şi prefacerii, toate se nasc şi iarăşi pier. Numai Dumnezeu rămâne veşnic şi neschimbat. El este, după cum au zis Sfinţii Părinţi: „Unitate în Treime şi Treime în Unitate". Fiinţă de Sineşi, existând prin Sineşi, pururea nemişcată, dar care pe toate le mişcă. El este motorul cel duhovnicesc al universului care mişcă toate zidirile Sale şi, prin prefacere, le schimbă şi le înnoieşte. Deci tăierea împrejur cea duhovnicească şi

adevărată este tăierea şi lepădarea simţirilor pătimaşe, adică a mişcării sufletului către toate cele ce se nasc şi pier. Şi care sunt acelea? Abuzul de mâncare şi băutură, slava deşartă, mânia, bogăţia şi încă multe altele ca acestea. Toate se nasc şi pier. Sufletul creştinului trebuie să le taie de la el pe toate acestea. Această tăiere duhovnicească împrejur a minţii şi a inimii omului, taie de la el păcatele ori de ce natură ar fi ele, fie din partea raţională, fie din partea poftitoare a sufletului său, fie dinăuntru sau dinafară, de la zidire sau de la trup, pe toate le taie şi nu are nici o aplecare către ele.

Aceasta este adevărata tăiere împrejur a inimii în duh, cum am spus mai sus, adică tăierea din rădăcină a tuturor păcatelor şi simţirilor rele. Dar în Sfânta Scriptură se vorbeşte de o îndoită tăiere împrejur. Când s-a întâmplat a doua? Când Isus a lui Navi a intrat în pământul făgăduinţei, i-a spus Dumnezeu să facă o nouă tăiere împrejur căci, cât au umblat evreii 42 de ani prin pustiul Arabiei, au murit toţi cei ce au cârtit împotriva lui Moise că i-a scos din Egipt şi toţi cei buni de război. Iar poporul născut pe cale în pustie, după ieşirea din Egipt, nu era încă tăiat împrejur. Aşa arată Sfânta Scriptură şi Sfinţii Părinţi. Pentru aceea Isus a lui Navi a primit poruncă de la Dumnezeu, după ce a trecut Iordanul, mai înainte de a lua şi a dărâma Ierihonul: *Fă cuţite tăioase de cremene şi taie împrejur pe fiii lui Israel a doua oară* (Iosua 5, 2). Şi aceasta s-a chemat „tăierea tăierii împrejur" în pământul făgăduinţei.

În Legea Harului, însă, alt înţeles are tăierea tăierii împrejur. A doua tăiere împrejur în sens duhovnicesc înseamnă desăvârşirea creştină, care formează a doua treaptă a urcuşului duhovnicesc. Este ceea ce se numeşte de Sfântul Maxim Mărturisitorul, „seceriş al secerişului sufletului raţional" sau „sâmbăta sâmbetelor", în teologia lui cea despre sâmbătă. *(Filocalia II şi III).*

Dacă tăierea împrejur cea duhovnicească înseamnă lepădarea simţirilor pătimaşe ale sufletului nostru către cele ce se nasc şi pier, apoi tăierea tăierii împrejur este mult mai înaltă.

Sfântul Maxim Mărturisitorul spune că a doua treaptă a urcuşului duhovnicesc „este desăvârşita lepădare şi tăiere a voilor trupului şi a pornirilor sufleteşti, chiar şi a celor fireşti, către cele ce se nasc şi pier". În această treaptă creştinul nu se leapădă numai de păcatul cel făcut prin lucrare, ci şi de cel prin gând. Căci

numai de gândim cele pătimaşe, este păcat la Dumnezeu. Tăierea tăierii împrejur este desăvârşita lepădare a tuturor poftelor pătimaşe şi a mişcărilor pătimaşe ale sufletului şi ale mişcărilor fireşti ale lui. Sufletul şi trupul au mişcările lor fireşti de a mânca, de a bea, de a se odihni, de a se mâhni şi a se bucura. Prin tăierea tăierii împrejur, care este cea mai înaltă şi duhovnicească treaptă creştină, omul se opreşte, nu numai cu lucrul de la aceste mişcări fireşti ale trupului, ci şi cu gândul, ca omul să iubească numai şi numai pe Dumnezeu printr-o viaţă exemplară şi prin contemplarea naturală în duh. Aceasta este treapta a doua a urcuşului duhovnicesc, după toţi dumnezeieştii Părinţi. Iar treapta a treia este „îndumnezeirea" după har şi „teologia mistică", adică cunoaşterea tainică a lui Dumnezeu, la care ajung numai sfinţii.

Fraţilor, pentru că vorbim de lucruri aşa de mari, să ne ajute Mântuitorul să tăiem de la noi poftele păcătoase: patimile, înclinarea noastră spre ură, spre iubirea de argint, spre iubirea de plăceri, spre răzbunare, beţie, mânie sau orice răutate. Când vom tăia din mintea şi inima noastră toate acestea şi vom lepăda tot păcatul de la noi, încât nici cu gândul să nu greşim ceva înaintea lui Dumnezeu, atunci suntem tăiaţi la inimă în duh cu tăierea cea nefăcută de mână a lui Hristos Dumnezeul nostru. Atunci ne-am făcut o făptură nouă, oameni noi şi creştini cu adevărat, nemaiavând nevoie de tăierea împrejur a Legii Vechi, care se mărginea doar la atât, cum spune Sfântul Apostol Pavel: „Să aibă nevoie să se laude de trupul nostru!"

Despre evrei zice Sfântul Arhidiacon şi Apostol Ştefan, mai înainte de moartea sa: *Voi, cei tari în cerbice şi netăiaţi împrejur la inimă şi la urechi, voi pururea staţi împotriva Duhului Sfânt; precum părinţii voştri, aşa şi voi...* (Fapte 7, 51). Aşa i-a mustrat Sfântul Apostol Ştefan pe farisei şi cărturari, înainte de a-şi da duhul, că ei sunt netăiaţi împrejur la inimă şi la urechi, adică orbi şi surzi şi împietriţi şi nu văd răutatea şi zavistia care-i mănâncă şi-i ucid, neprimind adevărul de la Iisus Hristos. Dacă hulim, zavistuim şi urâm pe aproapele, dacă iubim răutatea, banii, desfrâul, beţia, lăcomia şi tot păcatul, atunci nu suntem tăiaţi împrejur nici noi creştinii, adică nu avem tăierea împrejur cea duhovnicească. Deşi ne-am lepădat de satana şi ne-am botezat în numele Preasfintei Treimi, totuşi, prin păcat, suntem şi noi netăiaţi la inimă, la urechi

şi la ochi, căci suntem orbiţi de satana şi de momelile lui şi nu ne putem mântui decât prin lacrimi şi pocăinţă.

Iubiţi credincioşi,

Odată cu praznicul Tăierii Domnului împrejur, mai prăznuim astăzi Anul Nou, prima zi a unui nou an din viaţa noastră şi din viaţa lumii. S-a sfârşit încă un an din viaţa noastră, cu bucuriile şi încercările lui. Astăzi, cu ajutorul lui Dumnezeu, începem un nou an, plin de speranţe şi de promisiuni pentru ziua de mâine.

În calitatea noastră de creştini şi de fii ai Bisericii lui Hristos, suntem datori să ne rugăm din toată inima lui Dumnezeu ca să ne ierte păcatele cele cu voie şi fără de voie săvârşite în anul care a trecut. Apoi să ne rugăm Domnului nostru Iisus Hristos, Care a venit în lume să împace pe oameni cu Dumnezeu, ca să reverse duhul păcii pe pământ, să împace inimile şi conştiinţele noastre; să împace pe soţi unul cu altul, să împace pe părinţi cu copiii lor, pe creştini cu fraţii şi vecinii lor, pe oameni între ei; să facă pace între toate popoarele pământului.

Astăzi a venit Fiul lui Dumnezeu la noi ca prunc să ne mântuiască şi să ne lase nouă pacea Sa cea dumnezeiască. Familia creştină este lovită de neînţelegeri între soţi, între părinţi şi copii, între rude şi vecini. La fel şi lumea întreagă este greu lovită de secte, de necredinţă şi de tulburare. În toate bisericile din ţară se fac astăzi, în prima zi a Anului Nou, rugăciuni speciale de mulţumire lui Dumnezeu, că am ajuns cu sănătate la începutul acestui an şi rugăciuni de pace şi luminare pentru toate popoarele pământului. Dar nu numai la biserică, ci şi acasă sunteţi datori să vă rugaţi, iubiţi credincioşi, pentru ca Dumnezeul păcii să scape lumea de războaie, de foamete, de cutremure, de primejdii, de boli cumplite, de moarte înfricoşată şi de războiul cel dintre noi.

Tot astăzi, la 1 ianuarie, mai prăznuim pe marele Ierarh şi dascăl al Bisericii lui Hristos, pe Sfântul Vasile cel Mare. El s-a născut în Cezareea Capadociei, în anul 330, dintr-o familie creştină foarte evlavioasă cu zece copii, dintre care cinci au devenit sfinţi prin viaţa lor aleasă şi îi avem în calendar. De asemenea, şi părinţii lui, Vasile şi Emilia, ca şi bunica lui Macrina sunt număraţi în rândul sfinţilor. Iată, deci, din ce familie binecuvântată şi aleasă s-a născut Sfântul Vasile cel Mare.

După ce a învăţat multă carte la Atena, a primit botezul la Iordan, apoi s-a făcut călugăr şi preot în patria sa, Cezareea Capadociei şi s-a dus la o mânăstire în Pont. După câţiva ani de nevoinţă Sfântul Vasile cel Mare a ajuns mitropolit al Cezareei, pe care o păstoreşte timp de nouă ani, făcând multe minuni, apărând dreapta credinţă ortodoxă împotriva numeroaselor erezii şi scriind mai multe canoane şi cărţi de învăţătură. În anul 379, când avea vârsta de 49 de ani, Sfântul Vasile cel Mare şi-a dat sufletul cu pace în mâinile Marelui Arhiereu Iisus Hristos şi se pomeneşte în întreaga Biserică la 1 ianuarie.

Iată, deci, cât de mare şi importantă este sărbătoarea de astăzi. Să ne rugăm lui Dumnezeu, Mântuitorul nostru, ca să ne înnoiască viaţa prin mai multă dragoste şi fapte bune, odată cu începerea unui an nou. Apoi să taie din inimile noastre tot păcatul, să binecuvinteze lumea cu pace prin rugăciunile Sfântului Vasile cel Mare şi ale tuturor sfinţilor şi să mântuiască sufletele noastre. Amin.

PREDICĂ
LA
DUMINICA DINAINTEA BOTEZULUI DOMNULUI

Ioan boteza în pustie, propovăduind botezul pocăinţei întru iertarea păcatelor

(Marcu 1, 4).

Iubiţi credincioşi,

Astăzi, la Duminica dinaintea Botezului Domnului vom vorbi despre botezul Sfântului Ioan Botezătorul, despre misiunea lui pe pământ şi ceva din învăţăturile lui. Spune Sfânta Evanghelie de azi că *Ioan Botezătorul era în pustie şi propovăduia botezul pocăinţei spre iertarea păcatelor.* Deci botezul lui pe care îl făcea la râul Iordan era un botez de pregătire pentru botezul creştin, pentru că cei botezaţi de el nu primeau nici Duh Sfânt şi nici iertarea păcatelor. Aceasta o spune şi Sfântul Apostol Pavel: *Ioan a botezat cu botezul pocăinţei, îndemnând poporul să creadă în Cel ce vine după dânsul* (Fapte 19, 4). El propovăduia pocăinţa şi iertarea păcatelor pe care avea să le ia de la Hristos prin botezul creştin, în numele Preasfintei Treimi.

Sfântul Ioan Botezătorul boteza numai cu apă pe cei ce veneau la dânsul, în timp ce ei îşi mărturiseau păcatele; şi îi învăţa, zicând: *Eu v-am botezat pe voi cu apă, iar Acela* - adică Hristos - *vă va boteza cu Duh Sfânt* (Marcu 1, 8). Prin misiunea sa, Sfântul Ioan Botezătorul plinea proorocia scrisă despre el cum că va fi *glasul celui ce strigă în pustie: Gătiţi calea Domnului, drepte faceţi cărările Lui* (Isaia 40, 3).

Dar de ce S-a botezat Iisus Hristos cu botezul lui Ioan? La această întrebare răspundem cu mărturia Sfântului Ioan Gură de Aur, care zice: „La botezul lui Ioan în apele Iordanului, el cerea tuturor pocăinţă". De aceea şi botezul lui era numit botezul pocăinţei. Cu toate acestea, lui Iisus Hristos nu I-a cerut Ioan pocăinţă. Dimpotrivă, în faţa Lui s-a simţit umilit, zicând că el însuşi avea nevoie a se boteza de către Iisus şi nu invers (Matei 3, 14). Nici nu-I putea cere, deoarece Iisus nu avea păcate, căci era zămislit din Duhul Sfânt, iar nu din poftă trupească, nici din poftă bărbătească (Ioan 1, 13). Deci Hristos nu moştenise păcatul strămoşesc. Dar nu avea nici păcate personale (Ioan 8, 46), după cum nu avea trebuinţă nici de o mai mare revărsare a Duhului Sfânt asupra Sa, ceea ce de altfel botezul lui Ioan nu I-o putea oferi.

Dar atunci de ce S-a botezat Hristos de la Ioan? Mai întâi pentru ca să-L facă cunoscut oamenilor, arătându-L lor şi zicând: *Iată Mielul lui Dumnezeu, Cel ce ridică păcatul lumii. Acesta este despre Care eu am zis: După mine vine un bărbat, Care a fost înainte de mine, fiindcă mai înainte de mine era* (Ioan 1, 29-30). Ioan L-a mărturisit oamenilor, iar acum Îl arată, pentru ca mărturisirea lui Ioan despre „Cel ce vine" după el (Luca 3, 16; Ioan 1, 27) să nu rămână îndoielnică. Tot acum Îl mărturisesc pe Iisus Dumnezeu-Tatăl, Care grăia din nor şi Sfântul Duh, coborât peste El în chip de porumbel (Matei 3, 16-17). De acum mulţimile nu mai aveau să pună la îndoială cele mărturisite de Ioan. Acum Iisus S-a făcut cunoscut, căci mai înainte nici chiar Ioan nu-L cunoscuse (Ioan 1, 31), căci îşi petrecuse viaţa în pustie, propovăduind şi botezând la Iordan şi mărturisind pe Hristos. În al doilea rând, Iisus a primit botezul de la Ioan *ca să se împlinească toată dreptatea* (Matei 3, 15). „Dreptate" înseamnă împlinirea poruncilor şi voiei lui Dumnezeu, iar „drept" este cel ce împlineşte aceste porunci (Luca 1, 6).

Deci S-a botezat Hristos de la Ioan, ca nimic din voia şi dreptatea lui Dumnezeu să nu rămână neîmplinită de El în cer şi pe pământ, singurul care împlineşte toată dreptatea.

Iată deci rolul botezului lui Ioan şi motivele pentru care S-a botezat Iisus Hristos de către el la Iordan. Botezul creştin de mai târziu „cu apă şi cu duh" (Ioan 3, 5) se face din alte motive şi are cu totul alt rost.

Iubiţi credincioşi,

Despre viaţa îngerească a Sfântului Ioan Botezătorul se spune în Sfânta Evanghelie de astăzi următoarele: *Şi era Ioan îmbrăcat cu haină din păr de cămilă şi brâu de curea împrejurul mijlocului său şi mânca acride şi miere sălbatică* (Marcu 1, 6). Vedeţi cum se nevoia Sfântul Ioan Botezătorul? Vedeţi ce mânca şi cum se îmbrăca? Vedeţi ce fel de botezător şi înaintemergător şi-a ales Hristos? Nu din oameni învăţaţi şi bogaţi; ci pe cel mai sărac dintre pământeni, care din pruncie trăia în munţi împreună cu îngerii şi cu fiarele sălbatice. Pe cel mai mare om născut din femeie, pe cel mai sfânt dintre sfinţi, căci era şi prooroc şi sfânt şi plin de har şi dascăl şi ascet şi botezător al lui Hristos. Căci Ioan nici mamă nu avea, nici casă, nici avere, nici pâine de mâncare, nici măcar cămaşă pe el, ci doar o haină aspră din păr de cămilă.

Dar dacă îmbrăcămintea şi hrana erau de mare ascet şi sfânt, apoi rugăciunea lui către Dumnezeu era cu totul îngerească. Deşi Sfintele Evanghelii nu ne spun cum se ruga Sfântul Ioan Botezătorul, trebuie să înţelegem măsura nevoinţelor duhovniceşti, pe măsura nevoinţelor trupeşti. Adică rugăciunea, privegherea de toată noaptea, cugetarea la cele cereşti, iubirea desăvârşită de Dumnezeu şi de oameni. Postul singur şi nevoinţa trupului nu pot mântui, fără osteneala şi râvna duhului, adică fără rugăciune, smerenie şi iubire. Iar amândouă unindu-se, fac din păcătoşi sfinţi şi din oameni îngeri pământeşti.

Sfântul Ioan Botezătorul era mărturisit de Însuşi Mântuitorul nostru Iisus Hristos ca cel mai mare om născut din femeie (Matei 11, 11). După har era prooroc şi cel dintâi văzător al Preasfintei Treimi, când a botezat pe Domnul în Iordan. Iar după sfinţenia vieţii era înger în trup, părinte al asceţilor şi cel mai mare ascet sau pustnic de pe pământ. Dar pentru a ajunge la o aşa de înaltă măsură de sfinţenie, Sfântul Ioan Botezătorul s-a nevoit 30 de ani în post şi rugăciune în munţii Iudeei, adică departe de păcatele şi ispitele lumii. Căci dacă nu fugim de cursele vrăjmaşului, cădem în păcate şi în osândă de moarte. Ce lucru minunat vedem la proorocul Ioan!

Fecioara Maria, pentru a se învrednici să-L nască pe Hristos, a petrecut 12 ani în post şi rugăciune în templul din Ierusalim. Iar Sfântul Ioan, pentru a se învrednici să boteze pe Fiul lui Dumnezeu în Iordan şi a se atinge cu dreapta sa de creştetul Mântuitorului, a trebuit să se nevoiască în pustie ca un înger timp de 30 de ani! Mare este şcoala rugăciunii şi a vieţii pustniceşti! Să mănânci acridă - un fel de muguri de copac - şi să scoţi din inimă rugăciune de foc. Să-ţi usuci trupul neprihănit cu post, cu metanii şi privegheri de toată noaptea, ca să devii vas al Duhului Sfânt, făclie de călăuză pentru cei mulţi şi Botezător al lui Hristos! Aşa a trăit Sfântul Ioan Botezătorul şi aşa s-a pregătit să mărturisească pe Hristos, să boteze pe Hristos, să-L arate lumii şi la urmă să-şi dea viaţa pentru adevăr şi dreptate. Vedeţi ce mare este puterea fecioriei, a smereniei şi a rugăciunii unită cu postul? Fericiţi sunt acei creştini care iubesc aceste dumnezeieşti virtuţi!

Pentru viaţa lui îngerească, Sfântul Ioan Botezătorul n-a fost pe pământ numai ascet, prooroc, înaintemergător şi botezător al lui Hristos. Ci a fost mărturisitor al Preasfintei Treimi. A fost, deopotrivă, învăţător şi dascăl, cu cuvântul şi fapta pentru noi toţi. El L-a arătat şi L-a mărturisit pe Hristos atât oamenilor de pe pământ, cât şi celor din iad, care aşteptau pe Mesia să-i izbăvească din întuneric. Aici pe pământ striga Ioan către oameni: *Faceţi, deci, roade vrednice de pocăinţă* (Matei 3, 8). Adică „pocăiţi-vă, mărturisiţi-vă păcatele şi credeţi în Evanghelie, ca să scăpaţi de mânia ce va să fie". Apoi le spunea: *Iată securea stă la rădăcina pomilor şi tot pomul care nu face roadă bună se taie şi se aruncă în foc* (Matei 3, 10). Orice om este un pom sădit de Dumnezeu pe pământ. Dacă face în viaţă fapte bune, el este pom roditor şi devine fiu al lui Dumnezeu după dar. Iar dacă nu face fapte bune, este un pom sălbatic pe care securea morţii şi a judecăţii îl taie şi-l scoate din grădina lui Dumnezeu.

Când Iisus Hristos Mântuitorul lumii venea la Iordan să Se boteze, Sfântul Ioan Îl arăta iarăşi oamenilor, zicând: *Iată Mielul lui Dumnezeu Cel ce ridică păcatul lumii* (Ioan 1, 29). El Îl asemăna pe Hristos cu mielul de jertfă, pentru că ştia, ca prooroc, că Se va jertfi pe cruce pentru mântuirea şi iertarea păcatelor lumii întregi. Sfântul Ioan a mărturisit celor ce veneau la el în pustiul Iordanului şi pe Duhul Sfânt, pe Care L-a văzut coborându-Se,

când boteza, peste Fiul lui Dumnezeu şi zicea: *Am văzut Duhul coborându-Se din cer ca un porumbel şi a rămas peste El* (Ioan 1, 32).

Aşa a mărturisit Ioan Botezătorul pe Hristos. Mărturisirea lui ni se adresează şi nouă celor de astăzi. Iar sfaturile şi învăţăturile lui ne povăţuiesc pe toţi pe calea pocăinţei şi a vieţii veşnice, spre Hristos. Fericiţi sunt creştinii care cred cu tărie în Dumnezeu, care împlinesc poruncile Sfintei Evanghelii date de Mântuitorul şi ascultă de preoţi şi de păstorii lor sufleteşti.

Iubiţi credincioşi,

Am vorbit astăzi la Duminica dinaintea Botezului Domnului puţine cuvinte despre Sfântul Ioan Botezătorul ca să ştiţi ce viaţă îngerească a trăit pe pământ, pentru care s-a învrednicit să boteze pe Domnul în apele Iordanului. Duminica de astăzi are scopul de a ne pregăti pentru marele praznic al Botezului Domnului.

Iată Ioan botează la Iordan cu botezul pocăinţei pe toţi care vin la el. Săraci şi bogaţi, ţărani şi orăşeni, simpli sau cărturari. El îi primeşte pe toţi, îi învaţă smerenia pocăinţei, le cere mărturisirea păcatelor, pe cei avuţi şi mândri îi mustră, apoi îi cufundă în râul Iordan şi le spune: *Eu v-am botezat pe voi cu apă, El însă vă va boteza cu Duh Sfânt* (Marcu 1, 8). Apoi le spune: *Vine în urma mea Cel ce este mai tare decât mine, Căruia nu sunt vrednic, plecându-mă, să-I dezleg cureaua încălţămintelor* (Marcu 1,7). Vedeţi cât de mare este smerenia lui Ioan? Ioan, cel mai mare om născut pe pământ, S-a smerit la Iordan înaintea Domnului şi Mântuitorului nostru Iisus Hristos, Care Însuşi S-a smerit pentru mântuirea întregii lumi. Să ne folosim creştineşte de smerenia Domnului şi de smerenia sfinţilor Lui.

Cu această inimă smerită pentru ale noastre păcate, cu împăcare creştinească şi dragoste, să întâmpinăm marele praznic al Botezului lui Hristos, slăvind pe Tatăl, pe Fiul şi pe Sfântul Duh. Amin.

PREDICĂ
LA
BOTEZULUI DOMNULUI
Despre Botezul creştin
(6 ianuarie)

În Iordan, botezându-Te Tu, Doamne închinarea Treimii S-a arătat...
(Troparul Botezului Domnului).

Iubiţi credincioşi,

Cu mila şi cu îndurarea lui Dumnezeu, iată am ajuns şi în anul acesta la prealuminatul praznic al Botezului Domnului. Acest sfânt şi mare praznic împărătesc se mai numeşte şi „Arătarea Domnului" sau „Epifania".

Dar pentru care pricină nu se zice Naşterii Domnului, Arătarea Lui, ci Botezului Domnului?

Acest lucru îl arată, desluşit şi luminat, dumnezeiescul părinte Ioan Gură de Aur, zicând că Hristos n-a ajuns cunoscut tuturor când S-a născut, ci când S-a botezat. Iar cum că mulţi nu-L cunoşteau şi nu ştiau cine era, să ascultăm pe Botezătorul Ioan care spune: *Se află în mijlocul vostru Acela pe Care nu-L ştiţi* (Ioan 1, 26). Dar pentru ce să ne mirăm că ceilalţi nu-L cunoşteau, când însuşi Botezătorul nu-L cunoştea până în ziua aceea? Căci zice: *Şi eu nu-L ştiam pe El, dar Cel ce m-a trimis să botez cu apă, Acela mi-a zis: peste Care vei vedea Duhul coborându-Se şi rămânând peste El, Acela este Cel ce botează cu Duh Sfânt* (Ioan 1, 33).

Pentru că am arătat că Botezul Domnului se mai numeşte şi Arătarea Domnului, este bine să ştim că două sunt arătările Dom-

nului. Iată ce spune Sfântul Ioan Gură de Aur în această privinţă: „Este necesar să arătăm dragostei voastre că nu este o singură Arătare a Domnului, ci sunt două arătări. Una este aceasta de acum care s-a împlinit la Botez, iar a doua este aceea care va să vină şi care se va face cu slavă mare la sfârşitul lumii". Astăzi am auzit pe marele Apostol Pavel vorbind despre amândouă arătările Domnului, în Epistola către Tit.

Despre arătarea cea de acum, spune: *Harul cel mântuitor al lui Dumnezeu s-a arătat tuturor oamenilor, învăţându-ne pe noi să lepădăm fărădelegea şi poftele lumeşti şi, în veacul de acum, să trăim cu înţelepciune, cu dreptate şi cu cucernicie* (Tit 2, 11-12). Iar despre cea viitoare, spune: *Aşteptând fericita nădejde şi arătarea slavei marelui Dumnezeu şi Mântuitorului nostru Iisus Hristos* (Tit 2, 13). Despre aceasta şi proorocul Ioil spune că *soarele se va preface în întuneric şi luna în sânge, mai înainte de a veni ziua Domnului cea mare şi înfricoşată* (Ioil 3, 4).

Astăzi, când prăznuim Botezul Domnului, se cuvine să arătăm câte sunt botezurile care au închipuit Botezul creştin de la începutul lumii şi care vor mai fi. După mărturia Sfântului Ioan Damaschin, opt sunt botezurile. Primul botez a fost potopul, pentru curmarea păcatului (Facere 7, 17-24). Al doilea botez a fost trecerea evreilor prin mare şi prin nor, căci norul este simbolul duhului, iar marea al apei (Ieşire 13, 22; I Corinteni 10, 2). Al treilea botez a fost botezul Legii Vechi, numit „tăierea împrejur". (Facere 17, 10-14).

Al patrulea este botezul lui Ioan, numit *botezul pocăinţei* (Matei 3, 1-11). Acest botez a fost introductiv şi conducea pe cei botezaţi la pocăinţă şi la credinţă în Hristos. Iată ce spune Sfântul Ioan Botezătorul: *Eu vă botez pe voi cu apă, dar Cel ce vine după mine vă va boteza cu Duh Sfânt şi cu foc* (Matei 3, 11; Luca 3, 16). Aşadar, Ioan pregătea şi curăţa mai dinainte cu apă, în vederea venirii Duhului Sfânt. Cu acest botez Însuşi Mântuitorul nostru Iisus Hristos S-a botezat de către Ioan (Matei 3, 13-17; Marcu 1, 9-11). Hristos S-a botezat în Iordan nu că avea nevoie de curăţire, ci pentru că Şi-a luat asupra Sa curăţirea mea şi *ca să zdrobească capetele balaurilor din apă*, cum spune psalmistul (Psalm 73, 14). Apoi, ca să se înece păcatul, ca să înmormânteze pe Adam cel vechi în apă şi să-l sfinţească pe botezător. Ca să împlinească

Legea, ca să descopere taina Treimii şi ca să ne dea nouă pildă şi exemplu cum să ne botezăm.

Al cincilea botez este botezul creştin prin apă şi prin Duhul Sfânt, instituit de Domnul nostru Iisus Hristos, prin cuvintele adresate ucenicilor Săi: *Mergând, învăţaţi toate neamurile, botezându-le în numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh* (Matei 28, 19). Acesta este cel mai mare botez din cele amintite până acum. El se face prin afundare în apă în numele Preasfintei Treimi şi este mântuitor pentru că iartă toate păcatele şi aduce în inimile noastre harul Sfântului Duh. Noi toţi ne botezăm cu acest botez desăvârşit prin apă şi prin Duh, fără de care nimeni nu se poate mântui. Se zice că Hristos botează „cu foc", pentru că a revărsat Duhul Sfânt peste Apostoli, în chipul limbilor de foc (Fapte 2, 1-4), după cum spune Însuşi Domnul: *Ioan a botezat cu apă, dar voi veţi fi botezaţi cu Duhul Sfânt, nu mult după aceste zile* (Fapte 1, 5).

Al şaselea botez, care este de o măsură cu Botezul creştin, prin apă şi prin Duh, este botezul prin pocăinţă şi prin lacrimi, adică Sfânta Spovedanie, prin care ni se dezleagă toate păcatele. Al şaptelea şi cel mai desăvârşit este botezul prin sânge şi mucenicie pentru dreapta credinţă, cu care Însuşi Hristos S-a botezat pe Cruce în locul nostru. El este foarte cinstit şi fericit, pentru că nu se mai pângăreşte a doua oară cu întinăciunea păcatului şi singur le poate înlocui pe toate celelalte.

Al optulea şi ultimul botez este focul cel veşnic de după judecata obştească. Acest botez nu este mântuitor, ci pe de o parte distruge răutatea şi păcatul, iar pe de altă parte pedepseşte necontenit (*Dogmatica*, cap.IV, p.247-252).

Iubiţi credincioşi,

După ce am arătat cele opt feluri de botezuri, este bine să vorbim mai pe larg despre importanţa botezului creştin ortodox.

Cel mai desăvârşit botez care curăţă păcatele noastre, este Botezul creştin, adică botezul prin apă şi Duh, pe care îl primim îndată după naştere. După învăţătura Domnului nostru Iisus Hristos, cine nu are acest botez nu poate să intre în Împărăţia cerurilor

(Ioan 3, 5). Să dăm câteva explicaţii despre Taina Sfântului Botez pe înţelesul tuturor.

Cine poate boteza? Dreptul de a boteza îl au numai episcopii şi preoţii (Canonul 46-50 Apostolic). La mare nevoie, ca pruncul să nu moară nebotezat, poate boteza şi un diacon, un călugăr simplu, un mirean - bărbat sau femeie - şi chiar părinţii copilului. Cum se săvârşeşte botezul de către mireni când copilul este în primejdie de moarte? Afundând pruncul de trei ori în apă curată şi rostind formula sfântă a Botezului: „Se botează robul (roaba) lui Dumnezeu (numele), în numele Tatălui, Amin; şi al Fiului, Amin; şi al Sfântului Duh, Amin. (Canonul 44-45 al Sfântului Nichifor). Dacă cel botezat rămâne în viaţă, preotul va completa slujba Botezului după rânduiala obişnuită, dar numai de la cufundare înainte; adică îl unge cu Sfântul Mir, citind rânduiala până la capăt (*Liturgica,* Bucureşti, 1877, p.183).

Botezul se săvârşeşte în pridvorul sau în pronaosul bisericii. Canoanele opresc săvârşirea Botezului atât în case, cât şi în paraclisele din casele particulare (Can. 31 şi 59 Sinod.VI ec.). Numai în cazuri foarte rare şi de mare nevoie, cum ar fi frig puternic, boală, pericol de moarte pentru prunc etc. se îngăduie săvârşirea Botezului în case. Cât despre timpul când se săvârşeşte Botezul, pentru prunci nu există zile sau ceasuri hotărâte ca nu cumva să moară nebotezaţi. Dacă pruncul moare nebotezat, părinţii lui sau preotul, din cauza căruia a murit neunit cu Hristos, săvârşeşte un păcat de moarte. Pentru cei morţi nebotezaţi, Biserica nu mai poate face nimic, rămânând toate la mila lui Dumnezeu. Dacă pruncul este firav şi există temerea că nu va trăi, el poate fi botezat îndată după naştere. Dacă pruncul este sănătos, Botezul se face de obicei la opt zile de la naştere, în orice zi de sărbătoare, după săvârşirea Sfintei Liturghii.

Cei ce vin sau sunt aduşi la botez trebuie să aibă naşi. Nimeni nu poate fi botezat cu sila, dacă este matur, şi este dator să aibă naşi ortodocşi. Naşii sunt persoanele în vârstă care însoţesc pe prunc la botez, răspunzând şi făcând cuvenita mărturisire de credinţă în locul şi în numele pruncului ce se botează. Ei sunt părinţii sufleteşti ai pruncului, care îl nasc duhovniceşte pentru o viaţă nouă în Duhul Sfânt, aşa cum părinţii l-au născut pentru o viaţă trupească. Naşii sunt totodată garanţi în faţa lui Dumnezeu şi

a Bisericii pentru finul ce se botează, că va fi crescut în credinţa creştină şi va fi un bun credincios. Naşul trebuie să fie creştin ortodox, să fie evlavios, iubitor de biserică, bun cunoscător al credinţei, în vârstă şi de acelaşi sex cu pruncul ce se botează. Nu pot fi naşi părinţii copilului. Este bine ca pentru fiecare nou botezat să fie numai un naş. Naşul este dator să se îngrijească de viaţa religioasă şi morală a finului şi la vremea cuvenită să-l înveţe rugăciuni, Crezul şi principalele învăţături de credinţă creştină ortodoxă. Să fie îndrumător în cele sufleteşti şi un exemplu viu, sârguindu-se să facă din el un vrednic mădular al Bisericii în care a intrat prin Botez. La rândul său, finul este dator să asculte pe naş şi să-l respecte la fel ca pe părinţii săi după trup.

Cei care iau parte cu atenţie la săvârşirea Botezului, trebuie să ştie că înainte de Botez se împlineşte rânduiala facerii catehumenului, adică se face pregătirea celui ce are să fie botezat. Această rânduială se face în pridvor, în faţa uşilor bisericii, deoarece cel nebotezat, nefiind încă spălat de păcatul strămoşesc, nu este mădular al Bisericii şi nici cetăţean al cerului, ale cărui uşi ni le deschide numai Taina Botezului. De aceea Botezul se numeşte uşa Tainelor. Slujba catehumenului are trei părţi: exorcismele, lepădările şi unirea cu Hristos.

Exorcismele sunt trei rugăciuni prin care preotul roagă pe Dumnezeu să izgonească de la catehumen toată puterea cea rea a diavolului. Lepădările şi unirea cu Hristos sunt formate din întreita lepădare a catehumenului sau a naşului - în numele catehumenului - „de satana şi de toate lucrurile lui", urmată de întreita lui asigurare că s-a unit cu Hristos. În timpul lepădărilor, catehumenul stă întors cu faţa spre apus, suflând şi scuipând într-acolo de trei ori, deoarece apusul închipuieşte locul de unde vine întunericul şi locul celui rău, a Satanei, care este numit şi „stăpânitorul întunericului" (Efeseni 6, 12), urmând astfel cuvintele Sfântului Apostol Pavel, care ne îndeamnă *să lepădăm lucrurile întunericului şi să ne îmbrăcăm în armele luminii* (Romani 13, 12). Catehumenul scuipă pe diavolul în semn că s-a lepădat cu totul de el şi de toate lucrurile lui, adică de păcat. Iar când catehumenul împreună cu naşul mărturiseşte unirea sa cu Hristos, o face cu faţa spre răsărit, căci într-acolo era sădit raiul (Facere 2, 8), din care au fost izgoniţi primii oameni în urma păcatului. Unirea cu Hristos se face prin

credinţă. Iar dovada este mărturisirea credinţei creştine prin rostirea de trei ori a Crezului de către catehumen, dacă este mare, sau de naş, în numele pruncului, şi nu de altcineva.

Prin exorcismele şi lepădările ce se fac la Botez, nu înseamnă că Biserica socoteşte pe cel venit să se boteze ca stăpânit cu adevărat de diavol, cum sunt cei îndrăciţi sau cei munciţi de duhuri rele. Ele vor să spună numai că cel ce nu are încă pe Hristos, se află în robia păcatului şi deci în puterea diavolului care stăpâneşte pe cei robiţi de păcat sau pe cei din afara harului (Efeseni 2, 1-3). Din această robie îl eliberează Biserica pe catehumen prin exorcisme şi lepădări, trecându-l sub puterea lui Hristos, Stăpânul nostru cel adevărat şi bun.

Iată şi părţile cele mai de seamă ale Botezului. Prima parte este sfinţirea apei pentru botez. A doua parte este ungerea cu untdelemnul bucuriei (Psalm 44, 9), pe frunte, pe piept, pe spate, la urechi, la mâini şi la picioare. Acest untdelemn este binecuvântat înainte de preot prin rugăciuni deosebite şi din el se pune şi în cristelniţă, de trei ori, cruciş. Ungerea aceasta însemnează mai multe lucruri în sens duhovnicesc. Astfel, untdelemnul fiind rodul măslinului, ungerea cu el este semn al milei şi al bunătăţilor dumnezeieşti, prin care catehumenul a fost izbăvit de noianul păcatelor. Acest untdelemn sfinţit ne aduce aminte de ungerea cu care erau unşi în Legea Veche arhiereii, împăraţii şi proorocii şi cu care a fost uns Însuşi Mântuitorul, numit „Unsul Domnului" (I Regi 10, 1-6); Isaia 61, 1; Luca 4, 18). La această ungere ne-a făcut şi pe noi părtaşi, căci însuşi numele de creştin vine de la cuvântul grecesc „Hristos", care înseamnă „Uns". Ungerea de la Botez mai închipuieşte şi aromatele cu care a fost uns trupul Domnului înainte de îngropare, deoarece catehumenul va închipui, prin afundarea în apă, îngroparea împreună cu Hristos şi învierea împreună cu El.

A treia parte a Botezului este însăşi săvârşirea Tainei, adică întreita afundare a pruncului în apă sfinţită, în numele Preasfintei Treimi. Acum preotul ia pruncul în mâini şi, ţinându-l drept, caută spre răsărit şi îl afundă de trei ori, zicând la prima afundare: „Botează-se robul lui Dumnezeu (numele), în numele Tatălui, Amin"; la a doua afundare: „şi al Fiului, Amin"; iar la a treia afundare: „şi al Sfântului Duh, Amin".

Această întreită afundare arată, pe de o parte, că temeiul credinţei noastre este Sfânta Treime, iar pe de altă parte, închipuieşte cele trei zile petrecute de Domnul în mormânt (Matei 12, 40). Prin afundarea în apă se închipuieşte totodată moartea noastră pentru viaţa în păcate de până aici şi îngroparea noastră cu Hristos. Iar ieşirea din apă închipuieşte învierea noastră împreună cu Hristos, pentru viaţa cea nouă întru El.

Prin Botez, spălându-ne păcatele, ne facem astfel părtaşi morţii şi învierii lui Hristos, devenim membri ai Bisericii şi intrăm într-o viaţă nouă. Îndată după Botez cel botezat mai primeşte încă două Sfinte Taine. Adică ungerea cu Sfântul Mir, prin care pruncul se miruieşte pe toate părţile trupului, când preotul rosteşte cuvintele: „Pecetea harului Duhului Sfânt", şi apoi Sfânta Împărtăşanie. Prin ungere noul botezat primeşte pecetea şi darul Duhului Sfânt, devenind membru al Bisericii, iar prin Sfânta Împărtăşanie se uneşte cu Trupul şi Sângele lui Hristos.

Astfel, suntem morţi pentru păcat şi viem pentru Dumnezeu (Romani 6, 3-11). Cristelniţa şi apa botezului sunt pentru noi mormânt şi maică duhovnicească, născându-ne pentru Hristos şi ţinând astfel locul pântecelui preacurat al Fecioarei, din care S-a născut Domnul.[1)]

Iubiţi credincioşi,

Am vorbit câteva cuvinte despre Botezul lui Hristos şi despre Taina Sfântului Botez, prin care devenim fii ai Bisericii şi fii ai lui Dumnezeu după har.

Cu adevărat, mare este sărbătoarea de astăzi. Căci astăzi pentru prima dată ni se arată la Iordan cele trei persoane ale Preasfintei Treimi. Astfel, Fiul, smerindu-se, se botează în Iordan de la Ioan; Tatăl grăieşte din ceruri, zicând: *Acesta este Fiul Meu cel iubit întru Care am binevoit*, iar *Duhul Sfânt se pogoară ca un porumbel peste Iisus Hristos* (Matei 3, 16-17). Deci, astăzi ni s-a descoperit mai luminat taina Preasfintei Treimi. Astăzi cerurile s-au deschis şi Duhul lui Dumnezeu S-a odihnit la Iordan peste

1) Sf. Simion Tesalonicul, *Despre Sfintele Taine*, cap. 62,63,64, pp. 77-80; şi *Învăţătura de Credinţă Ortodoxă*, Bucureşti, 1952, p. 326-331.

Fiul. Astăzi Stăpânul Se smereşte şi cere să fie botezat de slugă. Astăzi Cel fără de păcat primeşte botezul pocăinţei de la Ioan, ca să ne înveţe pe noi taina pocăinţei, a mărturisirii şi a spălării păcatelor prin căinţă şi lacrimi.

Astăzi se sfinţeşte apa Iordanului şi toate apele şi izvoarele pământului. Astăzi se sfinţeşte aghiasma mare prin semnul Crucii şi prin pogorârea darului Sfântului Duh. Deci să mulţumim lui Dumnezeu că am ajuns cu bucurie la praznicul acesta mare al Bobotezei şi să ducem cu evlavie sfânta aghiasmă în casele noastre. Prin ea ne sfinţim cu toţii, se sfinţesc casele şi fântânile noastre şi se izgonesc duhurile rele cu puterea Duhului Sfânt.

Astăzi Hristos, Mântuitorul nostru iese în public la vârsta de 30 de ani. Se arată lumii, se pregăteşte să vestească pe pământ Evanghelia mântuirii şi vine să caute şi să mântuiască sufletele noastre. Să coborâm şi noi astăzi la Iordan, adică să venim la biserică. Biserica este casa lui Dumnezeu. Aici este Iordanul şi apa cea vie care spală, adapă, dă viaţă şi înnoieşte lumea. Aici este Tatăl şi Fiul şi Duhul Sfânt împreună cu toţi sfinţii.

Să ieşim întru întâmpinarea lui Hristos. Dar pentru aceasta se cere să ne căim de păcatele făcute, să ne spălăm în apele Iordanului, adică să spălăm păcatele prin spovedanie şi lacrimi de pocăinţă. Apoi să ne împăcăm unii cu alţii, că *dragostea acoperă mulţime de păcate*. Să ascultăm glasul Tatălui, Care ne grăieşte din cer; să ne înfricoşăm de smerenia Fiului, Care Se botează de către Ioan în Iordan şi să odihnim în inimile şi casele noastre porumbelul Duhului Sfânt.

Deci, închinându-ne cu credinţă şi evlavie Preasfintei Treimi, să cântăm împreună cu Biserica această sfântă cântare: *În Iordan botezându-Te Tu, Doamne, închinarea Treimii S-a arătat; că glasul Părintelui a mărturisit Ţie, Fiu iubit pe Tine numindu-Te. Şi Duhul în chip de porumb a adeverit întărirea cuvântului. Cel ce Te-ai arătat, Hristoase Dumnezeule şi lumea ai luminat, mărire Ţie!* Amin.

PREDICĂ
LA
DUMINICA DUPĂ BOTEZUL DOMNULUI
Despre paza de primejdii

Cel înţelept vede primejdia şi se ascunde
iar cel simplu trece mai departe şi suferă
(Pilde 14, 16).

Iubiţi credincioşi,

Oare pentru care pricină Mântuitorul nostru Iisus Hristos, după ce a auzit că marele prooroc Ioan Botezătorul a fost închis în temniţă de către Irod, a lăsat Iudeea şi a plecat în ţinutul Galileei? Oare i-a fost frică lui Hristos de Irod că Îl va prinde ca şi pe Ioan şi îl va duce în temniţă? Dar cum s-ar fi putut teme de om Acela de Care se cutremură cerul şi pământul şi se înfricoşează serafimii şi heruvimii şi toate puterile „cele cereşti şi cele de pe pământ, şi cele de dedesubt"? (Filipeni 2, 10). Deci care a fost pricina că Mântuitorul, după prinderea Sfântului Ioan Botezătorul, a părăsit Iudeea şi a mers în Galileea?

Ca să înveţe pe ucenicii Săi şi pe noi toţi să ne ferim din calea primejdiilor şi de vrăjmaşi. De aceea le zicea uneori ucenicilor Săi: *Păziţi-vă de oameni, căci ei vor pune pe voi mâinile şi vă vor da pe mâna sinedriştilor şi în sinagogile lor vă vor bate pe voi* (Matei 10, 17). Iar altă dată le zicea: *Când vă vor izgoni pe voi dintr-o cetate, fugiţi în cealaltă* (Matei 10, 23).

Deci Mântuitorul Se fereşte din calea primejdiilor ca să ne dea nouă pildă nu numai cu cuvântul, ci şi cu fapta, că trebuie a

ne păzi şi a fugi din calea primejdiilor, spre a nu da loc mâniei celor ce ne prigonesc, pentru ca astfel să ne izbăvim de moarte sufletul şi viaţa.

În Sfânta Evanghelie de azi sunt încă şi alte pricini pentru care Mântuitorul a mers din Iudeea în Galileea. Dar noi, în predica de azi, ne vom ocupa mai mult de pricina arătată mai sus, adică vom vorbi mai pe larg despre paza de primejdie. Despre acest lucru Sfânta şi dumnezeiasca Scriptură ne învaţă, zicând: *Mergi poporul Meu, încuie uşa ta, ascunde-te puţin, cât de cât, până va trece mânia Domnului* (Isaia 26, 20).

Aşadar, fraţii mei, dacă vom călători cu mintea noastră prin dumnezeiasca Scriptură, vom găsi multe pilde despre aleşii şi sfinţii lui Dumnezeu care în viaţa lor pământească s-au ferit din calea primejdiilor. Astfel, vedem că Avraam, când a mers în Gherara, văzând că Sarra, femeia sa, era frumoasă la chip, spre a se păzi de primejdia morţii - căci se temea să nu-l ucidă pe el oamenii din cetăţi spre a-i lua soţia -, a declarat că Sarra îi este soră, nu soţie. Dar Preabunul Dumnezeu Care apără pe aleşii Săi, trimiţând un înger la împăratul Abimelec (care o luase pe Sarra, soţia lui Avraam), i-a zis în somn să nu se atingă de Sarra căci este soţia lui Avraam şi este soţie de prooroc. Astfel a izbăvit Dumnezeu pe Avraam de primejdia morţii (Facere 20, 1-8). Patriarhul Iacob, înţelegând de la mama sa că fratele său, Isav voia să-l omoare din zavistie, a luat binecuvântare de la tatăl lui şi a fugit din faţa fratelui său în Mesopotamia, la Laban, fratele mamei sale, care se găsea în Haran (Facere 27, 41-45).

La fel Moise, văzându-se descoperit că a ucis pe egiptean şi înţelegând că Faraon căuta să-l ucidă pentru fapta aceasta, a fugit de la faţa lui şi s-a dus în pustiul Madiamului. Aici s-a căsătorit şi de aici a fost chemat de Dumnezeu spre a scoate poporul ales din robia Egiptului (Ieşire 2, 14-25). Proorocul şi împăratul David a fugit şi s-a ascuns de furia împăratul Saul care îl zavistuia şi căuta să-l omoare (I Regi 20, 1; 21, 1-10). Încă şi marele Prooroc Ilie Tezviteanul, care cu rugăciunea sa către Dumnezeu a coborât foc din cer şi l-a încuiat ca să nu plouă trei ani şi şase luni, a fugit şi el de furia Izabelei care căuta să-l omoare (III Regi 19, 1-9).

Iubiţi credincioşi,

Dar şi în Legea Harului vedem cum Domnul nostru Iisus Hristos, chiar de la naştere, ne-a dat pildă să ne ferim de primejdia morţii. Când El era în scutece, a fugit de mânia lui Irod, care căuta să-L piardă. Iată ce zice dumnezeiasca Evanghelie: *După plecarea magilor, iată îngerul Domnului se arată în vis lui Iosif, zicând: Scoală-te, ia Pruncul şi pe mama Lui şi fugi în Egipt şi stai acolo până îţi voi spune, fiindcă Irod are să caute Pruncul ca să-L ucidă. Şi sculându-se Iosif a luat noaptea Pruncul şi pe mama Lui şi a plecat în Egipt* (Matei 2, 13-14).

La fel şi dumnezeieştii Apostoli, având învăţătură de la Domnul în această privinţă, se ascundeau şi se păzeau de primejdii şi fugeau din faţa acelora care căutau să le facă rău. Acest lucru ni-l arată Sfânta Evanghelie, care zice: *Fiind seară, în ziua cea dintâi a săptămânii* (Duminica) *şi uşile fiind încuiate, unde erau adunaţi ucenicii de frica iudeilor, a venit Iisus şi a stat în mijlocul lor şi le-a zis: Pace vouă!* (Ioan 20, 19).

Cine ar putea spune despre prigoanele şi suferinţele marelui Apostol Pavel şi de câte ori s-a ferit el de primejdiile care îl ameninţau din toate părţile, pe uscat şi pe mare, ca să scape cu viaţă? Oare nu a primit el poruncă de la Însuşi Mântuitorul să se ferească de ura şi furia iudeilor, când a venit în Ierusalim? Că îi zicea Hristos: *Grăbeşte-te şi ieşi în grabă din Ierusalim, pentru că nu vor primi mărturisirea ta despre Mine* (Fapte 22, 18). La fel s-a ferit Pavel de primejdia morţii când patruzeci de iudei s-au sfătuit cu jurământ că nu vor mânca nimic până nu-l vor omorî (Fapte 23, 12-24).

Dar sfinţii ierarhi şi mărturisitori ai Bisericii lui Hristos, câte chinuri n-au suferit pentru dragostea lui Hristos şi apărarea dreptei credinţe? De câte ori erau ameninţaţi cu închisori, cu bătăi şi cu moarte, ei se fereau pe cât puteau de primejdii şi de vrăjmaşii care căutau în tot felul să-i chinuiască şi să le ia viaţa.

Cine nu a auzit de necazurile, de viaţa cea zbuciumată şi de prigoanele cele îndelungate pe care le-a răbdat marele ierarh al lui

Hristos, Atanasie al Alexandriei? Că de cinci ori a fost scos din scaunul său şi exilat de ereticii arieni, răbdând 46 de ani numai prigoane şi primejdii pentru apărarea dreptei credinţe şi marea dragoste pe care o avea pentru Biserică şi pentru Mântuitorul nostru Iisus Hristos, cum citim în Vieţile Sfinţilor din 18 ianuarie. Sfântul Gherman, patriarhul Constantinopolului, fiind izgonit de împăratul iconoclast Leon Armeanul, s-a dus şi a stat ascuns în casa părinţilor săi, unde a plâns mult starea jalnică de prigoană a Bisericii din acea vreme. Aici a şi murit în surghiun, în anul 733 la 12 mai.

La fel a fugit din calea primejdiei şi Sfântul Maxim Mărturisitorul, care, fiind ameninţat de ereticii monoteliţi, a lăsat curtea împăratului Iraclie, a îmbrăcat schima monahală şi, în singurătate, se ruga lui Dumnezeu neîncetat pentru liniştea furtunii ce se abătuse asupra Bisericii dreptmăritoare din partea cumpliţilor eretici, suferind multe chinuri şi izgoniri pentru dreapta credinţă, cum spune în viaţa lui din 21 ianuarie.

Dar nu numai de primejdiile care ameninţau viaţa trupului fugeau creştinii şi sfinţii, ci şi de primejdiile ce le ameninţau mântuirea sufletului, se fereau pe cât puteau. Aşa, Sfântul Ilarion cel Mare, unul din marii luminători ai lumii, temându-se de onorurile şi marea cinste ce i-o aduceau oamenii pentru viaţa lui îngerească şi pentru minunile ce le făcea cu puterea lui Hristos, a fugit din pustiul Alexandriei şi s-a ascuns în pustiul Oasis, ca să scape de slava deşartă a acestei lumi.

Dar, văzând că şi aici a devenit cunoscut şi slăvit de oameni, care îl cinsteau ca pe un prooroc şi tămăduitor de boli, a fugit de primejdia slavei deşarte şi s-a dus în Dalmaţia; apoi, s-a dus în Cipru, unde a vindecat pe mulţi demonizaţi cu rugăciunea şi cu semnul Sfintei Cruci. De aici, făcându-se cunoscut şi slăvit de oameni, s-a retras într-un loc pustiu, la 12 mile de mare, unde a adormit în Domnul în anul 377, având 80 de ani. La fel şi Cuviosul Martinian a fugit toată viaţa sa, de orice prietenie cu femei, pentru a nu-şi pierde curăţia trupului şi mântuirea sufletului, cum scrie în Vieţile Sfinţilor din 13 februarie. Şi câţi dintre sfinţi n-au făcut la fel!

Iubiţi credincioşi,

Până aici am adus mărturii de la sfinţii şi aleşii lui Dumnezeu, care au trăit înainte de Lege, apoi în Legea Veche şi în Legea Harului, care în diferite locuri şi vremi au fugit şi s-au ferit de primejdiile oamenilor răi, de prigoane şi de tot felul de ispite trupeşti şi sufleteşti, dând loc mâniei şi răzbunării ce era asupra lor. Dar să ştiţi că două au fost pricinile binecuvântate de Dumnezeu, când sfinţii fugeau şi se păzeau din calea primejdiilor şi a morţii.

Întâia pricină a fost însăşi dumnezeiasca Scriptură şi învăţătura Mântuitorului din Sfânta Evanghelie care îi învăţa să facă acest lucru. A doua pricină pentru ferirea şi paza noastră din faţa primejdiilor şi a ispitelor, este întemeiată pe porunca dragostei de care atârnă toată Legea şi proorocii (Matei 22, 36-40). Căci cel ce se fereşte de primejdii şi de căderea în păcate se izbăveşte şi pe sine şi pe aproapele de moarte şi de osândă. Iar când nu voiesc să fug de primejdia ce îmi stă înainte din partea celui ce mă urăşte şi vrea să se răzbune pe mine, atunci cum iubesc eu pe fratele meu ca pe mine însumi? Arătat este că mă iubesc pe mine mai mult decât pe acela ce-mi voieşte răul sau mă lenevesc şi nu bag în seamă mântuirea aceluia. Prin aceasta nu bag în seamă porunca apostolească ce zice: *Nimeni să nu caute ale sale, ci fiecare pe ale aproapelui* (I Corinteni 10, 24). Apoi, prin această nebăgare de seamă, călcăm porunca cea mai mare din Lege care zice: *Să iubeşti pe aproapele tău, ca pe tine însuţi* (Matei 22, 39). Deci arătat este că porunca feririi de primejdii şi de ispite, se întăreşte pe porunca dragostei, iar îngăduirea în primejdii şi în prigoane, după voia noastră, când putem să ne ferim de ele, este lepădarea dragostei, fiindcă se face pricină de sminteală şi de osândă aproapelui nostru.

Dar poate că va zice cineva: „Oare trebuia ca Sfinţii Apostoli, mucenicii şi dascălii Bisericii să fugă de frica necredincioşilor, să se ascundă în pustie şi să nu propovăduiască Evanghelia lui Hristos ca să nu sminteasă pe iudei şi pe păgâni?" Nicidecum nu trebuia să înceteze propovăduirea Evangheliei, căci Însuşi Mântuitorul nostru Iisus Hristos i-a trimis să predice Evanghelia în toată lumea, zicând: *Mergeţi în toată lumea şi propovăduiţi Evan-*

ghelia la toată zidirea. Cel ce va crede şi se va boteza se va mântui, iar cel ce nu va crede se va osândi (Marcu 16, 15-16).

Deci, cum este mai bine să facem? Să mărturisim pe Hristos şi să apărăm dreapta credinţă în vreme de pace, iar în vreme de primejdie să fugim? Nu, nicidecum! Noi suntem datori să-L mărturisim pe Hristos prin cuvânt, prin cult şi prin viaţa noastră „cu timp şi fără timp", până la sfârşitul vieţii. Numai în momente de mare primejdie, de ură, de răzbunare, de ispite şi încercări peste putere suntem datori să ocolim ispitele, să ne ferim din calea celor răi, ca şi pe ei să-i izbăvim de păcate şi noi să putem lucra mai departe în Biserica lui Hristos.

În asemenea încercări ne va acoperi Dumnezeu de cursele celui rău şi ne va învăţa ce trebuie să facem. În toate să avem dreaptă socoteală şi să ne rugăm mai mult că nu vom rămâne fără de răspuns. De altfel, Mântuitorul ne spune ce trebuie să facem, când zice: *Veţi fi urâţi de toţi pentru numele Meu, dar cel ce va răbda până la sfârşit, acela se va mântui* (Matei 10, 22). Iar când nu mai putem răbda, să împlinim cuvântul Evangheliei care zice: *Când vă urmăresc pe voi în cetatea aceasta, fugiţi în cealaltă* (Matei 10, 23).

Dacă ni se cere jertfa supremă pentru Hristos, să o primim cu bucurie, fără teamă, după cum ne învaţă Domnul: *Nu vă temeţi de cei ce ucid trupul, iar sufletul nu pot să-l ucidă* (Matei 10, 28). Iar a ne ruşina să-L mărturisim pe Hristos, sau a ne lepăda de El de frică sau din interes, săvârşim cel mai greu păcat pe pământ împotriva Duhului Sfânt şi dacă nu ne pocăim ca Petru, cu lacrimi de foc nu ne putem mântui. Aceasta ne-o spune Hristos în cuvintele: *Oricine va mărturisi pentru Mine înaintea oamenilor, voi mărturisi şi Eu pentru el înaintea Tatălui Meu, Care este în ceruri. Iar cel ce se va lepăda de Mine înaintea oamenilor şi Eu Mă voi lepăda de el înaintea Tatălui Meu, Care este în ceruri* (Matei 10, 32-33).

Sfântul Ioan Gură de Aur ne dă un sfat foarte bun în această privinţă: „Când eşti în faţa a două păcate şi unul este mai mic iar altul mai mare, atunci, de eşti silit, fă păcatul cel mic ca să nu-l faci pe cel mare..." Eu trebuie să fug din calea primejdiei, când această fugă a mea nu-mi vatămă mântuirea sufletului meu, nici mântuirea aproapelui. Iar când fuga mea îmi aduce primejdia

morţii sufletului, adică îmi este în primejdie mântuirea mea, atunci nu trebuie să fug şi să mă ascund, ci să stau tare în răbdare, cu nădejdea în Dumnezeu, gata să sufăr toate până la sfârşit spre a mă mântui, după cuvântul Domnului: *Întru răbdarea voastră veţi dobândi sufletele voastre* (Luca 21, 19) Şi iarăşi: *Cine va răbda până la sfârşit, acela se va mântui* (Matei 10,22).

Un cuvios părinte din Patericul egiptean dădea ucenicului său următorul sfat în această privinţă: „Când vei vedea întărâtarea, tulburarea şi venirea păgânilor asupra creştinilor, atunci fugi şi tu şi te ascunde pe cât vei putea, dar să nu te dai pe tine în mâinile păgânilor prigonitori, părându-ţi-se că mare şi bun lucru vei face de te vei da singur în mâinile lor. Că Dumnezeu nu voieşte cele ce sunt mai presus de putinţa noastră, măcar că unii din sfinţii mucenici singuri de bunăvoia lor s-au dus şi s-au dat în mâinile prigonitorilor. Însă făceau aceasta prin oarecare descoperire dumnezeiască. Iar tu, când ţi se va întâmpla fără voia ta să cazi cumva în mâinile păgânilor prigonitori, atunci cu bună nădejde în Iisus Hristos să rabzi vitejeşte toate ispitele şi muncile ce ţi se vor întâmpla, până la moarte. Iar cel ce nu fuge de ispite, ci se dă singur de bunăvoia sa într-însele, acela să piară într-însele, că noi avem poruncă să ne păzim de ispite pe cât vom putea şi să ne rugăm pururea lui Dumnezeu, zicând: „Doamne, nu ne duce pe noi în ispite" (*Pateric*, Cap.XI, „Despre răbdare", ed. 1993, p.343).

Iubiţi credincioşi,

Am vorbit în Duminica de astăzi despre felul cum trebuie să ne păzim de ispite în viaţă şi cum să le primim când cădem în primejdii şi ispite fără voia noastră. A fugit Fecioara cu Pruncul Iisus în Egipt de frica lui Irod, după rânduiala proniei divine, ca să ne înveţe pe noi a ocoli ispitele, ca să nu cădem în ele şi să murim. Apoi, ca să înţelegem că Biserica creştină încă din faşă a fost persecutată şi va fi persecutată până la sfârşitul veacurilor. A plecat Domnul din Iudeea în Galileea, când a auzit că Irod l-a închis pe Ioan, ca să Se smerească Împăratul Ceresc în faţa unui împărat pământesc. Dar aceasta a fost voia Mântuitorului pentru a-Şi alege apostoli dintre pescarii galileeni. S-a rugat Domnul în

Ghetsimani, zicând: *Părintele Meu, de este cu putinţă, să treacă de la Mine paharul acesta! Însă nu precum voiesc Eu, ci precum Tu voieşti*" (Matei 26, 39). S-a rugat Hristos ca Om să treacă de la El paharul morţii, care este tuturor prea amar şi înfricoşat; dar Dumnezeu n-a îndepărtat de la El paharul, căci voia să răscumpere lumea prin jertfa Fiului Său de pe cruce.

A stat Ioan ascuns în munţii Iudeei 30 de ani, de frica lui Irod. Dar după ce s-a umplut de harul Duhului Sfânt, s-a dus la Iordan să boteze pe Hristos şi să arate lumii pe Mielul lui Dumnezeu, vestind tuturor botezul pocăinţei. Apoi a fost îndemnat de Dumnezeu să-l mustre pe Irod că trăia în desfrânare cu femeia fratelui său. Şi n-a tăcut Botezătorul nici când a fost aruncat în temniţă, până ce Irod i-a tăiat capul. Sfinţii Mucenici Gheorghe, Dimitrie, Mina, Varvara, Ecaterina, Irina, Sebastian, Pantelimon şi mulţi alţii erau creştini pe ascuns şi nimeni nu ştia că ei cred în Hristos. Iar când au fost descoperiţi de păgâni că nu se închină idolilor, atunci au răbdat cele mai grele chinuri şi moarte, dar de Hristos nu s-au lepădat.

La fel făceau şi înaintaşii noştri precum Mircea cel Bătrân, Ştefan cel Mare şi sfânt, Constantin Brâncoveanu şi ceilalţi toţi. Când veneau păgânii să ne jefuiască ţara ei se fereau din calea lor, sau le dădeau daruri ca să se ducă cu pace înapoi. Dar când vedeau că păgânii vor să ne ocupe ţara, că strică sfintele biserici şi silesc pe creştini să se lepede de Hristos, atunci ieşeau la luptă din munţi, din codri şi cu ajutorul lui Dumnezeu îi biruiau şi-i alungau cu ruşine afară.

Tot aşa să facem şi noi, fraţi creştini. Să nu ne aruncăm cu mândrie în ispite, în primejdii şi osteneli trupeşti şi sufleteşti peste puterile noastre şi fără voia şi sfatul părinţilor noştri sufleteşti, ca nu cumva să cădem în păcate de moarte sau în boală şi deznădejde din cauza neascultării şi încrederii în noi. Ci toate să le facem cu rugăciune, cu sfat, cu răbdare, cu smerenie şi dreaptă socoteală şi atunci nu vom greşi. Să ne ferim cu înţelepciune de boală, cruţându-ne viaţa şi sănătatea spre binele nostru şi al tuturor. Iar dacă Dumnezeu ne rânduieşte boală şi suferinţă, s-o primim fără cârtire, zicând: *Doamne, facă-se voia Ta.*

Să ne ferim de ispitele trupeşti şi de acele persoane care ne smintesc sau ele se smintesc de noi, ca să nu cădem în desfrânare.

Dar dacă, fără voia noastră pătimim o asemenea ispită, să cerem ajutorul lui Dumnezeu, însemnându-ne cu Sfânta Cruce şi vom scăpa de ispită. Să ne ferim şi de omul rău, certăreţ, beţiv şi hulitor, ca nu cumva să-l supărăm cu prezenţa noastră sau cu vreun cuvânt şi să înjure, să smintească, să lovească pe cineva sau să hulească pe Dumnezeu, iar noi să ne osândim pentru aceasta.

Să ne ferim a nu sminti pe cineva cu îmbrăcămintea noastră, cu faptele şi vorbele noastre sau cu sfatul rău, că de toate vom da socoteală; să nu uităm că de cade cineva în vreun păcat din cauza noastră, vom da socoteală de sufletul lui. Sau dacă noi nu fugim din calea primejdiilor, a ispitelor şi a oamenilor răi, vom cădea negreşit în păcat şi vom da greu răspuns înaintea lui Dumnezeu. Acesta este şi înţelesul cuvintelor din rugăciunea Tatăl nostru: *Şi nu ne duce pe noi în ispită!* Adică cerem să nu ne lase Tatăl să cădem în ispite şi curse ale păcatelor peste puterile noastre, ca să nu murim.

Să-L rugăm deci pe Bunul nostru Dumnezeu să ne izbăvească de primejdii, de suferinţe şi ispite peste puterile noastre, să ne scape de cursele diavolilor care ni se întind peste tot, să ne înveţe ce trebuie să facem şi cum să ne izbăvim în vremea ispitelor, îndreptându-ne paşii vieţii pe calea mântuirii. Amin.

PREDICĂ

LA

ÎNTÂMPINAREA DOMNULUI

(2 februarie)

Acum slobozeşte pe robul Tău, Stăpâne, după cuvântul Tău, în pace, că văzură ochii mei mântuirea Ta... (Luca 2, 29-32).

Iubiţi credincioşi,

Astăzi când se împlinesc 40 de zile de la Naşterea Mântuitorului nostru Iisus Hristos, prăznuim unul din cele douăsprezece praznice împărăteşti, cunoscut sub numele de „Întâmpinarea Domnului".

Despre acest moment principal din viaţa pământească a lui Hristos spune Sfântul Evanghelist Luca următoarele: *Când s-au împlinit zilele curăţirii lor, după Legea lui Moise, L-au adus pe Prunc la Ierusalim, ca să-L pună înaintea Domnului, precum este scris în Legea Domnului, că orice întâi născut de parte bărbătească să fie închinat Domnului şi să dea jertfă, precum s-a zis în Legea Domnului, o pereche de turturele sau doi pui de porumbel* (Levitic 12, 2-8; Ieşire 13, 2-12; Numerii 3, 13; 8, 16).

Şi iată era un om în Ierusalim, cu numele Simeon; şi omul acesta era drept şi temător de Dumnezeu, aşteptând mângâierea lui Israel, şi Duhul Sfânt era asupra lui. Şi lui se vestise de către Duhul Sfânt că nu va vedea moartea până ce nu va vedea pe „Hristosul Domnului". Şi din îndemnul Duhului a venit în templu. Şi când părinţii au adus înăuntru pe Pruncul Iisus, ca să facă pentru El după obiceiul Legii, el L-a primit în braţele sale şi a binecuvântat pe Dumnezeu şi a zis: *Acum slobozeşte pe robul Tău,*

Stăpâne, după cuvântul Tău, în pace, că văzură ochii mei mântuirea Ta, care ai gătit-o înaintea feţei tuturor popoarelor; lumină spre descoperirea neamurilor şi slavă poporului Tău Israel.

Iar Iosif şi mama Lui se mirau de ceea ce se vorbea despre Prunc. Şi i-a binecuvântat Simeon şi a zis către Maria, mama Lui: *Iată Acesta este pus spre căderea şi spre ridicarea multora din Israel şi ca un semn care va stârni împotriviri, şi prin sufletul tău va trece sabie, ca să se descopere gândurile din multe inimi* (Luca 2, 34).

Aşadar, astăzi se împlinesc 40 de zile de la naşterea Domnului. Astăzi este adus la templul din Ierusalim Pruncul Iisus să fie închinat lui Dumnezeu-Tatăl, după rânduiala Legii Vechi. Astăzi Fiul lui Dumnezeu întrupat este purtat în braţe de către Fecioara Maria şi de bătrânul Simeon. Astăzi Simeon vede cu ochii pe Iisus Hristos Mântuitorul lumii şi de bucurie strigă: *Acum slobozeşte pe robul Tău, Stăpâne, după cuvântul Tău, în pace, că văzură ochii mei mântuirea Ta!* Mare a fost bucuria Maicii Domnului că S-a învrednicit să nască pe Hristos. Mare a fost bucuria dreptului Simeon că s-a învrednicit să ţină în braţe pe Fiul lui Dumnezeu, Cel ce ţine în mâinile Sale cerul şi pământul. Mare este bucuria lumii şi a noastră a tuturor că a venit Dumnezeu la noi, că avem un Mântuitor şi Mijlocitor înaintea Tatălui.

Dar cine a fost Sfântul şi dreptul Simeon şi cum s-a învrednicit să poarte în braţele sale pe Iisus Hristos, Mesia Cel mult aşteptat?

Sinaxarele şi Tradiţia Bisericii noastre, unii Sfinţi Părinţi, ca şi marii istorici bizantini: Hegesip şi Nichifor Calist, spun că dreptul Simeon era preot la templul din Ierusalim şi mare cărturar al Legii Vechi. El s-a născut cu trei sute de ani înainte de naşterea Domnului şi avea o viaţă sfântă. Şi iată că în acel timp, adică cu 250 de ani înainte de Hristos, era faraon, adică împărat al Egiptului, Ptolemeu Filadelful, un om foarte învăţat. El a hotărât să traducă din limba ebraică în limba greacă Sfânta Scriptură, adică Vechiul Testament ce se păstra cu mare sfinţenie la templul din Ierusalim. Pentru aceea a adus în Egipt 70 de înţelepţi şi cărturari iudei, printre care se număra şi Simeon, care avea pe atunci peste 70 de ani. Împărţind între ei textul Sfintei Scripturi, lui Simeon i-a fost rânduit de Dumnezeu să traducă pe profetul Isaia.

Când a ajuns să traducă profeţia despre întruparea Domnului, adică cuvintele acestea: *Iată fecioara va lua în pântece şi va naşte fiu şi vor chema numele Lui Emanuel, care înseamnă „cu noi este Dumnezeu"* (Isaia 7, 14), Simeon socotea că aici ar fi o greşeală în text. Căci se întreba: „Cum poate să nască o fecioară fără de bărbat şi să rămână fecioară?" De aceea Simeon a ras textul de pe original şi l-a corectat astfel: „O tânără tăinuită de bărbatul ei va lua în pântece..." A doua zi, când a vrut să continue traducerea, a găsit acest verset îndreptat de o mână nevăzută, mai frumos ca la început: *Iată fecioara va lua în pântece...* Deci, nedumerindu-se, credea că unul dintre ceilalţi cărturari i-a corectat textul; apoi a şters şi schimbat textul a doua oară, iar dimineaţa iar l-a găsit îndreptat ca mai înainte.

A treia oară, când voia să schimbe textul după mintea lui, arhanghelul Gavriil l-a apucat de mână la porunca lui Dumnezeu şi i-a spus: „Stai, Simeoane, şi nu te îndoi de această taină, că la Dumnezeu nici un lucru nu este cu neputinţă. Că Dumnezeu care a făcut femeia din bărbat, adică pe Eva din coasta lui Adam, oare nu poate să nască bărbat, pe Fiul lui Dumnezeu, din fecioară fără bărbat şi fără stricăciune? Iată, pentru că n-ai crezut acest cuvânt proorocit de Duhul Sfânt, nu vei muri, zice Dumnezeu, până nu se vor împlini cuvintele acestea şi până nu vei vedea şi purta în braţele tale pe Hristosul Domnului!"

Acest cuvânt al lui Gavriil arhanghelul s-a împlinit întru totul, căci a trăit Simeon peste 300 de ani, până S-a născut Hristos în Betleemul Iudeii. Astfel a aşteptat prea bătrânul Simeon pe Mesia Cel făgăduit şi se mirau de el toţi locuitorii Ierusalimului de ce nu mai moare, căci nu ştiau taina că a fost legat de Duhul Sfânt să nu guste paharul morţii până nu va vedea cu ochii săi pe „Hristosul Domnului". Iar după naşterea lui Hristos, la 40 de zile a fost dus Pruncul Iisus de către Fecioara Maria şi dreptul Iosif să-L închine în templul din Ierusalim, aducând cu ei ca jertfă de curăţire doi pui de porumbel, după rânduiala Legii Vechi. Această rânduială se păstrează şi în Biserica Ortodoxă când pruncul şi cu mama lui se îmbisericesc, adică se binecuvintează amândoi de către preot în biserică şi se închină la 40 de zile.

Când Fecioara Maria a intrat cu Iisus Pruncul în templu, în clipa aceea Duhul l-a îndemnat pe dreptul Simeon să vină la

templu ca să vadă pe Hristos, Mântuitorul lumii. Şi a venit cu mare credinţă să-L vadă pe Domnul, să-L ia în braţe şi să fie dezlegat de către El de legăturile trupului, cu care fusese legat de arhanghelul Gavriil pentru că nu crezuse în profeţia lui Isaia. Intrând Sfântul Simeon în templu, cu totul bătrân şi gârbov, a văzut strălucind ca fulgerul o rază de lumină deasupra Fecioarei cu Pruncul.

Atunci a înţeles că aceea este fecioara care a născut Prunc pe Emanuel, din Duhul Sfânt, cum spune Isaia şi, umplându-se de negrăită bucurie, s-a închinat Lui până la pământ. Apoi, ca un preot ce era, a luat pe Iisus Hristos în braţe, zicând cu lacrimi aceste cuvinte: *Acum slobozeşte pe robul Tău, Stăpâne, după cuvântul Tău, în pace, că văzură ochii mei mântuirea Ta, care ai gătit-o înaintea feţei tuturor popoarelor...* (Luca 2, 29-32). Adică cerea iertare de la Dumnezeu pentru îndoiala sa în credinţă şi dezlegare cu pace de legăturile trupului, ca să se odihnească cu sufletul dincolo în odihna cea veşnică: „Dezleagă-mi, Stăpâne, păcatele, dezleagă-mi legăturile bătrâneţii care mă apasă, dezleagă-mi cu pace sufletul de trup şi-mi dă odihnă întru împărăţia Ta".

Mari erau credinţa, nădejdea şi răbdarea dreptului Simeon. Să aştepţi cu răbdare trei secole, cu nădejdea că vei vedea cu ochii pe Fiul lui Dumnezeu, Mântuitorul lumii! Să suferi povara bătrâneţii îndelungate cu atâta pace în suflet şi credinţă în inimă că Cel făgăduit va veni, că Mesia nu va întârzia, că Fiul lui Dumnezeu se va face Fiul Fecioarei Maria, pentru a răscumpăra neamul omenesc din robia păcatului şi a morţii veşnice!

Dar bătrânul Simeon, prin cuvintele rostite în templu: *că văzură ochii mei mântuirea Ta, care ai gătit-o înaintea feţei tuturor popoarelor, lumină spre descoperirea neamurilor...*, vedem că era nu numai drept şi temător de Dumnezeu, ci era încă şi prooroc. El vedea în întruparea Domnului mântuirea şi salvarea, nu numai a poporului ales, ci a tuturor popoarelor lumii, pe care o vedea cu duhul strălucind ca o stea călăuzitoare, ca o *lumină spre descoperirea neamurilor*. Iată deci care este salvarea, mântuirea şi lumina lumii: credinţa în Iisus Hristos, Mântuitorul şi în Evanghelia adusă de El pe pământ. Căci credinţa în Dumnezeu eliberează conştiinţele oamenilor de povara păcatelor şi slobozeşte sufletele

noastre, ale celor ce credem în El, din temniţa cea întunecată a iadului.

Apoi, spune Luca evanghelistul, că Simeon, după ce a purtat în braţe pe Hristos Domnul, Care ţine în braţele Sale cerul şi pământul, stelele şi vânturile, apele, munţii şi întreaga zidire, a dat Pruncul Fecioarei Maria *şi i-a binecuvântat Simeon şi a zis către Maria, mama Lui: Iată, Acesta este pus spre căderea şi spre ridicarea multora din Israel şi ca un semn care va stârni împotriviri.* La urmă a adăugat: *Şi prin sufletul tău va trece sabie, ca să se descopere gândurile din multe inimi* (Luca 2, 35). În aceste puţine cuvinte Sfântul Simeon s-a dovedit un mare prooroc. El a profeţit aici de necredinţa iudeilor şi de căderea ereticilor care aveau să răstălmăcească Evanghelia, cum fac sectanţii în zilele noastre. De la faţa lui Hristos mai cad cei mândri, că zice apostolul: *Dumnezeu, celor mândri le stă împotrivă, iar celor smeriţi le dă har* (Iacob 4, 6). De la faţa Lui cad cei ce hulesc pe Dumnezeu, necredincioşii, desfrânaţii şi toţi cei care zac în păcate. Că auzim pe Apostolul Pavel, zicând: *Nu vă amăgiţi: nici desfrânaţii, nici închinătorii la idoli, nici adulterii, nici malahienii, nici sodomiţii, nici furii, nici lacomii, nici beţivii, nici batjocoritorii, nici răpitorii, nu vor moşteni împărăţia lui Dumnezeu* (I Corinteni 6, 9-10). Apoi a profeţit tainic despre patima lui Hristos, când avea să treacă sabia suferinţei şi a durerii de mamă prin sufletul Maicii Domnului.

Dar pe cine binecuvintează Simeon? Pe Maica Domnului şi pe Pruncul ce-L ţine în braţe. Vedeţi şi aici smerenia lui Hristos? Vedeţi bunătatea Lui cea fără de margini? Se lasă binecuvântat de un om drept, Cel ce binecuvintează toate popoarele pământului, toate ţarinile şi toate viile. Cela ce a zidit toate cele văzute şi nevăzute, pe îngeri şi pe oameni şi toate vieţuitoarele din apă, de pe uscat şi din aer, se lasă binecuvântat de un om care avea harul preoţiei. Vedeţi cât de mare este harul preoţiei? Duhul Sfânt dă preoţia preotului, ca să sfinţească şi să binecuvinteze pe toţi şi pe toate. Aici însă vedem că şi Dumnezeu Însuşi S-a smerit, ca să fie binecuvântat de preot, de dreptul Simeon. Dumnezeu-Cuvântul Care a făcut cerul şi pământul, vine să se facă prunc întru smerenie şi blândeţe şi, tăcând, se lasă binecuvântat de un preot al Legii Vechi. Dar atunci cu cât este mai mare un preot al Legii harului? De aceea preotul trebuie cinstit de către credincioşi

pentru harul pe care îl are, căci arhiereii şi preoţii în lumea aceasta sunt "izvoarele binecuvântării", spun Sfinţii Părinţi.

Deci fericit şi de trei ori fericit este acela care doreşte pururea să fie binecuvântat de arhiereu şi de preot. Credincioşii când trec pe lângă un preot sunt datori să-i dea îndoită cinste şi să-i zică cu evlavie: „Binecuvintează, părinte!" Căci zice dumnezeiescul Ioan Gură de Aur: „A preotului este numai a deschide gura, că harul le lucrează pe toate". Mai zice Sfântul Ioan Gură de Aur: „Sfântă este limba preotului şi preasfântă este gura lui". Deci, când te-ai dus direct la preot şi te-a binecuvântat, Domnul te-a binecuvântat, Domnul te-a umplut de toată binecuvântarea Duhului Sfânt cu care este îmbrăcat.

Iată deci ce pildă de adâncă smerenie ne-a dat Mântuitorul la sărbătoarea de astăzi. El, Care binecuvintează în cer pe toţi sfinţii şi arhiereii, pe toţi îngerii şi heruvimii, Se binecuvintează pe pământ de un preot, de un bătrân cinstit al Legii Vechi.

Iubiţi credincioşi,

Spune Tradiţia Bisericii că dreptul Simeon, după ce a rostit acele cuvinte profetice despre Hristos şi despre Maica Domnului, şi-a dat duhul acolo în templu, iar oasele lui s-au risipit şi au fost îngropate afară, lângă zidul templului. După aproape o mie de ani, împăratul bizantin Roman i-a adus osemintele la Constantinopol. Iată bunătatea şi mila lui Dumnezeu până unde se pogoară, că vrea să fie binecuvântat de om, vrea să fie purtat de om în braţe şi în inimi, în nemărginita Lui dragoste, ca şi noi la vreme să dorim binecuvântarea Lui şi să-L purtăm pe El în inimile noastre.

Acum se cuvine să ne întrebăm: Oare purtăm şi noi pe Iisus Hristos în inimile noastre? Oare numai bătrânul Simeon L-a purtat? Ba nu, fraţilor. Noi Îl purtăm în noi pe Hristos mai mult decât Sfântul Simeon, prin taina Sfântului Botez. Sufletul omului are chipul şi asemănarea lui Dumnezeu, căci are minte, gând şi cuvânt. Mintea noastră, sufletul nostru, sunt chipul şi asemănarea lui Dumnezeu, care stă în minte şi în inimă şi s-a vărsat în toată firea trupului ca focul prin fier, cum arată Sfântul Damaschin. Deci, fiecare creştin care s-a botezat, s-a şi îmbrăcat în Hristos, după

cum cântă Biserica: *Câţi în Hristos v-aţi botezat, în Hristos v-aţi şi îmbrăcat. Aliluia*. De aceea ne numim cu toţii creştini, căci purtăm pe Hristos în noi împreună cu Tatăl şi cu Duhul Sfânt.

Să nu uităm că Sfântul Simeon L-a purtat pe Hristos în braţe, iar noi Îl purtăm pururea în inimă şi în minte, prin Botez, prin rugăciune, prin dragoste şi Sfânta Împărtăşanie. Toţi creştinii botezaţi în numele Preasfintei Treimi, suntem purtători de Dumnezeu, cum spune Sfântul Ignatie. Odată l-a întrebat împăratul Traian: „Dar de ce te numeşti tu Ignatie Teoforul? adică „purtătorul de Dumnezeu". Şi el i-a răspuns: „Nu te nedumeri, împărate, mă numesc teofor pentru că port pe Dumnezeu în mine; căci toţi creştinii care s-au botezat poartă pe Dumnezeu în ei".

Deci, fraţii mei, dacă purtăm pe Dumnezeu în noi şi acesta este adevărul pe care nimeni nu poate să-l tăinuiască, atunci cum trebuie să ne fie viaţa şi faptele noastre? Cum trebuie să trăim pe pământ ca să păstrăm pe Hristos în inimile noastre?

Să iubim pe toţi oamenii, să iertăm pe cei ce ne greşesc şi să ne rugăm neîncetat la biserică şi acasă, că rugăciunea este scara ce urcă la cer pe om şi coboară în inimă pe Tatăl, pe Fiul şi pe Duhul Sfânt. Apoi să ne smerim, că Dumnezeu *celor smeriţi le dă har*, şi să ne facem vrednici de Trupul şi Sângele Domnului, căci prin toate acestea devenim biserici vii ale Duhului Sfânt şi purtători de Dumnezeu, adică teofori.

De vom împlini cu credinţă, cu dragoste şi cu smerenie toate faptele bune, ne vom învrednici să purtăm şi noi în braţele şi în inimile noastre pe Hristos Mântuitorul, şi vom putea închide ochii cu pace, rostind împreună cu dreptul Simeon: *Acum slobozeşte pe robul Tău, Stăpâne, după cuvântul Tău, în pace, că văzură ochii mei mântuirea Ta...* Amin!

PREDICĂ LA BUNA VESTIRE (25 martie)

Iată, vei lua în pântece şi vei naşte Fiu şi vei chema numele lui Iisus (Luca 1, 31).

Iubiţi credincioşi,

Astăzi răsună glas de bucurie în tot pământul. Astăzi Arhanghelul Gavriil îi vesteşte Fecioarei Maria că va lua în pântece şi va naşte în lume pe Fiul lui Dumnezeu, mântuirea întregului neam omenesc. Ziua de astăzi este mai sfântă şi mai veselitoare decât toate zilele veacurilor, căci aduce bucurie şi vesteşte mântuirea în toată lumea. Astăzi, Dumnezeu a căutat cu milă şi cu îndurare din cer spre pământ şi a auzit suspinele strămoşilor noştri şi plângerea tuturor celor ce se chinuiau în iad de la începutul lumii.

Atât de adâncă este taina dumnezeiescului praznic, încât nici minţile serafimilor şi ale heruvimilor nu o pot pătrunde. Această părere nu este a mea, ci a Bisericii lui Hristos care cântă: *Taina cea din veac ascunsă şi de îngeri neştiută*. Dar oare a fost cu totul ascunsă de îngeri şi de oameni această taină a întrupării lui Dumnezeu Cuvântul? Nu! Căci a fost cunoscută de îngeri şi revelată prin prooroci, însă în chip cu totul umbros. Căci îngerii au vestit-o patriarhilor, iar sfinţii prooroci cu mult înainte prin tainice profeţii mesianice au descoperit venirea Mântuitorului pe pământ. Dar ceea ce nici de îngeri, nici de oameni nu s-a ştiut, a fost chipul zămislirii lui Dumnezeu din Fecioară. Aceasta o adevereşte iarăşi Biserica prin cântarea: *Iar minunea naşterii Tale, a o spune limba nu poate* (Axion).

Dar să arăt mai întâi cum a luat fiinţă acest minunat praznic al Bunei Vestiri. Sfânta Evanghelie de la Luca ne spune: *În luna a şasea* - adică în luna martie, căci la evrei anul începe la 1 septembrie, - *a fost trimis Arhanghelul Gavriil de la Dumnezeu, într-o cetate din Galileea, al cărei nume era Nazaret, către o fecioară logodită cu un bărbat care se numea Iosif, din casa lui David; iar numele Fecioarei era Maria. Şi intrând îngerul la ea, a zis: „Bucură-te, ceea ce eşti plină de har, Domnul este cu tine. Binecuvântată eşti tu între femei...* (Luca 1, 26-28). Dar fecioara s-a spăimântat şi s-a tulburat la vederea îngerului şi mai ales la auzirea cuvintelor lui, şi cugeta întru sine: *Ce fel de închinăciune poate să fie aceasta?* Iar îngerul Domnului, văzând-o pe dânsa aşa de tulburată, i-a liniştit sufletul cu aceste cuvinte: *Nu te teme, Marie, căci ai aflat har la Dumnezeu şi, iată, vei lua în pântece şi vei naşte Fiu şi vei chema numele lui Iisus. Acesta va fi mare şi Fiul Celui Preaînalt Se va chema* (Luca 1, 30-32).

Fecioara Maria, aducându-şi aminte cum şarpele a înşelat pe Eva şi pe Adam în rai, gândea întru sine: „Oare ce este lucrul acesta, ce mi se arată? Vreo nălucire sau ispită? Să nu fie cumva vreo înşelăciune de la diavolul!" Apoi a zis către înger: „Văd chipul tău că te arăţi mie ca un om, dar graiul şi portul tău nu sunt din lumea aceasta. Mie îmi spui lucruri mari şi minunate pe care nu le pricep cum ar putea să fie. Tu zici că Dumnezeu Se va sălăşlui în mine, dar cum poate să încapă în mine Dumnezeu Care a creat toată zidirea şi pe Care nici o făptură nu-L poate încăpea? În ce chip sunt cuvintele acestea de care eu mă mir şi mă minunez?

Iar arhanghelul, voind a-i lămuri minunea cea mai presus de fire care va fi cu ea, i-a adus aminte de alte mari şi preaslăvite minuni ale lui Dumnezeu din vechime şi îi zise: „Adu-ţi aminte, preafericită fecioară, *că la Dumnezeu nici un lucru nu este cu neputinţă* (Luca 1, 37). Adu-ţi aminte cum toiagul lui Aaron, uscat fiind, a odrăslit (Numerii 17, 8). Adu-ţi aminte cum Sarra, femeia lui Avraam, stearpă şi bătrână, a născut pe Isaac (Facere 21, 2-3). Adu-ţi aminte cum Ana, mama ta, stearpă şi ea fiind, te-a născut pe tine. Apoi, cum rugul, pe care l-a văzut Moise proorocul în muntele Sinai arzând cu pară de foc, nu se mistuia (Ieşire 3, 2). Aşa şi tu vei lua întru tine focul dumnezeiesc şi nu te vei arde. *Duhul Sfânt se va pogorî peste tine şi puterea Celui Preaînalt te va umbri* (Luca 1, 35). De vrei să te încredinţezi şi de altă minune mai nouă, du-te la rudenia ta, Elisabeta şi vei vedea că şi ea, fiind stearpă, este acum în a şasea lună de când a zămislit" (Luca 1, 36).

Ascultând cu mare atenţie cuvintele dumnezeiescului arhanghel şi înţelegând ce fel de chemare are ea de la Dumnezeu, Sfânta Fecioară Maria a primit cuvintele lui şi hotărând din toată inima să asculte porunca lui Dumnezeu cea trimisă ei prin îngerul Gavriil, cu mare smerenie a zis: *Iată roaba Domnului. Fie mie după cuvântul tău!* (Luca 1, 38). În clipa aceea, când Fecioara a acceptat porunca şi a rostit cuvântul *Fie mie după cuvântul tău!*, S-a şi zămislit Iisus Hristos în preacuratul ei pântece. Iată deci, cum a început prealuminatul praznic al Bunei Vestiri, pe care astăzi îl prăznuim. Odată cu începutul acestui dumnezeiesc praznic s-a început şi plinirea planului lui Dumnezeu pentru mântuirea neamului omenesc şi al descoperirii tainei celei din veac ascunse şi de îngeri neştiută.

Acest început al mântuirii noastre după toată dreptatea îl prăznuieşte Biserica lui Hristos astăzi, cântând: „Astăzi este începătura mântuirii noastre şi aflarea tainei celei din veac". Şi iarăşi: „Astăzi se binevesteşte pământului o mare bucurie". Cu adevărat, fraţilor, astăzi este ziua din luna a şasea în care prin Arhanghelul Gavriil, s-a adus bucuria cea mare a răscumpărării neamului omenesc. Arhanghelul a fericit-o pe Fecioara Maria, spunându-i mai întâi „Bucură-te!" şi apoi „Ceea ce eşti plină de har, că prin tine vine bucuria la toată lumea şi întristarea neamurilor se risipeşte". Preacurata şi Preasfânta Fecioară Maria este cu adevărat plină de har căci este comoara şi vistieria tuturor darurilor Sfântului Duh; iar pentru a vă da seama de acest lucru şi adevăr am să folosesc o asemănare între cetele îngereşti şi Maica Domnului.

Sfinţii Maxim Mărturisitorul, Grigorie Cuvântătorul de Dumnezeu, Grigorie de Nyssa, Vasile cel Mare, Dionisie Areopagitul, ca şi Sfântul Nicodim Aghioritul spun că îngerii au luat de la Dumnezeu o deosebită vrednicie şi negrăite daruri dumnezeieşti. Şi dacă aceste preasfinte cete îngereşti au o mare felurime de calităţi şi daruri fireşti şi spirituale şi vrednicii date lor de Dumnezeu, apoi Preasfânta Născătoare de Dumnezeu şi pururea Fecioara Maria pe toate aceste cete îngereşti le covârşeşte cu vrednicia, cu slava şi cu darul (Luca 1, 28).

Îngerii, ceata cea mai de jos din cerească ierarhie, au de la Dumnezeu darul şi vrednicia de a sluji şi ajuta la mântuirea sufletelor omeneşti şi de a povăţui pe oameni la vieţuirea creştinească şi cu fapte bune, pentru a îndeplini astfel voia lui Dumnezeu (Evrei 1, 7-14), iar Preasfânta şi Preacurata Fecioară Maria, prin harul dat ei de la Dumnezeu, mai mult decât toţi îngerii se roagă şi povăţuieşte pe cei credincioşi pe calea mântuirii, spune Sfântul Ioan Damaschin.

Arhanghelii, ca binevestitori, au darul de a descoperi tainele proorocilor şi a face cunoscută voia lui Dumnezeu oamenilor. Dar Preasfânta Fecioară Maria încă din acest veac a luat de la Dumnezeu darul proorociei. Astfel, proorocind prin Duhul Sfânt, mai întâi a arătat slava ei viitoare, zicând: *Iată, de acum mă vor ferici toate neamurile* (Luca 1, 48). Iar după ce a născut pe Mântuitorul, a covârşit cu sfinţenia şi cu darul toate cetele arhanghelilor. Îngerii din ceata sfintelor începătorii sunt mai mari peste cetele cele de jos şi slujesc la îndreptarea a toată lumea şi la păzirea tuturor conducătorilor, a ţărilor, cetăţilor şi a tuturor ţinuturilor.

Apoi Preasfânta Fecioară Maria, fiind împărăteasa tuturor cetelor îngereşti, cu sfintele şi preaputernicile ei rugăciuni lucrează mai mult decât oricare ceată de îngeri la îndreptarea şi mântuirea oamenilor şi păzeşte prin rugăciunile ei toate popoarele lumii. Dacă îngerii din ceata sfintelor stăpânii au stăpânire asupra diavolilor şi cu putere îi opresc şi-i potolesc de a nu vătăma pe cineva din oameni cât ar voi ei, apoi câtă stăpânire nu are Preasfânta Fecioară Maria asupra diavolilor, care ispitesc pe oameni, oprind puterea lor de a face rău celor binecredincioşi care o laudă şi se închină ei cu credinţă şi umilinţă?

Îngerii din ceata sfintelor puteri din cer, prin harul cel dat lor de Dumnezeu, pot să reverse darul făcător de minuni celor plăcuţi ai lui Dumnezeu şi să întărească pe oameni cu răbdare şi tărie de suflet în necazurile şi suferinţele lor. Apoi cât dar şi putere de facere de minuni nu are Maica Domnului şi cât întăreşte şi îmbărbătează în necazuri pe toţi cei ce au dreaptă credinţă şi o cheamă pe ea din inimă spre ajutor? Îngerii din ceata Domniilor au darul şi puterea de la Dumnezeu de a domni peste ceilalţi îngeri, care sunt mai jos decât ei, de a învăţa pe oameni, de a stăpâni simţurile şi patimile lor şi a se face domni peste voile lor

cele pătimaşe. Apoi câtă putere nu are împărăteasa tuturor îngerilor şi doamna lumii, Preasfânta Născătoare de Dumnezeu, de a domni şi împărăţi lumea aceasta, de a povăţui tot sufletul cel binecredincios şi a stăpâni simţurile şi poftele cele pătimaşe pentru a ajunge, prin harul lui Dumnezeu, domni şi împăraţi peste toate patimile şi voile lor cele rele?

Ceata fericitelor tronuri, mai mult decât alte cete din cer, are darul de a se odihni şi a purta pe Dumnezeu, după har, nu după fiinţă, căci după fiinţă este necuprins. Apoi care dintre îngeri şi dintre oameni a odihnit şi a purtat pe Dumnezeu mai mult decât Preasfânta Fecioară Maria, care a purtat în pântecele şi în braţele ei pe Dumnezeu-Cuvântul, făcându-se prin aceasta scaun însufleţit şi cuvântător al Împăratului slavei? Despre aceasta şi Biserica lui Dumnezeu adevereşte, zicând: *Că mitrasul tău, scaun l-a făcut şi pântecele tău mai desfătat decât toate cerurile l-a lucrat.*

Ceata sfinţilor şi înţelepţilor heruvimi mai mult decât alte cete îngereşti care stau mai jos decât dânşii, pururea strălucesc cu lumina înţelegerii şi cu revărsarea înţelepciunii şi cunoştinţei dumnezeieşti şi sunt luminaţi în chip covârşitor de Dumnezeu spre a înţelege marea adâncime a tainelor Sale şi au putere a lumina pe îngerii cei mai de jos cu înţelegerea celor dumnezeieşti. Apoi câtă înţelegere duhovnicească şi câtă adâncime de taine dumnezeieşti nu poartă întru sine Preasfânta Născătoare de Dumnezeu, care s-a făcut pe sine sălaş al înţelepciunii lui Dumnezeu.

Dumnezeieştii serafimi sunt prea înfierbântaţi de dragostea lui Dumnezeu şi au îndoită putere dumnezeiască şi îndoită putere de înălţare şi slavoslovie, mai mult decât toate celelalte cete îngereşti care stau mai jos decât ei (Psalm 44, 11). Apoi câtă fierbinte şi dumnezeiască dragoste nu are Preasfânta şi Preacurata Fecioară Maria, care L-a purtat în pântece pe Hristos, izvorul cel fără de margine al dragostei şi L-a născut mai presus de legile firii? Şi de câtă vedere dumnezeiască nu este plină Maica Domnului, care stă de-a pururea de-a dreapta Preasfintei Treimi, ca o împărăteasă a cerului şi a pământului în haină aurită şi cu toată strălucirea frumuseţilor duhovniceşti împodobită şi preaînfrumuseţată? (Psalm 44, 15). Şi dacă Dumnezeu se îmbracă în haină de lumină, (Psalm 103, 2), apoi de câtă slavă şi înălţare duhovnicească nu s-a învrednicit Preasfânta Născătoare de Dumnezeu, încât toată Biserica lui Hristos o numeşte pe ea Maica Luminii.

Iată, dar, iubiţii mei fraţi, pentru care pricină am zis că Maica Domnului este comoara şi vistieria tuturor darurilor Sfântului Duh. Iată pentru care pricină Biserica lui Hristos cântă Preasfintei Maicii lui Dumnezeu, zicând: „Ceea ce eşti mai cinstită decât heruvimii şi mai slăvită fără de asemănare decât serafimii"... Această cântare este sfântă, pentru că, aşa cum am mai arătat, Preasfânta Născătoare de Dumnezeu şi pururea Fecioară Maria covârşeşte pe toate cetele îngereşti cu vrednicia, cu cinstea şi cu toate darurile duhovniceşti cu care a împodobit-o Duhul Sfânt. Aceasta o adevereşte şi dumnezeiescul părinte Ioan Damaschin în una din cele mai alese şi multe laude pe care le-a alcătuit în cinstea Maicii Domnului, zicând: „Înfrumuseţatu-te-ai mai mult decât toată cuviinţa îngerilor, ceea ce ai născut pe Făcătorul lor".

Până aici, după a mea slabă putere, v-am arătat în ce chip Preasfânta Născătoare de Dumnezeu a fost şi este comoara şi vistieria tuturor darurilor Sfântului Duh şi pentru care pricină Biserica lui Hristos o numeşte pe ea „Mai cinstită decât heruvimii şi mai slăvită fără de asemănare decât serafimii".

În cele ce urmează vreau să vă arăt care din darurile Preasfintei Fecioare Maria a atras cel mai mult asupra ei harul Duhului Sfânt şi îndurarea lui Dumnezeu. Fecioara Maria a fost împodobită de Dumnezeu cu toate darurile Preasfântului Duh. Însă cel mai mare dar care a învrednicit-o să fie Născătoare de Dumnezeu şi i-a adus negrăită cinste şi slavă a fost, nu fecioria, ci darul smereniei. Fără acest dar toate celelalte nu i-ar fi fost de folos. Smerenia a fost adevărata pricină de slavă şi de cinste Preacuratei Fecioarei, mai mult decât toate darurile pe care le avea. Pentru smerenia ei, după mărturia Sfântului Duh, *a căutat Domnul spre smerenia roabei Sale* (Luca 1, 48) şi a ridicat-o pe ea la atâta slavă şi cinste, spre a fi lăudată în cer de toţi sfinţii şi de oştile cereşti, iar pe pământ, fericită de „toate neamurile".

Smerenia a fost cea dintâi pricină şi slavă pentru toţi sfinţii lui Dumnezeu. Smerenia l-a înălţat pe Avraam şi l-a făcut prieten al lui Dumnezeu şi tată al multor neamuri (Facere 17, 4), căci se socotea pe sine a fi pământ şi cenuşă. Smerenia l-a înălţat pe Iosif şi l-a făcut mai mare peste ţara Egiptului (Facere 41, 40-41). Smerenia l-a făcut pe Moise cel gângav la limbă povăţuitor şi legiuitor peste tot poporul lui Israel, căci se socotea pe sine nevrednic de această slujbă şi ruga pe Dumnezeu să trimită pe altul la scoaterea poporului din robia Egiptului (Ieşire 4, 10, 13). Smerenia l-a arătat pe David a fi „după inima lui Dumnezeu", căci se socotea pe sine *vierme şi nu om* (Psalm 21, 6).

Cu smerenia au strălucit marele Daniil proorocul, cei trei tineri din cuptorul Babilonului, marele prooroc Isaia şi, mai mult decât toţi, dumnezeiescul Ioan Botezătorul care nu se socotea pe sine vrednic a dezlega cureaua încălţămintei lui Hristos (Matei 3, 11). Pentru adâncimea smereniei lui s-a învrednicit a fi martorul cel mai văzător al Preasfintei Treimi la Iordan (Matei 3, 17) şi s-a numit de Însuşi Hristos *cel mai mare om născut din femeie* (Luca 7, 28). Iar dacă aceşti sfinţi mari ai lui Dumnezeu au arătat atât de mare smerenie, apoi cine poate înţelege adâncimea smereniei care a fost în inima Preasfintei Fecioare Maria? Că ea, auzind şi înţelegând de la arhanghelul Gavriil că va zămisli de la Duhul Sfânt şi va naşte pe Fiul lui Dumnezeu, nu s-a înălţat cu inima, ci cu mare smerenie socotindu-se pe sine o simplă roabă, a zis: *Iată roaba Domnului. Fie mie după cuvântul tău!* (Luca 1, 38).

Aici, cu adevărat, s-a împlinit cuvântul Sfintei Evanghelii, care zice: *Cine se va smeri pe sine, se va înălţa* (Matei 23, 12). Iar Sfântul Efrem Sirul zice: „În inima adâncă se va înălţa Dumnezeu". Deci dacă, după mărturia acestui sfânt părinte, toate lucrurile cele mai înalte pe cele smerite se reazămă, apoi şi la Preasfânta Fecioară Maria, toate darurile cele mai înalte şi duhovniceşti cu care a fost împodobită de Dumnezeu s-au rezemat şi au avut drept temelie veşnică smerenia ei.

Spre a desluşi mai luminat cele amintite despre smerenia Maicii Domnului, o să vă spun o istorioară. Se zice că pe vremuri un vestit sculptor, Apeles, a făcut, pe lângă alte statui vrednice de laudă şi de mirare şi un minunat spic de grâu de care atârna un porumbel. Toţi se minunau de această mare măiestrie în sculptură, deoarece se părea că în ea meşterul nu urmează firii, ci o depăşeşte chiar. Dar aici era o taină de nedezlegat. Cum un spic de grâu să poarte pe el greutatea unui porumbel fără să se frângă?

Dezlegarea tainei însă arată şi închipuieşte pe Preacurata Fecioară Maria, prin spicul de grâu, iar porumbelul era chipul Sfântului Duh, care se odihnea peste dânsa, arătând prin simbol smerenia cea mare a Preacuratei Fecioare Maria, care s-a aplecat cu multă dragoste şi smerenie atunci când Duhul Sfânt a venit

peste ea şi a învrednicit-o, mai presus de mintea noastră, să nască în lume pe Fiul lui Dumnezeu (Luca 1, 35). Aşadar, fraţilor, după cum aţi auzit, smerenia a fost pricina de laudă şi de cinste şi de înălţare la toţi sfinţii lui Dumnezeu şi cu atât mai mult la Preasfânta Născătoare de Dumnezeu şi pururea Fecioară Maria.

Dar să ştiţi şi să înţelegeţi că mai presus de toate a fost smerenia cea nemăsurată a Domnului şi Dumnezeului şi Mântuitorului nostru Iisus Hristos, *Care S-a smerit pe Sine, ascultător făcându-se până la moarte, şi încă moarte de cruce* (Filipeni 2, 8). Însă această nemăsurată smerenie a Domnului I-a adus Lui nemăsurată slavă şi cinste. *Pentru aceea şi Dumnezeu L-a preaînălţat şi I-a dat Lui nume care este mai presus de tot numele, ca întru numele lui Iisus tot genunchiul să se plece, al celor cereşti, al celor pământeşti şi al celor de dedesubt* (Filipeni 2, 9-10).

Iar de va întreba cineva: „ce este smerenia?", la aceasta voi răspunde, nu cu cuvintele mele, ci cu ale Sfântului Isaac Sirul care zice: „Smerenia este haina dumnezeirii, pentru că cu aceasta S-a îmbrăcat Dumnezeu când a binevoit a veni în lume şi S-a îmbrăcat în firea noastră cea smerită". Iar dacă dorim să ştim din ce fapte bune se naşte ea, auzim pe Sfântul Ioan Scărarul zicând că smerenia se naşte din ascultare şi din tăierea voii. Şi iarăşi, de se întreabă cineva: „Pentru care motiv smerenia este atât de mare?" Răspundem împreună cu Sfinţii Părinţi: „Pentru că numai ea poate ucide cel mai mare păcat care este mândria!" Căci prin acest cumplit păcat îngerii au căzut din cer, iar strămoşii noştri Adam şi Eva au căzut din rai; căci ascultând de şarpele diavol, li s-a năzucit a se face ca nişte dumnezei (Facere 3, 5).

Astăzi Fecioara Maria a zămislit în pântece da la Duhul Sfânt pe Iisus Hristos, Mântuitorul lumii. Astăzi Arhanghelul Gavriil aduce Fecioarei şi întregii omeniri cea mai mare bună-vestire de la întemeierea lumii, adică venirea pe pământ a Fiului lui Dumnezeu, ca să ne răscumpere din robia păcatului, să ne scape de moarte şi să ne facă din nou fii ai lui Dumnezeu după har. Pentru aceasta este atât de mare şi necuprinsă cu mintea sărbătoarea de astăzi. Ea se prăznuieşte primăvara, în luna Martie, care este luna creaţiei, pentru că prin venirea lui Hristos în lume omenirea se reînnoieşte, se naşte din nou prin credinţă, prin botez şi fapte bune. Să lăudăm deci pe Preacurata Fecioară Maria că s-a învrednicit să zămislească în trup pe Mesia cel mult aşteptat. Să lăudăm şi pe Gavriil arhanghelul că a adus pe pământ cea mai sfântă şi mântuitoare veste bună. Apoi să ne silim a urma exemplul Maicii Domnului şi a imita virtuţile ei care au făcut-o vrednică să fie Maică şi Născătoare de Dumnezeu. Adică fecioria, rugăciunea, smerenia şi ascultarea ei.

Tinerii şi fecioarele să imite fecioria îngerească a Preasfintei Fecioare Maria. Soţiile creştine să fie ascultătoare de soţii lor, precum Fecioara de bătrânul Iosif, cu care era logodită. Mamele creştine să urmeze Maicii Domnului, care a primit să nască pe Hristos prin Duhul Sfânt şi să nu-şi părăsească datoria de a naşte copii, pentru care au o mare răspundere. Preoţii şi călugării să se roage mult, cât mai mult lui Dumnezeu, pentru lume, pentru mântuirea oamenilor şi pentru pace pe pământ. La fel şi frăţiile voastre să vă rugaţi mai mult, că numai prin rugăciune putem vorbi cu Dumnezeu, ne împăcăm cu toţi oamenii, ne întărim în credinţă şi sporim în fapte bune, fără de care nu ne putem mântui. Să nu uităm că şi Fecioara Maria a primit bunăvestire de la înger, în casa ei din Nazaret pe când se ruga. Căci atunci când ne rugăm, suntem asemenea îngerilor, cântăm şi lăudăm împreună pe Dumnezeu şi cu rugăciunea ardem pe diavoli. Mai ales Acatistul Bunei Vestiri, cel mai vechi acatist din Biserica noastră, ca şi Paraclisul ei să nu ne rămână necitite în fiecare zi şi sărbătoare.

Pe lângă acestea, să avem smerenie şi dragoste către toţi oamenii, ştiind că fără smerenie, fără iubire şi credinţă dreaptă nimeni nu se poate mântui. Am căzut din rai prin mândrie. Să ne urcăm din nou la Dumnezeu prin smerenie. La toate faptele bune să adăugăm şi postul. Iată, suntem în Sfântul şi Marele Post. Să ne silim să postim după putere, că mare putere are rugăciunea unită cu postul. Nu uitaţi să vă spovediţi toţi din timp, cu evlavie şi căinţă, ca să ne ierte Dumnezeu păcatele şi să ne facem vrednici de Sfânta Împărtăşanie şi de lumina şi bucuria cea mântuitoare a Sfintelor Paşti.

Vă îndemnăm iarăşi, fraţilor, să apăraţi sfânta şi dreapta credinţă ortodoxă printr-o viaţă creştinească exemplară. Iubiţi Sfânta Biserică şi ascultaţi de păstorii pe care vi i-a rânduit Dumnezeu. Feriţi-vă de adunările rele, de creştinii dezbinaţi şi de sectanţi, căci ei s-au rupt de Biserica lui Hristos şi hulesc şi defaimă Sfânta Cruce, sfintele icoane şi pe Maica Domnului. Amin.

PREDICĂ
LA
DUMINICA FLORIILOR

Osana Fiul lui David; binecuvântat este Cel ce vine întru numele Domnului! Osana întru cei de sus! (Matei 21, 9).

Iubiţi credincioşi,

Sosit-a astăzi praznicul plin de bucurie al Intrării Domnului cu slavă în Ierusalim. El face parte din cele 12 praznice împărăteşti şi se numeşte în popor „Duminica Floriilor", adică a florilor care ies primăvara pe câmp şi prin livezi. Se mai numeşte şi „Duminica Stâlpărilor", deoarece astăzi credincioşii întâmpină pe Hristos la Ierusalim cu stâlpări de finic în mâini sau, cum este la noi, cu crenguţe înflorite de salcie.

Astăzi vine Hristos în Ierusalim ca Împărat al cerului şi al pământului. Dar nu vine stând pe scaune de serafimi, nici purtat pe aripi de heruvimi, nici înconjurat de cete îngereşti, cântând din trâmbiţe, cum va veni la Judecata de apoi, ci vine smerit şi călare pe un mânz de asin. Nu vine îmbrăcat în hlamidă împărătească de purpură, nici cu coroană de aur pe cap, nici păzit de oşti pământeşti, ci vine blând ca un Mântuitor, înconjurat de 12 ucenici galileeni şi de o mare mulţime de credincioşi: bătrâni, tineri, femei şi mame cu copii în braţe, care, deşi nu puteau vorbi, strigau înaintea Domnului aceste cuvinte: *Osana întru cei de sus, binecuvântat este Cel ce vine întru numele Domnului* (Matei 21, 9). Prin aceasta se împlinea proorocia lui David din psalmi, care zice: *Din gura pruncilor şi a celor ce sug ai săvârşit laudă* (Psalm 8, 2).

Intră astăzi Hristos cu slavă în Ierusalim, ca un Împărat, ca să împărăţească în veci peste îngeri şi peste oameni. Vine să arate lumii că El singur este adevăratul Împărat şi Mântuitor. Vine Hristos în Ierusalim să Se dea de bunăvoie în mâinile cărturarilor şi fariseilor plini de zavistie şi răutate, care căutau să-L omoare. Vine Mântuitorul spre patimă de bunăvoie, ca să fie vândut de ai Săi în mâinile dregătorilor, să fie răstignit pe cruce şi să moară pentru mântuirea noastră, iar a treia zi să învieze.

Iubiţi credincioşi,

Două patimi grele şi urâte stăpâneau mintea şi inima arhiereilor, cărturarilor şi fariseilor la intrarea Mântuitorului nostru Iisus Hristos în Ierusalim şi anume: ura şi zavistia.

Dacă aţi ascultat cu atenţie şi evlavie Sfânta Evanghelie de astăzi, aţi înţeles clar cu câtă cinste, evlavie şi credinţă a fost primit Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, în Ierusalim de cei credincioşi şi de mulţimea poporului. Apoi, aţi înţeles cu câtă ură şi zavistie era urmărit de arhierei, de cărturari şi farisei, care căutau întotdeauna să ascundă, să întunece şi să micşoreze slava, minunile şi cinstea lui Hristos şi în cele din urmă să-L omoare.

Cu adevărat, oamenii sinceri şi credincioşi, ca şi mulţimea iudeilor care auziseră de preaslăvita minune făcută de Mântuitorul în Betania, cu învierea lui Lazăr cel mort de patru zile, s-au mirat şi s-au spăimântat de un lucru ca acesta mai presus de minte şi de gând. Din această pricină mulţi au crezut că El este Mesia, Mântuitorul lumii, adevăratul Împărat al lui Israel şi când a intrat în Ierusalim, L-au primit cu mare bucurie, ieşind înaintea Lui cu stâlpări şi ramuri de finic şi strigând: *Osana, Fiul lui David, bine este cuvântat Cel ce vine întru numele Domnului! Osana întru cei de sus!* (Matei 21, 9).

Dar oare, Mântuitorul vine acum în Ierusalim pentru a fi slăvit de oameni sau pentru a fi pus împărat? Nu, cu adevărat, căci El a zis: *Slavă de la oameni nu primesc* (Ioan 5, 41). Oare n-a fugit El de slava oamenilor când voiau să-L facă împărat? (Ioan 6, 15). Oare n-a zis El: *Împărăţia Mea nu este din lumea aceasta*? (Ioan 18, 36). Oare nu de la Hristos a învăţat Sfântul Apostol Petru să zică: *Slava oamenilor este ca iarba şi ca floarea ierbii*? (I Petru 1, 24).

Deci, cu adevărat, altul a fost scopul Intrării Domnului în Ierusalim mai înainte de patima Sa cea mântuitoare. El vine ca să pătimească moarte de cruce de bunăvoie pentru mântuirea lumii. Apoi, pentru ca să se împlinească cele ce s-au scris pentru El de proorocul Zaharia care zice: *Bucură-te foarte, fiica Sionului, veseleşte-te, fiica Ierusalimului, căci iată Împăratul tău vine la tine, drept şi biruitor, smerit şi călare pe asin, pe mânzul asinei* (Zaharia 9, 9).

Dar ce înseamnă asinul pe care Domnul a şezut la intrarea Sa în Ierusalim? Ştim din Sfânta Scriptură că asinul era socotit la evrei animal necurat. Pentru aceea nici nu se primea între cele ce se aduceau jertfă lui Dumnezeu, după Lege (Levitic 11, 26). El simboliza popoarele păgâne care nu credeau în adevăratul Dumnezeu. Necurate erau toate neamurile pământului pentru necredinţa lor, sălbatice şi cu anevoie de îmblânzit, pentru că erau lipsite de legile lui Dumnezeu. Şederea Mântuitorului pe mânzul asinei însemna supunerea neamurilor înaintea lui Hristos. Această taină nu au cunoscut-o nici ucenicii Săi atunci, *dar când S-a preaslăvit Iisus, atunci şi-au adus aminte că acestea erau scrise pentru El şi că acestea I le-au făcut Lui* (Ioan 12, 16).

Acum să ne întoarcem cuvântul către ura şi zavistia arhiereilor, cărturarilor şi fariseilor împotriva lui Hristos. Iată ce spune Sfânta Evanghelie despre acest lucru: *Deci arhiereii şi fariseii au adunat sinedriul şi ziceau: Ce facem, pentru că Omul Acesta face multe minuni? Dacă-L lăsăm aşa, toţi vor crede în El şi vor veni romanii şi ne vor lua şi ţara şi neamul* (Ioan 11, 47-48). *Şi s-au sfătuit arhiereii şi cărturarii, ca şi pe Lazăr să-l omoare, căci din cauza lui mulţi dintre iudei mergeau şi credeau în Iisus* (Ioan 12, 10-11).

Vedeţi, fraţilor, câtă nebunie, câtă orbire şi întuneric era în mintea cea plină de ură şi zavistie a arhiereilor şi cărturarilor? Căci având ei atâtea mărturii de la cei credincioşi, despre preaslăvita minune a învierii lui Lazăr, după patru zile de la moartea lui, nu numai că nu voiau să creadă, ci se sfătuiau să-l omoare şi pe Lazăr, iar pe Hristos, Care l-a înviat, să-L piardă. O, întuneric mai greu decât tot întunericul! Oare nu putea Hristos să-l învieze pe Lazăr de nenumărate ori, dacă l-ar fi omorât, precum l-a înviat după patru zile? Dar mintea plină de necredinţă, de ură şi

zavistie nici atâta putere de înţelegere n-a putut să aibă faţă de această preaslăvită minune a Mântuitorului.

Toate păcatele sunt numite de Sfântul Apostol Pavel *lucruri ale întunericului* (Romani 13, 12; Efeseni 5, 11), căci cu adevărat orice păcat, într-o măsură mai mare sau mai mică, întunecă mintea omului. Dar ura şi zavistia cu totul şi prea desăvârşit îl întunecă pe om, după cum este scris: *Cel ce urăşte pe fratele său este în întuneric şi umblă în întuneric şi nu ştie încotro se duce pentru că întunericul a orbit ochii lui* (I Ioan 2, 11). Sfinţii Părinţi spun că zavistia, care se naşte din iubirea de sine, este „naştere a diavolului şi mai rea decât diavolul".

Sfântul Vasile cel Mare, vorbind despre zavistie, zice aşa: „Ce poate fi mai pierzător decât boala aceasta? Stricare a vieţii, vătămare a firii, vrăjmăşie pentru cele date nouă de Dumnezeu, împotrivire către Dumnezeu". Apoi zice: „Ce a turbat pe demonul începător de răutate, la război asupra oamenilor? Oare nu zavistia, prin care şi luptător de Dumnezeu s-a arătat? Că avea Satana părere de rău asupra lui Dumnezeu pentru dăruirea cea mare către om şi se răzbuna asupra omului, fiindcă nu putea asupra lui Dumnezeu. De asemenea, zavistia stăpânea şi pe Cain, cel dintâi ucenic al diavolului, fiindcă acesta l-a învăţat pe el zavistia, ura şi uciderea de frate, fărădelegile cele asemenea surori, pe care şi Pavel, le-a unit, zicând: *Plini de zavistie şi de ucidere* (Romani 1, 29).

Despre zavistie zice şi în alt loc: „Să fugim, fraţilor, de o boală ca aceasta, care este dascălul luptării împotriva lui Dumnezeu, maică a uciderii de om, turbarea firii, nerecunoştinţă a prieteniei, nevoie prea fără de socoteală". Apoi zice: „Ce a făcut rob pe viteazul Iosif? Oare nu zavistia fraţilor săi? De aici se cade a se minuna cineva de nesocoteala bolii acesteia, căci temându-se ei de împlinirea visurilor, au făcut rob pe fratele lor". Iar Iosif era prototipul lui Hristos, care a fost vândut de fraţii săi după trup, adică de iudei.

Deci, mutându-ne cuvântul de la Iosif la Iisus Hristos, auzim pe acelaşi Sfânt Vasile, zicând: „Mută-te cu mintea la zavistia cea preamare şi care a fost pentru lucruri preamari, ce s-a făcut de nebunia iudeilor asupra lui Hristos. Pentru ce îl zavistuiau? Pentru că făcea minuni. Şi care erau minunile pe care le făcea? Mângâierea săracilor şi hrănirea celor flămânzi; învierea morţilor, iar Cel ce-i

învia era zavistuit. Dracii se izgoneau, iar cel ce le poruncea să fugă din oameni era vrăjmăşit. Leproşii se curăţau, şchiopii umblau, surzii auzeau, orbii vedeau, iar făcătorul de bine se izgonea de iudei şi apoi au dat la moarte pe Cel ce le-a dăruit lor viaţă. Băteau pe Mântuitorul oamenilor şi osândeau pe Judecătorul lumii să fie răstignit pe cruce. Şi aşa prin toate a străbătut răutatea zavistiei. Cu o armă ca aceasta, începând de la întemeierea lumii până la sfârşitul veacurilor, pe toţi îi răneşte şi-i surpă stricătorul vieţii noastre, diavolul, care se bucură de pierzarea noastră, el, care a căzut din zavistie din cer, şi pe noi cu aceeaşi patimă ne surpă.

Înţelept este, dar, cel ce a zis: *Cu bărbatul zavistnic nici a cina împreună nu este bine* (Pilde 23, 6). Şi apoi zice: „Să fugim, fraţilor, de răul cel nesuferit al zavistiei, căci este învăţătură a şarpelui, aflare a dracilor, sămânţă a vrăjmaşului, arvună a muncii, zădărnicie a bunei credinţe. Ochii zavistnicului sunt uscaţi şi nestrălucitori, faţa posomorâtă, sprâncenele lăsate în jos, sufletul tulburat de patimă, neavând judecata adevărului" (*Hexaimeron*, fila 117-118).

Să auzim şi pe dumnezeiescul părinte Ioan Gură de Aur, ce zice despre zavistie: „Ce poate fi mai cumplit decât patima aceasta? Nu va greşi cineva de o va numi pe ea naştere a diavolului". Apoi zice: „Mai bine este a avea cineva şarpe în cele dinăuntru ale sale, decât zavistie în inima sa. Că pe şarpe de multe ori doctorii au reuşit să-l scoată afară, iar zavistia nu se tămăduieşte în măruntaie, ci petrece în sânul sufletului şi cu anevoie este de vindecat patima aceasta".

Mai departe zice Sfântul Ioan Gură de Aur: „Cu care viperă, cu care năpârcă, cu care vierme, cu care gândac o vei asemăna pe aceasta? Că nimic nu este mai spurcat, nimic nu este mai rău decât un suflet cuprins de ură şi zavistie. Pentru aceasta, măcar semne de ar face cineva, măcar feciorie de va avea, măcar post, măcar culcare pe jos şi pentru faptele acestea de va ajunge ca îngerii, dacă de boala şi meteahna zavistiei va fi cuprins, mai călcător de lege este decât desfrânaţii, prea desfrânaţii, tâlharii şi spărgătorii de morminte". Şi în alt loc, arătând că zavistia este mai rea decât însuşi diavolul, zice: „Saul, împăratul lui Israel, după ce a fost depărtat de la Dumnezeu pentru neascultarea lui (I Regi 15, 22-26), a fost chinuit de un duh rău, iar David, venind şi cântând

din harfă lui Saul, izgonea pe duhul cel rău de la Saul (I Regi 16, 23). Însă zavistia nu ieşea din inima lui Saul, căci foarte îl zavistuia pe David şi căuta să-l omoare de când a fost lăudat de femeile din Ierusalim, când se întorcea de la uciderea lui Goliat. Aşadar, duhul cel rău, auzind cântarea din harfă a lui David, fugea; iar zavistia, care zăcea în inima lui Saul, căuta în tot chipul să-l piardă pe el" (I Regi 19, 9-11; *Împărţire de grâu*, Buzău, 1833, p. 160-179).

Iubiţi credincioşi,

Până aici aţi ascultat cuvintele marilor Ierarhi Vasile cel Mare şi Ioan Gură de Aur, despre ură şi zavistie şi vă rog să nu uitaţi că aceste două patimi au fost pricina suferinţelor şi morţii Domnului nostru Iisus Hristos.

Acum trebuie să vorbim câteva cuvinte şi despre intrarea Domnului în Ierusalimul cel dinăuntru al inimii noastre, adică despre Sfânta Împărtăşanie. Căci Hristos nu a venit în lume să împărăţească peste Ierusalimul cel din afară care este Iudeea. Ci a venit să pătimească şi să moară pe cruce pentru noi oamenii şi să-Şi facă locaş de odihnă în inimile noastre, precum singur ne făgăduieşte, zicând: *Eu şi Tatăl vom veni la el şi locaş la el vom face* (Ioan 14, 23).

Iisus Hristos se odihneşte în noi, în inima şi în sufletul nostru prin taina Sfântului Botez, prin sfânta rugăciune, prin pocăinţă şi prin toate faptele bune. Dar cel mai mult se odihneşte şi intră în inima noastră prin taina Spovedaniei şi a Sfintei Împărtăşanii, precum zice: *De nu veţi mânca Trupul Meu şi de nu veţi bea Sângele Meu, nu veţi avea viaţă întru voi* (Ioan 6, 53).

Astăzi s-a sfârşit Postul Mare de şase săptămâni, prin care ne-am pregătit cu post, cu rugăciuni, cu curăţenie şi cu celelalte fapte bune pentru a primi Sfânta Împărtăşanie spre iertarea păcatelor noastre. Ultima săptămână, numită şi „Săptămâna Mare" o postim şi mai aspru ca până acum, în cinstea şi amintirea mântuitoarelor patimi ale Domnului nostru Iisus Hristos.

Toţi cei care, cu ajutorul lui Dumnezeu, aţi postit şi v-aţi înfrânat şi v-aţi împăcat unii cu alţii şi v-aţi spovedit şi aveţi dezlegare de la duhovnicii voştri, apropiaţi-vă cu frică de Dumnezeu,

cu credinţă şi cu dragoste de Sfânta Împărtăşanie. Iar dacă pe cineva îl mustră conştiinţa pentru păcate, să nu primească Sfânta Împărtăşanie, până nu-şi face canonul dat şi până nu-l dezleagă duhovnicul, ca să nu ia foc dumnezeiesc în gura sa. Dacă îndrăzneşte cineva să se apropie de Trupul şi Sângele Domnului, având ură şi zavistie asupra cuiva, asemenea cărturarilor şi fariseilor împotriva Mântuitorului, unul ca acela se apropie de cele sfinte spre osândă, ca Iuda vânzătorul, care L-a vândut pe Hristos spre moarte cu sărutare vicleană.

Fiecare dintre noi să ne aducem aminte de cuvântul Sfântului Apostol Pavel, care zice: *Să se cerceteze însă omul pe sine şi aşa să mănânce din pâine şi să bea din pahar. Căci cel ce mănâncă şi bea cu nevrednicie, osândă îşi mănâncă şi bea, nesocotind Trupul Domnului* (I Corinteni 11, 28-29). Şi iarăşi zice: *Oricine va mânca pâinea aceasta sau va bea paharul Domnului cu nevrednicie, va fi vinovat faţă de Trupul şi Sângele Domnului*" (I Corinteni 11, 27). Dar nu numai osânda cea veşnică ne aşteaptă, dacă ne apropiem cu nevrednicie, ci şi alte pedepse de la Dumnezeu primim în viaţa aceasta, precum boli, neputinţe şi chiar moarte năpraznică şi fără de veste. De acest lucru ne încredinţează iarăşi Sfântul Apostol Pavel, zicând: *De aceea mulţi dintre voi* (care vă împărtăşiţi cu nevrednicie) *sunt bolnavi, neputincioşi şi mulţi au murit* (I Corinteni 11, 30).

Deci să luăm aminte de noi, cum şi în ce fel ne apropiem de împărtăşirea cu Sfintele şi Preacuratele Taine, ca să ne facem vrednici a primi pe Hristos în cămara inimii noastre.

Iubiţi credincioşi,

De astăzi începe Săptămâna Mare a Sfintelor şi Mântuitoarelor Patimi ale lui Hristos, săptămână de post aspru, de mai multă rugăciune acasă şi de slujbe aşa de frumoase la biserică, o săptămână de smerenie şi cugetare la rănile Domnului. Iată, astăzi vine Hristos din Galileea în Ierusalim să sufere moarte de cruce pentru noi. Vine să fie vândut de Iuda vânzătorul, să fie prins în grădina Ghetsimani, să fie judecat spre moarte de arhiereii Ana şi Caiafa şi de dregătorul Pilat din Pont. Apoi să fie hulit, batjocorit,

răstignit pe cruce între doi tâlhari şi îngropat în mormânt pentru a noastră mântuire, de unde va învia cu slavă a treia zi.

Din seara aceasta, fraţilor, încep deniile, cele mai frumoase slujbe de noapte de peste an, la care vă rugăm să luaţi parte cu toată evlavia pentru a petrece pe Hristos pe drumul crucii până la moarte şi înviere.

Să urmăm deci lui Hristos mai din aproape în aceste sfinte zile ale răscumpărării noastre. La denia din seara aceasta se va citi Evanghelia cu smochinul blestemat, pentru că nu avea roade întru el. Să ne silim şi noi a face roadele faptelor bune, ca să nu avem aceeaşi soartă cu smochinul din evanghelie, în ziua cea mare a dării de răspuns. În sfânta şi marea luni se va citi Evanghelia de la Matei despre sfârşitul lumii, ca să fim mereu gata şi în aşteptarea venirii Domnului ca să judece viii şi morţii (Matei 24, 3-35).

La denia de luni seara se va citi Evanghelia despre dajdia Cezarului (Matei 22, 17-22) şi despre făţărnicia fariseilor (Matei 23, 1-39), ca să învăţăm a respecta, atât poruncile legilor pământeşti, cât şi a legilor dumnezeieşti şi să ne ferim „de aluatul fariseilor", adică de invidia, răutatea şi făţărnicia lor. Ei se arătau evlavioşi şi drepţi la vedere, dar în inimă erau plini de necredinţă, de mândrie şi de ură împotriva lui Hristos.

În Marţea mare se va citi Evanghelia cu cele zece fecioare, care au ieşit întru întâmpinarea Mirelui Hristos, dintre care cinci au rămas afară de uşa împărăţiei cerurilor, pentru că nu aveau suficient untdelemn în candelele lor (Matei 25, 1-13). Să ne silim şi noi a aduna untdelemnul faptelor bune în candelele noastre, ştiind că numai cu fecioria sau cu o singură faptă bună nu ne putem mântui. Tot atunci se citeşte şi Evanghelia Judecăţii de Apoi, când vom fi judecaţi după faptele noastre, dintre care cea mai mare putere şi îndrăzneală înaintea dreptului Judecător va avea iubirea şi mila creştină (Matei 25, 31-46).

La denia de marţi seara se va citi Evanghelia de la Ioan în care se spune: *Puţină vreme mai este Lumina cu voi. Umblaţi până când aveţi Lumina, ca să nu vă cuprindă întunericul. Că cel ce umblă în întuneric nu ştie unde merge* (Ioan 12, 35).

În sfânta şi marea zi de Miercuri se citeşte Evanghelia cu femeia păcătoasă care a uns capul lui Hristos cu mir de mare preţ, pe când şedea la masă. Tot acum Iuda vânzătorul s-a tocmit cu

iudeii să-L vândă pe Mântuitorul lumii pe treizeci de arginţi (Matei 26, 6-16). Miercurea este ziua trădării şi vânzării lui Hristos. De aceea Biserica Ortodoxă a rânduit să postim în ziua aceasta în amintirea vânzării Domnului, iar vinerea să postim, în amintirea înfricoşătoarelor patimi ale lui Hristos, a răstignirii şi a morţii Sale, pe care le-a răbdat pentru mântuirea noastră şi a întregii lumi.

Miercuri seara la denie se citeşte Evanghelia pregătirii Cinei de Taină (Luca 22, 1-39); iar în sfânta şi marea Joi, la Sfânta Liturghie, se citeşte Evanghelia Cinei de Taină, când Fiul lui Dumnezeu a instituit jertfa liturgică şi Taina Sfintei Împărtăşanii. Tot acum Domnul spală picioarele ucenicilor Săi (Ioan 13, 1-17) ca să-i înveţe să fie întru toate smeriţi şi să se iubească unii pe alţii.

La denia din seara zilei de Joia Mare, ascultăm cele douăsprezece evanghelii despre patimile, răstignirea şi moartea pe cruce a Domnului nostru Iisus Hristos. O seară sfântă de priveghere, de rugăciune, de simţire, împreună cu Mântuitorul, a înfricoşătoarelor Sale patimi, pe care le-a răbdat pentru mântuirea noastră.

În Vinerea Mare, dimineaţa se citesc ceasurile împărăteşti, iar la Vecernie se scoate în mijlocul bisericii Sfântul Aer, ce are pictat pe el punerea Domnului în mormânt. În seara din Sfânta şi Marea Vineri se cântă slujba prohodului Domnului, apoi înconjurăm biserica cu Sfântul Aer, cu făclii aprinse în mâini, petrecând pe Domnul de pe Golgota la Mormântul dătător de viaţă.

Sâmbăta Mare este zi de adâncă tăcere, de post şi rugăciune. Acum Hristos coboară în adâncul iadului, căruia îi sfarmă porţile şi prin Înviere scoate la odihnă pe cei ce au murit în nădejdea învierii şi a vieţii veşnice.

Iată, iubiţi credincioşi, cât de mare, cât de sfântă şi înălţătoare de suflet este săptămâna Sfintelor Patimi. Să rugăm pe Mântuitorul nostru Iisus Hristos, să Se odihnească în Ierusalimul inimilor noastre şi să ne învrednicească a-I urma cu dragoste şi credinţă pe drumul Crucii, pentru a ne învrednici să ne închinăm şi preaslăvitei Sale Învieri. Amin.

II

PREDICI

LA

SFINŢI DE PESTE AN

PREDICĂ
LA
SFINŢII PĂRINŢI
IOACHIM ŞI ANA
Despre puterea postului şi a rugăciunii
(9 septembrie)

Iar dreptii în veac vor fi vii şi întru Domnul plata lor şi purtarea de grijă pentru dânşii de la Cel Preaînalt
(Înţelepciunea lui Solomon 5, 15).

Iubiţi credincioşi,

Cu multe fapte bune au fost împodobiţi Sfinţii şi dumnezeieştii Părinţi Ioachim şi Ana, despre care se spune că duceau o viaţă sfântă şi neprihănită înaintea Domnului. Dar nici una dintre faptele bune nu le-au adus lor mai mare bucurie, slavă şi cinste de la Dumnezeu, ca rugăciunea şi postul. Cu aceste două virtuţi Sfinţii Părinţi Ioachim şi Ana au atras asupra lor mila şi îndurarea Preabunului Dumnezeu, Care i-a învrednicit să fie părinţi ai celei mai binecuvântate fiice a neamului omenesc, adică ai Preasfintei Născătoare de Dumnezeu şi pururea Fecioarei Maria.

Dacă deschidem dumnezeiasca Scriptură, aflăm în ea cum Moise, cu postul şi cu rugăciunea, s-a făcut văzător de Dumnezeu şi a primit de la El Tablele Legii (Ieşire 34, 28; Deuteronom 9, 18). *Cu postul şi cu rugăciunea* Ilie proorocul a descuiat cerul ca să dea Dumnezeu ploaie pe pământ şi a călătorit 40 de zile şi 40 de nopţi postind, până la Horeb, muntele lui Dumnezeu, unde s-a

învrednicit să vadă pe Dumnezeu în glas de vânt subţire (III Regi 19, 12). Cu postul şi cu rugăciunea, sfântul şi marele prooroc David, s-a smerit pe sine înaintea Domnului şi a luat de la El iertare de cele ce greşise înaintea Lui (Psalm 68, 12; 108, 24).

Cu postul şi cu rugăciunea, Daniil proorocul a închis gurile leilor în groapă (Daniel 6, 21-24). Cu rugăciunea şi cu postul a primit el de la Dumnezeu, prin arhanghelul Gavriil, descoperirea tainelor celor şaptezeci de săptămâni de ani care erau să fie până la venirea Mântuitorului în lume (Daniel 9, 2, 21-27). *Cu rugăciunea şi cu postul* au scăpat ninivitenii de pierzare (Iona 3, 5). Cu rugăciunea şi cu postul a câştigat voie Neemia de la împăratul Artaxerxe să rezidească Ierusalimul (Neemia 1, 4-6).

Dar ce să zicem de sfinţii din Legea Veche, care au făcut minuni cu rugăciunea şi cu postul? Însuşi Domnul nostru Iisus Hristos, înainte de a începe vestirea Evangheliei în lume, cu postul şi cu rugăciunea s-a înarmat şi a biruit pe diavolul care îl ispitea (Matei 4, 2-10). Cu postul şi cu rugăciunea Sfinţii Apostoli făceau hirotonii şi se întăreau în propovăduirea cuvântului lui Dumnezeu (Fapte 13, 3; 14, 23). Şi nu ne ajunge timpul să arătăm aici pe toţi sfinţii Vechiului şi Noului Testament, care, prin rugăciune şi post, au strălucit în viaţa lor şi mari daruri s-au învrednicit a primi de la Dumnezeu.

Dar să revenim la cuvântul nostru despre Sfinţii Părinţi Ioachim şi Ana. Ajungând ei defăimaţi de arhiereul Isabar, pentru nenaşterea de prunci şi văzând că nici darurile aduse la templul din Ierusalim nu le-a fost primite din această pricină, cu mare întristare a inimii s-au întors către Dumnezeu prin fierbinţi rugăciuni şi prin post.

Astfel Sfântul Ioachim a plecat în pustie şi a postit 40 de zile şi 40 de nopţi, rugându-se cu lacrimi din adâncul inimii, pentru ca Preabunul Dumnezeu să-i dăruiască un copil. Iar Sfânta Ana s-a închis în casa din Nazaret şi se ruga neîncetat cu lacrimi şi cu post, strigând către Dumnezeu aceste cuvinte: „Adonai Savaot, Tu ştii ocara nerodirii mele, deci strig către Tine din adâncul inimii mele şi Te rog, cu toată umilinţa sufletului meu, să-mi deschizi pântecele precum oarecând Sarrei, soţiei lui Avraam, căreia i-ai dat fiu la bătrâneţe, căci de îmi vei da o fiică, voi da-o Bisericii Tale să slujească Ţie în toată viaţa ei".

Zicând acestea fericita Ana cu plângere şi cu tânguire, îngerul Domnului i s-a arătat, şi i-a spus: „Ano, Ano, s-a auzit rugăciunea ta şi suspinele tale au străbătut cerurile, iar lacrimile tale au ajuns înaintea lui Dumnezeu. Şi iată, vei zămisli şi vei naşte o fiică, binecuvântată, prin care toate seminţiile pământului se vor binecuvânta şi prin ea va veni mântuire la toată lumea şi vei chema numele ei «Maria»!" Atunci Sfânta Ana s-a închinat lui Dumnezeu şi a zis: „Viu este Domnul Dumnezeu că, de voi naşte această pruncă, voi da-o lui Dumnezeu, ca să-I slujească şi să laude numele lui Dumnezeu cel Sfânt, ziua şi noaptea, în toate zilele vieţii ei".

Apoi, umplându-se de bucurie, Sfânta Ana a alergat la templul din Ierusalim cu mare sârguinţă, ca să aducă rugăciune de mulţumire lui Dumnezeu, pentru că i-a auzit cererea şi a făcut milă cu dânsa. În acelaşi ceas s-a arătat îngerul Domnului şi soţului său, Ioachim, din pustie şi i-a zis: „Ioachime, Ioachime, a auzit Dumnezeu rugăciunea ta şi iată femeia ta, Ana, va zămisli şi va naşte o fiică de a cărei naştere, cerul şi pământul se vor bucura. Şi aceasta să-ţi fie ţie semnul adevăratei mele vestiri: vei merge în Ierusalim la biserica Domnului şi acolo vei afla la porţile cele de aur pe soţia ta Ana, căreia i-au adus aceeaşi veste".

Deci se mira Ioachim de această bună-vestire a arhanghelului Gavriil şi preamărea pe Dumnezeu din toată inima sa şi binecuvânta milostivirea Lui cea prea mare, care a avut-o asupra sa. Apoi a alergat degrabă la biserica Domnului şi, precum i-a zis lui îngerul, a aflat pe Ana soţia sa la porţile cele de aur rugându-se lui Dumnezeu, căreia i-a spus de buna-vestire cea îngerească.

Apoi, închinându-se şi mulţumind lui Dumnezeu, s-au întors la casa lor, unde Ana a zămislit şi în opt zile ale lunii septembrie a născut pe fiica sa cea preacurată şi binecuvântată, pe Fecioara Maria, care avea să nască pe pământ pe Iisus Hristos, Mântuitorul lumii.

Iubiţi credincioşi,

Sfinţii şi dumnezeieştii Părinţi Ioachim şi Ana, nu numai că au luat de la Dumnezeu dezlegarea nerodirii lor, ci s-au învrednicit

să fie şi născători ai celei mai sfinte fiice din lume, ai celei mai binecuvântate odrasle din tot neamul omenesc. Auzim pe Apostolul Pavel care zice: *De este rădăcina sfântă, sfinte sunt şi ramurile* (Romani 11, 16). Se cuvine, deci, să arătăm din ce rădăcină sfântă şi binecuvântată se trăgeau Sfinţii şi dumnezeieştii Părinţi Ioachim şi Ana, care s-au învrednicit de atâta milă şi har de la Dumnezeu ca să fie părinţi ai Preasfintei Fecioare Maria.

Sfântul şi dreptul Ioachim era din seminţia lui Iuda, trăgându-se cu neamul din casa lui David împăratul, adică din neamul lui Natan, fiul lui David din care s-a născut Levi, iar Levi a născut pe Mahie şi pe Pamfir, iar Pamfir a născut pe Varopfir, iar Varopfir a născut pa Ioachim, tatăl Maicii Domnului. Ioachim locuia în Nazaretul Galileei, având de femeie pe dreapta Ana care era din seminţia lui Levi, din neamul lui Aron, fiica lui Mathan preotul, care a preoţit în zilele Cleopatrei şi a lui Gazopar, împăratul perşilor, mai înainte de împărăţia lui Irod. Mathan avea de femeie pe Maria din seminţia lui Iuda din Betleem, cu care a născut trei fiice: pe Maria, pe Sovia şi pe Ana. Cea dintâi, Maria, s-a măritat în Betleem şi a născut pe Sodomea. S-a măritat şi Sovia, a doua fiică, tot în Betleem şi a născut pe Elisaveta, mama Sfântului Ioan Botezătorul. Iar a treia fiică, Ana, mama Preasfintei Născătoare de Dumnezeu şi Pururea Fecioarei Maria, a fost dată după Ioachim care locuia în Nazaretul Galileei.

Această familie de neam împărătesc a fost binecuvântată de Dumnezeu cu dezlegarea nerodirii, Sfinţii Ioachim şi Ana învrednicindu-se să fie cei mai fericiţi şi slăviţi părinţi din neamul omenesc, căci au născut pe Maica lui Dumnezeu Cuvântul, care a fost aleasă de Dumnezeu din toate neamurile spre a fi *mai cinstită decât heruvimii şi mai slăvită fără de asemănare decât serafimii*. Dar şi patriarhul Avraam cu soţia sa, Sarra, fiind iubiţi de Dumnezeu pentru marea lor credinţă, s-au învrednicit să nască un fiu la bătrâneţe, anume pe Isaac (Facere 21, 2-3). Însă cinstea sfinţilor părinţi Ioachim şi Ana este cu mult mai mare decât a lui Avraam şi a Sarrei, pe cât şi vrednicia Fecioarei Maria, care l-a născut pe Hristos, întrece pe cea a lui Isaac, care era numai prototipul lui Hristos.

După ce părinţii Maicii Domnului au închinat la templul din Ierusalim pe fiica lor Maria, Sfântul Ioachim a mai trăit câţiva ani,

apoi şi-a dat sufletul în mâinile lui Dumnezeu la casa sa din Nazaret, încărcat de zile şi de multe fapte bune. Iar fericita Ana, ducându-se la Ierusalim, a mai trăit acolo câţiva ani aproape de dumnezeiasca ei fiică, Maria, unde apoi s-a săvârşit cu pace, în vârstă de peste 70 de ani.

În cultul Bisericii Ortodoxe, cinstirea dumnezeieştilor Părinţi Ioachim şi Ana a început încă din primele secole creştine, fixându-li-se zi de prăznuire la 9 septembrie. În anul 550 împăratul Justinian I a zidit o frumoasă biserică în cinstea lor la Constantinopol. În anul 710, moaştele făcătoare de minuni ale Sfintei Ana au fost strămutate din Ierusalim în capitala imperiului bizantin, bucurându-se de mare cinste în toate ţările creştine din Răsărit şi Apus. Odată cu căderea Bizanţului în mâinile turcilor, la 1453, moaştele Sfintei Ana s-au împărţit în diferite părţi. Cea mai mare parte - piciorul drept al sfintei Ana - se păstrează în schitul „Sfânta Ana", din Muntele Athos.

Biserici cu hramul Sfinţii Părinţi Ioachim şi Ana se află şi în ţara noastră. Dar cea mai bună dovadă că părinţii Maicii Domnului se bucură de cinste în Biserica Ortodoxă Română este numele destul de frecvent de Ioachim şi mai ales de Ana, dat copiilor, din casele bunilor noştri creştini, ca şi călugărilor din mânăstiri.

Iubiţi credincioşi,

Deoarece cuvântul nostru la început a fost despre puterea rugăciunii şi a postului, virtuţi prin care toţi sfinţii lui Dumnezeu, atât în Legea Veche cât şi în cea Nouă, au strălucit pe lângă alte fapte bune şi s-au învrednicit de mari daruri în viaţa aceasta şi în cea viitoare, vom vorbi mai pe larg de aceste două fapte bune care trebuie să împodobească sufletele şi casele noastre.

Vechimea rugăciunii şi a postului este încă din rai, mai înainte de a greşi omul şi de a fi izgonit pe pământ. Acest adevăr ni-l arată nouă dumnezeieştii Părinţi, care spun că oamenii sunt datori să laude neîncetat pe Dumnezeu, asemenea îngerilor. Iar Sfântul Ioan Damaschin zice următoarele despre rugăciune: „Dumnezeu a voit, încă de la început, să ne facă pe noi fără de grijă, în

aşa fel ca noi să avem un singur lucru de făcut, acela al îngerilor, de a-L lăuda fără de încetare şi neîntrerupt pe Ziditorul, de a ne bucura de contemplarea Lui şi de a lăsa pe seama Lui grija noastră" (Sf. Ioan Damaschin, *Dogmatica*, Cuv. XI, Despre Paradis, p. 94).

Vedeţi, fraţii mei, care a fost lucrul cel dintâi al strămoşilor noştri în rai? Acela de a se ruga şi de a-L preamări neîncetat pe Dumnezeu împreună cu îngerii.

Dar să arătăm că şi postul are aceeaşi vechime ca şi rugăciunea. Acest lucru ni-l arată marele Ierarh Vasile, zicând: „Vino şi călătoreşte prin istorie şi cearcă începutul postului... Tot lucrul care întrece cu vechimea, este vrednic de cinstit şi de respectat". Apoi zice: „Cucereşte-te de cărunteţile postului, deoarece este de o vârstă cu omenirea. Postul s-a legiuit în rai ca cea dintâi poruncă pe care a primit-o Adam: *Din pomul cunoştinţei binelui şi răului să nu mâncaţi* (Facere 2, 17). Iar acest cuvânt „să nu mâncaţi" este punerea de lege «a postului şi a înfrânării» (*Hexaimeron*, Voroava a I-a, Pentru post, pag. 83, Buc. 1827).

Iată dar, fraţilor, că aceste două mari fapte bune, cu care au strălucit în lume sfinţii lui Dumnezeu, întrec cu vechimea pe toate celelalte porunci, căci încă din rai au fost legiuite neamului omenesc, după cum am arătat mai sus.

Dar poate întreabă cineva, de câte feluri este postul? La această întrebare vă vom spune că, din punct de vedere practic, postul este de două feluri: post trupesc, când cineva posteşte o zi sau mai multe şi nu gustă nici hrană, nici apă; apoi este post sufletesc sau duhovnicesc, când cineva posteşte cu mintea de toate gândurile cele rele şi cu simţurile sale de toate smintelile. Posteşte cu limba când nu vorbeşte de rău pe altul, posteşte cu ochiul, când nu priveşte deşertăciuni, după cum ne învaţă şi psalmul, zicând: *Întoarce ochii mei ca să nu vadă deşertăciuni* (Psalm 118, 37). Trebuie să postim şi cu urechile, adică să nu ascultăm cu ele cântece lumeşti şi imorale, glume, clevetiri, înjurături sau alte cuvinte deşarte; să postim cu mâinile noastre, lucrând cu ele cele bune, milostenii, metanii, închinăciuni, muncă cinstită, iar nu să le întindem la beţii, la desfrâu, la bătăi, la iscălit lucruri nedrepte şi la alte fapte rele. Să postească picioarele noastre, adică să nu

meargă unde se fac lucruri rele şi de sminteală; să postească şi mintea noastră, adică să nu cugete la lucruri rele, deşarte, la păcate şi la deşertăciunile veacului de acum. Într-un cuvânt, suntem datori să postim cu toate simţurile noastre spre a nu păcătui prin ele cu ceva, ci, dimpotrivă, să-L slăvim prin toate mădularele noastre pe Hristos, Mântuitorul lumii.

Dumnezeiasca Scriptură ne arată când este primit postul nostru şi cum trebuie să postim pentru a fi primit înaintea Domnului. Să auzim ce spune Duhul Sfânt despre post prin gura Sfântului prooroc Isaia: *Voi postiţi, ca să vă certaţi şi să vă sfădiţi şi să bateţi fioroşi cu pumnul; nu postiţi cum se cuvine zilele acelea, ca glasul vostru să se audă sus.* Apoi întreabă Domnul, zicând: *Este oare acesta post care îmi place, o zi în care omul îşi smereşte sufletul său? Să-şi plece capul ca o trestie, să se culce pe sac şi în cenuşă, oare acesta se cheamă post plăcut Domnului? Nu ştiţi voi postul care îmi place?* - zice Domnul. *Rupeţi lanţurile nedreptăţii, dezlegaţi legăturile jugului, daţi drumul celor asupriţi şi sfărâmaţi jugul lor. Împarte pâinea ta cu cel flămând, adăposteşte în casa ta pe cel sărman, pe cel gol îmbracă-l şi nu te ascunde de cel de un neam cu tine. Atunci lumina ta va străluci ca zorile şi tămăduirea ta se va grăbi. Dreptatea ta va merge înaintea ta, iar în urma ta, slava lui Dumnezeu. Atunci vei striga şi Domnul se va auzi; la strigătul tău El va zice: „Iată-Mă!" Dacă vei depărta din mijlocul tău ameninţarea cu mâna şi cuvântul de cârtire; dacă dai pâinea ta celui flămând şi saturi sufletul cel amărât, lumina ta va străluci întru întuneric şi întunericul tău va fi ca miezul zilei* (Isaia 58, 4, 6-10).

Iată, fraţii mei, cât de clar şi cât de luminat ne arată nouă Preabunul Dumnezeu, cum trebuie să postim şi care post este plăcut înaintea Lui. Dar pentru că postul, pe lângă celelalte fapte bune amintite mai sus, trebuie să fie însoţit şi de rugăciune, precum făceau toţi sfinţii şi dreptii, să spunem câteva cuvinte şi despre sfânta rugăciune. Marele Apostol Pavel ne învaţă, zicând: *Neîncetat să vă rugaţi* (I Tesaloniceni 5, 17) şi iarăşi, arătând acelaşi lucru, zice: *Faceţi în toată vremea întru Duhul, tot felul de rugăciuni şi de cereri şi întru aceasta privegheaţi cu toată stăruinţa, rugându-vă pentru toţi sfinţii* (Efeseni 6, 18). Sfântul Apostol Pavel

ne învaţă să ne rugăm neîncetat. Dar şi proorocul David, prin Duhul Sfânt, ne învaţă a ne ruga neîncetat şi în tot locul. Uneori zice: *Bine voi cuvânta pe Domnul în toată vremea* (Psalm 33, 1). Iar alteori zice: *În tot locul stăpânirii Lui, binecuvintează suflete al meu pe Domnul* (Psalm 102, 22).

Acelaşi lucru ne învaţă şi dumnezeiescul părinte Efrem Sirul, zicând: „Să nu aşteptaţi Duminica sau praznic sau loc deosebit pentru rugăciune, că precum zice proorocul David: *În tot locul stăpânirii Lui,* aşa şi tu; ori de eşti în biserică, ori în casa ta, ori în ţarină, ori de paşti oi, ori ziduri de faci, ori la ospeţe de te afli, de rugăciune să nu te depărtezi. Şi când poţi, pleacă-ţi şi genunchile tale; iar când nu poţi, roagă-te cu mintea şi seara şi dimineaţa şi la amiază".

Apoi adaugă aceste frumoase cuvinte despre sfânta rugăciune: „Rugăciunea este păzitoarea întregii înţelepciuni; a îngâmfării, umilire; a pomenirii de rău, curăţire; a pizmei, surpare; a păgânătăţii, îndreptare. Rugăciunea este virtutea trupurilor, ocârmuirea casei, buna aşezare a cetăţii, tărie a împărăţiei, biruinţă a războiului, întemeierea păcii. Rugăciunea este pecetea fecioriei, credinţă a minţii; a celor ce dorm, păzitoare; a celor ce priveghează, îndrăzneală; lucrătorilor de pământ, bună aducere de roade; celor ce învaţă, cunoştinţă; celor primejduiţi, izbăvire de primejdii.

Rugăciunea mai este a celor ce se judecă, ajutătoare; celor legaţi, dezlegare; celor scârbiţi, inimă bună; celor ce se bucură, dulceaţă; celor ce plâng, mângâiere; a naşterilor, paznic; a celor ce mor, îngropare. Rugăciunea este vorbire cu Dumnezeu, întocmai cinstire cu îngerii; a bunătăţilor, sporire; de la răutăţi, abatere; a păcatelor, îndreptare. Rugăciunea lui Iona, din chit casă i-a făcut, iar pe Iezechia din porţile morţii la viaţă l-a întors. Prin rugăciune Ilie a legat cerul ca să nu mai plouă trei ani şi şase luni.

Vedeţi, fraţilor, cât poate rugăciunea? Nu este altă avere mai cinstită ca rugăciunea în toată viaţa oamenilor. De aceea niciodată să nu vă despărţiţi de rugăciune, nicicând să nu vă depărtaţi de ea".[1)]

1) Sfântul Efrem Sirul, *Cuvânt pentru rugăciune*, Tomul III, Mânăstirea Neamţ, 1823 .

Iubiţi credincioşi,

Astăzi, la prăznuirea Sfinţilor Părinţi Ioachim şi Ana, am vorbit pe larg despre rugăciune şi post, despre puterea rugăciunii ajutată de post, cele două aripi ale sufletului cu care zboară până la tronul lui Dumnezeu. Am vorbit despre aceste două virtuţi, căci prin ele s-au învrednicit Sfinţii Părinţi Ioachim şi Ana să dobândească o fiică, pe Fecioara Maria. Prin aceste fapte bune izgonim toate patimile din inimile noastre şi ardem pe diavoli.

Prin rugăciune şi post îmblânzim săltările firii şi astâmpărăm gândurile cele rele. Prin rugăciune făcută din inimă, cu smerenie şi lacrimi, ajutată de post şi de milostenii, ne curăţim sufletul de tot păcatul şi facem casele noastre biserici, iar inimile devin sălaş şi tron al Preasfintei Treimi.

Deci să iubim, fraţii mei, sfânta rugăciune, cum iubim pe Dumnezeu. Să iubim şi postul care dă aripi rugăciunii şi potoleşte slăbiciunile firii. Cu aceste două fapte bune întotdeauna vom birui necazurile, supărările, primejdiile şi bolile sufleteşti şi trupeşti. Dimpotrivă, fără aceste două mari bunătăţi şi arme de apărare întotdeauna vom fi biruiţi şi niciodată mulţumiţi sufleteşte.

Să lăudăm astăzi pe Sfinţii Părinţi Ioachim şi Ana, născătorii Maicii Domnului şi rugătorii mântuirii noastre. Apoi să le urmăm buna credinţă, stăruinţa în rugăciune, smerenia lor atât de adâncă şi marea evlavie pentru biserică. Ei se rugau şi acasă şi în grădină şi la câmp şi în pustie şi la templul din Ierusalim. În rugăciunea lor ei nu cereau avere, nici cinste trecătoare, nici sănătate şi viaţă îndelungată, ci cereau să le dăruiască Dumnezeu un copil, cel mai scump odor şi dar pentru familie, pentru noi toţi.

Să învăţăm de la Sfinţii Părinţi Ioachim şi Ana să ne rugăm şi noi neîncetat şi în tot locul. Să învăţăm a iubi Biserica, maica noastră cea de obşte şi să nu lipsim niciodată în sărbători de la sfintele slujbe. Apoi să dăm naştere copiilor pe care ni-i dă Dumnezeu şi să-i creştem „în cercetarea şi frica Domnului".

Aşa de vom face ne vom putea mântui şi noi şi copiii noştri, în Iisus Hristos, Mântuitorul lumii, Cel împreună slăvit şi închinat cu Tatăl şi cu Duhul Sfânt. Amin.

PREDICĂ
LA
SFÂNTUL IOAN CEL NOU
DE LA PARTOŞ
(15 septembrie)

Din tinereţe cu totul te-ai supus Domnului, cu rugăciunile şi cu ostenelile şi cu postul. Pentru aceasta, văzând Dumnezeu nevoinţele tale, arhiereu şi păstor Bisericii Sale te-a rânduit; şi după moarte în cetele sfinţilor te-a sălăşluit, Sfinte Părinte Iosife...
(din Troparul Sfântului).

Iubiţi credincioşi,

Astăzi, Biserica Ortodoxă Română prăznuieşte pe Sfântul Ierarh Iosif cel Nou de la Partoş, Mitropolitul Banatului şi protectorul Timişoarei. Acest ierarh sfânt şi purtător de Dumnezeu s-a născut pe la anul 1568, în oraşul Raguza Dalmaţiei, dintr-o familie de creştini valahi. Din botez se numea Iacob. Rămânând orfan de mic, la vârsta de 12 ani, a fost trimis la Ohrida să înveţe carte.

Când avea 15 ani, tânărul Iacob a fost chemat de Hristos la sfânta nevoinţă călugărească în mânăstirea Maicii Domnului din localitate. După cinci ani se duce la Sfântul Munte Athos şi intră în obştea Mânăstirii Pantocrator. Aici, după aspre osteneli duhovniceşti, îmbracă schima marelui şi îngerescului chip sub numele de Iosif.

La Pantocrator, Cuviosul schimonah Iosif, numit şi „Valahul", s-a nevoit mulţi ani de zile împreună cu numeroşi alţi monahi

greci, români şi macedoneni. Acolo a deprins meşteşugul luptei duhovniceşti, postul desăvârşit, privegherea de toată noaptea, ascultarea şi smerenia. Apoi, făcându-se sihastru în pădurile din împrejurimi şi mult ostenindu-se, a ajuns la măsura desăvârşirii, învrednicindu-se de la Dumnezeu de darul lacrimilor şi al rugăciunii neadormite, care se lucrează cu mintea în inimă. Pentru sfinţenia vieţii sale avea încă şi darul facerii de minuni, vindecând mulţi bolnavi, îndeosebi pe cei ologi. Pentru aceasta era chemat în multe mânăstiri atonite şi vindeca pe călugări de grele suferinţe trupeşti.

Văzându-l umbrit de harul Duhului Sfânt, părinţii au chemat în obşte pe Cuviosul Iosif şi, făcându-l preot, l-au rânduit duhovnic al călugărilor din Muntele Athos. Şi era atât de iscusit povăţuitor de suflete încât ajunsese vestit până la patriarhul din Constantinopol. Pentru aceea a fost rânduit egumen la Mânăstirea Sfântul Ştefan din Adrianopol, pe care o conduce cu multă înţelepciune şase ani. Apoi este numit egumen în Mânăstirea Cutlumuş din Athos, renumită ctitorie a domnitorilor Ţării Româneşti, unde se nevoiau mulţi călugări români şi macedoneni.

După ce formează numeroşi fii duhovniceşti, se retrage la linişte în preajma Mânăstirii Vatopedu. Dar, răposând mitropolitul Timişoarei, românii din Banat, călăuziţi de Duhul Sfânt, au ales păstor în locul lui pe Cuviosul Iosif, deşi avea 80 de ani, fiind vestit în toate ţările balcanice şi cinstit ca sfânt încă din viaţă.

În anul 1650 este hirotonit arhiereu şi aşezat în scaunul de mitropolit al Timişoarei. Aici, bunul păstor s-a dovedit mare apărător al Ortodoxiei, mângâind şi povăţuind către Hristos timp de trei ani de zile mitropolia Banatului. Căci era tare în credinţă, înţelept la cuvânt, blând la inimă şi neadormit în rugăciune. A făcut şi unele minuni, spre lauda lui Dumnezeu şi alinarea suferinţelor unor credincioşi, punând mâinile pe capul lor şi rugându-se pentru ei. De asemenea, a stins cu rugăciunea sa focul ce cuprinsese partea de apus a Timişoarei. Căci, ieşind din biserică având în mâini Sfintele Taine şi rugându-se cu lacrimi, îndată a trimis Dumnezeu o ploaie puternică şi s-a stins focul.

În anul 1653, Sfântul Ierarh Iosif cel Nou se retrage la Mânăstirea Partoş. Aici, mai trăind încă trei ani, în toamna anului 1656,

îşi dă sufletul în mâinile Marelui Arhiereu Iisus Hristos, fiind în vârstă de peste 85 de ani. Biserica Ortodoxă Română l-a canonizat la 7 octombrie, 1956 şi se face pomenirea lui la 15 septembrie.

Iubiţi credincioşi,

V-am amintit pe scurt viaţa Sfântului Ierarh şi făcător de minuni Iosif cel Nou, Mitropolitul Banatului, care a păstorit turma lui Hristos şase ani de zile, până în septembrie, 1656. Aţi văzut ce viaţă sfântă a avut. Căci pe măsura sfinţeniei, revarsă şi Dumnezeu harul minunilor peste plăcuţii Săi. Sfântul Iosif a fost un mare călugăr, stareţ atonit şi apărător al Ortodoxiei în Balcani şi în Banat. Pentru aceea şi Dumnezeu l-a numărat în ceata sfinţilor ierarhi, căci pe mulţi creştini i-a tras la pocăinţă şi i-a povăţuit să meargă pe calea mântuirii.

De aceea se cuvine să-l cinstim astăzi cu rugăciuni şi cântări de laudă pe Sfântul Ierarh Iosif, slăvind pe Dumnezeu, Care ne rânduieşte totdeauna păstori buni, cu viaţă sfântă, plini de bărbăţie, de iubire şi cu milă pentru cei săraci.

Căci, precum sfinţii şi păstorii noştri sufleteşti, preoţi, duhovnici şi episcopi, care îşi pun sufletul pentru mântuirea noastră, se roagă pentru noi şi ne povăţuiesc pe calea mântuirii, suntem şi noi datori să-i ascultăm, să le urmăm credinţa şi să ne rugăm pentru ei.

Moaştele Sfântului Ierarh Iosif se păstrează cu sfinţenie în catedrala mitropolitană din Timişoara. Închinaţi-vă cu evlavie la sfintele lui moaşte, ca să primiţi de la el sănătate, pace şi ajutor spre mântuire. Citiţi-i şi acatistul lui, pe lângă celelalte rugăciuni, şi, împreună cu psalmistul David, să-i cântăm această cântare: *Minunat este Dumnezeu întru sfinţii Săi, Dumnezeul părinţilor noştri!* Amin.

PREDICĂ
LA
ADORMIREA SFÂNTULUI APOSTOL ŞI EVANGHELIST IOAN
(26 septembrie)

De voi vrea să rămână acesta până voi veni, ce îţi este ţie (Petre)? Tu urmează Mie (Ioan 21, 22).

Iubiţi credincioşi,

Marele Apostol Pavel, gura lui Hristos şi vasul cel ales (Fapte 9, 15) zice că: *alta este slava soarelui, alta slava lunii şi alta slava stelelor* (I Corinteni 15, 41), arătând prin aceasta deosebirea slavei ce o au sfinţii în ceruri înaintea lui Dumnezeu (I Corinteni 15, 42). Această mărturie am pus-o mai înainte de a vorbi azi despre cinstea Sfântului slăvitului şi întru tot lăudatului Apostol Ioan Evanghelistul, „fiul tunetului" şi marele cuvântător de Dumnezeu.

În ceata celor doisprezece Apostoli şi ucenici ai Domnului nostru Iisus Hristos, Sfântul Apostol Ioan nu-i o stea oarecare, ci un mare luceafăr al Bisericii lui Hristos care a propovăduit cu glas de tunet Sfânta Evanghelie în lume. Dar să spunem pe scurt viaţa marelui Apostol al iubirii.

Sfântul Apostol şi Evanghelist Ioan era fiul lui Zevedeu şi al Salomeii, fiica lui Iosif logodnicul. Pe acesta l-a chemat Mântuitorul la apostolie, împreună cu fratele său Iacob, care, lăsând îndată corabia şi pe tatăl lor, au mers după Domnul (Matei 4, 22). Mântuitorul le-a pus numele la amândoi „boanerghes",

adică „fiii tunetului" (Marcu 3, 17), ca cei ce aveau să predice Evanghelia în lume cu glas de tunet.

Sfântul Ioan Evanghelistul a dus viaţa în desăvârşită feciorie şi era foarte iubit de Hristos Domnul pentru curăţenia şi nevinovăţia lui. Pentru aceea l-a cinstit Domnul între cei doisprezece, ca pe unul dintre cei mai de aproape şi mai aleşi ucenici ai Lui, cărora le-a descoperit multe taine dumnezeieşti, precum citim în Sfânta Evanghelie. Astfel, când Mântuitorul a înviat pe fiica lui Iair, n-a lăsat pe nimeni să meargă după Sine, fără numai pe Petru, pe Iacob şi pe Ioan. Pe muntele Taborului când s-a schimbat la faţă, Mântuitorul a luat cu Sine, ca martori ai dumnezeirii Lui, pe aceiaşi trei Apostoli.

Când se ruga în grădina Ghetsimani, înainte de mântuitoarele Sale Patimi, Domnul i-a luat tot pe aceşti trei Apostoli, cărora le-a zis: *Să şedeţi aici, până ce Mă voi duce şi Mă voi ruga. Şi luând cu Sine pe Petru şi pe cei doi fii ai lui Zevedeu...* (Matei 26, 36-37) adică pe Iacob şi Ioan. Iar că Ioan iubea foarte mult pe Domnul, este arătat şi de aici, că la Cina cea de Taină s-a culcat pe pieptul Lui, după cum singur spune în Evanghelia sa: *Iar la masă era rezemat la pieptul lui Iisus unul dintre ucenicii Lui, pe care-l iubea Iisus. Deci Simon Petru i-a făcut semn acestuia şi i-a zis: Întreabă cine este despre care vorbeşte. Şi căzând acela astfel la pieptul lui Iisus, I-a zis: Doamne, cine este?* (Ioan 13, 23-25). De aici se vede câtă îndrăzneală sfântă avea dumnezeiescul Ioan către Mântuitorul şi câtă dragoste avea şi Mântuitorul către Ioan, căci numai lui i-a descoperit taina trădării şi pe Iuda vânzătorul.

Acest preaiubit ucenic şi Apostol Ioan, cu mare dragoste a urmat lui Hristos în vremea sfintelor şi înfricoşatelor Sale Patimi. Când toţi ceilalţi ucenici, lăsând pe Păstorul lor au fugit, Ioan singur privea de aproape spre toate chinurile Mântuitorului, cu inima pătimind împreună cu Dânsul şi plângând cu Preacurata Fecioară Maria, pentru ranele Domnului. Ba şi la arhierei a intrat şi lepădarea lui Petru a văzut şi pe Hristos, când îşi ducea crucea pe Golgota, L-a urmat, şi răstignirea Lui a văzut, şi pe Maica Domnului în grija sa a luat-o, şi când Fiul lui Dumnezeu şi-a dat duhul, Ioan cel iubit a auzit ultimul Lui cuvânt: *Săvârşitu-s-a!*; *Doamne, în mâinile Tale Îmi dau Duhul Meu.* Dragostea negrăită de mamă L-a îndemnat pe Mântuitorul când era pe cruce să zică mamei Sale:

Femeie, iată fiul tău! Iar ucenicului pe care îl iubea i-a zis: *Iată mama ta!* (Ioan 19, 26-27).

Din ceasul acela a luat-o Apostolul Ioan întru ale sale, şi o avea ucenicul ca pe mama lui, cu toată cinstea slujindu-i ei până la slăvita adormire. Dar şi la adormirea Maicii Domnului acest sfânt Apostol a dus stâlparea de finic înaintea sfântului ei sicriu, care strălucea ca o lumină, pe care o adusese Arhanghelul Gavriil din cer, Preacuratei Fecioare Maria, vestindu-i cele de sus.

Iubiţi credincioşi,

După învierea şi după înălţarea Mântuitorului la cer, la 50 de zile s-a pogorât Preasfântul Duh peste Apostoli în chip de limbi de foc. Atunci şi Sfântul Apostol Ioan s-a umplut de harul Duhului Sfânt care ardea în inima lui prin focul dragostei dumnezeieşti, atât pentru Hristos, cât şi pentru oameni.

Apoi Apostolii, trăgând sorţi în ce parte să vestească fiecare Evanghelia lui Hristos, Sfântului Ioan i-a căzut Asia Mică, a cărei capitală era Efesul, şi Parţia la gurile Tigrului şi Eufratului. Dar el nu a plecat din Ierusalim până la adormirea Maicii Domnului, care i-a fost dată în grijă de Însuşi Mântuitorul când era pe cruce. O veche tradiţie spune că Sfântul Evanghelist Ioan a făcut câteva călătorii misionare împreună cu Maica Domnului şi cu ucenicul său Prohor, ajungând până la Efes şi până la Muntele Athos, pe vârful căruia se afla idolul Apolon. Cum s-a apropiat corabia de ţărmul Athosului, îndată s-a risipit idolul în mare, iar Maica Domnului cu Sfântul Apostol Ioan au înfipt Sfânta Cruce pe vârful Atonului şi au creştinat pe locuitorii acestui ţinut.

După mutarea la cer a Maicii Domnului, Sfântul Apostol Ioan, împreună cu ucenicul său, au părăsit Ierusalimul şi s-au stabilit la Efes în Asia Mică, unde deja era episcop Timotei, ucenicul Sfântului Apostol Pavel. Aici a combătut cu putere învăţătura eretică a lui Ebion şi a lui Cerint, doi mari duşmani ai dreptei credinţe propovăduită de Domnul nostru Iisus Hristos.

În Vieţile Sfinţilor se spune că Sfântul Apostol Ioan a făcut minuni mari în Asia Mică, vindecând mulţi bolnavi, risipind capiştile idoleşti, izgonind duhurile rele din oameni şi aducând la

credinţa în Hristos multe suflete. Odată s-a spart corabia pe mare din cauza furtunii şi cu rugăciunile Sfântului Apostol Ioan, toţi au fost aruncaţi de valuri, vii, la ţărm şi de bucurie au plâns, dând laudă lui Dumnezeu şi mulţumind marelui Apostol. Astfel se răspândise vestea despre Sfântul Ioan şi ucenicul său Prohor în toate părţile Asiei şi mulţi credeau în adevăratul Dumnezeu prin semnele ce le făceau în văzul tuturor.

Împăratul Domiţian auzind de activitatea Sfântului Apostol Ioan la Efes a pornit o grea persecuţie împotriva Bisericii creştine şi a poruncit să fie adus legat la Roma. Acolo a fost bătut cu toiege şi i s-a dat o băutură otrăvitoare. Dar cu puterea Duhului Sfânt, Apostolul Ioan a rămas nevătămat, după cuvântul Domnului care zice: *şi de vor bea ceva de moarte, nu-i va vătăma* (Marcu 16, 18). Apoi apostolul a fost aruncat într-un vas cu untdelemn fierbinte, dar rămânând nevătămat, mulţimile strigau: „Mare este Dumnezeul creştinilor!" Atunci cezarul roman l-a surghiunit în insula Patmos, în Marea Egee. Sfântul Apostol Ioan, însă, avea mare credinţă în ajutorul lui Dumnezeu, precum şi în vis i-a prevestit Mântuitorul: „Ţi se cade ţie să pătimeşti multe pentru Mine şi vei fi izgonit într-un ostrov (insulă) care are mare trebuinţă de tine".

În drum spre Patmos, Apostolul Ioan a făcut mai multe semne şi minuni. A salvat de la moarte pe un tânăr căzut în mare. A potolit furtuna mării şi a prefăcut apa de mare în apă dulce, de băut, ca să nu moară oamenii de sete. Pe insula Patmos a stat în surghiun Sfântul Apostol Ioan mai mulţi ani, vindecând numeroase boli şi convertind la credinţa în Hristos o mare parte din locuitorii insulei. Aici, în Patmos, marele Apostol Ioan a avut acea dumnezeiască descoperire, numită „Apocalipsă", despre sfârşitul lumii şi viaţa de apoi. Este cartea cea mai adâncă şi mai greu de înţeles din toată Sfânta Scriptură, pe care unii sectanţi o răstălmăcesc după mintea lor, spre a lor pierzare şi amăgirea multora.

Murind împăratul Domiţian, în anul 97 de la Hristos, toţi creştinii exilaţi au primit libertate să se întoarcă în patria lor. Atunci şi Sfântul Apostol Ioan s-a reîntors la Efes, unde era aşteptat de mulţimea creştinilor care rămăseseră fără păstor prin martiriul Sfântului Apostol Timotei, ucis la porunca tiranului împărat.

Păstorind Biserica Efesului până la adânci bătrâneţi, Sfântul Apostol Ioan a fost îndemnat de Duhul Sfânt şi de ucenicii săi să

scrie Evanghelia sa, când avea peste 90 de ani. Adâncimea învăţăturilor din Evanghelia lui Ioan i-a îndemnat pe creştini să-l numească „teolog", adică, „cuvântător de Dumnezeu". Sfântul Ioan Evanghelistul s-a înălţat prin cuvintele sale ca un vultur al teologiei creştine până la cele mai înalte învăţături despre Mântuitorul şi despre Sfânta Treime. El a spus că *„La început* - adică mai înainte de a fi lumea - *era Cuvântul"* (Ioan 1, 1); că *Eu şi Tatăl una suntem* (Ioan 10, 30); că *Duhul Sfânt purcede de la Tatăl* (Ioan 15, 26). El apăra prin Evanghelia sa divinitatea lui Iisus Hristos, adică cum că Hristos este Fiul lui Dumnezeu, de o fiinţă cu Tatăl, că El a existat din început şi se cheamă Dumnezeu-Cuvântul, prin Care s-au făcut toate cele văzute şi nevăzute.

Tot atunci Sfântul Apostol Ioan a scris la Efes şi trei frumoase scrisori sau epistole către creştini, pline de multe sfaturi şi învăţături. Cea mai înaltă învăţătură din epistolele sale este aceasta care stabileşte dogma Preasfintei Treimi: *Trei sunt care mărturisesc în cer: Tatăl, Cuvântul (Fiul) şi Sfântul Duh, şi aceşti trei Una sunt* (I Ioan 5, 7).

Sfântul Ioan Evanghelistul este cel mai mare teolog şi apărător al Preasfintei Treimi, căci nimeni nu s-a urcat cu cuvântul, cu gândirea şi cu mărturisirea mai sus decât el.

A doua mare învăţătură arătată în Evanghelia şi Epistolele scrise de el este datoria de a iubi pe Dumnezeu până la jertfă şi de a ne iubi unii pe alţii ca fraţi şi fii ai lui Dumnezeu. *Dumnezeu este iubire şi cel ce rămâne în iubire rămâne în Dumnezeu şi Dumnezeu rămâne întru el* (I Ioan 4, 16). Apoi adaugă: *Dragostea de Dumnezeu aceasta este: să păzim poruncile Lui; şi poruncile Lui nu sunt grele* (I Ioan 5, 3). El spune cel dintâi că *Dumnezeu este dragoste*. Dar nu este de ajuns pentru mântuire să iubim numai pe Dumnezeu, ci să iubim şi pe oameni, poruncă fără de care nimeni nu se poate mântui. Hristos zice în Evanghelia de la Ioan: *Poruncă nouă vă dau vouă: Să vă iubiţi unii pe alţii* (Ioan 13, 34). *Întru aceasta va cunoaşte lumea că sunteţi ucenicii Mei, dacă vă veţi iubi unii pe alţii* (Ioan 13, 35). La fel ne învaţă şi Apostolul dragostei, Ioan: *Oricine urăşte pe fratele său este ucigaş de oameni* (I Ioan 3, 15); căci *cine iubeşte pe Dumnezeu, să iubească şi pe fratele său* (I Ioan 4, 21).

Ajungând Sfântul Apostol Ioan la vârsta de aproape 100 de ani, în al treilea an al împărăţiei lui Traian, s-a săvârşit cu pace la Efes, la 26 septembrie, şi a fost înmormântat de ucenici pe un munte din apropiere. Tradiţia spune că după puţin timp trupul lui ar fi dispărut din mormânt şi că mai înainte de sfârşit va veni împreună cu Enoh şi Ilie, să-L mărturisească pe Hristos şi să fie ucişi de Antihrist.

Iubiţi credincioşi,

Astăzi s-a mutat la viaţa veşnică Sfântul Apostol şi Evanghelist Ioan, cel mai iubit ucenic al lui Hristos, cel mai mare teolog al Bisericii numit de toţi *vulturul teologiei şi Apostolul dragostei.*

Am amintit aici câteva din învăţăturile şi din faptele lui spre folosul nostru. Trei mari virtuţi, trei nemuritoare fapte bune au încununat viaţa şi sufletul Sfântului Apostol Ioan: fecioria, dreapta credinţă în Dumnezeu şi iubirea desăvârşită. Iată trei fapte bune care ne asigură mântuirea sufletului. Marea faptă bună este trăirea pe pământ în feciorie, în desăvârşită înfrânare a trupului, a minţii şi a sufletului. Sfântul Apostol Ioan este numit Apostolul fecioriei. Fecioara Maria, Sfântul Ioan Botezătorul şi Sfântul Ioan Evanghelistul sunt cei trei mari sfinţi feciorelnici care au slujit cu devotament la taina răscumpărării lumii prin Iisus Hristos.

Mare cinste are la Hristos fecioria. Ea ne aseamănă cel mai mult cu îngerii. Iubiţi curăţia şi înfrânarea în casele dumneavoastră şi păziţi pe copii în desăvârşită feciorie până la căsătorie, că mare dar este fecioria şi multe cununi şi ajutor aduce în viaţa aceasta şi în cea veşnică celor ce o păzesc cu sfinţenie, pentru Dumnezeu. Dar nici fecioria fără milostenie, nici celelalte fapte bune fără înfrânarea trupului, după pilda celor zece fecioare.

Apoi suntem datori să cunoaştem şi să apărăm cu cuvântul şi fapta dreapta credinţă. Acum s-au înmulţit sectele şi „proorocii mincinoşi" care răstălmăcesc Sfânta Scriptură. Nu-i ascultaţi pe aceştia, ci ascultaţi de Biserică şi de păstori, de preoţii pe care vi i-a rânduit Hristos. Citiţi mai ales Noul Testament, rostiţi zilnic Crezul, pe care suntem datori să-l ştim pe de rost şi duceţi o viaţă de creştini adevăraţi.

Vă îndemnăm şi la a treia mare virtute creştină. Iubiţi-vă din toată inima unii pe alţii. Iertaţi-vă, împăcaţi-vă, rugaţi-vă împreună, ajutaţi-vă la greutăţile vieţii şi nu vă mai certaţi, nu vă bârfiţi, nici nu vă răzbunaţi unii pe alţii, că fără iertare şi împăcare creştină nimeni nu se poate împărtăşi cu Sfintele Taine, nimeni nu se poate mântui.

Sfântul Apostol Ioan toată viaţa învăţa pe creştini să trăiască în iubire şi unire şi le repeta mereu aceste cuvinte: *Fiilor, iubiţi-vă unii pe alţii!* Chiar când şi-a dat duhul a rostit ucenicilor lui aceste ultime cuvinte: *Fiilor, iubiţi-vă unii pe alţii!* Aşa a trăit şi s-a săvârşit Apostolul dragostei.

Mai citim în viaţa lui şi această frumoasă istorioară: Odată a convertit la credinţa în Hristos pe un tânăr. După ce l-a botezat, l-a învăţat tainele credinţei şi l-a încredinţat episcopului din Efes, zicându-i: „Episcope, îţi încredinţez acest tânăr, în faţa lui Hristos şi a adunării acesteia. Păzeşte-l ca pe un odor, că vei da greu răspuns pentru sufletul lui la dreapta judecată!" Plecând Apostolul departe, tânărul de la un timp s-a luat cu alţi tineri, a căzut în desfrânări şi a intrat într-o ceată de tâlhari şi era vestit pentru răutăţile lui în partea aceea.

După un timp s-a întors Sfântul Apostol Ioan la Efes şi a zis episcopului: „Episcope, dă-mi odorul pe care Iisus Hristos şi eu ţi l-am încredinţat în faţa bisericii tale! Unde este sufletul tânărului pe care ţi l-am dat în pază?" Episcopul, plângând, a zis: „A murit. S-a făcut tâlhar şi s-a ascuns în munţi!" Atunci Apostolul a început a plânge pentru el şi urcându-se pe cal s-a dus în munţi să-l caute. Cum l-au văzut păzitorii l-au dus la căpitanul lor, care era tocmai acel tânăr căzut în fărădelegi. Cunoscându-l că este părintele lui sufletesc a fugit. Iar apostolul alerga după el şi-i zicea: „Fiule, de ce fugi de tatăl tău? Ai milă de mine şi nu te deznădăjdui. Răspund eu pentru tine. Îmi pun sufletul meu pentru al tău. Opreşte-te, fiule, că sunt trimis la tine de Hristos...".

Deci, oprindu-se tânărul care era acum căpitan de tâlhari, a căzut în genunchi plângând şi cerându-şi iertare de la Sfântul Apostol Ioan, a fost urcat pe cal şi adus din nou la Biserica din Efes unde, pocăindu-se, a ajuns din nou un bun creştin.

Aşa trebuie să facem şi noi cu fiii noştri sufleteşti. Să ne dăm viaţa pentru mântuirea lor. La fel şi frăţiile voastre aveţi grijă de

copiii pe care i-aţi născut şi pe care vi i-a dat Dumnezeu. Duceţi-i la biserică; sacrificaţi-vă pentru ei, păziţi-i de cursele diavolului, uniţi-i cu Hristos, că şi dumneavoastră şi noi preoţii vom da greu răspuns pentru cei pe care îi păstorim.

Să-L rugăm pe Mântuitorul să ne întărească în credinţă, în dragoste şi viaţă curată, ca să ne învrednicim de viaţa veşnică. Amin.

PREDICĂ

LA

SFÂNTUL ANTIM IVIREANUL

(27 septembrie)

În toate pătimind necaz, dar nefiind striviţi; lipsiţi fiind, dar nu deznădăjduiţi. Prigoniţi fiind, dar nu părăsiţi; doborâţi, dar nu nimiciţi (II Corinteni 4, 8-9).

Iubiţi credincioşi,

Între marii ierarhi ai Bisericii Ortodoxe Române care au păstorit cu sfinţenie turma lui Hristos în Ţara Românească în secolul XVIII Sfântul Ierarh şi Martir Antim Ivireanul ocupă un loc de frunte.

Să amintim mai întâi, pe scurt, viaţa Sfântului Ierarh Antim.

Sfântul Ierarh Antim Ivireanul era de loc din Iviria. Părinţii săi, Ioan şi Maria, i-au pus din botez numele de Andrei. Ajungând din tinereţe rob la turci, a stat mulţi ani în Constantinopol, învăţând limbile greacă, arabă şi turcă, precum şi meşteşugul sculpturii, al picturii şi al broderiei.

Prin anul 1690 este adus în Ţara Românească de Constantin Brâncoveanu. Aici învaţă meşteşugul tiparului de la episcopul Mitrofan, iar după un an se călugăreşte şi este hirotonit preot.

Între anii 1691 – 1694 conduce tipografia domnească de la Bucureşti şi tipăreşte trei cărţi. Între anii 1696 – 1701 este egumen al acestei mânăstiri, tipărind 14 cărţi dintre care patru în limba română, iar celelalte în limbile greacă, slavonă şi arabă. Între anii

1701 – 1705 a condus din nou tipografia domnească din Bucureşti, tipărind 15 cărţi, îndeosebi cărţi de slujbă.

Între anii 1705 – 1708 este ales episcop de Râmnicu Vâlcea, întemeind aici prima tipografie. Timp de trei ani a tipărit la Râmnic 10 cărţi, dintre care şapte în româneşte. Între anii 1708 – 1716 a fost mitropolit al Ţării Româneşti, întemeind noi tipografii şi tipărind încă 19 cărţi, dintre care 12 cărţi în româneşte.

În toamna anului 1716 a fost închis la porunca turcilor, caterisit şi trimis în surghiun la Mânăstirea Sfânta Ecaterina din Muntele Sinai. Pe cale a fost martirizat de ostaşi şi aruncat în râul Tungia, lângă Adrianopol. În prezent se crede că ar fi fost înecat în lacul Snagov.

Iubiţi credincioşi,

Iată deci care au fost faptele minunate ale Sfântului Ierarh Antim Ivireanul. Că, deşi era din Iviria, el şi-a găsit a doua patrie în Ţara Românească, căci evlavia şi smerenia poporului nostru l-au cucerit. De aceea cu multă râvnă a primit tunderea în monahism, a ajuns ieromonah şi, ca un iscusit tipograf, a tipărit multe cărţi sfinte de slujbă şi învăţătură ortodoxă, atât la Râmnicu Vâlcea, unde a fost episcop trei ani, cât şi la Bucureşti în calitate de mitropolit al Ţării Româneşti, pe care o păstoreşte opt ani de zile. Dar nu numai că le-a tipărit, ci mai ales că le-a tradus în limba română, devenind ctitorul limbii liturgice al Bisericii din Ţara Românească, cum au făcut acelaşi lucru şi în Moldova marii mitropoliţi Varlaam şi Dosoftei în secolul XVII.

Al doilea merit al marelui Mitropolit Antim care l-a făcut vrednic de sfinţenie a fost viaţa lui curată de mare isihast, nevoitor, predicator şi, mai ales, de iscusit păstor de suflete, povăţuind pe toţi pe calea mântuirii în Hristos, începând de la vrednicul de laudă, fericitul domn Constantin Brâncoveanu cu fiii şi dregătorii săi, până la poporul de rând. Pe toţi îi învăţa, îi povăţuia pe calea mântuirii şi, la nevoie, îi mustra, ca un adevărat ierarh al Bisericii lui Hristos. Apoi, nu numai că a fost mare ctitor de biserici, în fruntea cărora străluceşte Sfânta Mânăstire Antim din Bucureşti, dar a fost şi un bun apărător al Ortodoxiei.

Toate acestea ştiindu-le turcii care urau pe creştini, din îndemnarea diavolului l-au răpit de pe scaunul de mitropolit şi l-au aruncat în temniţă. Apoi în drum spre Constantinopol, l-au chinuit cumplit şi l-au înecat în apă, primind fericitul ierarh cununa mucenicească de la păgâni, cu voia lui Hristos.

Aşa s-a săvârşit Sfântul Ierarh şi Mucenic Antim Ivireanul în toamna anului 1716, fiind canonizat şi trecut în rândul sfinţilor mucenici de Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române la 20 iunie, 1992, cu zi de prăznuire la 27 septembrie.

Iubiţi credincioşi,

Astăzi este ziua de prăznuire a Sfântului Ierarh şi Mucenic Antim Ivireanul.

Astăzi se face slujbă arhierească în Sfânta Mânăstire Antim din Bucureşti, ctitoria Sfântului păstor şi mucenic Antim, care a lăsat cu testament ca la ziua hramului - Duminica tuturor Sfinţilor -, să se facă masă pentru săraci şi să se dea ajutoare şi milostenii copiilor săraci şi orfani.

Să nu uităm, deci, de nevoinţa, osteneala şi jertfa Sfântului Ierarh şi Mucenic Antim şi să-i urmăm în toate: credinţa, bunătatea, milostenia şi râvna lui pentru Hristos. Fără osteneală, fără lacrimi, fără milostenie şi rugăciune nu dobândim nimic în viaţa aceasta şi nu ne putem mântui.

Sfântul Ierarh Antim a fost plin de râvnă pentru Ortodoxie, la fel să fim şi noi, mai ales acum când ne înconjoară sectele. El a iubit mai mult ca orice Biserica şi pe Hristos. La fel să facem şi noi. Să nu lipsim de la sfintele slujbe, să fim milostivi cu toţi şi să fim smeriţi. Blândeţea, smerenia şi milostenia sunt virtuţile cele mai alese ale creştinilor. Pe acestea le-a iubit Hristos, pe acestea le-au iubit sfinţii Lui, pe acestea le-au iubit părinţii noştri; pe acestea să le iubim şi noi, dacă dorim să ne mântuim în Hristos Iisus Domnul nostru, Căruia se cuvine slavă. Amin.

PREDICĂ
LA
ACOPERĂMÂNTUL
MAICII DOMNULUI
(1 octombrie)

Astăzi poporul cel binecredincios, luminat prăznuim, umbriţi fiind prin venirea ta, Maica lui Dumnezeu, şi căutând către preacinstită icoana ta cu umilinţă grăim: Acoperă-ne pe noi cu cinstitul tău acoperământ... (din Troparul praznicului).

Iubiţi credincioşi,

Praznicul de astăzi, Acoperământul Maicii Domnului, a luat fiinţă astfel:

Trăia prin secolul X în Constantinopol, pe timpul împăratului Leon cel Înţelept, un sfânt ales de Dumnezeu, numit Andrei. El se făcea nebun pentru Hristos ca să fie defăimat de toţi, şi avea un ucenic pe care îl chema Epifanie. Iar odată, pe când se ruga Sfântul Andrei în biserica Vlahernei, a văzut o vedenie înfricoşată. A văzut cerurile deschise şi pe Preasfânta Născătoare de Dumnezeu ţinând sfântul ei omofor deasupra oamenilor şi rugându-se astfel: „Doamne ai milă de poporul Tău cel binecredincios, care cinsteşte numele meu, şi îl izbăveşte de tot răul...".

Acestea auzindu-le Sfântul Andrei a căzut în genunchi la rugăciune şi, lăudând pe Preasfânta Născătoare de Dumnezeu, a spus această înfricoşată vedenie ucenicului său, Epifanie.

Auzind Patriarhul şi împăratul, au rânduit să se prăznuiască în fiecare an praznicul Acoperământul Maicii Domnului la 1 octombrie, cu priveghere de toată noaptea cu cântări de laudă în cinstea Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, ocrotitoarea creştinilor, care neîncetat se roagă înaintea Preasfintei Treimi şi mai ales a Fiului ei, Domnul nostru Iisus Hristos, pentru mame, pentru copii, pentru bolnavi, pentru bătrâni, pentru preoţi şi călugări care slăvesc pe Dumnezeu ziua şi noaptea.

Iubiţi credincioşi,

Aceasta este, pe scurt, pricina întemeierii acestei sărbători numită „Acoperământul Maicii Domnului".

Dar de când a primit Preasfânta Născătoare de Dumnezeu puterea şi harul de a se ruga pentru lume şi de a acoperi pe creştini cu Sfântul ei Acoperământ? Ştiţi de când? De când s-a învrednicit să-L nască trupeşte pe Fiul lui Dumnezeu, Care S-a întrupat pentru mântuirea neamului omenesc din marea Lui iubire de oameni.

De atunci Maica Domnului a devenit şi Maica noastră, acoperitoarea şi rugătoarea creştinilor, protectoarea mamelor, ocrotitoarea fecioarelor, mângâierea bolnavilor şi rugătoarea tuturor creştinilor. De atunci Maica Domnului ne este mamă şi acoperământ nouă tuturor. Oare când suntem bolnavi şi nu avem nici un ajutor, nu strigăm toţi la Maica Domnului cu rugăciuni, cu acatiste, cu zile de post şi cu cinstitul ei paraclis? Sau când avem un mare necaz, nu strigăm la mijlocirea Maicii Domnului şi îndată primim ajutorul ei? Sau când vrem să ne pocăim şi dorim să părăsim păcatele cele mari care ne apasă pe conştiinţă, nu alergăm la icoana Preasfintei Născătoare de Dumnezeu şi îndată primim uşurare şi har de sus?

Iată de ce cerem zilnic ajutorul Maicii Domnului. Iată de ce avem atâta nevoie de rugăciunile şi acoperământul ei. Pentru că ea mijloceşte cel mai mult înaintea Preasfintei Treimi pentru toată lumea şi pentru fiecare dintre noi. Căci ea ne împacă întotdeauna cu Fiul ei şi Mântuitorul nostru. Iar fără ajutorul şi rugăciunile ei nimeni dintre creştini nu se poate mântui.

De aceea suntem datori să cerem neîncetat ajutorul şi rugăciunile Maicii Domnului, ştiind că este Maica noastră a tuturor celor ce credem şi iubim pe Hristos.

Iubiţi credincioşi,

Pe lângă Maica Domnului, să nu uităm că noi creştinii avem şi o altă mamă duhovnicească, care ne-a născut în Hristos, prin Sfântul Botez, prin cele şapte Sfinte Taine, adică Sfânta Biserică. Biserica întemeiată de Fiul lui Dumnezeu pe pământ, este casă de rugăciune pentru toate neamurile pământului care cred cu dreaptă credinţă în Hristos. Biserica coboară cerul pe pământ prin Sfânta Liturghie, uneşte pe cele de sus cu cele de jos, revarsă harul mântuirii peste noi, ne izbăveşte de păcate prin Sfânta Spovedanie, ne hrăneşte cu Trupul şi Sângele Domnului şi ne uneşte veşnic cu Hristos prin lucrarea faptelor bune.

Deci să ascultăm neîncetat de Biserică, de Sfinţii Apostoli care au întemeiat-o şi de sfinţiţii ei slujitori. Căci atât Maica Domnului, cât şi toţi sfinţii, mai ales aici în biserică se află. Aici se roagă pentru lume, aici ne aşteaptă şi pe noi să venim să-L slăvim pe Hristos, Mântuitorul lumii. Aici în biserici se află şi icoanele cele făcătoare de minuni ale Maicii Domnului, aici este raiul şi cerul pe pământ, aşa cum cântă Biserica şi toţi sfinţii: „În locaşul slavei tale stând, în cer a sta ni se pare Născătoare de Dumnezeu...".

Deci să cinstim pe Preasfânta Născătoare de Dumnezeu, căci ea este cea care ne acoperă totdeauna cu sfântul ei acoperământ. Să nu lipsim de la sfintele slujbe, afară de mare nevoie, ca să ne facem vrednici de harul Duhului Sfânt şi de mântuire. Să ne închinăm cu evlavie la icoana Maicii Domnului, că prin ea a venit mântuirea lumii şi să nu ascultăm de sectanţi, care hulesc pe Maica Domnului, Sfânta Cruce, Biserica şi tot ce are ea mai sfânt.

Aşa de vom face şi de vom trăi cu toţi în iubire, în smerenie şi în rugăciune, Maica Domnului ne va acoperi de tot răul în anii vieţii noastre, iar dincolo ne va ajuta să dobândim viaţa cea veşnică în Iisus Hristos Domnul nostru, Căruia se cuvine slava, cinstea şi închinăciunea în vecii vecilor. Amin.

PREDICĂ
LA
SFÂNTA PREACUVIOASA MAICA NOASTRĂ PARASCHEVA
(14 octombrie)

Cel ce vrea să vină după Mine, să se lepede de sine, să-şi ia crucea sa şi să-Mi urmeze Mie (Matei 16, 24).

Iubiţi credincioşi,

Astăzi Biserica Ortodoxă face prăznuirea Sfintei Cuvioase Maicii noastre Parascheva, care a strălucit în lume cu viaţa sa sfântă, faptele cele bune, fiind împodobită de Dumnezeu ocrotitoare a Moldovei. Pentru nevoinţa şi petrecerea sa fără de prihană a binevoit Dumnezeu să o proslăvească pe pământ cu faceri de minuni şi să o pună ca o făclie mult luminoasă în sfeşnicul Bisericii Sale spre a lumina pe toţi şi a fi rugătoare, ajutătoare şi mângâiere tuturor celor ce aleargă la dânsa cu credinţă.

Sfânta Cuvioasa Maica noastră Parascheva s-a născut în pământul Traciei, aproape de cetatea Calicratia, într-un sat ce se chema Epivat, din părinţi macedo-români dreptcredincioşi, care umblau neabătuţi în toate poruncile lui Dumnezeu, împodobindu-şi viaţa lor cu milostenii şi cu faceri de bine. Părinţii fericitei Parascheva au dat celor doi copii ai lor o creştere cu totul aleasă, deprinzându-i dragostea de Dumnezeu şi mila pentru oameni. Apoi părinţii ei, trecând în cereştile locaşuri, au lăsat pe Parascheva moştenitoarea casei împreună cu fratele său Eftimie, care mai

târziu a fost Episcop al Maditiei şi multe şi preaslăvite minuni a făcut acolo, atât în viaţa sa, cât şi după moarte.

După moartea părinţilor ei, fericita Parascheva a început o viaţă de aspră nevoinţă în rugăciune, post şi milostenii, păşind pe calea cea sfântă care duce la împărăţia lui Dumnezeu. Apoi, aprinzându-se de râvnă pentru cele cereşti nu a voit să vieţuiască mai mult în lumea cea plină de tulburări. Deci, părăsind toată grija pământească s-a dus la o mânăstire de călugăriţe din pustiul Iordanului şi acolo petrecea viaţă îngerească, urmând văzătorului de Dumnezeu Ilie şi lui Ioan Botezătorul, mâncând numai verdeţuri şi din acelea foarte puţine. Apoi se chinuia de frig şi de arşiţă şi căuta cu ochii minţii sale numai la Cel ce poate a mântui de împuţinarea sufletului pe cei smeriţi cu inima. Dar cine va putea spune izvorul lacrimilor Cuvioasei Parascheva şi suspinele ei cele neîncetate? Sau ostenelile şi privegherile de toată noaptea, ispitele de la diavoli şi metaniile ei cine le va povesti, decât Unul Dumnezeu, care ştie şi vede toate?

Ea nu mai purta grijă de cele pământeşti, ci numai de cele sufleteşti şi de ceasul judecăţii ce va să fie. Ca mireasă a lui Hristos neîncetat se pregătea să iasă întru întâmpinarea mirelui iubit, zicând: „Pe Tine, Mirele meu, Te iubesc şi pe Tine Te caută inima mea". Apoi cugeta şi la cuvintele din Cântarea Cântărilor: „Spune-mi mie pe cine l-a iubit sufletul meu?"; gândul ei era numai la cele de sus, adică, cum îşi va împodobi candela sa şi cum va ieşi cu fecioarele cele înţelepte întru întâmpinarea Mirelui şi va auzi glasul cel dulce al Lui şi se va îndulci de vederea frumuseţii Lui. Alteori, pe când se ruga, zicea: „Când voi veni şi mă voi arăta înaintea feţei lui Dumnezeu?"

Aşa vieţuind ea în pustie, vicleanul diavol zavistuia bunătăţile ei şi se sârguia s-o înfricoşeze cu năluciri şi arătări mincinoase. Dar Sfânta Parascheva, mireasa cea bună a lui Hristos, îşi punea nădejdea sa spre Cel Preaînalt şi, făcând rugăciuni cu lacrimi, se însemna cu semnul Sfintei Cruci şi îndată se risipeau toate cursele vrăjmaşului ca o pânză de păianjen.

Cu nişte osteneli ca acestea şi cu multe fapte bune împodobindu-şi sufletul, Cuvioasa Parascheva s-a făcut mireasă iubită a lui Hristos şi cămară de taină a Preasfintei Treimi, devenind astfel biserică a Dumnezeului Celui Viu, curată şi neîntinată de păcat.

După cinci ani de nevoinţă în pustiul Iordanului, pe când se ruga cu mâinile înălţate spre cer după obiceiul sfinţilor, a văzut pe îngerul Domnului în chip de tânăr luminos, care i-a zis: „Lasă pustiul Iordanului şi te întoarce în patria ta, pentru că acolo ţi se cuvine să-ţi dai trupul pământului, iar sufletul tău să treacă la cereştile locaşuri!"

Deci, Cuvioasa, socotind puterea vedeniei şi înţelegând că porunca este de la Dumnezeu, se bucură de moartea cea trupească, dar se întristă de părăsirea pustiului, pentru că nimic nu curăţeşte aşa de bine sufletul şi nu-l aduce la chipul cei dintâi, precum viaţa de pustie şi liniştea.

Lăsând fără de voie pustiul, Cuvioasa Parascheva a venit în împărătească cetate Constantinopol, s-a închinat în Biserica Preasfintei Născătoare de Dumnezeu din Vlaherna, s-a împărtăşit cu Trupul şi Sângele lui Hristos, apoi s-a dus în patria sa Epivat, unde a petrecut doi ani de zile neschimbându-şi osteneala cea pustnicească, adică postul, rugăciunea şi privegherile de noapte. Sosind ziua mutării sale către Dumnezeu, s-a rugat cu multe lacrimi pentru sine, pentru Biserică, pentru sfinţii slujitori, pentru sihaştri, pentru cei bolnavi şi pentru toată lumea, apoi şi-a dat sufletul cu pace în mâinile Domnului, iar trupul său, după obiceiul creştinesc, s-a îngropat în pământ la un loc neînsemnat pe malul mării.

Mai târziu, vrând Dumnezeu să proslăvească pe Cuvioasa Parascheva, i-a descoperit sfintele ei moaşte într-un chip minunat ca acesta: Era un sihastru stâlpnic aproape de locul unde era îngropată Cuvioasa. Deci s-a întâmplat că a murit un corăbier acolo, al cărui trup mirosea greu. Oamenii au săpat o groapă să îngroape trupul corăbierului. Dar după rânduiala lui Dumnezeu au aflat trupul nestricat al Sfintei Parascheva zăcând în pământ, şi fiind oameni nepricepuţi, au aruncat alături de moaştele Cuvioasei trupul corăbierului şi, acoperindu-l cu pământ, s-au dus acasă.

Într-o noapte, unul din acei oameni, anume Gheorghe, fiind iubitor de Hristos, pe când se ruga lui Dumnezeu în casa sa, a adormit şi a văzut în vedenie o împărătească şezând pe scaun luminat şi mulţime de ostaşi stând împrejurul ei. Unul din aceşti ostaşi, luându-l de mână, l-a ridicat de jos şi i-a zis: „Gheorghe, pentru ce aţi trecut cu vederea trupul Cuvioasei Parascheva şi aţi îngropat la un loc cu dânsul trupul cel necurat şi stricat? Deci, scoateţi-l din groapă şi-l puneţi la un loc ales, că a voit Dumnezeu

să proslăvească pe roaba sa pe pământ". Asemenea şi acea împărăteasă în veşminte luminate i-a zis: „Degrabă scoţând moaştele mele, la loc însemnat să le puneţi, pentru că şi eu am fost ca şi voi şi patria mea este Epivatul, unde voi acum locuiţi!"

În aceeaşi noapte, o femeie cinstită, anume Eufimia, a avut aceeaşi vedenie. A doua zi au spus toate la oamenii cei dreptcredincioşi. Apoi au alergat cu lumânări în mâini la moaştele Cuvioasei Parascheva, pe care aflându-le în pământ întregi şi binemirositoare ca o comoară de mult preţ, le-au aşezat cu mare bucurie în biserica Sfinţilor Apostoli Petru şi Pavel din satul Epivatului.

După multă vreme, credinciosul împărat româno-bulgar Ioan Asan, auzind de minunile ce se făceau la moaştele Cuvioasei Parascheva, a trimis pe mitropolitul Marcu cu mulţi episcopi şi preoţi şi a adus cinstitele ei moaşte în oraşul Târnovo, unde se tămăduiau numeroşi bolnavi care veneau aici cu credinţă. După o vreme, când turcii au cucerit o parte din Imperiul Bizantin, cu îngăduinţa lui Dumnezeu, sultanul Baiazid dă moaştele Sfintei Parascheva lui Mircea cel Bătrân, domnul Ţării Româneşti în anul 1393. Dar nu stau aici decât trei ani, că mâniindu-se turcii pe Mircea cel Bătrân, după luptele de la Nicopole din 1396, au dat acest odor de mare preţ cnezinei Anghelina care le-a dus la Belgrad, unde de asemenea se vindecau mulţi bolnavi. Şi au stat moaştele Cuvioasei Parascheva la sârbi, în Belgrad 124 de ani, din 1396 până în 1520, când sultanul Soliman le strămută la Constantinopol. Sfintele moaşte sunt răscumpărate apoi de la turci de Patriarhia din Constantinopol, unde stau 120 de ani.

În anul 1639, evlaviosul domn al Moldovei Vasile Lupu, terminând de zidit biserica Mânăstirii Sfinţii Trei Ierarhi din Iaşi, dorea să împodobească ctitoria sa cu moaştele unui sfânt renumit spre mângâierea poporului nostru binecredincios. Deci, auzind Vasile Lupu de moaştele Cuvioasei Parascheva şi dorind să le aducă la Iaşi, i-a împlinit Dumnezeu cererea astfel: Patriarhia din Constantinopol avea mari datorii către sultan şi neavând de unde plăti, patriarhul Partenie a acceptat să dăruiască moaştele Sfintei Parascheva lui Vasile Lupu, cu condiţia ca domnul Moldovei să-i achite datoria de 300 de pungi de galbeni pe care o datora turcilor. Deci achitând toată datoria Patriarhiei din Constantinopol, a primit odorul cel de mult preţ, adică moaştele Sfintei Parascheva, aduse

la Iaşi cu mare alai şi cinste la 13 iunie, 1641, de către trei mitropoliţi - Ioanichie al Iraclei, Partenie al Adrianopolei şi Teofan al Paleopatariei.

În marginea Iaşilor sfintele moaşte, însoţite de Vasile Lupu şi Mitropolitul Varlaam al Moldovei, au fost întâmpinate de un mare cortegiu de clerici, monahi şi credincioşi cu făclii aprinse în mâini şi au fost aşezate cu mare cinste în biserica Sfinţii Trei Ierarhi. Din anul 1641 până astăzi se face prăznuirea anuală, la 14 octombrie, a Sfintei Parascheva.

Moaştele Cuvioasei Parascheva au stat în biserica Mânăstirii Sfinţii Trei Ierarhi timp de 250 de ani, adică până la 12 decembrie, 1888, când au fost strămutate în noua catedrală mitropolitană unde se află şi astăzi. Această strămutare s-a făcut în urma unei mari şi înfricoşate minuni, pe care o aflăm scrisă în Vieţile Sfinţilor şi în Mineiul pe octombrie. Şi iată ce scrie despre aceasta: Moaştele Cuvioasei Parascheva se păstrau iarna în sala gotică a lui Vasile Lupu, unde era paraclisul mânăstirii. Iată însă că din neglijenţă sau şi cu oarecare îngăduinţă dumnezeiască, în anul 1888, în noaptea de 26 spre 27 decembrie, paraclisierul a uitat o lumânare aprinsă în sfeşnicul de lemn de lângă racla sfintei, după slujba de miezul nopţii. După un ceas sau două, s-au aprins: sfeşnicul, aşternuturile, baldachinul şi veşmintele.

Apoi însuşi sicriul Cuvioasei Parascheva a fost cuprins de flăcări. Totul era o vatră de jăratec. Din această cauză s-au topit definitiv sicriul de aur, dăruit de domnul Vasile Lupu şi multe alte odoare de mare preţ. Abia în zorii zilei a fost simţit focul. Un elev de la şcoala ce funcţiona în curtea Mânăstirii Trei Ierarhi, a dat alarma. S-a adunat lumea, a venit şi bătrânul mitropolit Iosif şi văzând paraclisul în flăcări şi sicriul învăluit de jăratec, plângeau cu toţii şi ziceau cu durere: „Au ars moaştele Cuvioasei Parascheva!" Dar, stingându-se puţin văpaia, au răscolit jăratecul şi au văzut o înfricoşată minune. Sicriul Cuvioasei Parascheva era învăluit de flăcări. Tot aurul şi argintul erau topite şi risipite de foc, iar sicriul de lemn era ars numai pe dinafară. Apoi, săltând capacul de lemn, au văzut că nici urmă de foc sau de căldură, nu pătrunsese înăuntru. Numai perna de sub capul sfintei era puţin afumată. Aceasta a fost cea mai mare minune făcută de Cuvioasa Parascheva. Cum a oprit ea focul să nu ardă sicriul de lemn şi nici un

veşmânt din sicriu? Cum a dormit Cuvioasa o noapte întreagă, nevătămată de jăratec, ca pe pat moale împărătesc aşternut cu flori? *Cât de minunat este Dumnezeu între sfinţii Săi! Cel ce faci pe îngerii Tăi duhuri şi pe slugile Tale pară de foc...*

Deci, plângând cu toţi de bucurie şi dând slavă lui Dumnezeu şi mulţumită Cuvioasei Parascheva, au căzut cu toţii în genunchi şi au făcut acatistul Sfintei. Apoi, însuşi mitropolitul împreună cu clericii, au luat sfintele moaşte şi le-au dus în noua catedrală. Iar în locul vechiului sicriu topit de foc, evlaviosul mitropolit Iosif, numit de credincioşi „cel sfânt", a făcut un nou sicriu de argint care se vede şi astăzi, a pus în el sfintele moaşte şi le-a aşezat în partea dreaptă a catedralei, unde se păstrează nestrămutate până în zilele noastre. Iar sicriul de lemn ars numai pe dinafară, se păstrează în biserica de alături, ca o mărturie a minunii ce s-a făcut atunci de Cuvioasa Maica noastră Parascheva.

Iubiţi credincioşi,

Astăzi toţi credincioşii sunt în sărbătoare. Astăzi se prăznuieşte patronul cel de peste an, Preacuvioasa Maica noastră Parascheva, ocrotitoarea Moldovei, rugătoarea şi grabnic ajutătoarea tuturor credincioşilor care cer mijlocirea ei. În această zi se adună la Catedrala mitropolitană de la Iaşi, încă din ajun, mii de credincioşi care vin să se roage, să se închine şi să sărute cu evlavie racla cu moaştele Sfintei Parascheva. Iată sunt aproape 350 de ani de când această mireasă a lui Hristos ne ocroteşte cu sfintele ei moaşte. Ce slujbe frumoase şi cântări alese nu se fac acum în sfintele noastre mânăstiri, în cinstea Cuvioasei Parascheva? Şi câte credincioase nu-i poartă cu evlavie numele, îi citesc acatistul şi îşi dobândesc cererea lor? Dar cine poate spune de câte primejdii nu ne-a scăpat Dumnezeu, de-a lungul secolelor, cu mijlocirea Cuvioasei?

De aceea, fraţi creştini, suntem datori să cinstim pe sfinţi că ei sunt „prietenii lui Dumnezeu" şi rugătorii noştri la cer. Să cinstim cu credinţă şi pe Cuvioasa Parascheva, să-i sărutăm cu evlavie sfintele ei moaşte ori de câte ori avem posibilitatea. Apoi să citim adesea acatistul ei, cântându-i cu toţii într-un glas această scurtă rugăciune: *Bucură-te, Paraschevo, mult folositoare!* Amin.

PREDICĂ
LA
SFINŢII MĂRTURISITORI SOFRONIE, VISARION ŞI MUCENICUL OPREA
(21 octombrie)

Atunci cel drept va sta cu multă îndrăzneală înaintea celor care l-au prigonit şi au dispreţuit ostenelile sale
(Înţelepciunea lui Solomon 5, 1).

Iubiţi credincioşi,

Aceşti sfinţi români, mărturisitori ai Ortodoxiei, au trăit în secolul al XVIII-lea şi au apărat cu preţul vieţii lor sfânta şi dreapta credinţă apostolică în Transilvania, unde Biserica Romano-Catolică încerca să-i tragă pe români la uniaţie şi la catolicism, prin împăraţii de la Viena.

Iată, pe scurt, viaţa şi nevoinţa celor mai devotaţi mărturisitori ai Ortodoxiei din Transilvania în secolul XVIII.

Sfântul Visarion Mărturisitorul (1714 – 1745) era de neam sârb şi a luptat împotriva unirii cu Roma a ortodocşilor din Serbia şi apoi din Banat şi Transilvania. Fiind foarte evlavios şi râvnitor pentru viaţa pustnicească, în anul 1738 este tuns în monahism la Mânăstirea Sfântul Sava din Ţara Sfântă. După ce revine în Serbia se nevoieşte câţiva ani într-o peşteră ca sihastru, unde, pentru sfinţenia vieţii sale, dobândeşte darul facerii de minuni.

Auzind patriarhul ortodox Arsenie de la Carlowitz de viaţa şi nevoinţa lui şi fiind atunci mare tulburare în Banat şi Transilvania

prin trecerea forţată la uniaţie a creştinilor ortodocşi, a chemat la sine pe Cuviosul Visarion, l-a hirotonit preot şi l-a trimis să apere dreapta credinţă în nord-vestul Carpaţilor. În ianuarie, 1744, râvnitorul Visarion pleacă spre Banat şi este primit de popor ca un adevărat sfânt. Sute şi mii de credincioşi îi ies înainte, îl ascultă şi revin în sânul Bisericii Ortodoxe. Peste tot îndeamnă poporul ortodox să nu părăsească legea „străbună" şi să rămână statornic în staulul Bisericii apostolice.

Din Timişoara merge la Lipova – Arad, unde este ascultat de o mare mulţime de credincioşi. Aici aşază o cruce de lemn în mijlocul satului, unde se fac adevărate pelerinaje de către ortodocşi, reuşind să-i unească aproape pe toţi sub braţele crucii lui Hristos. Apoi şi-a continuat misiunea ortodoxă de catehizare a credincioşilor, care veneau cu miile să-l asculte, şi în alte localităţi, ca: Deva, Orăştie şi Săliştea Sibiului.

La 26 aprilie, 1744, în drum spre Sibiu, este arestat de armata austriacă şi dus sub pază la Viena unde este judecat şi aruncat în cumplita temniţă de la Kufstein, din porunca împărătesei Maria-Tereza. Aici a suferit grele torturi pentru mărturisirea dreptei credinţe. După aproape un an de chinuri şi de legături în lanţuri, îşi dă sfântul său suflet în mâinile Mântuitorului nostru Iisus Hristos, fiind numărat în ceata cuvioşilor părinţi şi apărători ai Ortodoxiei, alături de ceilalţi sfinţi martiri şi mărturisitori din Transilvania. Cuviosul Visarion a fost un mare luptător şi apostol al unităţii ortodoxe, împotriva dezbinării uniate din ţara noastră, întorcând zeci de sate ortodoxe la Biserica mamă. Pentru aceasta Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române l-a canonizat în februarie, 1950, declarându-l „sfânt mărturisitor" şi se face pomenirea lui în ziua de 21 octombrie.

Al doilea sfânt mărturisitor din Transilvania, român de neam, care a luptat împotriva convertirii forţate la catolicism a românilor ardeleni, în secolul XVIII, a fost Cuviosul Sofronie Mărturisitorul.

Iată viaţa acestui mare şi vestit sihastru din Ardeal:

Cuviosul Sofronie era de loc din satul Cioara-Sebeş, judeţul Alba. Fiind de mic foarte iubitor de Dumnezeu a primit schima monahală la una din sihăstriile Ţării Româneşti, ajungând vestit sihastru şi împlinitor al Evangheliei lui Hristos.

În anul 1756, întorcându-se în satul natal, a întemeiat o mică sihăstrie în pădurile din împrejurimi, cunoscută sub numele de "Schitul Cioara", adunând acolo şi câţiva ucenici. Apoi, văzând asuprirea şi nedreptatea la care erau supuşi românii ardeleni ortodocşi şi arzând de râvnă pentru Hristos, a umblat ani de zile prin satele din Ardeal, îndemnând pe credincioşi să păzească cu sfinţenie dreapta credinţă ortodoxă. Pentru aceasta, la porunca craiului Ardealului, a fost aruncat în temniţă şi bătut cumplit pentru râvna şi îndrăzneala lui.

Fiind scos din închisoare, a început iarăşi a mărturisi dreapta credinţă în satele din munţii Apuseni. Apoi a fost din nou întemniţat şi chinuit pentru Hristos. Dar cu rugăciunile credincioşilor fiind eliberat, la 14 februarie, 1761, a adunat un „mare sobor", în oraşul Alba Iulia, cerând egalitate în drepturi poporului român şi episcop ortodox pentru credincioşii din Ardeal.

În acelaşi an, văzându-şi dorinţa împlinită, s-a retras la Mânăstirea Curtea de Argeş, unde, mai trăind puţin, s-a săvârşit cu pace, dându-şi sufletul în mâinile lui Hristos. Biserica Ortodoxă Română l-a canonizat în anul 1955, numărându-l în ceata sfinţilor mărturisitori şi se face pomenirea lui la 21 octombrie.

Al treilea mărturisitor şi apărător al Ortodoxiei în Ardeal din acelaşi secol a fost şi Sfântul mucenic Oprea. El s-a născut în Săliştea Sibiului, unde s-a căsătorit şi avea copii. Dar, văzând câtă nedreptate făcea românilor ardeleni împărăteasa Maria-Tereza (1740 – 1780) şi cum le ardea bisericile şi le distrugea cu tunurile, ca să-i convertească la uniaţie cu Roma, s-a ridicat cu tărie împotriva stăpânirii locale şi a celei de la Viena, între anii 1748 – 1752, făcând două călătorii la împărăteasă şi cerând să înceteze persecuţia împotriva Ardealului ortodox.

Supărându-se împărăteasa, l-a aruncat în închisoarea Kufstein din Tirol, împreună cu alţi ortodocşi ardeleni şi chinuindu-se cumplit şi-a dat sufletul în mâinile lui Hristos Dumnezeu. Împreună cu Sfântul Mucenic Oprea au pătimit la Viena şi alţi slujitori ai Ortodoxiei din Ardeal, între care amintim şi pe preoţii mucenici Ioan din Galeş şi Moise din Sibiel, canonizaţi atât în anii 1950, cât şi în anul 1992 de Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române.

Iubiţi credincioşi,

Noi românii ortodocşi am suferit mult aici în Carpaţi de la cei de altă lege, pentru că nu am voit să ne lepădăm de Biserica Ortodoxă. Aţi văzut cum s-au luptat şi au pătimit până la moarte sfinţii români mai sus pomeniţi. Ei nu s-au temut de împăraţi, nici de ostaşi, nici de moarte. Ci, cu tărie şi bărbăţie au mărturisit pe Hristos, au apărat dogmele ortodoxe, au întărit lumea în credinţă şi au fost ucişi de ura împăraţilor catolici. Iată câtă răbdare şi jertfă au avut în trecut, ca şi în prezent, românii ardeleni ortodocşi.

De aceea şi noi astăzi suntem datori să-L mărturisim pe Hristos, cu fapta şi cu cuvântul; să ne apărăm sfânta credinţă ortodoxă, să nu acceptăm daruri şi cinate de la cei de altă lege, ca să nu ne tragă la credinţa lor cea rea. Să păstrăm cu sfinţenie dreapta credinţă apostolică şi în aceasta să-i creştem şi pe copiii noştri.

De vom face aşa, Dumnezeu ne va acoperi de tot răul şi ne va binecuvânta Biserica, Neamul, Credinţa şi copiii şi ne va învrednici cereştii Sale împărăţii, în vecii vecilor. Amin.

PREDICĂ
LA
SFÂNTUL MARE MUCENIC DIMITRIE, IZVORÂTORUL DE MIR
(26 octombrie)

Cel ce Mă va mărturisi pe Mine înaintea oamenilor şi Eu îl voi mărturisi pe el înaintea Tatălui Meu, Care este în ceruri
(Matei 10, 32).

Iubiţi credincioşi,

Astăzi Biserica Ortodoxă prăznuieşte pe unul din cei mai mari mucenici, anume pe Sfântul Mare Mucenic Dimitrie, izvorâtorul de mir.

Acest mucenic vrednic de laudă, s-a născut în cetatea Solonul sau Tesalonic din nordul Greciei. Tatăl său a fost voievod şi comandant al cetăţii Tesalonic şi era creştin, dar ţinea în taină dreapta credinţă, pentru marea prigoană ce era atunci asupra creştinilor. El avea un copil anume Dimitrie, pe care l-a crescut de mic în dreapta credinţă şi în dragoste pentru Iisus Hristos. Tatăl lui Dimitrie avea în casa lui două icoane frumoase, cu chipul Domnului nostru Iisus Hristos şi a Preacuratei Sale Maici, la care se închina el şi soţia sa. La aceste sfinte icoane duceau adesea părinţii pe copilul Dimitrie, încă din pruncie, ca să se închine Mântuitorului şi Maicii Domnului, învăţându-l să se roage şi descoperindu-i taina adevăratei credinţe în Hristos.

Pe când era Sfântul Dimitrie în vârstă de 20 de ani, a murit tatăl lui, binecredinciosul voievod al Tesalonicului. Auzind

împăratul Maximilian de aceasta, a chemat la el pe Dimitrie, fiul voievodului, pe care văzându-l înţelept şi viteaz în războaie, l-a făcut voievod în locul tatălui său; apoi Sfântul Dimitrie mergând în patria sa Tesalonic, în loc să prigonească pe creştini, cum îi poruncise Maximilian, a început înaintea tuturor a mărturisi pe Hristos şi a învăţa dreapta credinţă, slăvind pe Dumnezeu Cel în Treime închinat şi cinstit. Astfel, el s-a făcut tesalonicenilor ca un alt Apostol Pavel, căci pe mulţi îi aducea la cunoştinţa adevărului, risipind închinarea la idoli.

Iar împăratul Maximilian, întorcându-se biruitor de la un mare război contra sciţilor şi a sarmaţilor, a voit să aducă jertfă de mulţumire necuraţilor zei în Tesalonic. Cu acest prilej l-a chemat şi pe Dimitrie să jertfească zeilor înaintea tuturor. Atunci viteazul ostaş al lui Hristos a înţeles că a sosit ceasul să mărturisească înaintea tiranului împărat credinţa în adevăratul Dumnezeu, Care a făcut cerul şi pământul şi toate cele văzute şi nevăzute. Apoi şi-a adus aminte şi de cuvintele Sfântului Apostol Pavel care zice: *Cu inima se crede spre dreptate, iar cu gura se mărturiseşte spre mântuire* (Romani 10, 10). Adică nu-i de ajuns să crezi în taină în Dumnezeu, ci trebuie să-L mărturiseşti şi cu cuvântul în public, ca să te poţi mântui. Această credinţă cu darul Duhului Sfânt având-o Dimitrie în inima sa, a ieşit în mijloc şi a mărturisit cu mare îndrăzneală, că nu zeii, ci Dumnezeul creştinilor este adevăratul Dumnezeu. El a făcut cerul şi pământul şi pentru nemăsurata Sa milostivire a trimis pe Fiul Său în lume şi a luat trup omenesc din Fecioara Maria, dar fără de păcate, şi a mântuit pe oameni din robia diavolului prin moartea Sa pe cruce şi prin înviere.

Auzind împăratul că Sfântul Dimitrie, în loc să-l laude pe el, a mărturisit că Hristos este adevăratul Dumnezeu, s-a mâniat tare şi l-a aruncat în temniţă, spre judecată şi osândă la moarte. Într-o zi împăratul făcând mare spectacol în aer liber, după obiceiul romanilor, a pus pe un vestit luptător, anume Lie, să se lupte cu creştinii pe un pod înalt şi să-i arunce jos în nişte suliţe cu vârful în sus, spre veselia spectatorilor. În acest timp Sfântul Dimitrie era păzit în temniţă din ordinul împăratului. Atunci un tânăr creştin cu numele Nestor, ucenicul mucenicului, s-a aprins de râvnă pentru Dumnezeu şi nemaiputând să rabde uciderea creştinilor, s-a dus în temniţă la Sfântul Dimitrie şi i-a spus: „Robule al lui Dumnezeu,

mare nedreptate se face împotriva creştinilor, deci roagă-te pentru mine, că vreau să lupt cu Lie, şi să izbândesc sângele nevinovat al creştinilor".

Sfântul Dimitrie fiind legat în lanţuri, a binecuvântat pe Nestor şi, însemnându-l cu semnul Sfintei Cruci, i-a zis: „Du-te, frate, şi te luptă cu Lie, că şi pe Lie îl vei birui şi pe Hristos Îl vei mărturisi!" Tânărul Nestor fiind întărit cu rugăciunea Sfântului Dimitrie şi-a făcut cruce şi ducându-se în acea privelişte a strigat: „Vreau să lupt cu Lie!" Zadarnic încercau toţi să-l oprească pe Nestor de la lupta cu Lie că el striga în auzul tuturor: „Vino, Lie, să te lupţi cu mine!" Apoi începând a se lupta cu el, a zis fericitul Nestor: „Dumnezeul lui Dimitrie, ajută-mi".

Şi îndată, cu ajutorul rugăciunilor marelui mucenic, l-a aruncat pe Lie în suliţe şi l-a omorât. Atunci împăratul, mâniindu-se a poruncit să-i taie capul Sfântului Nestor, împlinindu-se profeţia dascălului său Dimitrie. Apoi a trimis ostaşi în temniţă să-l ucidă cu suliţele şi pe Marele Mucenic Dimitrie. Văzând că i-a sosit sfârşitul, Sfântul Dimitrie s-a închinat şi a mulţumit lui Dumnezeu pentru toate, apoi şi-a ridicat mâna dreaptă în sus şi a fost străpuns cu suliţele de ostaşi în tot corpul, dându-şi sufletul cu pace în mâinile lui Hristos pe care L-a mărturisit.

În clipa aceea un alt ucenic al său a luat mantia şi inelul Sfântului Dimitrie şi înmuindu-le în sângele mucenicului, tămăduia cu ele pe mulţi bolnavi.

Iubiţi credincioşi,

Ajungând împărat Sfântul Constantin cel Mare care a dat libertate tuturor creştinilor, s-a făcut o mare biserică din lemn în Tesalonic, peste moaştele Sfântului Dimitrie, unde alergau mulţi credincioşi orbi, şchiopi, bolnavi de tot felul şi cu rugăciunile sfântului se întorceau sănătoşi la casele lor. Printre aceştia a fost şi un dregător împărătesc anume Leontie, care, venind la biserica Sfântului Dimitrie, s-a făcut îndată sănătos. Drept mulţumită, a început să facă o biserică mare din piatră în locul bisericii mici din lemn, în cinstea Sfântului Marelui Mucenic Dimitrie.

Pe când săpau temeliile bisericii, cu rânduiala lui Dumnezeu, au descoperit şi racla cu moaştele Sfântului Dimitrie, din care iz-

vora mir binemirositor cu care se ungeau cei suferinzi şi se vindecau. Biserica făcută de Leontie a fost mărită mai târziu, ajungând cea mai mare şi mai veche biserică din Tesalonic, care se păstrează până astăzi. Tot Leontie, fiind iubitor de Dumnezeu, a făcut o raclă nouă din argint şi a aşezat în ea moaştele Sfântului Dimitrie, care se păstrau sub altarul marii biserici. Mormântul Sfântului Dimitrie se află şi astăzi la biserica sa din Tesalonic unde merg zilnic credincioşii în pelerinaj şi cer ajutorul lui.

Un alt lucru minunat s-a întâmplat şi în timpul împăratului Justinian cel Mare. După ce a zidit biserica Sfânta Sofia din Constantinopol, împăratul voia să aducă în ea moaştele Sfântului Dimitrie de la Tesalonic. Deci, trimiţând câţiva clerici şi credincioşi la biserica sa, când să se atingă de raclă, îndată a ieşit din ea lumină de foc şi scântei, încât toţi au căzut la pământ. Apoi s-a auzit un glas ca acesta: „Staţi şi nu îndrăzniţi!" Cuprinşi de spaimă, şi-au cerut iertare de la Sfântul Dimitrie şi luând puţin pământ din biserica lui, s-au întors la Bizanţ.

Altădată era mare secetă şi foamete în Tesalonic. Atunci Sfântul Dimitrie, călare pe un cal se arăta corăbierilor care transportau grâu pe mare şi le zicea: „Duceţi grâul în cetatea mea, Tesalonic, căci este lipsită".

În viaţa Sfântului Dimitrie se spune că era un paraclisier, anume Onisifor, la biserica sa, care îngrijea de sfintele moaşte. Dar avea obiceiul să fure din darurile aduse la biserică de credincioşi. Sfătuindu-l preoţii multă vreme, el nu se lăsa de acest păcat. Odată, pe când lua din cele aduse de credincioşi, îndată a fost pedepsit de Sfântul Dimitrie şi a căzut jos greu bolnav. Apoi rugându-se preoţii pentru el şi mărturisindu-şi păcatul, s-a făcut sănătos.

Odată au năvălit barbarii să prade oraşul Tesalonic şi toţi creştinii plângeau la moaştele Sfântului Dimitrie să-i scape de robie şi de moarte. Într-o noapte s-au văzut doi tineri luminaţi trimişi de Mântuitorul să-i poruncească sfântului să plece din cetatea sa şi să lase Tesalonicul în mâinile păgânilor pentru păcatele poporului. Dar Sfântul Dimitrie nu a voit să părăsească patria sa, ci, rugându-se mult lui Dumnezeu pentru creştini, îndată oastea păgânilor s-a depărtat şi Tesalonicul a scăpat de distrugere şi robie. Şi multe asemenea semne, vindecări de boli şi fapte minunate făcea Sfântul Mucenic Dimitrie. Mai târziu însă, înmulţindu-se păcatele creştinilor, marele mucenic s-a întristat pentru împuţinarea credinţei în cetatea sa şi cu voia lui Dumnezeu au dispărut sfintele moaşte din Tesalonic.

Iubiţi credincioşi,

Astăzi sărbătorim pe Sfântul Mare Mucenic Dimitrie, ostaşul cel viteaz al lui Hristos, bărbatul dumnezeieştilor doriri, lauda mucenicilor, bucuria îngerilor, podoaba Bisericii Ortodoxe, mustrătorul necredincioşilor, întărirea nevoitorilor şi rugător fierbinte înaintea Preasfintei Treimi pentru sufletele noastre.

Astăzi Sfântul Dimitrie mărturiseşte cu tărie pe Hristos înaintea împăraţilor şi a păgânilor. Astăzi Lie, sluga întunericului, este învins, iar fiii luminii sunt izbăviţi. Acum diavolul a fost biruit de Sfinţii Dimitrie şi ucenicul său Nestor care se roagă în cer pentru noi. Astăzi mucenicul lui Hristos Dimitrie este împuns în coastă ca şi Stăpânul său şi se jertfeşte pentru Evanghelie, ca un miel nevinovat.

Pentru aceasta îl cinstim pe Sfântul Dimitrie şi-i cântăm cântări de laudă, căci el a biruit pe vrăjmaşul cel nevăzut şi a luat cununa biruinţei de la Hristos, Dumnezeu. În această zi se face mare pelerinaj cu icoana Sfântului Dimitrie la mormântul lui din Tesalonic şi toţi creştinii aduc flori de dumitriţă la biserici şi prin casele lor.

Dar nu numai în Grecia, ci şi în ţara noastră este foarte mult cinstit de credincioşi. Avem în ţară numeroase biserici cu hramul Sfântului Dimitrie şi mulţi fraţi creştini poartă numele lui.

Însă nu numai astăzi, ci în toate zilele se cuvine să cerem ajutorul Sfântului Mare Mucenic Dimitrie, pentru că este grabnic ajutător. Să avem în casă icoana lui şi când putem să-i citim acatistul. Apoi să nu uităm că şi noi suntem ostaşi ai lui Hristos şi fii ai Bisericii Ortodoxe. Deci, să avem curaj şi să nu dăm înapoi în faţa ispitelor şi necazurilor vieţii. Fără râvnă şi bărbăţie, fără rugăciune şi smerenie, fără iubire creştină şi biserică, fără răbdare şi ajutorul sfinţilor nu ne putem mântui.

Să-l rugăm pe Marele Mucenic Dimitrie să ne fie călăuză, ajutător, model de jertfă şi rugător înaintea lui Dumnezeu pentru mântuirea sufletelor noastre. Amin.

PREDICĂ

LA

CUVIOSUL PĂRINTELE NOSTRU DIMITRIE CEL NOU

(27 octombrie)

Sufletele dreptilor sunt în mâna lui Dumnezeu şi nu se va atinge de dânsele munca
(Înţelepciunea lui Solomon 3, 1).

Iubiţi credincioşi,

Cuviosul părintele nostru Dimitrie cel Nou de la Bucureşti, a cărui prăznuire o avem astăzi, era de la sudul Dunării, născut într-un sat neînsemnat cu numele de Basarabov. Fiind sărac la părinţii săi şi neavând cu ce se hrăni, multă vreme în tinereţile sale a păscut vitele acelui sat, ducând o viaţă singuratică de rugăciune şi înfrânare.

Mai târziu, văzând că toate cele omeneşti sunt deşertăciuni, a părăsit grija cea lumească şi s-a retras într-o peşteră, nu prea departe, unde era o mică mânăstire. Acolo, Cuviosul a primit schima monahală, acolo a început a trăi în cele mai aspre nevoinţe pustniceşti, acolo a ajuns în scurtă vreme la o viaţă desăvârşită, prin privegheri de toată noaptea, prin post aspru şi metanii, prin rugăciuni neîncetate şi lacrimi, prin multă sărăcie şi adânc de smerenie. Dar cine va putea şti şi povesti toate nevoinţele cele de taină ale Cuviosului Dimitrie?

Simţindu-şi dinainte sfârşitul, Cuviosul s-a ascuns, neştiut de nimeni, între două pietre mari, pe marginea unui râu ce se chema Lomul şi acolo şi-a dat sufletul în mâinile lui Dumnezeu. Multă

vreme trupul său nu a putut fi aflat. Dar odată, venind apa râului mare, a rupt malurile sale şi s-au risipit şi cele două pietre cu moaştele Cuviosului în apă, unde au stat neştiute, ascunse în prundiş, până au fost aflate printr-o minune ca aceasta: era în partea locului un om care avea o copilă bolnavă de duh necurat. Deci, într-o noapte s-a arătat Cuviosul Dimitrie în vis copilei şi i-a zis: „De mă vor scoate părinţii tăi din apă - arătându-i şi locul - eu te voi tămădui pe tine!" Şi îndată copila a spus tatălui ei, care, adunând mai mulţi preoţi, a plecat la locul arătat şi a aflat comoara cea ascunsă şi nepreţuită, adică sfintele moaşte întregi şi neputrezite ale Sfântului Dimitrie. Deci, luându-le, le-a dus în satul Basarabov şi multe minuni de vindecare se făceau prin ele, celor ce veneau acolo cu credinţă.

Auzind despre aceasta domnul Valahiei, a dorit să le aducă cu mare cinste în Ţara Românească, ca să le aibă spre ajutor şi mângâiere. Deci, trimiţând câţiva boieri şi preoţi la Basarabov, aceştia au încercat să aducă moaştele Cuviosului peste Dunăre, dar nu au putut, căci sfântul nu a voit să părăsească satul său. Auzind de aceasta, domnul a poruncit să se facă, cu a sa cheltuială, o frumoasă biserică în Basarabov deasupra moaştelor Sfântului Dimitrie.

Între anii 1769-1774, fiind război între ruşi şi turci, un general, anume Petru Salticov, din partea armatelor ruseşti, a trecut Dunărea şi a ocupat o mare parte din părţile Bulgariei, printre care şi Basarabovul. Apoi auzind de moaştele Cuviosului, a poruncit să le trimită în ţara sa. Dar un oarecare locuitor român cu numele Hagi Dimitrie, fiind foarte credincios, s-a rugat de acel general să le dea Ţării Româneşti, ca despăgubire pentru mulţimea pagubelor de război. Şi aşa, sfintele moaşte ale Cuviosului părintelui nostru Dimitrie, au ajuns în pământul ţării noastre şi au fost aşezate în biserica Mitropoliei din Bucureşti, în anul 1773, fiind primite cu mare evlavie de mitropolitul Grigorie şi de mulţimea credincioşilor. Apoi, îndată a încetat războiul şi boala ciumei care era în ţară.

Iubiţi credincioşi,

Pentru mulţimea darurilor sale, Biserica Ortodoxă Română la Catedrala Patriarhală din Bucureşti a avut grijă întotdeauna să

cinstească pe Cuviosul părintele nostru Dimitrie cu alese slujbe, privegheri, acatiste şi cântări de laudă. Şi aceasta mai ales în ziua de astăzi, 27 octombrie, când se face prăznuirea cea de peste an a Sfântului Dimitrie la Catedrala Patriarhală din Bucureşti şi când vin mii de credincioşi din toate colţurile ţării, la cinstitele lui moaşte, ca să se închine şi să le sărute.

Bucură-te astăzi, Ţară Românească, că nu te-a trecut cu vederea Bunul nostru Dumnezeu, în primejdii şi ispite, şi te-a îngrădit cu ajutorul cel nepreţuit al rugăciunilor multor sfinţi, cuvioşi şi mucenici.

Bucură-te astăzi, Ţară Românească, că te-a binecuvântat Dumnezeu cu câmpii roditoare, cu munţi împodobiţi, cu păduri şi izvoare, cu fii binecredincioşi şi milostivi, cu biserici aşa de frumoase şi cu sfinte moaşte de mare preţ.

Bucură-te astăzi, Ţară Românească, şi te îmbracă în haină de aleasă sărbătoare, căci astăzi a sosit prăznuirea cea de peste an a preacuviosului părintelui nostru Dimitrie, ocrotitorul poporului nostru binecredincios.

Sfintele moaşte ale Cuviosului părintelui nostru Dimitrie strălucesc ca un luceafăr şi ca un mărgăritar de mare preţ în sânul Bisericii noastre. Privind spre ele, ne simţim mai întăriţi în credinţă, ne simţim deşteptaţi la o viaţă mai curată, ne simţim îndemnaţi la rugăciune, la smerenie, la post şi singurătate. Dar într-un chip de taină, parcă ne simţim îndemnaţi spre o viaţă de smerenie în Iisus Hristos, de umilinţă şi înfrânare pe pământ. Că cine a fost mai sărac decât Cuviosul Dimitrie? Cine a purtat haine mai rupte decât el? Cine a dus o viaţă mai lipsită decât el? Cu trudă se ostenea să pască vitele satului, lovindu-şi picioarele de pietre, răbdând frigul, ploaia şi zăduful soarelui, pentru a-şi dobândi pâinea vieţii. Apoi adăugând la aceasta şi celelalte osteneli duhovniceşti, ca rugăciunea, viaţa curată şi smerenia, aşa a păşit pe calea desăvârşirii creştine. Şi acest fel de nevoinţă l-a continuat Cuviosul Dimitrie cu prisosinţă şi în viaţa pustnicească, ajungând să petreacă ca un înger pământesc.

După Sfinţii Părinţi sunt două feluri de sărăcii: prima este sărăcia cea materială, lipsa celor de prisos, negrija vieţii, neagoniseala etc., iar a doua este sărăcia cea duhovnicească, adică

smerenia inimii, prin care creştinul se socoteşte că nu are nici o faptă bună şi este mai păcătos decât toţi.

Amândouă sărăcii sunt de nevoie şi obligatorii pentru mântuirea noastră. Prima, adică lipsa celor pământeşti, face începutul desăvârşirii, iar a doua, adică smerenia, face sfârşitul ei. Pe aceasta o fericeşte însuşi Domnul, zicând: *Fericiţi sunt cei săraci cu duhul, că a acelora este împărăţia cerurilor* (Matei 5, 3). Dar, întrucât nimeni nu poate ajunge la sărăcia cea desăvârşită a duhului, fără sărăcia cea din afară a materiei, Domnul ne porunceşte şi pentru aceasta, zicând: *Nu vă grijiţi, zicând: ce vom mânca sau ce vom bea sau cu ce ne vom îmbrăca? Că acestea toate neamurile le caută... Ajunge zilei răutatea ei* (Matei 6, 31-34). Iar David zice: *Bogăţia de ar curge, nu vă lipiţi inima de ea* (Psalm 61, 10).

Mare dar este neagoniseala şi de multe primejdii şi păcate scapă pe creştin în viaţă! Dar cine din noi o mai iubeşte? O, fericită sărăcie şi negrijă, cine te mai preţuieşte astăzi? Care din creştini mai întreabă de tine acum? Cine mai cunoaşte astăzi preţul tău? Cine mai râvneşte la folosul tău? Cu adevărat, cel ce iubeşte sărăcia lui Hristos, aşa cum au iubit-o sfinţii şi caută să şi-o agonisească în viaţa sa, acela este un adevărat creştin, acela este un filosof al veacului de acum.

Sărăcia, viaţa cât mai modestă naşte în sufletul creştinului duhul smereniei lui Hristos, duhul rugăciunii, al dragostei, al cugetării la moarte, al pocăinţei. Lipsa de agoniseală şi fărădegrija îmbogăţesc sufletul cu multe virtuţi, izbăvesc pe om de multe căderi şi îl învaţă adevărata rugăciune. Însă această virtute nu mai poate încăpea între creştinii de astăzi. Acum toţi aleargă după bani cât mai mulţi, după haine cât mai scumpe, după un trai cât mai îndestulat. Agoniseala celor de prisos este idolul veacului de acum, este pricina atâtor certuri între oameni şi popoare. Grija vieţii este prăpastia cea adâncă în care se cufundă şi mor istoviţi mulţi fii ai pământului.

Fraţilor, să luăm aminte cum trăim. Adevărata bogăţie pentru noi este Iisus Hristos, Mântuitorul lumii. Iar adevărata fericire este a merge pe urmele Lui şi ale sfinţilor Lui. Să iubim deci, sărăcia Domnului ca să dobândim viaţa cea veşnică. Să ne îndestulăm cu cât ne dă El. Să nu ne facem idoli din materie. Să nu ne ostenim numai pentru trup. Să nu ne facem robi ai plăcerilor, ai hainelor,

şi banilor, căci toate trec sub soare. Să nu căutăm mai mult decât ne trebuie, căci altfel nu mai putem fi numiţi copiii Lui. Iar dacă suntem fii ai Tatălui ceresc, apoi ştie El de ce avem nevoie.

Desigur, avem datoria sfântă să îngrijim de casa şi copiii noştri, să câştigăm cele de nevoie, să muncim cinstit şi să nu aducem în casele noastre ban şi pâine străină, că ne adunăm osândă la Dumnezeu. Apoi să dăm din osteneala noastră şi la săraci şi la cei bolnavi ca să avem plată în cer. Să ne aducem aminte de nevoinţa Sfântului Dimitrie, care a trăit îngereşte pe pământ, în desăvârşită sărăcie, în post, în rugăciune şi cugetare la cele veşnice. Să ne închinăm la moaştele Sfântului Dimitrie ori de câte ori avem prilejul şi să citim acatistul lui că este grabnic ajutător.

Aşadar, să privim mereu la sfârşitul vieţii lui Iisus Hristos, şi la pilda sfinţilor Lui, care s-au nevoit în multe lipsuri. Să ne silim „a le urma credinţa" şi să avem mereu în minte cuvintele Domnului care zice: *Căutaţi mai întâi împărăţia lui Dumnezeu şi dreptatea Lui şi toate celelalte se vor adăuga vouă* (Matei 6, 33). Amin.

PREDICĂ
LA
SFINŢII ARHANGHELI MIHAIL ŞI GAVRIIL
(8 noiembrie)

Cela ce faci pe îngerii Tăi duhuri şi pe slugile Tale pară de foc (Psalm 103, 5).

Iubiţi credincioşi,

Biserica lui Hristos dreptmăritoare prăznuieşte, odată pe an, pe Sfinţii Arhangheli Mihail şi Gavriil împreună cu soborul tuturor îngerilor. Prin cuvântul „arhanghel" înţelegem „mai mare peste îngeri" sau „cel dintâi dintre îngeri". Iar „înger" înseamnă „vestitor", pentru că îngerii vestesc pe pământ şi fac cunoscută oamenilor voia lui Dumnezeu. Îngerii sunt „duhuri slujitoare" cum spune proorocul David: *Cela ce faci pe îngerii Tăi duhuri şi pe slugile Tale pară de foc* (Psalm 103, 5). Ei au fost creaţi de Dumnezeu mai înainte de om şi de lumea văzută, dar nu prin cuvânt, ci numai cât a gândit, Dumnezeu i-a şi creat.

Îngerii sunt împărţiţi, după Sfinţii Părinţi, în nouă cete şi fiecare ceată are o anumită misiune de împlinit în cer şi pe pământ. Îngerii sunt duhuri, adică au trupuri nemateriale, nemuritoare sau, cum spune Sfântul Apostol Pavel, au „trupuri cereşti" adică trupuri îngereşti, care sunt deosebite de cele pământeşti şi sufleteşti ale oamenilor, care sunt muritoare. Scopul principal pentru care au fost creaţi îngerii, care formează lumea nevăzută, este pentru a-L slăvi neîncetat pe Dumnezeu. Apoi pentru a împlini întru toate voia Lui, pentru a face cunoscută oamenilor voia lui Dumnezeu şi pentru a ajuta pe oameni să împlinească poruncile Lui.

Au fost cazuri atât în Legea Veche, cât şi în legea Darului, când oamenii au făcut din îngeri idoli şi îi adorau, adică se închinau lor ca lui Dumnezeu (IV Regi 17, 16). Biserica din început a combătut acest eres, învăţând că îngerii nu sunt creatorii lumii, ci sunt duhuri create de Dumnezeu pentru a împlini voia Lui.

Sfinţii Părinţi au fixat, însă, o zi de cinstire închinată Sfinţilor Îngeri şi Arhangheli pentru că ei ne ajută să cunoaştem voia Domnului şi s-o putem împlini. Această zi este astăzi 8 noiembrie, pentru că numărul 8 este simbolul vieţii veşnice; iar noiembrie este a noua lună de la creaţie, care s-a săvârşit în luna martie, ca un simbol al celor nouă cete îngereşti.

Dintre toţi Sfinţii Părinţi cel mai bine vorbeşte despre îngeri Sfântul Dionisie Areopagitul, ucenicul Sfântului Apostol Pavel. El spune că îngerii se împart în nouă cete, fiecare având numele şi misiunea sa. Cetele îngereşti sunt împărţite în trei ierarhii sau grupe şi anume: ierarhia cea mai de sus, aproape de Preasfânta Treime, este formată din *Serafimi, Heruvimi* şi *Tronuri.* Ei stau în jurul tronului lui Dumnezeu înconjuraţi în văpaie de foc şi fac cunoscută voia Lui îngerilor de mai jos. Ierarhia din mijloc este formată din *Domnii, Puteri* şi *Stăpânii,* cum îi numeşte şi Sfântul Apostol Pavel, vasul cel ales al lui Hristos. Ei domnesc peste îngerii de mai jos şi stăpânesc puterile iadului şi întreg universul. Ierarhia cea mai de jos este formată din *Începătorii, Arhanghelii* şi *Îngeri.* Aceştia sunt cei mai aproape de oameni, cărora le fac cunoscută voia lui Dumnezeu şi-i ajută să scape de cursele şi atacurile îngerilor răi, adică de ispitele şi amăgirile diavolilor.

Marele Prooroc Isaia spune că *serafimii stau împrejurul Lui, având câte şase aripi* (Isaia 6, 2). Ei sunt în chipul focului, precum spune proorocul David: *Cela ce faci pe îngerii Tăi duhuri şi pe slugile Tale pară de foc* (Psalm 103, 5). Serafimii aprind pe oameni, cu focul dumnezeieştii dragoste, precum şi numele lor îi arată, că în limba evreiască „Serafim" se tălmăceşte „cel ce aprinde" sau „încălzeşte".

După Serafimi, stau înaintea lui Dumnezeu înţelepţii *Heruvimi,* cei cu ochi mulţi, care, mai mult decât alte cete de mai jos, strălucesc neîncetat cu lumina înţelegerii şi a cunoştinţei de Dumnezeu. Heruvimii fiind luminaţi în tainele lui Dumnezeu, ale cunoştinţei adâncului şi înţelepciunii divine, luminează şi pe alţii;

căci însuşi numele de „Heruvim", în aceeaşi limbă evreiască, se tâlcuieşte „multă înţelegere" sau „revărsare de înţelepciune". Prin Heruvimi se revarsă înţelepciunea cea de sus şi se dă ochilor sufleteşti luminare spre cunoştinţa lui Dumnezeu.

Ceata a treia numită a *Tronurilor* stă înaintea celui ce şade pe scaun înalt şi preaînălţat (Isaia 6, 1). Se numesc aşa căci pe dânşii, ca pe nişte scaune înţelegătoare, se odihneşte Dumnezeu gânditor, precum scrie Sfântul Maxim Mărturisitorul; adică nu cu fiinţa, ci cu slujirea şi cu darul.

În ierarhia din mijloc, prima ceată se numeşte ceata Domniilor, pentru că domnesc peste ceilalţi îngeri care sunt sub dânşii. Ei „fiind liberi şi lepădând toată temerea de rob, de bunăvoie şi cu bucurie slujesc neîncetat Domnului". Ei revarsă oamenilor, care sunt puşi de Dumnezeu ca stăpânitori, puterea stăpânirii cu bună înţelegere şi a iconomiei celei înţelepte, ca să domnească bine şi cu dreptate peste ţările încredinţate lor. Aceşti îngeri ajută pe oameni să-şi stăpânească simţirile şi să-şi smerească patimile cele fără de rânduială, supunând pe trup duhului.

Ceata *Puterilor* cereşti, împlineşte fără odihnă voia cea tare şi puternică a Domnului Savaot, stăpâneşte planetele şi stelele universului; dă oamenilor puterea proorociei şi darul facerii de minuni şi îi ajută pe creştini să rabde cu tărie necazurile vieţii şi să păzească poruncile lui Hristos.

Ceata *Stăpâniilor,* se numeşte aşa pentru că aceşti îngeri au mare stăpânire peste diavoli. Ei risipesc stăpânirea lor şi izbăvesc pe oameni să nu cadă în ispitele cele cumplite care îi duc la moarte şi la osânda iadului.

În ierarhia cea mai de jos prima ceată este a *Începătoriilor.* Se numesc aşa pentru că ei stăpânesc pe îngerii care sunt sub ascultarea lor, făcându-le cunoscută voia lui Dumnezeu. Ei au misiunea de a îndrepta toată lumea; ei păzesc ţările, tronurile celor ce conduc; ei păzesc hotarele neamurilor, oraşele, cetăţile, satele, limbile, bisericile şi păstorii de suflete. Ei îi ajută pe cei ce conduc popoare şi Biserici să facă voia lui Dumnezeu şi să nu asuprească pe cei de sub ascultarea lor.

Arhanghelii au misiunea de a vesti oamenilor tainele cele mari ale lui Dumnezeu, de a descoperi proorociile cele înalte ale îngerilor şi prin ei oamenilor. Sfântul Grigorie Dialogul zice despre

Arhangheli: „Aceştia sunt cei care înmulţesc sfânta credinţă între oameni luminând înaintea lor cu lumina Sfintei Evanghelii, descoperindu-le tainele credinţei celei drepte".

Ultima ceată şi mai apropiată de oameni este ceata *Îngerilor.* Aceştia vestesc oamenilor tainele lui Dumnezeu şi voinţele Lui cele mai mici chiar, povăţuindu-i să trăiască în dragoste, în fapte bune şi cu dreptate, împlinind întru toate voia Domnului. Îngerii sunt rânduiţi să păzească pe fiecare credincios, căci de la botez, fiecare creştin are un înger păzitor. Pe cei buni îngerii îi ajută să nu cadă, iar pe cei căzuţi îi ridică, prin pocăinţă şi spovedanie şi niciodată nu ne lasă pe noi, deşi uneori greşim. Îngerii sunt gata să ne ajute întotdeauna numai să voim şi să cerem ajutorul lui Dumnezeu.

Iubiţi credincioşi,

Până aici am vorbit mai pe larg despre îngeri, împărţirea lor, însuşirile şi chemarea lor, dar întrucât ceata Sfinţilor Arhangheli s-a arătat slujitoarea celor mai mari dumnezeieşti taine, care au înlesnit mântuirea neamului omenesc prin întruparea Fiului lui Dumnezeu, vom vorbi în continuare numai despre Sfinţii Arhangheli, a căror pomenire o avem astăzi.

Sfinţii Arhangheli sunt în număr de şapte, care stau înaintea tronului slavei lui Dumnezeu, după cum spune însuşi Sfântul Ioan Evanghelistul: *Ioan, celor şapte Biserici care sunt în Asia ... şi de la cele şapte Duhuri care stau înaintea Scaunului Lui* (Apocalipsa 1, 4). Şi aceştia sunt: *Mihail, Gavriil, Rafail, Uriil, Salatiil, Gudiil şi Varahiil.* Fiecare arhanghel are o anumită misiune divină de îndeplinit.

Mihail, ce se tâlcuieşte „puterea lui Dumnezeu", este voievodul oştilor cereşti şi cel dintâi din ceata Sfinţilor Arhangheli. El poartă sabie de foc şi are slujba de a păzi legea lui Dumnezeu şi de a birui puterea vrăjmaşilor. Când Lucifer a greşit în cer şi au început a cădea mulţime de îngeri, atunci toate puterile cereşti tulburându-se, a stat Arhanghelul Mihail în mijloc şi a strigat: *Să luăm aminte!* Din clipa aceea a încetat căderea îngerilor, căci toţi luând aminte de glasul lui şi la greşeala îngerilor răi, au căzut înaintea slavei lui Dumnezeu, preamărind numele Lui. Tot Mihail s-a certat

cu diavolul în pustiul Arabiei pentru trupul lui Moise, zicând: *Certe-te pe tine Domnul!* (Iuda 1, 9). De asemenea, el a însoţit pe poporul ales din Egipt în pământul făgăduinţei. El a adus cele zece pedepse peste poporul cel împietrit al lui Faraon. El s-a arătat păzitor oştilor lui Isus Navi, căruia i-a zis: *Eu sunt Voievodul oştilor Domnului şi acum am venit* (Iosua 5, 14).

El a stins cuptorul celor trei tineri din Babilon. El a păzit pe Daniil cu viaţă, în groapa cu lei. El a adus foc şi pedeapsă peste cetăţile cele desfrânate, Sodoma şi Gomora. El a dat biruinţă lui Ghedeon în luptă. El a scos viu pe Lot din Sodoma. El a făcut multe minuni, precum cea din Colose, minunea din Mânăstirea Dochiarul (Sfântul Munte) etc. Iar la sfârşitul veacului, tot el, împreună cu ceata arhanghelilor, va suna din trâmbiţă, va scula pe cei morţi şi va aduna toate limbile la judecată, după mărturia Sfântului Apostol Pavel care zice: *Că Însuşi Domnul, întru poruncă, cu glasul Arhanghelului şi întru trâmbiţa lui Dumnezeu, se va pogorî din cer* (I Tesaloniceni 4, 16).

Gavriil, ce se tâlcuieşte „bărbat-Dumnezeu", este arhanghelul bunelor vestiri de bucurie, care are misiunea de a vesti oamenilor tainele cele mari dumnezeieşti. El nu mai poartă sabie de foc, ci crin de neîntinată bucurie. El este foarte dulce la vedere şi plin de dumnezeiască blândeţe. Pentru aceasta a şi fost ales şi trimis de Dumnezeu la Fecioara din Nazaret să-i vestească taina cea mare a întrupării Domnului. Tot el a adus vestea zămislirii Maicii Domnului dumnezeieştilor ei părinţi Ioachim şi Ana. El a vestit în templu Sfântului Zaharia că soţia lui va naşte la bătrâneţe pe Sfântul Ioan Botezătorul. El a dus vestea cea bună Anei, mama proorocului Samuil.

Sfântul Arhanghel Gavriil a dus la cer rugăciunea Fecioarei Maria când petrecea în templu. El i se arăta adesea şi-i descoperea taine negrăite. Îi aducea hrană îngerească la Sfânta Sfintelor. El a auzit cel dintâi despre taina întrupării lui Hristos, mai înainte decât toţi îngerii. El a rostit cel dintâi numele Preadulcelui Iisus. El a pus nume Sfântului Ioan Botezătorul. El a vestit păstorilor că în Betleem s-a născut Mesia. El a cântat cel dintâi *Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu şi pe pământ pace, între oameni bunăvoire!* (Luca 2, 14). El a învăţat pe păstori să cânte. El a descoperit magilor taina întrupării. El a liniştit pe Iosif când voia să

lase pe Fecioara Maria. El i-a poruncit să fugă în Egipt cu Pruncul şi iarăşi să se întoarcă în Nazaret.

Sfântul Gavriil ocroteşte pe fecioare, acoperă pe mame, păzeşte pe prunci, duce rugăciunile cele fierbinţi la Dumnezeu şi aduce înapoi împlinirea cererilor. El slujeşte tainelor celor mari şi ajută la înmulţirea şi mântuirea neamului omenesc.

Rafail, al treilea arhanghel, este tămăduitor al neputinţelor omeneşti.

Uriil este luminător al celor întunecaţi.

Salatiil este rugător fierbinte pentru neamul omenesc.

Gudiil este slăvitor al lui Dumnezeu şi întăritor al celor ce se nevoiesc la fapte bune.

Varahiil, ultimul arhanghel, este aducător de binecuvântare dumnezeiască pe pământ.

Dintre toţi Sfinţii îngeri, cei mai mari binefăcători ai oamenilor s-au arătat Sfinţii Arhangheli Mihail şi Gavriil, din care pricină se şi pomenesc astăzi cu alese prăznuiri şi cântări de laudă, dimpreună cu toate cetele îngereşti. Se cuvine deci şi nouă păcătoşilor, ce suntem păziţi de îngeri, să ne adunăm la sfintele biserici şi să lăudăm astăzi soborul Sfinţilor Arhangheli Mihail şi Gavriil, cerând ajutorul lor.

Să nu uităm că Sfinţii Arhangheli sunt cei dintâi îngeri mijlocitori între Dumnezeu şi noi oamenii. Ei au grijă şi milă de creştini şi-i ajută pe calea mântuirii mai mult decât ceilalţi îngeri. Sfântul Mihail este protectorul direct al călugărilor, al armatelor creştine, al voievozilor, care purtau cu ei pe câmpul de luptă icoana Marelui Arhanghel. Sfântul Gavriil este, mai ales, protectorul fecioarelor creştine, al familiei creştine, protectorul mamelor care nasc copii, ca şi protectorul copiilor şi al călugăriţelor iubitoare de feciorie şi iubitoare de Hristos.

În ţara noastră cultul Sfinţilor Arhangheli Mihail şi Gavriil este foarte răspândit. Numeroase sunt bisericile cu hramul Sfinţilor Arhangheli, numeroşi sunt şi credincioşii români care le poartă numele. În multe case se vede icoana Sfinţilor Arhangheli şi nu puţini din bunii noştri creştini citesc acatistul lor. Părinţii noştri aveau mare evlavie şi pentru îngerii păzitori pe care-i primeau de la botez şi se îngrijeau cu mare atenţie să nu facă vreun păcat ca să nu alunge de la ei pe îngerii buni.

Înaintaşii noştri iubeau rugăciunea, milostenia şi Biserica, ştiind că îngerii păzitori ne numără şi ne scriu paşii noştri spre biserică, spre rugăciune, spre cel sărac şi spre tot lucrul sfânt şi plăcut lui Dumnezeu.

Iubiţi credincioşi,

Bun lucru este a lăuda pe îngeri, precum şi ei fără odihnă laudă pe Dumnezeu. Dar mai bun lucru am face dacă le-am urma şi petrecerea, printr-o trăire sfântă, neîntinată, îngerească. Deci, dacă voim să primim mai mult ajutor de la sfinţii îngeri, să ne silim a-i imita prin fapte bune, după putere.

Sfinţii îngeri neîncetat slăvesc pe Dumnezeu; să ne rugăm şi noi neîncetat, lăudând ziua şi noaptea pe Preabunul nostru Dumnezeu. Sfinţii îngeri sunt într-o veşnică mişcare, împlinind din dragoste voia lui Dumnezeu. La fel şi noi, să ne trezim din somnul nesimţirii, să alergăm mereu la Biserică, să facem voia lui Dumnezeu cu bucurie, iar nu din silă, nici cu cârtire sau pentru răsplată. Sfinţii îngeri se iubesc desăvârşit unii pe alţii. Ei iubesc şi pe sfinţii din cer şi pe noi cei de pe pământ. La fel şi noi, *să ne iubim ca nişte fraţi, lăsând ura, mânia, bătăile, judecăţile, minciunile.*

Sfinţii îngeri ascultă unii de alţii, cei mai de jos de cei mai de sus şi toţi de Dumnezeu. La fel şi noi să ascultăm de mai-marii noştri, de părinţii care ne-au născut, de cei ce ne învaţă şi ne ajută la mântuire. Să ascultăm şi de glasul conştiinţei când ne mustră pentru păcate, când ne trimite la biserică, la spovedanie şi la cele bune. Să ascultăm şi de îngerii noştri păzitori. Să nu-i mai întristăm cu tot felul de păcate. Sfinţii îngeri se bucură de mântuirea noastră (Luca 15, 10), ajută la îndreptarea noastră şi plâng când noi păcătuim sau suntem aruncaţi în gheenă. La fel şi noi să facem. Să ne bucurăm pentru sporul aproapelui şi să plângem pentru căderea lui. Să dăm sfat celui ce are nevoie de el. Să nu minţim pe nimeni. Să îndemnăm şi pe alţii la pocăinţă, la biserică, la post şi rugăciune.

Sfinţii îngeri nu se bârfesc, nu se răzvrătesc, nu se mânie, trăiesc în bună rânduială. La fel şi noi, *să nu ne mâncăm cinstea unul altuia, să avem răbdare în toate ispitele, să fugim de tulburare,*

de mânie, de ceartă, de pofte şi patimi trupeşti. Să trăim ca fraţii, în dragoste unii cu alţii, că suntem fiii Tatălui ceresc.

De vom trăi în armonie, în iubire, în viaţă curată şi în rugăciune, vom imita pe îngeri şi vom deveni creştini adevăraţi, iar Sfinţii Arhangheli Mihail şi Gavriil ne vor acoperi cu acoperământul aripilor lor cele îngereşti de tot răul şi primejdia.

Să rugăm, deci, pe sfinţii îngeri şi Arhangheli să ne fie ajutători în viaţă şi izbăvitori de duhurile cele rele, iar înaintea Tatălui ceresc calzi rugători pentru mântuirea sufletelor noastre. Amin.

PREDICĂ
LA
SFÂNTUL IOAN GURĂ DE AUR
(13 noiembrie)

Socotesc că pătimirile vremii de acum nu sunt vrednice de mărirea care ni se va descoperi (Romani 8, 18).

Iubiţi credincioşi,

Astăzi Biserica lui Hristos cea dreptmăritoare sărbătoreşte pe marele luminător şi dascăl al lumii, pe stâlpul şi întărirea Bisericii, pe propovăduitorul pocăinţei care a fost Sfântul Ioan Gură de Aur.

Este cu neputinţă a vorbi după vrednicie despre viaţa, învăţăturile şi suferinţele acestui prealuminat ierarh al Bisericii lui Hristos. Aşadar să spunem pe scurt viaţa, faptele şi învăţăturile Sfântului Ioan Gură de Aur, spre lauda lui Dumnezeu şi folosul sufletelor noastre.

Acest mare ierarh s-a născut în Antiohia Siriei, din părinţi necredincioşi, care ţineau de credinţa elinească. Tatăl său, dregător împărătesc, se numea Secund, iar mama sa se numea Antuza. Îndată după naştere tatăl său a murit, iar mama sa, renunţând la căsătorie, s-a jertfit pentru el. Când a ajuns în vârstă, a fost dat la învăţătura înţelepciunii elineşti lui Libanie sofistul şi Andragatie filosoful, deprinzând de la ei frumoasa vorbire şi filosofia. Apoi, cunoscând pe adevăratul Dumnezeu, a lepădat credinţa elinească şi a primit botezul de la Meletie, episcopul Antiohiei. Apoi, cu darul lui Dumnezeu, s-a botezat şi mama lui.

După ce îşi continuă studiile la Atena, se întoarce în patrie la Antiohia şi îngrijeşte de mama sa, până ea se duce la Domnul. Apoi, renunţând la deşertăciunea acestei vieţi, o părăseşte şi intră în nevoinţa monahală, la o mânăstire din apropiere. În puţină vreme a sporit atât de mult că întrecea pe toţi ceilalţi cu râvna, cu rugăciunea, cu smerenia şi dragostea. Tot din tinereţe fericitul Ioan a început a scrie şi cărţi de învăţătură creştină pentru preoţie, pentru smerenie şi pocăinţă, precum şi o epistolă către monahul Teodor, plină de mult folos, pentru că avea de la Dumnezeu darul învăţăturii şi al mângâierii Sfântului Duh. Despre acest dar s-au descoperit unui monah cuvios cu numele Isihie, care vieţuia în aceeaşi mânăstire, următoarele:

Într-o noapte, rugându-se mult, a fost răpit cu mintea la cer şi a văzut o vedenie ca aceasta: Doi bărbaţi luminaţi, pogorându-se din cer, îmbrăcaţi în haine albe şi strălucitoare ca soarele, au intrat la fericitul Ioan, unde el îşi făcea rugăciunile sale. Unul din ei ţinea o hârtie scrisă, iar altul nişte chei. Ioan, văzându-i pe dânşii, s-a înspăimântat şi s-a închinat până la pământ, iar ei luându-l de mână, l-au sculat, zicând: „Nădăjduieşte şi nu te teme!" Ioan a zis către dânşii: „Cine sunteţi voi, domnii mei?" Iar ei i-au răspuns: „Nu te teme, bărbatul doririlor celor bune, noule Daniile, întru care bine a voit a locui Duhul Sfânt, pentru curăţia inimii tale, pentru că suntem trimişi la tine de Marele Învăţător şi Mântuitorul nostru Iisus Hristos".

Cel dintâi, întinzându-şi mâna sa, i-a dat hârtia, zicând: „Primeşte hârtia aceasta din mâna mea, că eu sunt Ioan cel ce m-am rezemat pe pieptul Domnului, la Cine cea de Taină, şi de acolo am scos dumnezeieştile descoperiri. Domnul îţi dă ţie a cunoaşte toate adâncurile înţelepciunii, pentru ca să hrăneşti pe oameni, nu cu învăţătura hranei celei trecătoare, ci să astupi cu cuvintele tale gurile ereticilor şi ale iudeilor hulitori, care grăiesc fărădelegi asupra Dumnezeului nostru".

Apoi întinzând şi celălalt mâna, i-a dat cheile, zicând: „Primeşte acestea, că eu sunt Petru căruia îmi sunt încredinţate cheile împărăţiei, îţi dă ţie Domnul cheile sfintelor Biserici, şi pe care vei lega, să fie legat, şi pe care vei dezlega, să fie dezlegat". Fericitul Ioan, plecându-şi genunchi, s-a închinat lor, zicând: „Cine

sunt eu ca să primesc şi să port nişte slujbe mari şi înfricoşate ca acestea, fiind om păcătos şi mai nevrednic decât toţi oamenii?"

Iar Sfinţii Apostoli, care se arătaseră, luându-l de mâna dreaptă, l-au ridicat, zicând: „Stai pe picioare, îmbărbătează-te şi te întăreşte şi fă cele poruncite ţie. Apoi nu tăinui darul dat ţie de la Domnul nostru Iisus Hristos, spre sfinţirea şi întărirea poporului Său, pentru care şi-a vărsat sângele Său, ca să-i mântuiască din înşelăciune. Grăieşte cuvântul lui Dumnezeu fără încetare. Adu-ţi aminte de Domnul, Care a zis: *Nu te teme, turmă mică, căci a binevoit Tatăl vostru a vă da vouă împărăţia*. (Luca 12, 32). Deci şi tu, nu te teme, pentru că a binevoit Hristos Dumnezeul nostru a sfinţi prin tine multe suflete şi a le aduce la cunoştinţa Sa. Vei avea multe necazuri pentru dreptate, dar să rabzi ca un diamant tare, pentru că aşa vei moşteni împărăţia lui Dumnezeu!"

Acestea zicând, l-au însemnat cu semnul Sfintei Cruci şi, dându-i sărutare întru Domnul, s-au dus. Şi era fericitul Ioan ca o făclie în sfeşnic atât pentru călugării din mânăstire, cât şi pentru credincioşii care veneau la el să-i ceară ajutor. Încă s-a învrednicit şi de darul vindecării bolilor. A venit odată un om bolnav de cap să se vindece, iar Cuviosul Ioan i-a spus: „Dacă ai credinţă tare în Iisus Hristos şi părăseşti pentru totdeauna patimile care te stăpânesc, vei vedea slava lui Dumnezeu!" Bolnavul a răspuns: „Cred, părinte, şi voi face tot ce-mi vei porunci!" Apoi apucând haina Sfântului Ioan, a pus-o pe capul lui şi s-a vindecat. Pe un altul l-a vindecat de lepră, iar pe un leu care ieşea la drum şi ucidea pe oameni, fericitul l-a ucis numai cu semnul Sfintei Cruci.

Dorind mai multă linişte, Sfântul Ioan s-a dus la pustie în munte şi s-a nevoit acolo singur doi ani de zile. Apoi, îmbolnăvindu-se, s-a reîntors la mânăstire, iar patriarhul Flavian l-a hirotonit preot, deşi un timp a fugit de preoţie, socotindu-se nevrednic. Când i-a pus mâinile pe cap s-a văzut Duhul Sfânt ca un porumbel alb pe capul lui şi toţi se minunau de acest mare har primit de la Dumnezeu. În fiecare sărbătoare Sfântul Ioan ţinea cuvânt de învăţătură în mânăstire şi mai ales în catedrala patriarhală din Antiohia. Iar credincioşii alergau de pretutindeni să-i asculte cuvintele, căci curgeau ca un izvor de miere din gura lui şi hrăneau sufletele tuturor cu căldura credinţei şi a dragostei de Dumnezeu.

Odată, pe când predica în biserică, o femeie din mulţime, neînţelegând adâncul cuvintelor lui, a zis cu glas tare: *Învăţătorule duhovnicesc, sau mai bine să-ţi zic Ioane Gură de Aur* (greceşte se zice: „Hrisostom"), *fântâna ta este adâncă iar funia minţii noastre este scurtă şi nu poate ajunge la adâncimea cuvintelor tale!*

Din ziua aceea Sfântul Ioan este cunoscut în toată lumea sub acest nume, căci ziceau credincioşii din Antiohia: „Deşi o femeie a zis cuvintele acestea, dar Dumnezeu i-a dat acest nume!"

Iubiţi credincioşi,

Aşa de minunată a fost creşterea duhovnicească a Sfântului Ioan Gură de Aur, încât era renumit în toată Siria şi până la împăratul Arcadie din Bizanţ. Apoi, murind patriarhul Nectarie al Constantinopolului, toţi l-au ales pe Sfântul Ioan patriarh în locul lui, prin pronia lui Dumnezeu şi cu sfat de obşte. Aceasta s-a întâmplat în anul 397, iar în februarie 398 a fost hirotonit episcop şi a urcat pe scaunul patriarhal. Timp de şapte ani, cât a fost patriarh, Sfântul Ioan Gură de Aur a uimit pe toţi cu nevoinţa sa aspră, cu adâncul învăţăturii, cu mila şi marea grijă pentru săraci, pentru văduve şi bolnavi.

Acest mare păstor al Bisericii lui Hristos postea foarte mult căci mânca pâine de orz şi apă, o dată pe zi, se culca pe jos sau rezemat de scaun, se îmbrăca cu haine din cele mai modeste şi dormea 2-3 ore pe noapte. Apoi citea şi cugeta ziua şi noaptea la Sfânta Scriptură şi învăţăturile Domnului şi ale Sfinţilor Apostoli. Dar nu numai citea, ci predica permanent în biserică şi rostea cuvinte de învăţătură pline de înflăcărare ca un adevărat păstor cu inimă de preot şi cu gură de aur.

El nu vorbea învăţături înalte şi dogme greu de înţeles. Ci, mai ales, vorbea cuvinte de învăţătură morală, despre faptele bune, despre păcate care ucid sufletul, despre Rai şi iad şi despre Judecata cea de Apoi. Combătea mai ales lăcomia de avere, desfrânarea, zavistia şi ura dintre oameni. Iar dintre faptele bune vorbea cel mai mult despre pocăinţă, despre rugăciune, despre mergerea la biserică, despre iubirea aproapelui şi mai ales despre milostenie. Nimeni n-a vorbit mai mult şi mai frumos în Biserica lui

Hristos despre pocăinţă şi despre milostenie ca Sfântul Ioan Gură de Aur. De aceea s-a şi numit de toţi „dascălul pocăinţei şi părintele săracilor".

Dar nu numai că predica Cuvântul lui Dumnezeu, ci împlinea şi cu fapta. Că nimeni nu era mai milostiv în Constantinopol ca Sfântul Ioan Gură de Aur. Apoi hrănea din averea Bisericii sute de săraci, bolnavi, văduve şi copii orfani. Apăra văduvele şi pe cei nedreptăţiţi la judecată, îngrijea de călugări şi de mânăstiri, făcea case pentru străini şi bolniţe pentru bolnavi şi rânduia peste tot preoţi şi episcopi buni, iar pe cei smintitori şi răi îi caterisea şi-i excludea din preoţie.

De asemeni, Sfântul Ioan Gură de Aur a scris în viaţa sa zeci de cărţi de învăţătură, cărţi de predici şi cărţi cu explicarea Sfintei Scripturi, începând de la Facere şi până la Sfintele Evanghelii şi Epistolele Sfântului Pavel, pentru care avea o mare evlavie. Dintre toate o mică parte s-au tradus şi tipărit şi în limba română, precum: *Mărgăritarele, Împărţire de grâu, Puţul, Comentarii la cele 14 Epistole ale Sfântului Apostol Pavel, Comentariu la Sfânta Evanghelie după Matei* şi altele.

Din cauză că mustra în faţă păcatul şi mai ales pe boieri, pe dregători şi pe cei ce făceau nedreptate săracilor şi văduvelor, s-au pornit cu mare ură şi zavistie asupra sa unii curteni din preajma împăratului Arcadie şi chiar împărăteasa Eudoxia, o femeie plină de mândrie şi de lăcomie. Încă şi unii episcopi şi clerici s-au unit cu împărăteasa împotriva Sfântului Ioan şi îl pârau la împăratul, cerând surghiunirea şi scoaterea lui din scaunul patriarhal. Apoi, când împărăteasa a luat cu sila via văduvei Calitropia şi aceasta a alergat la părintele săracilor, adică la Sfântul Ioan Gură de Aur, îndată păstorul cel bun a mustrat în biserică lăcomia Eudoxiei şi s-a dus la împăratul să ceară înapoi via văduvei.

Din ziua aceea împărăteasa cu toţi cei de un gând cu dânsa a convins pe împărat şi pe unii episcopi să scoată din scaun pe marele dascăl al Bisericii lui Hristos, pe Sfântul Ioan Gură de Aur, părintele săracilor şi propovăduitorul pocăinţei. Arcadie împăratul, crezând minciunile soţiei sale, în anul 403 a scos din scaun pe marele patriarh şi l-a trimis în Bitinia. Dar îndată s-a făcut un cutremur mare în Constantinopol şi Eudoxia a cerut împăratului să-l aducă pe Sfântul Ioan din nou în scaunul său. Dar n-a durat

mult şi s-a pornit altă tulburare. Împărăteasa şi-a ridicat o statuie de argint nu departe de biserică şi se făceau spectacole în faţa ei, încât nu se putea sluji sărbătoarea în biserică. Atunci Sfântul Ioan, mustrând această fărădelege cu aspre cuvinte, ca o practică păgână intrată în creştinism, împăratul cu toţi ai săi au trimis noaptea ostaşi înarmaţi şi au scos pe Sfântul Ioan Gură de Aur din biserică şi l-au dus în exil pe ascuns, tocmai în cetatea Cucuzo din Arabia. În urmă, mânia lui Dumnezeu a venit peste Constantinopol. Că un foc uriaş a ars acoperişul bisericii Sfânta Sofia şi o parte din clădiri şi din palatul împărătesc şi toţi au cunoscut că este pedeapsa Dreptului Judecător.

Marele ierarh al Bisericii lui Hristos a stat puţin la Cucuzo, apoi a fost trimis în Armenia. Căci, pătimind multe chinuri pe cale de la ostaşi, a slăbit de tot şi a rămas în oraşul Cumani. Simţindu-şi aproape sfârşitul, a săvârşit Sfânta Liturghie în biserica Sfântului Mucenic Vasilisc, s-a împărtăşit cu dumnezeieştile Taine, apoi, sărutându-i pe toţi, i-a binecuvântat şi făcându-şi semnul Sfintei Cruci şi-a dat sufletul în braţele lui Hristos, la 14 septembrie, 407, zicând aceste cuvinte: *Slavă lui Dumnezeu pentru toate!* Este rugăciunea cea mai frumoasă care ne-a rămas de la acest mare ierarh.

Moaştele Sfântului Ioan Gură de Aur au stat la Cumani 32 de ani, până ce împăratul Teodosie cel Mic le-a adus la biserica Sfinţilor Apostoli din Constantinopol.

După moartea sa, împărăteasa Eudoxia şi toţi cei de un cuget cu dânsa au fost aspru pedepsiţi şi scoşi din dregătorii, căci au ucis pe nedrept un aşa mare părinte şi luminător al Bisericii creştine. Apoi cu grele chinuri murind împărăteasa, i-a tremurat mormântul 32 de ani, până când moaştele Sfântului Ioan au fost aduse în Constantinopol şi atinse de mormântul ei, în semn de iertare. Aşa pedepseşte Dumnezeu pe cei ce se ridică împotriva Bisericii lui Hristos şi a slujitorilor Lui.

Episcopul Adelfie, iubind mult pe Sfântul Ioan Gură de Aur, s-a rugat cu lacrimi lui Dumnezeu să-i descopere în care ceată de drepţi se află acest stâlp al Bisericii. Pe când se ruga în biserică, îngerul Domnului i-a arătat cetele sfinţilor şi ale drepţilor. Dar Sfântul Ioan nu era acolo. Şi s-a mâhnit Adelfie şi a început a plânge că nu l-a văzut pe părintele său sufletesc. „Pentru ce

plângi?" l-a întrebat îngerul. Iar el a zis: „Pentru că nu am văzut pe Sfântul Ioan Gură de Aur!" Atunci i-a răspuns îngerul: „Pe Ioan vrei să-l vezi? Pe propovăduitorul pocăinţei? Pe acela nu-l poate vedea nici un om cât este în trup, căci el stă înaintea scaunului Preasfintei Treimi cu Heruvimii şi Serafimii, slăvindu-o neîncetat".

Iubiţi credincioşi,

Iată, pe scurt, viaţa plină de sfinţenie dar şi de grele încercări ale Sfântului Ioan Gură de Aur. Ne cucerim de viaţa lui îngerească, de înţelepciunea lui duhovnicească, de cuvintele lui care întorc la pocăinţă şi mângâie sufletele. Dar mai ales ne uimim de râvna, de curajul şi de bărbăţia cu care a păstorit Biserica lui Hristos. El nu s-a uitat la faţa oamenilor, nu s-a temut de cei ce poartă sabie, nu s-a biruit de daruri de laude şi de cele trecătoare. Ci a mărturisit pe Hristos cu putere şi îndrăzneală, a combătut păcatul şi l-a mustrat fără frică, necăutând la faţa omului, a rostit cuvânt de învăţătură cu timp şi fără timp şi a luat apărarea săracilor, a văduvelor şi a celor asupriţi. Cu acest mare ierarh şi păstor al Bisericii se împlinesc cuvintele Mântuitorului, Care zice: *Eu sunt Păstorul cel bun. Păstorul cel bun îşi pune sufletul pentru oile sale. Iar cel plătit şi cel care nu este păstor şi ale cărui oi nu sunt ale lui, vede lupul venind şi lasă oile şi fuge şi lupul le răpeşte şi le risipeşte. Cel plătit fuge pentru că este plătit şi nu are grijă de oi* (Ioan 10, 11-13).

Sfântul Ioan Gură de Aur şi-a pus sufletul pentru oile sale. Şi a pus şi râvna şi mintea şi cuvintele gurii sale şi mâna cea grabnic scriitoare, şi averea Bisericii a pus-o în slujba sărmanilor şi curajul său l-a pus în apărarea adevărului şi mărturisirea lui Hristos. De acest fel de păstori are nevoie Biserica în zilele noastre, dacă vrem să ne izbăvim de secte, de beţie, de desfrâu şi nedreptate. Deci *să-L rugăm pe Stăpânul secerişului să trimită lucrători buni la secerişul Său* (Luca 10, 2). Este atâta neghină între oameni, atâta neunire între creştini, atâta dezbinare în unele familii şi atâtea patimi în inimile noastre! Oare când vom începe să lucrăm cu adevărat ogorul sufletelor noastre? Când vom începe a smulge patimile şi răutăţile din inimile noastre ca să intre Hristos în noi?

Să ne rugăm cu evlavie la Sfântul Ioan Gură de Aur. El este „apostolul pocăinţei, care se roagă în faţa Preasfintei Treimi pentru noi toţi". Să imităm curajul lui, tăria lui, nevoinţa lui şi sfinţenia vieţii lui. Să ne aducem aminte că el a contribuit la încreştinarea ţării noastre şi mai ales a Dobrogei, unde trimitea misionari să încreştineze pe daci şi pe sciţi şi avea prietenie cu episcopul de Tomis, Teotim I, cu Sfântul Ioan Casian şi cu călugării sciţi. Să nu uităm că avem în ţară numeroase biserici cu hramul Sfântului Ioan Gură de Aur şi Sfinţii Trei Ierarhi. Apoi să citim cuvintele sale de învăţătură care sunt dumnezeieşti. Iar când suntem în ispite şi necazuri să nu slăbim, nici să cârtim, că nu răbdăm noi mai mult decât au răbdat sfinţii. Să ne aducem aminte de sfaturile lui care încep cu pocăinţa şi rugăciunea şi se sfârşesc cu milostenia şi iertarea.

Să ne rugăm lui Dumnezeu pentru pacea lumii şi pentru a ne rândui păstori sufleteşti cât mai buni. Să ne rugăm pentru toată lumea şi pentru părinţii noştri duhovniceşti, căci ei priveghează pentru sufletele noastre, ca cei ce vor da seama.

Încheiem cu îndemnul de a nu deznădăjdui în greutăţile şi suferinţele acestei vieţi. Ci să cerem în toate ajutorul de sus şi să repetăm cât mai des rugăciunea Sfântului Ioan Gură de Aur: *Slavă lui Dumnezeu pentru toate!* Amin.

PREDICĂ
LA
CUVIOSUL PAISIE DE LA NEAMŢ
(15 noiembrie)

Sfinţilor care sunt pe pământul Lui, minunată a făcut Domnul toată voia întru dânşii (Psalm 15, 3).

•

Iubiţi credincioşi,

Astăzi, la 15 noiembrie, se face pomenirea cea de peste an a Sfântului Preacuviosului Părintelui nostru Paisie, mare stareţ al Mânăstirii Neamţ.

Sfântul Paisie de la Neamţ s-a născut în oraşul Poltava din Ucraina, la 21 decembrie, 1722, în familia unui preot evlavios, fiind al unsprezecelea copil. Din botez a primit numele de Petru. Apoi, murind tatăl său, mama l-a dat la şcoală, mai întâi în Poltava, apoi la Academia teologică din Kiev, întemeiată de mitropolitul moldovean Petru Movilă. Dar sufletul său dorea o viaţă duhovnicească mai înaltă.

După patru ani de şcoală intră în viaţa monahală, ducându-se la o mânăstire din apropiere. Aici este făcut rasofor sub numele de Platon. Negăsind linişte şi pace în mânăstirile din Ucraina, în anul 1745 vine în Moldova şi apoi în Ţara Românească, unde viaţa isihastă monahală era în floare, sub povăţuirea Cuviosului Vasile de la Poiana Mărului.

În anul 1746 se duce pentru un timp la Sfântul Munte Athos, şi se nevoieşte patru ani de zile singur, ca pustnic. În anul 1750

este călugărit la Athos de stareţul său, Cuviosul Vasile de la Poiana Mărului, primind numele de Paisie. Aici îşi formează o obşte de 64 de călugări la schitul Sfântul Ilie, iar în anul 1763 se reîntoarce în Moldova şi se stabileşte la Mânăstirea Dragomirna. De aici este silit să se retragă la Mânăstirea Secu, din cauza ocupaţiei Bucovinei de către austrieci; iar în anul 1779 este trimis la Mânăstirea Neamţ ca stareţ peste ambele obşti, unde se nevoieşte încă 15 ani şi adună în jurul său peste 700 de monahi.

Ajungând la vârsta de 72 de ani, Cuviosul Paisie se mută la cele cereşti la 15 noiembrie, 1794, fiind plâns mult de ucenicii săi din Moldova, Ţara Românească şi Ucraina.

Iubiţi credincioşi,

Cuviosul Paisie de la Neamţ a fost cel mai iscusit stareţ al mânăstirilor româneşti din secolul XVIII până în zilele noastre. Personalitatea lui de mare stareţ s-a impus în toate ţările ortodoxe, fiind pentru toţi monahii din obştea sa părinte, dascăl, povăţuitor, duhovnic şi rugător neadormit către Dumnezeu.

Virtuţile sale cele mai alese, care l-au făcut cunoscut peste tot ca mare stareţ, ca sfânt şi iscusit povăţuitor de suflete sunt acestea:

1. Sfinţenia vieţii sale. Cuviosul Paisie de la Neamţ s-a dovedit din tinereţe un călugăr cu viaţă sfântă şi iscusit lucrător al tuturor virtuţilor călugăreşti, întrecând pe toţi cei din vremea lui. El era ca o făclie aprinsă pentru toţi - sihaştri, călugări, mireni, preoţi şi duhovnici.

2. Rugăciunea neîncetată. Sfântul Paisie de la Neamţ era un om al neîncetatei rugăciuni. El practica rugăciunea inimii din tinereţe, pe care o dobândeşte desăvârşit în Sfântul Munte Athos şi o lucrează până la moarte, ajungând mare dascăl al rugăciunii inimii pentru toată obştea sa.

3. Ascultarea. Pe lângă neîncetata rugăciune, Cuviosul Paisie punea mare accent pe sfânta ascultare, învăţând pe călugări să fie fii ai ascutării şi să nu facă nimic fără poruncă, fără rugăciune şi fără binecuvântare. De aceea a reuşit să întemeieze o obşte atât de mare şi bine organizată, pentru că nimic nu se făcea fără ascultare.

4. Sfintele slujbe. Toţi călugării erau datori să ia parte la toate sfintele slujbe, mai ales la Utrenie şi la Sfânta Liturghie, în afară de cei cu ascultări fixe şi de cei bătrâni şi bolnavi.

5. Spovedania şi Sfânta Împărtăşanie. Cuviosul Paisie era un preaiscusit duhovnic. El a rânduit în obştea de la Neamţ, precum şi la Secu şi Dragomirna 24 de duhovnici, care spovedeau pe toţi călugării, mai ales pe cei tineri, în fiecare zi, seara, de toate păcatele făcute peste zi. Iar când mergeau la munca câmpului pe la metoace, le trimitea şi câţiva duhovnici cu ei pentru spovedania zilnică. *Sfânta Împărtăşanie o dădeau săptămânal* celor vrednici, după râvna fiecăruia.

6. Rânduiala de chilie. Fiecare duhovnic avea grijă de ucenicii lui, pe care îi cerceta la chilii şi le punea rânduială şi canon de post, metanii, rugăciune şi odihnă. Nimeni nu avea voie să facă voia lui sau să-şi lase rugăciunea şi canonul de chilie nefăcut, afară de cei bolnavi şi neputincioşi. Pe lângă cele 300 de metanii şi 300 – 600 de închinăciuni zilnice, fraţii şi monahii tineri citeau câteva catisme la Psaltire şi se hrăneau din învăţăturile Sfinţilor Părinţi, mai ales din cele biblice, aghiografice şi filocalice, care se tălmăceau la Neamţ.

7. Iubirea duhovnicească. În obştea Cuviosului Paisie de la Neamţ era o desăvârşită armonie, smerenie, tăcere, ascultare şi iubire duhovnicească. Nimeni nu era tulburat; nimeni nu era certat cu ceilalţi fraţi şi călugări; nimeni nu lipsea de la slujbele Bisericii şi toţi făceau ascultare cu dragoste. Iubirea duhovnicească, slujbele şi ascultarea desăvârşită au făcut din Mânăstirea Neamţ cea mai mare şi cea mai bine organizată mânăstire ortodoxă din toate ţările ortodoxe, ale cărei raze de lumină iradiau peste tot în Moldova şi peste hotarele ei.

Iubiţi credincioşi,

Astăzi prăznuim pe Cuviosul Paisie de la Neamţ, după două sute de ani de la strămutarea sa, unul dintre cei mai mari stareţi şi organizatori ai monahismului ortodox românesc şi răsăritean.

Astăzi mânăstirile noastre înalţă alese cântări de laudă Sfântului Paisie de la Neamţ, lauda Moldovei şi podoaba Ortodoxiei.

De aceea suntem datori, mai ales noi monahii, să urmăm sfintele sale învăţături cu toată râvna. Căci nimeni dintre noi nu se poate mântui fără ascultare, fără sfântă rugăciune, fără blândeţe, smerenie şi iubire curată în Hristos.

Numai aceste virtuţi, unite cu harul Sfântului Duh, transformă inimile, ne unesc cu Hristos şi ne asigură mântuirea sufletului.

Să rugăm pe Domnul nostru Iisus Hristos, pe Preasfânta Născătoare de Dumnezeu, pe toţi sfinţii din cer şi pe Cuviosul Paisie de la Neamţ să ne ajute tuturor pe calea mântuirii, ca să fim şi noi număraţi în cetele cuvioşilor părinţi, cărora le aducem cântări de laudă spre slava Preasfintei Treimi, totdeauna, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

PREDICĂ
LA
SFÂNTUL GRIGORIE DECAPOLITUL
(20 noiembrie)

Prin sfinţii care sunt pe pământul Lui, minunată a făcut Domnul toată voia întru ei (Psalm 15, 3).

Iubiţi credincioşi,

Biserica noastră Ortodoxă prăznuieşte astăzi pe Cuviosul şi de Dumnezeu purtătorul părintele nostru Grigorie Decapolitul. Cinstitele lui moaşte se află la mânăstirea Bistriţa din Oltenia, aduse cu mare cheltuială de banul Barbu Craiovescu spre împodobirea acestei mânăstiri zidită de el.

Acest sfânt şi preacuvios părinte s-a născut într-una din cetăţile Decapoliei, care se numeşte Irinopolis, în secolul al VIII-lea, pe timpul luptătorilor împotriva cinstirii sfintelor icoane. Tatăl său se numea Serghie şi era robit de patimile trupului, încât de mântuirea sa nicidecum nu purta de grijă. Mama sa se chema Maria şi era binecredincioasă, iubitoare de Dumnezeu şi iubitoare de fii. Ea, fiind rădăcină bună şi frumoasă stâlpare, a odrăslit pe acest mare Grigorie.

Ajungând la vârsta de opt ani, Grigorie a fost dat să înveţe carte, şi era întru toate înţelept, blând, iubitor de Hristos şi de Biserică, unde mergea regulat să se roage, să înveţe poruncile evanghelice şi să le pună în practică. Apoi, înţelegând deşertăciunea acestei vieţi, a lăsat toate şi s-a dus la o mânăstire.

În acea vreme Serghie, tatăl său, a murit, iar maica sa dorind mult să-l vadă, l-a căutat prin multe mânăstiri şi aflându-l s-a bucurat că şi-a ales viaţa monahicească şi l-a sfătuit să se ducă într-o mânăstire cu viaţă de obşte. Dar n-a stat mult acolo căci egumenul era iconoclast şi a plecat în altă mânăstire al cărui stareţ Simeon îi era rudenie. Aici s-a nevoit cu multe posturi şi osteneli timp de paisprezece ani, agonisind multe fapte bune. Apoi cu binecuvântarea egumenului Simeon, Cuviosul Grigorie s-a retras la pustie şi acolo se nevoia într-o peşteră, pătimind multe năluciri şi ispite de la diavolul. Că veneau noaptea în chip de ostaşi asupra lui şi strigau: „Ieşi din pustiul acesta, că aici este locul nostru unde locuim de multă vreme, că vei suferi multe rele de la noi, şi la urmă te vom ucide".

Apoi, prefăcându-se în ostaşi înarmaţi cu suliţe, veneau la el şi-l loveau, iar el însemnându-se cu semnul Sfintei Cruci, îi alunga de la dânsul. Văzând duhurile rele că nu pot să scoată pe Cuviosul din peşteră, au încercat să-l biruiască cu ispitele cele de-a dreapta, adică cu slava deşartă şi cu mândria. În noaptea de 9 martie, de ziua sfinţilor patruzeci de mucenici ai lui Hristos, diavolii au mers la dânsul în peşteră, având cununi de aur pe capetele lor, şi i-au zis: „Noi suntem patruzeci de mucenici ai lui Hristos, am venit să-ţi dăm putere asupra diavolilor"; dar el, cunoscând cursele vrăjmaşului, cu darul lui Dumnezeu i-a alungat prin rugăciune şi lacrimi.

Văzând diavolii că nu-l pot birui cu nici o ispită şi nici să-l alunge din locul acela, au dat în trupul său un mare război de desfrânare, încât ardea ca focul. Dar el, rugându-se cu post şi cu multe lacrimi lui Dumnezeu, cu darul Lui s-a uşurat de patimă şi a mulţumit Domnului că l-a izbăvit şi de această cursă a satanei.

Pentru o răbdare mucenicească atât de mare, l-a binecuvântat Mântuitorul pe fericitul Grigorie cu o negrăită bucurie duhovnicească. Pe când se ruga noaptea în peşteră a strălucit din cer o lumină dumnezeiască peste el, umplându-i inima de bucurie şi peştera de bună mireasmă negrăită. Această lumină dumnezeiască şi mireasmă au ţinut mai multe zile până când a venit ucenicul trimis de el în ascultare. Bătând în uşa peşterii, Cuviosul s-a deşteptat din vedenia aceea, ca dintr-un somn şi i-a zis ucenicului: „Cum de te-ai întors aşa repede, fiule?", căci i se păruse numai un

ceas de când plecase. Iar ucenicul i-a răspuns: „Sunt zece zile de când m-ai trimis la ascultare, părinte!" Şi s-a mirat Cuviosul Grigorie când au trecut atâtea zile.

Apoi, temându-se să nu fi fost vreo amăgire diavolească, a întrebat pe părintele său duhovnicesc despre aceasta, scriindu-i această scrisoare: „Grigorie, smeritul şi nevrednicul monah, scriu părintelui şi dascălului meu Simeon să se bucure. Neavând eu, cinstite părinte, alt tată trupesc, iar tu fiind nevredniciei mele părinte duhovnicesc şi povăţuitor, purtător de grijă şi rudenie de aproape, care în tot chipul te îngrijeşti de mântuirea iubitului tău fiu, pentru aceasta, îndrăznind către tine, părintele meu duhovnicesc, trimit această smerită scrisoare prin care te înştiinţez că mi s-a întâmplat zilele acestea un lucru, care a tulburat sufletul meu şi pe care nu-l pot mărturisi altuia decât numai ţie, părintelui meu. Roagă-te pentru mine, nevrednicul tău fiu, vino la mine îndată, căci foarte mult doresc".

Deci, venind în grabă părintele său duhovnicesc, l-a cercetat pe fericitul Grigorie şi bucurându-se mult împreună, l-a încredinţat că această lumină este venită din mila lui Dumnezeu cu o mângâiere a Duhului Sfânt, iar nu o nălucire a vicleanului diavol. Apoi l-a sfătuit pe Grigorie să iasă din peştera sa şi să meargă la propovăduirea cuvântului lui Dumnezeu, împotriva eresurilor şi mai ales a luptătorilor împotriva icoanelor.

Cuviosul Grigorie, ascultând sfatul stareţului şi povăţuitorului său, a lăsat peştera şi s-a dus la Efes, apoi la Constantinopol, unde se aflau mulţi eretici care se împotriveau sfintelor icoane. Peste tot pe unde trecea, mărturisea dreapta credinţă, ortodoxă, apăra cinstea sfintelor icoane şi suferea multe ispite de la oamenii răi şi de la diavolul.

Iubiţi credincioşi,

Pentru multele sale nevoinţe, Sfântul Grigorie Decapolitul a primit de la Dumnezeu darul facerii de minuni şi putere în cuvânt să apere Ortodoxia şi să cunoască cele viitoare. Numele lui se făcuse cunoscut în tot Bizanţul. Dar Cuviosul, pentru a scăpa de slava deşartă, s-a reîntors în patria sa, apoi s-a înstrăinat până la Roma şi de aici a ajuns la Siracuza Siciliei. Aici s-a nevoit un timp

într-un turn şi a făcut multe vindecări de boli, îndemnând pe mulţi la pocăinţă. Unora le spunea cele viitoare, altora le descoperea ceasul morţii. Pe alţii îi îndemna să părăsească păcatul, iar pe eretici îi mustra şi-i aducea la dreapta credinţă, încât toţi se foloseau de viaţa lui îngerească.

Odată, ucenicul vorbind noaptea cu Sfântul Grigorie din învăţăturile cele dumnezeieşti, a văzut ieşind din gura Cuviosului foc ce-i lumina faţa şi chilia unde erau. Ucenicul, stăruind mult să-i spună această taină, sfântul i-a zis: „De se va curăţi omul de patimile trupului şi ale sufletului şi se va face curat şi vrednic de primirea darului Sfântului Duh, atunci, după cum Însuşi Iisus Hristos a zis, Tatăl, Fiul şi Duhul Sfânt vin şi se sălăşluiesc în acel om. Atunci nu mai grăieşte el, ci Dumnezeu, Care este întru dânsul, după cum zice: *Eu şi Tatăl vom veni la el şi locaş la el vom face!* (Ioan 14, 23), căci Cuvântul Domnului este cu foc lămurit. Deci şi tu, fiule, dacă te vei nevoi a te curăţi pe tine de patimile trupului şi ale sufletului şi dacă vei tăia cu sabia Duhului spinii patimilor, dacă te vei ruga cu dinadinsul lui Dumnezeu, ca El Însuşi să dezrădăcineze şi să ardă cu foc dumnezeiesc materia patimilor şi să înmulţească în sufletul tău rodul faptelor bune, atunci te vei face locaş îndemânatec, curat şi vrednic de sălăşluirea lui Dumnezeu întru tine, iar cuvintele tale vor străluci ca focul". Apoi a rugat pe ucenicul său să nu spună nimănui cele văzute de el, cât va fi pe acest pământ.

Întorcându-se înapoi în patria sa, Tesalonic, Sfântul Grigorie a fost hirotonit preot şi slujea dumnezeiasca Liturghie cu mare evlavie, cu inima zdrobită şi cu duh smerit bineplăcut lui Hristos. Ca preot, foarte mult s-a ostenit cu predicarea cuvântului lui Dumnezeu, spre învăţătura multor suflete, iar pe eretici şi pe luptătorii împotriva icoanelor îi aducea la dreapta credinţă prin cuvintele sale insuflate de puterea Duhului Sfânt. Pentru cinstirea sfintelor icoane Sfântul Grigorie era gata oricând să-şi verse şi sângele şi să moară ca mucenic al lui Iisus Hristos, căci avea înrădăcinată în mintea şi inima sa neîntinată rugăciune către Dumnezeu.

Ajungând la vârsta bătrâneţii, cu pronia lui Dumnezeu, Sfântul Grigorie s-a îmbolnăvit de o boală grea, numită idropică şi îşi aştepta sfârşitul. Apoi s-a dus la Constantinopol, la părintele său duhovnicesc, Simeon, pe care sărutându-l, a luat multă mângâiere

şi cuvânt de folos. Şi s-a nevoit acolo încă un an de zile; apoi simţindu-şi aproape sfârşitul, a spus ucenicilor săi: „Fraţilor, sfârşitul meu s-a apropiat. Duceţi-mă în casa de străini, că după 12 zile mă duc la Tatăl nostru Cel ceresc!"

La 20 noiembrie, Sfântul Grigorie Decapolitul şi-a dat sufletul în mâinile Domnului şi a fost înmormântat într-o mânăstire din Constantinopol. La mormântul său veneau mulţi bolnavi şi se vindecau de suferinţele lor. Astfel, un om epileptic numai cât s-a atins de moaştele lui s-a făcut sănătos. Altul care avea cancer la picioare s-a atins de mormântul lui şi s-a vindecat. Un altul, care purta pe trupul său o rană nevindecată de mulţi ani, s-a uns cu mir de la racla sfântului şi s-a tămăduit.

După câţiva ani moaştele Sfântului Grigorie s-au scos din mormânt şi s-au aşezat în biserică spre folosul şi mângâierea creştinilor.

Vestea despre sfintele sale moaşte a ajuns până în Ţara Românească. Tocmai atunci evlaviosul ban Barbu Craiovescu zidise Mânăstirea Bistriţa Olteană, în anul 1496, şi căuta să-şi înzestreze ctitoria cu moaştele vreunui sfânt, dar nu găsea. Auzind de moaştele Sfântului Grigorie Decapolitul, s-a rugat cu lacrimi lui Dumnezeu şi Sfântului ca să le poată obţine. Apoi singur s-a dus la Constantinopol şi cu multă cheltuială le-a cumpărat de la cei ce le stăpâneau şi le-a aşezat în biserica Mânăstirii Bistriţa-Vâlcea, prin anii 1500.

Aici se vindecau multe suferinţe omeneşti, ajungând vestite în toată Ţara Românească. Apoi unii oameni răi şi invidioşi au dărâmat biserica lui Barbu Craiovescu, iar sfintele moaşte au fost ascunse în munte într-o peşteră din apropiere, unde se află şi un mic paraclis, cum se vede până astăzi. Trecând primejdia, fericitul ctitor a zidit o nouă biserică, a adus sfintele moaşte din peşteră, apoi şi el s-a făcut schimonah cu numele de Pahomie. Şi se păstrează acest odor la Mânăstirea Bistriţa până astăzi, unde mulţi suferinzi vin, se roagă şi primesc ajutor, sănătate şi mângâiere.

Iubiţi credincioşi,

Astăzi este hram şi slujbă aleasă la Mânăstirea Bistriţa din judeţul Vâlcea. Astăzi, se prăznuieşte în Biserica noastră Cuviosul

Grigorie Decapolitul, făcătorul de minuni. Moaştele lui sunt cele mai vechi din Muntenia, alinând multe generaţii de călugări şi credincioşi din ţara noastră.

Să ne aducem aminte de sfinţii care ocrotesc pământul nostru românesc, să le cunoaştem de aproape viaţa, faptele şi nevoinţele lor. Apoi să ne silim măcar o dată pe an sau după putere să ne închinăm la moaştele Cuviosului Grigorie şi a celorlalţi sfinţi care au moaşte în România.

Aţi văzut ce viaţă aspră a dus Sfântul Grigorie! El nu s-a făcut sfânt fără osteneală, fără credinţă tare şi dreaptă, fără rugăciune şi lacrimi, fără post şi metanii, fără răbdare şi jertfă. Aţi văzut câte ispite a pătimit de la diavoli. Dar pe toate le biruia cu rugăciunea, cu lacrimile, cu postul şi cu deasa spovedanie la părintele său duhovnicesc. Căci nimeni nu se încununează la Dumnezeu „dacă nu se luptă după lege", dacă nu are dreaptă credinţă şi fapte bune. *Nimeni nu ajunge sfânt, mâncând, bând şi dormind. Ci numai ostenindu-se şi luptându-se cu diavolul, cu patimile sale, cu gândurile rele, cu mândria, cu lenevirea şi cu tot păcatul.*

Să iubim, fraţilor, pe sfinţi că ei se roagă lui Dumnezeu pentru noi. Să le urmăm credinţa şi faptele după putere, căci ei sunt părinţii noştri sufleteşti şi să le cerem ajutor în necazuri prin rugăciuni şi acatiste.

Să citim când putem acatistul Sfântului Grigorie că este grabnic ajutător. El a apărat Ortodoxia şi cultul sfintelor icoane în vremea lui. Să ţinem şi noi cu mare sfinţenie la credinţa sfântă ortodoxă, la sfintele moaşte şi icoane şi la frumoasele noastre mânăstiri care ne împodobesc ţara, că ele au fost apărate cu atâta jertfă şi dragoste de înaintaşi. Credinţă dreaptă, fapte bune, iubire, omenie, milostenie, iertare frăţească, ascultare de Biserică şi de slujitorii ei, cinstire a sfinţilor, care sunt prietenii lui Dumnezeu şi nădejde tare în viaţa veşnică. Iată ce trebuie să facem ca să ne mântuim în mod sigur.

Încheiem această predică cu o scurtă rugăciune: "Sfinte Prea Cuvioase Părinte Grigorie, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi!" Amin.

PREDICĂ
LA
SFÂNTUL APOSTOL ANDREI
(30 noiembrie)

Fiul al Galileei şi frate al lui Petru, dintre pescari în soborul Apostolilor întâi ai fost chemat, Andrei cel minunat. Iar de la mormântul tău din Patras chemi popoarele la Dumnezeu şi acum ne-ai umplut de bucurie că în România iarăşi ai venit, unde pe Hristos Domnul l-ai propovăduit.
(Condacul Sfântului).

Iubiţi credincioşi,

Astăzi, la 30 noiembrie, prăznuim cu multă bucurie pe Sfântul Apostol Andrei, cel întâi chemat, Apostolul românilor, care a vestit Evanghelia lui Hristos pe pământul ţării noastre acum aproape 2000 de ani, în Dobrogea şi la Gurile Dunării.

Sfântul Apostol Andrei era frate după trup cu Sfântul Apostol Petru, fiii lui Iona, din cetatea Betsaida Galileei, şi se îndeletniceau cu pescuitul.

La început, Sfântul Andrei a fost ucenic al Sfântului Ioan Botezătorul. Apoi, auzind de întruparea Mântuitorului nostru Iisus Hristos, s-a dus în Capernaum, unde locuia Domnul şi L-a întrebat: *Învăţătorule, unde locuieşti?* Iar Domnul i-a răspuns: *Vino şi vezi!* (Ioan 1, 38-39). Şi a rămas cu El în ziua aceea. Astfel, Sfântul Apostol Andrei a fost cel dintâi chemat la vestirea Evangheliei lui Hristos.

Nu după multe zile, Andrei şi Simon-Petru se aflau într-o corabie cu tatăl lor, Iona; voiau să plece pe mare la pescuit peşte.

Atunci Fiul lui Dumnezeu i-a chemat pe amândoi la apostolie, zicându-le: *Veniţi după Mine şi vă voi face pescari de oameni!* (Matei 4, 19).

Din clipa aceea au lăsat toate şi au urmat lui Hristos până la moarte şi înviere, fiind martori ai minunilor şi Învierii Lui. Iar după înălţarea Sa la cer, trăgând sorţi unde să plece fiecare la vestirea Evangheliei, Sfântului Apostol Andrei i-a căzut sorţul să încreştineze mai ales ţările din jurul Mării Negre.

Deci, mai întâi a creştinat Armenia, Iviria şi Sciţia Mare, adică Ucraina de astăzi, înfigând Sfânta Cruce pe locul unde este Kievul. Apoi a creştinat Crimeea, sudul Basarabiei şi, trecând pe la Gurile Dunării, a zăbovit mai mult la Tomis, unde a botezat pe mulţi din Sciţia Mică, adică Dobrogea de azi.

El a stat cu ucenicii săi într-o peşteră din apropiere, unde făcea Sfânta Liturghie, de teama păgânilor închinători la idoli. Peştera poartă numele Sfântului Apostol Andrei până astăzi şi se află în comuna Ion Corvin din sud-vestul judeţului Constanţa. Astăzi s-a construit acolo o mânăstire mare cu hramul „Sfântul Apostol Andrei".

După ce a hirotonit episcopi şi preoţi la Tomis - Constanţa de azi - Sfântul Apostol Andrei a trecut prin Tracia - Bulgaria de azi -, prin Macedonia, prin Grecia şi a ajuns în Peloponez unde a zăbovit doi ani în oraşul Patras. Aici a creştinat pe mulţi închinători la idoli, a făcut nenumărate minuni, a dărâmat capiştile idolilor şi a mărturisit pe Hristos cu multă putere.

Văzând aceasta ighemonul cetăţii ce se chema Egheat, l-a prins, l-a bătut tare şi l-a aruncat în temniţă cu unii din ucenicii săi. Apoi, văzând că mulţi credeau în Hristos prin Sfântul Apostol Andrei, l-a condamnat la moarte prin răstignire pe cruce în formă de X, dându-şi sufletul în mâinile Domnului nostru Iisus Hristos la 30 noiembrie, pe timpul împăratului Nero.

Iubiţi credincioşi,

Aceasta este viaţa şi pătimirea, pe scurt, a Sfântului Apostol Andrei. El a urmat în toate lui Hristos, Mântuitorul lumii. A vestit Evanghelia în multe ţări, a dărâmat capiştile idoleşti, a botezat

nenumăraţi creştini, a întemeiat biserici, a hirotonit diaconi, preoţi şi episcopi şi a adus la credinţa în Hristos mai multe ţări, printre care şi ţara noastră.

Deci noi românii avem Biserica de origine apostolică, întemeiată în primul secol, după înălţarea Domnului la cer. Noi nu suntem creştinaţi ca popoarele slave către sfârşitul primului mileniu, pentru că noi suntem din început aici în Carpaţi şi la Gurile Dunării, pe când ungurii au venit în Europa în secolul IV, din Mongolia şi s-au creştinat în anul 950 de Ştefan cel Sfânt; iar slavii au venit şi ei prin secolele VII - VIII din nord-estul Asiei şi s-au creştinat mai târziu – bulgarii, în anul 864, sârbii, în anul 868 şi ruşii în anul 988.

Aşa a rânduit pronia divină ca să primim credinţa creştină direct de la ucenicii lui Hristos, pentru care se cade să fim permanent recunoscători.

Iubiţi credincioşi,

Să dăm slavă lui Dumnezeu că ne-a rânduit pe Sfântul Apostol Andrei să ne creştineze şi să ne unească cu Hristos prin Botez şi pocăinţă. Suntem o ţară creştină de origine apostolică. Să ne facem vrednici de această ţară. Să păstrăm cu sfinţenie poruncile Domnului scrise în Sfânta Evanghelie şi propovăduite de Apostoli. Fără povăţuitori nu ne putem mântui şi fără preoţi buni rătăcim calea pocăinţei. Dar dacă ascultăm de Domnul, ascultăm şi de Biserică.

Sfântul Apostol Andrei ne-a creştinat şi a săvârşit prima Sfântă Liturghie pe pământul României. El ne-a eliberat de demoni şi de patimi şi ne-a unit cu Hristos prin jertfă şi Liturghie. El ne-a învăţat cum să ne mântuim prin smerenie, prin rugăciune şi prin iubire.

Să ascultăm de Sfinţii Apostoli ca de Însuşi Hristos. Să ascultăm de episcopi şi de preoţi ca de Apostoli, că ei vor da seama pentru sufletele noastre. Să nu lipsim de la biserică în sărbători, că aici este Hristos cu toţi sfinţii. Aici este mântuirea noastră, bucuria noastră, viaţa noastră. Să nu ascultăm pe trimişii lui antihrist, care se leapădă de Biserică, de Cruce şi de toate cele sfinte.

Apoi sunteţi datori să învăţaţi copiii frica Domnului. Să faceţi misiune şi apostolat prin şcoli, prin spitale, prin casele creştinilor, prin milostenii şi cărţi sfinte ortodoxe. Dar mai ales în casele dumneavoastră.

Să trăim cu Hristos, să ajutăm la mântuirea copiilor noştri şi a celor din jur şi nimic să nu facem fără episcop, fără preot, fără duhovnic. Ei sunt apostolii noştri pe pământ. De vom face aşa, vom dobândi mântuirea sufletelor noastre, cu rugăciunile Maicii Domnului şi ale Sfântului Apostol Andrei. Amin.

PREDICĂ
LA
SFÂNTA MARE MUCENIŢĂ VARVARA
(4 decembrie)

Oricine va mărturisi pentru Mine înaintea oamenilor, mărturisi-voi şi Eu pentru el înaintea Tatălui Meu, Care este în Ceruri
(Matei 10, 32).

Iubiţi credincioşi,

Astăzi, Biserica lui Hristos cea dreptmăritoare, face prăznuirea sfintei, slăvitei şi marii Muceniţe Varvara, una din stelele cele luminoase şi preafrumoase ale Bisericii lui Hristos. Ea, cu lumina faptelor şi a învăţăturilor sale, a strălucit în lume şi cu sângele ei mucenicesc a pecetluit mărturisirea dreptei credinţe în Iisus Hristos, Mântuitorul nostru.

Această sfântă şi preaînţeleaptă fecioară, care a cunoscut pe adevăratul Dumnezeu Cel în Treime închinat, din aşezarea şi frumuseţea zidirilor lui Dumnezeu, era din cetatea Iliopoli. Tatăl ei se numea Dioscor şi era închinător la idoli şi foarte mult ura pe creştini.

Văzând el marea frumuseţe cu care Dumnezeu a împodobit pe fiica sa din copilărie, i-a zidit un turn înalt iar deasupra a făcut o casă frumoasă în care a închis pe fiica sa Varvara. Apoi i-a rânduit câteva femei să-i slujească cu toate cele de trebuinţă, până va veni copila în vârstă de căsătorie. Deci vieţuind acolo fecioara Varvara, privea de sus frumuseţea zidirilor lui Dumnezeu: cerul, pământul, oamenii şi toate cele ce le putea vedea.

Odată, privind ea spre cer şi luând seama la strălucirea soarelui, la alergarea lunii şi la frumuseţea cea felurită a stelelor, a zis către femeile care îi slujeau: „Cine a făcut aceste preaminunate şi preafrumoase zidiri? Ce mână a zidit toate acestea?" Iar acele femei păgâne, care nu cunoşteau pe adevăratul Dumnezeu, au zis către Varvara: „Toate acestea le-au zidit zeii!" Iar fecioara a întrebat: „Care zei?" „Zeii pe care îi cinsteşte tatăl tău şi pe care îi ţine în palatul său", au răspuns ele.

Dar fecioara, auzind aceste cuvinte, se îndoia şi cugeta cum zeii, făcuţi de mâini omeneşti, ar fi putut zidi această luminată înălţime cerească şi o frumuseţe ca aceasta pe pământ, neputând ei singuri a umbla cu picioarele, nici a lucra cu mâinile. Aşa cugetând ea, căuta spre cer ziua şi noaptea şi se sârguia a cunoaşte pe Ziditorul din zidiri.

Odată, cugetând la toate acestea şi dorind să afle adevărul, a strălucit în inima ei lumina dumnezeiescului har şi i s-au deschis ochii minţii, spre cunoştinţa adevăratului Dumnezeu, Care cu înţelepciune a zidit cerul şi pământul şi toate cele văzute şi nevăzute. Şi zicea întru sine: „Un Dumnezeu ca Acela trebuie să fie, pe Care nu l-a zidit nici o mână omenească. Acela singur este Făcător şi pe toate le zideşte cu mâna Sa. Unul trebuie să fie Cel ce a întins lăţimea cerului şi a întemeiat greutatea pământului şi străluceşte dintru înălţime toată lumea cu razele soarelui, cu strălucirea lunii şi cu lumina stelelor; iar jos înfrumuseţează pământul cu oameni, cu copaci şi felurite flori şi îl adapă cu râuri şi cu izvoare de apă. Un Dumnezeu ca Acela trebuie să fie, Care le ţine pe toate, le cârmuieşte, le viază şi poartă de grijă de zidirea Sa!"

Iubiţi credincioşi,

Vorbind despre cugetarea şi înţelegerea Sfintei fecioare şi Muceniţe Varvara, care din privirea făpturilor a ajuns a cunoaşte pe Făcătorul tuturor făpturilor, vă aduc aminte de cuvântul Sfintei Scripturi, care zice: *Căci din mărimea şi frumuseţea făpturilor poţi să cunoşti bine, socotindu-te, pe Cel ce le-a zidit.* (Înţelepciunea lui Solomon 13, 5). La fel, marele Apostol Pavel, zice: *Cele nevăzute ale Lui se văd de la facerea lumii, înţelegându-se din făpturi*

(Romani 1, 20). Apoi Sfântul Ierarh Vasile cel Mare arată că: „Şcoală a sufletelor celor cuvântătoare şi loc de învăţătură a cunoştinţei de Dumnezeu este privirea celor simţite, dând povăţuirea minţii către privirea celor nevăzute" (*Hexaimeron*, Cuv. 1, pag. 3, Bucureşti, 1826) şi iarăşi: „Că lumea aceasta toată este pusă înainte ca o carte deschisă, care îţi spune despre slava lui Dumnezeu şi îţi vesteşte ţie, celui ce ai minte, mărirea lui Dumnezeu cea ascunsă şi nevăzută, ca să înţelegi adevărul lui Dumnezeu" (*Hexaimeron*, pag. 55). Încă şi Sfântul Grigorie de Nyssa, vorbind asemănător, zice: „Toată zidirea cea văzută strigă ca o trâmbiţă din înaltul cerului către noi, că este un Ziditor al ei" (*Comentarii la viaţa lui Moise*).

Dar să revenim la cuvântul nostru despre viaţa Sfintei Varvara. Deci, aşa cugetând Sfânta Varvara şi din făpturi cunoscând pe Făcătorul tuturor, se împlineau cuvintele lui David proorocul, care zice: *Cugetat-am la toate lucrurile Tale, la faptele mâinilor Tale m-am gândit* (Psalm 142, 5).

Din această cugetare, s-a aprins sufletul ei cu dragoste de Dumnezeu şi ardea ca văpaia focului de dorinţa Lui. Că într-adevăr, din privirea cu atenţie a zidirilor lui Dumnezeu, se naşte şi creşte în inima omului „dragostea către Ziditorul", spune Sfântul Vasile cel Mare (*Hexaimeron*, Cuv. 3, pag. 24). Apoi, venind vremea să fie logodită cu bărbat, mulţi tineri de neam mare, auzind de frumuseţea Varvarei, rugau pe Dioscor să le dea fiica în căsătorie. Dar fecioara Varvara, fiind plină de înţelepciune, nu s-a învoit cu sfatul tatălui ei pentru că nu voia să-şi piardă mărgăritarul cel fără de preţ al fecioriei.

Întristat de aceasta, tatăl Varvarei i-a dat libertate să coboare din turn, să vorbească cu oamenii şi singură să se hotărască pentru căsătorie. Apoi, poruncind lucrătorilor să zidească o baie cu două ferestre, Dioscor a plecat într-o călătorie îndepărtată. Astfel, cu rânduiala lui Dumnezeu, fericita Varvara s-a împrietenit cu câteva fecioare creştine, care i-au vorbit de Hristos, de Evanghelie şi de fericirea vieţii viitoare. Deci, umplându-se de negrăită bucurie, a cerut botezul şi chemând un preot din Alexandria, a învăţat-o tainele credinţei creştine şi a botezat în numele Preasfintei Treimi pe Varvara.

Fiind luminată cu Sfântul Botez, Sfânta Varvara mai mult ardea de râvnă şi dragoste pentru Dumnezeu. De aceea ziua şi noaptea se nevoia cu post şi rugăciune şi slujea din toată inima lui Hristos, Mirele ei, păzindu-şi fecioria curată pentru dragostea Lui. Apoi a poruncit lucrătorilor să zidească trei ferestre la baie, în numele Preasfintei Treimi, Căreia îşi închinase trupul, sufletul şi întreaga ei viaţă.

Întorcându-se tatăl ei, şi văzând că s-au zidit trei ferestre la baie din porunca Sfintei Varvara, Dioscor a întrebat-o de ce a făcut aceasta. Iar înţeleapta fecioară i-a răspuns: „Am poruncit să se facă trei ferestre în chipul luminii celei întreite, pentru că trei sunt ferestrele luminii celei neapropiate, negrăite şi neajunse care luminează pe tot omul ce vine în lume". Dar neînţelegând el puterea acestor cuvinte, a cerut să-i spună mai pe larg simbolul celor trei ferestre. Iar Varvara i-a răspuns: „Ia aminte, tată, şi înţelege cele ce voi spune: Trei ipostasuri ale unui Dumnezeu în Treime, Care vieţuieşte în lumina cea neapropiată, luminează şi dă viaţă întregii zidiri. Şi aceştia trei sunt: Tatăl, Fiul şi Duhul Sfânt. Pentru aceea am poruncit să se facă trei ferestre la baie, pentru că baia este simbolul Botezului, iar cele trei ferestre închipuiesc cele trei persoane ale Preasfintei Treimi. Tatăl, izvorul a toate cele văzute şi nevăzute; Fiul lui Dumnezeu, Care S-a întrupat din Fecioara şi a pătimit pe cruce pentru noi şi Duhul Sfânt, Care se odihneşte în noi prin Botez şi ne luminează".

Înţelegând tatăl ei, Dioscor, că Varvara a părăsit pe idoli pentru a crede în Hristos, adevăratul Dumnezeu, s-a mâniat foarte tare şi, luând sabia, căuta să omoare pe fiica sa, prefăcându-se din tată în tiran şi ucigaş. Dar fericita Varvara, scăpând din mâinile lui, a fugit în munte şi s-a ascuns între două pietre, care s-au despicat cu voia lui Dumnezeu. Apoi aflând-o, a bătut-o cumplit, a închis-o într-o cameră şi umplându-se de cumplită mânie, a dat-o în mâinile ighemonului Marţian spre judecată, acuzând pe fiica sa „că se leapădă de zei şi crede în Cel răstignit". La urmă a zis tatăl ei: „Eu mă lepăd de dânsa, pentru că şi ea s-a lepădat de zeii mei şi dacă nu se va întoarce din nou să se închine lor, apoi să nu mai fie fiica mea, nici eu nu voi mai fi tatăl ei. Deci tu, ighemoane, munceşte-o cum voieşte stăpânirea ta!"

Ighemonul Marţian, văzând frumuseţea fericitei Varvara, la început i-a vorbit cu blândeţe, sfătuind-o să se lepede de Hristos, să asculte de tatăl ei şi să jertfească idolilor păgâneşti. Dar Sfânta nu voia să primească nicidecum sfatul lui. „O, frumoasă fecioară - îi spunea ighemonul -, fie-ţi milă de tine şi adu jertfă zeilor, împreună cu mine!" Iar mireasa lui Hristos răspundea: „Eu neîncetat aduc jertfă de laudă Dumnezeului meu şi voiesc chiar pe mine să mă aduc jertfă pentru dragostea Lui!"

Auzind mărturisirea Sfintei Varvara, ighemonul s-a mâniat tare şi a poruncit ostaşilor s-o bată cumplit peste tot trupul cu curele de piele iar ranele să le frece cu pânze aspre de păr. După ce i-a umplut tot trupul de răni, a aruncat-o în temniţă zdrobită de dureri. Pe la miezul nopţii i s-a arătat Domnul nostru Iisus Hristos şi, vindecându-i rănile, a mângâiat-o cu aceste cuvinte: „Îndrăzneşte, fiică, şi nu slăbi, nici te teme de cei ce ucid trupul. Rabdă cu bărbăţie până la sfârşit, că în curând te vei muta în ceata sfinţilor mucenici şi te vei bucura veşnic întru împărăţia Mea!" Văzând Sfânta Varvara pe Hristos, Mântuitorul lumii, s-a umplut de negrăită bucurie şi ardea de dumnezeiescul dor după Mirele ei iubit.

Dimineaţă au scos din nou pe Sfânta Varvara la judecată şi se minunau toţi văzându-i trupul sănătos şi vindecat de răni. Deci, silind-o iarăşi să jertfească idolilor, fericita muceniţă a zis: „Cum pot să jertfesc zeilor, eu care port în inima mea pe Hristos, adevăratul Dumnezeu, Care a făcut cerul şi pământul?" Atunci ighemonul a legat pe Sfânta Varvara de un stâlp împreună cu altă creştină, Iuliana şi pe amândouă le bătea şi le rupea carnea de pe trup cu piepteni ascuţiţi de fier. A doua zi le-a dezbrăcat de haine şi le purta prin cetate spre a fi de batjocură tuturor. Dar Sfânta Muceniţă Varvara se ruga, zicând: „Nu întoarce faţa Ta de la noi, Mântuitorule, şi Duhul Tău cel Sfânt nu-l lua de la noi. Dă-ne, Doamne, bucuria mântuirii Tale şi cu Duh stăpânitor ne întăreşte pe noi în dragostea Ta!"

La urmă, văzând păgânul ighemon că nu poate întoarce de la Hristos pe cele două fecioare şi muceniţe, le-a condamnat pe amândouă la moarte prin tăierea capului. Atunci tiranul Dioscor, lepădând cu totul dragostea cea de tată, singur a apucat pe Sfânta

Varvara şi cu sabia în mână o târa pe munte, afară din cetate, ca s-o ucidă. Şi pe când mergea pe cale, Sfânta Varvara se ruga către Dumnezeu, zicând: „Dumnezeule Cel fără de început, Care ai întins cerul ca pe un acoperământ şi pământul l-ai întemeiat pe ape; Cel ce răsari soarele Tău peste cei buni şi peste cei răi şi dai ploaie peste cei drepţi şi peste cei nedrepţi; Tu şi acum auzi-mă pe mine, roaba Ta, care mă rog către Tine. Ascultă-mă, Împărate, şi dă Darul Tău la tot omul care mă va pomeni pe mine şi pătimirile mele, ca să nu se apropie de unul ca acela boală năpraznică şi moartea cea neaşteptată să nu-l răpească. Pentru că ştii, Doamne, că trup şi sânge suntem şi lucrul Preacuratelor Tale mâini".

Aşa rugându-se sfânta, s-a auzit glas din cer, chemând-o împreună cu Iuliana la cele de sus, făgăduindu-i a-i împlini cererea. Şi mergeau amândouă Sfintele Muceniţe Varvara şi Iuliana spre moarte cu mare bucurie, dorind a se dezlega cât mai degrabă de trup şi a merge către Domnul. Apoi, ajungând la locul cel însemnat, mieluşeaua lui Hristos, Varvara, şi-a plecat sub sabie sfântul ei cap şi a fost tăiată de mâinile nemilostivului ei tată. Astfel s-a împlinit Scriptura care zice: *Va da la moarte tatăl pe fiu* (Matei 10, 21). La fel, pe Sfânta Iuliana, a tăiat-o un ostaş şi aşa şi-au săvârşit alegerea nevoinţei lor. Iar sfintele lor suflete au fost întâmpinate cu bucurie de Hristos, Mirele lor, împreună şi de sfinţii îngeri şi s-au aşezat în ceata mucenicilor, în lumina cea neînserată a împărăţiei cerurilor. Iar pe Dioscor şi pe Marţian ighemonul i-a ajuns cumplita pedeapsă a lui Dumnezeu, pentru că pe amândoi i-a lovit cu tunet şi fulger din cer, şi i-a ars de vii, încât nici cenuşa lor nu s-a mai aflat.

În cetatea aceea era un om dreptcredincios, cu numele de Galentinion. Acela a luat cinstitele moaşte ale sfintelor muceniţe, pe care le-a îngropat cu cinstea ce se cuvenea. Apoi a zidit biserică peste dânsele, în care se făceau multe vindecări prin moaştele sfintelor muceniţe.

Iubiţi credincioşi,

Iată, pe scurt, viaţa şi pătimirea Sfintei Mare Muceniţe Varvara. Era de loc din Egipt şi a pătimit pentru Hristos la anul 306,

sub stăpânirea tiranului cezar Galeriu. Cultul Sfintei Muceniţe Varvara este răspândit în toată Biserica creştină. Aceeaşi cinstire i se aduce acestei muceniţe şi în ţara noastră, unde se află biserici cu hramul ei şi credincioase care îi poartă numele. Prăznuirea Sfintei Varvara se face la 4 decembrie, ziua când i s-a tăiat capul pentru Hristos şi este numărată printre cele mai mari muceniţe ale Bisericii creştine împreună cu Sfintele Ecaterina, Tecla şi Irina.

Dar prin ce se caracterizează viaţa Sfintei Muceniţe Varvara? Ea, deşi s-a născut păgână şi n-a avut dascăli creştini, singură L-a cunoscut pe Hristos, adevăratul Dumnezeu, numai privind şi cugetând la frumuseţea, la ordinea şi armonia cerului, a stelelor, a pământului şi a întregii creaţii divine. Cum spune la Iov: *Când s-au zidit stelele, lăudatu-m-au cu glas mare toţi îngerii Mei* (Iov 38, 7).

Deci, dacă şi îngerii se minunează de frumuseţea cerului şi Îl laudă pe Dumnezeu, creatorul lor, apoi cu cât sunt datori creştinii să-L vadă pe Dumnezeu în zidiri şi să laude bunătatea şi înţelepciunea Lui? Oare cine dintre creştinii noştri de astăzi mai cugetă la frumuseţea făpturilor lui Dumnezeu? Cine dintre noi se mai uimeşte de strălucirea soarelui, de felurimea stelelor, de taina universului, de mişcarea aştrilor cereşti? Care dintre noi mai priveşte cu ochi duhovniceşti la adierea vânturilor, la legănarea mărilor, la alergarea norilor pe cer, la schimbarea anotimpurilor, la frumuseţea uimitoare, divină a omului, la chipul îngeresc al copiilor, la coloritul atât de divers al florilor şi vede în toate înţelepciunea şi mâna lui Dumnezeu, Care le crează, le conduce şi le înnoieşte pe toate? Cel ce cugetă ca Sfânta Muceniţă Varvara şi se întăreşte în credinţă şi în dragostea spre Dumnezeu, când priveşte frumuseţea şi armonia universului, acela este un creştin bun, tare în credinţă, plin de nădejdea vieţii veşnice şi răbdător în toate necazurile pământeşti şi trecătoare. El nu slăbeşte în credinţă în timpul ispitelor şi se roagă mult. Chiar dacă nu are cărţi, nu caută mulţi dascăli şi sfătuitori şi întotdeauna este mulţumit şi bucuros pentru că are pe Hristos în inimă.

Aşa era şi Sfânta Varvara. Cerul, soarele şi stelele îi vorbeau ziua şi noaptea de Dumnezeu ca o Biblie nescrisă şi o încredinţau că nimeni nu poate crea şi conduce lumea şi universul decât singur Creatorul a toate. Această gândire sau contemplaţie naturală în

Duh, cum o numesc Sfinţii Părinţi, este specifică mai ales marilor cuvioşi egipteni. Ei erau cei mai mari astronomi în trecut. De aceea şi Sfântul Antonie cel Mare numea zidirile cereşti şi pământeşti cărţile sale, căci ele îi vorbeau neîncetat despre Dumnezeu. Se observă dintotdeauna că astronomii, monahii, ţăranii, pentru că trăiesc în mijlocul naturii şi privesc mereu la zidirile lui Dumnezeu, sunt mai credincioşi, mai aşezaţi şi mai blânzi. La fel şi sihaştrii care trăiesc la linişte în sânul naturii. Creaţia lui Dumnezeu îi întăreşte în credinţa vieţii veşnice şi îi îndeamnă să se roage neîncetat.

Sfânta Mare Muceniţă Varvara ne dovedeşte cel mai bine cât de persecutată era credinţa creştină în primele secole, încât te puteau vinde şi ucide chiar cei din familie, dacă aflau că te închini adevăratului Dumnezeu. Ea este printre primii mucenici care au fost daţi la chinuri şi martirizaţi, adică ucişi pentru Hristos, de însăşi părinţii lor. Păgânul Dioscor, tatăl ei, numai cât a auzit că fiica lui crede în adevăratul Dumnezeu, a căutat s-o ucidă, a chinuit-o, a dat-o în mâinile judecătorilor şi la urmă i-a tăiat cu mâinile lui sfântul ei cap. Vedeţi tiranie de tată păgân?

Să ne gândim puţin la creştinii de astăzi. Oare câţi părinţi nu-şi ucid proprii lor copii, fie prin avorturi, care este cel mai mare păcat al celor căsătoriţi, fie printr-o lipsă totală de educaţie în familie, fie prin exemplul rău pe care îl dau părinţii copiilor lor? Că mulţi părinţi, dacă nu-şi ucid copiii înainte de naştere, îi ucid după naştere. Căci nu le vorbesc niciodată de Dumnezeu, nu-i duc de mici la biserică, nu le dau să citească cărţi bune şi mai ales îşi smintesc proprii lor copii prin viaţa lor rea, imorală. Ce educaţie creştinească şi socială bună dau părinţii copiilor lor, când tata se ceartă mereu cu mama, când tatăl înjură şi este beţiv, iar mama blesteamă, când se ajunge uneori până la divorţ, iar copiii orfani rămân pe drumuri?

Mare răspundere au părinţii pentru copiii lor. Ei nu se pot mântui dacă îşi smintesc şi îşi ucid proprii lor copii, dacă nu le dau o educaţie creştină bună, dacă îi ucid prin exemplul rău al vieţii lor. De aceea, tata şi mama sunt datori să fie buni creştini, să asculte de Biserică şi de preot, să dea bună educaţie copiilor lor, să-i

supravegheze în toate şi să le fie permanent exemple vii, de trăire evanghelică, creştină. Altfel, nici părinţii şi nici copiii nu vor putea să se mântuiască, să dobândească împărăţia lui Hristos.

Să ne întărim mereu în credinţă, să ne rugăm tot mai mult lui Dumnezeu, să ne îmbărbătăm în lupta vieţii, să mărturisim deschis şi cu curaj pe Hristos Dumnezeu, după modelul sfinţilor şi al înaintaşilor noştri.

Fie ca exemplul vieţii Sfintei Varvara să ne fie tuturor pildă vrednică de urmat, iar noi să-i adresăm astăzi această scurtă şi smerită rugăciune: *Sfântă Mare Muceniţă Varvara, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi!* Amin.

PREDICĂ

LA

CUVIOSUL SAVA CEL SFINŢIT

(5 decembrie)

Sfântă este înaintea Domnului, moartea cuvioşilor Lui (Psalm 115, 5).

Iubiţi credincioşi,

Mântuitorul nostru Iisus Hristos, arătând că prin faptele bune ale oamenilor dreptcredincioşi se proslăveşte Dumnezeu, a zis: *Aşa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, aşa încât să vadă faptele voastre cele bune şi să slăvească pe Tatăl vostru Cel din ceruri* (Matei 5, 16). Iar marele Apostol Pavel, arătând deosebirea cu care sfinţii lui Dumnezeu luminează pe cerul cel tainic al Bisericii lui Hristos, zice: *Alta este strălucirea soarelui şi alta strălucirea lunii şi alta strălucirea stelelor. Căci stea de stea se deosebeşte întru strălucire* (I Corinteni 15, 41). De aici înţelegem că toţi sfinţii lui Dumnezeu strălucesc înaintea Sa, cu lumina faptelor bune, dar nu toţi în aceeaşi măsură. Unii sunt asemenea soarelui cu strălucirea darului; alţii se aseamănă cu luna, iar alţii au lumina duhovnicească asemenea luceferilor şi stelelor.

Unul din luceferii Bisericii lui Hristos a fost şi Sfântul Sava cel Sfinţit. El s-a născut în Capadocia în timpul împăratului Teodosie cel Tânăr (408-450), din părinţi creştini foarte evlavioşi, anume Ioan şi Sofia, care l-au crescut de mic în frica lui Dumnezeu.

Apoi, părinţii săi plecând departe, copilul Sava a rămas în grija rudelor. Dar, văzând tulburarea şi amăgirea celor pământeşti, fericitul Sava a intrat în nevoinţa călugărească la o mânăstire din

apropiere, având vârsta de numai opt ani. Căci deşi era copil cu anii, era bătrân cu înţelepciunea şi luminat de darul Sfântului Duh. Acolo a învăţat în puţină vreme rânduiala slujbelor, Psaltirea şi cunoştinţa Sfintei Scripturi, sporind în toate faptele bune. Zadarnic îl sfătuiau rudele să se reîntoarcă în sat şi să se căsătorească. El însă le răspundea cu Proorocul David: *Voiesc mai bine a fi lepădat în casa lui Dumnezeu, decât a vieţui în locaşurile păcătoşilor* (Psalm 83, 11). Alteori le zicea: *Tatăl meu şi mama mea m-au părăsit, iar Domnul m-a luat!* (Psalm 26, 16). Dar ei, stăruind şi căutând să-l scoată din casa lui Dumnezeu, îi răspundeau: „Eu fug ca de un balaur de cei ce mă sfătuiesc să părăsesc voia şi calea lui Dumnezeu, ca nu cumva să mă ajungă blestemul Celui ce m-a zidit, cum spune psalmistul: *Blestemaţi sunt cei ce se abat de la poruncile Tale* (Psalm 118, 21).

Şi era atât de râvnitor la biserică, la ascultare, la post şi rugăciune, încât întrecea pe mulţi din cei bătrâni. Că de la slujbele bisericii nu lipsea niciodată, mânca odată pe zi sau la două zile, dormea câteva ore şi bea apă cu măsură. Căci aşa se nevoiau Sfinţii Părinţi pentru dragostea lui Dumnezeu. Odată i-a venit în gând să mănânce un măr din grădină. Dar, aducându-şi aminte că prin măr au fost înşelaţi Adam şi Eva în rai, a călcat mărul în picioare şi a pus legământ să nu mai mănânce mere până la moarte. Astfel, cu rugăciunea şi cu postul biruia toate poftele trupului şi ispitele diavolului. Altădată a scos din cuptorul aprins hainele unui monah, fără a se vătăma. Pentru viaţa sa curată, toţi preţuiau pe fericitul Sava.

Iubiţi credincioşi,

Cuviosul Sava dorea mult să se facă sihastru. De aceea a luat binecuvântare de la stareţul mânăstirii şi a plecat la Ierusalim să se închine la Mormântul Domnului. Avea atunci 18 ani. Apoi s-a dus în obştea Sfântului Eftimie cel Mare din pustiul Iudeei şi, căzând înaintea lui, a cerut binecuvântare să fie primit în acea mânăstire. Iar Cuviosul Eftimie, fiind înaintevăzător, i-a prevestit că va ajunge sihastru vestit, că va întrece pe mulţi cu nevoinţa, că va întemeia în apropiere o mare mânăstire şi că va fi mare dascăl al pustiei şi povăţuitor al monahilor. El îl numea pe Sava copil bătrân.

Nevoindu-se un timp în mânăstirea Cuviosului Teoctist, a fost trimis de ascultare la Alexandria Egiptului şi acolo a fost cunoscut de părinţii săi, care îl sfătuiau să lase cinul monahal şi să se facă ostaş. Fericitul Sava însă nu a voit să lase oastea Împăratului Hristos şi să intre în oastea împăratului pământesc. Deci, întorcându-se în Palestina, s-a nevoit în obştea Cuviosului Teoctist zece ani. Apoi s-a nevoit singur cinci ani, ca sihastru într-o peşteră şi primea hrană, pâine şi apă, numai sâmbăta şi duminica. De aici s-a nevoit şi în altă peşteră încă cinci ani de zile, hrănindu-se numai cu ierburile ce creşteau în pustie, şi a ajuns sihastru mare şi înainte văzător, încât numele lui se făcuse cunoscut în tot pustiul Iudeei.

Auzindu-se despre viaţa lui îngerească, au început a se aduna la el mulţi călugări sihaştri, dorind să-i fie ucenici. Cuviosul Sava îi primea pe toţi şi le dădea binecuvântare să-şi facă peşteri şi chilii, nu departe de peştera lui. Aşa s-a întemeiat mânăstirea Sfântul Sava cu monahi aleşi, care duceau viaţă îngerească, plină de toate faptele bune. La început obştea lui număra până la 70 de călugări. Apoi a sporit numărul sihaştrilor iubitori de Hristos la câteva sute. Cinci zile se nevoiau singuri în post şi rugăciune pe la peşteri şi chilii, iar sâmbăta şi duminica se adunau toţi la rugăciune într-o biserică săpată în stâncă, unde lăudau pe Dumnezeu şi se împărtăşeau cu Trupul şi Sângele Domnului.

Aşa se nevoiau ucenicii Sfântului Sava, în desăvârşită dragoste duhovnicească, în linişte, în tăcere, în neadormite rugăciuni şi cântări de laudă lui Dumnezeu. Patriarhul Ierusalimului, Salustie, l-a hirotonit pe Cuviosul Sava preot şi l-a numit arhimandrit şi părinte duhovnicesc peste toţi călugării sihaştri care se nevoiau în pustiul acela. Iar pe Cuviosul Teodosie, prietenul său iubit, l-a făcut arhimandrit şi povăţuitor peste toate mânăstirile cu viaţă de obşte.

Murind tatăl Sfântului Sava, mama lui, Sofia, a venit la Ierusalim şi făcându-se călugăriţă a răposat cu pace, lăsând fiului ei moştenire toată averea părintească. Cuviosul Sava, luând acei bani, a zidit cu ei câteva biserici şi mânăstiri pentru sihaştri şi două case de oaspeţi pentru străini, iar în Ierihon a zidit un spital pentru străini şi săraci şi o mânăstire pe muntele Castelin. În toate casele de străini punea călugări îngrijitori, care ajutau gratuit pe bolnavi şi pe cei ce poposeau acolo. La fel, în mânăstirile întemeiate de el,

punea egumeni şi duhovnici buni şi rânduială de slujbă pustnicească. Iar nevoinţa lor era aceasta: în fiecare miez de noapte se deşteptau la cântare duhovnicească şi privegheau până dimineaţa. Ziua posteau, iar seara gustau puţini pesmeţi şi legume crude. Alţii posteau câte două şi trei zile, iar în sărbători se adunau la biserici, săvârşeau Sfânta Liturghie şi primeau Preacuratele Taine.

Cuviosul Sava se nevoia, însă, mai mult singur prin peşterile din pustiul Iudeei, răbdând multe ispite de la diavoli. Dar, fiind întărit cu darul facerii de minuni, îi izgonea de peste tot cu puterea lui Hristos. El a întemeiat în Palestina şapte mânăstiri şi a adunat în ele mii de monahi, din care o parte se nevoiau în obşte, iar altă parte la pustie, în chilii şi peşteri.

Odată era mare secetă în Palestina, încât mureau oamenii şi animalele de sete şi de foame. Atunci s-a rugat Cuviosul Sava cu toţi ucenicii săi şi îndată a dat Dumnezeu nori de ploaie şi s-a adăpat pământul de apă. Altădată a întâlnit Sfântul un leu care avea o ţeapă mare într-un picior. Deci, căzând leul înaintea lui, i-a scos ţeapa din picior şi l-a vindecat. Stând odată la masă cu fraţii în casa de străini din Ierihon şi neavând vin să dea celor veniţi de departe, a făcut rugăciune şi prin binecuvântare a prefăcut oţetul în vin şi a dat tuturor spre mângâiere.

Împăratul Anastasie din Constantinopol fiind amăgit de eretici, voia să părăsească Biserica Ortodoxă. Auzind de aceasta patriarhul Ilie al Ierusalimului l-a trimis pe Sfântul Sava la împăratul şi îndată l-a reîntors la dreapta credinţă. Încă pe mulţi alţii i-a sfătuit şi călăuzit pe calea mântuirii.

Sfântul Sava a întocmit şi a scris, pentru mânăstirile întemeiate de el, rânduiala slujbelor bisericeşti pe tot anul, care mai târziu s-a tradus şi răspândit în toate mânăstirile ortodoxe, cunoscută sub numele de „Tipicul Sfântului Sava".

Ajungând la vârsta de 94 de ani şi cunoscându-şi dinainte ceasul sfârşitului, Sfântul Sava cel Sfinţit s-a împărtăşit cu Trupul şi Sângele lui Hristos. Apoi a dat ucenicilor multe sfaturi şi binecuvântându-i, a zis: „Doamne, în mâinile Tale îmi dau duhul meu!" Astfel a adormit cu pace în seara zilei de 5 decembrie, dându-şi sufletul în braţele lui Hristos. Sfintele sale moaşte se păstrează cu evlavie astăzi în mânăstirea Sfântul Sava întemeiată de el, nu departe de Betleem. Este una dintre cele mai vechi şi

mai mari mânăstiri din lume în care s-au nevoit şi numeroşi monahi români.

Iubiţi credincioşi,

Cuviosul Sava cel Sfinţit este unul din marii părinţi şi dascăli ai monahismului ortodox din Ţara Sfântă. Regula vieţii monahale şi tipicul slujbelor rânduite de el se păstrează şi astăzi în toate bisericile şi mânăstirile ortodoxe. Astfel, marea mânăstire de lângă Betleem, întemeiată de Sfântul Sava, renumită în toată lumea, este cunoscută şi în ţara noastră.

Ceea ce trebuie să nu uităm noi despre Sfântul Sava cel Sfinţit este mai întâi viaţa lui cu adevărat îngerească. Sfântul Sava a fost un vas ales al Duhului Sfânt. El iubea cel mai mult fecioria, rugăciunea şi postul. Apoi iubea foarte mult liniştea, trăirea în singurătate, departe de grijile şi tulburările lumii. De asemenea, fugea de laudele oamenilor şi de agoniseală, care amăgesc pe mulţi şi îi despart de Dumnezeu. Prin nişte virtuţi ca acestea Cuviosul Sava s-a curăţit de patimi, s-a învrednicit de darul facerii de minuni şi al înaintevederii şi a ajuns părinte duhovnicesc al întregului monahism ortodox. Grija lui era să laude neîncetat pe Dumnezeu, să formeze cât mai mulţi ucenici şi să-i crească în desăvârşită dragoste, ascultare şi smerenie.

Monahii şi mânăstirile noastre au multe de învăţat de la Sfântul Sava cel Sfinţit şi de la ucenicii săi. Monahii noştri trebuie să fie mai presus de toate, oameni ai rugăciunii, suflete curate pline de dragoste, de curăţie şi smerenie, slujitori neadormiţi ai Bisericii lui Hristos, dascăli şi părinţi sufleteşti ai credincioşilor noştri. Că precum am făgăduit la călugărie, nu ne va întreba Hristos la judecată câte averi am adunat şi câte case am zidit. Ci ne va întreba de ce nu ne-am rugat mai mult, de ce ne lenevim la cele duhovniceşti şi de ce nu ne plângem păcatele noastre. De acestea va trebui să dăm socoteală în ziua cea mare a judecăţii. Iar mânăstirile noastre trebuie să fie bisericii vii, vetre de evlavie, oaze de rugăciune şi de mângâiere duhovnicească pentru toţi, altare de jertfă în care se laudă Dumnezeu cel mai mult pe pământ şi unde se jertfeşte Hristos la Sfânta Liturghie în fiecare zi.

Sfântul Sava îndemna pe călugări să ardă pentru Hristos ca un cărbune aprins, să se retragă la linişte pentru a vorbi numai cu Dumnezeu, dar să nu uite a se ruga pentru oameni şi pentru risipirea primejdiilor şi a eresurilor. Deci, şi noi să facem la fel. Să avem mai multă grijă pentru datoriile noastre sufleteşti, dar să nu-i uităm nici pe fraţii noştri din lume, care ne cer ajutorul. Să ne rugăm pentru ei, să-i primim cu dragoste când vin pe la mânăstiri, să-i odihnim, să le dăm cuvinte de folos şi să apărăm dreapta credinţă ortodoxă străbună de orice eres, de secte, de dezbinare, de toate cursele diavolului. Că de nu-i vom ajuta la mântuire pe credincioşi, de nu-i vom folosi cât de puţin sufleteşte şi nu ne vom ruga pentru ei, vom da greu răspuns în ziua Judecăţii de apoi.

Să facem deci lucrul lui Dumnezeu şi să împlinim ce am făgăduit la călugărie. Să ne rugăm pentru toţi oamenii, să ajutăm pe calea mântuirii pe fraţi, să mângâiem pe cei ce vin la noi, să apărăm dreapta credinţă cu fapta şi cuvântul şi să ardem ca nişte făclii pentru Hristos, pentru Sfânta Evanghelie, pentru dragostea Celui care ne-a iubit mai întâi şi S-a răstignit pe cruce pentru noi.

De vom face aşa, mânăstirile noastre vor fi şi mai frumoase, sfintele slujbe şi mai înălţătoare, dragostea şi smerenia vor împodobi sufletele noastre, iar vrăjmaşul cel nevăzut „nu va putea strica cetatea noastră". Aşa de vom trăi şi de ne vom nevoi, Dumnezeu va rămâne veşnic cu noi, iar după plecarea noastră din trup vom fi număraţi în ceata dreptilor din cer, cu Maica Domnului, cu Sfinţii Apostoli, cu mucenicii, cu Cuvioşii Sava cel Sfinţit, Antonie, Eftimie şi cu toţi drepţii. Amin.

PREDICĂ
LA
SFÂNTUL IERARH NICOLAE
(6 decembrie)

În Mira Lichiei, Sfinte, sfinţilor te-ai arătat: că Evanghelia lui Hristos, Cuvioase, plinind-o, ţi-ai pus sufletul tău pentru poporul tău... (Condacul praznicului).

Iubiţi credincioşi,

Astăzi a sosit pomenirea cea de peste an a Sfântului şi slăvitului Ierarh Nicolae, mare făcător de minuni de la Mira Lichiei. Cine, oare, din Biserica creştină dreptmăritoare nu a auzit de acest sfânt şi preaslăvit ierarh? În care parte a lumii creştine nu s-a auzit de numele şi de minunile lui? Care ţară creştină ortodoxă nu are mulţime de biserici înălţate întru numele şi în cinstea Sfântului Ierarh Nicolae, spre slava Preabunului Dumnezeu, care l-a mărit şi pe pământ şi în cer? Care creştin ortodox l-a chemat pe Sfântul Nicolae în ajutor la necazurile şi nevoile sale şi nu a simţit în grabă, prin el, mila şi îndurarea Preabunului Dumnezeu?

Deci, fraţii mei, deoarece astăzi se prăznuieşte ziua Sfântului Nicolae, se cuvine să vorbim, după a noastră putere, despre viaţa, petrecerea şi minunile acestui mare Ierarh al Bisericii lui Hristos. Căci auzind noi viaţa şi ostenelile sfinţilor ne întărim în credinţă şi în evlavie către Dumnezeu şi către sfinţii Lui şi ne silim să le urmăm credinţa.

Sfântul Ierarh Nicolae s-a născut în părţile Lichiei din Asia Mică, într-o cetate care se numea Patara, din părinţi cinstiţi şi dreptcredincioşi. Tatăl său se numea Teofan, iar maica lui Nona.

Rugându-se ei lui Dumnezeu, le-a dăruit acest copil binecuvântat pe care l-au numit Nicolae, care se tâlcuieşte „biruitor de popor", căci cu adevărat s-a arătat biruitor al răutăţii, aşa binevoind Dumnezeu, spre folosul de obşte al lumii. Copilul a fost ales, cu darul lui Dumnezeu, din pântecele maicii sale, căci miercurea şi vinerea nu primea mâncare şi sugea numai din partea dreaptă.

Sosind vremea de şcoală, a fost dat la învăţătura dumnezeieştii Scripturi, pe care a deprins-o bine cu ajutorul Sfântului Duh, făcându-se iscusit, atât în învăţătură, cât şi în lucrarea faptelor bune. De prietenii deşarte şi de vorbe nefolositoare cu totul se ferea. Iar spre femeie nici a căuta în faţa lor nu îndrăznea, căci avea mintea curată şi totdeauna vorbea cu Dumnezeu şi zăbovea la rugăciune în sfintele biserici, după cum zice proorocul: *Ales-am a fi lepădat în casa lui Dumnezeu, mai bine, decât a locui în locaşurile păcătoşilor* (Psalm 83, 11), devenind însuşi biserică a Dumnezeului Celui viu. Apoi postea zile în şir, iar noaptea priveghea la rugăciune până dimineaţa, încât întrecea pe mulţi de vârsta lui şi nu se vedea la dânsul nici un năravtineresc, ci numai obiceiurile cele bune ale omului înţelept şi bătrân.

Fericitul Nicolae avea un moş episcop, cu acelaşi nume ca dânsul, care l-a luat la sine de ucenic. Şi primind episcopul pe tânărul-bătrân, care avea înţelepciune şi viaţă curată, l-a suit prin treptele cele sfinte la preoţie. Iar când l-a hirotonit a zis episcopul către credincioşi: „Iată, fraţilor, văd un nou soare răsărind la marginea pământului, arătându-se către cei întristaţi ca o mare mângâiere. Fericită va fi turma care va avea pe acest păstor, căci acesta va paşte bine sufletele celor rătăciţi şi la păşunea bunei credinţe îi va duce pe dânşii. Apoi se va arăta şi ajutător fierbinte celor din nevoi". Această proorocie s-a împlinit întocmai. Deci primind Sfântul Nicolae treapta preoţiei, a sporit atât în măsura postului, cât şi în neîncetate rugăciuni.

În acea vreme părinţii fericitului Nicolae, s-au mutat la cele veşnice, el rămânând moştenitor al averii lor, a împărţit-o la săraci, pentru că nu se uita la bogăţie, nici nu se îngrijea pentru sporirea ei. Ci lepădând toate grijile lumii, se sârguia cu toată osârdia a sluji lui Dumnezeu, precum zice psalmistul: *Către Tine, Doamne, am ridicat sufletul meu, învaţă-mă să fac voia Ta, că Tu eşti Dumnezeul meu. Spre Tine m-am aruncat de la naştere, din pântecele maicii mele, Dumnezeul meu eşti Tu* (Psalm 21, 10).

Iubiţi credincioşi,

Mâna Sfântului Nicolae era întinsă spre săraci din tinereţile sale. Iată cum a miluit pe un om sărac din oraşul său: Era un om care avea trei fete. Şi pentru că nu avea cu ce trăi, se gândea să le dea spre desfrânare, ca prin aceasta să-şi câştige existenţa. Căci sărăcia şi lipsa aruncă pe om în multe păcate. Auzind de aceasta Sfântul Nicolae şi fiind foarte milostiv a miluit pe acest sărac într-un chip cu totul minunat. Noaptea, pe ascuns s-a dus fericitul la casa săracului şi i-a aruncat o pungă cu galbeni pe fereastră, apoi s-a întors la episcopie neştiut de nimeni. Aflând banii, tatăl a mulţumit lui Dumnezeu şi cu ei şi-a căsătorit prima fiică.

După un timp, Sfântul Nicolae a aruncat noaptea prin fereastra săracului o altă pungă cu galbeni şi îndată s-a făcut nevăzut. Aşa a căsătorit cu ei şi pe a doua fiică, scăpând-o şi pe aceasta de păcatul cel cumplit al desfrânării. Când a aruncat Sfântul Nicolae pe fereastră şi a treia pungă cu galbeni pentru cea de a treia fiică, îndată tatăl fetelor a fugit după el şi ajungându-l l-a cunoscut şi i-a mulţumit cu lacrimi pentru marea lui milostivire. Apoi plăcutul lui Dumnezeu Nicolae l-a mângâiat şi l-a rugat cu jurământ să nu spună nimănui taina aceasta. Aşa a scăpat Sfântul Nicolae pe cele trei fete de desfrânare.

Dorind Cuviosul să se închine la Mormântul Domnului, a pornit cu o corabie spre Sfintele Locuri. Pe mare însă i-a cuprins o mare furtună încât toţi îl sileau să se roage lui Dumnezeu ca să-i scape cu viaţă. Cum a întins Sfântul Nicolae mâinile la rugăciune îndată a încetat furtuna şi au ajuns cu bine la Mormântul Domnului. Apoi s-a închinat Cuviosul la Golgota, unde S-a răstignit Hristos pentru noi păcătoşii şi a sărutat Mormântul dătător de viaţă şi toate Sfintele Locuri pe unde a trăit Mântuitorul.

Întorcându-se cu corabia la Mira Lichiei, alesul lui Dumnezeu, Nicolae, s-a retras din nou în mânăstirea sa. Dar, pe când se ruga, a auzit de sus acest glas: „Nicolae, să intri în nevoinţa poporului, dacă doreşti să fii încununat!" Prin aceasta Dumnezeu îl chema la arhierie, să fie păstor şi povăţuitor de suflete. Vedeţi cine este vrednic de păstorie? Vedeţi pe cine alege Dumnezeu la preoţie şi arhierie? Nu pe cel ce are cinste, bogăţie şi multă ştiinţă.

Ci pe cel care are credinţă mare, dragoste multă, smerenie şi viaţă sfântă. Altfel, vai de păstorul care este nevrednic de darul preoţiei! Vai de turma care este condusă de păstorii înrăiţi!

Înţelegând voia Domnului, Sfântul Nicolae a împlinit porunca ascultării. Deci, îndemnat fiind de Duhul Sfânt, s-a dus în cetatea Mira, şi pe când se închina în biserică, prin rânduiala dumnezeiască, tot poporul s-a adunat în jurul lui şi i-a zis: „Nicolae să ne fii episcop!" Apoi a fost hirotonit arhiereu şi a ajuns Sfântul Nicolae mare ierarh al Bisericii lui Hristos şi mitropolit al Mirei Lichiei. Iar viaţa lui era plină de milostenii, de post şi rugăciune, de smerenie şi blândeţe, încât strălucea ca un stâlp de foc în mijlocul poporului şi era mare făcător de minuni. Că pe mulţi bolnavi îi vindeca cu rugăciunea şi hrănea pe săraci, pe orfani şi pe văduve, pe cei ce călătoreau pe mare îi izbăvea de primejdii, pe cei condamnaţi la moarte îi izbăvea de ucidere, în timp de foamete îndrepta corăbiile cu grâu spre Mira Lichiei.

În anul 285 împăraţii Diocleţian şi Maximilian au început o grea persecuţie împotriva creştinilor. Atunci mulţi ierarhi, printre care şi Sfântul Nicolae de la Mira Lichiei, au fost închişi, pătimind multe chinuri pentru Hristos. Dar în anul 313, Sfântul Constantin cel Mare dând libertate creştinilor, a fost eliberat din închisoare şi Sfântul Nicolae.

Întorcându-se la scaunul său din Mira, îl aşteptau la poarta cetăţii cu făclii aprinse în mâini mii de credincioşi: săraci, bolnavi şi văduve. Iar el, binecuvântându-i, îi hrănea cu cuvântul, cu rugăciunea şi cu darul Sfântului Duh, vindecând nenumărate suferinţe şi boli fără leac. Astfel, vestea minunilor sale a ajuns până la Sfântul împărat Constantin şi la mama sa Elena.

În anul 325 s-a adunat în Niceea primul mare Sinod Ecumenic, la care a luat parte şi Sfântul Nicolae. Atunci a fost condamnată erezia lui Arie care înşela pe mulţi. La acest sinod Sfântul Nicolae a apărat cu atâta râvnă credinţa ortodoxă, încât a îndrăznit să-i dea două palme lui Arie cel blestemat. Sfântul împărat Constantin s-a mâhnit de aceasta şi a luat de la Sfântul Nicolae omoforul şi Evanghelia pe care o ţinea în mâini. Dar noaptea Mântuitorul i-a dat din nou Evanghelia în mâini, iar Maica Domnului i-a pus omoforul. Deci, apărând dogma Preasfintei Treimi, Sinodul Sfinţilor Părinţi a dat anatema asupra ereticului Arie, iar ei s-au întors din nou la scaunele lor.

Odată, trei voievozi au fost pârâţi la împăratul Constantin cum că s-ar ridica asupra lui cu oaste. Auzind împăratul i-a aruncat în temniţă şi i-a condamnat la moarte. Iar ei, fiind în lanţuri, se rugau cu lacrimi la Dumnezeu şi la păstorul cel bun, Nicolae să-i scape de moarte că sunt nevinovaţi.

Atunci marele ierarh s-a arătat noaptea în vis împăratului Constantin şi i-a zis: „Împărate, nimic să nu faci voievozilor acestora că sunt nevinovaţi!" Arătându-se şi a doua oară, împăratul, socotind că este o nălucire, a adormit din nou. Apoi Sfântul Nicolae s-a arătat şi a treia oară împăratului şi cu glas poruncitor i-a spus acelaşi lucru. Dimineaţă când trebuia să le taie capetele, împăratul a trimis poruncă să-i elibereze. Dar, întârziind solia, cei trei voievozi au fost scoşi la locul de tăiere. Ei însă se rugau cu lacrimi Sfântului Nicolae să-i salveze de moarte. Şi, iată, soseşte acolo Sfântul Nicolae în veşminte arhiereşti, aruncă securea din mâinile gealatului, dezleagă lanţurile cu care erau legaţi voievozii şi, eliberându-i, le-a zis: „Eu sunt arhiereul lui Hristos, Nicolae, care m-aţi chemat în ajutor. Mergeţi cu pace la casele voastre şi daţi laudă lui Dumnezeu pentru toate".

Aşa ajuta marele ierarh pe toţi cei condamnaţi pe nedrept şi-i elibera din legături. Aşa ajută el şi acum tuturor celor ce sunt judecaţi şi pedepsiţi cu nedreptate şi pe viaţă.

Altădată era mare foamete în Mira Lichiei şi locuitorii cetăţii duceau mare lipsă, fiind ameninţaţi să moară de foame. Atunci Sfântul Nicolae se arăta noaptea pe puntea corăbiilor cu grâu care treceau pe mare şi le îndrepta spre ţărm, zicându-le: „Vindeţi grâul în Mira Lichiei, căci este în mare lipsă". Aşa a izbăvit de mai multe ori cetatea sa de foamete. La fel când era furtună pe mare şi oamenii cereau ajutorul lui, marele păstor se arăta în veşminte arhiereşti la cârma corăbiilor şi, certând vânturile, îndrepta corăbiile spre limanuri, salvându-le de înecare. Dar şi după mutarea sa Sfântul Nicolae s-a dovedit apărător şi izbăvitor al marinarilor, încât nu numai creştinii, ci şi necreştinii poartă pe vase icoana Sfântului Nicolae, patronul tuturor corăbierilor.

Ajungând la adânci bătrâneţi, Sfântul Nicolae şi-a binecuvântat credincioşii, dându-le sfatul cel mai de pe urmă. Apoi a adormit cu pace la 6 decembrie în anul 342. Moaştele sale s-au aşezat în biserica la care a slujit ca păstor al Mirelor mai mult de

500 de ani, unde mulţi veneau şi primeau ajutor şi sănătate. În secolul al XI-lea ocupând turcii otomani Asia Mică, moaştele sfântului de la Mira erau ameninţate. Apoi cu rânduiala lui Dumnezeu, în primăvara anului 1087, moaştele Sfântului Nicolae au fost furate de italieni din Mira Lichiei şi duse în oraşul Bari din sudul Italiei. La 9 mai 1087 au fost aşezate în biserica Sfântului Ştefan la malul mării. În secolul XIX mâna dreaptă a Sfântului Nicolae a fost adusă şi aşezată în biserica Sfântul Gheorghe Vechi din Bucureşti, unde se află şi astăzi.

Iubiţi credincioşi,

Astăzi prăznuim pe unul din sfinţii cei mai mari şi mai iubiţi de credincioşi. Sfântul Ierarh Nicolae este patronul marinarilor şi al copiilor, salvatorul celor din temniţă şi primejdii, ajutătorul săracilor şi al celor nedreptăţiţi, protectorul fecioarelor şi al călugărilor. Astăzi se fac slujbe frumoase în toate bisericile din ţara noastră, unde se află mii de sfinte locaşuri cu hramul Sfântului Ierarh Nicolae. Astăzi este bucurie în casele creştinilor unde se află icoana Sfântului şi unde nu puţini tineri şi bătrâni îi poartă numele. Să ne bucurăm cu toţii astăzi şi să prăznuim duhovniceşte praznicul Sfântului Ierarh Nicolae, ocrotitorul tuturor creştinilor şi nu mai puţin al românilor, care au atâta evlavie la el şi-i citesc mereu acatistul.

Câte nu avem de învăţat din viaţa şi faptele Sfântului Ierarh Nicolae! Mai întâi el ducea o viaţă îngerească. Avea credinţă tare în Dumnezeu şi trăia în desăvârşită feciorie. Mari sunt aceste două virtuţi creştine, credinţa curată şi viaţa în feciorie neîntinată şi mult ajutor dau creştinilor. Cu aceste două mari virtuţi, mulţi creştini au dobândit raiul; alţii prin mânăstiri au sporit în sfinţenie, iar alţii au primit harul Duhului Sfânt şi au fost număraţi în ceata sfinţilor.

La acestea Sfântul Ierarh Nicolae a adăugat încă o altă virtute dumnezeiască anume milostenia. Puţini sfinţi au fost milostivi ca Sfântul Nicolae. El tot ce avea împărţea la săraci, iar pe cei din nevoi şi primejdii îi izbăvea de pedeapsă şi de moarte cu rugăciunile sale. Pentru aceasta l-a învrednicit Mântuitorul nostru Iisus Hristos cu darul facerii de minuni şi al vindecării suferinţelor omeneşti. Căci mare putere are milostenia, fraţilor! Milostenia

materială şi duhovnicească a împodobit sufletele sfinţilor şi ale părinţilor noştri.

Credinţa, fecioria, adică înfrânarea poftelor şi milostenia sunt cele trei mari virtuţi care l-au încununat pe Sfântul Nicolae cu darul facerii de minuni şi l-au numărat printre cei mai mari ierarhi şi apărători ai Ortodoxiei în Biserica noastră milenară, atât de iubit nouă tuturor. Aceasta se spune şi în troparul lui: *Îndreptător credinţei şi chip blândeţilor, învăţător înfrânării te-a arătat pe tine turmei tale, adevărul lucrurilor. Pentru aceasta ai câştigat cu smerenia cele înalte, cu sărăcia cele bogate, părinte Ierarhe Nicolae, roagă pe Hristos Dumnezeu să mântuiască sufletele noastre.*

Să iubim pe sfinţii lui Dumnezeu şi *să le urmăm credinţa*. Să iubim virtuţile pe care le-au iubit sfinţii lui Dumnezeu şi să le împlinim şi noi în viaţă ca să ne învrednicim de viaţa cea veşnică împreună cu sfinţii, în lumina lui Hristos. Să iubim şi să apărăm dreapta credinţă ortodoxă, atacată acum de atâtea secte şi învăţături rele. Să iubim apoi viaţa curată, fecioria şi înfrânarea poftelor trupeşti, fără de care nu ne putem mântui. Toate păcatele se fac în afară de trup, spune Sfântul Apostol Pavel, dar desfrânarea se face în trup, care este templu al Duhului Sfânt (I Corinteni 6, 18-19).

Cine pierde această mare virtute şi cade în păcate trupeşti, alungă de la el pe Duhul Sfânt şi-şi face trupul templu al iadului, spre osândă veşnică. Aţi văzut cum a salvat Sfântul Nicolae pe cele trei fete de la desfrânare. Salvaţi pe copii, pe fiii dumneavoastră de păcatul cel ucigaş al desfrânării. Amintiţi-vă de cuvintele Sfântului Pavel: *Cinstită să fie nunta întru toate şi patul nespurcat. Iar pe desfrânaţi îi va judeca Dumnezeu* (Evrei 13, 4). Desfrânarea omoară sănătatea trupului şi a sufletului, dezbină familia, scurtează viaţa şi aruncă pe om în osânda veşnică.

Să iubim şi milostenia creştină, mila faţă de tot omul de lângă noi, care nu are ce mânca sau moare părăsit de toţi; care cere un cuvânt bun, un sfat, o carte, un mic ajutor omenesc. *Fericiţi cei milostivi că aceia se vor milui.* (Matei 5, 7), zice Hristos. Fericiţi sunt acei creştini care iubesc aceste trei mari fapte bune: credinţa dreaptă, curăţia trupului şi milostenia. Acestea, împreună cu rugăciunea şi smerenia, cu răbdarea şi nădejdea ne duc cel mai uşor întru împărăţia lui Dumnezeu.

Să cerem aşadar ajutorul Sfântului Nicolae în toată viaţa noastră, să-i citim adeseori acatistul, să urmăm blândeţii şi smereniei lui şi să nu uităm că suntem în postul Crăciunului, că suntem datori să ne spovedim la preot cu toată familia, să ne facem canonul dat, apoi să ne împărtăşim cu Trupul şi Sângele lui Hristos.

De încheiere, să cerem mereu ajutorul Sfântului Nicolae, adresându-i această scurtă rugăciune: *Sfinte Ierarhe Nicolae, mare făcătorule de minuni, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.* Amin.

PREDICĂ
LA
SFÂNTA MARE MUCENIŢĂ FILOTEIA
(7 decembrie)

Şi va da frate pe frate la moarte şi tatăl pe fiu (Matei 10, 21).

Iubiţi credincioşi,

Trei mari muceniţe şi fecioare au fost date la munci şi la moarte de tatăl lor: Sfânta Mare Muceniţă Varvara, a cărei prăznuire se face la 4 decembrie; Sfânta Mare Muceniţă Hristina, de la 24 iulie şi Sfânta Muceniţă Filoteia, pe care o prăznuim astăzi la 7 decembrie şi ale cărei sfinte moaşte se află în ţară la noi, la Mânăstirea Curtea de Argeş.

Cu pătimirea acestor mari muceniţe şi fecioare s-a împlinit cuvântul Domnului din Evanghelie, care zice: *Veţi fi daţi şi de părinţi şi de fraţi şi de neamuri şi de prieteni şi vă vor ucide pe voi* (Luca 21, 16).

Dar, fiindcă astăzi este sărbătoarea Sfintei Filoteia în ţara noastră, se cuvine să vă spunem cum a fost viaţa şi petrecerea acestei sfinte fecioare şi în ce fel au ajuns sfintele ei moaşte la Curtea de Argeş. Această mireasă a lui Hristos era din vestita cetate Târnovo, Bulgaria, fiică de părinţi creştini, cu meseria de plugari.

Maica sa, după ce a născut pe această stâlpare a raiului, mai trăind puţină vreme, s-a dus către Domnul după ce, mai întâi, învăţase pe fiica sa Filoteia dreapta credinţă în Hristos, rugăciunea

şi toată fapta bună. Trecând mama ei către Domnul, copila Filoteia, aducându-şi aminte de învăţăturile mamei sale, a început a se îngriji de toate virtuţile cu darul lui Hristos. Dintre toate, însă, iubea cel mai mult fecioria, rugăciunea şi milostenia la săraci.

Deşi era copilă, ea nu se ducea la jocuri copilăreşti împreună cu celelalte de o vârstă cu ea, nici nu lua parte la jocuri sau privelişti trecătoare unde se cântă cântece lumeşti, nici nu iubea hainele scumpe şi frumoase, nici împletiturile părului, nici mâncărurile şi băuturile alese, după cum obişnuiesc unele fete din vremurile noastre. Ci în toată vremea era plecată spre lucrarea faptelor bune, după a ei pricepere şi putere. Căci darul lui Dumnezeu, cercetând inima ei curată, o ajuta şi o întărea din zi în zi, spre desăvârşire duhovnicească pe calea Sfintei Evanghelii care duce pe om la mântuirea sufletului. Că petrecea numai în înfrânare şi rugăciune şi cu mare evlavie lua parte la slujbele bisericeşti pe care le asculta cu luare aminte.

Toate virtuţile şi cuvintele bune le sădea în inima sa şi se ruga cu lacrimi lui Dumnezeu, să-i ajute a le împlini şi cu fapta. Astfel petrecând Sfânta Filoteia, a auzit odată citindu-se în Sfânta Evanghelie: *Fericiţi cei milostivi că aceia se vor milui* (Matei 5, 7). Cuvântul acesta atât de mult a intrat în inima ei, încât s-a hotărât cu mare râvnă să facă milostenie după puterea ei cu cei necăjiţi şi săraci. Dar se silea să miluiască pe ascuns, ca să nu-şi piardă plata cu lauda oamenilor, după porunca Domnului care zice: *Luaţi aminte, să nu faceţi milostenia voastră înaintea oamenilor ca să fiţi văzuţi de dânşii; iar de nu, plată nu veţi avea înaintea Tatălui vostru Cel din ceruri* (Matei 6, 1) şi iarăşi: *Tu când faci milostenie să nu trâmbiţezi înaintea ta, precum fac făţarnicii în adunări şi în uliţe, ca să se slăvească de oameni. Amin zic vouă că îşi pierd plata lor. Iar tu, făcând milostenie, să nu ştie stânga ta ce face dreapta ta ca să fie milostenia ta într-ascuns şi Părintele tău cel ce vede într-ascuns, îţi va da ţie plată la arătare* (Matei 6, 2-4).

Astfel cugetând, Sfânta Filoteia, făcea milostenie în ascuns, hrănea pe cei flămânzi, îmbrăca pe cei goi cu hainele sale şi ajuta pe cei săraci cu tot ce putea, având dragoste fierbinte către Dumnezeu şi către aproapele. La dânsa se împlineau cuvintele Psalmistului David, care zice: *Dreptul toată ziua miluieşte şi împrumută* (Psalm 36, 26).

Aşa petrecând fericita fecioară Filoteia, s-au ridicat asupra ei ispitele diavolului, care nu încetează a împiedica pe cei ce lucrează fapta cea bună. Dar ea se îmbărbăta, aducându-şi aminte de cuvintele Sfintei Scripturi, care zice: *Fiule, dacă te-ai apropiat să slujeşti Domnului tău, pregăteşte-ţi inima ta spre ispită.* Astfel, diavolul a ridicat asupra ei pe mama sa vitregă, care o oprea să mai facă milostenie. Ba, încă o ura, o bătea şi o pâra la tatăl ei, oprind-o să mai miluiască pe săraci şi să meargă la biserică. Căci aşa sunt mai ales mamele vitrege şi necredincioase.

Iubiţi credincioşi,

Iată cât de grea este viaţa copiilor care nu au părinţi buni! Dar fericita Filoteia răbda toate cu bucurie şi mulţumea lui Dumnezeu pentru aceste necazuri. Şi era aşa de milostivă cu săracii şi copiii orfani, pentru dragostea Mirelui ei Hristos, încât şi hainele cele bune şi hrana şi banii ei îi împărţea şi nimic din lumea aceasta nu iubea mai mult ca rugăciunea, facerea de bine, fecioria, milostenia, bunătatea şi îndelunga răbdare. Iar tatăl ei, văzând petrecerea aşa de sfântă şi nevinovată a fiicei sale, în loc să se bucure şi să mulţumească lui Dumnezeu că l-a învrednicit să fie tatăl unei astfel de copile, de care toată lumea nu era vrednică, nu numai că nu voia să urmeze fericitei Filoteia, ci o ura din suflet şi o chinuia cu felurite necazuri, cu bătăi, cu ocări, înjurături şi în tot felul se ostenea să o oprească de la faptele ei cele bune şi sfinte. Dar copila Filoteia, care nu avea decât 12 ani, mai mult se ostenea să urmeze lui Hristos.

Deci, sosind primăvara, când tot omul se sileşte să are şi să semene pământul, a ieşit şi tatăl fericitei Filoteia cu plugul la câmp, pentru a-şi ara şi semăna ogorul lui. Şi a poruncit femeii sale să-i trimită bucate acolo, prin fiica lui, Filoteia. Dar, mergând fericita cu bucate la câmp pentru tatăl ei, în fiecare zi împărţea din mâncare la săracii care o ştiau şi îi cereau milostenie. Într-o zi a întrebat soţul pe femeia sa: „Pentru ce nu-mi trimiţi bucate de ajuns şi rămân totdeauna flămând?" Iar femeia i-a răspuns: „Eu ţi-am trimis întotdeauna bucate destule, dar ştiu eu ce face fiica ta pe cale cu dânsele? Poate, după obicei, le dă săracilor!"

Auzind acestea tatăl ei a tăcut. Dar diavolul i-a băgat în inima lui gând rău şi ucigaş, să pândească pe fericita copilă, să vadă ce face cu bucatele. Deci, ducându-se iarăşi la câmp la lucrul său, a aşteptat până la vremea când trebuia să vină fericita cu bucatele. Plecând Sfânta Filoteia cu bucate la câmp, au înconjurat-o pe cale săracii, cerându-i milostenie. Iar ea, după obicei, a început a le împărţi din bucate.

Tatăl ei, văzând pe ascuns ce făcea fiica sa, umplându-se de ură şi biruindu-se de mânie diavolească a aruncat asupra fericitei Filoteia cu barda cea plugărească pe care o avea la brâu şi lovind-o tare la un picior, îndată, cu voia lui Dumnezeu, şi-a dat sfântul ei suflet în mîinile lui Hristos. „Mare eşti, Doamne, şi minunate sunt lucrurile Tale şi nici un cuvânt nu este de ajuns a spune minunile Tale". Cât sunt de nenumărate căile Tale şi neajunse judecăţile Tale!

Nu era prigoană asupra creştinilor, ca de demult pe vremea tiranilor împăraţi; nu erau tirani să poruncească; nu erau nici muncitori care să chinuiască. Ci fericita şi Sfânta Filoteia a fost chinuită în vreme de creştinătate, nu de cei străini, ci chiar de tatăl care a născut-o şi de mama sa vitregă care erau creştini cu credinţa. Dar prin răbdarea ispitelor aduse de părinţi, prin dragostea ei către Dumnezeu şi prin râvna ei către lucrarea faptelor bune, Sfânta Filoteia, s-a făcut muceniţă aleasă, nu mai puţin, nici mai prejos decât mucenicii şi muceniţele cele de demult, care au mărturisit pe Dumnezeu înaintea tiranilor şi au pătimit de la dânşii.

Aşa s-a încununat, cu cunună mucenicească de la Dumnezeu fericita copilă Filoteia cea blândă, cea curată şi plină de milostivire către cei săraci şi aşa sufletul ei a zburat ca o porumbiţă sfântă către Mirele ei Hristos din ceruri. Deci trupul Sfintei Filoteia rămânând pe pământ şi încă curgând sânge din piciorul ei cel tăiat, a strălucit de lumină cerească, încât ticălosul şi ucigaşul ei tată a fost cuprins de spaimă şi cutremur. Se temea atât pentru că s-a făcut ucigaşul fiicei sale, cât şi pentru strălucirea luminii ce se vedea împrejurul sfintelor ei moaşte. Zadarnic a încercat să le ridice de jos, pentru că nu putea nici să se apropie, nici să se atingă de trupul Sfintei Filoteia căci o putere nevăzută îl oprea, fiind singur ucigaş al fiicei sale.

Văzând această minune a alergat în oraşul Târnovo şi a spus arhiepiscopului păcatul făcut şi cum sfântul trup al fericitei copile zace pe pământ şi este preaslăvit de Dumnezeu cu slavă cerească. Atunci arhiepiscopul, sfătuindu-se cu clerul şi credincioşii, au mers afară din cetate cu făclii aprinse şi tămâie şi, făcând rugăciune şi litanie în jurul trupului Sfintei Filoteia, a încercat să-l ducă la mitropolia din Târnovo, dar n-a putut căci trupul ei se arăta foarte greu şi nu voia să rămână acolo. Deci, făcând multe rugăciuni, cereau Sfintei Filoteia să le arate unde anume ar dori să fie dus trupul ei cel preaslăvit. Şi astfel pomeneau numeroase biserici şi mânăstiri de la sudul şi nordul Dunării, dar trupul sfintei nu se uşura deloc. La urmă au pomenit şi de Mânăstirea Curtea de Argeş, şi o minune! Deodată trupul Sfintei Filoteia s-a uşurat cu totul, ca semn că aici doreşte să-i fie duse moaştele.

Deci, trimiţând scrisoare lui Radu-Negru Voievod, Domnul Ţării Româneşti, îl rugau să primească moaştele Sfintei Muceniţe Filoteia la mânăstirea sa din Curtea de Argeş. Evlaviosul domn, mulţumind lui Dumnezeu pentru acest mare dar, a ieşit la Dunăre cu tot clerul şi mulţime de popor cu făclii aprinse şi, primind moaştele Sfintei Filoteia, le-a adus cu mare cinste din sat în sat, din biserică în biserică şi le-a aşezat în Biserica domnească din Curtea de Argeş, care era pe atunci capitala Ţării Româneşti, unde se păstrează cu mare evlavie până astăzi. Şi, întrucât sfintele ei moaşte au fost aşezate aici în biserică probabil la 7 decembrie, în fiecare an la această dată se face la Mânăstirea Curtea de Argeş mare slujbă cu sobor şi procesiune cu moaştele Sfintei Filoteia.

Iubiţi credincioşi,

La Mânăstirea Curtea de Argeş mulţi credincioşi vin şi se roagă. Numai să ne rugăm cu credinţă şi cu viaţă curată. Altfel, nici Dumnezeu, nici sfinţii Lui nu ne primesc rugăciunea, nici nu ne împlinesc cererile. Părinţii care îşi ucid proprii copii prin avort sau prin sminteală şi lipsă de educaţie religioasă şi morală, cum vor putea cere ajutorul Sfintei Filoteia, care a fost ucisă de mâinile tatălui ei? Oare aceşti părinţi ucigaşi nu vor avea aceeaşi soartă ca tatăl Sfintei Filoteia? Sau cei care trăiesc în tot felul de desfrânări

şi nu se pocăiesc, cum vor îndrăzni să-i ceară ajutorul şi să-i sărute trupul ei sfânt şi fecioresc? Sau cei care trăiesc în ură, în duşmănie şi nu miluiesc pe copiii orfani şi pe cei de aproape care sunt lipsiţi, cum vor îndrăzni să ceară ajutorul Sfintei Muceniţe Filoteia, care, săracă fiind, îşi dădea şi hainele de pe ea şi mâncarea de la gură, celor săraci şi lipsiţi?

Deci, nu cumva să ne arătăm răi, zgârciţi şi ucigaşi ca tatăl şi mama cea vitregă a Sfintei Filoteia. Nici nepăsători faţă de bolnavi, de orfani şi copii ca atâţia părinţi de azi care nu au nici o grijă de educaţia şi buna creştere a copiilor lor. Nu vedem noi câţi copii sunt abandonaţi de părinţi prin divorţ? Cine va mai putea tămădui şi mângâia inimile zdrobite ale copiilor fără părinţi? Ce alte mame vitrege pot lua locul adevăratelor mame?

Aveţi grijă de copiii voştri cum îi naşteţi, cum îi creşteţi şi cum îi educaţi. Aceasta este cea mai înaltă datorie a părinţilor şi de ea depinde mântuirea sau osânda lor. Nu vă ucideţi copiii, nici trupeşte, prin avort, nici sufleteşte, prin lipsă de exemplu viu, prin lipsă de educaţie creştină şi prin sminteală.

Apoi duceţi copiii de mici la biserică. Vorbiţi-le de Hristos, picuraţi în inimile lor dragostea de oameni, mila, respectul, milostenia şi dreapta credinţă.

Aşa de vom creşte copiii noştri, vom avea urmaşi buni, cetăţeni devotaţi, creştini aleşi, apărători curajoşi ai ţării şi credinţei, fii credincioşi ai Bisericii şi moştenitori vrednici ai împărăţiei lui Hristos. Amin.

PREDICĂ
LA
SFÂNTUL IERARH SPIRIDON
(12 decembrie)

Soborului celui dintâi te-ai arătat apărător şi de minuni făcător, purtătorule de Dumnezeu, Spiridoane... (Din Troparul Sfântului).

Iubiţi credincioşi,

Sfântul şi Marele Ierarh Spiridon, făcătorul de minuni, s-a născut şi a crescut în insula Cipru din părinţi simpli, dar dreptcredincioşi. În copilărie a fost crescător de oi. Apoi, venind în vârstă, s-a căsătorit cu nuntă legiuită şi a fost tată de copii. El vieţuia cu cinste şi cu mare plăcere de Dumnezeu, urmând lui David proorocul, cu blândeţea şi cu curăţia inimii lui Iacob şi cu primirea de străini lui Avraam. După puţini ani murindu-i soţia, blândul Spiridon s-a pus şi mai mult în slujba lui Dumnezeu cu fapte bune, iar averea sa o cheltuia spre odihna săracilor. În lume fiind, atât de mult a plăcut lui Dumnezeu, încât s-a învrednicit de darul facerii de minuni, căci vindeca multe boli greu de tămăduit şi izgonea duhurile rele din oameni cu rugăciunile sale.

Pentru viaţa sa cuvioasă şi sfântă a fost ales episcop al cetăţii Trimitunda, o cetate vestită a Ciprului, sub împărăţia marelui Constantin şi a fiului său Constanţiu. Ca păstor al turmei lui Hristos, Sfântul Spiridon făcea numeroase minuni şi milostenie cu cei lipsiţi. Odată a fost o mare secetă şi foamete în Cipru, încât mureau oamenii şi vitele din cauza lipsei de apă şi hrană. Văzând acestea Sfântul Spiridon, ca un alt Ilie, s-a rugat lui Dumnezeu cu mâinile

înălţate la cer până când a căzut ploaie din belşug şi, adăpând pământul, a scăpat pe oameni de moarte.

Altădată nu mai conteneau ploile, dar rugându-se păstorul cel bun lui Dumnezeu din toată inima, îndată au încetat ploile şi s-a făcut timp frumos cu soare şi cer senin.

După câţiva ani iar s-a făcut secetă şi foamete în Cipru, cu îngăduinţa lui Dumnezeu pentru păcatele oamenilor, spre mâhnirea săracilor şi spre bucuria vânzătorilor de grâu. Un bogat zgârcit şi necredincios avea hambarele pline cu grâu, dar nu voia să dea la cei lipsiţi milostenie sau cu preţ mai mic. Şi era în Trimitunda un sărac cu mulţi copii care murea de foame pentru că nu avea bani să cumpere grâu de la acel bogat rău şi nemilostiv. Atunci a venit la Sfântul Spiridon cu plângere şi spunându-i nevoia şi nemilostivirea bogatului, marele ierarh i-a zis: „Nu plânge, frate, ci mergi la casa ta, pentru că aşa grăieşte Duhul Sfânt, că dimineaţă se va umple casa ta de grâu, iar pe bogatul acela îl vei vedea rugându-se de tine şi dându-ţi grâu fără de plată". Dar săracul, îndoindu-se, s-a dus mâhnit la casa sa.

Noaptea, prin porunca lui Dumnezeu, a venit ploaie mare pe pământ, iar hambarele bogatului nemilostiv şi iubitor de argint, fiind în calea apei, au căzut şi grâul s-a risipit, fiind dus de ape pe uluce şi prin curţile oamenilor. Iar bogatul cel nemilostiv, văzând grâul risipit prin toată cetatea, alerga strigând şi cerând ajutor de la oameni să-i dea grâul înapoi, ca să nu rămână cu totul sărac. Dar săracii, văzând atâta grâu risipit, şi-au umplut casele de grâu, scăpând de foamete.

Altă minune: Un prieten îmbunătăţit al Sfântului Spiridon a fost pârât pe nedrept la judecător şi condamnat la moarte. Auzind marele păstor, s-a dus repede la locul de pedeapsă ca să-i scape viaţa. Pe cale, dând de un pârâu revărsat de ploi, l-a trecut în chip minunat şi a scăpat de moarte pe cel nevinovat.

Altă dată, o femeie păcătoasă voind să spele picioarele Sfântului Spiridon, el n-a primit-o până nu şi-a recunoscut şi mărturisit păcatele, făgăduind că din ceasul acela se va pocăi. Aşa câştiga bunul păstor sufletele oamenilor, ajunse prin patimi în mâinile vrăjmaşului diavol.

În timpul împărăţiei Sfântului Constantin cel Mare s-a ivit eresul lui Arie, care învăţa că Fiul a fost creat şi deci nu este de o

fiinţă cu Tatăl şi cu Duhul Sfânt, amăgind pe mulţi şi tulburând pacea Bisericii lui Hristos. Atunci împăratul împreună cu toţi episcopii din Răsărit şi Apus au hotărât să facă un mare sinod la Niceea ca să stabilească definitiv dogma Preasfintei Treimi şi să condamne pe ereticul Arie. Sinodul s-a ţinut în anul 325 şi au luat parte la el 318 Sfinţi Părinţi, printre care şi Sfântul Spiridon al Trimitundei. Aici erau Sfântul Atanasie al Alexandriei, Sfântul Nicolae de la Mira Lichiei şi mulţi alţi Părinţi purtători de Dumnezeu. Din partea lui Arie erau la sinod şi câţiva filosofi elini care apărau eresul lui. Între aceştia era şi filosoful Tertie, mare ritor şi duşman al dreptei credinţe ortodoxe.

Sinodul de la Niceea a combătut învăţăturile lui Arie şi a compus primele şapte articole de credinţă din Crez. Cu acest filosof a cerut să se confrunte Sfântul Spiridon, deşi era bărbat neînvăţat şi nu ştia decât pe Hristos, pe Acela răstignit. Sfinţii Părinţi îl opreau să nu îndrăznească a înfrunta pe acest sofist meşter la cuvinte. Dar, Sfântul Spiridon, ştiind cât poate înţelepciunea cea de sus şi cât sunt de neputincioase înţelepciunile omeneşti, s-a apropiat de bărbatul acela, zicându-i:

„În numele lui Iisus Hristos, o, filosofule, ia aminte la mine şi ascultă cele ce voiesc a-ţi spune. Unul este Dumnezeu care a făcut cerul şi pământul, pe om şi pe toate cele văzute şi nevăzute, pe care le-a aşezat cu cuvântul şi cu duhul Său. Pe acest Cuvânt Îl credem noi că este Fiul lui Dumnezeu, care S-a milostivit spre rătăcirea noastră. S-a născut din Fecioară, a vieţuit cu oamenii, a pătimit şi a murit pentru mântuirea noastră; apoi a înviat şi, împreună cu El, a înviat tot neamul omenesc. Pe Acesta Îl aşteptăm să vină să judece viii şi morţii cu dreptate şi să răsplătească fiecăruia după vrednicie, şi-L credem că este de o fiinţă cu Tatăl, împreună şezător şi asemenea cinstit. Acestea le mărturisim fără ispitire şi fără încercare, şi nici tu nu îndrăzni a ispiti cum sunt acestea, pentru că întrec înţelepciunea ta şi sunt cu mult mai înalte decât toată cunoştinţa".

Apoi, tăcând puţin, a zis: „Nu ţi se pare a fi acestea astfel o filosofie? Pentru ca să te încredinţezi de adevăr, ia aminte la acest mic lucru, măcar că nu se cădea să asemănăm firea îndumnezeită şi mai presus de fiinţă, cu făptura zidită şi stricăcioasă. Dar, de vreme ce ochii sunt mai credincioşi decât urechile şi cel puţin

credincios nu crede cu uşurinţă dacă nu va vedea ceva cu ochii trupeşti, pentru aceasta voiesc să vă încredinţez pe faţă cu această cărămidă, care este alcătuită din trei elemente: pământ, apă şi foc".

Zicând acestea, Sfântul Spiridon a făcut semnul Sfintei Cruci cu dreapta, având în stânga cărămida, şi a zis: „În numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh". Apoi, strângând cărămida, s-a văzut un lucru minunat. Focul s-a ridicat spre cer, apa s-a vărsat pe pământ, iar lutul din cărămidă a rămas în mâinile lui. Cărămida a fost aleasă de Sfântul Spiridon ca simbol şi imagine a Preasfintei Treimi. Focul este semnul Tatălui, lutul, al Fiului întrupat, iar apa care a curs este simbolul Duhului Sfânt, revărsat peste lume. Cei ce vedeau s-au spăimântat, dar mai ales filosoful, care a zis: „Cred că aşa sunt cele grăite de tine". Iar bătrânul episcop i-a zis: „Vino dar şi primeşte semnul sfintei credinţe".

Filosoful, întorcându-se către prietenii şi ucenicii săi, a zis: „Ascultaţi-mă! Până când era cu mine întrebarea de cuvinte şi filosofia, am adus cuvinte împotriva cuvintelor, iar cu meşteşugul iubirii de întrebare, biruiam pe cele puse înainte. Dar de când, în locul cuvintelor, a ieşit din gura acestui bătrân puterea şi facerea minunii, nimic nu mai pot cuvintele împotriva puterii, pentru că nu poate sta omul împotriva lui Dumnezeu. Deci, dacă şi dintre voi cineva poate să înţeleagă ca mine, să creadă în Hristos, şi împreună cu mine, să urmeze acestui bătrân prin care a vorbit Dumnezeu".

Astfel, filosoful acela, primind credinţa creştină, se bucura că a fost biruit de Sfântul Spiridon spre folosul său, şi se bucurau toţi cei binecredincioşi, iar arienii şi cei necredincioşi se ruşinau.

Iubiţi credincioşi,

Săvârşindu-se marele Sinod de la Niceea al celor 318 Sfinţi Părinţi, prin care Arie a fost trimis în exil iar învăţătura lui lepădată, toţi episcopii, printre care şi Sfântul Spiridon, s-au întors la eparhiile lor.

În acea vreme a murit fiica lui, Irina, care îşi dusese tinereţea ei în toate faptele bune şi în feciorie curată, făcându-se vrednică de împărăţia cerească. Atunci a venit la Sfântul o femeie plângând

şi spunând că a dat fiicei lui, Irina, un odor de aur spre păstrare, dar, murind ea în grabă, a rămas odorul ascuns, neştiut de nimeni. Sfântul Spiridon a căutat pretutindeni odorul cel ascuns, dar nu l-a găsit. Apoi, văzând lacrimile văduvei şi fiindu-i milă de dânsa, a mers la mormântul fiicei sale, împreună cu casnicii săi şi a strigat către cea moartă precum şi altădată Hristos pe Lazăr, zicându-i: „Fiică Irino, unde este odorul cel de aur care ţi s-a încredinţat ţie spre păstrare?" Iar răposata, cu puterea lui Hristos a răspuns, zicând: „În cutare loc al casei l-am ascuns". Şi i-a zis tatăl ei, Sfântul Spiridon: „Dormi de acum, în pace, fiica mea, până când te va deştepta Dreptul Judecător la învierea cea de obşte". Deci, aflând odorul ascuns, l-a dat văduvei, mulţumind lui Dumnezeu pentru toate.

Murind Sfântul Constantin cel Mare a luat împărăţia fiul său Constanţiu. Acesta, pe când era în Antiohia Siriei a căzut într-o grea boală pe care nici un doctor n-o putea vindeca. Atunci împăratul s-a rugat cu lacrimi lui Dumnezeu să-l vindece în chip minunat, cu ajutor de sus. Într-o noapte a văzut în vis un episcop înconjurat de mai mulţi arhierei, despre care i s-a spus: „Numai acest episcop te poate vindeca de boală!" Când s-a deşteptat a cercetat mult cine să fie acel episcop minunat şi, cu mare osteneală, a aflat că este Sfântul Spiridon din insula Cipru. Deci, chemându-l, a mers cu ucenicul său Trifilie la împăratul Constanţiu, în Antiohia. Cum a ajuns la patul bolnavului, a fost cunoscut de dânsul şi i-a arătat suferinţa. Atunci marele păstor s-a rugat lui Dumnezeu pentru el. Apoi l-a miruit cu untdelemn sfânt de la Mormântul Domnului şi cum a pus mâinile pe capul bolnavului, îndată s-a făcut pe deplin sănătos.

La urmă împăratul l-a ospătat şi voia să-i dea multe daruri de aur. Dar sfântul l-a sfătuit să le împartă la săraci şi la biserici, căci dreptţilor şi plăcuţilor lui Dumnezeu nu le trebuie aur, nici bogăţie şi mărire pământească. Pe când ieşea ucenicul său Trifilie se uimea de frumuseţea şi bogăţia palatului împărătesc. Dar Sfântul Spiridon i-a spus: „Ce te minunezi; frate? Oare mândria şi slava împărătească fac pe împărat mai drept decât pe alţii? Oare nu moare împăratul la fel ca şi cel sărac şi se dă îngropării? Oare nu va sta ca şi un oarecare înaintea înfricoşatului Judecător? Pentru ce să cinstim pe cele trecătoare şi stricăcioase care nu ajută la

nimic şi să nu ne gândim la cele veşnice şi la slava împărăţiei lui Dumnezeu?"

Într-o noapte au venit nişte tâlhari să-i fure oile, căci sfântul avea oi pe care singur le păştea. Dar cu puterea lui Hristos tâlharii au rămas nemişcaţi până dimineaţă. Când i-a văzut cuviosul, i-a întrebat pricina, iar ei şi-au mărturisit păcatul, cerându-şi iertare. Deci, iertându-i, le-a zis cu blândeţe: „Luaţi şi voi acest berbec, ca să nu vă fie osteneala degeaba!"

Odată, la slujbă, se grăbea Sfântul Spiridon, având nevoie să meargă undeva. Dar diaconul lui cânta pe larg lungind slujba. Atunci blândul ierarh i-a zis: „Taci!" şi îndată a amuţit diaconul. Apoi s-a rugat pentru el şi i-a dezlegat graiul.

La o Vecernie, slujea Sfântul Spiridon singur, neavând cântăreţ. Oamenii de afară, însă, auzeau cum răsuna biserica de frumoase cântări; căci, în locul cântăreţilor, îngerii din cer dădeau răspuns la rugăciunile sfântului.

Aşa s-a nevoit Sfântul Ierarh Spiridon, slăvind pe Dumnezeu şi ajutând la mântuirea oamenilor, până a ajuns la vârsta proorocită de psalmistul David. Apoi, cunoscându-şi ceasul sfârşitului, s-a rugat îndelung, a binecuvântat pe toţi şi s-a mutat la cer cu pace la 12 decembrie, numărându-se în ceata sfinţilor şi marilor ierarhi ai Bisericii lui Hristos. Moaştele sale, nestricate, au stat multă vreme în biserica sa din Trimitunda Ciprului. Apoi năvălind arabii şi turcii asupra insulei, sfintele sale moaşte au fost duse pe ascuns în insula Kerkira (Corfu), unde se păstrează cu mare evlavie în catedrala mitropolitană. Aici aleargă credincioşii de peste tot şi mulţi primesc ajutor şi sănătate. De trei ori pe an moaştele sale se scot în procesiune cu numeroşi preoţi şi credincioşi.

Iubiţi credincioşi,

Astăzi ne-am adunat în sfintele biserici să cinstim după cuviinţă pe Sfântul Ierarh Spiridon, făcătorul de minuni. A fost un mare şi iscusit păstor de suflete, deşi n-a trăit în viaţa călugărească, nici n-a învăţat multă carte.

Care au fost principalele virtuţi creştine prin care Sfântul Ierarh Spiridon s-a învrednicit de atâta înţelepciune, cinste şi har

de la Dumnezeu? Acestea au fost îndeosebi credinţa sa puternică în Dumnezeu, curăţia inimii, milostenia şi smerenia. Nimeni nu poate face minuni şi nici vreo faptă bună, dacă mai întâi nu crede cu tărie în Domnul Hristos. Când Mântuitorul făcea vreo minune, întâi îl întreba pe cel ce venea la El: *Crezi că pot să fac Eu aceasta?*

Sfântul Spiridon avea o mare credinţă în Dumnezeu. O credinţă sinceră, curată, statornică, neiscoditoare, izvorâtă din dragoste, din smerenie şi rugăciune, iar nu din multă cunoştinţă care aruncă adeseori pe om în păcatul mândriei. Să avem şi noi credinţă tare, curată, ortodoxă, adică dreaptă şi statornică în Dumnezeu, că atunci tot ce vom cere cu smerenie spre mântuire, ne va da Tatăl nostru cel ceresc.

Sfântul Ierarh Spiridon avea inimă curată, de copil, de sfânt, de om al lui Dumnezeu, în care se odihnea harul Duhului Sfânt. Mare virtute este curăţia inimii! Pe aceasta şi Hristos o laudă şi o cere de la noi, când zice: *Fericiţi cei curaţi cu inima, că aceia vor vedea pe Dumnezeu* (Matei 5, 8).

Mintea se întinează prin păcate, prin fapte şi gânduri rele. Mai ales prin ură, necredinţă, desfrânare şi mândrie, nu ne putem nici ruga, nici avea mintea la Dumnezeu, nu putem face nimic bun, folositor, care poate să dureze. Vai de omul cu inima întinată, tulburată, lipsită de bucuria mântuirii şi de pacea lui Dumnezeu! Dimpotrivă, fericit este omul cu inima curată, împăcată cu Dumnezeu şi cu oamenii, în care se odihneşte Duhul Sfânt şi dragostea evanghelică. El se roagă liniştit, rabdă toate ispitele, are pace sufletească, este plin de nădejde şi de bucuria vieţii veşnice.

Să ne curăţim inimile, fraţii mei, de patimi, de răutate, de desfrânare şi de tot păcatul. Numai aşa ne vom învrednici să vedem pe Dumnezeu şi să fim fii ai Celui Preaînalt.

Dar despre milostenia Sfântului Spiridon ce ar trebui să mai vorbim? Că toată viaţa sa a jertfit-o pentru Dumnezeu şi pentru oameni. Majoritatea minunilor sale sunt fapte de milostenie pentru ajutorarea celor săraci şi flămânzi. Deci să iubim şi noi pe oameni, pe cei săraci şi lipsiţi şi să-i ajutăm cu milostenia şi grija cu care i-a iubit şi ajutat Sfântul Ierarh Spiridon.

Ultima mare virtute a acestui sfânt a fost smerenia. Rar alt episcop şi păstor de suflete care să aibă smerenia Sfântului

Spiridon. El purta haine sărăcăcioase, ţărăneşti, pe cap avea mitră de papură, în mâini toiag de lemn, iar de multe ori păştea turma de oi. Prin smerenie Sfântul Spiridon îşi acoperea marile sale daruri cu care îl înzestrase Dumnezeu. Pentru marea sa smerenie a primit darul facerii de minuni. Pe această preţioasă virtute o fericeşte cea dintâi Iisus Hristos, zicând: *Fericiţi cei săraci cu duhul că a acelora este împărăţia cerurilor* (Matei 5, 3).

Smerenia este cea mai puternică virtute, după credinţă şi rugăciune, prin care izgonim pe diavol şi ne învrednicim să purtăm în noi pe Dumnezeu. Să iubim smerenia pe care a iubit-o atât Fiul lui Dumnezeu, cât şi sfinţii Lui, că zice Sfântul Apostol Petru: *Dumnezeu celor mândri le stă împotrivă, iar celor smeriţi le dă har* (I Petru 5, 5).

Iată, este postul Crăciunului! Să ne pregătim a întâmpina marele praznic al Naşterii Domnului prin împăcare unii cu alţii, printr-o spovedanie curată care curăţă inima, prin părăsirea celor rele, prin milostenie şi smerenie. Să ne pregătim prin post, căinţă, înfrânare şi rugăciune pentru a ne împărtăşi cu Trupul şi Sângele Domnului, fără de care nimeni nu poate avea viaţă veşnică. Cu aceste sfaturi duhovniceşti, desprinse din viaţa Sfântului Ierarh Spiridon încheiem predica de astăzi.

Fie ca Marele nostru Păstor Iisus Hristos, pentru rugăciunile Sfântului Spiridon şi ale tuturor sfinţilor, să ne dăruiască păstori sufleteşti buni, credinţă tare, inimă curată, smerenie şi mântuire. Amin.

PREDICĂ

LA

SFÂNTUL DANIIL SIHASTRUL

(18 decembrie)

Minunat este Dumnezeu întru sfinţii Săi, Dumnezeul lui Israel (Psalm 67, 36).

Iubiţi credincioşi,

Biserica Ortodoxă Română prăznuieşte astăzi pe cel mai mare sihastru sfânt cunoscut, care l-a odrăslit neamul românesc. Primul care a amintit despre el a fost marele cronicar Grigore Ureche. Dar şi tradiţia veche a afirmat că Sfântul Daniil Sihastrul era duhovnicul fericitului voievod Ştefan cel Mare şi Sfânt.

Cuviosul Daniil era de loc din nordul Moldovei, fiu de oameni săraci, dar iubitori de Dumnezeu. Din botez se chema Dumitru. Ajungând la vârsta tinereţii, Dumnezeu l-a chemat l-a nevoinţa vieţii călugăreşti şi a intrat în obştea Cuviosului Lavrentie la mânăstirea întemeiată de el aproape de satul Laura, comuna Vicovul de Sus, în prima parte a secolului XV.

Aici s-a nevoit atât de mult încât pe toţi cei de o vârstă cu el i-a întrecut. Apoi a fost tuns călugăr primind numele de David şi s-a învrednicit şi de darul preoţiei. Dar sufletul său dorea o viaţă duhovnicească mult mai înaltă. De aceea, după mai mulţi ani de ascultare, s-a făcut schimonah sub numele de Daniil. Apoi, fiind chemat de Duhul Sfânt la viaţa pustnicească, prin anul 1440 s-a retras în preajma mânăstirii Neamţ, pe valea pârâului Secu în adâncul codrilor, unde se nevoiau şi alţi sihaştri neştiuţi de lume. În acest loc pustnicesc s-a nevoit Cuviosul Daniil peste zece ani de zile, bineplăcând lui Dumnezeu şi biruind ispitele diavolilor.

Dar, ajungând vestit în partea locului, s-a dus să se nevoiască în părţile Putnei, nu departe de mânăstirea sa de metanie. Aici şi-a săpat o mică chilie în stâncă, cum se vede până astăzi, şi s-a nevoit în ea până prin anul 1470, ajungând la măsura sfinţeniei şi a înaintevederii. Căci cunoştea cele viitoare şi făcea minuni cu rugăciunile sale. Căci numele său era cunoscut multora şi însuşi marele voievod Ştefan al Moldovei îl avea de sfetnic şi de duhovnic. Căci însăşi Mânăstirea Putna s-a zidit cu binecuvântarea şi sfatul lui.

Întemeindu-se şi sfinţindu-se Mânăstirea Putna, Cuviosul Daniil Sihastrul n-a mai putut să stea în acea peşteră din cauza oamenilor care îl căutau. De aceea s-a retras pe Valea Voroneţului la mai multă linişte. Dar şi aici l-a găsit fericitul voievod Ştefan cel Mare şi, la îndemnul lui, a zidit din temelie biserica Voroneţului, cu hramul Sfântul Mare Mucenic Gheorghe, în anul 1488. Apoi Sfântul Daniil Sihastrul a ajuns egumen în această mânăstire, a crescut mai mulţi ucenici şi a trecut la Domnul în anul 1496, fiind îngropat în pronaosul bisericii.

Iubiţi credincioşi,

Această este, pe scurt, viaţa şi nevoinţa Sfântului Daniil Sihastrul, atât cât s-a păstrat şi a ajuns până la noi. El iubea viaţa pustnicească şi liniştea, pentru a se putea ruga neîncetat lui Dumnezeu. Numai acela este pustnic şi desăvârşit cu adevărat care îşi păzeşte mintea şi inima de gânduri şi cugete rele, care se socoteşte cel mai păcătos om de pe pământ, care se roagă neîncetat lui Dumnezeu şi care are darul lacrimilor şi milă de toată zidirea.

Toate aceste daruri le avea Sfântul Daniil Sihastrul. De aceea îl căutau oamenii şi călugării, de aceea îi cerea sfat şi se spovedea la el însuşi Ştefan cel Mare şi Sfânt. Şi el avea nevoie de sfat, de rugăciune şi de duhovnic, că nu-i uşor să conduci o ţară, dacă nu ai credinţă şi un bun povăţuitor duhovnicesc.

Sfinţii sunt prietenii lui Dumnezeu, cum spune Duhul Sfânt în Psaltire. Ei neîncetat slăvesc pe Dumnezeu Cel în Treime lăudat şi mărit. Sfinţii se roagă lui Dumnezeu şi Maicii Domnului pentru lume, pentru cei bolnavi, pentru mame, pentru copii, pentru mânăstiri, pentru fiecare dintre cei ce cred cu tărie în Hristos. Sfinţii lui Dumnezeu se roagă şi pentru noi păcătoşii, dacă le

cerem ajutorul. De aceea şi noi suntem datori să lăudăm pe sfinţi şi să le urmăm viaţa şi nevoinţa dacă dorim să ne mântuim.

Iubiţi credincioşi,

Puţine ţări creştine au avut şi au atâtea mânăstiri şi atâţia cuvioşi care s-au nevoit în sfinţenie pentru dragostea lui Dumnezeu. România este o ţară binecuvântată de Dumnezeu cu un popor smerit, credincios şi blând. De aceea din acest popor a ales Domnul atâţia călugări şi cuvioşi, dintre care a fost şi Sfântul Daniil Sihastrul. Fiecare neam îşi are sfinţii lui, pe măsura credinţei şi smereniei acelui neam.

Ţara noastră are astăzi peste 200 de mânăstiri mari şi mici. Nu cunoaştem o ţară creştină cu o mai mare vocaţie monahală şi cu aşa evlavie pentru Hristos şi pentru sfinţi. Sfântul Daniil Sihastrul a odrăslit din tulpina acestui popor binecredincios, ca o mlădiţă de măslin.

Deci să urmăm viaţa şi sfinţenia sfinţilor. Să imităm după putere râvna sfinţilor, evlavia, smerenia, credinţa şi bucuria lor în Hristos. Casele noastre şi inimile noastre să fie ca nişte biserici şi altare vii, în care se odihneşte pacea şi harul Duhului Sfânt.

Iubiţi mânăstirile, ascultaţi de preoţii şi de duhovnicii bătrâni; faceţi casele voastre locaşuri de rugăciune, copiilor daţi-le educaţie religioasă. Duceţi-i la biserică, faceţi pelerinaje pe la sfintele mânăstiri, cinstiţi pe sfinţi, închinaţi-vă pe la sfintele moaşte şi aveţi nădejde în bunătatea lui Dumnezeu. El ne-a creat pentru rai, nu pentru iad. Numai să păzim poruncile Lui. Iată, Sfântul Daniil Sihastrul se roagă pentru noi. Moaştele lui se află la Mânăstirea Voroneţ, iar el a fost canonizat de Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române la 20 iunie, 1992.

Fie ca, prin rugăciunile lui, să dobândim toţi mântuire, iertare şi viaţă veşnică în Iisus Hristos, Mântuitorul lumii. Amin.

PREDICĂ
LA
CUVIOSUL NICODIM CEL SFINŢIT DE LA TISMANA
(26 decembrie)

Întru tine, părinte, cu osârdie s-a mântuit cel după chip, că luând crucea ai urmat lui Hristos şi lucrând ai învăţat să nu se uite la trup căci este trecător, ci să poarte grijă de suflet, de lucrul cel nemuritor. Pentru aceasta şi cu îngerii împreună se bucură, Preacuvioase Părinte Nicodime, duhul tău
(Troparul sfântului).

Iubiţi credincioşi,

Astăzi este a doua zi de Crăciun. Naşterea Domnului veseleşte toată lumea creştină, căci astăzi „Fiul lui Dumnezeu, Fiul Omului se face", ca să izbăvească neamul omenesc din robia diavolului şi a păcatului. Pentru aceea se bucură toată făptura de întruparea lui Hristos; pentru aceea îngerii cântă împreună cu oamenii şi toate bisericile creştine saltă de veselie duhovnicească. Căci prin Hristos întrupat ne împăcăm din nou cu Dumnezeu, ne izbăvim de moarte, ne împărtăşim de darul Duhului Sfânt, primim prin botez harul mântuirii.

Astăzi, a doua zi după Naşterea Domnului, prăznuim soborul Maicii Domnului. Astăzi lăudăm împreună cu îngerii, nu numai pe Hristos care S-a născut pe pământ pentru noi, ci şi pe Fecioara Maria care L-a născut din Duhul Sfânt. Şi dacă se cuvine laudă unei fecioare, pentru că şi-a păzit trupul curat, apoi se cuvine

laudă cât mai multă Fecioarei Maria, care a născut pe Fiul lui Dumnezeu fără de păcat. Şi dacă se cuvine laudă unei mame care naşte un copil pe lume, oare cu cât mai presus se cuvine laudă Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, care s-a învrednicit să nască, nu om, nu înger, ci pe Iisus Hristos, Mântuitorul lumii? Deci să lăudăm împreună pe Mântuitorul şi pe Maica Domnului, rugătoarea şi mijlocitoarea noastră înaintea Preasfintei Treimi.

Iubiţi credincioşi,

Astăzi, la 26 decembrie, Biserica Ortodoxă mai cinsteşte pe Cuviosul Nicodim cel Sfinţit de la Tismana, un mare organizator al monahismului românesc în nordul Olteniei din secolul XIV. Iată, pe scurt, viaţa lui.

Sfântul Nicodim de la Tismana era de neam macedo-român. El s-a născut la Prilep, în nordul Serbiei, prin anul 1320, într-o familie aleasă de părinţi credincioşi, care erau rude cu stăpânitorii Serbiei. După ce a învăţat carte în patria sa, a intrat de tânăr în cinul călugăresc, la mânăstirea Hilandar din Sfântul Munte Athos. Acolo a deprins în puţină vreme toată nevoinţa duhovnicească, cunoştinţa Sfintei Scripturi şi meşteşugul luptei cu gândurile şi duhurile cele nevăzute. Apoi s-a ostenit câţiva ani ca sihastru într-o peşteră din apropiere, răbdând grele ispite de la diavol. Ajungând duhovnic vestit în tot muntele, a fost ales egumen al mânăstirii Hilandar, unde adună o obşte mare de călugări din toate ţările ortodoxe, căci era mare dascăl al rugăciunii şi duhovnic cu viaţă sfântă. Pentru aceasta îl căutau mulţi călugări şi credincioşi ca să capete binecuvântare, sănătate şi cuvânt de folos.

Dornic de mai multă linişte şi înstrăinare, Cuviosul Nicodim părăseşte Muntele Athos şi se retrage la sud de Dunăre, unde întemeiază două mici sihăstrii monahale - Vratna şi Mânăstiriţa. În urma unui semn dumnezeiesc, vine în Ţara Românească cu câţiva ucenici sub domnia lui Vlaicu Vodă (1364-1377) şi întemeiază câteva mânăstiri în nord-vestul Olteniei. Prima mânăstire întemeiată de Cuviosul Nicodim a fost Vodiţa, nu departe de Turnu Severin, cu hramul Sfântul Antonie cel Mare. Apoi a înfiinţat

mânăstirile Motru şi Vişina, pe Valea Jiului. Dar, văzând că se adună mulţi ucenici în jurul lui, Cuviosul Nicodim a găsit o mică sihăstrie pe valea pârâului Tismana, pe care o măreşte şi astfel, între anii 1377-1378, întemeiază Mânăstirea Tismana cu hramul Adormirea Maicii Domnului. Timp de peste 20 de ani cât a fost stareţ aici, Sfântul Nicodim a format o obşte de zeci de călugări, dintre care unii erau duhovnici şi slujitori, alţii ascultători, iar alţii sihăstreau în pădurile neumblate din munţii Tismanei. Însuşi Cuviosul Nicodim se retrăgea, în posturi, în anumite zile, într-o peşteră mică săpată de el în stâncă deasupra mânăstirii, care se vede până astăzi.

Prin anul 1395 marele stareţ trece în Transilvania cu câţiva ucenici şi întemeiază Mânăstirea Prislop, apoi se reîntoarce la Tismana. Astfel vestea faptelor şi a vieţii sale plină de sfinţenie a ajuns în toate ţările din împrejurimi şi mulţi veneau la Mânăstirea Tismana să-l vadă, să primească sănătate, căci avea darul vindecării de boli şi să-i ceară cuvânt de folos sufletesc.

În vremea aceea Biserica Serbiei fiind în ceartă cu Patriarhia de Constantinopol, Sfântul Nicodim de la Tismana a fost rugat să mijlocească pentru împăcare. Deci, plecând Cuviosul la patriarh împreună cu ucenicii săi Isaia şi Partenie, îndată a făcut pace şi unire între cele două biserici, căci avea în inima lui darul lui Dumnezeu şi toţi se cucereau de înţelepciunea şi blândeţea cuvintelor lui.

Ajungând la adânci bătrâneţi, în anul 1406, la 26 decembrie, Cuviosul Nicodim cel Sfinţit s-a mutat cu pace la viaţa cea veşnică lăsând stareţ la Tismana pe ucenicul său, Agateon. Cinstitele lui moaşte au fost aşezate în biserică, în mormântul dinainte pregătit de el. Mai târziu moaştele Cuviosului Nicodim au fost scoase din mormânt şi aşezate într-un sicriu, în naosul bisericii, spre închinarea credincioşilor. Dar, dorind unii să-i ia moaştele de la Tismana, Cuviosul Nicodim s-a arătat noaptea în vis egumenului şi i-a poruncit să-i aşeze moaştele într-un loc tăinuit, în munte, şi numai un deget de la mâna dreaptă să-i lase în biserică, spre mângâierea fraţilor. Cu timpul s-a pierdut taina aceasta şi nimeni nu mai ştie unde anume se află moaştele Cuviosului Nicodim.

Iubiţi credincioşi,

V-am istorisit pe scurt viaţa Sfântului Nicodim de la Tismana. Despre el atât să ştiţi, că a fost un călugăr cu viaţă sfântă şi că a organizat mai multe mânăstiri din Oltenia, întemeind în unele viaţă de obşte cu rânduială ca la Sfântul Munte Athos. Apoi să nu uitaţi că Mânăstirea Tismana este şi astăzi tot aşa de renumită şi frumoasă ca în trecut, în care se laudă neîncetat Dumnezeu, Maica Domnului şi Cuviosul Nicodim. Aici se nevoiesc călugăriţe iubitoare de Hristos şi multe suflete se liniştesc şi se întăresc în credinţă în această mânăstire. Căci mânăstirile sunt oaze duhovniceşti şi şcoli de evlavie ortodoxă pentru toţi fiii neamului nostru românesc.

Noi nu putem trăi fără Hristos, fără Biserică, fără sfinţi şi fără mânăstiri. De aceea nu este ţară creştină cu mai multe aşezări monahale ca România. Nu sunt munţi, dealuri şi văi împodobite cu mânăstiri şi schituri mai frumoase ca la noi. Nu ştim creştini mai evlavioşi, mai blânzi şi mai iubitori de Hristos ca în ţara noastră pe care ne-a dat-o Dumnezeu din moşi-strămoşi.

De aceea ne sunt atât de dragi şi frumoase sfintele noastre mânăstiri. De aceea le vizităm, ne închinăm şi poposim câte o zi sau o noapte în liniştea lor duhovnicească. De la Tismana până la Putna, de la Mânăstirea Bodrog-Arad până la marea lavră de la Neamţ, de la basilicile vechi din Dobrogea, până în nordul Maramureşului, întâlnim numeroase mânăstiri şi schituri. Acestea sunt perle ale neamului în care se slăveşte Dumnezeu şi se cinstesc sfinţii lui, şi unde se roagă cuvioşii călugări şi se mângâie atâţia credincioşi din satele şi oraşele noastre. Păstraţi această legătură sacră dintre sate şi mânăstiri, dintre credincioşi şi monahi, dintre tradiţia ortodoxă străbună şi prezent. Dumnezeu ieri şi astăzi este acelaşi în veci, spune Sfântul Apostol Pavel.

Cinstiţi comorile neamului şi locaşurile lui Dumnezeu în care sfintele rugăciuni se săvârşesc neîncetat şi în care se păstrează moaştele multor cuvioşi. Amintiţi-vă de Sfinţii noştri Părinţi care s-au nevoit în ele. Amintiţi-vă de smeriţii noştri rugători care, lăsând toate, şi-au luat crucea şi au urmat lui Hristos. Ei n-au adus

Domnului aur, smirnă şi tămâie, ca magii de la Betleem, ci s-au dăruit ei înşişi cu totul lui Hristos, închinându-I inimile, sufletele, dragostea şi credinţa lor.

Dar nici credincioşii noştri de la sate şi oraşe nu sunt mai puţini vrednici de cinstire. Dumneavoastră purtaţi greul şi zăduful vieţii în lume. Dumneavoastră aduceţi lui Hristos, care S-a făcut prunc pentru noi, copii frumoşi şi împreună cu ei dragostea, blândeţea şi dreapta credinţă pe care o păstraţi cu atâta jertfă de două mii de ani. Dumneavoastră vă osteniţi pentru familie, pentru Biserică şi pentru ţară. Dumneavoastră sunteţi oile cele de preţ ale turmei lui Hristos. Deci, bucuraţi-vă, că Dumnezeu ne iubeşte! Bucuraţi-vă, că Fiul lui Dumnezeu S-a făcut prunc pentru noi!

Iată, astăzi împreună ne-am închinat la peştera din Betleem. Împreună am adus daruri, adică rugăciuni, cântări şi colinde pruncului Iisus care stă culcat în iesle. Împreună am lăudat azi pe Maica Domnului şi pe Sfântul Nicodim de la Tismana.

Fie ca smeritele noastre daruri de astăzi să ni le primească Fiul lui Dumnezeu, Care S-a născut din Fecioara Maria, pentru mântuirea noastră şi a toată lumea. Amin.

PREDICĂ
LA
SFÂNTUL APOSTOL ŞI ARHIDIACON ŞTEFAN
(27 decembrie)

Iar Ştefan, fiind plin de har şi de putere, făcea minuni şi semne mari întru popor
(Fapte 6, 8).

Iubiţi credincioşi,

Astăzi, Biserica lui Hristos cea dreptmăritoare sărbătoreşte pe Sfântul, Slăvitul Apostol, Întâiul Mucenic şi Arhidiacon Ştefan. Astăzi, a treia zi după Naşterea Domnului, prăznuim pe Apostolul Ştefan, uşa mucenicilor, sluga cea dreaptă, preaînţeleaptă şi plină de dragoste şi de credinţă; pe următorul cel adevărat al Mântuitorului nostru Iisus Hristos, care mai înainte de alţii şi-a pus sufletul său pentru dragostea lui Hristos şi L-a mărturisit cu mare şi înflăcărată credinţă în faţa iudeilor şi mai-marilor lor. Sfântul Arhidiacon Ştefan este cel dintâi care a văzut *cerurile deschise şi pe Fiul Omului stând de-a dreapta lui Dumnezeu* (Fapte 7, 56).

De aceea fericitul Augustin a zis că „el este mai întâi între diaconi, după cum Petru între Apostoli"; iar Lucian îl numeşte pe el arhidiacon.

Sfântul Apostol Ştefan era iudeu de neam din seminţia lui Avraam, precum singur spune în cuvântul său de apărare în faţa sinedriului (Fapte 7, 2). Numele său de Ştefan este de origine greacă şi înseamnă „coroană". Când i s-au descoperit moaştele scria pe mormântul său „chiliel", care în limba ebraică înseamnă

„cunună", pentru că într-adevăr el a luat cel dintâi dintre creştini cununa muceniciei. Sfântul Ştefan era unul din cei 70 de ucenici; feciorelnic ca şi Sfântul Apostol Ioan, foarte râvnitor pentru Evanghelia lui Hristos, cunoştea bine Vechiul şi Noul Testament şi, fiind plin de Duhul Sfânt, mărturisea pe Hristos cu multă putere în faptă şi în cuvânt.

Mulţimea credincioşilor sporea din zi în zi, fiind adeverită prin practicarea tuturor faptelor bune. Toţi se socoteau fraţi şi aveau împreună o inimă şi un suflet. Cei bogaţi îşi vindeau averile, iar preţul îl puneau la mijloc spre folosul de obşte. Din aceste fonduri, o parte se cheltuia cu mesele-agape sau „mesele dragostei", altă parte se folosea pentru ajutorarea săracilor, a orfanilor şi văduvelor.

Se ridicaseră însă câteva plângeri în privinţa aceasta, dar îndată s-au liniştit, cunoscându-li-se cauzele. Grecii murmurau împotriva evreilor, pe motiv că văduvele lor nu erau băgate în seamă când se împărţea milostenia. Sfinţii Apostoli, ca să curme acest rău şi această neînţelegere, adunară pe credincioşi şi le făcură cunoscut că ei nu pot să părăsească slujba cuvântului şi să slujească la mese (Fapte 6, 2).

Deci, le-au zis: *Fraţilor, căutaţi şapte bărbaţi dintre voi cu nume bun, plini de Duh Sfânt şi de înţelepciune, pe care să-i rânduim la această slujbă, iar noi vom stărui în rugăciune şi în slujirea cuvântului. Şi a plăcut cuvântul acesta înaintea întregii mulţimi şi au ales pe Ştefan, plin de credinţă şi de Duh Sfânt, şi pe Filip, pe Prohor şi pe Nicanor, pe Timon şi pe Parmena şi pe Nicolae, prozelit din Antiohia, pe care i-au pus înaintea Apostolilor şi, rugându-se, au pus mâinile peste dânşii* (Fapte 6, 3-6). Cuvântul „diacon" în limba greacă înseamnă „slujitor", pentru că ajutau pe episcopi şi preoţi la săvârşirea celor sfinte şi serveau la mesele-agape de obşte. Unii cred că diaconii aceştia s-ar fi ales dintre greci, ca să potolească mai bine nemulţumirile lor. Dar după nume nu putem considera că ei ar fi fost elini, pentru că şi evreii pe acea vreme îşi puneau nume greceşti, care aveau aceeaşi însemnătate şi care erau mai uşor de rostit.

Din timpurile cele mai vechi ale Bisericii diaconii ajutau pe preoţi şi episcopi la serviciul divin, predicau Evanghelia, împărţeau pâinea binecuvântată de episcopi sau preoţi şi împărţeau Sfânta

Împărtăşanie poporului; aceasta o dovedeşte şi Sfântul Ioan Gură de Aur care zice: „Dar şi către voi, diaconilor, care slujiţi, de nevoie este şi către voi a vorbi, ca, cu multă osârdie, să împărţiţi darurile acestea, că nu mică muncă apasă asupra voastră, dacă, ştiind pe cineva nevrednic, îl veţi îngădui să se împărtăşească de masa aceasta; Sângele Lui din mâinile voastre se va cere. Măcar voievod de ar fi, măcar eparh, măcar cel încununat cu coroană, dacă se apropie cu nevrednicie, opreşte-l că mai mare stăpânire ai decât acela".[1)]

Hirotonia celor şapte diaconi s-a făcut deci prin alegerea lor de către toţi şi apoi prin punerea mâinilor Apostolilor pe capetele lor, prin care se coboară Duhul Sfânt peste cei hirotoniţi, în urma unei hotărâri a adunării tuturor Apostolilor. Această adunare, în limba greacă, se numeşte „Sinod". Tradiţia diaconilor în Biserică este din Legea Veche. Ei se numeau leviţi şi ajutau la slujbele ce se făceau în templu. Sfântul Apostol Pavel vorbeşte ce misiune au diaconii în Biserica lui Hristos şi le cere o viaţă morală exemplară, asemenea preoţilor: *Diaconii,* zice el, *să fie de asemenea, cucernici, nu vorbind în două feluri sau daţi la vin mult, neagonisitori de câştig urât, păstrând taina credinţei în cuget curat. Dar şi aceştia să fie puşi mai întâi la încercare şi apoi, dacă se dovedesc fără prihană, să se diaconească. Femeile lor, de asemenea, să fie cuviincioase, neclevetitoare, cumpătate, credincioase întru toate. Diaconul să fie bărbat al unei femei, să-şi chiverniséască bine casa sa şi pe copiii săi* (I Timotei 3, 8-12).

Deşi titlul „diaconos" este dat oricărei forme de slujire, „diaconia" în Biserică arată o funcţie specifică, adică cea mai de jos treaptă a ierarhiei, cum spune la Filipeni (1, 1), unde se vorbeşte în mod clar de diacon şi episcop. Sfântul Ignatie, ucenic al Apostolilor, porunceşte credincioşilor să respecte diaconia, întrucât diaconii sunt slujitori ai lui Dumnezeu şi servitori ai tainelor lui Iisus Hristos.

Acelaşi sfânt zice: „Se cuvine ca toţi să se poarte cuviincios, chiar şi faţă de diaconi, ca slujitori ai tainelor lui Iisus Hristos, căci serviciul lor nu stă numai în a împărţi mâncarea şi băutura, ci a

1) Sf. Ioan Gură de Aur, Împărţire de grâu, Cuvântul 55, Pentru Sfintele şi Preacuratele Taine, Buzău, p. 458-459.

împlini şi serviciile sfinte în Biserica lui Dumnezeu. De aceea şi diaconii trebuie a se feri ca de foc de tot felul de sminteli. Fiecare credincios în parte să respecte pe diaconi, ca o poruncă a lui Iisus Hristos; pe episcop ca pe înfăţişătorul Tatălui şi pe preoţi ca pe sfatul lui Dumnezeu şi ca pe nişte colegi ai Apostolilor".

Sfântul Ioan Gură de Aur zice că marele Arhidiacon Ştefan a fost ales cel dintâi dintre diaconi. Fiind plin de Duh Sfânt, el predica Sfânta Evanghelie cu mare zel şi cu mare înflăcărare şi făcea mari minuni în popor, căruia nu-i putea sta împotrivă vrăjmaşii Crucii lui Hristos. De aceea *cuvântul Domnului se răspândea din ce în ce mai mult şi numărul ucenicilor creştini se adăuga mereu în Ierusalim. Ba erau şi mulţi din preoţi care se supuneau credinţei* (Fapte 6, 7).

Dar să auzim şi alte laude mari şi adevărate despre Arhidiaconul Ştefan. Iată ce vorbeşte despre viaţa lui Sfântul Asterie al Amasiei: „Ştefan este cel care ne-a chemat astăzi la această prăznuire... Nimenea înainte de Ştefan nu şi-a vărsat sângele pentru Evanghelie... după cum Cain, ucigaşul de frate, a fost primul care a făcut începutul uciderii pe pământ, Ştefan cel prea fericit a fost primul care a sfinţit prin patimile sale evlavioase pământul, cu propriul său sânge; bărbat posterior timpurilor apostolice, dar cel dintâi prin faptele sale cele de bărbăţie". Apoi, făcând aluzie la sfinţii şi marii Apostoli, zice: „Să nu te întristezi, Petre! Nu te tulbura, Iacove! Nu fii supărat, Ioane, numai dacă compar pe bărbat cu înţelepciunea voastră, că dacă aş voi să-i atribui lui Ştefan ceva mai mult, mai mult bucuraţi-vă şi fiţi veseli, că voi sunteţi părinţi neinvidioşi şi vă bucuraţi de vitejia fiilor voştri şi simţiţi plăcere când sunteţi biruiţi de copiii voştri. Dacă este ceva mare şi frumos în Ştefan, apoi aceasta se datoreşte vouă, dascălii şi iniţiatorii lui".

Victoria atleţilor este cinste pentru cei ce i-au învăţat pe ei. Pentru aceasta, îngăduiţi-mi să vă las puţin la o parte, şi voi vorbi cu încredere ceea ce îmi oferă subiectul de azi, pentru apărarea celui mai brav luptător al lui Hristos.

„Eşti mai în vârstă decât ceilalţi ucenici, Sfinte Petre, şi ai vestit înainte de toţi pe Hristos. Pe când tu, însă, propovăduiai cuvântul Evangheliei, pe când mergeai din cetate în cetate şi schimbai ţară după ţară, propovăduind, Ştefan abia intra în stadiu,

şi, totuşi, a răpit cununa luptelor şi, mutându-se la cer, a fost slăvit. Pe când tu încă erai pe pământ, pe Ştefan - şi acesta este lucrul mare - l-a strigat însuşi Tatăl şi Fiul printr-o vedenie minunată" (Fapte 7, 53-56).

Apoi zice: „Cunoaştem faptele tale, Iacove; frate al lui Ioan (Matei 4, 21). Eşti evanghelist al lui Hristos, al doilea vânat după Petru. Cine oare n-ar admira credinţa ta? Abia ai fost chemat şi ai ascultat fără să-ţi mai pese de ceva. Ai părăsit odată cu corabia şi pe Zevedeu tatăl tău şi ai urmat pe Hristos, ca un adevărat ucenic. Mărturisesc că ai suferit cu dragă inimă pentru credinţă. Irod tiranul te-a omorât cu sabia (Fapte 7, 1-2), dar după Ştefan, mulţi ani mai târziu. Şi pentru ca să nu mai vorbesc de fiecare în parte, Ştefan a luat cununa muceniciei înaintea tuturor sfinţilor, primul care s-a luptat cu diavolul, primul care l-a învins, imitând pe David, chiar dacă l-a imitat în sens invers. David a biruit pe Goliat cu pietre (I Regi 17, 32-52); tot cu pietre şi Ştefan l-a biruit pe diavolul; cel dintâi prin pietrele ce le-a aruncat, celălat prin pietrele cu care era lovit".

Iubiţi credincioşi,

Să ne întoarcem la viaţa Sfântului Ştefan şi la cuvântul nostru de la început: Pe când marele Ştefan propovăduia cuvântul Domnului cu mare îndrăzneală *şi era plin de har şi de putere şi făcea minuni mari în popor, s-au ridicat asupra lui unii iudei din sinagoga ce se chema a libertinilor şi a cirenenilor şi a alexandrinilor şi a celor din Cilicia şi din Asia, certându-se cu Ştefan şi nu puteau să stea împotriva înţelepciunii şi a duhului cu care el vorbea* (Fapte 6, 8-10).

Atunci au pus martori mincinoşi ca să spună că l-au auzit hulind împotriva lui Moise, a lui Dumnezeu şi a Legii, zicând că Iisus Nazarineanul va strica locul acesta şi va schimba datinile pe care ni le-au lăsat nouă Moise. Şi uitându-se la dânsul toţi cei ce şedeau în sinedriu au văzut faţa lui ca o faţă de înger (Fapte 6, 13-15). Atunci arhiereul a zis: *Adevărate sunt acestea?* Iar Sfântul Ştefan s-a sculat în picioare şi a ţinut un puternic cuvânt de apărare în faţa tuturor, zicând: *Bărbaţi, fraţi şi părinţi, ascultaţi! Dumnezeul slavei s-a arătat părintelui nostru Avraam când era în Mesopotamia, mai înainte de a locui el în Haran. Şi a zis către el: Ieşi din pământul tău şi din rudenia ta şi vino în pământul pe care ţi-l voi arăta. Atunci ieşind din pământul haldeilor, a locuit în Haran, iar de acolo, după moartea tatălui său, l-a strămutat în această ţară în care voi acum locuiţi şi nu i-a dat moştenire în ea nici un pas de pământ, ci i-a făgăduit că i-o va da lui spre stăpânire şi urmaşilor lui după el, neavând el copii* (Fapte 7, 1-5).

Şi arătând despre legământul dintre Dumnezeu şi Avraam, despre cei 12 patriarhi, robia Egiptului, despre scoaterea lui din robie prin profetul Moise, rătăcirea evreilor în pustiul Sinai, Tablele Legii, închinarea la idoli, intrarea în pământul făgăduinţei, a vorbit apoi despre Isus Navi, David şi Solomon care a zidit templul din Ierusalim, la urmă a zis cu glas ca de înger: *Voi cei tari în cerbice şi netăiaţi împrejur la inimă şi la urechi, voi pururea staţi împotriva Duhului Sfânt; precum părinţii voştri, aşa şi voi! Pe care dintre prooroci nu i-au prigonit părinţii voştri şi au ucis pe cei ce au vestit mai înainte sosirea Celui Drept, ai Cărui vânzători şi ucigaşi, v-aţi făcut voi acum? Voi, care aţi primit Legea întru rânduieli de la îngeri şi n-aţi păzit-o!*

Iar ei, auzind acestea, se frământau de mânie şi scrâşneau din dinţi împotriva lui. Iar Ştefan, fiind plin de Duh Sfânt şi privind la cer, a văzut slava lui Dumnezeu şi pe Iisus Hristos stând de-a dreapta lui Dumnezeu şi a zis: *Iată, văd cerurile deschise şi pe Fiul Omului stând de-a dreapta lui Dumnezeu! Iar ei, strigând cu glas mare, şi-au astupat urechile şi au năvălit asupra lui. Şi scoţându-l afară din cetate îl băteau cu pietre. Iar martorii şi-au pus hainele la picioarele unui tânăr, numit Saul. Şi-l băteau cu pietre pe Ştefan care se ruga şi zicea: Doamne Iisuse Hristoase, primeşte duhul meu! Şi îngenunchind a strigat cu glas mare: Doamne, nu le socoti lor păcatul acesta! Şi zicând aceasta a adormit* (Fapte 7, 51-60).

Aşa s-a săvârşit cel dintâi martir al Bisericii lui Hristos mărturisind pe Dumnezeu şi rugându-se pentru iertarea ucigaşilor săi! Fericitul Augustin şi unii dintre Sfinţii Părinţi atribuie convertirea Sfântului Apostol Pavel rugăciunilor Sfântului Apostol şi Arhidiacon Ştefan, considerând aceasta ca o dovadă a marii îndrăzneli dinaintea lui Dumnezeu.

După moartea lui, câţiva credincioşi i-au ridicat trupul şi l-au înmormântat cu mare evlavie la un loc tăinuit plângând mult după

el, cu toate că martorii lui îl priveau ca o biruinţă a vieţii asupra morţii, ca un triumf al creştinismului asupra necredincioşilor. Sfintele lui moaşte s-au descoperit în chip minunat în secolul al V-lea de preotul Lucian, care a scris despre aceste mari descoperiri. El afirmă că Sfântul Ştefan a fost îngropat la două mile de Ierusalim, prin îngrijirea şi cheltuiala lui Gamaliel.

În ţara noastră Sfântul Apostol şi Arhidiacon Ştefan se bucură de o mare cinstire. În numele lui s-au ridicat mai multe biserici, iar în rândul credincioşilor sunt numeroşi cei care îi poartă numele.

Iubiţi credincioşi,

Astăzi, când S-a născut Hristos în peşteră, Ştefan Apostolul se duce la cer. Mântuitorul vine la oameni să-i răscumpere din robia păcatului şi sluga Lui se înalţă cu sufletul la cer pentru a lua cununa biruinţei. Mântuitorul se face om pentru noi, iar Ştefan îndumnezeit, fiind plin de Duh şi de putere, merge să stea înaintea Preasfintei Treimi. Hristos se smereşte în pântecele şi în braţele Fecioarei Maria, iar Ştefan se smereşte sub loviturile de moarte ale iudeilor necredincioşi. Hristos se întrupează din dragoste pentru noi oamenii, iar Sfântul Apostol Ştefan iese din trup cu moarte de martir, din dragoste pentru Hristos.

Să învăţăm de aici că fără iubire creştină, fără smerenie adâncă şi fără jertfă martirică nu ne putem mântui. Întâi Dumnezeu ne-a iubit pe noi păcătoşii, ca apoi să-L iubim şi noi pe El. Întâi El a venit la noi, ca apoi să ne urce pe noi la El, în cer. El a răbdat întâi moarte de cruce, ca apoi şi noi să îndrăznim a-L mărturisi şi a răbda toate pentru Dumnezeu, pentru dobândirea vieţii veşnice. De la naştere până la cruce viaţa lui Hristos pe pământ este singurul şi adevăratul model de trăire duhovnicească şi de jertfă divină pentru mântuirea lumii. Deci, dacă El ne-a iubit întâi, datori suntem şi noi să-L iubim din inimă pe pământ. Dacă El S-a smerit pentru noi şi a răbdat moarte de ocară pentru iertarea şi răscumpărarea noastră, cum am putea noi fugi de necazuri, de ispite, de suferinţă şi de rele pătimiri pentru Hristos? Cine se poate mântui fără necazuri şi jertfă? Căci una este calea

mântuirii. Aceasta pe care ne-a arătat-o Hristos şi pe care au mers sfinţii Lui. Adică dragostea desăvârşită, iertarea, smerenia, răbdarea, rugăciunea, milostenia şi apoi jertfa cea mai de pe urmă, când plecăm la Domnul să luăm plata ostenelilor după faptele noastre.

Sfântul Apostol Ştefan, cel dintâi martir al Bisericii lui Hristos, este primul model de jertfă creştină pentru toţi. Să trăieşti pe pământ creştineşte, să mărturiseşti cu viaţa şi cuvintele tale pe Hristos, să rabzi greutăţile şi ispitele pământeşti cu tărie şi nădejde, să te rogi neîncetat şi să fii lovit de moarte de către fraţii tăi, iar tu să-ţi dai duhul zicând: *Iartă-le lor, Doamne, păcatul acesta, că nu ştiu ce fac!* Cine dintre noi poate face ceea ce a făcut Sfântul Arhidiacon Ştefan? Cine mai iartă astăzi pe fratele său, care nu numai că-i răpeşte averea şi cinstea, dar vrea să-l şi ucidă? Că dacă noi ne certăm şi ne urâm de moarte, numai pentru un cuvânt, pentru o mică jignire sau un lucru pământesc, care moare odată cu noi, apoi cum vom putea ierta pe cel care vrea să ne ia şi viaţa?

Într-adevăr, a slăbit dragostea aceea sfântă, curată, deplină şi dezinteresată dintre noi oamenii. Ne-am dezvăţat de a ierta pe aproapele, de a-l iubi şi de a-i cere iertare noi mai întâi, ca apoi să ne ierte şi el. Căci, când iertăm din inimă şi ne smerim noi mai întâi în faţa lui, atunci Duhul Sfânt îi înmoaie inima ca să se smerească şi el şi să ne ierte. Deci să păşim întâi noi spre fratele nostru, să facem noi primul pas de iertare şi îndată se va smeri şi el şi ne va ierta.

După Mântuitorul, Sfântul Apostol Ştefan ne este cel mai bun exemplu. Nu avea mai mult de 30 de ani, dar inima lui era plină de credinţă şi ardea pentru dragostea lui Hristos. Pe această credinţă curată în Hristos s-o păstrăm şi noi, chiar cu preţul vieţii. Pe această dragoste sfântă şi desăvârşită s-o cerem de la Dumnezeu pentru noi şi pentru urmaşii noştri.

Odată cu cinstirea Sfântului Apostol Ştefan, cinstim astăzi şi pe Ştefan cel Mare şi Sfânt[1)], domnul Moldovei, care odihneşte la Mânăstirea Putna. El a fost cel mai mare domn şi apărător al Creştinătăţii pe pământul ţării noastre. El şi-a iubit ţara lui, Mol-

1) Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a rânduit prăznuirea binecredinciosului voievod Ştefan cel Mare şi Sfânt la data de 2 iulie.

dova, poate ca nimeni altul. Aceasta o dovedesc cele aproape cincizeci de războaie de apărare pe care le-a purtat împotriva păgânilor şi a celor ce voiau să ocupe Moldova. Dar Ştefan cel Mare a iubit în acelaşi timp pe Dumnezeu ca puţini alţii. Credinţa lui tare şi iubirea de Dumnezeu sunt neîntrecute de alţi domni pământeni. Aceasta o dovedesc cele aproape cincizeci de mânăstiri şi biserici zidite de el, care împodobesc Moldova noastră.

Să ne aducem aminte astăzi şi de jertfa marelui domn Ştefan Vodă al Moldovei. Să-i aprindem câte o lumânare în semn de recunoştinţă şi să facem o rugăciune pentru odihna sufletului său.

Fie ca jertfa şi rugăciunile Sfântului Apostol şi Arhidiacon Ştefan şi jertfa lui Ştefan cel Mare să ne întărească dragostea de Hristos şi dreapta credinţă şi să ne ajute pe calea mântuirii. Amin.

PREDICĂ
LA
SFÂNTUL IERARH VASILE CEL MARE
(1 ianuarie)

Frica de Dumnezeu este începutul înţelepciunii; cei fără minte dispreţuiesc înţelepciunea şi stăpânirea de sine (Pilde 1, 7).

Iubiţi credincioşi,

Astăzi, la începutul Anului Nou, prăznuim pe Sfântul Ierarh Vasile cel Mare, arhiepiscopul Cezareei Capadociei, unul dintre cei mai vestiţi păstori ai Bisericii şi propovăduitori ai Evangheliei lui Hristos.

Acest mare ierarh este un adevărat stâlp al dreptei credinţe, numit de Sfântul Grigorie Teologul „împăratul cuvintelor duhovniceşti", „Ochiul Bisericii" şi „Gura de foc a Duhului Sfânt". O adevărată icoană a păstorilor de suflete care a strălucit în lume, atât prin înţelepciunea cuvintelor, cât mai ales prin puterea faptelor, prin numărul minunilor sale şi prin tăria Duhului Sfânt, care ardea în inima lui. Apoi cu trăirea sa cea mai presus de om, s-a făcut ca un fulger al luminii. Toate sinoadele Sfinţilor Părinţi, atât ecumenice cât şi locale, ce s-au ţinut în diferite vremuri, au ţinut cont de autoritatea canoanelor sale. Toţi Sfinţii Părinţi l-au cinstit şi toţi binecredincioşii creştini de pretutindenea sărbătoresc cu mare evlavie până în ziua de azi numele lui. El a fost şi este ochiul şi dreptarul duhovnicesc al Bisericii lui Hristos şi pildă vrednică de urmat pentru toţi ierarhii ei.

Sfântul Ierarh Vasile s-a născut în Cezareea Capadociei din Asia Mică. Părinţii lui se numeau Vasile şi Emilia şi au avut zece copii, dintre care cinci au devenit sfinţi împreună cu părinţii lor şi cu bunica lor Macrina. Prietenul său iubit, Sfântul Grigorie Teologul, zice că familia lor a fost binecuvântată de Dumnezeu cu marele Vasile, cu toate că şi ceilalţi fraţi ai lui nu au rămas cu mult mai prejos decât el. Toţi cei patru fraţi şi cinci fete din familia lor duceau viaţă în sfinţenie, evlavie, în dumnezeiască iubire, în rugăciune, milostenie şi bună aşezare a sufletului. Familia Sfântului Vasile a fost o familie de sfinţi. Când s-a născut pe lume, era atât de mic şi de slab, încât era gata să moară. Dar mama sa, Emilia, o femeie bună şi tare în credinţă, s-a aruncat cu faţa la pământ înaintea icoanei Mântuitorului şi a zis: „Doamne, dăruieşte-mi copilul acesta şi ţi-L voi da Ţie, spre slujbă", şi îndată copilul a început a se face sănătos şi a creşte în frică de Dumnezeu.

Fraţii Sfântului Vasile au fost: Sfântul Grigorie, episcop de Nyssa, cel mai mare dintre ei; după el a urmat Sfântul Vasile, apoi Sfântul Navgratie, mare pustnic şi făcător de minuni în pustia Sinaiului şi apoi Sfântul Petru, episcopul Sevastiei. Deci, trei ierarhi sfinţi şi un pustnic.

Dintre fete, Sfânta Macrina, cea vrednică de laudă, a fost mai mare cu vârsta decât toţi. Ea a ajutat pe mama lor Emilia la creşterea tuturor copiilor, învăţându-i pe toţi dreapta credinţă în Iisus Hristos, din pruncie. Apoi, intrând în nevoinţa monahală, a fost stareţă la o mânăstire de călugăriţe din Pont, unde s-a săvârşit. Celelalte patru surori ale ei s-au căsătorit, au avut copii şi au dus viaţă cu totul creştinească şi sfântă.

Primul dascăl care a contribuit la formarea duhovnicească a Sfântului Vasile a fost mai întâi fericita sa mamă Emilia. Apoi au fost sora şi bunica lui, care se numeau amândouă Macrina. Iar în cunoaşterea Sfintei Scripturi cel dintâi povăţuitor i-a fost tatăl său Vasile, care era un dascăl creştin renumit în Pont.

La vârsta cuvenită feciorul Vasile a fost dat să înveţe carte la Cezareea Capadociei, un oraş de cultură vestit din centrul Asiei Mici. De aici a fost dus la studii mai înalte la Constantinopol, capitala Imperiului Romano-Bizantin, unde a deprins retorica şi filosofia greacă, după obiceiul de atunci. Apoi a fost dus la Atena, capitala înţelepciunii greceşti, pentru a studia filosofia antică. Aici

se întâlneşte cu iubitul său prieten şi compatriot, Sfântul Grigorie Teologul, prietenie care a durat toată viaţa. Amândoi învăţau, se rugau şi mergeau împreună încât se poate spune că aveau o minte şi un suflet înaintea lui Dumnezeu şi a oamenilor. Ei cunoşteau numai două drumuri în Atena: unul care ducea la şcoală şi altul la biserică. Aici au învăţat mai mulţi ani, având un dascăl vestit, anume Eubul, pe care Sfântul Vasile l-a convertit la credinţa în Hristos. Odată l-a întrebat dascălul său Eubul pe Sfântul Vasile: „Care este adâncul filosofiei?" Iar el i-a răspuns: „Adâncul filosofiei este cugetarea neîncetată la moarte!" Acest răspuns i-a uimit pe toţi, aflând că cea mai înaltă înţelepciune sau filosofie este să ne aducem aminte întotdeauna de ceasul morţii şi al judecăţii, că aceasta ne păzeşte de păcat.

Din Atena, Sfântul Vasile s-a întors în patrie unde a înfiinţat o şcoală de retorică. În anul 357, însă, face o lungă călătorie pe la toate mânăstirile din Egipt, Palestina şi Sinai, se închină la Mormântul Domnului şi primeşte botezul în râul Iordan, după obiceiul primelor secole. De la Sfintele Locuri, Sfântul Vasile se întoarce din nou în Cezareea Capadociei şi este hirotonit preot de arhiepiscopul Ermoghen. Apoi, murind bătrânul păstor, a venit altul în locul lui care îl invidia pe Sfântul Vasile pentru viaţa şi înţelepciunea lui. El însă, fugind de invidie, împreună cu fericitul Grigorie Teologul, s-au retras la nevoinţă pustnicească în părţile Pontului.

Aici au întemeiat o vestită mânăstire, au adunat în jurul lor sute de monahi şi au dus o fericită viaţă duhovnicească în desăvârşită dragoste, bucurie şi linişte. În această mânăstire a comentat Sfântul Vasile cărţile Sfintei Scripturi şi a scris vestita sa carte numită „Hexaimeron", precum şi „Rânduielile vieţii monahale". Nu departe a întemeiat şi o mânăstire de călugăriţe, unde era egumenă Sfânta Macrina, sora sa. Prin aceasta Sfântul Vasile a dat o nouă regulă de viaţă monahală, în care se pune accentul mai ales pe viaţă de obşte desăvârşită, pe rugăciune, pe cugetare la cele duhovniceşti şi pe trăire în deplină dragoste şi lepădare de sine.

După câţiva ani de nevoinţă, cei doi sfinţi şi fraţi în Hristos au fost chemaţi de Duhul Sfânt să apere dreapta credinţă în lume că se înmulţiseră eresurile în Biserică şi mulţi fiind amăgiţi părăseau credinţa ortodoxă şi se făceau arieni. Apoi, nu se putea

să stea lumina sub obroc. Nu se cuvenea ca asemenea mari luminători să stea la liniște în pustie, iar lumea să fie trasă la rătăcire și pierzare. Deci Sfântul Grigorie s-a dus în Nazianz să ajute pe tatăl său, care era episcop, în apărarea dreptei credințe, iar Sfântul Vasile a venit la Cezareea și amândoi combăteau învățăturile ereticilor și întăreau credința ortodoxă în Biserică. Murind episcopul Evsevie, pe scaunul arhiepiscopiei din Cezareea a fost ales Sfântul Vasile cel Mare, lauda Bisericii lui Hristos.

Iubiți credincioși,

Ca păstor de suflete, Sfântul Vasile îi uimea pe toți clericii și credincioșii cu viața sa îngerească. Nimeni din eparhia sa nu postea, nici se ruga mai mult ca Sfântul Vasile. Nimeni nu era mai milostiv și mai iscusit în cunoașterea Sfintelor Scripturi ca el. Pentru nevoința sa atât de înaltă Sfântul Vasile s-a învrednicit de la Dumnezeu de multă înțelepciune duhovnicească, de darul frumoasei vorbiri și de darul facerii de minuni, vindecând mulți bolnavi și izgonind duhurile cele rele din oameni cu rugăciunea sa. El este considerat de Sfinții Părinți ca cel mai mare exorcist din Biserica Ortodoxă, adică izgonitor de duhuri rele din oameni. Tot el a compus acele rugăciuni de alungare a diavolilor, cunoscute sub numele de „exorcisme" sau „Molitfele mari ale Sfântului Vasile".

Cele mai mari fapte de iubire și milostenie creștină pe care le-a făcut Sfântul Vasile cel Mare, în Cezareea, au fost azilele de bătrâni, orfelinatele de copii, de săraci și, mai ales, spitalele pentru bolnavi de tot felul, numite după numele său „Vasiliade". Un cartier întreg al orașului Cezareea era destinat pentru această mare operă creștină filantropică de ajutorare a celor lipsiți și tratare gratuită a celor bolnavi, cu cheltuiala episcopiei care purta grijă de toate.

Pentru îngrijirea bolnavilor, a bătrânilor și a orfanilor, Sfântul Vasile a adus în spitalele întemeiate de el călugări și mai ales călugărițe, care se numeau „surori de caritate". De la el a rămas până astăzi în spitalele din toată lumea tradiția „surorilor" și îngrijitoarelor de bolnavi, care până în secolul nostru erau călugărițe de mânăstire. El a întemeiat și școli pentru copii orfani, devenind prin aceasta cel mai mare fondator și ctitor de spitale întreținute de Biserică. Nimeni până la el nu mai făcuse așa ceva.

Sfântul Vasile este, de asemenea, cel dintâi și cel mai mare organizator al monahismului ortodox cu viață de obște, după Cuviosul Pahomie cel Mare din Egipt. Mânăstirile întemeiate de el în Pont, transformarea călugărilor în preoți misionari pentru credincioși, în scriitori și apărători ai Ortodoxiei, în slujitori și predicatori devotați ai Bisericii lui Hristos, fac din Sfântul Vasile cel Mare cel mai profund ctitor și înnoitor al monahismului creștin.

Ca apărător al vieții monahale în Biserică, Sfântul Vasile a făcut și a lăsat Bisericii 91 de canoane care sunt valabile și astăzi. Canoanele lui întăresc credința ortodoxă în trăirea morală după Evanghelie, în familie, în cinul călugăresc, în cler și în rândul credincioșilor. Ca nimeni altul el pedepsește cel mai greu pe cei ce se leapădă de credință și le dă Sfânta Împărtășanie, dacă se căiesc, numai înainte de moarte. La fel pedepsește greu păcatul desfrânării. Pe tineri, dacă păcătuiesc, îi oprește șapte ani de la Sfintele Taine. Pe cei căsătoriți îi oprește până la cincisprezece ani, iar pe cei care ucid și avortează cu voia lor douăzeci de ani.

Sfântul Vasile este considerat cel mai mare și mai aspru canonist al Bisericii lui Hristos. Și aceasta pentru că mai întâi era foarte aspru cu sine; mânca o dată pe zi pâine, apă și puține legume. Avea pe el numai o haină și o mantie, iar pe sub ea purta o cămașă aspră de sac. Dormea câteva ore pe un pat tare până la miezul nopții, apoi se ruga, citea Sfânta Scriptură, scria și medita la cele duhovnicești până dimineața. Rugăciunea lui cea mai iubită era cântarea psalmilor cu bucurie și liniște. Apoi era foarte sărac de cele materiale, că nu avea nimic al său decât hainele de pe el și cărțile, căutând întru toate să urmeze lui Hristos și marilor sfinți. Pentru viața sa așa de înaltă, unii dintre prietenii săi îl asemănau pe Sfântul Vasile cu Ilie cel mult postitor și cu marii cuvioși ai Egiptului, precum Antonie și Pahomie. Toate aceste osteneli le făcea ca să-și poată înfrâna trupul și mintea de la toate patimile și cugetele cele rele.

Această aspră nevoință a dus-o Sfântul Vasile atât la mânăstirea sa din Pont, unde s-a nevoit patru ani, cât și ca arhiepiscop al Cezareei. Că și aici nimeni nu postea mai mult ca el, nimeni nu priveghea în fiecare noapte și nu se ruga mai cu putere ca Marele Ierarh Vasile. Pentru toți era un model viu de bunătate, de răbdare, de smerenie, de rugăciune, de frumoasă vorbire și de

profundă cunoaştere a Sfintei Scripturi. Când predica el, toţi îl ascultau cu lacrimi în ochi şi se umpleau de credinţă şi evlavie, că le vorbea de la inimă, ca un adevărat părinte plin de puterea Duhului Sfânt, înaintevăzător şi făcător de minuni. În viaţa lui se spune că predica zilnic, seara şi dimineaţa, chiar şi în zilele de lucru. Şi aceasta, pentru că Biserica era ameninţată de eretici şi era însetată după învăţăturile mântuitoare ale Sfintei Scripturi.

Având darul facerii de minuni şi al înaintevederii, Sfântul Vasile cel Mare a făcut numeroase vindecări de boli, mai ales izgoniri de demoni din oameni, precum şi alte fapte minunate pe care le amintim mai jos.

Într-o zi, când Sfântul Vasile săvârşea dumnezeiasca Liturghie, a intrat în biserică un iudeu. Când se sfinţeau Sfintele Taine, iudeul a văzut că plăcutul lui Dumnezeu, Vasile, ţinea în mâinile sale un prunc pe care îl sacrifică şi-l aşează în potir şi din el îi împărtăşea pe toţi cei vrednici. Uimindu-se de această taină dumnezeiască, a zis: „Mare este puterea lui Hristos şi taina credinţei creştine!" Apoi, descoperind Sfântului Vasile cele văzute, a dorit să se facă creştin şi a fost botezat în numele Preasfintei Treimi.

Odată a venit o foamete mare peste provincia Capadociei, încât mureau oamenii de foame, iar cei bogaţi nu voiau să-şi vândă grâul până nu se ridica preţul. Atunci marele păstor alergă pe la cei avuţi şi cu multe rugăminţi şi scrisori abia i-a convins să împartă grâul la cei săraci. Ba chiar el însuşi ajuta la împărţirea hranei, potolind foametea şi salvând oamenii de la moarte.

Într-o vară, împăratul Iulian Apostatul (cel lepădat de credinţă) mergea cu oaste împotriva perşilor şi a poposit aproape de Cezareea. Atunci, Sfântul Vasile împreună cu tot poporul, l-a întâmpinat cu cinstea cuvenită, oferindu-i, după obicei, pâine de orz. Dar împăratul s-a mâniat tare pe el şi i-a spus că după ce se va întoarce de la război va distruge cetatea Cezareea, iar pe Vasile îl va exila. Marele bărbat nu s-a înfricoşat, ci, adunând credincioşii le-a spus primejdia şi se ruga în fiecare noapte la biserica Sfântului Mucenic Mercurie. Cum stăteau în genunchi noaptea, deodată Sfântul Mucenic Mercurie pictat pe icoană cu suliţa în mână, a ieşit din biserică în văzul tuturor. După puţin timp Mucenicul Mercurie s-a reîntors în biserică având suliţa însângerată. Atunci Sfântul Vasile, înţelegând că Dumnezeu l-a trimis pe marele

mucenic să-l ucidă pe vrăjmaşul lui Hristos, Iulian Apostatul, cu suliţa, a zis către popor: „Bucuraţi-vă, fraţilor, şi vă veseliţi, că a auzit Domnul rugăciunea noastră, că împăratul cel rău şi necredincios şi-a luat cuvenita pedeapsă fiind ucis de Sfântul Mercurie". Aşa a scăpat cetatea Cezareea de mânia şi răzbunarea împăratului.

Împăratul Valens, care a luat tronul după Iulian Apostatul, era arian şi nu putea răbda pe Sfântul Vasile pe scaunul Cezareei pentru că îl ruşina cu viaţa şi învăţătura sa. De aceea căuta în tot felul să-l tragă de partea arienilor, dar nu a reuşit să amăgească pe apărătorul şi diamantul Bisericii lui Hristos. Atunci a trimis la el pe eparhul Modest să-l ameninţe cu închisoarea, cu exil şi cu confiscarea averilor lui. Iar Sfântul Vasile i-a răspuns: „Averile mele vrei să le iei? Nici pe tine nu te vei îmbogăţi, nici pe mine nu mă vei sărăci. Dar socotesc că aceste haine vechi ale mele şi aceste puţine cărţi în care este toată bogăţia mea, nu-ţi trebuie. De izgonire nu mă tem, pentru că tot pământul este al lui Dumnezeu. De munci nu port grijă, că mă voi duce mai degrabă la doritul sfârşit şi cu aceasta îmi vei face bine că mă vei trimite mai degrabă la Dumnezeul meu!" Atunci a zis eparhul către el: „Nimeni nu mi-a vorbit cu aşa îndrăzneală!" Iar Sfântul Vasile i-a răspuns: „Pentru că până acum n-ai vorbit cu un episcop!"

Auzind de aceasta, împăratul a hotărât să-l scoată din scaun şi să-l exileze. Dar când să semneze hotărârea i s-a stricat condeiul. A luat al doilea şi al treilea condei şi la fel i s-au rupt, iar mâna a început să-i tremure. Atunci a cunoscut că este pedeapsa lui Dumnezeu asupra lui şi, temându-se, a renunţat.

Acelaşi împărat eretic a făcut şi altă nedreptate. Trecând prin oraşul Niceea, a luat biserica ortodocşilor şi a dat-o în mâinile arienilor. Atunci, mâhnindu-se credincioşii, au cerut ajutorul Sfântului Vasile, apărătorul dreptei credinţe. Iar el a venit la împăratul Valens şi i-a spus: „Cinstea împăratului iubeşte dreptatea. Pentru ce, împărate, ai făcut judecată nedreaptă, de ai luat biserica ortodocşilor şi ai dat-o arienilor eretici?" Iar mai marele bucătarilor auzind cum vorbeşte sfântul, l-a mustrat. Marele păstor însă i-a răspuns: „Lucrul tău este să te îngrijeşti de mâncări, iar nu să tulburi dogmele Bisericii!" La urmă împăratul l-a trimis pe Sfântul Vasile la Niceea să facă el dreptate şi i-a dat şi scrisoare de întărire.

Sosind în Niceea, Sfântul Vasile a adunat pe ortodocşi şi pe arieni, le-a citit scrisoarea împăratului şi au hotărât ca împreună să încuie biserica, să-i sigileze uşile şi să pună străji de ambele părţi. Apoi să se roage arienii lui Dumnezeu trei zile şi trei nopţi şi de li se va deschide biserica singură, în chip minunat, să fie a lor. La urmă să se roage ortodocşii o noapte şi de li se va deschide lor biserica, să fie a ortodocşilor; iar dacă nici lor nu se va deschide biserica, să fie tot a arienilor. Şi au făcut aşa. Dar nu s-a deschis biserica arienilor. Atunci, Sfântul Vasile a adunat pe toţi ortodocşii la o biserică afară din oraş şi s-au rugat acolo toată noaptea. Dimineaţă, au venit cu toţii la biserica încuiată, în frunte cu Sfântul Vasile îmbrăcat în veşminte, cântând: „Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi!" Cum au ajuns la uşa bisericii s-au rugat cântând: „Doamne miluieşte".

Apoi Sfântul Vasile a însemnat uşa încuiată cu Sfânta Cruce şi a zis: „Binecuvântat este Dumnezeul creştinilor, totdeauna, acum şi pururea şi în vecii vecilor". Când a strigat tot poporul „Amin", îndată s-a făcut cutremur, s-au zdrobit zăvoarele, s-au rupt peceţile, s-au deschis uşile singure cu ajutorul lui Dumnezeu şi au intrat în biserică ortodocşii cântând „Doamne miluieşte". Apoi Sfântul Vasile a săvârşit Sfânta Liturghie şi, văzând minunea, toţi arienii s-au făcut ortodocşi.

Altădată a venit la Marele Vasile o femeie plângând şi i-a spus că soţul ei a luat-o în căsnicie cu ajutorul vrăjmaşului diavol, după ce mai întâi s-a lepădat de Hristos şi i-a dat scrisoare aceluia că va face voia lui. Acum soţul ei se căia de ceea ce făcuse şi nu ştia cum să revină la Hristos. Auzind acestea, Sfântul Vasile l-a chemat la sine pe tânăr, l-a mărturisit şi l-a întrebat: „Voieşti să te întorci din nou la Domnul nostru Iisus Hristos?" Iar el i-a răspuns: „Voiesc, dar nu pot, pentru că m-am dat în mâinile satanei cu scrisoare". „Dar crezi că Domnul te iartă şi te primeşte?", l-a întrebat Sfântul Vasile. „Cred, Doamne, ajută necredinţei mele".

Atunci Sfântul Vasile l-a închis într-o cameră pe tânărul acela şi l-a învăţat să se roage ziua şi noaptea. Dar în primele zile a suferit grele ispite de la diavoli, că strigau către el: „Tu ai venit la noi, iar nu noi la tine". După multe zile de post şi rugăciuni a venit Sfântul Vasile la el şi i-a zis: „Cum te afli, fiule?" „Acum sunt bine, sfinte părinte, că te-am văzut în vis cum l-ai biruit pe

diavolul". Adunând pe clerici şi pe credincioşi, Sfântul Vasile a luat pe acel tânăr şi l-a dus la biserică cântând: „Doamne miluieşte".

Dar vrăjmaşul diavol s-a pornit cu mânie asupra tânărului să-l răpească din mâinile sfântului şi striga: „Mă nedreptăţeşti, Vasile, că nu eu am venit la dânsul, ci el a venit la mine să-mi ceară ajutor. Deci, al meu este, că s-a lepădat de Hristos!" Şi a zis păstorul cel bun: „Binecuvântat este Domnul Dumnezeul meu, că nu-şi va lăsa poporul mâinile în jos de la rugăciune, până nu vei da, diavole, scrisoarea tânărului înapoi". Şi în timp ce toţi se rugau cu mâinile în sus şi ziceau cu lacrimi „Doamne miluieşte!", îndată hârtia dată de tânăr vrăjmaşului a căzut din văzduh în biserică. Aşa se jertfea bunul păstor pentru mântuirea fiilor săi sufleteşti.

Odată, s-a rugat lui Dumnezeu Cuviosul Efrem Sirul să-i arate cum este Sfântul Vasile. Şi noaptea a văzut un stâlp de foc care ajungea până la cer şi i-a zis un glas de sus: „Efreme, Efreme, cum este acest stâlp de foc, aşa este Vasile!" Apoi s-a dus Cuviosul Efrem la Marele Vasile în Cezareea Capadociei, şi, cu toate că nu voia, a fost hirotonit preot de dânsul.

Aşa era viaţa Sfântului Vasile, ca o făclie aprinsă în mijlocul Bisericii, spre luminarea tuturor, încât şi îngerii se minunau de sfinţenia vieţii lui, iar diavolii şi necredincioşii se cutremurau şi fugeau.

Simţindu-şi aproape ceasul morţii Sfântul Vasile a chemat la el un doctor evreu, anume Iosif, să-l cerceteze şi i-a spus că până seara va muri. Dar el a trăit până a doua zi, a săvârşit Sfânta Liturghie, a botezat pe acel doctor, apoi binecuvântând pe toţi şi-a dat duhul în mâinile lui Iisus Hristos la 1 ianuarie anul 379, fiind în vârstă de 51 de ani. Apoi adunându-se mulţi arhierei, călugări şi credincioşi, au plâns mult pentru plecarea dintre ei a unui aşa de mare luminător şi dascăl al Bisericii şi l-au îngropat cu cinste în biserica Sfântului Mucenic Evpsihie din Cezareea.

Iubiţi credincioşi,

Astăzi, o dată cu Sfântul Vasile cel Mare, prăznuim şi Tăierea Împrejur a Domnului nostru Iisus Hristos. Este unul din cele douăsprezece praznice împărăteşti de peste an. Astăzi, la opt zile după naştere, Domnul este dus la templul din Ierusalim, unde

primeşte botezul Legii Vechi, adică tăierea împrejur, când I S-a pus şi numele de Iisus, căci numele copiilor dintotdeauna se pune la botez. Prin aceasta Mântuitorul se arată împlinitor al Legii Vechi, iar nu călcător al ei. Ba mai mult, prin venirea Sa în lume, Fiul lui Dumnezeu desăvârşeşte Legea, o înnoieşte, o îndumnezeieşte printr-o nouă Lege, care este Legea harului, adică Sfânta Evanghelie. Pe aceasta toţi credincioşii suntem datori s-o respectăm pentru a deveni şi noi fii ai lui Dumnezeu şi moştenitori ai Împărăţiei cerurilor.

Tot astăzi avem Anul Nou. A mai trecut un an din viaţa noastră, din viaţa lumii şi astăzi am început altul, pe care îl dorim să fie pentru lume, pentru Biserica lui Hristos, pentru fiecare familie şi om, un an de pace, de înţelegere între oameni, un an de întărire, de roade bogate atât pământeşti cât şi cereşti. Roadele pământului sunt: pâinea cea de toate zilele, sănătatea, pacea în lume, copiii, speranţa şi bucuria acestei vieţi. Iar roadele cereşti sunt credinţa în Dumnezeu, iubirea creştină, rugăciunea, milostenia şi celelalte fapte bune. Pe toate aceste virtuţi dorim să le sădească Dumnezeu în inimile noastre, să le adape prin rugăciune şi să le facă să crească, să se desăvârşească în noi prin harul Duhului Sfânt. Iată ce vă dorim astăzi, la început de an nou. Iată urarea Bisericii şi a păstorilor ei către fiii ei sufleteşti, acum, de Anul Nou. Să sporim în credinţă şi în fapte bune, fraţii mei. Să nu stăm pe loc, ci să creştem ca un copac, ca o floare, urcând din treaptă în treaptă, din putere în putere, dintr-o faptă bună în alta şi mai bună.

Să nu ne mulţumim cu ce am făcut până acum. Să nu ne odihnim, nici să stăm pe loc. Iată anii trec mereu şi se înnoiesc; viaţa noastră trece şi ea şi noi trebuie să mergem la Dumnezeu, unde mai avem de trăit o viaţă. O viaţă veşnică, nouă, fără dureri, fără lacrimi şi moarte, o viaţă care nu are sfârşit. O viaţă împreună cu Hristos şi cu Maica Domnului, la un loc cu îngerii şi cu toţi sfinţii.

La început de an nou, Biserica Ortodoxă ne pune înainte un model vrednic de urmat, ne pune viaţa şi faptele Sfântului Vasile cel Mare. El este unul din cei trei dascăli şi ierarhi ai lumii, împreună cu Sfântul Grigorie Teologul şi cu Sfântul Ioan Gură de Aur.

Să urmăm şi noi lui Hristos şi sfinţilor Lui. Să urmăm după a noastră slabă putere, credinţei, bărbăţiei, curajului, tăriei, răbdării, smereniei, milosteniei, înfrânării, postului şi rugăciunii Sfântului Vasile cel Mare. Postul, rugăciunea şi viaţa curată au avut un mare rol în creşterea duhovnicească a marelui ierarh. Să le iubim şi noi după putere. Apoi să adăugăm tăria credinţei, milostenia, ascultarea de păstorii Bisericii, cinstea, omenia şi ajutorarea săracilor. La formarea Sfântului Vasile a avut mare rol şi cunoaşterea cuvântului lui Dumnezeu, hrana sufletului spre care cugeta ziua şi noaptea. Să ne hrănim şi noi sufletul cu ascultarea slujbelor Bisericii şi citirea Sfintei Scripturi şi a învăţăturii Sfinţilor Părinţi. Cel puţin câte un capitol, o pagină pe zi să citim din sfintele cărţi. Cel puţin câţiva psalmi să spunem pe zi, iar „Tatăl nostru" să-l repetăm de mai multe ori sau rugăciunea „Doamne Iisuse..." şi vom primi mare folos şi ajutor de sus.

Apoi să ţinem la Biserică şi la dreapta credinţă ca la însăşi viaţa şi sufletul nostru. Vedeţi cu cât curaj şi tărie apăra Sfântul Vasile credinţa ortodoxă? Nu se ruşina de împăraţi şi de eretici; nu se lăsa amăgit de laude sau de daruri, nu se temea nici de diavoli, nici de moarte când era vorba de credinţă şi de sufletele oamenilor. Când era vorba de el era foarte blând, smerit şi răbdător, chiar dacă cineva îl ocăra. Dar când era vorba de stricarea dogmelor credinţei, când se hulea Dumnezeu şi se lovea Biserica de către eretici, atunci Sfântul Vasile era aspru şi curajos ca un sfânt, îndrăzneţ ca un episcop, iubitor de credincioşi ca un adevărat păstor de suflete, gata să-şi dea şi viaţa pentru Evanghelie.

Să ne apărăm sufletul de patimi, trupul să-l păzim curat de necurăţia păcatelor, iar credinţa noastră străbună, ortodoxă, s-o apărăm până la jertfă de eresuri, de indiferentism şi necredinţă care bântuie tot mai mult în prezent.

Să-L rugăm pe Dumnezeu să binecuvinteze cununa Anului Nou cu pace între popoare, cu sănătate şi pâine. Iar pe noi, Biserica Sa, să ne binecuvinteze cu păstori buni, cu credinţă tare, cu fapte bune şi mântuire. Amin.

PREDICĂ
LA
SOBORUL
SFÂNTULUI IOAN BOTEZĂTORUL
(7 ianuarie)

Pocăiţi-vă, că s-a apropiat împărăţia cerurilor (Matei 3, 2).

Iubiţi credincioşi,

Ieri am sărbătorit Botezul Domnului în râul Iordan. Astăzi prăznuim, după cuviinţă, pe cel ce s-a învrednicit să-L boteze pe Fiul lui Dumnezeu, adică pe Sfântul Ioan Botezătorul şi Înaintemergătorul. Ieri l-am preamărit pe Iisus Hristos Mântuitorul lumii, Care a cerut să fie botezat de slugă. Astăzi cinstim pe slujitorul cel credincios, pe proorocul Ioan, pe „cel mai mare om născut din femeie", pe sfetnicul Luminii, pe cel ce s-a atins cu mâna de creştetul Stăpânului, Care a zidit cu dreapta Sa cele văzute şi nevăzute.

Mare a fost praznicul de ieri, nu mică este şi ziua de astăzi. Ieri L-am cinstit pe Stăpânul, astăzi lăudăm pe sluga Stăpânului. Ieri am slăvit pe Treimea cea de o fiinţă, Care S-a arătat la Iordan, astăzi lăudăm pe Sfântul Ioan Botezătorul care s-a închinat Preasfintei Treimi la Iordan. El a auzit glasul Tatălui din nor; el a botezat pe Fiul în Iordan şi tot el a văzut pe Duhul Sfânt în chip de porumbel, şezând deasupra Fiului.

Vedeţi ce mare şi plăcut este înaintea Domnului Sfântul Ioan Botezătorul? Că cine altul a postit mai mult ca el în pustie? Cine a propovăduit mai cu putere pocăinţa, în pustiul Iordanului? Cine

mustra mai cu asprime pe cărturari şi farisei, numindu-i „năpârci" şi „puĭ de şerpi"? Cine L-a mărturisit şi L-a arătat pe Hristos înaintea lumii cu mai multă îndrăzneală şi putere decât Ioan Botezătorul?

Aşadar se cuvine să cinstim cu laude astăzi pe Sfântul Ioan Botezătorul, *glasul celui ce strigă în pustie*, cum spune Sfântul Prooroc Isaia. Să lăudăm astăzi pe cel mai mare postitor şi rugător dintre oameni, pe proorocul cel minunat, pe Înaintemergătorul lui Hristos, care L-a mărturisit oamenilor, pe propovăduitorul Prea Sfintei Treimi, pe apostolul pocăinţei, pe Sfântul Ioan Botezătorul.

Dar ca să înţelegem mai bine misiunea pe care a îndeplinit-o pe pământ Sfântul Ioan Botezătorul, vom aminti pe scurt viaţa şi nevoinţa lui.

Părinţii săi se chemau Zaharia şi Elisabeta şi nu aveau copii. Zaharia era preot al Legii Vechi, din neamul lui Abia, iar soţia lui era din neamul lui Aaron şi erau rude cu Sfinţii Părinţi Ioachim şi Ana. Deci, rugându-se mult lui Dumnezeu să le dea un copil, pe când Zaharia slujea la templu în Ierusalim, i-a vestit Arhanghelul Gavriil că femeia sa Elisabeta va naşte un fiu la bătrâneţe şi se va chema Ioan. Şi pentru că Zaharia se îndoia de această minune, a rămas mut până ce Elisabeta, femeia sa, a născut. Dar n-a durat mult această bucurie. Căci auzind Irod de naşterea lui Hristos şi temându-şi tronul împărăţiei, a pornit o grea persecuţie şi ucidere în masă a tuturor copiilor din Ierusalim şi Betleem.

Atunci Fecioara Maria a fugit cu Pruncul în Egipt, iar Elisabeta cu Ioan, care era numai cu şase luni mai mare ca Iisus, au fugit în munţii Iudeei. Murind îndată mama lui, Ioan a trăit singur ca un înger şi sihastru în pustie timp de aproape treizeci de ani. Acolo se ruga neîncetat ziua şi noaptea, se hrănea cu acride şi miere sălbatică, se îmbrăca cu o haină de piele de cămilă şi se odihnea cu capul pe bolovanii de piatră. Dinainte de naştere, Ioan a fost ales de Dumnezeu şi vestit de prooroci şi de mic a fost rânduit să sufere, să trăiască ascuns în munţi, în linişte, în post şi singurătate; fără părinţi, fără îmbrăcăminte şi haine moi, fără adăpost şi odihnă.

Pustia i-a fost cea mai înaltă şcoală de formare duhovnicească, de pregătire pentru a fi prooroc şi Înaintemergător, propovăduitor al pocăinţei şi botezător al lui Hristos. Că nimeni

dintre oameni nu poate forma pe sfinţii lui Dumnezeu, ca viaţa de pustie, în post, în rugăciune şi linişte. Nimic şi nimeni nu-i poate ajuta şi lumina, pe cei aleşi de Dumnezeu, să-L mărturisească pe pământ, precum Harul Duhului Sfânt şi nevoinţa în feciorie şi în neîncetată rugăciune. Iată şcoala Duhului cea mai înaltă! Iată cât de sfânt trebuie să fie un prooroc şi cât de îngerească viaţă trebuie să ducă pentru a deveni vas al Duhul Sfânt!

Vedeţi cum îl pregătea Dumnezeu pe Ioan în pustie pentru a-l face prooroc, apostol al pocăinţei şi botezător? La fel şi pe Fecioara Maria, rudenia sa, o pregătea în templul din Ierusalim tot prin aceleaşi virtuţi, ca să o facă vrednică să-L nască pe Hristos Mântuitorul pe pământ. Biserica şi singurătatea sunt cele mai înalte şcoli de formare a sufletelor şi a sfinţilor.

Ajungând la vârsta de treizeci de ani, Sfântul Ioan a fost chemat de Dumnezeu la propovăduire şi a ieşit din pustie ca dintr-un palat împărătesc. Sufletul lui acum era plin de Duhul Sfânt, trupul lui era neprihănit, curat, mai mult îngeresc decât pământesc. Inima lui era plină de har şi râvnă pentru adevăr, iar cuvântul lui era puternic, îndrăzneţ, tare, care tăia ca o sabie păcatul, care trezea conştiinţele şi tămăduia sufletele oamenilor.

Aşa a ieşit Ioan din munţii Iudeei şi a fost trimis de Duhul în pustiul Iordanului, aproape de Marea Moartă. Venea aici nu la odihnă, ci să propovăduiască iudeilor botezul pocăinţei, să pregătească poporul ales pentru a crede în Mesia, venea să-L arate lumii pe Hristos şi apoi să-L boteze în apele Iordanului.

Dar de ce l-a trimis Dumnezeu pe Ioan să propovăduiască pe Mesia şi pocăinţa în pustie şi nu în Ierusalim, în mijlocul mulţimii? Pentru că astfel ar fi silit pe oameni la pocăinţă şi ei n-ar fi avut aceeaşi plată. Dar când oamenii, de bunăvoie lasă cetatea, lumea, păcatul şi vin în pustie, adică în loc pustiu de păcate să-l asculte pe Ioan, şi-i urmează învăţătura, atunci plata lor este mai mare, pocăinţa lor este de bunăvoie şi roadele sunt mai bogate.

Iubiţi credincioşi,

Dar ce învăţa Ioan pe oameni? Care sunt primele lui cuvinte de învăţătură către cei ce veneau la el în pustiul Iordanului? Iată primele cuvinte cu care Sfântul Ioan îşi începe misiunea pe

pământ: *Pocăiţi-vă, că s-a apropiat împărăţia cerurilor* (Matei 3, 2). Aceste cuvinte nu sunt o rugăciune, ci mai degrabă o poruncă de foc fără de care nimeni nu poate dobândi viaţa veşnică. Este prima poruncă pe care o dă Dumnezeu celui ce vrea să se întoarcă la El, prima datorie pe care trebuie s-o împlinim cei ce voim să ne mântuim.

Aceasta o cerea şi Ioan de la cei ce veneau la el. Adică să se pocăiască, să părăsească păcatele făcute, să le mărturisească cu căinţă, să le spele prin baia botezului şi a lacrimilor, să ierte pe cei ce i-au nedreptăţit. Apoi, aşa curaţi, spălaţi, dezlegaţi de păcate, ca nişte prunci nou-născuţi, să se apropie de Dumnezeu, să vină la Hristos, să primească harul Sfântului Duh, să lucreze faptele bune şi apoi să fie primiţi în Împărăţia cerurilor, unde nimic necurat nu poate intra.

Tot aşa a început şi Mântuitorul Hristos Evanghelia Sa. Primele cuvinte pe care le-a rostit la Capernaum când a ieşit să propovăduiască sunt acestea: *Pocăiţi-vă, că s-a apropiat împărăţia cerurilor* (Matei 4, 17). Cu aceleaşi cuvinte începe şi Fiul lui Dumnezeu să ne vestească Evanghelia Sa. Deci, atât pentru iudeii de acum două mii de ani, cât şi pentru noi creştinii de astăzi, porunca este aceeaşi. Începutul mântuirii, a iertării celor ce cred în Hristos este pocăinţa, spovedania cu căinţă pentru păcate, părăsirea lor şi apropierea de Dumnezeu. Pocăinţa este prima şi singura uşă de intrare în împărăţia cerurilor. Degeaba credem în Hristos dacă nu facem şi fapte bune, degeaba mergem la biserică dacă nu părăsim răutatea, păcatul, patima cea veche, ura din inimă, pofta trupului care ne stăpâneşte şi iubirea de sine care ne omoară sufleteşte.

A doua mare învăţătură şi poruncă a Sfântului Ioan este aceasta: *Faceţi, dar, roade vrednice de pocăinţă!* (Luca 3, 8). Roadele de pocăinţă se fac de credincioşi după ce mai întâi s-au pocăit de păcatele făcute. Căci nimeni nu seamănă sămânţă pe pământul nearat şi nepregătit. Nimeni nu poate face roade vrednice de pocăinţă dacă mai întâi nu-şi curăţă inima şi mintea de păcate prin spovedanie şi căinţă. A ne pocăi înseamnă a ara ogorul sufletului, a smulge din rădăcină buruienile patimilor, a grăpa grădina, adică a sfărâma bulgării patimilor şi numai după aceea putem ieşi la semănat. De vom face aşa, multe fapte bune vom putea lucra pe pământ.

A treia mare învăţătură a Sfântului Ioan Botezătorul este ameninţătoare: *Acum securea stă la rădăcina pomilor* - spune marele prooroc - *deci orice pom, care nu face roadă bună, se taie şi se aruncă în foc* (Luca 3, 9). Prin aceasta el învăţa pe iudei, ca şi pe noi cei de astăzi, că pocăinţa este obligatorie pentru toţi cei ce vor să urmeze lui Hristos şi să dobândească Împărăţia cerurilor. Lucrarea pocăinţei trebuie făcută acum, astăzi, cât mai grabnic, până avem vreme. Ea nu poate fi amânată, nici înlocuită cu alte fapte bune, pentru că pocăinţa este al doilea botez şi fără dezlegarea şi părăsirea păcatelor nimeni nu se poate mântui.

Dacă amânăm pocăinţa, spovedania, şi nu ne spălăm păcatele prin căinţă şi fapte bune, atunci ne aşteaptă pedeapsa lui Dumnezeu, care începe de pe pământ prin tot felul de suferinţe şi se continuă dincolo prin osândă. Pomii sunt toţi oamenii; securea care stă la rădăcină este moartea, care taie viaţa oamenilor de pe pământ şi desparte sufletul de trup, iar focul în care se aruncă pomii fără roade bune este focul iadului, în care se aruncă toţi creştinii fără pocăinţă şi fapte bune.

Iată ce frumoase învăţături dădea Sfântul Ioan celor ce veneau la el în pustiul Iordanului. Iar dintre roadele de pocăinţă pe care Botezătorul Domnului le cerea de la iudei erau două: să creadă în Hristos şi să facă fapte de milostenie. Că îl întrebau cei ce veneau la dânsul: *Ce să facem deci?* (Luca 3, 10). Iar Ioan îi învăţa zicând: *Cel ce are două haine să dea celui ce nu are şi cel ce are bucate să facă asemenea.* Vameşilor, adică celor ce încasau impozite de la oameni, le răspundea: *Nu faceţi nimic mai mult decât ce vă este rânduit.* Iar ostaşilor le spunea: *Să nu asupriţi pe nimeni, nici să învinuiţi pe nedrept şi să fiţi mulţumiţi cu solda voastră* (Luca 3, 11-14). Numai cărturarilor şi fariseilor le adresa Sfântul Ioan Botezătorul cuvinte de mustrare pentru necredinţa lor, zicându-le: *Şerpi, pui de viperă, cine v-a arătat să fugiţi de mânia ce va să fie?* (Luca 3,7).

Evanghelistul Marcu spune că: *Ieşeau la el tot ţinutul Iudeii şi toţi cei din Ierusalim şi se botezau de către el în râul Iordan, mărturisindu-şi păcatele* (Marcu 1, 5). După ce îi învăţa calea pocăinţei îi boteza în Iordan, adică îi afunda cu mâinile sale în apă, în timp ce fiecare îşi mărturisea păcatele sale. Botezul lui Ioan nu era un botez deplin, desăvârşit, pentru că nu se făcea în numele

Preasfintei Treimi şi nu avea efectele botezului creştin. Adică nu dădea omului iertarea păcatelor şi nici harul Duhului Sfânt. Botezul lui Ioan era un botez de pocăinţă, un botez de pregătire pentru adevăratul botez creştin. Era ceva intermediar între botezul Legii Vechi şi botezul din Legea Darului. Aceasta o spunea chiar Ioan, zicând: *Eu v-am botezat pe voi cu apă, El însă vă va boteza cu Duh Sfânt* (Marcu 1, 8).

După botez Ioan le vorbea despre Mesia cum că a venit în lume, că El va boteza pe oameni *cu Duh Sfânt şi cu foc.* Apoi le zicea: *Vine în urma mea Cel ce este mai tare decât mine, Căruia nu sunt vrednic, plecându-mă, să-I dezleg curea încălţămintelor* (Marcu 1, 7). Vedeţi smerenia lui Ioan? Deşi era prooroc şi sfânt, în faţa Stăpânului se smerea. Smerenia şi fecioria sunt două mari cununi ale sfinţeniei pe care le iubeşte Dumnezeu şi cei ce sunt ai lui Dumnezeu.

Aşa îşi împlinea Ioan misiunea de prooroc şi botezător în pustiul Iordanului. Dar iată că se apropia de el Însuşi Fiul lui Dumnezeu, ca să fie botezat de el. Iar Ioan, văzându-L, a zis către mulţime: *Iată Mielul lui Dumnezeu, Cel Ce ridică păcatele lumii. Acesta este despre Care eu am zis: După mine vine un bărbat Care a fost înainte de mine, fiindcă mai înainte de mine era. Şi eu nu-L ştiam; dar ca să fie arătat lui Israel, de aceea am venit eu, botezând cu apă* (Ioan 1, 29-31).

Vedeţi cum îl numeşte Ioan pe Hristos? După Proorocul Isaia care aseamănă pe Mântuitorul răstignit „ca un Miel spre înjunghiere" (Isaia 53, 7), al doilea prooroc este Ioan care-L numeşte pe Iisus Hristos „Mielul lui Dumnezeu, Cel ce ridică păcatul lumii". Amândoi proorocii prevesteau lumii că Hristos a venit pe pământ ca un miel de jertfă Care va fi răstignit pe cruce pentru noi păcătoşii şi prin jertfa Lui va ridica, adică va ierta, păcatele lumii şi va împăca pe oameni cu Tatăl.

Iar când a venit Domnul la botez, Ioan nu voia să-L boteze, căci se cutremura să se atingă cu mâinile sale de creştetul Făcătorului său. *Eu am trebuinţă să fiu botezat de Tine şi Tu vii la mine?* Dar Iisus Hristos, îndemnându-l să facă ascultare, i-a răspuns: *Lasă acum, că aşa se cuvine nouă să împlinim toată dreptatea,* adică să împlinească voia Tatălui ceresc. Şi L-a ascultat Ioan şi L-a botezat pe Mântuitorul în Iordan. *Şi, botezându-Se Iisus, când*

ieşea din apă îndată cerurile s-au deschis şi Duhul lui Dumnezeu S-a văzut pogorându-Se ca un porumbel şi venind peste El. Şi iată glas din ceruri, zicând: Acesta este Fiul Meu Cel iubit, întru Care am binevoit. (Matei 3, 14-17).

Iată deci marea misiune a Sfântului Ioan Botezătorul. Aceea de a pregăti lumea pentru Evanghelie, pentru credinţa lui Hristos prin pocăinţă, prin botezul cu apă şi prin mărturisirea păcatelor. Apoi, de a arăta lumii Mielul lui Dumnezeu, de a-L boteza pe Hristos în Iordan şi de a-L arăta oamenilor, mărturisindu-le tuturor taina Preasfintei Treimi.

Sfântul Ioan Botezătorul este cel dintâi martor de pe pământ al Preasfintei Treimi. El a mărturisit cel dintâi credinţa într-un singur Dumnezeu, dar închinat în trei persoane: Tatăl, Fiul şi Duhul Sfânt.

Vedeţi misiunea şi vrednicia proorocului Ioan? Pe Hristos Maica Domnului L-a născut tainic, în peştera din Betleem, iar Ioan, ca prooroc şi mărturisitor, L-a botezat în Iordan şi L-a arătat lumii întregi strigând: *Iată Mielul lui Dumnezeu Cel ce ridică păcatele lumii!* Însă misiunea lui nu s-a terminat la Iordan. După ce a ieşit Domnul la propovăduire, Ioan s-a retras în Galileea, vorbind tuturor despre Mesia că este Hristos şi mustrând fărădelegile lui Irod care trăia în desfrânare cu Irodiada, soţia fratelui său. Deci nu s-a retras la odihnă marele prooroc, că nu putea să tacă gura celui mai mare om născut din femeie, cum îl mărturiseşte Mântuitorul. Dimpotrivă, până la moarte a învăţat, a mărturisit pe Hristos şi a mustrat păcatul. Căci niciodată nu pot tăcea în faţa păcatelor sfinţii, proorocii, apostolii, episcopii şi păstorii Bisericii lui Hristos. Apoi Irod prinzând pe Ioan, l-a aruncat în temniţă şi când a făcut o petrecere ticăloasă cu jocuri, beţii şi desfrânări, de ziua naşterii sale, i-a tăiat capul la îndemnul soţiei desfrânate. Aşa s-a sfârşit Sfântul Ioan Botezătorul ca un martir, pentru adevăr şi dreptate, mustrând păcatele care ucid sufletele noastre.

Iubiţi credincioşi,

Astăzi prăznuim Soborul Sfântului Ioan Botezătorul şi Înaintemergătorul. Până aici v-am spus viaţa, misiunea şi puţine din

învăţăturile lui. Acum trebuie să vă amintesc că Biserica noastră Ortodoxă are un cult deosebit pentru sfinţi şi, mai ales, pentru Maica Domnului şi Sfântul Ioan Botezătorul. În calendar avem peste an trei sărbători mari şi patru mai mici, cu cruce neagră, închinate acestui mare prooroc. El este cinstit şi pe pământ ca cel dintâi, după Sfânta Fecioară Maria, şi în cer stă înaintea Preasfintei Treimi şi se roagă pentru oameni.

În ţara noastră, ca peste tot în ţările creştine, cultul Sfântului Ioan Botezătorul este destul de mare. Peste tot se întâlnesc biserici şi mânăstiri închinate Sfântului Ioan. Apoi, în multe familii există copii care îi poartă numele. Că cel mai frumos nume pentru copii este Ioan care înseamnă „plin de har", nume ales din cer pe pământ de către Arhanghelul Gavriil. Daţi deci copiilor voştri numele Maicii Domnului şi ale Sfântului Ioan Botezătorul. Nu le puneţi nume străine, neortodoxe, care nu au zi în calendar, ci nume de sfinţi, ca să aibă în cer cine să se roage pentru ei.

Apoi să-l cinstim pe Sfântul Ioan Botezătorul, cu o viaţă creştinească aleasă, cât mai curată, neîntinată de păcate. Aduceţi-vă mereu aminte de principala lui învăţătură: *Pocăiţi-vă că s-a apropiat Împărăţia cerurilor!* Să nu uităm că fără pocăinţă nu avem mântuire. Iată, suntem la început de an nou. Să făgăduim lui Dumnezeu că de astăzi înainte vom merge la biserică regulat, că ne vom ruga mai mult, că vom face milostenie la săraci, după putere, că vom ierta pe aproapele, că vom părăsi orice patimă care ne ucide sufletul şi că vom face roade vrednice de pocăinţă.

Deci să ne pocăim, adică să ne iubim unii pe alţii, ca fraţi ce suntem pe pământ, să ne rugăm mai mult, să părăsim păcatele, prin regulată spovedanie şi să cerem mereu ajutorul Sfântului Ioan Botezătorul, că are mare îndrăzneală înaintea Preasfintei Treimi.

Aceasta este porunca Sfintei Evanghelii amintită astăzi şi de Sfântul Ioan Botezătorul. Aceasta este şi chemarea Bisericii, mama noastră duhovnicească. Aceasta este şi urarea noastră acum la început de an nou. Să părăsim păcatele şi să adunăm roade pentru Împărăţia cerurilor, unde nădăjduim să ajungem şi să ne veselim cu toţi sfinţii în veci. Amin.

PREDICĂ
LA
CUVIOSUL ANTONIE CEL MARE
(17 ianuarie)

Fericită este viaţa pustnicilor celor ce se întraripează cu dumnezeiescul dor
(Antifon).

Iubiţi credincioşi,

Marele între sfinţi şi cel dintâi dintre pustnici, Cuviosul Antonie cel Mare era de neam egiptean, născut în anul 251, din părinţi creştini. Rămânând de tânăr orfan, împreună cu o soră a sa, înţeleptul Antonie nu se îndeletnicea cu nimic din cele lumeşti, ci numai cu gândirea celor înalte. Dar, auzind odată citindu-se la biserică cuvintele: *Toate câte ai vinde-le şi le împarte săracilor şi vei avea comoară în cer şi vino de-Mi urmează Mie* (Luca 18, 22), s-a aprins cu dragostea spre Dumnezeu şi întorcându-se acasă şi-a vândut o parte din moştenirea sa împărţind-o la săraci, o mică parte a dat-o sorei sale pe care apoi a dus-o la o mânăstire de fecioare, iar el, lăsând cele lumeşti, s-a retras într-o peşteră, nu departe de satul său, unde se nevoia un bătrân îmbunătăţit. Acolo a deprins cuviosul primele nevoinţe pustniceşti, acolo a gustat dulceaţa liniştii, acolo a simţit mângâierea rugăciunii, acolo a biruit întâi duhurile răutăţii.

Dornic de mai aspră nevoinţă, s-a retras apoi mai departe şi s-a sălăşluit într-un mormânt idolesc, unde se ostenea şi mai mult cu postul, cu privegherea şi cu rugăciunea. Şi nu puţine ispite a răbdat viteazul bărbat de la diavol, în locul acela. Năluciri

înfricoşate, război trupesc, zgomote de tot felul, iar la urmă a fost cumplit bătut de draci şi de durere a căzut ca un mort.

Dar nu s-a lăsat biruit sfântul, ci mai degrabă Antonie îi biruia pe diavoli cu numele lui Iisus Hristos, de la care a luat apoi putere asupra duhurilor răutăţii. Şi voind să trăiască cu totul străin de oameni, ca să grăiască numai cu Dumnezeu, s-a dus în partea cea mai de sus a Nilului şi, zidindu-se într-o mică chilie din munte, nu a mai ieşit afară 20 de ani, rugându-se neîncetat lui Dumnezeu şi luptându-se ziua şi noaptea cu nevăzuţii diavoli. Acolo a ajuns Cuviosul Antonie la cea mai înaltă măsură a desăvârşirii, primind harul facerii de minuni, al dumnezeieştii înţelepciuni şi al înaintevederii. Deci, fiind scos afară de ucenicii săi, a fost îndemnat de ei să le zidească o mânăstire la Faiuma, prin jurul anului 305, care în scurtă vreme s-a umplut de mulţime de călugări.

Din vremea aceea, cuviosul nu mai era singurul pustnic, ci s-a făcut dascăl al pustiei şi tată al călugărilor care umpleau toată pustia aceea, căutând a urma bunului nevoitor. Dar cine va putea spune nevoinţele cele de taină ale marelui Antonie? Postul cel din toată viaţa, rugăciunea cea neîncetată, grăirea numai cu Dumnezeu, privegherile cele lungi, culcarea pe jos, haina cea de sac? Căci mâncarea sa era numai şase uncii de pâine (o uncie - 33 de grame) muiată în apă şi sare, o dată pe zi, după apusul soarelui, iar de multe ori la două şi la patru zile mânca. Uneori primea şi puţine legume, fără untdelemn. Aşternutul său era o rogojină pusă pe jos, pe care îşi odihnea truditul său trup, doar un ceas, două, până la miezul nopţii. Apoi se scula şi cădea la rugăciune, cu mâinile întinse către cer, până dimineaţa, când răsărea soarele.

Uneori zicea acestea către soare: „Ce să fac cu lumina ta? De ce vii ca să mă neliniştеşti? De ce răsari tu ca să-mi răpeşti lumina cea adevărată?" Căci după Cuviosul Casian „rugăciunea unui călugăr nu este desăvârşită dacă se va vedea pre sine rugându-se." Peste zi Cuviosul Antonie împărţea timpul rugăciunii cu lucrul mâinilor, împletind rogojini din foi de palmier, aşa cum îl învăţase îngerul lui Dumnezeu. Peste trup, Cuviosul era îmbrăcat cu un sac aspru, peste care purta un cojoc închis, după asemănarea Sfântului Ioan Botezătorul.

Vestea isprăvilor şi a vieţii sale îngereşti a cuprins îndată tot Egiptul, a ajuns în părţile Palestinei şi ale Asiei, a străbătut Im-

periul până la urechile împăratului Constantin. De aceea, chiar din îndepărtata Romă, mulţi doreau să-l vadă, să-i ceară cuvânt de folos, să se învrednicească de rugăciunea lui şi să-i urmeze vieţii sale celei sfinte. Filosofi, bogaţi, ostaşi, pustnici, eretici, păgâni, toţi căutau să-l vadă pe marele Antonie. Ba şi împăratul a voit să-l cheme odată la Constantinopol. Însă el nu s-a dus, la îndemnul ucenicului său care-i zicea: „De vei merge, Antonie te vei chema; iar de nu vei merge, Ava Antonie."[1)]

În puţină vreme, numărul sihaştrilor din jurul Sfântului Antonie s-a înmulţit, ajungând la peste 10.000. Ei îşi zideau mânăstiri în toate părţile de sus ale Nilului, unde nu erau locuinţe omeneşti şi se sileau după a lor putere să urmeze vieţii Sfântului Antonie. Cele mai multe aşezări călugăreşti erau în pustia schetică, sau Schiteia, în părţile localităţilor Memfis, Babilon şi Afrodita. Unii dintre ei trăiau la un loc, formând comunităţi, alţii trăiau în peşteri izolate, câte doi-trei, iar alţii se retrăgeau în pustia cea mai aspră, ducând viaţă ascetică.

Iată cum descrie marele Atanasie petrecerea lor: „Există mânăstiri care sunt, ca şi atâtea alte biserici, pline de oameni care cântă psalmi, se roagă, citesc, postesc, priveghează, care pun toată nădejdea lor în cele viitoare, uniţi prin legătura dragostei şi care lucrează mai mult pentru întreţinerea săracilor decât a lor. Este o ţară întreagă despărţită de lume şi ai cărei locuitori n-au altă grijă decât să se deprindă în dreptate şi evlavie". (Dicţionar aghiografic, 1898, p.87-88).

Fiecare comunitate avea în mijlocul ei o biserică, unde se adunau în sărbători sau, de obicei, sâmbăta şi duminica, toţi anahoreţii, pustnicii şi sihaştrii, de ascultau Sfânta Liturghie şi primeau Preacuratele Taine. Peste săptămână, se nevoiau în chiliile lor, în aceeaşi aspră nevoinţă. Existenţa şi-o câştigau făcând coşuri de nuiele şi rogojini, pe care apoi le vindeau în cetăţi, şi-şi cumpărau pâine. Puţinele legume le cultivau în jurul chiliilor lor, pe care le mâncau nefierte.

Preoţii bisericilor erau şi superiorii comunităţilor, dar adevăratul lor povăţuitor era, desigur, Cuviosul Antonie, care adesea se cobora din munte unde îşi avea chilia şi cerceta pe fraţi, le dădea sfaturi folositoare, apoi iarăşi se ducea la chilia sa.

1) Patericul egiptean, Alba Iulia, 1993, p. 13.

Iată câteva din sfaturile pe care Cuviosul le dădea ucenicilor săi: „Precum peştii zăbovind la uscat, mor, aşa şi călugării, zăbovind afară de chilie sau petrecând cu mirenii..." Şi iarăşi: „De la aproapele este viaţa şi moartea noastră. Că de dobândeşti pe fratele, pe Dumnezeu dobândeşti; iar de vom sminti pe fratele, lui Hristos greşim. Nimeni neispitit, nu va putea să intre întru împărăţia cerurilor..." Altădată zicea: „Am văzut toate cursele vrăjmaşului întinse pe pământ şi suspinând am zis: oare cine poate să le treacă pe acestea? Şi am auzit un glas, zicându-mi: Smerenia". Mai zice iarăşi: „Eu nu mă mai tem de Dumnezeu, ci îl iubesc pe El. Că dragostea scoate afară frica...".

Urând slava deşartă şi dorind să grăiască mereu numai cu Dumnezeu, Cuviosul Antonie s-a retras în adâncul pustiului, cu doi ucenici ai săi, într-un munte spre Marea Roşie, unde şi-a zidit o mică chilie şi acolo se nevoia, rugându-se lui Dumnezeu ziua şi noaptea. Din vremea aceea, muntele acela se chema „Muntele Cuviosului Antonie". În zadar îl căutau ucenicii săi şi-l rugau să se întoarcă iarăşi la mânăstirile lor, el nu mai voia, ci numai din vreme în vreme trecea pe la toate mânăstirile aşa numite „cele de afară", întărind pe fraţi şi mângâindu-i. Iar când nu putea veni pentru lungimea căii şi arşita soarelui, obişnuia să le trimită epistole pline de multă înţelepciune.

O parte din ucenicii săi, dornici să fie mai aproape de dascălul lor, au întemeiat o altă mânăstire mai sus, pe apa Nilului, unde se nevoiau mulţi călugări, ca la 5000, printre care era şi Cuviosul Macarie. Aici venea mai des marele Antonie şi petrecea cu fraţii. Ba, din râvna sa cea mare pentru dreapta credinţă, s-a dus Cuviosul şi în Alexandria de două ori, mărturisind credinţa cea adevărată înaintea arienilor, a ereticilor şi-a închinătorilor la idoli. Şi nu puţini, văzând chipul său cel îngeresc şi minunile ce le făcea cu cei bolnavi, lepădau credinţa cea rea şi se făceau creştini dreptmăritori.

Marele Antonie a văzut cu ochi prooroceşti şi decăderea vieţii monahale din ultimile veacuri. „Va veni timpul - zicea el cu lacrimile în ochi - când călugării îşi vor face case măreţe prin oraşe, vor iubi traiul bun şi nu se vor mai deosebi de cei din lume decât prin haine. Cu toate acestea, tot se vor găsi câţiva care vor păstra duhul stării lor. Cununa lor va fi cu atât mai strălucită, cu cât virtutea lor n-a fost lovită de mulţimea smintelilor".

Simţind că i se apropie sfârşitul, Cuviosul Antonie a mai cercetat pentru ultima oară mânăstirile întemeiate de el, ucenicilor dându-le multe sfaturi cu lacrimi şi sărutarea cea mai de pe urmă. Apoi, suindu-se iar la chilia sa cu cei doi ucenici, Macarie şi Plutin, s-a îmbolnăvit de moarte. După ce a poruncit ucenicilor să-i îngroape trupul în loc de taină, ca să nu-l afle mulţimea ucenicilor, a adăugat şi aceste ultime cuvinte: „Când va veni ziua învierii, voi primi acest trup, nestricăcios, din mâna lui Iisus Hristos. Împărţiţi hainele mele, daţi episcopului Atanasie cojocul cu mantaua pe care mă culcam; daţi episcopului Serapion altă piele de oaie şi voi luaţi sacul. Rămâneţi sănătoşi, copiii mei! Antonie se duce, nu mai este cu voi!" Sărutându-şi ucenicii, bărbatul dorirîlor dumnezeieşti şi părintele părinţilor a adormit în Domnul la 17 ianuarie, în anul 356, fiind în vârstă de 105 ani.

Iubiţi credincioşi,

Până aici v-am spus pe scurt viaţa Sfântului Antonie cel Mare. Acum să vă spun câteva din cele mai alese fapte şi cuvinte de folos ale acestui minunat părinte al monahismului creştin din toată lumea, spre zidirea noastră duhovnicească.

Odată i-au cerut ucenicii lui cuvânt de învăţătură, iar Cuviosul Antonie le-a spus: „Părinţii cei de demult, când mergeau în pustie, întâi se vindecau pe sine şi, făcându-se doctori aleşi, vindecau pe alţii. Iar noi, ieşind din lume, mai înainte de a ne vindeca pe noi, începem a vindeca pe alţii şi, întorcându-se boala asupra noastră, se fac cele din urmă mai mari decât cele dintâi şi auzim pe Domnul, zicând: *Doctore, vindecă-te mai întâi pe tine însuţi.* (Luca 4, 23).

Altă dată l-a întrebat un ucenic: „Ce trebuie să împlinesc pentru a plăcea lui Dumnezeu?" Iar Cuviosul i-a răspuns: „Păzeşte cele ce-ţi poruncesc: Oriunde vei merge, să ai înaintea ta neîncetat pe Dumnezeu; orice vei face, să ai mărturie din Sfintele Scripturi şi ori în ce loc vei şedea, să nu te muţi degrabă de acolo. Păzeşte aceste trei porunci şi te vei mântui".

Către Cuviosul Pimen a zis odată Sfântul Antonie: „Aceasta este lucrarea cea mare a creştinului, ca greşeala sa să o ia asupra lui în faţa lui Dumnezeu şi să aştepte ispitele până la răsuflarea

cea mai de pe urmă". În altă zi a spus: „Nimeni dintre creştini nu va putea să intre în Împărăţia cerurilor fără de ispite". Altui bătrân din muntele Nitriei i-a dat acest frumos cuvânt de mântuire: „Să nu te nădăjduieşti în dreptatea ta, nici să te mustre conştiinţa vreodată pentru faptele făcute; apoi stăpâneşte-ţi limba şi pântecele".

Vedeţi, fraţilor, cât de mare preţ pune Sfântul Antonie pe smerenie? Adică să ne vedem numai păcatele noastre, să nu osândim pe nimeni, să nu fugim de ispite şi necazuri în viaţă, că fără ele nu ne putem mântui. Să cerem sfaturi de la părinţii noştri sufleteşti, să ne înfrânăm limba de clevetiri şi de multă vorbire, precum şi pântecele de lăcomii şi beţii. Să vă amintim şi alte cuvinte de folos de la Sfântul Antonie.

Odată l-a întrebat cineva: „Care este cea mai mare faptă bună?" Iar Cuviosul a răspuns: „Dreapta socoteală; căci sunt unii care şi-au topit trupul cu postul şi nevoinţa, dar pentru că n-au avut dreaptă socoteală în viaţă, s-au îndepărtat de Dumnezeu". Aici Sfântul Antonie ne cere să facem toate cu dreaptă raţiune, cu măsură, după sfatul duhovnicului şi după putere.

Pentru iubirea de aproapele spunea Cuviosul acest mare cuvânt: „De aproapele nostru depinde viaţa sau moartea noastră. Că de vom câştiga sufleteşte pe fratele nostru, îl dobândim pe Dumnezeu; iar de vom sminti pe fratele nostru, greşim înaintea lui Hristos".

Vedeţi ce mare putere are iubirea aproapelui? Dacă miluim, ajutăm şi sfătuim pe cei din jurul nostru, indiferent dacă ei ne iubesc sau nu, dobândim pe Dumnezeu, adică mântuirea. Iar dacă smintim pe oameni, nu miluim pe săraci, osândim, pârâm şi nu-i îndemnăm la rugăciune şi la fapte bune, vom da seamă de sufletele lor şi ne pierdem mântuirea.

Pe călugări îi îndemna Sfântul Antonie să nu meargă prin lume afară de mare nevoie, zicând: „Precum peştii care stau pe uscat mor, aşa şi călugării care zăbovesc afară de chilie sau locuiesc cu mirenii slăbesc în tăria liniştii. Deci, trebuie să ne grăbim la chilie, precum peştele la mare, ca nu cumva rămânând mult afară să uităm păzirea cea dinlăuntru". Altor ucenici le-a spus: „Cel ce se nevoieşte la pustie în linişte, de trei războaie este

scutit: de auzire, de vorbire şi de vedere. În schimb este luptat de desfrânare şi lenevire".

Unui călugăr tânăr şi nevoitor, care nu putea răbda ocara şi necinstea, i-a zis Cuviosul: „Eşti asemenea unui oraş care în faţă este împodobit, iar prin partea opusă este furat de tâlhari!"

Un frate i-a zis Sfântului Antonie: „Roagă-te pentru mine, părinte". Iar Cuviosul i-a răspuns: „Nu te miluiesc nici eu, nici Dumnezeu, dacă nu te vei sili tu singur pentru mântuire şi nu te vei ruga lui Dumnezeu!". Adică, nu-i deajuns să dăm slujbe ca să se roage alţii pentru noi, ci trebuie ca şi noi să ne ostenim împreună cu cei ce se roagă pentru noi, adică: să postim, să ne rugăm, să trăim în dragoste şi să mergem la biserică dacă vrem să ne mântuim.

Spunea Cuviosul Antonie ucenicilor săi că „Dumnezeu nu îngăduie ispite grele peste oamenii de acum, ca peste cei de demult", că ştie slăbiciunea noastră că nu putem răbda. Altădată spunea şi acest cuvânt profetic pentru vremurile cele de pe urmă: „Va veni timpul, ca oamenii să înnebunească şi când vor vedea pe cineva că nu este ca ei, se vor ridica asupra lui, zicând că este fără de minte, pentru că nu este asemenea lor".

Odată s-a rugat lui Dumnezeu un sihastru sfânt ca să vadă ceata cuvioşilor părinţi şi, după multă stăruinţă, i-a văzut, dar lipsea Sfântul Antonie. Atunci a întrebat sihastrul: „Unde este părintele Antonie?" Iar îngerul Domnului i-a răspuns: „Unde este Dumnezeu, acolo este şi Antonie!"

Ajungând la măsura desăvârşirii, spunea Sfântul Antonie: „Eu nu mă mai tem de Dumnezeu, că Îl iubesc. Că dragostea scoate afară frica". Acelaşi lucru ne învaţă şi ceilalţi Părinţi care zic: „Frica de Dumnezeu este începutul înţelepciunii, iar dragostea de Dumnezeu este sfârşitul înţelepciunii". Fericiţi sunt creştinii care iubesc pe Dumnezeu din toată inima şi împlinesc poruncile Lui!

Spunea marele părinte Antonie că s-a rugat multă vreme lui Dumnezeu ca să-i descopere locul drepţilor şi al păcătoşilor. Într-o noapte, pe când se ruga, a auzit un glas de sus, zicându-i: „Antonie, scoală şi vino!" „Şi ştiind eu pe cine se cade să ascult, am ieşit şi, uitându-mă am văzut pe un oarecare uriaş, lung, negru şi urât şi înfricoşat care ajungea până la nori, având mâinile întinse în văzduh, sub care era un lac asemenea unei mări. Şi am văzut

suflete zburând ca nişte păsări şi câte treceau de mâinile acelui uriaş se mântuiau; iar câte erau lovite de mâinile lui, se opreau şi căzeau în lacul cel de foc. Pentru cei ce zburau, scrâşnea cu dinţii săi, iar pentru cei ce căzeau jos, se bucura. Şi a fost glas către mine, zicându-mi: „Înţelege ceea ce vezi. Aceştia care zboară în sus, sunt sufletele drepţilor care nu s-au supus acestui uriaş şi merg în rai. Iar acest uriaş este vrăjmaşul, care apucând pe cei vinovaţi, îi opreşte şi nu-i lasă să treacă, surpându-i în iad, pentru că au urmat voii lui şi au fost stăpâniţi de răutate".[1)]

Adeseori spunea Cuviosul şi aceste sfaturi ucenicilor săi: „Să nu uitaţi niciodată de veşnicie. Gândiţi-vă în toate dimineţile că poate nu veţi trăi până seara. Cugetaţi în toate serile că poate nu veţi ajunge ziua de mâine. Faptele voastre să fie aşa ca şi cum ar fi cele de pe urmă din viaţă...".

Aşa îşi creştea ucenicii Sfântul Antonie cel Mare, rugându-se neîncetat lui Dumnezeu pentru ei, hrănindu-i cu învăţăturile sale şi făcându-se în toate exemplu vrednic de urmat. Era în toate foarte smerit, blând şi plin de dragoste pentru oameni. Iar împotriva ereticilor şi a duhurilor rele era aspru şi de temut.

Iubiţi credincioşi,

Ucenicii Sfântului Antonie cel Mare s-au răspândit din Egipt în toate părţile Imperiului Romano-Bizantin de Răsărit şi de Apus, începând din secolul al IV-lea. O mare parte dintre ei s-au nevoit pe Valea Nilului şi în Muntele Nitriei. Alţii au trecut peste Marea Roşie în Muntele Sinai. Alţii au ajuns în Ţara Sfântă şi pe Valea Iordanului. Iar alţii s-au răspândit în Siria, Asia Mică, Peninsula Balcanică, ajungând până în apusul Europei şi Africa de Nord. Din secolul X monahismul şi-a creat o nouă patrie în Muntele Athos, cea mai mare vatră monahală de astăzi din toată lumea. În secolul XI, odată cu creştinarea ţărilor slave, s-a răspândit monahismul până în centrul, estul şi nordul Europei.

În ţara noastră, primele aşezări monahale au apărut în Dobrogea, la începutul secolului IV. Monahismul s-a răspândit din

1) Aceste învăţături sunt luate din Patericul egiptean, 1993, p. 7-15 şi din Vieţile Sfinţilor, Ed. Episcopiei Romanului, luna ianuarie, ed. 1993, p. 275-323.

sud spre gurile Dunării, la Niculiţel şi Chilia. Apoi au ajuns în Munţii Buzăului, în Banat, la Morisena în secolul X. Iar din secolele XI-XIV au apărut mânăstiri noi ca: Hodoş-Bodrog, Râmeţ, Tismana, Cozia, Neamţ, Probota şi altele.

În secolele XV-XVI, monahismul în Ţările Române era în culmea înfloririi, cu sute de mânăstiri şi schituri, cu mii de călugări şi sute de cuvioşi sihaştri în păduri şi munţi. În secolele XVII-XVIII, monahismul încă era înfloritor în ţara noastră, fiind susţinut de domni, de boieri şi credincioşi. Ţările Române dădeau mari ajutoare şi la celelalte centre monahale ortodoxe din muntele Athos, Balcani, Ierusalim şi Siria. Mânăstirile noastre, precum şi evlavia şi daniile româneşti erau renumite în tot centrul Europei.

În secolul al XIX-lea monahismul nostru, ca peste tot, începe să decadă. În secolul pe care-l trăim, mânăstirile noastre se reînnoiesc, atât prin lucrările de reparaţii, cât şi prin viaţa duhovnicească, dar a slăbit râvna, ascultarea, rugăciunea, dragostea şi smerenia care împodobeau sufletele înaintaşilor noştri.

Am spus, pe scurt, cum a ajuns monahismul în ţara noastră şi cum a dăinuit până astăzi, datorită în primul rând evlaviei poporului român ortodox şi ajutorului material dat de domni şi de credincioşi. Trebuie să amintim că în mânăstirile noastre am avut şi călugări cu viaţă sfântă cum au fost cuvioşii: Leontie de la Rădăuţi, Daniil Sihastrul, Iosif şi Chiriac de la Bisericani, Chiriac de la Tazlău, Sfinţii Partenie şi Rafail de la Agapia, Vasile de la Moldoviţa, Ioan de la Râşca, Paisie de la Neamţ, Nicodim de la Tismana, Ioan de la Prislop, Ghelasie de la Râmeţ, Sfântul Calinic de la Cernica şi ultimul sfânt român, Ioan Iacob de la Iordan († 1960).

Să dăm slavă lui Dumnezeu că ucenicii lui Hristos, care au îmbrăcat cinul monahal, renunţând la cele pământeşti după modelul Sfântului Antonie cel Mare, au existat în ţara noastră de peste 16 secole şi că se menţin cu aceeaşi râvnă şi evlavie până astăzi. La aceste vetre mânăstireşti străbune s-au nevoit multe generaţii de călugări şi cuvioşi, rugători smeriţi ai neamului. Mânăstirile au apărat credinţa ortodoxă curată în ţara noastră. În ele s-au rugat înaintaşii şi părinţii noştri. În ele ne sunt înmormântaţi sfinţii, cuvioşii şi marii domni apărători de neam şi de credinţă. În sfintele mânăstiri se săvârşesc zilnic, de multe

veacuri, Sfânta Liturghie şi cele Şapte Laude. În ele se mângâie bunii noştri creştini şi poposesc numeroşi călători din toate colţurile lumii. În ele se slăveşte Dumnezeu şi se laudă sfinţii Lui, mai mult ca oriunde în lume.

Iată pentru ce cinstim sfintele noastre mânăstiri şi de ce aleargă bunii noştri creştini să se roage în ele.

Să-l rugăm pe Sfântul Antonie cel Mare şi pe toţi sfinţii care sunt în Împărăţia cerurilor să se roage Bunului Dumnezeu ca să sporim în credinţă, în evlavie, în dragoste şi în sfânta rugăciune, virtuţi prin care toţi cei ce-L iubim pe Hristos ne vom putea mântui. Amin.

PREDICĂ
LA
SFÂNTUL EFTIMIE CEL MARE
(20 ianuarie)

Scumpă este înaintea Domnului moartea cuvioşilor Săi (Psalm115, 6).

Iubiţi credincioşi,

Biserica Ortodoxă prăznuieşte astăzi pe un mare luminător şi povăţuitor al monahilor şi al creştinilor, adică pe Preacuviosul Părintele nostru Eftimie cel Mare.

Acest preacuvios părinte a trăit în secolul al VI-lea, pe vremea împărăţiei lui Graţian, născându-se în Melitina Armeniei, din părinţi binecredincioşi - Pavel şi Dionisia. Multă vreme neavând ei copii, s-au rugat lui Dumnezeu şi le-a dăruit acest fiu, pe care l-au numit Eftimie, nume ce înseamnă „bucurie şi veselie duhovnicească", pentru că prin el mulţi aveau să se bucure şi să se veselească în viaţa cea monahală.

Murind tatăl său, mama l-a încredinţat lui Dumnezeu şi episcopului Melitinei, care l-a rânduit în ceata clericilor. Deci, făcându-se iscusit în învăţătura Sfintei Scripturi şi întrecând pe toţi cei de vârsta lui cu cunoştinţa şi cu faptele bune, a fost silit să se hirotonească preot şi a primit grija sfintelor mânăstiri şi schituri.

La vârsta de 29 de ani s-a dus la Ierusalim şi s-a sălăşluit într-o peşteră, împreună cu Cuviosul Teoctist. Ajungând la măsura desăvârşirii, cu darul lui Dumnezeu a izbăvit pe mulţi de boli grele, şi chemând numele Domnului, cu puţine pâini a hrănit patru sute de oameni călători care veniseră la mânăstirea sa. Apoi, pe mai multe femei care nu puteau naşte copii, prin rugăciunea sa le-a

făcut roditoare şi născătoare de prunci. Într-o vreme de mare secetă, ca odinioară Sfântul Ilie, a deschis porţile cerului cu rugăciunea sa şi a adus ploaie în Palestina. Iar când slujea Sfânta Liturghie, se vedea un stâlp de foc pogorându-se din cer şi stând lângă Sfântul Eftimie, până ce se termina sfânta jertfă. Mărturisesc ucenicii lui că el cunoştea gândurile şi aşezarea duhovnicească a celor ce veneau cu inimă curată la biserică spre a se împărtăşi cu Sfintele şi Preacuratele Taine ale lui Iisus Hristos. Iar pe cei care erau întunecaţi la suflet şi întinaţi de gânduri şi păcate, pe aceia nu-i împărtăşea. Avea încă şi darul proorociei, căci spunea ucenicilor lui cele viitoare şi cunoştea ce fel de patimi şi duhuri rele se află în cei păcătoşi.

El obişnuia să se retragă cu ucenicul său la pustie îndată după Botezul Domnului şi stătea acolo până la Duminica Floriilor, când se întorcea la chilia sa. Acolo petrecea singur în post desăvârşit, în cântări de psalmi şi în neîncetată rugăciune către Dumnezeu, cerând mila şi harul Lui peste ucenicii săi şi peste toată lumea.

Întemeind o mânăstire în pustiul Iudeei, s-au adunat în jurul lui mulţi fraţi, pe care îi învăţa, zicând: „Fraţilor, pentru ce aţi venit la această nevoinţă şi nu vă îngrijiţi de mântuirea voastră? Căci se cuvine ca în fiecare ceas să luăm aminte şi să veghem, după cum ne învaţă şi Mântuitorul, care spune: *Privegheaţi şi vă rugaţi, ca să nu cădeţi în ispită* (Matei 26, 41). Căci cei ce s-au lepădat de cele pământeşti şi au intrat în nevoinţa călugărească se cuvine a se lepăda de voia lor şi a primi smerita cugetare şi desăvârşita ascultare, ca cea dintâi virtute a monahilor. Apoi a cugeta întotdeauna la moarte şi la judecata viitoare şi a dori slava Împărăţiei cerurilor, fiind mereu gata pentru ceasul despărţirii.

Monahii, mai ales cei tineri, se cuvine să se ostenească trupeşte pentru păzirea minţii şi a inimii lor, şi să se hrănească din ostenelile lor, după cuvântul Apostolului care zice: *Noaptea şi ziua lucrez ca să nu îngreuiez pe cineva, şi mâinile acestea mi-au slujit mie, cum şi celor ce erau împreună cu mine* (II Tesaloniceni 3, 8). Căci este greu celor din lume ca, ostenindu-se, din lucrul lor să hrănească copii şi femei, să aducă daruri lui Dumnezeu, să facă şi milostenie după putere. Pe lângă acestea, li se cer şi dajdie către cei ce stăpânesc. Iar noi, nici cele de nevoie vieţii să nu le

dobândim din lucrul mâinilor noastre? Deci să nu culegem osteneli străine, căci porunceşte Apostolul Pavel: *Dacă cineva nu vrea să lucreze acela să nu mănânce!* (II Tesaloniceni 3, 10).

Cuviosul Eftimie poruncea fraţilor să nu vorbească cu nimeni în biserică în vremea rugăciunii, ba nici la masă când mâncau împreună. Iar pentru înfrânare de mâncare învăţa pe fraţi: „Înfrânarea cea bună cere a gusta fiecare din hrană cât de puţin în vremea mâncării. Însă să păzim mintea de gânduri rele şi inima de pofte şi să dăm război în taină împotriva patimilor ascunse. Căci armele monahului sunt: rugăciunea, cugetarea la cele viitoare, dreapta judecată, smerenia şi ascultarea cea după Dumnezeu".

Iubiţi credincioşi,

Sfântul Eftimie cel Mare era un mare sihastru, asemenea Sfinţilor Antonie, Pahomie, Sava şi Teodosie, căci ducea viaţă îngerească în trup. El a umplut pustiul Iudeei de mânăstiri, de chilii, de sihaştri, şi toţi îl aveau pe el dascăl, povăţuitor şi mare sfetnic. Oricine asculta cuvântul lui, se învrednicea de darul şi mila lui Dumnezeu, iar cel ce se împotrivea şi călca cuvântul lui, pătimea multe rele, primejdii şi necazuri.

Odată a poruncit unui frate din mânăstire, anume Avxentie, să meargă cu vitele la păscut. Dar el s-a împotrivit, zicând că se teme să nu cadă în vreo ispită, apoi că nu poate renunţa la liniştea sa. Cuviosul Eftimie i-a spus: „Ne rugăm lui Dumnezeu să nu te vatămi de nici o ispită în ascultarea aceasta, căci El nu uită jertfa şi supunerea ta". Dar Avxentie nici aşa n-a voit să împlinească porunca ascultării. Atunci Cuviosul i-a zis: „Noi, fiule, te-am sfătuit ceea ce ştim că-ţi este de folos, iar tu, dacă nu vrei să te supui, vei lua plata neascultării". În acelaşi ceas fratele neascultător a căzut jos, stăpânit de duh necurat. Iar Sfântul Eftimie a zis: „Înaintea ochilor voştri s-a împlinit acum cuvântul Duhului Sfânt, care zice: Pentru omul rău care ridică cuvânt împotrivă, Domnul trimite asupra lui înger nemilostiv". Apoi a adăugat: „Mare este plata ascultării, căci Dumnezeu iubeşte mai mult ascultarea decât jertfa; iar neascultarea lucrează moarte". Deci, apucând de mână pe fratele căzut, l-a ridicat de jos, a făcut o rugăciune pentru dânsul,

l-a binecuvântat cu semnul Sfintei Cruci şi l-a făcut sănătos. Apoi fratele a primit bucuros ascultarea şi dădea laudă lui Dumnezeu pentru toate.

Vedeţi, fraţilor, puterea ascultării şi urmările neascultării? Vedeţi ce mare este ascultarea de Biserică, de păstori, de duhovnici, de cei ce ne povăţuiesc pe calea mântuirii? Nimeni nu se poate mântui, trăind de capul lui şi făcând voile lui. Ci fiecare, mirean sau călugăr, trebuie să aibă un păstor duhovnicesc, un preot şi un episcop de care este dator să asculte, să întrebe, să ceară sfat şi să ia poruncă ce trebuie să facă în viaţa creştină şi ce să nu facă. Deci toate trebuie să le facem cu sfat, cu rugăciune şi cu binecuvântare. Că spune Sfânta Scriptură: *Mântuirea stă în multă sfătuire* şi *Cei ce nu se sfătuiesc, cad ca frunzele.*

Şi care sunt cei mai buni sfătuitori ai noştri? Care sunt păstorii noştri adevăraţi, dacă nu episcopii, preoţii şi duhovnicii, pe care ni i-a rânduit Dumnezeu? Şi care este mama noastră duhovnicească, dacă nu Biserica unde ne-am botezat în numele Preasfintei Treimi, unde ascultăm sfintele slujbe, unde ne spovedim şi primim Trupul şi Sângele lui Hristos? Deci, să rămânem în sânul Bisericii adevărate, care ne-a născut şi să ascultăm de părinţii noştri sufleteşti, ca de Hristos. Că ascultarea ne aduce pace în suflet, bucurie şi mântuire, iar neascultarea ne aduce suferinţă, boală, moarte şi osândă veşnică.

Aşa ne învaţă Sfânta Evanghelie, Sfinţii Apostoli, Sfântul Eftimie cel Mare şi toţi sfinţii. Să ştiţi despre Cuviosul Eftimie că era şi un mare apărător al Ortodoxiei şi se împotrivea tuturor eresurilor şi sectelor care atacau Biserica din vremea sa. El spunea că ereticii, împotrivindu-se Bisericii, se împotrivesc lui Dumnezeu şi din cauza neascultării cad din credinţă în stăpânirea celui rău şi viclean, care luptă să prindă cât mai multe suflete.

Iubiţi credincioşi,

Ţara noastră este împodobită cu multe şi frumoase mânăstiri, vestite în toată lumea. Vizitaţi-le, poposiţi câte un ceas, două în ele, ascultaţi sfintele slujbe mânăstireşti care sunt aşa de odihnitoare şi înălţătoare de suflet şi cereţi sfaturi creştineşti de la

părinţi bătrâni şi cu experienţă duhovnicească. Căci aşa făceau şi înaintaşii noştri. Aşa făceau şi ucenicii lui Hristos, care mereu Îl întrebau şi ascultau de poruncile Lui. Aşa făceau şi ucenicii Sfântului Eftimie cel Mare. Seara, mai ales duminica şi în clipe de linişte, băteau la uşa chiliei lui şi-i cerea binecuvântare şi cuvânt de folos pentru mântuirea sufletului.

Ajungând la vârsta de 97 de ani, înainte de a-şi da duhul, Cuviosul Eftimie cel Mare a spus ucenicilor săi: „Fraţii mei, după ducerea mea dintre voi, poarta mânăstirii să n-o închideţi în tot anul, căci pentru aceasta vă va dărui Dumnezeu binecuvântare. Poruncile mele să le păziţi nestrămutate şi de voi afla îndrăzneală către Dumnezeu, aceasta voi cere întâi lui Dumnezeu, ca eu să fiu cu duhul împreună cu voi până în veac". Apoi le-a zis: „Toată fapta bună prin dragoste şi prin smerenie se întăreşte împotriva ispitelor. Dar să ştiţi că mai mare este dragostea decât smerenia, căci smerenia înalţă pe om, iar dragostea nu-l lasă a cădea de la înălţime, căci după mărturia Apostolului *Dragostea niciodată nu cade"* (I Corinteni 13, 8). Zicând acestea, Sfântul Eftimie cel Mare şi-a dat sufletul cu pace în mâinile lui Dumnezeu.

Încheiem predica cu această cântare ce se cântă la biserică în cinstea sfântului de astăzi: "Cuvioase Părinte Eftimie, glasul Evangheliei Domnului auzind, lumea ai părăsit, bogăţia şi slava întru nimic socotindu-le. Pentru aceasta tuturor ai strigat: Iubiţi pe Dumnezeu şi veţi afla dar veşnic! Nimic să nu cinstiţi mai mult decât dragostea Lui, căci atunci când va veni întru slava Sa, să aflaţi odihnă cu toţi sfinţii".

Cu ale cărui rugăciuni, Hristoase, păzeşte şi mântuieşte sufletele noastre. Amin.

PREDICĂ

LA

SFÂNTUL GRIGORIE TEOLOGUL

(25 ianuarie)

Că nimic nu iubeşte Dumnezeu fără numai pe cel ce petrece cu înţelepciune
(Înţelepciunea lui Solomon 7, 28).

Iubiţi credincioşi,

Astăzi Biserica noastră cea dreptmăritoare sărbătoreşte pe unul din cei trei mari dascăli şi ierarhi, pe Sfântul Grigorie Cuvântătorul de Dumnezeu, patriarhul Constantinopolului.

Acest mare ierarh este al doilea cuvântător de Dumnezeu, după Sfântul Apostol şi Evanghelist Ioan; este fluierul cel păstoresc al teologiei şi glasul dogmelor celor adevărate ale Preasfintei Treimi. I se mai zice şi Grigorie de Nazianz pentru că s-a născut pe teritoriul Nazianzului, un orăşel vecin cu Cezareea Capadociei. Pe tatăl său îl chema tot Grigorie, iar pe mama sa Nona, femeie binecredincioasă şi împodobită cu toată fapta bună. Prin rugăciunile şi milosteniile ei la cei săraci, fericita Nona - o mamă creştină model pentru toate mamele - a atras asupra familiei sale binecuvântarea lui Dumnezeu. Cea mai mare parte a vieţii ei o petrecea în post, în rugăciune, în milostenie şi în păzirea poruncilor lui Dumnezeu.

Grigorie, soţul ei, în tinereţe era amăgit de un eres local. Altfel era cel dintâi magistrat al oraşului şi împlinea datoriile sale cu mare grijă. Avea şi toate virtuţile morale, care fac pe om cinstit în lume; nu-i mai lipsea decât botezul creştin. Fericita Nona vărsa lacrimi multe, rugându-se lui Dumnezeu necontenit pentru convertirea lui la creştinism. În sfârşit, rugăciunile ei au fost auzite la

Dumnezeu. Bărbatul ei se lepădă de păgânism, fiind botezat la Nazianz, pe timpul când se ţinea întâiul şi a toată lumea Sobor de la Niceea, la anul 325. Pentru meritele sale a fost înălţat în scaunul episcopal din Nazianz pe care l-a păstorit până la adânci bătrâneţe, murind în vârstă de nouăzeci de ani. La moartea lui a lăsat trei copii: Grigorie, Chesarie şi sora lor Gorgonia. Sfântul Grigorie a fost socotit ca rod al rugăciunilor maicii sale Nona; de aceea a fost dăruit lui Dumnezeu din momentul naşterii sale. De mic era foarte firav, dar plin de credinţă în Dumnezeu, iubitor de Biserică şi râvnitor să citească sfintele cărţi şi mai ales Vechiul şi Noul Testament.

În tinereţea sa a avut un vis tainic şi minunat pe care îl amintea cu evlavie: „Mi se părea că văd două femei de o rară frumuseţe, care reprezentau una, curăţia şi alta, înfrânarea. Ele m-au mângâiat ca pe un copil şi mă invitau ca să le urmez. „Vino cu noi, ziceau ele, şi noi te vom înălţa până la lumina Treimii nemuritoare". Din momentul acela tânărul Grigorie simţi o mare dorinţă de a trăi în feciorie, toată viaţa sa. Din scrierile sale se vede că cinstea cu mare sfinţenie această virtute. De asemenea era foarte hotărât când vorbea de păzirea fecioriei. El numeşte moarte călcarea votului fecioriei.

După ce învaţă gramatica în oraşul natal, a fost trimis în Cezareea Palestinei, unde era o renumită şcoală de retorică. Apoi a învăţat un timp şi în Alexandria. Dar fiindcă Atena se socotea pe atunci centrul filosofiei şi al retoricii, a plecat cu corabia spre Atena. Corabia a fost însă învăluită de o mare furtună, timp de douăzeci de zile, încât nimeni nu mai avea nădejde de scăpare. Grigorie avea cea mai mare grijă de mântuirea sufletului său, pentru că încă nu primise botezul. El cerea cu lacrimi ajutorul lui Dumnezeu şi îşi reînnoia făgăduinţa ce o făcuse, că se va dărui cu totul în slujba lui Dumnezeu, dacă îl va salva de la moarte.

Rugăciunea sa a fost auzită. Corabia a ajuns cu bine la Rodos, apoi la Atena, unde se întâlni cu Vasile, bunul său prieten până la moarte. Şi astăzi se vorbeşte de aceşti mari sfinţi şi dascăli, ca model de prietenie. Erau nedespărţiţi unul de altul. Niciodată nu luau parte la petreceri. Nu cunoşteau decât două străzi, una care mergea la biserică şi alta care mergea la şcoală. Viaţa lor era foarte aspră. Din banii ce-i primeau de acasă, o parte o împărţeau

la săraci, iar rămăşiţa o ţineau pentru a-şi procura cele necesare. Invidia nu tulbura niciodată liniştea sufletelor lor. De se întâmpla un bine unuia, se bucura şi celălalt. Se îndemnau unul pe altul la fapta bună, întrecându-se în post, în rugăciune şi alte nevoinţe. Plecând Sfântul Vasile din Atena, Sfântul Grigorie a mai rămas câtva timp, spre a-şi continua studiile. Cinstea ce o câştigă aici, precum şi operele ce le-a lăsat sunt o dovadă a vieţii lui curate şi de aleasă sporire în frumoasa vorbire, în filosofie şi în cunoaşterea Sfintei Scripturi.[1)]

În anul 356 Sfântul Grigorie şi-a terminat studiile şi părăsind Atena, s-a dus în patria sa Nazianz, unde a fost botezat în numele Preasfintei Treimi, chiar de tatăl său. Din acest moment s-a pus cu totul în slujba Bisericii, spre lauda lui Dumnezeu. Tatăl său, fiind episcop de Nazianz, îl ruga să primească preoţia şi să-i ajute la conducerea Bisericii, greu lovită de ereticii arieni.

Sfântul Grigorie, însă, se socotea nevrednic de marea taină a preoţiei. De aceea a fugit în Pont, la mânăstirea întemeiată de Sfântul Vasile, unde s-au nevoit împreună în rugăciune şi în singurătate câţiva ani de zile. Aceasta a fost cea mai liniştită şi frumoasă parte a vieţii lui, după care mereu va regreta. Şi era Sfântul Grigorie aşa de lepădat de cele pământeşti, încât zicea: „Tot ce am, dau Celui de la Care am primit, că numai pe El Îl am. I-am jertfit averea, cinstea, sănătatea, limba şi talentele... Tot ce am, de la El sunt şi le dispreţuiesc pe toate pentru dragostea lui Iisus Hristos".

Astfel, fericitul Grigorie se ruga şi postea mult, mânca numai pâine şi puţine legume nefierte; dormea pe jos şi avea un singur rând de haine. Deşi era bolnăvicios din copilărie, răbda toate cu nădejde în Dumnezeu. Era şi foarte tăcut. Vorbea rar şi înţelept ca un filosof, blând şi sfătuitor, ca un mare povăţuitor de suflete. La mânăstire scria cărţi, lucra cu mâinile şi cânta mereu psalmi.

Iubiţi credincioşi,

După această pregătire duhovnicească în linişte şi rugăciune, Sfântul Grigorie a fost chemat de tatăl său la Nazianz. Aici îl

1)Dicţionar aghiografic, 1898 p.324-327.

hirotoneşte preot şi îl rânduieşte să slujească la biserică şi să combată pe arienii eretici. Astfel fericitul Grigorie sporea din zi în zi în sfinţenie şi în mărturisirea dreptei credinţe. Nu după mult timp fraţii săi, Chesarie şi Gorgonia, s-au dus la Domnul, fiind cinstiţi la înmormântare cu frumoase cuvinte de laudă rostite de Sfântul Grigorie, că nimeni din patria sa nu vorbea mai frumos şi mai adânc decât acest vas ales al Duhului Sfânt.

În anul 372 Sfântul Grigorie a fost hirotonit episcop de către Sfântul Vasile, bunul său prieten, dar n-a avut scaun episcopal până în anul 378, când a fost ales episcop la Constantinopol, capitala imperiului. Tot acum moare Sfântul Vasile cel Mare, fapt de care s-a întristat foarte mult.

În Constantinopol a fost episcop numai patru ani, dar în acest scurt timp a întărit din nou dogmele ortodoxe în marele oraş, a biruit şi ruşinat învăţăturile ereticilor şi a făcut multă milă cu cei săraci. Aici avea o mică biserică numită „Anastasia", adică biserica Învierii, unde slujea marele Ierarh Grigorie; aici ţinea acele frumoase predici apologetice, adică de apărare a dreptei credinţe, predici dogmatice, de întărirea dogmelor ortodoxe şi predici panegirice, de laudă lui Dumnezeu şi sfinţilor Lui. În această biserică alerga lumea din tot oraşul să asculte învăţăturile Sfântului Grigorie. De aici a reînviat Ortodoxia în capitala imperiului, spre mustrarea şi supărarea ereticilor. Când venise ca episcop erau numai 17 biserici ortodoxe. După câţiva ani, mai rămăseseră în Constantinopol numai 17 biserici eretice!

În anul 381 a avut loc al doilea Sinod Ecumenic în Constantinopol, la care au luat parte 150 de episcopi, printre care şi Sfântul Grigorie, supranumit „Teologul". El a apărat, mai mult ca toţi, dogma Preasfintei Treimi şi persoana Sfântului Duh, vorbind cu multă putere în cuvânt, prin darul înţelepciunii şi al frumoasei vorbiri. Tot el a explicat cel mai profund egalitatea celor trei persoane ale Preasfintei Treimi - Tatăl, Fiul şi Sfântul Duh -, toate având aceeaşi fiinţă. El a contribuit la compunerea ultimelor cinci articole din Crez, prin care mărturisim că Duhul Sfânt purcede din Tatăl şi este trimis în lume prin Fiul. Învăţătura dogmatică a Sfântului Grigorie este cuprinsă în cinci cuvântări teologice, fiind aprobate de toţi Sfinţii Părinţi. Datorită profunzimii învăţăturilor sale dogmatice, mai ales privind stabilirea definitivă a dogmei

Preasfintei Treimi, ca şi egalitatea şi deofiinţimea celor trei persoane, împotriva marilor eretici: Arie, Macedonie şi Maratoniu, i-au adus Sfântului Grigorie numele de „Teolog". El este al doilea „teolog", adică mare cuvântător de Dumnezeu, după Sfântul Apostol şi Evanghelist Ioan.

Ivindu-se unele tulburări în sinod cu episcopii egipteni, care voiau să pună alt episcop la Constantinopol, Sfântul Grigorie Teologul s-a retras din scaun la Nazianz. Acolo, mai trăind câţiva ani ca un sihastru, în linişte, în rugăciune şi în cugetare la Dumnezeu, lipsit de toate cele pământeşti, şi-a dat sufletul său în braţele marelui Arhiereu Iisus Hristos, la 25 ianuarie 389.

Aşa s-a săvârşit marele dascăl şi ierarh al Bisericii lui Hristos, Sfântul Grigorie Teologul, apărătorul Preasfintei Treimi şi al dreptei credinţe. El a mărturisit adevărul, atât prin viaţa sa îngerească şi neprihănită, cât şi prin predicile şi scrisorile sale, făcându-se nouă tuturor exemplu viu, părinte adevărat, dascăl neîntrecut, povăţuitor şi rugător fierbinte înaintea Preasfintei Treimi pentru toată lumea.

Iubiţi credincioşi,

Să lăudăm după cuviinţă pe marele Ierarh şi Sfânt, Grigorie Teologul. El a luminat în Biserica lui Hristos ca un luceafăr de dimineaţă. Viaţa şi învăţăturile sale ne sunt mereu un exemplu de urmat. A fost unul dintre cei mai învăţaţi teologi şi filosofi ai lumii în secolul IV; dar pentru Hristos a renunţat la toate. La avere, la cinste, la ranguri şi chiar la viaţa sa. El căuta un singur lucru: să se laude Hristos în tot ce se face, să se apere dreapta credinţă şi să ajute la mântuirea a cât mai multor suflete.

Virtuţile cele mai iubite de el erau: fecioria, sărăcia desăvârşită, liniştea, rugăciunea şi frumoasa vorbire. Iată ce scria el în anii de pe urmă: „Trăiesc între stânci şi animale sălbatice. Nu văd focul niciodată şi nu am încălţăminte. Mă îmbrac cu o singură haină. Mă culc pe paie şi mă acopăr cu un sac. Perna mea este totdeauna udă de lacrimi".

Vedeţi viaţă aspră şi nevoinţă la sfinţi? Sfinţii fug de laude, fug de mândria lumii, fug de avere, de mâncăruri alese şi de trai

bun. Sfinţii iubesc pe Dumnezeu cu adevărat şi din toată inima. Ei iubesc şi pe oameni ca pe fraţii lor, ca pe copiii lui Dumnezeu. Sfinţii nu se ceartă, nu spun minciuni, nu vorbesc de rău pe nimeni, nu ţin mânie. Sfinţii postesc mult, varsă lacrimi mereu, se roagă neîncetat şi ard de iubire pentru Dumnezeu. Tocmai de aceea sunt sfinţi, căci au mintea înălţată la cer şi pe Dumnezeu în inimă.

Să ne silim, deci, să urmăm vieţii şi faptelor Sfântului Grigorie Teologul. Tot creştinul care trăieşte credinţa ortodoxă şi vorbeşte de Dumnezeu este un teolog, un vas al Duhului Sfânt. Să iubim Biserica, viaţa curată, postul, rugăciunea, smerenia şi milostenia, că au mare putere la Dumnezeu. Cu acestea s-au făcut înaintaşii noştri sfinţi, cuvioşi, ierarhi buni, călugări desăvârşiţi şi creştini model. Să păstrăm învăţătura dreptei credinţe, mai ales acum când sectele şi ereticii o atacă. Şi cât de greu au păstrat-o Sfinţii Bisericii!

Cei care vin să vă atragă la adunările lor sectare, sunt fiii diavolului şi urmaşii lui Arie şi Macedonie, amândoi mari eretici, pe care i-au dat anatemei Sfinţii Părinţi. Credinţa noastră ortodoxă este curată şi simplă. Ortodoxia este credinţa iubirii, a ascultării şi a rugăciunii. Să iubim, să ascultăm de păstori şi să ne rugăm. Iată, aceasta este cea mai scurtă cale de mântuire!

Închei cu câteva sfaturi pe care Sfântul Grigorie Teologul le-a dat la sfârşitul vieţii unui preot: „Mă întrebi, părinte, ce o să fie? N-avem frică de nimic, decât să nu pierdem pe Dumnezeu şi fapta bună. Celelalte, să meargă cum va voi Domnul, Stăpânul vieţii noastre. Am miluit pe săraci, am slujit pe fraţi, am cântat laudele Domnului. Dacă nu mai putem face acestea, să începem altele. Harul nu este sterp; el deschide căi noi care duc tot acolo. Să trăim în singurătate cu privirea la cele înalte şi să ne curăţim sufletele cu lumina lui Dumnezeu".

Fie ca Bunul Dumnezeu să ne facă vrednici a-l lăuda pe marele teolog şi apărător al dogmelor ortodoxe, pe Sfântul Grigorie, zicând: „Fluierul cel păstoresc al teologiei tale a biruit trâmbiţele ritorilor, că ţie, ca celui ce ai cercat adâncurile Duhului şi frumuseţile vorbirii ţi s-au adăugat. Deci, roagă pe Hristos Dumnezeu, Părinte Grigorie, să mântuiască sufletele noastre". Amin.

PREDICĂ
LA
SFINŢII TREI IERARHI VASILE, GRIGORIE ŞI IOAN
(30 ianuarie)

Începutul înţelepciunii este frica de Dumnezeu şi priceperea este ştiinţa Celui Sfânt (Pilde 9, 10).

Iubiţi credincioşi,

Cu mila şi cu îndurarea Preabunului nostru Dumnezeu Cel în Treime închinat şi mărit, am ajuns şi în anul acesta la prăznuirea marilor ierarhi: Vasile cel Mare, Grigorie Cuvântătorul de Dumnezeu şi Ioan Gură de Aur. De aceea ne-am adunat astăzi la Sfânta Biserică pentru a cinsti după cuviinţă pe această treime de ierarhi, apărătorii Preasfintei Treimi, pe care îi laudă toată creştinătatea. Cinstim astăzi pe Sfinţii Trei Ierarhi Vasile, Grigorie şi Ioan, lauda Ortodoxiei, cununa Bisericii lui Hristos, apostolii pocăinţei, tâlcuitorii cei mai adânci ai Sfintei Scripturi. Lăudăm astăzi pe aceşti trei mari ierarhi, învăţători şi luminători ai lumii, vase alese ale Sfântului Duh, părinţi ai evlaviei noastre, păstori plini de râvnă ai creştinilor, dascăli ai dreptei credinţe, hrănitorii săracilor, apărătorii văduvelor şi povăţuitorii călugărilor.

Sfinţii Trei Ierarhi sunt cele trei vârfuri ale ierarhiei Bisericii Ortodoxe, care au întrecut cu înălţimea vieţii şi a învăţăturii lor pe mulţi şi ca nişte apostoli după Apostoli au strălucit în lume. Toţi trei fiind luminaţi de Duhul Sfânt, au avut aceeaşi înţelegere a Bisericii, au întărit canoanele şi învăţăturile dumnezeieştii Scripturi.

Aceste trei vase ale Duhului Sfânt, pline de sfinţenie şi binecuvântate cu darul facerii de minuni şi al frumoasei vorbiri, au mărturisit în lume dreapta credinţă, au explicat dogmele Bisericii, au îmbogăţit sfintele slujbe şi au vindecat şi alinat multe boli şi suferinţe trupeşti şi sufleteşti ale oamenilor. Fiind luminaţi de Dumnezeu şi dăruiţi cu multă înţelepciune, au uimit pe filosofii timpului lor, au mustrat pe împăraţii răucredincioşi, au smerit pe cei mândrii, au împărţit la săraci averile bogaţilor, au mustrat cu mare îndrăzneală păcatul, mai ales necredinţa, eresul, mândria, desfrâul, lăcomia şi zgârcenia, scriind multe învăţături creştineşti. Ei au lăsat Bisericii lui Hristos, pe lângă viaţa lor sfântă, zeci de cărţi teologice, care apără dogmele ortodoxe şi viaţa morală şi care formează un mare tezaur al lumii creştine.

Şi acum să vă amintesc pe scurt viaţa şi faptele fiecăruia din cei trei sfinţi ierarhi:

Sfântul Vasile cel Mare a văzut lumina zilei în Cezareea Capadociei (Turcia de astăzi), dintr-o familie aleasă de creştini. Părinţii săi, Vasile şi Emilia, au avut zece copii. Îndemnaţi de Dumnezeu, au dat pe Vasile din copilărie la învăţătura cărţii, crescându-l de mic în frica lui Dumnezeu.

Fire adânc gânditoare, evlavioasă, tăcută, Sfântul Vasile a străbătut cu multă uşurinţă toată învăţătura cea ritoricească şi filosofia ce se putea oferi pe atunci de cea mai înaltă şcoală a faimoasei Atene. Aici s-a împrietenit cu marele Grigorie; aici a uimit pe dascălii săi; aici a deprins „firea filosofiei, care este - după cum singur spunea - gândul morţii".

Îndemnat de Duhul Sfânt, a plecat apoi să viziteze toate mânăstirile şi pustietăţile Egiptului, iar de aici s-a dus la Ierusalim să se închine la Mormântul Domnului. După ce a primit botezul în râul Iordanului, s-a dus în Cezareea Capadochiei - patria sa - unde a fost făcut preot. Dar el, iubind mult liniştea şi rugăciunea, s-a retras în părţile Pontului, unde a întemeiat o aleasă mânăstire, cu viaţă de obşte. Venind aici şi Sfântul Grigorie, au trăit împreună cele mai alese clipe de bucurii duhovniceşti, pe care apoi adesea şi le aminteau unul altuia. Aici au scris împreună neîntrecute cuvinte ascetice despre rugăciune, post, viaţă de obşte, preoţie, dragoste etc.

Nevoia în care se afla Biserica din Cezareea, strâmtorată de eretici, l-a silit pe marele Vasile să lase pustia şi să vină în ajutorul Bisericii lui Hristos. În scurtă vreme, fiind ales episcop, cu multă putere şi osârdie, biruieşte pe începătorii eresurilor, împacă pe ortodocşi, uneşte Biserica dezbinată, mângâie inimile păstoriţilor, hrăneşte pe cei săraci din hambarele bogaţilor, adapă pe cei însetaţi din izvoarele bunei credinţe.

Sfântul Vasile era mare, nu atât ca statură, cât mai ales cu darul ce era într-însul, cu viaţa sa aspră, cu mintea sa adânc gânditoare. Avea şi darul facerii de minuni, cu care adesea scotea duhurile necurate din oameni, vindeca boli grele, spunea cele viitoare. Viaţa lui era mai mult îngerească decât omenească. Neîncetat se ruga, învăţa mereu, mângâia pe toţi. Pentru aceasta s-a făcut doctor bolnavilor, hrănitor flămânzilor, păstor adevărat al oilor celor risipite.

Aur pentru sine nu strângea, dar cu aurul învăţăturilor sale pe toţi îi îmbogăţea. Haine bune nu purta, dar pe toţi săracii Capadociei îi îmbrăca. Pâine de prisos pe masă nu avea, dar nimeni nu se întorcea de la el flămând şi nemiluit.

Cine altul ca Sfântul Vasile a purtat atâta grijă de cei săraci, cine a făcut ca el din Cezareea o adevărată casă de oaspeţi pentru străini, cu spitale pentru bolnavi, cu azile pentru bătrâni şi locuri de vindecare pentru suferinzi. Apoi îi înfrunta pe împăraţi, îi ruşina pe eretici, îi smerea pe filosofi, uimea pe ritori, pe călugări îi povăţuia, pe văduve le asculta, pe necredincioşi îi aducea la credinţă, pe păcătoşi îi primea şi cu canon de pocăinţă îi vindeca.

Fiind din tinereţe bolnăvicios, în anul 379, Sfântul Vasile cel Mare s-a mutat la Domnul în vârstă de 51 de ani, după ce a păstorit Biserica lui Hristos, mai bine de opt ani.

Sfântul Grigorie Teologul s-a născut în oraşul Nazianz, aproape de oraşul Cezareea Capadociei. Părinţii săi, Grigorie şi Nona, fiind binecredincioşi, l-au crescut de mic în buna credinţă, dându-l la învăţătura cărţii. Iubind mai mult frumuseţea vorbirii, a învăţat şi a deprins mai mult ca oricare meşteşugul retoricei, de la cei mai aleşi dascăli ai Atenei.

Întors la Nazianz, a fost făcut preot de tatăl său, ce era episcop acolo, apoi s-a retras cu Vasile la o mânăstire întemeiată de ei în Pont. Fiind chemat de tatăl său şi de nevoile Bisericii împre-

surată de eretici, Sfântul Grigorie s-a reîntors în Nazianz. După multă stăruinţă, fiind făcut episcop de însuşi prietenul său, Vasile, nu a primit scaunul cel încredinţat lui, ci petrecea lângă bătrânul său tată, ajutându-l să biruiască pe înverşunaţii eretici.

Fiind iubitor de linişte, nu a primit episcopia Nazianzului, dar cu gura sa cea plină de dar şi cu măiestria cuvântului, pe toţi ereticii i-a îmblânzit şi i-a adus la credinţa cea adevărată. Apoi, fiind ales episcop al Constantinopolului, marele Grigorie a făcut aici adevărate minuni. Cine a vorbit mai frumos ca Sfântul Grigorie? Cine a apărat mai bine dogmele Bisericii? Cine a rostit cuvinte mai înalte despre Duhul Sfânt, despre dragoste, despre credinţa cea adevărată? Cine a uimit în Sinodul al II-lea Ecumenic pe toţi episcopii? Cine a ruşinat pe filosofi şi a smerit pe ritori, mai mult ca el, cu adâncimea gândirii sale şi cu dulceaţa vorbirii?

Dornic de singurătate, după doisprezece ani de păstorie, se retrage în satul său natal, Nazianz, pentru a vorbi numai cu Dumnezeu, pe care Îl iubea atât de mult.

Cu toate că Sfântul Grigorie Teologul era o fire mult mai sensibilă, adânc gânditoare, însetată după linişte, nimeni nu a vorbit vreodată mai frumos ca el din amvonul bisericii, nimeni nu a apărat mai cu tărie dogma Preasfintei Treimi, nimeni nu s-a ridicat mai mult cu vorbirea de Dumnezeu, decât Sfântul Grigorie. Din aceste pricini s-a şi numit „Teolog", adică „Cuvântător de Dumnezeu".

Împăcat cu sine şi cu Dumnezeu, în anul 389, Sfântul Grigorie Teologul trece la Domnul în vârstă de 60 de ani, lăsând Bisericii un nepreţuit tezaur de cuvinte şi învăţături dogmatice.

Sfântul Ioan Gură de Aur s-a născut în vestita cetate Antiohia Siriei, din părinţi creştini, Secund şi Antuza. Fiind singur la părinţi, a fost dat la învăţătura cărţii, la cei mai aleşi dascăli ai vremii de atunci. Murind tatăl său din tinereţe, fericitul Ioan şi-a ales viaţa cea îngerească, retrăgându-se la o mânăstire şi de aici într-o peşteră, unde singur s-a nevoit în post şi rugăciune patru ani.

Fiind apoi hirotonit preot de episcopul Flavian, slujea cu multă osârdie în Biserica cea Mare a Antiohiei. Aici rostea neîncetat cuvinte de învăţătură, de pocăinţă şi de mângâiere poporului însetat, încât s-a făcut cunoscut în toată cetatea. Pentru buna lui învăţătură şi frumuseţea vorbirii a fost numit de toată

creştinătatea „Gură de Aur". Ales patriarh al Constantinopolului, Sfântul Ioan, deşi a primit cu sila această mare cinste, a păstorit turma lui Hristos cu mare osârdie, timp de nouă ani, ducând-o la vreme la apă şi hrănind-o cu cuvintele sale cele aurite.

Sfântul Ioan Gură de Aur, zis şi Hrisostom, a întrecut pe toţi dascălii Bisericii noastre, nu atât prin înălţimea cuvintelor, nu prin asprimea învăţăturilor, cât mai ales prin dulceaţa vorbirii sale, atât de curgătoare şi pe înţelesul tuturor. Nimeni nu a vorbit mai mult ca Sfântul Ioan Hrisostom despre pocăinţă, despre folosul rugăciunii, despre mergerea cât mai regulat la biserică, despre păcat, despre moarte, despre judecată şi răsplata viitoare. Nimeni nu a tâlcuit mai bine ca el Sfânta Scriptură. Nimeni nu a hrănit turma sa cu mai multe învăţături, nimeni nu a apărat mai bine pe săraci şi pe văduve, nimeni nu s-a nevoit cu postul şi rugăciunea mai mult decât Sfântul Ioan Gură de Aur.

El era păstorul cel adevărat, tatăl săracilor, apărătorul văduvelor, mângâietorul sărmanilor, hrănitorul flămânzilor, mustrătorul boierilor, primitorul izgoniţilor şi învăţător prealuminat a toată lumea. Doctor minunat al sufletelor, el ştia să scoată cu cuvântul spinii patimilor din inimile oamenilor şi apoi să pună alifie pe răni, prin învăţăturile sale cele aurite.

Dar, ca întotdeauna, curajul şi îndrăzneala cuvintelor sale i-au adus multe necazuri şi încercări la sfârşitul vieţii. Astfel, izgonit din scaun şi exilat de împărat şi de soţia sa, Eudoxia, marele dascăl şi păstorul cel bun, Sfântul Ioan Gură de Aur, moare în grea suferinţă, departe de oile sale în anul 407, având pe buze aceste cuvinte: „Slavă lui Dumnezeu pentru toate!"

Iubiţi credincioşi,

După ce am amintit, pe scurt, viaţa Sfinţilor Trei Ierarhi, să vă spun în puţine cuvinte cum a luat naştere praznicul de astăzi.

Pe vremea împăratului bizantin Alexios Comnenul (secolul XI), s-a născut o neînţelegere între credincioşii din Constantinopol, privind cinstirea Sfinţilor Trei Ierarhi. Unii dintre ei cinsteau mai mult pe Sfântul Vasile, zicând despre el că este mai înalt în cuvinte, ca unul ce a încercat şi a ispitit firea lucrurilor prin sine,

şi cum că era atât de îmbunătăţit, încât puţin lipsea de a-l asemăna cu îngerii. Nu făcea pogorământ legii, nici nu ierta cu uşurinţă, ci era aspru, neavând la el nici un lucru pământesc. Aceştia îl micşorau pe Sfântul Ioan Gură de Aur, ca şi cum ar fi fost oarecum împotriva marelui Vasile, fiindcă era îngăduitor şi atrăgător la pocăinţă. Alţii înălţau pe dumnezeiescul Hrisostom, precum că ar fi fost în învăţături mai iertător şi sfătuia cu uşurinţă pe toţi, chemându-i la pocăinţă. Pentru aceasta îl cunoşteau mai mult ca pe Sfinţii Vasile şi Grigorie, atât pentru mulţimea cuvintelor celor curgătoare de miere, cât şi pentru iscusinţa cugetărilor.

Alţii cinsteau mai mult pe Sfântul Grigorie, ca cel ce a întrecut prin înţelepciune, prin frumuseţea vorbirii şi prin învăţătura elinească pe toţi dascălii cei vestiţi. Ziceau, deci, că înţeleptul Grigorie îi întrecea pe toţi şi de aceea i se cuvenea întâietatea. Din această pricină s-au împărţit şi credincioşii, încât unii se chemau ioaniteni, alţii vasiliteni, iar ultimii grigorieni.

Văzând Sfinţii Trei Ierarhi că se dezbină Biserica din cauza lor, s-au arătat în vis şi în chip văzut, câte unul deosebit, apoi toţi trei împreună, lui Ioan, mitropolitul cetăţii Evhaitelor, un păstor îmbunătăţit şi preaînţelept, zicându-i:

„După cum ne vezi, noi suntem una la Dumnezeu şi nu este între noi nici o ceartă sau împotrivire, ci fiecare fiind călăuziţi de dumnezeiescul Duh, am învăţat şi am scris spre mântuirea cea de obşte şi folosul oamenilor. Tot ce am învăţat noi am dat şi altora spre înmulţirea talantului nostru şi nu este între noi nici unul întâi sau al doilea, ci, dacă veţi vorbi de unul, cei doi urmează. Deci, scoală-te şi porunceşte acestora ce se ceartă şi se dezbină din cauza noastră, să nu se mai certe pentru noi, căci pentru aceasta şi noi ne-am sârguit, atât în viaţă, cât şi după moartea noastră să împăcăm lumea şi s-o aducem la unire. Deci rânduieşte-ne la toţi trei o zi, când ţi se va părea de cuviinţă şi ne fă praznic cuviincios odată. Apoi spune şi celorlalţi creştini, care vor fi mai pe urmă, că noi suntem una la Dumnezeu şi vom fi mijlocitori în cer înaintea Preasfintei Treimi, pentru mântuirea celor ce vor săvârşi praznicul şi pomenirea noastră".

Zicând acestea i se părea lui Ioan că Sfinţii Trei Ierarhi se urcă la cer, strălucind cu lumină nemărginită şi chemându-se unul pe altul pe nume. Deci, sculându-se arhiereul evhaitenilor, a făcut

precum i-au poruncit Sfinţii Vasile, Grigorie şi Ioan, potolind mulţimea şi pe toţi care se certau pentru ei. Astfel, Sfântul Episcop Ioan, aflând că în luna ianuarie se prăznuiesc toţi aceşti sfinţi: în ziua întâi, Sfântul Vasile, la 25, Sfântul Grigorie şi la 27, Sfântul Ioan Gură de Aur, i-a unit pe toţi trei, la 30 ianuarie, făcându-le slujbă, canoane, tropare şi cântări de laudă precum se cuvenea. Deci, de aproape zece secole avem în Biserică sărbătoarea Sfinţilor Trei Ierarhi.

Suntem datori deci, fraţilor, să ţinem cu evlavie această sărbătoare şi să cinstim pe făcătorii noştri de bine, mulţumindu-le după putere, căci după datorie, nu putem. Să cinstim cu cuvinte de laudă pe cei trei cuvântători de Dumnezeu şi să le urmăm credinţa, râvna pentru Biserică, dragostea lor pentru oameni, viaţa lor sfântă. Dar cum vom putea lăuda îndeajuns pe aceşti mari sfinţi, dascăli şi ierarhi ai Bisericii? Atât se cuvine să zicem, că dacă nu s-ar fi ostenit atât de mult aceşti sfinţi cu viaţa, cu cuvântul şi cu scrisul, nu ar fi scăpat creştinătatea de slujirea idolească, de eresurile cele cumplite împotriva Preasfintei Treimi şi de atâtea tulburări şi grele păcate care neliniştea obştea creştinilor. Dar Dumnezeu a rânduit de sus pe aceşti mari luminători să trăiască tocmai atunci când Biserica lui Hristos era învăluită şi tulburată şi înăuntru şi în afară.

Aceşti oameni cereşti şi îngeri pământeşti, trâmbiţele adevărului; preaînţelepţi ritori, tunetele dumnezeirii celei nezidite, s-au sârguit să smulgă trecutul şi să risipească pe luptătorii împotriva dreptei credinţe, alungând cu praştia cuvintelor lor pe lupii cei răi, care dezbinau Biserica dreptmăritoare. Aceşti trei mari ierarhi şi păstori, cu înţelepciunea şi darul dat lor de Dumnezeu, au surpat zidurile cele rele ale vrăjmaşilor şi au smerit înţelepciunea elinească ce se ridica împotriva cunoştinţei de Dumnezeu, schimbând şi prefăcând totul spre bine, netezind şi îndreptând pe cele strâmbe, risipind toată asuprirea şi nedreptatea.

Treimea pământească a Sfinţilor Ierarhi, ne-a învăţat a ne închina Treimii celei mai presus de minte şi a mărturisi, după cum scrie în Crez, un singur Dumnezeu, închinat în trei persoane: Tatăl, Care este nenăscut şi pricina a toate; Fiul, născut din Tatăl şi Duhul Sfânt, Care este purces din Tatăl şi făcut cunoscut nouă prin Fiul. Nu sunt trei Dumnezei, ci un Dumnezeu în trei per-

soane, care au aceeaşi fiinţă şi prin care s-au făcut toate cele văzute şi nevăzute.

Dar să lăsăm pe alţii să le spună înţelepciunea, adânca cunoştinţă, postul, rugăciunea, milostenia şi celelalte fapte bune pe care le aveau Sfinţii Trei Ierarhi. Noi să ne minunăm de grija lor cea mare care o aveau pentru mântuirea oamenilor, pentru că de aceasta se îngrijeau mai mult decât toate, cunoscând că prin fapte bune păstrează omul asemănarea cu Dumnezeu.

În ce fel au miluit Sfinţii Trei Ierarhi pe mulţi oameni, o să înţelegem din cele ce urmează: Dumnezeu a făcut lumea aceasta pentru oameni, iar aceşti sfinţi au tâlcuit firea tuturor făpturilor şi prin aceasta oamenii au cunoscut pe Ziditorul. Cerurile spun slava lui Dumnezeu prin frumuseţea şi mărimea lor, iar aceşti minunaţi dascăli explică cerurile şi pământul, adică lumea cea văzută şi nevăzută, cum este aşezată, rânduiala ei şi care este pricina pentru care le-a creat Dumnezeu. Ne-a dat Preabunul Dumnezeu, Testamentul Vechi şi Nou spre mântuirea noastră, şi aceşti mari sfinţi ne-au explicat mai bine ca toţi Sfânta Scriptură şi ne-au îndemnat să păzim poruncile Domnului.

Mântuitorul S-a întrupat pentru noi, iar sfinţii aceştia ne tâlcuiesc şi ne fac cunoscută taina răscumpărării noastre prin întrupare, prin moarte şi înviere. A trimis Hristos pe Sfinţii Apostoli să propovăduiască în lume cunoştinţa de Dumnezeu, să piardă idolatria şi să întoarcă lumea la dreapta credinţă în Dumnezeu. A trimis pe Sfinţii Trei Ierarhi să propovăduiască adevărata credinţă, să izgonească din oameni întunericul necredinţei, să ruşineze pe eretici şi să aducă la Hristos cât mai multe suflete.

Iubiţi credincioşi,

Vedeţi grija Sfinţilor Trei Ierarhi pentru unitatea Bisericii? Vedeţi grija lor pentru mântuirea oamenilor? Atât în viaţă cât şi după moarte, sfinţii se îngrijesc de unitatea Bisericii, de păstrarea cu sfinţenie a dreptei credinţe, de sporirea noastră în fapte bune şi de mântuirea lumii. Vedeţi cum a rânduit pronia dumnezeiască pe aceşti mari ierarhi, tocmai în secolul IV, secolul cel mai lovit de eresuri şi dezbinări, pentru a apăra unitatea credinţei în Biserică,

pentru a salva creştinătatea de eresuri şi de idolatrie, pentru a smeri filosofia păgână şi a întări dogmele dreptei credinţe în lume?

N-au putut suferi Sfinţii Trei Ierarhi dezbinarea Bisericii lui Hristos, ei care se jertfiseră să menţină corabia Bisericii în pace, să sporească sfânta credinţă, să risipească eresurile şi să cureţe sufletele oamenilor de patimi. De un gând cu ei sunt toţi sfinţii şi îngerii din cer, ca şi toţi păstorii şi creştinii ortodocşi. Toţi se roagă înaintea Preasfintei Treimi pentru biruinţa Evangheliei, pentru pacea în lume şi mântuirea sufletelor noastre.

Însă la această unitate creştină, în familie, în Biserică şi în lume, trebuie să contribuie fiecare dintre noi. Gândiţi-vă cât de mare păcat face un creştin - bărbat sau femeie - care strică pacea şi unitatea familiei. Majoritatea divorţurilor de astăzi sunt tocmai din această cauză. Ei bine, aceşti creştini care distrug familia cuiva şi lasă copii orfani pe drumuri, sunt blestemaţi de Dumnezeu şi nu vor primi mântuirea aşa uşor.

Gândiţi-vă la aceşti creştini care sar gardurile Bisericii lui Hristos, care leapădă Sfânta Cruce, Sfintele icoane, Sfintele Taine şi tot ce avem mai scump. Aceştia, nu numai că se duc la adunările sectelor, dar intră şi în casele ortodocşilor, cu scopul de a-i dezbina, de a semăna tulburare, îndoială şi să atragă câţi mai mulţi la eresul lor. Nu sunt ei oare asemenea lui Arie şi celorlaţi începători de eresuri? Toţi aceştia nu se pot mântui până nu se reîntorc în Biserică, de unde au plecat. Ei sunt îndemnaţi la dezbinare de diavolul, care nu poate birui decât în tulburare, ură şi îndoială. De aceea se şi numeşte vrăjmaşul nostru, „diavol", care înseamnă „împotrivnic". Toţi cei ce se împotrivesc adevărului, luminii, Bisericii, păstorilor, sfinţilor şi explică Evanghelia după capul lor, sunt fii ai celui rău care a dezbinat pe îngeri în cer şi dezbină mereu lumea pe pământ.

Să ne ferim, fraţilor, de cei ce dezbină şi tulbură casele, sufletele, obştea şi Biserica Domnului şi să ne rugăm permanent pentru unitatea ei. Dar, uneori, chiar copiii aceleiaşi mame se ceartă, se dezbină între ei. Aceasta este şi mai rău. La fel şi în Biserică, se dezbină uneori credincioşii noştri. Unii zic că ţin sărbătorile pe stil vechi; alţii zic că sunt în „Oastea Domnului". Alţii zic că s-au pocăit şi nu sunt ca ceilalţi fii ai Bisericii. Oare de

ce această dezbinare? Numai diavolul, vrăjmaşul cel de obşte se bucură de neunirea noastră!

Să nu ne dezbinăm unii împotriva altora, fraţilor. Toţi suntem ai lui Hristos, toţi suntem fiii Bisericii, dacă ascultăm de ea şi de păstorii ei. Toţi suntem ostaşii lui Hristos, dacă ducem lupta cea bună cu răbdare până la capăt. La Dumnezeu se mântuiesc cel mai greu ereticii şi cei mândri, dacă se întorc cu căinţă la Biserică. Iar cel mai uşor se mântuiesc cei smeriţi, care ascultă şi iartă pe toţi.

Să rugăm pe Sfinţii Trei Ierarhi Vasile, Grigorie şi Ioan, care sunt foarte cinstiţi în ţara noastră şi au la Iaşi cea mai frumoasă biserică din Europa închinată lor, să se roage înaintea Preasfintei Treimi pentru întărirea dreptei credinţe, pentru pacea şi unitatea Sfintei Biserici şi pentru mântuirea sufletelor noastre. Amin.

PREDICĂ
LA
SFÂNTUL MARE MUCENIC HARALAMBIE
(10 februarie)

Cel ce va răbda până la sfârşit, acela se va mântui (Matei 10, 22).

Iubiţi credincioşi,

Auzim pe marele Apostol Pavel, zicând: *Alta este strălucirea soarelui, alta este strălucirea lunii şi alta strălucirea stelelor. Căci stea de stea se deosebeşte în strălucire* (I Corinteni 15, 41). Acest mare adevăr se vede şi la slava sfinţilor lui Dumnezeu. Multe milioane de sfinţi strălucesc pe cerul cel gândit al Bisericii şi sunt împodobiţi de Însuşi Dumnezeu, cu slavă şi nemurire veşnică înaintea Lui. Dintre aceştia este şi Sfântul, Sfinţitul şi Marele Mucenic Haralambie, a cărui pomenire o cinsteşte azi Biserica cea dreptmăritoare.

Mare şi preastrălucit luceafăr al Ortodoxiei este Sfântul mucenic Haralambie, care prin viaţa, prin minunile şi pătimirile sale pentru Hristos, a luminat multe suflete întunecate de slujirea idolească şi le-a adus la lumina adevăratei credinţe în Iisus Hristos cu minunile sale preaslăvite, a înspăimântat pe împăraţi, pe chinuitori şi pe cei necredincioşi, şi i-a făcut să înţeleagă puterea adevăratului Dumnezeu, care lucra prin el minuni şi puteri negrăite, spre mântuirea celor ce se întorceau la credinţa în Hristos. Dar să vă spunem pe scurt pătimirea acestui mare mucenic:

Pe timpul împăratului roman Sever, care se închina la idoli, era episcop al cetăţii Magneziei din Asia Mică un bărbat sfânt şi

foarte iubitor de Dumnezeu, anume Haralambie, care mărturisea pe Hristos şi păstorea bine sufletele credincioşilor pe calea mântuirii. Auzind despre râvna lui pentru Sfânta Evanghelie, a fost prins şi chemat la judecată de către Lucian, stăpânitorul cetăţii. Atunci Sfântul Haralambie avea 113 ani.

La judecată l-a întrebat guvernatorul: „Haralambie, jertfeşte zeilor ca să trăieşti şi să fii cinstit de împăratul". Iar sfântul i-a răspuns: „Eu, care m-am născut în credinţa creştinească şi slujesc Biserica lui Hristos din tinereţile mele, cum să mă lepăd de adevăratul Dumnezeu ca să jertfesc diavolului? Să nu-mi fie una ca aceasta!" Atunci a poruncit Lucian ostaşilor să-l dezbrace de veşmintele arhiereşti şi să-l bată cumplit pe tot trupul cu toiege şi unghii de fier. Dar Sfântul Haralambie răbda cu bărbăţie zdrobirea trupului său şi dădea laudă lui Dumnezeu că pătimeşte pentru El. Iar unii din ostaşi şi din cei ce priveau, văzând blândeţea şi răbdarea lui, au crezut în Hristos şi au fost ucişi cu sabia din porunca judecătorului. Alţii cereau botezul şi mustrau pe ostaşi pentru tirania lor, fiindu-le milă de bătrâneţea sfântului.

Auzind despre Sfântul Haralambie, împăratul Sever a poruncit să fie adus la judecată înaintea lui, la Antiohia. Pătimind grele chinuri pe cale şi făcând mai multe minuni, marele episcop al Magneziei a stat la judecată înaintea lui Sever, care îi zicea: „Jertfeşte idolilor, Haralambie, ca să scapi de moarte. Fie-ţi milă de bătrâneţile tale şi nu te împotrivi legilor noastre părinteşti!" Dar marele ierarh înfruntându-l, a fost legat şi târât prin cetate, în văzul tuturor. Atunci fiica lui Sever, anume Galinia, a crezut în Hristos şi îl mustra pe tatăl ei pentru necredinţa şi asprimea lui. Îmblânzindu-se împăratul, a dezlegat pe Sfântul Haralambie. Dar, auzind că fiica lui a sfărâmat toţi idoli şi mulţi oameni cred în Hristos, pentru minunile ce le făcea Sfântul, a poruncit să i se taie capul.

Ducându-l la locul de tăiere, Sfântul Haralambie a stat în genunchi la rugăciune şi, ridicându-şi mâinile, a zis: „Mulţumesc Ţie, Doamne Dumnezeule, că eşti milostiv şi îndurat cu lumea pe care ai zidit-o. Mulţumesc Ţie că m-ai învrednicit să slujesc până acum Biserica Ta şi să mărturisesc numele Tău pe pământ. Pomeneşte-mă, Doamne Dumnezeul meu, întru împărăţia Ta!" Şi, deodată, s-au deschis cerurile şi Sfântul Haralambie a văzut slava Domnului şi a auzit acest glas: „Vino, Haralambie, prietenul Meu,

cel ce ai răbdat multe pentru numele Meu! Cere de la Mine ce voieşti şi Eu îţi voi da!" Iar sfântul i s-a rugat, zicând: „Mare este taina slavei tale, Doamne! Îţi mulţumesc că, fiind încă în trup, m-ai învrednicit să văd slava Ta cea înfricoşată. De este voia Ta, Doamne, rânduieşte ca oriunde se vor afla moaştele mele şi se va cinsti numele meu, să fie îndestulare de pâine, de grâu, de vin, de animale şi toate cele de trebuinţă. Revarsă, Doamne, peste toţi darurile Tale şi izbăveşte oamenii de ciumă şi de orice boală grea!"

În clipa aceea, Sfântul Haralambie şi-a dat duhul în mâinile lui Hristos şi toţi au strigat, plini de uimire: „Mare este Dumnezeul lui Haralambie! Acesta este adevăratul Dumnezeu, iar de idoli, de păgâni şi de diavoli ne lepădăm!" Toţi cei de faţă au crezut în Hristos şi au primit botezul, iar fericita Galinia, fiica împăratului a uns cu miresme moaştele Sfântului Haralambie şi le-a îngropat la loc de cinste.

Iubiţi credincioşi,

Iată, pe scurt, viaţa, minunile şi sfârşitul mucenicesc al Sfântului Mare Mucenic Haralambie. A trăit pe pământ 113 ani şi este cel mai bătrân sfânt mucenic din câţi prăznuieşte Biserica lui Hristos. Vedeţi că la o vârstă atât de înaintată, el nu avea odihnă, nici nu se temea de acei păgâni tirani şi sălbatici, nici nu se ascundea de mânia lor? Ci stătea în mijlocul credincioşilor săi şi îi sfătuia, îi învăţa dreapta credinţă, îi îmbărbăta, săvârşea Sfânta Liturghie şi era gata oricând să-şi dea şi viaţa pentru Hristos şi pentru credinţa ortodoxă pe care o mărturisea.

Cu el se împlineau cuvintele Mântuitorului din Evanghelie, Care zice: *Eu sunt păstorul cel bun. Păstorul cel bun îşi pune sufletul pentru oile sale. Iar cel plătit şi cel care nu este păstor şi ale cărui oi nu sunt ale lui, vede lupul venind şi lasă oile şi fuge; şi lupul le răpeşte şi le risipeşte. Dar cel plătit fuge, pentru că este plătit şi nu are grijă de oi. Eu sunt păstorul cel bun şi cunosc oile Mele şi ele Mă cunosc pe Mine. Precum Mă cunoaşte Tatăl şi Eu cunosc pe Tatăl şi sufletul Îmi pun pentru oi* (Ioan 10, 11-15).

Sfântul Mare Mucenic Haralambie şi-a pus sufletul său pentru oile lui Hristos, pentru credincioşii din oraşul Magnezia, pe care îi păstorea şi care ascultau de el, căci era părintele lor

sufletesc. Avea credinţă tare în Hristos, trăia îngereşte pe pământ, în feciorie, în post şi în neîncetată rugăciune. De aceea avea şi darul înaintevederii şi al facerii de minuni. Că cei ce trăiesc ca sfinţii pe pământ, se învrednicesc de mari daruri de la Dumnezeu, nu se tem de moarte nici de cei ce ucid trupul, iar în cer petrec împreună cu îngerii întru slava lui Dumnezeu.

Aşa a fost Sfântul Haralambie, păstor adevărat, slujitor devotat al Bisericii, puternic în faptă şi în cuvânt, plin de bărbăţie şi foarte milostiv cu oamenii. Aţi văzut cum s-a rugat la sfârşit lui Dumnezeu, ca cei ce îl vor cinsti să fie izbăviţi de foamete, de secetă, de primejdii şi de ciumă, adică de boli fără leac! De aceea şi sfintele lui moaşte se păstrează în biserici cu mare evlavie şi este cinstit în toate ţările creştine.

Iubiţi credincioşi,

Sfântul Haralambie se bucură de o mare cinstire şi în ţara noastră. Sunt biserici înălţate în numele lui, icoane şi chiar părţi mici din sfintele lui moaşte şi credincioşi care îi poartă numele. Azi, la ziua pomenirii lui, se fac slujbe cu litie, se face priveghere, Liturghie şi acatistul Sfântului Haralambie, că este grabnic ajutător celor ce îl cinstesc cu credinţă.

Vă îndemnăm, deci, să apăraţi credinţa ortodoxă şi Biserica întemeiată de Hristos pentru care s-a vărsat sângele a milioane de sfinţi martiri. Apoi să ascultaţi de mai-marii voştri, cum ne porunceşte Sfântul Pavel, adică de preoţi şi de episcopi, căci ei sunt păstorii Bisericii puşi de Hristos, care vor da seama de sufletele noastre, iar credincioşii sunt oile cele blânde şi ascultătoare care urmează pe păstorii cei buni.

Rugaţi-vă lui Dumnezeu să vă dea păstori şi preoţi buni! Rugaţi-vă pentru ei, în loc să-i judecaţi! Că pe mulţi păstori îi fac buni şi credincioşii buni care îi ascultă la cele bune şi se roagă pentru ei. Apoi citiţi cărţi sfinte, Vieţile Sfinţilor şi Acatistul Sfântului Haralambie care ajută mult în necazurile acestei vieţi.

Deci, să sărutăm icoana marelui mucenic şi să zicem din inimă această scurtă rugăciune: „Sfinte Mare Mucenice Haralambie, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi". Amin.

PREDICĂ
LA
SFINŢII 40 DE MUCENICI
(9 martie)

Prin răbdarea voastră veţi dobândi sufletele voastre (Luca 21, 19).

Iubiţi credincioşi,

Dacă ar veni aici 40 de ritori împodobiţi cu darul bunei vorbiri, nu ar fi în stare să ne vorbească îndeajuns despre viaţa şi pătimirea Sfinţilor 40 de Mucenici, a căror sfântă prăznuire o facem astăzi. Şi dacă patruzeci nu ar putea face lucrul acesta, cum aş putea eu singur, cel cu totul neiscusit în frumoasa vorbire, să vă spun şi să vă zugrăvesc, prin cuvânt, o icoană atât de minunată despre chinurile, suferinţele, răbdarea şi nevoinţele acestor 40 de ostaşi viteji şi nebiruiţi ai lui Hristos de la Sevastia?

Totuşi, cerând ajutorul lui Dumnezeu, voi încerca să arăt după a mea slabă putere, istoria sfântă a pătimirii acestor 40 de Mucenici, pe care Sfânta noastră Biserică Ortodoxă îi cinsteşte cu o deosebită prăznuire de aproape două mii de ani. Sfinţii 40 de Mucenici au pătimit pentr credinţa lui Hristos pe vremea păgânului împărat Liciniu, în oraşul Sevastia Armeniei, de la un eparh sălbatic şi pierzător cu numele Agricolae. Aceşti sfinţi au fost cu toţii ostaşi ai împăratului pământesc, viteji în războaie, care mai pe urmă s-au arătat şi ostaşi aleşi ai împăratului ceresc. Trei dintre ei cu numele de Chirion, Candid şi Domnos, erau foarte iscusiţi în dumnezeieştile Scripturi, şi aflându-se despre ei că sunt creştini, voievodul cel păgân i-a prins şi îi silea să se închine idolilor neînsufleţiţi, prin care păgânii aduc jertfe diavolilor.

Aducându-i la judecată, tiranul Agricolae, mai întâi i-a lăudat cu viclenie, ca să-i înşele; apoi, văzând că nu se supun, le-a spus să respecte împărăteştile legi şi să jertfească zeilor, ca să nu fie munciţi şi pedepsiţi cu moartea. Iar ostaşii Împăratului ceresc au răspuns: „Dacă pentru împăratul pământesc am arătat atâta vitejie în războaie, precum ştii, apoi câtă vitejie şi jertfă se cuvine să aducem noi Împăratului Celui fără de moarte, Ziditorul tuturor?" Iar păgânul eparh, văzând statornicia lor în credinţă, le-a zis: „Una din două alegeţi: Ori să vă închinaţi zeilor şi să le aduceţi jertfe, ca să luaţi daruri de la împăratul, ori, dacă nu vă supuneţi, veţi fi lipsiţi de dregătorie şi veţi suferi munci amare".

„Noi suntem creştini, au răspuns ei, şi pentru Împăratul nostru Iisus Hristos suntem gata a ne jertfi şi a muri". Acestea zicând sfinţii, au fost aruncaţi în temniţă, până ce eparhul se va gândi cu ce fel de moarte să-i piardă. Iar sfinţii, intrând în temniţă ca într-o biserică, şi-au plecat genunchii la rugăciune, zicând: „Scoate-ne pe noi, Doamne, din ispită şi din smintelile celor ce fac fărădelege".

La miezul nopţii, pe când se rugau, li s-a arătat Domnul, zicându-le: „Bun este începutul nevoinţei voastre. *Iar cel ce va răbda până la sfârşit, acela se va mântui*" (Matei 10, 22). Acest glas de sus auzindu-l toţi, s-au bucurat şi s-au rugat până dimineaţa.

După şapte zile Sfinţii au fost scoşi din temniţă şi aduşi la judecata nedreaptă. Pe cale, fericitul Chirion fiind mai tare în credinţă îi sfătuia pe prietenii săi, zicând: „Fraţilor, să nu ne temem! Oare nu ne-a ajutat Dumnezeu în războaie, când Îl chemam şi îi biruiam pe vrăjmaşi care erau atât de mulţi? Dar acum numai trei s-au ridicat asupra noastră: Satana, Liciniu şi Agricolae, eparhii Armeniei, sau mai bine zis numai satana, vrăjmaşul nostru cel nevăzut. Oare unul singur va putea să ne biruiască pe noi patruzeci? Să nu fie!"

Deci i-a întrebat eparhul dacă se leapădă de Hristos ca să jertfească idolilor. Dar ei nici n-au vrut să audă. Apoi le-au promis dregătorii şi averi, numai să împlinească porunca împăratului. Ei însă strigau într-un glas: „Noi suntem ostaşii lui Hristos şi suntem gata să murim pentru El. Iar averile şi cinstea împăratului nu ne trebuie, căci aşteptăm răsplata vieţii viitoare".

Atunci eparhul a poruncit să-i bată cu pietre şi să-i arunce din nou în temniţă. Aici s-au rugat sfinţii lui Dumnezeu până târziu, iar la miezul nopţii au auzit un glas de sus: „*Cel ce crede în Mine, de va şi muri, va fi viu.* Îndrăzniţi şi nu vă temeţi de munci, că în curând se vor sfârşi. Ci răbdaţi puţin şi veţi primi cununi de biruinţă!"

A doua zi Sfinţii 40 de Mucenici au fost scoşi din nou la judecată. Ei însă au răspuns eparhului într-un glas: „Făceţi-ne orice voiţi, că noi suntem creştini şi nu ne vom închina idolilor!" Auzind aceasta eparhul, s-a sfătuit cu ai săi şi a hotărât să-i arunce în temniţă până seara. Apoi a dat sentinţă de moarte şi anume să fie dezbrăcaţi de haine şi aruncaţi în lacul Sevastiei din apropiere, ca să moară de frig, fiind iarnă şi ger.

Auzind Sfinţii Mucenici hotărârea de condamnare la moarte prin îngheţare, au dat laudă lui Dumnezeu şi s-au rugat cu lacrimi să le dea putere a răbda chinurile până la sfârşit. Apoi, îmbărbătându-se unul pe altul, s-au sfătuit în ce loc doresc să li se aşeze cinstitele moaşte după ce vor lua cununa muceniciei.

La îndemnul celor mai viteji dintre ei, Meletie, „ostaşul lui Hristos", împreună cu alţi doi, a scris o scrisoare de mărturisire şi de îndemnare către fraţii lor de acasă. Scrisoarea s-a păstrat până astăzi sub numele de „Testamenul Sfinţilor 40 de martiri ai lui Hristos, care s-au săvârşit în Sevastia".

La asfinţitul soarelui, Sfinţii 40 de Mucenici au fost dezbrăcaţi de haine şi aruncaţi goi în lacul îngheţat al Sevastiei. Era ger cumplit şi se chinuiau de iuţimea frigului. Dar ei strigau la Dumnezeu să le dea putere şi răbdare până la sfârşit. Unii mai slabi strigau: „Iute este gerul". Iar cei mai tari, răspundeau: „Dulce este raiul!" Alţii ziceau: „Rece este gheaţa!" Ceilalţi îi îmbărbătau, zicând: „Fierbinte este dragostea de Dumnezeu!" Şi aşa se întăreau unii pe alţii, luptându-se cu frigul şi durerea.

Pe malul lacului se afla o baie cu apă caldă, ca cei ce se vor lepăda de Dumnezeu să scape acolo de moarte. Şi iată că un ostaş din cei patruzeci, slăbind de ger, a alergat la acea baie şi cum a deschis uşa a căzut jos mort, pentru că se depărtase Duhul Sfânt de la el. Pe la miezul nopţii o rază dumnezeiască s-a revărsat din cer, a topit gheaţa şi a încălzit pe Sfinţii Mucenici. Apoi s-au coborât din văzduh 40 de cununi strălucitoare peste capetele

ostaşilor lui Hristos. Una, însă, plutea deasupra, căci unul din ei se lepădase. Atunci un ostaş ce păzea pe mucenici, văzând cununa a strigat: „Şi eu sunt creştin". Apoi, dezbrăcându-se, s-a aruncat în lac şi cununa s-a aşezat pe capul lui.

Dimineaţa cei 40 de martiri au fost scoşi vii din lac şi li s-au zdrobit fluierele picioarelor cu toiege până ce şi-au dat sfintele lor suflete în mâinile lui Hristos. Numai cel mai tânăr dintre ei, anume Meliton, nu murise. Păgânii au aşezat trupurile Sfinţilor în care, să le ducă afară din cetate ca să le ardă. Dar mama Sfântului Meliton, văzând că fiul ei rămâne jos, îmbărbătându-se de Duhul Sfânt, l-a luat în spate şi alerga după carele acelea, ca să nu fie despărţit de ceilalţi ostaşi ai lui Hristos. „Vreau să fiu mamă de mucenic!" striga ea, îndemnându-şi fiul să rabde până la capăt. Pe cale Sfântul Meliton s-a săvârşit în spatele mamei sale şi s-a adăugat celorlalţi.

Trupurile sfinţilor au fost arse într-un cuptor, iar cenuşa lor a fost aruncată în apă. Puţinele rămăşiţe din moaştele lor au fost adunate pe ascuns şi duse la o biserică spre cinstire, cum ceruseră Sfinţii în testamentul lor.

Iubiţi credincioşi,

Iată ce înfricoşate chinuri au răbdat Sfinţii 40 de Mucenici, pentru dragostea lui Hristos. I-au bătut şi închis în temniţă, dar ei nu s-au înfricoşat. I-au aruncat goi, iarna, în lacul îngheţat, dar ei nu s-au lepădat de credinţa în Dumnezeu. Strigau păgânii care îi chinuiau: „Închinaţi-vă zeilor şi veţi lua de la noi cinste şi averi". Iar ei răspundeau: „Noi suntem creştini şi nu ne trebuie cinste şi avere pe pământ. Averea noastră este credinţa în Hristos şi viaţa veşnică!" Apoi le ziceau: „Ieşiţi din apa îngheţată şi intraţi în baie, ca să fiţi vii şi să jertfiţi idolilor!" Iar ei strigau: „Nu ne lepădăm de Hristos! Rămânem în ger să murim pentru El, decât să trăim în baie împreună cu diavolul!"

Vedeţi, fraţilor, credinţa mucenicilor, răbdarea şi bărbăţia lor? Vedeţi cât de greu s-a apărat dreapta credinţă în Dumnezeu până astăzi? I-au bătut, i-au aruncat goi în lacul îngheţat, i-au ispitit cu cinste, cu averi şi baia cea caldă, dar ei nicidecum nu s-au

lepădat de Hristos. Le-au zdrobit picioarele până şi-au dat sufletele, iar ei strigau până în ultima clipă: „Suntem creştini şi nu ne lepădăm de Hristos!" Numai unul s-a lepădat şi a murit, dar Dumnezeu a ales pe altul în loc. Fericiţi sunt Sfinţii 40 de Mucenici, căci, cu răbdarea şi credinţa lor, ne-au îmbărbătat pe toţi să ne apărăm dreapta credinţă de secte şi de necredinţă! Fericiţi sunt cei ce rabdă necazurile vieţii cu curaj şi nădejde în Dumnezeu. Fericiţi cei ce nu-şi vând sufletul diavolului pentru averi şi cinste trecătoare!

Vedeţi credinţa şi bărbăţia mamei Sfântului Meliton? Ea nu plângea că fiul ei moare pentru Hristos, ci se temea să nu se lepede de El şi să nu fie lepădat din ceata Sfinţilor Mucenici. Curajul acestei mame este aproape unic în Biserica noastră. Să învăţăm mult din tăria şi bărbăţia ei. Mamele creştine să nu-şi ucidă copiii, ci să-i nască şi să le dea o bună creştere duhovnicească. Să-i păzească de păcate şi de ispitele înşelătoare ale tinereţii, care le aduc boală şi moarte. Să-i înveţe de mici dreapta credinţă, rugăciuni şi ascultare de păstori, de Biserică şi de mai marii lor.

În ţara noastră Sfinţii 40 de Mucenici sunt mult cinstiţi şi pomeniţi. În această zi credincioşii aduc la biserică 40 de colaci în formă de 8, după numărul Sfinţilor 40 de Mucenici, care se cheamă popular „sfinţi" sau „mucenici". Să ştiţi că aceşti 40 de colăcei împletiţi simbolizează cele 40 de cununi care le-au luat din cer pentru credinţa şi răbdarea lor. Sunt făcuţi din pâine dulce şi în formă de 8, pentru că acest semn simbolizează veşnicia şi dulceaţa vieţii veşnice din ceruri.

Numele acestor 40 de sfinţi sunt: Kirion, Candid, Domnos, Isihie, Iraclie, Smaragd, Evnichie, Valent, Vivian, Claudie, Prisc, Teodul, Eutihie, Ioan, Xantis, Iulian, Lisinie, Aghie, Altie, Flavie, Acachie, Eodit, Lisimah, Alexandru, Ilie, Gorgonie, Teofil, Dometian, Gae, Leontie, Atanasie, Kiril, Sacherdon, Nicolae, Valerie, Filactimon, Severian, Andion, Meliton şi Aglae. Sfinţii 40 de Mucenici ai lui Hristos au fost prinşi spre pătimire la 26 februarie şi şi-au dat sufletele în mâinile Domnului la 9 martie, pe vremea păgânului împărat Liciniu, împărăţind peste noi Domnul şi Dumnezeul nostru Iisus Hristos, Căruia I se cuvine slava, cinstea şi închinăciunea, împreună cu Tatăl şi cu Duhul Sfânt, în vecii vecilor. Amin.

PREDICĂ
LA
SFÂNTUL IERARH CALINIC DE LA CERNICA
(11 aprilie)

De Dumnezeu purtătorule, Părintele nostru Calinic, povăţuitorule al călugărilor, podoaba cuvioşilor şi lauda arhiereilor, ajutătorule al celor în nevoi şi făcătorule de minuni..., roagă pe Milostivul Dumnezeu să ne dăruiască pace şi mare milă
(Troparul Sfântului).

Iubiţi credincioşi,

În fiecare an, la 11 aprilie, Biserica Ortodoxă Română prăznuieşte pomenirea cea de peste an a Sfântului Ierarh Calinic de la Cernica, unul dintre cei mai renumiţi sfinţi ierarhi pe care i-a dat poporul nostru. Iată pe scurt viaţa şi faptele lui minunate.

Sfântul Ierarh Calinic de la Cernica s-a născut în Bucureşti la 7 octombrie, 1787, în cartierul Sfântul Visarion, din părinţi foarte credincioşi, Antonie şi Floarea. Din botez s-a numit Constantin. Fratele său mai mare a fost preot de mir. Apoi, intrând în mânăstire, s-a numit Acachie. La fel s-a călugărit la bătrâneţe şi mama Sfântului Calinic, la Mânăstirea Pasărea, sub numele de Filofteia.

Tânărul Constantin, cel mai mic dintre fraţi, a primit o frumoasă educaţie religioasă în casa părintească, învăţând carte la şcolile care funcţionau pe lângă bisericile din Bucureşti. Apoi, simţindu-se chemat de Hristos la o viaţă mai înaltă, în anul 1807 a

intrat în viaţa monahală la Mânăstirea Cernica. Pe atunci Cernica era o obşte bine organizată, cu peste 100 de călugări, datorită unui stareţ pe care l-a avut, anume Arhimandritul Gheorghe. Ucenicul lui, Timotei, era acum stareţ la Cernica.

Viaţa curată, plină de smerenie, râvnă şi ascultare a tânărului frate Constantin, l-a îndemnat pe stareţ să-l călugărească în anul 1808. În decembrie acelaşi an a fost hirotonit diacon, în februarie 1813 este hirotonit preot, iar la 20 septembrie, 1815 este făcut duhovnic al obştii şi eclesiarh al Mânăstirii Cernica.

Pentru viaţa sa curată şi binecuvântată, la 14 decembrie, 1818, Sfântul Calinic este făcut stareţ şi arhimandrit al Mânăstirii Cernica, pe care o conduce cu mare înţelepciune şi blândeţe timp de 32 de ani. În acest timp obştea Cernicăi s-a mărit până la 354 de părinţi, afară de fraţi, crescându-i pe toţi în frică de Dumnezeu, în smerenie şi dragoste. Pe nimeni nu îngăduia să-şi facă voile sale, să lipsească de la slujbele Bisericii, să trăiască în vrajbă sau să calce rânduiala călugărească. De aceea Sfântul Calinic era foarte ascultat şi iubit de toţi, atât de obştea mânăstirii, cât şi de fiii săi sufleteşti din lume. În timpul stăreţiei sale a zidit din temelie biserica Sfântul Gheorghe şi chiliile de pe insula mică a Mânăstirii Cernica; şi alte lucruri bune a făcut, şi pe toţi săracii îi miluia.

La 14 septembrie, 1850, Sfântul Calinic este ales şi hirotonit episcop pentru eparhia Râmnicu-Vâlcea, pe care o păstoreşte 17 ani de zile cu aceeaşi înţelepciune, blândeţe şi dragoste duhovnicească. Ca episcop şi arhiereu al lui Hristos, Sfântul Calinic a mântuit multe suflete robite de păcate, a rânduit peste tot preoţi buni, a zidit numeroase biserici pe la oraşe şi sate, a zidit din temelie biserica şi chiliile Mânăstirii Frăsinei, a ajutat şi hrănit mulţi oameni săraci şi orfani şi a vindecat numeroşi bolnavi cu rugăciunile sale şi cu darul pe care îl primise de la Dumnezeu.

După o viaţă întreagă de rugăciune şi de jertfă pentru mântuirea altora, la 24 mai, 1867, Sfântul Ierarh Calinic se retrage din scaunul de episcop la Mânăstirea Cernica. La 11 aprilie, 1868, îşi dă sufletul în mâinile Domnului, iar la 21 octombrie, 1955, este canonizat de Sfântul Sinod şi trecut în rândul sfinţilor.

Iubiţi credincioşi,

Iată, pe scurt, viaţa Sfântului Ierarh Calinic de la Cernica. Pe lângă viaţa sa curată, plină de sfinţenie şi fapte bune, acest mare ierarh al Bisericii Ortodoxe Române s-a învrednicit de la Dumnezeu şi de darul facerii de minuni şi al înaintevederii, că pe mulţi bolnavi îi vindeca cu rugăciunea şi cuvântul său, pe mulţi necăjiţi îi miluia şi cele viitoare de mai înainte la ştia şi le spunea. Însă de un dar mare ca acesta se învrednicesc numai sfinţii şi cei ce duc viaţa cu totul curată şi fără de păcate.

Să vă amintim aici câteva din învăţăturile şi faptele minunate ale Sfântului Ierarh Calinic. Mai întâi postea foarte mult, hrănindu-se cu legume şi pâine o dată pe zi, iar noaptea dormea doar câteva ore pe un scăunel. Apoi făcea sute de metanii şi citea mereu Sfânta Scriptură şi cuvintele Sfinţilor Părinţi. De la slujbele bisericii nu lipsea niciodată, vorbea puţin cu oamenii şi neîncetat cu Dumnezeu, prin rugăciunea inimii şi avea darul lacrimilor. Apoi era lipsit de orice avere proprie, că în chilia lui nu se găseau decât câteva icoane, o haină, Ceaslovul şi un ulcior cu apă. La obşte el cerea călugărilor să facă ascultare în tăcere desăvârşită şi să zică neîncetat cu mintea şi cu inima rugăciunea lui Iisus, adică: „Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-mă pe mine, păcătosul".

În timpul răscoalei din 1821 voiau turcii să dărâme Mânăstirea Cernica cu tunurile, iar pe călugări să-i taie cu sabia. Atunci Sfântul Calinic a adunat pe toţi părinţii la biserică şi, făcând priveghere de toată noaptea cu post, cu lacrimi şi rugăciuni fierbinţi, a izbăvit mânăstirea de primejdie şi a îmblânzit pe cei răi.

De mai multe ori Sfântul Calinic a fost propus mitropolit al Ţării Româneşti, dar el a refuzat socotindu-se nevrednic. Un om invidios, însă, l-a otrăvit şi zăcea la pat, aşteptând să-şi dea duhul. Dar pe când se ruga noaptea, a auzit un glas de sus: „Nu te teme, că nu vei muri de otravă. Scoală-te şi fii sănătos că vei fi în curând episcop la Râmnicu-Vâlcea, pentru a îndrepta Biserica şi clerul care este în scăzământ!"

Trecând Sfântul Calinic printr-un sat aproape de Târgu Jiu, era acolo un mort de mulţi ani care nu mai putrezea, din cauza

păcatelor sale. La dezgropare îi citeau preoţii dezlegări, dar tot nu se dezlega trupul lui. Atunci au rugat pe marele ierarh să facă Liturghie arhierească în sat şi să citească dezlegările deasupra acelui mort. Cum a citit Sfântul Calinic dezlegările de la parastas, îndată mortul a fost iertat, iar trupul lui s-a prefăcut în ţărână şi oase.

Odată, slujind în paraclisul episcopal, a fost adusă acolo o femeie bolnavă de minte care avea duh necurat. Îndată, Sfântul Calinic i-a citit câteva rugăciuni de sănătate, a binecuvântat-o şi i-a zis: „În numele Domnului nostru Iisus Hristos, scoală-te!", şi în clipa aceea s-a făcut sănătoasă.

La fel a vindecat numai cu cuvântul pe fiul meşterului Costache, care era greu bolnav de epilepsie. A mai vindecat şi o copilă ce suferea de aceeaşi boală din satul Muereasca-Vâlcea.

Pe călugări şi preoţi, Sfântul Calinic îi învăţa, zicând: „În numele lui Hristos, vă rog, fraţilor, să umblaţi cu bună rânduială între cei din lume, ca, văzând faptele voastre cele bune, să slăvească pe Tatăl vostru Cel ceresc, iar nu să se defăimeze numele lui Dumnezeu prin voi". Apoi le zicea: „Păziţi poruncile şi făgăduinţele călugăreşti. Păziţi mai întâi pravila bisericească cu mare luare aminte şi umilinţă, iar nu cu împrăştieri de gânduri şi cu vorbe deşarte. Că dacă pentru tot cuvântul deşert vom da seama în ziua judecăţii cu cât mai mult cei ce vorbesc în vremea sfintelor slujbe? Păziţi masa de obşte, păziţi-vă de adunări rele la mâncări, la băuturi, la vorbe deşarte, că acestea ne duc în mare pierzare". Alteori iar îi învăţa pe ucenici: „Vă rog, păziţi-vă de cele trei arme ale diavolului, adică lenevirea, uitarea şi necredinţa, prin care satana robeşte lumea în pierzare".

Iubiţi credincioşi,

Astăzi se prăznuieşte cu cinste în Biserica noastră mutarea în ceata sfinţilor a Sfântului Ierarh Calinic de la Cernica. Aţi văzut ce viaţă îngerească a trăit pe pământ, câte minuni a făcut şi ce frumos ne învaţă să ne rugăm mereu, să nu clevetim, să mergem regulat la slujbele Bisericii, să ne spovedim cât mai des, să ascultăm de păstorii noştri şi să nu uităm de ceasul morţii şi de ziua cea mare a Judecăţii de apoi!

După cum ştiţi, Sfântul Calinic şi prin sfintele sale moaşte face vindecări de boli şi dă grabnic ajutor celor ce aleargă cu credinţă la moaştele lui. Să-i cerem, deci, mereu ajutor, sănătate şi binecuvântare, că el se roagă înaintea Preasfintei Treimi pentru noi şi pentru tot neamul românesc. Viaţa, învăţăturile şi sfintele lui moaşte, care se păstrează cu evlavie în biserica mânăstirii Cernica, sunt o comoară duhovnicească pentru Biserică şi pentru credincioşi. Să urmăm sfaturile Sfântului Calinic, să-i citim mereu acatistul şi să ne silim fiecare a-i urma cât putem, viaţa, nevoinţa, milostenia, smerenia şi blândeţea. El a fost un mare înnoitor şi organizator al mânăstirilor noastre din Muntenia şi Oltenia, împreună cu marele stareţ al Cernicăi, Arhimandritul Gheorghe.

Să cădem, deci, în genunchi înaintea icoanei şi a sfintelor sale moaşte şi să zicem această scurtă rugăciune: „Sfinte Ierarhe Calinic, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi, pentru bolnavi, pentru orfani, pentru mânăstiri şi călugări, pentru mame şi copii, pentru toată lumea". Amin.

PREDICĂ
LA
SFÂNTUL MARE MUCENIC GHEORGHE PURTĂTORUL DE BIRUINŢĂ
(23 aprilie)

Ca un izbăvitor al celor robiţi şi celor săraci folositor, neputincioşilor doctor, conducătorilor ajutător; purtătorule de biruinţă, Mare Mucenice Gheorghe, roagă pe Hristos Dumnezeu să mântuiască sufletele noastre
(Troparul Sfântului).

Iubiţi credincioşi,

Astăzi facem pomenirea Sfântului Mare Mucenic Gheorghe, purtătorul de biruinţă, preaslăvitul ostaş al Mântuitorului nostru Iisus Hristos.

Acest preaviteaz ostaş al Împăratului ceresc, s-a născut în Capadocia dintr-o familie creştină aleasă. Încă din fragedă copilărie s-a deprins pe sine la toată fapta cea bună, fiind crescut în frică de Dumnezeu de către mama sa, care era din Cezareea Palestinei, unde ea avea multă avere.

După ce tânărul Gheorghe a ajuns în vârstă, a fost luat la oaste, iar fiindcă era viteaz şi iscusit în rânduiala sa, a fost ridicat la gradul de tribun şi i s-a încredinţat un corp de armată, spre a-l conduce. Arătându-se, apoi, a fi mare luptător şi biruitor în războaie, a fost cinstit de împăratul Diocleţian cu rangul de comite şi în sfârşit a fost numit comandant al armatei romane de răsărit.

Dar, hotărându-se o mare persecuţie a creştinilor, el s-a împotrivit planurilor împăratului, mărturisind cu mare îndrăzneală

pe Iisus Hristos. Împăratul s-a tulburat mult pentru vitejeasca împotrivire a sfântului; încât nu putea nici vorbi şi a făcut semn antipatului să-i răspundă lui Gheorghe. Acesta, chemându-l mai aproape, i-a zis: „Cine te-a îndemnat să vorbeşti cu atâta îndrăzneală?" Iar Sfântul i-a răspuns: „Adevărul!"

Din întrebările şi răspunsurile ce au urmat, s-a constatat că este creştin şi gata a pătimi pentru Hristos. Atunci, însuşi Diocleţian, încearcă prin cuvinte măgulitoare a-l atrage pe sfântul, dar el a rămas hotărât în mărturisirea sa. După aceea a fost dus în temniţă şi supus torturilor celor mai grele, punându-i-se o piatră mare pe piept, încât aproape l-a strivit. A doua zi, înfăţişându-se înaintea împăratului cu pieptul turtit, abia putea să mai vorbească. Apoi, mărturisind că rămâne nestrămutat în hotărârea sa, a fost legat de o roată şi sfâşiat de fiarele ascuţite prin care trecea corpul său.

Aceste chinuri le suferea Sfântul cu multă răbdare, lăudând pe Dumnezeu din adâncul inimii. Împăratul, crezând că a murit, a plecat plin de bucurie, iar Sfântul Gheorghe a fost dezlegat şi vindecat de rănile sale, prin puterea lui Dumnezeu. Apoi un înger luminos a venit să-l îmbărbăteze.

Ostaşii, mirându-se de cel întâmplate, au spus toate acestea împăratului. Şi iată, însuşi Sfântul Gheorghe a venit în mijlocul lor sănătos ca mai înainte, încât mulţi s-au minunat şi au crezut în Iisus Hristos, Care preamăreşte pe sfinţii Săi. Însăşi împărăteasa Alexandra, văzând pe mucenic tămăduit prin puterea lui Dumnezeu şi auzind de arătarea îngerească, a crezut în Dumnezeu, cunoscând adevărul. Împăratul a poruncit apoi ca Sfântul Gheorghe să fie îngropat într-o groapă cu var nestins, dar şi de aici a ieşit nevătămat. Apoi a fost încălţat cu încălţăminte de fier, cu piroane înroşite în foc, care l-au rănit greu la picioare, dar în chip minunat s-a vindecat. A doua zi, împăratul a îndemnat pe Sfântul Gheorghe să jertfească idolilor, dar el cu multă îndrăzneală mărturisind credinţa în Hristos a fost bătut cu curele de piele, până ce trupul său s-a umplut de răni.

Dar, văzând Diocleţian că s-a făcut din nou sănătos şi crezând că este fermecător, a poruncit unui vrăjitor renumit, Atanasie, să-l omoare cu otravă. Dar nici otrava nu la vătămat. După aceasta, Sfântul sculând pe un mort, mulţi au crezut în Iisus Hristos, între care şi vrăjitorul Atanasie. Peste noapte i s-a arătat

Domnul în vis şi l-a îmbărbătat vestindu-i că în curând va primi cununa muceniciei. A doua zi, Diocleţian încercă din nou să înduplece pe Sfântul Gheorghe cu cuvinte blânde, dar el s-a dus în templul lui Apolon şi prin rugăciunile sale a risipit toţi idolii la pământ.

Auzind aceasta, împărăteasa Alexandra n-a mai putut tăinui credinţa sa şi, alergând la locul unde se afla marele mucenic Gheorghe, a început a striga: „Dumnezeul lui Gheorghe, ajută-mi, că numai tu eşti atotputernic". După ce s-a potolit mânia poporului, împăratul văzând că toate încercările lui sunt zadarnice, a poruncit să-i taie capul, atât Sfântului, cât şi împărătesei Alexandra, soţia sa. Ostaşii ducându-i la locul de tăiere, Sfânta împărăteasă Alexandra a murit pe cale, iar ostaşul lui Hristos, Sfântul Gheorghe, după ce s-a rugat cu căldură lui Dumnezeu, mulţumindu-i pentru binefacerile primite, şi-a plecat capul cu bucurie şi a primit cununa cea nevestejită a măririi, în ziua de 23 aprilie.

Dar şi după moarte, Sfântul Gheorghe a făcut multe minuni, dintre care vom aminti doar câteva. A adus stâlpul de piatră al unei văduve, aruncându-l în mare, până în oraşul Ramel, unde se zidea o biserică închinată Sfântului Gheorghe. A vindecat mâna cea bolnavă a unui saracin (arab), care voia să lovească cu sabia în icoana Sfântului. A izbăvit pe un copil din robia saracinilor şi l-a adus într-o clipă în casa părinţilor săi, pe când servea la masă pe stăpânul său. A adus, de asemenea, din robie, pe un alt copil al unui preot, pe când acesta slujea Sfânta Liturghie, la pomenirea Sfântului Gheorghe. A scăpat, ca un viteaz ostaş al lui Hristos, pe un tânăr Gheorghe din robie şi multe alte minuni a făcut Sfântul.

Nu vom tăcea însă, a povesti minunea cu uciderea balaurului. În părţile Siriei, aproape de Beirut, era un lac în care trăia un balaur uriaş, care se hrănea cu carne de om. Cu sfat de obşte, au hotărât toţi locuitorii acelei cetăţi să-şi dea fiecare pe rând câte un copil spre mâncare balaurului. La urmă, venind şi rândul împăratului, şi-a dat şi el pe fiica sa. Şi pe când fecioara aştepta pe malul apei, plângând cu mare frică, iată, apare Sfântul Gheorghe, în chip de ostaş, călare pe un cal alb şi cu suliţă în mână. „Nu te teme, fecioară, că eu, în numele Domnului Dumnezeului meu Celui adevărat, te voi izbăvi de balaur", i-a zis Sfântul.

Apropiindu-se fiara aceea, sfântul s-a însemnat cu semnul Sfintei Cruci şi a zis: „În numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului

Duh". Apoi, repezindu-se asupra balaurului, l-a lovit cu suliţa în gâtlej şi l-a doborât. Deci a zis fecioarei aceleia să-l lege cu brâul său şi să-l ducă în mijlocul cetăţii. Adunându-se poporul cu frică, Sfântul a strigat: „Nu vă temeţi, ci nădăjduiţi spre Domnul nostru Iisus Hristos şi credeţi întru El, că El m-a trimis să vă izbăvesc de balaur". Şi îndată, tăind fiara aceea cu sabia, tot poporul a crezut în Hristos şi a cerut botezul.

Moaştele Sfântului Mare Mucenic Gheorghe au fost aşezate în oraşul Lida din Ţara Sfântă, într-o biserică unde veneau credincioşi din ţările creştine şi primeau sănătate şi ajutor. După secole de linişte, Palestina a ajuns sub ocupaţie arabă şi turcească, iar sfintele sale moaşte au fost aduse în Europa şi împărţite la biserici şi mânăstiri.

La biserica sa din Lida se păstrează mormântul Sfântului Gheorghe, candela sa din care se miruiesc pelerinii şi lanţurile de fier cu care marele mucenic a fost legat în temniţă.

Iubiţi credincioşi,

Sfântul Mare Mucenic Gheorghe, numit şi „Purtătorul de biruinţă", pentru că a purtat biruinţă asupra diavolului şi a păgânilor, răbdând cu vitejie toate, pentru dragostea lui Hristos, este cinstit în Biserica Ortodoxă printre cei mai mari sfinţi martiri. Cumplitele sale chinuri, rănile de moarte pe care i le făceau ostaşii lui Diocleţian, vindecarea minunată a trupului său zdrobit de dureri ca şi marea sa credinţă în Dumnezeu, răbdarea sa supraomenească, bărbăţia şi curajul său de a-l mărturisi pe Hristos l-au făcut pe Sfântul Mare Mucenic Gheorghe cel mai cinstit şi mai preţuit în întreaga creştinătate.

În toate ţările creştine se află locaşuri de închinare înălţate în cinstea lui şi creştini care îi poartă cu evlavie sfântul său nume. Sunt şi armate care au avut de patron şi protector în războaie pe Sfântul Gheorghe, Purtătorul de biruinţă.

În Ţările Române, Sfântul Mare Mucenic Gheorghe are un adevărat cult. Sunt numeroase bisericile înălţate în cinstea lui. Sunt numeroşi şi creştinii care-i poartă numele, cu cuvenită evlavie. Mai ales Ştefan cel Mare şi Sfânt avea mare respect pentru Sfântul Gheorghe. Căci, precum acest tare mucenic a biruit prin credinţă,

prin bărbăţie şi răbdare pe diavoli, pe păgâni şi pe balaurul cel cumplit care ucidea oamenii, aşa şi Ştefan cel Mare şi Sfânt a biruit cu ajutorul lui Dumnezeu şi al Sfântului Mucenic pe turci şi tătari şi pe toţi cei care voiau să robească Ţara Moldovei.

El a rânduit ca patron al oştirii şi al Moldovei pe Sfântul Mare Mucenic Gheorghe. Când plecau la luptă, ostaşii purtau steagul cu icoana Sfântului Gheorghe şi se întorceau totdeauna biruitori din războaie. Astăzi se mai păstrează două steaguri originale ale lui Ştefan cel Mare, cu icoana Sfântului Gheorghe pe ele, lucrate cu fir de aur, care l-au însoţit pe domn în luptă. Unul se află la Muzeul Militar din Bucureşti şi altul se păstrează la Mânăstirea Zografu din Muntele Athos, fiind donat de marele voievod, ctitorul ei.

În anul 1488, Ştefan cel Mare şi Sfânt a zidit în nordul Moldovei vestita Mânăstire Voroneţ, cu hramul Sfântul Gheorghe. În fiecare an se prăznuia, ca o mare sărbătoare a Moldovei, ziua de 23 aprilie, când se cinsteşte Sfântul Gheorghe. Tot în numele Marelui Mucenic Purtător de biruinţă, Ştefan a zidit din temelie şi Mânăstirea Zografu din Athos, una din cele mai mari ctitorii mânăstireşti din lume, pe care a înzestrat-o, printre altele, cu steagul său de luptă şi cu o frumoasă icoană pe lemn, cu chipul Sfântului Gheorghe.

Vedeţi cât de mult a pătimit pentru Hristos Sfântul Mare Mucenic Gheorghe? Vedeţi bărbăţie de martir? Vedeţi răbdare de ostaş al Bisericii lui Hristos? Vedeţi cât de mare este puterea credinţei în Dumnezeu? Vedeţi că numai prin jertfă proprie se apără credinţa în Dumnezeu? Mucenicii nu varsă sângele altora, ci pe al lor. Nu urăsc pe nimeni, deşi sunt urâţi de cei răi şi necredincioşi. Nu se răzbună niciodată, ci iartă pe ucigaşi. Nu se tem de moarte, ci aşteaptă să fie cât mai repede dezlegaţi de trup, căci cred în viaţa veşnică şi doresc să ajungă mai degrabă la Hristos.

Tocmai în aceasta constă taina credinţei în Dumnezeu. Tocmai aceasta o face să fie puternică, tare, frumoasă, mântuitoare şi veşnică. Să fii lovit şi tu să-i săruţi pe chinuitori! Să fii condamnat la moarte şi tu să te bucuri! Să fii ucis pentru Hristos şi tu să ierţi pe toţi! Credinţa puternică, bărbăţia, răbdarea, smerenia şi iertarea creştină, acestea sunt laudele sfinţilor şi ale creştinilor; acestea sunt cununa Bisericii, podoabele credincioşilor şi nădejdea mântuirii

noastre. Aceasta o spune şi Proorocul David: *Unii se laudă cu căruţele lor, alţii cu caii lor* - adică în puterea cea trecătoare, pământească şi neputincioasă -, *iar noi ne lăudăm întru numele Domnului Dumnezeului nostru* (Psalm 19, 8). Iar în alt loc zice: *Mie îmi sunt foarte cinstiţi prietenii Tăi, Dumnezeule; foarte s-a întărit puterea lor!* Duhul Sfânt îi numeşte „prieteni" pe sfinţi, pe cei ce Îl mărturisesc în lume şi se jertfesc pentru Evanghelie.

Sfântul Mare Mucenic Gheorghe este unul din marii martiri ai Bisericii şi prieten apropiat al lui Hristos. El şi-a dat viaţa pentru adevăr. Sângele lui şi al altor sfinţi au întărit şi apărat credinţa, Biserica, unitatea şi dragostea creştinilor în lume. El nu s-a luptat cu oamenii, ci cu diavolul. În fiecare ostaş care îl chinuia, el vedea pe diavolul care îl îndemna la aceasta. Că nu oamenii, ci diavolii ne urăsc, fac vrajbă între fraţi şi războaie în lume. Ei ne ispitesc şi ne îndeamnă la păcat; dar este în puterea noastră să-i respingem.

Sfântul Gheorghe este numit „primăvara duhovnicească", pentru că prin el s-a întărit mult creştinismul şi l-a reînnoit ca o primăvară. Pentru aceasta şi Biserica noastră cântă astăzi aşa de frumos: „Veniţi toţi să prăznuim luminată pomenirea mucenicului Gheorghe şi să-l încununăm pe el cu flori de primăvară ca pe cel ce este nebiruit" (Stihirile Litiei).

Iubiţi credincioşi,

Să ne aducem aminte astăzi, la prăznuirea Sfântului Mare Mucenic Gheorghe, că şi noi suntem ostaşi ai lui Hristos, prin botez. Oare n-am spus noi atunci, înaintea lui Dumnezeu, a îngerilor şi a preotului că „ne lepădăm de satana şi de toate lucrurile lui şi de toţi slujitorii lui şi de toată slujirea lui şi de toată trufia lui?" N-am spus noi atunci că „ne unim cu Hristos?" Ne lepădăm de lucrurile satanei când părăsim lucrarea păcatului prin pocăinţă şi ne unim cu Hristos prin Sfânta Împărtăşanie, prin rugăciune şi prin lucrarea faptelor bune.

Dar nu ne lepădăm de satana şi de toate lucrurile lui, adică de păcate numai când ne botezăm, ci în toată viaţa noastră. Căci nici ispitele păcatului nu încetează la Botez, ci ne luptă până la moarte. De aceea până la moarte trebuie să ne luptăm şi noi cu

ispitele păcatului ce vin de la diavolul, de la cei din jurul nostru şi de la însuşi trupul nostru. Până la moarte trebuie să fim ostaşi ai lui Hristos, să ne luptăm cu păcatul, cu patimile care ne împresoară, cu gândurile rele, cu imaginaţia, cu ispitele tinereţii, cu slăbiciunile bătrâneţii şi cu săgeţile ucigaşe ale diavolului. *Căci cine nu se luptă după lege, nu se încununează*(II Timotei 2, 5), zice Sfântul Apostol Pavel. Iar *cel ce va răbda* - necazurile pentru Hristos şi pentru viaţa veşnică - *până la sfârşit, acela se va mântui* (Matei 10, 22).

Sfântul Gheorghe este numit „Purtător de biruinţă", căci a răbdat toate până la sfârşit şi s-a luptat după lege, adică după Evanghelie. Dar oare creştinul şi călugărul care se luptă în toată viaţa cu diavolul şi cu patimile trupului şi nu se lasă biruit de ele, nu este şi el mucenic şi purtător de biruinţă? Cel care-şi păzeşte trupul curat de toate întinăciunile păcatelor, nu este şi el mucenic de bunăvoie? Cel ce se luptă până la moarte cu mânia, cu lăcomia, cu lenea, cu zgârcenia, cu mândria şi cu răutatea, nu este şi el un martir şi ostaş al lui Hristos? Căci arde pe diavoli şi-i izgoneşte cu rugăciunea şi smerenia, cu spovedania şi milostenia, primind astfel în cămara inimii sale pe Mirele Hristos prin Sfânta Împărtăşanie. La fel şi cel care-şi stăpâneşte cu tărie, limba, ochii şi simţurile este considerat mucenic al lui Hristos în sens duhovnicesc.

Fraţii mei, întreaga noastră viaţă este o luptă ca în arenă. Lupta creştinului este grea, duşmanul este cumplit, ispitele sunt uşor amăgitoare, credinţa noastră este slabă, rugăciunea puţină şi grijile vieţii multe şi înşelătoare. Dar să nu dăm înapoi. Armele noastre de luptă împotriva diavolului şi a păcatului sunt: credinţa tare, vie şi adevărată, rugăciunea, Sfânta Cruce, Biserica, duhovnicul, Sfânta Liturghie, Sfintele Taine, smerenia, aducerea aminte de moarte, exemplul şi ajutorul sfinţilor, milostenia şi nemuritoarea dragoste.

Cu asemenea arme de ne vom înarma, suntem adevăraţi ostaşi ai lui Hristos. Atunci vom putea birui pe balaurul diavol, care caută să ne ucidă prin păcate. Atunci şi numai atunci vom primi şi noi, dincolo, cununi de biruinţă şi ne vom învrednici, cu rugăciunile Sfântului Mare Mucenic Gheorghe şi ale tuturor sfinţilor, să dobândim viaţa cea veşnică şi să lăudăm împreună pe Tatăl, pe Fiul şi pe Sfântul Duh. Amin.

PREDICĂ
LA
SFINŢII ÎMPĂRAŢI CONSTANTIN ŞI ELENA
(21 mai)

Cine este Dumnezeu mare ca Dumnezeul nostru? Tu eşti Dumnezeu Care faci minuni (Prochimen la praznice).

Iubiţi credincioşi,

Când a binevoit Preabunul şi Preamilostivul Dumnezeu să înceteze pâraiele de sânge, care se vărsau din trupurile apostolilor, ale martirilor şi ale mărturisitorilor Săi şi să dea deplină libertate Bisericii Sale, răscumpărată cu Sfântul şi Preascumpul Sânge al Fiului Său, atunci şi-a ales pentru acest scop, dintre toţi împăraţii lumii, pe Sfântul împărat Constantin cel Mare şi pe mama sa, Elena. Prin aceşti Sfinţi împăraţi a adus Dumnezeu libertate religioasă în lume, a slăbit păgânismul şi idolatria şi a întărit Biserica şi credinţa creştină pe pământ.

Sfinţii împăraţi şi „întocmai cu Apostolii" Constantin cu maica sa, Elena, erau de neam roman. Tatăl său, împăratul Constantin Clor împărăţea peste Galia şi Insulele britanice. După moartea sa a lăsat urmaş la domnie pe fiul său, fericitul Constantin, ajutat de credincioasa lui maică, Sfânta Elena.

Auzind el că Maxenţie, care împărăţea în Roma, face multe nelegiuiri poporului, chinuind pe creştini şi dărâmând sfintele biserici, s-a pornit cu război împotriva lui. Deşi avea mai puţini ostaşi ca Maxenţie, el îşi punea nădejdea în ajutorul adevăratului

Dumnezeu, Căruia adesea se ruga, cu toate că nu era încă botezat. Şi iată că în amiaza mare, i se arătă o cruce mare pe cer, cu stele închipuită, iar dedesubt aceste cuvinte scrise: „Cu acest semn vei birui".

Apoi a poruncit ostaşilor să se însemneze cu semnul Sfintei Cruci pe haine, pe coifuri şi pe armele lor şi aşa au pornit la luptă. Deci, cu ajutorul crucii lui Hristos, Sfântul Constantin a biruit pe Maxenţie, înecându-l în apa Tibrului, lângă Roma, iar el a fost primit cu mare bucurie în cetate şi încoronat ca împărat al întregului Imperiu roman de Apus, în anul mântuirii 313.

Ca semn de mulţumire lui Dumnezeu, marele Constantin a dat un act împărătesc în acelaşi an, după sfatul maicii sale, cunoscut până astăzi sub numele de „Edictul de la Milan", prin care s-a dat desăvârşită libertate tuturor creştinilor, lăsând astfel pe fiecare să creadă cum voieşte.

Mare bucurie a cuprins atunci întreaga creştinătate, văzând pe sfinţii episcopi şi preoţi ieşind de prin închisori, văzând capiştile idoleşti dărâmându-se, iar în locul lor, biserici frumoase înălţându-se. Astfel, uneltele de tortură se aruncau, cuptoarele cele aprinse în care se ardeau creştinii se lăsau în părăsire, animalele sălbatice care ucideau pe creştini în arene se slobozeau, iar creştinii, umplându-se de multă bucurie, mulţumeau lui Dumnezeu cu rugăciuni şi lacrimi fierbinţi.

Însă domnea în răsărit un împărat tiran, anume Liciniu, care deşi era cumnat cu marele Constantin, dar nevrând să cunoască pe adevăratul Dumnezeu, chinuia cumplit pe creştini şi ameninţa să ocupe Roma. Împăratul Constantin a încercat de două ori să-l biruiască prin război, dar n-a putut şi era în mare mâhnire. Rugându-se mult lui Dumnezeu şi însemnându-se cu semnul crucii, toţi ostaşii au pornit din nou la război împotriva lui Liciniu şi l-au biruit. Ultimul război l-a avut împăratul Constantin împotriva sciţilor, aproape de Dunăre, pe care de asemenea i-a biruit cu ajutorul Sfintei Cruci.

Deci, dorind împăratul să-şi mute capitala în partea de răsărit a imperiului, şi-a ales cetatea Vizantia, zidită de un grec, numit Vizas. Pe aceasta alegând-o Sfântul Constantin, a numit-o cu numele său, Constantinopol, şi s-a aşezat aici cu fericita sa mamă, Elena, în anul 324. Iar ca semn de mulţumire lui Dumnezeu, a

înălţat în mijlocul cetăţii un stâlp înalt, având deasupra Sfânta Cruce.

Tot în timpul acesta a primit şi botezul, în oraşul Nicomidia, de la episcopul Evsevie, când a dat poruncă să se boteze şi ostaşii săi, dimpreună cu senatorii palatului, încât o nespusă bucurie cuprinsese toată lumea. A mai dat poruncă să se înalţe în curtea palatului său o măreaţă biserică, în numele Mântuitorului nostru Iisus Hristos, iar bisericile care au fost dărâmate de păgâni a poruncit să se zidească din nou, dându-le tuturor bani şi ajutor din destul. De la acest sfânt împărat a rămas tradiţia ca domnii creştini din toată lumea să zidească biserici şi mânăstiri şi să le înzestreze cu danii şi cu toate cele necesare.

În vremea aceea, însă, Biserica lui Hristos era sfâşiată de învăţătura cea rea a ereticului Arie, care spunea că Iisus Hristos este o creatură superioară, iar nu Creator şi deofiinţă cu Tatăl şi cu Duhul Sfânt. Deci, Sfântul Constantin îndemnat de mama sa Elena şi de mulţi episcopi dreptcredincioşi, a hotărât să adune primul Sinod Ecumenic de la Niceea, în anul 325, pentru a hotărî adevărata credinţă şi a condamna pe ereticul Arie şi învăţătura sa.

S-au adunat acolo 318 Sfinţi Părinţi din toate marginile Imperiului de Răsărit şi de Apus, în frunte cu Sfântul Constantin, care era considerat episcop cu treburile de afară. Vor rămâne nemuritoare minunile şi cuvintele pline de învăţături dogmatice ale marilor ierarhi şi sfinţi Nicolae, Spiridon şi Atanasie de Alexandria, care au luat parte la acest Sinod. Atunci a fost blestemată învăţătura lui Arie, iar pe el l-au dat anatema. La acest Sfânt Sinod s-au compus primele şapte articole ale Simbolului Credinţei şi mai multe canoane bisericeşti.

În anul următor, Sfânta Elena, dorind foarte mult să afle lemnul Sfintei Cruci şi să se închine pe Golgota şi la Mormântul Domnului, a plecat cu mulţi ostaşi la Ierusalim. Aici s-a rugat mult lui Dumnezeu şi, împreună cu Sfântul Macarie, episcopul Sfintei Cetăţi, după multe osteneli a aflat Crucea Domnului, iar pe locul Căpăţânii a înălţat o biserică preafrumoasă, care, cu unele modificări, dăinuieşte până astăzi.

Deci, luând o parte din lemnul Sfintei Cruci, fericita Elena s-a întors înapoi la Constantinopol, iar de aici la Roma, unde a trecut la Domnul, în vârstă de 80 de ani.

Marele împărat Constantin a împărăţit 42 de ani, până în anul 337, când trece la veşnicele lăcaşuri şi este înmormântat în Biserica Sfinţilor Apostoli din Constantinopol, zidită de el, lăsând Imperiul roman în stăpânirea celor trei fii ai săi. Biserica noastră îi prăznuieşte pe amândoi cu mare cinste la 21 mai, socotindu-i „întocmai cu Apostolii" lui Hristos. El este al 32-lea împărat roman de la August.

Iubiţi credincioşi,

Până aici v-am prezentat pe scurt viaţa şi activitatea Sfântului Constantin cel Mare şi a mamei sale, Elena. Acum vom vorbi, mai întâi, de legile ce s-au făcut de acest sfânt şi mare împărat în favoarea creştinilor, despre care istoricul bisericesc din acea vreme, Eusebiu de Cezareea, zice: „S-au publicat atunci de împăratul Constantin legi foarte blânde şi foarte favorabile pentru creştini. Aceste legi nu exprimau decât evlavie, repausul popoarelor şi onoarea Bisericilor. El a chemat pe cei ce fuseseră izgoniţi de guvernatorii de provincii, pentru că nu au voit să aducă jertfă idolilor. A restabilit în posesia averilor pe cei ce fuseseră lipsiţi de ele şi iertă pe cei care, pentru acelaşi motiv, fuseseră condamnaţi să facă servicii la curte. A pus în libertate pe cei ce fuseseră surghiuniţi în insule şi pe cei ce fuseseră surghiuniţi la muncile metalelor sau întrebuinţaţi la alte lucrări publice. A lăsat alegerea celor care, din ură pentru statornicia cu care ei făcuseră profesiune din religia creştină, fuseseră destituiţi din dregătorii sau de a lua funcţiunile ca mai înainte sau de a trăi în repaus".[1]

Printr-o altă lege făcută în favoarea martirilor şi a Bisericilor, împăratul Constantin a dispus ca rudele celor ce au suferit moartea pentru apărarea credinţei, să se bucure de succesiunea lor şi, dacă ei nu ar avea moştenitori, Biserica să-i moştenească, iar moştenirile ce le fuseseră confiscate, să fie înapoiate vechilor proprietari, ori de ar fi în natură sau de au fost înstrăinate.

Sfântul şi marele împărat Constantin a dat o lege de graţiere a celor ce au fost exilaţi pentru mărturisirea dreptei credinţe în

1) Istoria Bisericească de Eusebiu - Episcopul Cezareei, *Viaţa Împăratului Constantin*, Bucureşti, 1896.

Dumnezeu. Această lege zice aşa: „Acei ce au fost exilaţi prin sentinţe nedrepte a unor judecători, pentru că au refuzat cu îndrăzneală de a renunţa la credinţă şi la cultul unui Dumnezeu, Căruia ei se consacraseră din toată inima lor, şi acei ce au fost puşi în numărul ofiţerilor curţii, deşi nu fuseseră mai înainte, să aibă libertatea de a se întoarce la casele lor şi să rămână acolo în pace. Acei ce au fost despuiaţi de bunurile lor şi reduşi la o extremă mizerie, să fie restabiliţi în prima lor stare şi să se bucure cu fericire şi cu umilite rugăciuni de mulţumire, de efectele bunătăţii lui Dumnezeu".

Altă lege dată de Sfântul şi marele împărat Constantin face rechemarea celor ce au fost prigoniţi pentru credinţa cea dreaptă în Hristos şi au fost trimişi departe de casele şi satele lor, prin insule pustii. În această lege îl auzim pe Sfântul şi marele împărat Constantin, zicând: „Ordon ca cei ce sunt reţinuţi contra voinţei lor în insule, să se bucure de efectul graţierii noastre. Să iasă din aceste triste şi grozave pustietăţi, unde nu văd decât munţi sălbatici şi o mare furtunoasă, şi să meargă a gusta plăcerile cele nevinovate ce le va procura, în convieţuire cu rudele lor în libertate. Acei ce au suferit lipsurile şi necazurile ce i-au însoţit, să fie încărcaţi de bunuri şi scăpaţi de frică, făcând glorie cum fac eu de a fi servitorul lui Dumnezeu. Aş fi foarte mâhnit ca să se poată zice sau să se poată crede, că cineva a vieţuit în frică sub domnia mea. Mă silesc pe cât pot de a reforma abuzurile ce s-au strecurat sub domniile cele dinaintea mea".

Sfântul împărat Constantin, face rechemarea celor ce fuseseră condamnaţi la lucrarea metalului sau la alte lucrări publice, pentru mărturisirea credinţei în Hristos, zicând: „Acei ce au fost condamnaţi la lucrarea metalelor sau la alte lucrări publice, să schimbe această penibilă ocupaţie şi acest ostenitor lucru, cu o linişte onestă şi cu un repaus plăcut, iar dacă sunt unii din cei ce au fost lipsiţi de libertate să fie restabiliţi în posesiunea onorurilor şi a drepturilor ce le aparţineau mai înainte".

Prin altă lege, Sfântul împărat Constantin, restabileşte drepturile celor ce au fost scoşi din dregătoriile lor din armată, pentru dreapta credinţă în Hristos, şi zice aşa: „Acei care odinioară, posedând dregătorii în armată, au fost lipsiţi de această cinste pentru buna mărturisire a credinţei lor, să aibă libertatea sau de a

reintra în armată şi a-şi lua funcţia lor ce au avut sau de a trăi în linişte. Este foarte drept ca, după ce au arătat curajul lor în mijlocul celor mai teribile munci, să nu depindă decât de alegerea lor, sau de a se bucura de onorurile dregătoriilor lor, sau de a gusta dulceaţa repausului".

În altă lege, Sfântul Constantin cel Mare porunceşte a se da înapoi averile sfinţilor mucenici şi mărturisitori ai credinţei lui Dumnezeu, şi zice aşa: „Nu pot ascunde nedreptatea ce au suferit-o acei care, sub diferite pretexte, au fost despuiaţi de averile lor. Dacă unii, din ură pentru că au susţinut cu îndrăzneală lupte grele pentru apărarea credinţei lor, au fost despuiaţi de averile lor, sau dacă alţii, pentru că au mărturisit că erau creştini, au fost constrânşi de a părăsi ţara lor, sau în sfârşit, dacă alţii au fost lipsiţi de cele ce posedau fără a fi condamnaţi la moarte, succesiunea lor trebuie să fie luată de rudele lor, legile redând succesiunile rudelor celor mai de aproape, ei vor fi lesne de recunoscut şi apoi nu e nimic mai drept decât a se împărţi aceste averi moştenitorilor cărora ar fi aparţinut, dacă martirii şi mărturisitorii ar fi murit de o moarte naturală".

Altă lege dată de Sfântul şi marele împărat Constantin în favoarea Bisericii, în lipsă de rudenii, zice aşa: „Iar, dacă nu se va găsi nici o rudenie care să poată lua moştenirea martirilor sau a mărturisitorilor, sau ale acelora care pentru păstrarea credinţei lor, au părăsit ţara lor, ea aparţine Bisericii. Morţii nu vor fi mâhniţi de a o avea de moştenitoare, pe aceia pentru care ei s-au expus la tot felul de primejdii. Cred de datoria mea de a admite că dacă vreunul, din acei care voiesc, a găsit de cuviinţă să facă donaţie averea sa, intenţia mea este ca ea să fie executată".

În altă lege a Sfântului împărat Constantin cel Mare se hotărăşte să se restituie pământurile şi casele cele ce au aparţinut martirilor şi mărturisitorilor, zicând: „Fiindcă doresc ca această lege să fie atât de lămurită, încât să nu fie nimeni care să nu înţeleagă dispoziţia, acei ce sunt deţinători ai unei case sau a unui pământ sau a unei alte moşteniri ce aparţinea odinioară martirilor sau mărturisitorilor, să o declare ei înşişi şi să o restituie îndată. Deşi ei au primit mari venituri fără titlu legitim, nu cred ca dreptatea să permită ca ei să nu fie obligaţi de a le înapoia".

Sfântul împărat Constantin a dat şi alte legi în favoarea Bisericii şi a creştinilor, privind restituirea bunurilor confiscate de către principi de la biserici sau restituirea locaşurilor de cult şi a cimitirelor, restituirea bunurilor care fuseseră înstrăinate sau vândute şi care aparţineau bisericilor, precum şi alte legi pe care nu le mai putem aminti aici.

Din cele arătate până aici ne putem da seama cât de mare prieten şi binefăcător al Bisericii lui Hristos şi al creştinilor a fost alesul lui Dumnezeu, Sfântul şi marele împărat Constantin, prin care Preabunul Dumnezeu a dat libertate creştinismului în toată lumea. Legile au fost date de el în Italia, la Milan, în anul 313 şi sunt cunoscute sub numele de „Edictul de la Milan". De la acest împărat sfânt, libertatea religioasă este garantată în toate ţările din lume.

Împăratul Constantin, dându-şi bine seama de întunericul şi tirania care domneau mai înainte de el în Imperiul roman, zicea: „O nelegiuire atât de ciudată şi atât de grozavă ca aceasta, dominând spiritul şi inima unui număr de persoane şi tot statul fiind lovit de aceasta, ca de o boală molipsitoare ce reducea la o extremă primejdie şi care avea nevoie de un medicament foarte puternic şi folositor, iată de cine a binevoit Dumnezeu de a se servi! Când vorbesc de Dumnezeu, înţeleg pe Acela care este adevăratul Dumnezeu şi care are o putere veşnică. Poate însă cineva să facă cunoscute binefacerile primite de la Dumnezeu fără a vătăma modestia? Dumnezeu a avut bunătatea de a se servi de mine pentru împlinirea planurilor Sale. El m-a scos printr-un act al înţelepciunii Sale şi al puterii Sale nesfârşite, din ţărmurile oceanului britanic şi din extremitatea ţărilor unde soarele apune şi mi-a dat putere de a risipi revărsarea de nenorociri ce acoperea faţa pământului, pentru a atrage pe oameni la păzirea legii şi pentru a creşte credinţa şi religia creştină".

Apoi adăugă: „Nu voi fi lipsit niciodată de recunoştinţă, pentru o binefacere aşa de mare, privind ca o favoare deosebită, bunătatea pe care Dumnezeu a avut-o de a mă alege pe mine pentru a mă face robul şi împlinitorul poruncilor Sale. M-am dus în Orient, pe care l-am găsit împovărat de nenorociri, a cărui salvare de primejdie avea nevoie de ultimile leacuri. Recunosc că Dumnezeu mi-a dat sufletul, viaţa, respiraţia, şi simţământul. Ştiu

foarte bine, că acei ce şi-au pus speranţa lor în Dumnezeu, nu au nevoie de stima, nici de dragostea oamenilor şi că ei posedă onoruri cu atât mai mari, cu cât duc o viaţă mai scutită de greşeli şi de păcate".

În alt loc Sfântul împărat Constantin aduce mulţumiri lui Dumnezeu, zicând: „Ţie îţi mulţumesc cu umilinţă, Dumnezeule şi Domnul meu, căci cu cât priveşte cineva deosebirea în închinările şi în simţămintele oamenilor, cu atât cei ce au descoperit adevărul sunt întăriţi în religie. Dacă va fi cineva care să nu voiască a fi vindecat, să nu arunce greşala sa asupra nimănui. Remediul şi vindecarea se oferă la toată lumea, numai fiecare se cuvine să ia aminte ca să nu atace o religie a cărei nevinovăţie şi sfinţenie sunt dovedite".

Pe lângă legile şi binefacerile arătate mai sus în favoarea creştinismului, marele împărat Constantin s-a îngrijit mult şi de pacea şi unitatea în credinţa cea dreaptă a tuturor Bisericilor creştine din imperiul său. Iată ce spune într-una din legile sale: „Mi-am propus mai întâi de a uni spiritele tuturor popoarelor, în una şi aceeaşi credinţă în privinţa dumnezeirii. Apoi, am dorit să scap universul de jugul sclaviei, sub care gemea. Mă convingeam că aş fi atât de fericit pentru a aduce pe oameni să aibă toţi pe acelaşi Dumnezeu. Această schimbare a religiei ar produce o altă schimbare în conducerea imperiului".

Iată, fraţilor, că Sfântul şi marele împărat Constantin, îşi dădea bine seama şi recunoştea cu toată evlavia că el este alesul lui Dumnezeu, prin care Mântuitorul a lucrat planurile cele preaînţelepte ale milostivirii Sale faţă de religia adevărată, creştină, prin care s-a întărit puterea şi libertatea Bisericii lui Hristos pe pământ.

Iubiţi credincioşi,

Mare este sărbătoarea de astăzi, căci astăzi cinstim pe cel dintâi şi cel mai mare împărat creştin, pe Sfântul Constantin şi mama sa, Elena, cei „întocmai cu Apostolii". Ei sunt apostolii creştinismului din secolul IV. Prin ei a dobândit libertate Biserica întemeiată de Hristos, propovăduită de Sfinţii Apostoli şi apărată

cu jertfă, cu suferinţă şi cu sânge de mulţimea martirilor. Prin ei, Duhul Sfânt a extins Biserica, a întărit Ortodoxia în lume, a avut loc primul Sinod Ecumenic, s-a compus prima parte din Crez şi a fost dat anatema Arie cu învăţătura şi ucenicii lui. Prin Sfinţii Constantin şi Elena s-au deschis şi zidit în Imperiul roman mii de biserici, s-a aflat la Ierusalim Sfânta Cruce şi s-au zidit numeroase locaşuri de închinare la Locurile Sfinte.

Dar Sfântul Constantin a ajutat mult la răspândirea creştinismului în Europa, Asia şi Africa. La porunca lui au fost trimişi misionari - episcopi şi călugări - la gurile Dunării să convertească pe înaintaşii noştri daci, dintre care unii nu ştiau de Hristos. Se crede că, chiar oraşul Constanţa din Dobrogea, ar fi fost înnoit de el, unde apoi se înfiinţează prima episcopie din ţara noastră, Episcopia Tomisului. Trebuie să fim recunoscători lui Dumnezeu pentru acest mare împărat şi apărător al creştinătăţii. Să ne bucurăm că o parte din ţara noastră, gurile Dunării şi Dobrogea, făceau parte din Imperiul roman de sub stăpânirea lui.

Se cuvine, deci, să cinstim cu cuvinte de laudă pe Sfinţii împăraţi Constantin şi Elena şi să înălţăm rugăciuni de mulţumire lui Dumnezeu pentru tot ce au făcut ei în lume. Iată, că şi ţara noastră a fost sub influenţa lui. Iată, că şi pământul nostru are multe biserici, unele din primele secole, şi că suntem ortodocşi şi cinstitori de Dumnezeu. Avem în ţară multe biserici cu hramul Sfinţilor Împăraţi Constantin şi Elena. Iar în mai toate familiile noastre sunt creştini şi creştine care le poartă numele. Aceasta arată de câtă cinste se bucură Sfinţii Constantin şi Elena în ţara noastră.

Să nu uităm, însă, ce mare rol a avut Sfânta Elena, la creşterea, formarea şi sfătuirea fiului ei, Constantin. După Hristos şi Biserică, mama este aceea care dă educaţie creştină fiilor ei. Sfânta Elena a dat viaţă, educaţie şi îndemnuri bune fiului ei. Datorită mamei sale a ajuns el cel dintâi împărat creştin, Sfânt şi „întocmai cu Apostolii", tare în credinţă, apărător al Bisericii, viteaz în războaie, eliberator al creştinilor persecutaţi pentru Hristos şi ctitor al primului imperiu creştin şi a nenumărate biserici.

Vă amintesc că am avut şi noi, românii, mari domni creştini, care după exemplul lui, au fost apărători de ţară, iubitori de pace, păzitori ai dreptei credinţe şi neîntrecuţi ctitori de biserici şi

mânăstiri. Dintre aceştia amintim pe Mircea cel Bătrân, Alexandru cel Bun, Ştefan cel Mare şi Sfânt, Neagoe Basarab, Mihai Viteazul, Matei Basarab, Petru Rareş, Vasile Lupu şi mulţi alţii.

Ce sunt evlavioasele domniţe române, ca Despina lui Neagoe, Teofana, mama lui Mihai Viteazul, Elena lui Matei Basarab sau Ana lui Alexandru cel Bun, Maria lui Ştefan cel Mare, Elena lui Petru Rareş şi Ruxandra lui Alexandru Lăpuşneanu şi atâtea altele, dacă nu urmaşele Sfintei împărătese Elena? Căci ele, alături de domni, zideau biserici, ctitoreau mânăstiri, făceau danii preţioase pe la sfintele locaşuri, care se văd până astăzi. Ce este Constantin Brâncoveanu cu cei patru fii ai lui, alături de vrednica soţie, Maria, cu cei încă şapte fii, dacă nu martiri ai lui Hristos şi apărători ai credinţei Ortodoxe în ţara noastră?

Deci, şi noi, să urmăm întru toate lui Hristos, Apostolilor, sfinţilor şi înaintaşilor noştri. Să apărăm cu bărbăţie dreapta credinţă a Bisericii noastre Ortodoxe. Vor apărea mulţi eretici şi urmaşi ai lui Arie, care vor încerca să ne strice unitatea credinţei şi să ne tulbure sufletele. Să nu-i ascultaţi. Ţineţi la Biserica lui Hristos, iubiţi sfintele slujbe, ascultaţi de păstori şi de mai-marii noştri rânduiţi de Dumnezeu. Apoi fiţi statornici în faptele bune, blânzi, smeriţi, paşnici şi iubitori de sfinţi, ca nişte fii ai lui Dumnezeu şi urmaşi ai Sfinţilor Împăraţi. Bărbaţi, urmaţi Sfântului Constantin în toate şi luaţi în viaţă toiagul Sfintei Cruci! Iar femeile să urmeze exemplul Sfintei Elena, devenind mame credincioase, bune educatoare ale copiilor, fiice evlavioase ale Bisericii.

Să rugăm pe Sfinţii Împăraţi Constantin şi Elena şi prin ei pe marele Împărat Iisus Hristos, să rânduiască pace în lume, domni şi conducători înţelepţi peste popoare, întăritori ai dreptei credinţe, păstori vrednici de Evanghelie şi mântuire sufletelor noastre. Amin.

PREDICĂ

LA

SFÂNTUL MARE MUCENIC IOAN CEL NOU DE LA SUCEAVA

(2 şi 24 iunie)

Oricine va mărturisi pentru Mine înaintea oamenilor, mărturisi-voi şi Eu pentru el, înaintea Tatălui Meu care este în ceruri
(Matei 10, 32).

Iubiţi credincioşi,

Biserica Ortodoxă prăznuieşte astăzi pe Sfântul Mare Mucenic Ioan cel Nou de la Suceava, ale cărui sfinte moaşte se păstrează aici în vechea catedrală mitropolitană din vara anului 1402. De atunci până acum Sfântul Ioan cel Nou ocroteşte ţara Moldovei, mângâie necazurile credincioşilor care aleargă la moaştele lui cu credinţă, tămăduieşte boli nevindecabile şi adună în jurul acestei bătrâne catedrale pe fraţii români iubitori de Hristos şi de neam, din cele patru colţuri ale ţării.

Să ştiţi, fraţilor, că moaştele Sfântului Ioan cel Nou de la Suceava sunt cele mai vechi moaşte cunoscute şi venerate oficial în ţara noastră. Apoi, să ştiţi că sărbătoarea Sfântului Ioan este la 2 iunie, dar slujba solemnă cu participarea multor credincioşi se face, după o veche tradiţie, la 24 iunie, când se sărbătoreşte şi naşterea Sfântului Ioan Botezătorul. Acesta este unul dintre cele mai solemne şi mai impunătoare hramuri din ţara noastră, când are loc, timp de 3 zile, un mare pelerinaj bisericesc şi naţional.

Dar să vă spun, pe scurt, viaţa şi pătimirea Sfântului Mucenic Ioan cel Nou şi cum au fost aduse moaştele lui la Suceava.

Fericitul Ioan era de loc din oraşul Trapezund, ce este port la Marea Neagră, pe coasta de nord a Asiei Mici. Fiind de mic crescut în frică de Dumnezeu, mergea regulat la slujbele bisericii, se ruga mult şi cunoştea bine învăţăturile şi dogmele ortodoxe. În timpul liber se îndeletnicea cu comerţul pe Marea Neagră, ducând mărfuri şi alimente cu corabia de la un oraş la altul.

În primăvara anului 1330, tânărul Ioan, care nu avea mai mult de 30 sau 40 de ani, a plecat cu o corabie cu mărfuri din patria sa, Trapezund, la Cetatea Albă de la gurile Nistrului. Stăpânul corabiei, de neam francez, iar cu credinţa catolic, a discutat cu Ioan pe mare despre dogmele credinţei, voind să-l atragă la credinţa sa. Dar, văzându-se biruit de cuvintele şi înţelepciunea fericitului Ioan, stăpânul a pus gând de răzbunare asupra lui.

Cum au sosit la Cetatea Albă, mai-marele corabiei, fiind rănit de diavolul cu patima invidiei şi a răzbunării, îndată l-a pârât pe Ioan la şeicul cetăţii, care era persan de neam şi închinător la idoli, zicându-i: „Este în corabia aceea un creştin învăţat, cu numele de Ioan din Trapezund, care ar dori să se lepede de legea sa creştinească şi să vină la credinţa ta". Bucurându-se de aceasta, şeicul l-a chemat pe fericitul Ioan şi l-a întrebat dacă vrea să se lepede de credinţa în adevăratul Dumnezeu şi să se închine focului şi planetelor, după credinţa păgână a lui Zoroastru.

Fericitul Ioan, mirându-se de vicleşugul diavolului, a spus că nu numai că nu se leapădă de credinţa în Hristos, adevăratul Dumnezeu, dar şi pe stăpânul Cetăţii Albe îl îndeamnă să vină la legea creştină şi să primească botezul. Atunci, mâniindu-se tiranul şeic, a poruncit să-l dezbrace de hainele sale şi să-l bată cu toiege pe trupul gol, încât i-a zdrobit carnea şi s-a înroşit pământul de sângele lui. Apoi, văzând că nici aşa Ioan nu voia să se lepede de Hristos, a fost bătut cumplit, până au început să-i curgă măruntaiele, apoi, tiranul şeic, a poruncit să lege picioarele Sfântului Ioan de coada unui cal şi să-l târască pe uliţele cele pietruite ale Cetăţii Albe, încât se zdrobea tot trupul şi capul lui de pietrele colţuroase. Ba unii iudei şi păgâni îl huleau şi aruncau cu pietre asupra lui. La urmă, un iudeu, luând sabia din mâna unui ostaş, i-a tăiat capul. Şi aşa, Sfântul Mare Mucenic Ioan şi-a dat sufletul în mâinile lui Iisus Hristos, la 2 iunie, 1330.

Venind noaptea, trupul sfântului zăcea jos pe uliţă şi nimeni nu îndrăznea să-l ridice de frica ostaşilor. Apoi, s-a văzut de mulţi lumină mare şi făclii aprinse deasupra sfintelor sale moaşte şi în acea lumină trei bărbaţi în haine albe tămâiau trupul Sfântului Ioan şi cântau cântări îngereşti. Dar un iudeu, crezând că au venit creştinii să-l fure a luat arcul şi săgeata să-i lovească. Însă prin minune a rămas nemişcat cu arcul în mână până dimineaţa şi toţi se uimeau de aceasta şi dădeau laudă lui Dumnezeu şi mucenicului.

Auzind de aceasta, stăpânitorul Cetăţii Albe a dat poruncă creştinilor şi au îngropat trupul Sfântului Ioan lângă biserica ortodoxă. Auzind de aceasta, mai-marele corabiei care îl vânduse, s-a căit de păcatul făcut şi noaptea s-a dus să-i fure moaştele din mormânt şi să le ducă în ţara sa. Dar sfântul, arătându-se preotului în vis, i-a zis: „Du-te repede la biserică şi păzeşte trupul meu, că stăpânul corabiei vrea să-l fure!" Deci, mergând preotul cu credincioşii şi cu făclii aprinse în mâini, au luat moaştele Sfântului Ioan şi le-au aşezat cu cinste în altarul bisericii lor din Cetatea Albă, unde au stat peste 70 de ani, făcând multe semne şi vindecări de boli celor care cereau ajutorul lui cu credinţă. Astfel, în puţină vreme, au ajuns vestite moaştele Sfântului Mucenic Ioan în toate părţile şi mulţi bolnavi veneau să-i ceară ajutor şi să sărute acest nepreţuit odor.

Iubiţi credincioşi,

Iată, pe scurt, pătimirea Sfântului Mucenic Ioan cel Nou de la Cetatea Albă. Acum să vedem cum au fost aduse moaştele lui în capitala Moldovei, Suceava.

Auzind Alexandru cel Bun şi mitropolitul Iosif Muşat de moaştele Sfântului Ioan şi de vitejia cu care a pătimit pentru Hristos, au trimis mai mulţi clerici şi dregători moldoveni la Cetatea Albă să aducă sfintele lui moaşte în cetatea de scaun a Sucevei. Prin aceasta, marele domn voia să întărească dreapta credinţă şi unitatea sufletească a ţării sale - Moldova - şi, totodată, să îmbărbăteze pe moldoveni împotriva otomanilor, care ameninţau să ocupe ţările creştine şi Bizanţul. Apoi dorea ca atât soţia sa,

Ana, care era bolnavă, cât şi alţi suferinzi să capete sănătate şi ajutor.

Deci, dând daruri din destul, au dobândit această scumpă comoară, sicriul cu moaştele Sfântului Ioan cel Nou, pe care aşezându-le într-o caretă cu cai, au pornit spre Suceava.

Din loc în loc, sfintele moaşte poposeau prin biserici, fiind întâmpinate de credincioşi cu făclii aprinse în mâini. După ce se făceau slujbe de mulţumire lui Dumnezeu şi de sănătate pentru cei bolnavi, sfintele moaşte porneau mai departe. Aşa au poposit un timp şi la Iaşi. În apropiere de Suceava au fost întâmpinate de alaiul domnesc şi de mitropolitul Iosif cu tot clerul şi poporul şi le-au aşezat cu cinste în Biserica Mirăuţilor, în vara anului 1402. Aici au stat peste o sută de ani. Iar când s-a zidit marea catedrală mitropolitană cu hramul Sfântul Gheorghe, în anul 1522, cinstitele moaşte au fost aşezate aici, unde se păstrează cu evlavie până astăzi.

În anul 1686, când marele mitropolit Dosoftei este exilat în Polonia, împreună cu alte odoare, a luat cu el la Zolchiev şi moaştele Sfântului Ioan cel Nou de la Suceava. Şi au stat în exil sfintele moaşte 97 de ani, până în vara anului 1783, când au fost aduse din nou la Suceava, cu mult alai şi cu lacrimi de bucurie. De atunci zilnic aleargă credincioşii şi bolnavii la moaştele Sfântului Ioan, cu tot felul de necazuri şi primesc sănătate şi mângâiere.

Cea mai mare slujbă şi procesiune care se face la Mânăstirea Sfântul Ioan cel Nou de la Suceava este la 2 şi, mai ales, la 24 iunie, când este praznicul de peste an al marelui mucenic. Cu o zi sau două înainte, mulţi credincioşi pornesc spre Suceava, din Moldova, din Maramureş, Năsăud, Munţii Apuseni şi din alte părţi. După moldoveni, cei mai numeroşi sunt maramureşenii care, încă din secolul XV, ţin o strânsă şi tradiţională legătură religioasă cu Moldova, prin moaştele Sfântului Ioan şi prin marile ei mânăstiri.

Iubiţi credincioşi,

Sfintele moaşte din ţara noastră formează o cunună duhovnicească de pietre scumpe, care sfinţesc, încununează şi ocrotesc Biserica şi poporul nostru dreptcredincios. Înaintea lor îngenun-

chem cu evlavie şi cerem ajutorul sfinţilor, prin rugăciunile şi mijlocirea lor către Bunul Dumnezeu. Câte inimi zbrobite nu s-au mângâiat aici! Câte lacrimi de mame, de copii şi de orfani nu s-au alinat aici! Câţi bolnavi nu şi-au dobândit sănătate şi uşurare la moaştele sfinţilor din ţara noastră! Între acestea, moaştele Sfântului Mucenic Ioan cel Nou de la Suceava se bucură de mare cinstire şi respect. Ele sunt cele mai vechi din ţara noastră şi aici se mângâie şi se alină multe suferinţe şi necazuri omeneşti.

Să cinstim, deci, pe sfinţi că ei sunt prietenii lui Dumnezeu şi rugători pentru toată lumea înaintea Preasfintei Treimi. Să cinstim şi pe Sfântul Ioan cel Nou de la Suceava, ocrotitorul Moldovei, lauda lui Alexandru cel Bun, bucuria necăjiţilor, tăria călugărilor, mângâierea credincioşilor şi îmbărbătarea celor din suferinţe.

Vedeţi câte a răbdat el pentru Hristos? Vedeţi cu cât curaj a mărturisit dreapta credinţă? Vedeţi cum şi-a dat viaţa pentru credinţă, pentru adevăr şi pentru lauda lui Dumnezeu? De i s-ar fi oferit toată averea lumii, nu şi-ar fi lepădat nicidecum credinţa în Dumnezeu! A pătimit puţin în trup, dar acum se bucură în veci cu sfinţii şi cu îngerii, întru Împărăţia cerurilor. Deci, să nu ne pierdem credinţa şi nădejdea în vreme de primejdii. Să nu părăsim Biserica lui Hristos pentru făgăduinţe deşarte sau din frică. Să nu ne lepădăm de Hristos niciodată, în orice necazuri şi primejdii am fi, chiar dacă ni s-ar cere şi viaţa.

Să rămânem, deci, cu sfinţii lui Dumnezeu. Să rămânem cu părinţii şi înaintaşii care ne-au crescut. Să rămânem în Biserica în care ne-am botezat, mărturisind dreapta credinţă, ca să fim în veci cu Hristos şi cu sfinţii Lui. Amin.

PREDICĂ
LA
NAŞTEREA SFÂNTULUI IOAN BOTEZĂTORUL
(24 iunie)

Amin zic vouă: Nu s-a ridicat între cei născuţi din femei, unul mai mare ca Ioan Botezătorul (Matei 11, 11).

Iubiţi credincioşi,

Apropiindu-se zorile mântuirii neamului omenesc şi Hristos, Soarele dreptăţii, voind a veni pe pământ pentru mântuirea neamului omenesc din robia diavolului, mai înainte de lumină a răsărit luceafărul cel înaintemergător, dumnezeiescul şi marele Prooroc Ioan Botezătorul.

Minunată şi binevestită de Arhanghelul Gavriil i-a fost naşterea Sfântului Ioan Botezătorul, după cum şi trăirea lui pe pământ i-a fost îngerească şi mai presus de om. Dumnezeiasca Scriptură ne arată luminat în ce fel a fost naşterea lui Ioan, zicând: „Era în zilele lui Irod, regele Iudeii, un preot cu numele Zaharia, din ceata preoţească a lui Abia, iar femeia lui era din fiicele lui Aaron şi se numea Elisabeta. Şi erau amândoi drepţi înaintea lui Dumnezeu, umblând fără de prihană în toate poruncile şi rânduielile Domnului. Dar nu aveau copii, deoarece Elisabeta era stearpă şi amândoi erau înaintaţi în zilele lor. Şi, pe când Zaharia slujea înaintea lui Dumnezeu în rândul săptămânii sale, după obiceiul preoţiei, a ieşit la sorţi să tămâieze, intrând în altarul Domnului, iar toată mulţimea poporului, în ceasul tămâierii, era afară şi se ruga.

Şi i s-a arătat îngerul Domnului, stând de-a dreapta altarului tămâierii. Şi, văzându-l Zaharia, s-a tulburat şi frică a căzut peste el. Iar îngerul a zis către el: *Nu te teme, Zaharia, pentru că rugăciunea ta a fost ascultată şi Elisabeta, femeia ta, îţi va naşte un fiu şi-l vei numi Ioan. Şi bucurie şi veselie vei avea şi mulţi se vor bucura de naşterea lui. Căci va fi mare înaintea Domnului; vin şi sicheră nu va bea şi încă din pântecele maicii sale se va umple de Duhul Sfânt şi pe mulţi din fiii lui Israel îi va întoarce la Domnul Dumnezeul lor. Şi va merge înaintea Lui cu duhul şi cu puterea lui Ilie, ca să întoarcă inimile părinţilor spre fii şi pe cei neascultători la înţelepciunea dreptilor, ca să gătească Domnul un popor desăvârşit* (Luca 1, 13-17).

Acestea sunt cuvintele Sfintei Scripturi în legătură cu naşterea Sfântului Ioan Botezătorul. Sunt încă şi alte cuvinte ce urmează în această privinţă în Sfânta Evanghelie de la Luca, dar noi, oprindu-ne aici, vom pune o întrebare la mărturia Arhanghelului Gavriil, marele binevestitor şi trimis al Preaînaltului Dumnezeu, care zice despre Ioan *că va fi mare înaintea Domnului* (Luca 1, 15).

Cu adevărat, fraţii mei, mulţi din sfinţii lui Dumnezeu au fost mari şi slăviţi de Domnul. Mare a fost fericitul patriarh Avraam, căci a crezut în Dumnezeu şi i s-a socotit aceasta ca dreptate (Facere 15, 6). El s-a învrednicit a primi pe Sfânta Treime în chip de trei oameni, la stejarul Mamvri (Facere 18, 2). El a adus jertfă lui Dumnezeu pe singurul său fiu, Isaac, şi atât de mult a plăcut lui Dumnezeu, încât a auzit de la El aceste cuvinte: *Juratu-M-am pe Mine Însumi, zice Domnul, că de vreme ce ai făcut aceasta şi nu ai cruţat nici pe singurul tău fiu pentru Mine, de aceea te voi binecuvânta cu binecuvântarea Mea şi voi înmulţi foarte neamul tău, ca să fie ca stelele cerului şi ca nisipul de pe malul mării, şi va stăpâni neamul tău cetăţile duşmanilor tăi şi se vor binecuvânta prin neamul tău toate popoarele pământului pentru că ai ascultat glasul Meu* (Facere 22, 16-18).

Mare a fost patriarhul Isaac, căci prin mijlocirea îngerului Domnului şi-a luat femeie din neamul lui Avraam (Facere 24, 4, 7, 40, 51). Mare a fost şi patriarhul Iacob, că a fost binecuvântat întâi de tatăl său Isaac (Facere 27, 28-30). El a fost tatăl celor doisprezece patriarhi (Matei 1, 2) şi împreună cu Avraam, strămoş după trup al Mântuitorului nostru Iisus Hristos.

Mare a fost Moise, căci cu el vorbea Dumnezeu *gură către gură, la arătare şi aievea, iar nu în ghicituri, şi el vedea faţa Domnului* (Numerii 12, 8). Acest mare şi slăvit prooroc al lui Dumnezeu era cel mai blând om de pe faţa pământului (Numerii 12, 3). Prin el Dumnezeu a făcut mari, înfricoşate şi preamărite minuni, prin care a bătut Egiptul cu atâtea feluri de pedepse (Ieşire 4, 11) şi a scos din robia egiptenilor pe poporul Său, Israel (Ieşire 12, 30-33). Mare a fost şi Isus al lui Navi, urmaşul lui Moise la conducerea poporului lui Israel (Iosua 1, 1-17), căci prin el a uscat Dumnezeu Iordanul şi a adus în pământul făgăduinţei pe poporul ales (Iosua 3, 13-17).

Mare a fost şi Samuil, cel născut prin rugăciune şi post, care a uns la împărăţie pe Saul şi pe David (I Regi 1, 10-13; 10, 1-2). Mare a fost Ilie, cel ce sufla cu foc şi care de trei ori a pogorât foc din cer (III Regi 18, 38; IV Regi 1, 10) şi a încuiat cerul să nu plouă pe pământ trei ani şi şase luni, apoi, prin rugăciunea lui, iar s-a deschis cerul şi a dat Dumnezeu ploaie pe pământ (III Regi 18, 44-45). Mare a fost şi sfântul prooroc şi împărat David, cel după inima lui Dumnezeu (I Regi 16, 7) şi strămoş după trup al Mântuitorului nostru Iisus Hristos.

Dar ce vom zice de ceilalţi sfinţi şi aleşi ai lui Dumnezeu care au fost împodobiţi de Dumnezeu cu felurite daruri şi puteri? Însă pe toţi i-a întrecut în sfinţenie şi cinste Sfântul şi dumnezeiescul Prooroc Ioan, Înaintemergătorul şi botezătorul Domnului. Acest adevăr l-a arătat nu numai Arhanghelul Gavriil, când a zis către Zaharia, tatăl Sfântului Ioan, „căci va fi mare înaintea lui Dumnezeu", ci şi Însuşi Mântuitorul nostru Iisus Hristos când a zis: *Amin zic vouă, nu s-a ridicat între cei născuţi din femei, unul mai mare ca Ioan Botezătorul* (Matei 11, 11).

Acestea le-am spus pentru slava şi cinstea cea mare pe care i-a dat-o Dumnezeu Sfântului Ioan Botezătorul. Acum se cuvine să arătăm ce s-a întâmplat după bunăvestirea Arhanghelului Gavriil, la naşterea Sfântului Ioan. Iată ce ne spune Sfânta Evanghelie: *Şi a zis Zaharia către înger: După ce voi cunoaşte acestea? Căci eu sunt bătrân şi femeia înaintată în zilele ei. Şi îngerul, răspunzând, i-a zis: Eu sunt Gavriil, cel ce stă înaintea lui Dumnezeu, şi sunt trimis să grăiesc către tine şi să-ţi binevestesc acestea. Şi iată vei fi mut şi nu vei putea vorbi până în ziua când vor fi acestea, pentru că nu ai crezut în cuvintele mele, care se vor împlini la timpul lor* (Luca 1, 18-20).

Iubiţi credincioşi,

Dacă cercetăm Sfânta şi dumnezeiasca Scriptură, aflăm că, chiar unii dintre cei mai mari sfinţi şi aleşi ai lui Dumnezeu au avut câte o greşală. Dar Preabunul Dumnezeu nu a voit pentru o greşală sau două săi piardă, ci le-a dat oarecare canon pentru greşala lor în lumea aceasta, spre a nu-i pedepsi împreună cu cei răi în osândă veşnică. Astfel vedem pe patriarhul Avraam, când i s-a arătat Dumnezeu şi i-a zis: *Eu sunt Domnul care te-a scos din Urul Caldeei, ca să-ţi dau pământul acesta de moştenire* (Facere 15, 7). Iar Avraam a zis: *Stăpâne, Doamne, după ce voi cunoaşte că-l voi moşteni?* (Facere 15, 8). Acest cuvânt al lui Avraam este îndoială şi, pentru această îndoială, Dumnezeu îi arătă că neamul lui va fi robit în Egipt patru sute de ani (Facere 15, 13).

La fel au greşit Moise şi Aaron, după cum Însuşi Dumnezeu arată, zicând: *Pentru că aţi greşit înaintea Mea în mijlocul fiilor lui Israel, la apele Meribei, la Cadeş, în pustiul Sim şi pentru că nu aţi arătat sfinţenia Mea întru fiii lui Israel, numai de departe veţi vedea pământul pe care Eu îl voi da fiilor lui Israel, dar de intrat nu veţi intra în pământul acela* (Deuteronom 32, 51-52).

A greşit şi marele împărat David şi a numărat poporul. Pentru aceasta trei pedepse i s-au vestit de la Dumnezeu prin Proorocul Gad (II Regi 24, 13) şi i s-a poruncit lui să-şi aleagă una din trei.

S-a îndoit Petru apostolul, când Mântuitorul i-a poruncit să vină la El pe apă. Pentru această îndoială a început a se scufunda şi a strigat, zicând: *Doamne, scapă-mă!,* iar Mântuitorul l-a mustrat pentru greşala lui şi i-a zis: *Puţin credinciosule, pentru ce te-ai îndoit?* (Matei 14, 26-31).

La fel s-a îndoit de cuvintele îngerului şi Proorocul Zaharia, tatăl Sfântului Ioan, când a zis către el: *După ce voi cunoaşte aceasta, căci eu sunt bătrân şi femeia mea înaintată în zilele ei?* (Luca 1, 18).

După aceste cuvinte de îndoială îndată i s-a dat canon prin îngerul Domnului, care i-a zis: *Iată, vei fi mut şi nu vei putea să vorbeşti, până în ziua când vor fi acestea, pentru că nu ai crezut în cuvintele mele care se vor împlini la timpul lor* (Luca 1, 20).

În acele zile, Elisabeta, femeia Sfântului Zaharia, a rămas însărcinată şi cinci luni s-a tăinuit pe sine, zicând: *Că aşa mi-a făcut mie Domnul în zilele în care a socotit să ridice ocara mea dintre oameni* (Luca 1, 25). Altă minune preaslăvită în legătură cu naşterea Sfântului Ioan Botezătorul s-a arătat când el, încă fiind în pântecele mamei sale, Elisabeta, a săltat de bucurie, când Preasfânta Fecioară Maria a venit să salute pe Elisabeta, rudenia ei. (Luca 1, 41).

Când s-a împlinit vremea să nască Elisabeta, s-a făcut altă preaslăvită minune. În ziua a opta după naştere se tăia împrejur pruncul după porunca Legii. Cei ce erau de faţă au voit să-i pună numele Zaharia, după numele tatălui său, iar Sfânta Elisabeta, fiind soţie de prooroc şi având în ea pe Duhul Sfânt, a zis: *Nu! Ci se va chema Ioan!* (Luca 1, 60). Iar cei de faţă au zis: *Nimeni din rudenia ta nu se cheamă cu numele acesta* (Luca 1, 61). Au făcut semn tatălui său, care era mut şi nu putea vorbi tocmai de la vestirea naşterii de către Gavriil. Deci Zaharia, neputând să vorbească, a făcut semn să-i dea o tăbliţă şi, dându-i-se o tăbliţă, a scris pe ea: *Ioan este numele lui!* (Luca 1, 63). Şi toţi s-au mirat. În clipa aceea încă o minune s-a făcut. S-a dezlegat gura şi limba Proorocului Zaharia, şi vorbea binecuvântând pe Dumnezeu şi frică mare a cuprins pe toţi cei ce locuiau împrejurul lor şi în tot ţinutul muntos al Iudeei s-au vestit toate aceste cuvinte şi cei care le auzeau le puneau la inimă, zicând: *Ce va fi oare acest copil?* (Luca 1, 66).

Vestea naşterii dumnezeiescului Ioan Botezătorul a ajuns până la regele Irod care stăpânea atunci pe iudei şi, auzind, se mira şi zicea: *Ce va fi cu pruncul acesta?* Iar când S-a născut Domnul nostru Iisus Hristos în Betleemul Iudeii şi au venit magii de la răsărit, întrebând de împăratul cel de curând născut, atunci Irod, trimiţând ostaşi în Betleem să ucidă pe toţi pruncii de acolo, şi-a adus aminte şi de Ioan, fiul lui Zaharia, despre care auzise aceste minuni şi a zis către sine: *Oare acela va fi împăratul Iudeii?*

Deci, gândind să ucidă pruncul, a trimis ostaşi la Hebron, în casa lui Zaharia, dar trimişii n-au găsit pe Sfântul Ioan căci, auzind Sfânta Elisabeta de mânia lui Irod, a luat pruncul şi a fugit în munţii Iudeii din apropiere. Iar Sfântul Zaharia, cum se scrie în

viaţa lui, a rămas la Ierusalim, slujind după obicei la templu, în rânduiala săptămânii sale, care se întâmplase tocmai atunci.

Ascunzându-se Elisabeta cu fiul ei Ioan în acel munte, se ruga cu lacrimi lui Dumnezeu să-i apere copilul de ucigaşi. Dar, când a văzut că ostaşii care căutau mame cu copii ascunşi în munţi s-au apropiat de ea, a strigat către un munte de piatră din faţa ei: „Munte al lui Dumnezeu, primeşte pe maica cu fiul său". Atunci îndată s-a desfăcut muntele acela cu voia lui Dumnezeu şi, primind-o înlăuntrul lui, a ascuns-o de cei ce o căutau. Aşa a izbăvit Dumnezeu de moarte pe Elisabeta şi pe fiul ei Ioan.

Atunci Irod s-a mâniat şi mai mult şi a trimis ostaşi la Zaharia în biserică, zicând: „Dă-mi pe fiul tău!" Sfântul Zaharia i-a răspuns: „Eu acum slujesc Domnului Dumnezeului lui Israel, iar despre fiul meu nu ştiu unde este". Irod, mâniindu-se, a trimis la dânsul a doua oară şi a poruncit că dacă nu-i va da copilul, să-l ucidă pe el. Deci s-au dus acolo nişte ucigaşi sălbatici ca nişte fiare şi au zis cu mânie către preotul lui Dumnezeu: „Unde ai ascuns pe fiul tău? Să ni-l dai nouă că aşa a poruncit împăratul. Iar dacă nu-l vei da, vei muri îndată!" Sfântul Zaharia a răspuns: „Voi îmi veţi ucide trupul, dar Domnul îmi va primi sufletul!"

Atunci ucigaşii, la porunca lui Irod, l-au ucis pe Sfântul Zaharia între biserică şi altar, iar sângele lui s-a vărsat pe marmură, s-a închegat şi s-a făcut tare ca piatra, spre mărturia lui Irod şi spre veşnica lui osândă. Aşa s-a făcut martir Sfântul Zaharia, şi n-a dat la moarte pe fiul său. Iar soţia lui, Elisabeta, împreună cu Ioan, erau ascunşi în muntele ce se desfăcuse, prin poruncă dumnezeiască, căci li se făcuse acolo o mică peşteră. Lângă munte curgea un izvor de apă şi un finic plin de roade crescuse înaintea peşterii. Când era vremea mâncării, acel pom se pleca în jos şi îşi dădea roadele sale spre mâncare, apoi iar se ridica în sus.

După patruzeci de zile de la uciderea Sfântului Zaharia, Elisabeta, mama Înaintemergătorului Ioan, a murit în peştera aceea, iar Sfântul Ioan, rămânând singur, a fost hrănit de îngeri şi păzit în pustie până în ziua arătării sale către Israel. Astfel acoperea mâna Domnului pe Sfântul Ioan, ca să meargă înaintea lui cu duhul şi cu puterea lui Ilie, spre a-l găti pentru calea venirii lui Hristos în lume.

Iubiţi credincioşi,

Astăzi s-a născut pe pământ cel mai mare om din femeie. Astăzi s-a născut apostolul pocăinţei, cel mai mare sihastru şi postitor din câţi au fost vreodată. Astăzi prăznuim naşterea Sfântului Ioan Botezătorul şi Înaintemergătorul.

Aţi văzut ce naştere minunată şi ce părinţi sfinţi a avut? Aţi văzut ce viaţă îngerească a dus în munţii Iudeei până la vârsta de 30 de ani, când este trimis de Dumnezeu în pustiul Iordanului să propovăduiască botezul pocăinţei şi să arate oamenilor pe Hristos, Mesia cel mult aşteptat, pe Mielul şi Fiul lui Dumnezeu care ridică păcatele lumii?

Naşterea Sfântului Ioan s-a pus la 24 iunie, după solstiţiul de vară, când ziua începe să scadă şi noaptea se măreşte. Naşterea Domnului s-a pus la 25 decembrie, după solstiţiul de iarnă, când ziua se măreşte şi noaptea scade. De ce au rânduit aşa Sfinţii Părinţi? Pentru că naşterea Sfântului Ioan a avut loc la sfârşitul Legii Vechi, când învăţătura ei scade şi în locul ei vine în lume lumina lui Hristos care biruieşte întunericul necredinţei şi aruncă noaptea neştiinţei şi a păcatului şi aduce pe pământ o lege nouă, Legea Harului. Aceasta o spune chiar Sfântul Ioan Botezătorul: *Acela trebuie să crească, iar eu să mă micşorez* (Ioan 3, 30).

Apoi vedeţi ce naştere aleasă a avut Sfântul Ioan? El nu s-a născut la vreme, când oamenii pot naşte copii; ci s-a născut la bătrâneţe, prin minune şi rânduială dumnezeiască. Cât au plâns, cât s-au rugat şi au postit părinţii lui ca să nască un copil! Sfântul Ioan este rod al credinţei, al rugăciunii şi al postirii părinţilor săi. Apoi, la zămislirea şi la naşterea sa a luat parte Însuşi Dumnezeu, Care, primind lacrimile părinţilor, le-a vestit naşterea lui prin Arhanghelul Gavriil. Nu un înger oarecare a trimis Dumnezeu, ci pe un arhanghel, care va vesti şi Fecioarei Maria că va naşte pe Hristos.

Câţi dintre creştinii noştri se mai roagă să le dea Dumnezeu copii? Câţi dintre ei postesc şi se roagă pentru a le da Domnul fii buni, credincioşi şi sănătoşi? Câţi copii nu se zămislesc când părinţii sunt în stare de beţie şi robiţi de păcate? Tocmai de aceea

copii se nasc greu şi unii sunt suferinzi. Însă, dacă facem totul în viaţă cu rugăciune şi cu post, nu se poate să nu ne audă şi să nu ne împlinească Dumnezeu cererea după inimă. Învăţaţi de la părinţii Sfântului Ioan cum trebuie să vă rugaţi şi cum să naşteţi copii; copiii buni se nasc de obicei din părinţi buni şi credincioşi.

Copii sfinţi se nasc din părinţi cu viaţă sfântă şi neîntinată. Căci în majoritatea cazurilor, cum sunt părinţii, aşa sunt şi copiii, care sunt copia părinţilor. Zămislirea copiilor nu este un act iraţional, de păcat, de plăcere, spre osândă. Acest act este rânduit de Dumnezeu pentru înmulţirea neamului omenesc, dar trebuie şi el stăpânit de credinţă şi de voinţă. Zămislirea copiilor trebuie să fie un act creştin, adică făcut cu înfrânare, spre naşterea de fii, iar nu un act animalic, spre ucidere de copii, spre plăcere şi osândă. Tot ce este făcut în numele lui Dumnezeu, cu rugăciune şi bună rânduială, este bun, binecuvântat, folositor şi ne aduce pace în conştiinţă. Iar cel ce-şi bate joc de căsnicie, de soţie, de legea morală dată de Dumnezeu şi trăieşte în desfrânare şi în uciderі de copii, acela nu va scăpa de osânda dreptului Judecător.

Să fugim de desfrânare şi de ucidere şi să nu facem trupul nostru casă de ucidere şi de desfrânare. Aici este taina divină a familiei creştine. Să nu vă stăpânească desfrânarea şi uciderea de copii, că aceste două grele păcate macină familia, slăbeşte societatea, degenerează omul, această fiinţă dumnezeiască zidită după chipul şi asemănarea lui Dumnezeu. Păstraţi cinstea casei, onoarea de creştini şi fii ai lui Dumnezeu. Păziţi-vă trupul curat şi patul neîntinat de fărădelegea desfrânării şi a uciderii. Că dacă Zaharia numai puţin a greşit lui Dumnezeu şi a amuţit nouă luni de zile, ce răspuns vor da creştinii vinovaţi de desfrânare şi de uciderea copiilor? Cum nu vor amuţi veşnic asemenea părinţi şi mame în ceasul întrebărilor şi al dării de răspuns, că pentru toate vom fi judecaţi?!

Luaţi aminte şi la numele pe care le puneţi copiilor. Nu le puneţi nume străine, neortodoxe şi neromâneşti. Puneţi-le nume de sfinţi care au zi de sărbătoare în calendar, ca să aibă în cer cine se ruga pentru dânşii. Să ştiţi că numele copiilor la creştini, ca şi în Legea Veche, se pune de către preoţi la biserică, cu sfătuire, iar nu cum vrea fiecare. Numele Sfântului Ioan a fost pus de Dumnezeu, prin Arhanghelul Gavriil, şi înseamnă „plin de har".

Dar de părinţii Sfântului Ioan Botezătorul ce vom putea spune noi? Căci ce tată şi ce mamă duc o viaţă mai curată ca părinţii lui Ioan? Sau ce părinţi creştini de astăzi îşi mai dau viaţa ca nişte martiri, pentru copiii lor, cum au făcut sfinţii Zaharia şi Elisabeta? Fericiţi sunt acei părinţi care nasc copii şi nu-i ucid, nici înainte de naştere, prin avort, nici după naştere, prin sminteală şi lipsă de educaţie creştină! Fericite sunt acele mame care se jertfesc şi-şi riscă sănătatea şi viaţa pentru copii, căci nu li se iartă numai păcatele, dar şi asemenea cu mucenicii se vor număra! Ne bucurăm că mai avem nu puţine asemenea mame martire prin satele noastre, care nu ucid viaţa, nu ucid copiii pe care i-a creat Dumnezeu şi le poartă de grijă Dumnezeu. Aceste mame bune înnoiesc familia, împlinesc Evanghelia şi sunt o cunună de pietre preţioase a Bisericii şi a neamului.

Au fost şi vor fi mulţi Irozi ucigaşi de prunci, fie trupeşte, fie sufleteşte. Dar nu vă temeţi de ei, nici nu sacrificaţi copiii din frică, din nevoie, din lipsă sau din comoditate, pentru a trăi dumneavoastră mai mult şi mai bine. Fugiţi de Irod cel nevăzut şi de slugile lui! Fugiţi de păcat şi iubiţi-vă copiii, singura şi cea mai sigură cale de mântuire a celor căsătoriţi. Iar cei necăsătoriţi, fugiţi de desfrânare şi iubiţi rugăciunea, postul şi curăţia, cea mai preţioasă cale de mântuire a creştinilor fără familie.

Nu sacrificaţi copiii pentru mâncare şi bani, pentru nimic pe lume, că ei sunt ca nişte îngeri şi cele mai nevinovate fiinţe omeneşti. Pe aceştia i-a iubit Hristos. Pe aceştia i-a chemat la Sine şi i-a luat în braţe, dând poruncă tuturor şi pentru toate secolele, zicând: *Lăsaţi copiii să vină la Mine şi nu-i opriţi, că a unora ca acestora este împărăţia cerurilor!* (Marcu 10, 14). Deci să lăsăm copiii să vină la viaţă, să se bucure de viaţă, să guste şi ei din bucuriile şi necazurile vieţii. Că nu noi, ci Dumnezeu i-a creat, i-a născut şi-i va hrăni. Iar cine nu vrea copii, să nu se căsătorească, ca să nu profaneze Taina căsătoriei şi să-şi agonisească o grea osândă.

Fraţilor, nu uitaţi că suntem în postul Sfinţilor Apostoli şi avem datoria toţi să ne spovedim la duhovnici, iar care au dezlegare, să se şi împărtăşească cu Trupul şi Sângele Domnului. La fel, aduceţi la biserică şi la spovedanie pe toţi membrii familiei, că fără dezlegarea păcatelor şi fără Sfânta Împărtăşanie nu este mântuire, nu putem avea viaţă în Hristos.

Vă reamintesc că astăzi, 24 iunie, are loc hramul Sfântului Ioan cel Nou de la Suceava, când vin în pelerinaj mii de credincioşi din toate colţurile ţării. Să rugăm pe Sfântul Ioan Botezătorul, pe Sfinţii Zaharia şi Elisabeta, şi pe toţi sfinţii, să ne fie rugători şi călăuze spre Hristos. Amin!

PREDICĂ
LA
SFINŢII APOSTOLI PETRU ŞI PAVEL
(29 iunie)

În tot pământul a ieşit vestirea lor şi la margimile lumii cuvintele lor (Psalm 18, 4).

Iubiţi credincioşi,

Sfânta noastră Biserică prăznuieştre astăzi pomenirea Sfinţilor şi întru tot lăudaţilor Apostoli Petru şi Pavel, cei dintâi pe scaun şezători şi propovăduitori ai Evangheliei lui Hristos. Cine dintre fiii Bisericii noastre nu a auzit de numele lor? Cine nu a citit cât de puţin despre viaţa lor? Cine nu s-a îndulcit de învăţăturile lor cele folositoare de suflet care se citesc şi se cântă în toate zilele prin sfintele biserici?

Însă, a vorbi după vrednicie despre Sfinţii Apostoli Petru şi Pavel, aceşti mari stâlpi ai Bisericii lui Hristos, este cu neputinţă pentru noi păcătoşii, deoarece numai Dumnezeu ştie ostenelile, chinurile şi nevoinţele pe care le-au depus ei la propovăduirea Sfintei Evanghelii, după înălţarea Domnului la cer.

Însă, având nădejde în rugăciunile Sfinţilor Apostoli, îndrăznim să vorbim pe scurt despre viaţa şi unele învăţături din epistolele lor spre lauda ucenicilor lui Hristos şi spre folosul nostru sufletesc.

Pe Sfântul Apostol Petru l-a odrăslit Betsaida Galileii, fiind fratele mai mic al Sfântului Apostol Andrei şi fiu al lui Iona pescarul. Adâncurile învăţăturilor omeneşti, neavând de la cine le

învăţa, Simon-Petru, căci aşa se chema înainte de alegerea sa, a rămas fiu credincios al tatălui său, care l-a deprins de mic să prindă peşte în apele lacului Tiberiada, pentru a-şi câştiga pâinea cea de toate zilele.

Aici, pe malurile Tiberiadei, s-a născut, a copilărit şi a crescut Sfântul Apostol Petru. Aici a deprins el meşteşugul pescuitului. Aici a învăţat el a vâsli pe valuri, a cârmui corabia, a înfrunta furtunile, a arunca undiţa în apă, a cârpi mrejile, a răbda truda, a suferi de foame şi de sete sau a aştepta fără somn, nopţi de-a rândul până putea să pescuiască ceva.

Apoi, căsătorindu-se şi auzind că Sfântul Ioan propovăduieşte despre Mesia, a primit de la el, împreună cu Andrei, fratele său, botezul pocăinţei în apele Iordanului, neştiind că aproape de casa sa, în cetatea Nazaretului, locuieşte Acela care avea să fie Dascălul şi Învăţătorul său. Şi iată că vine Hristos cel mult aşteptat. Iese la propovăduire, trece prin Capernaum şi prin Betsaida, coboară la malul Tiberiadei, caută corabia lui Iona Galileeanul, află pe Petru, îl cheamă la Sine, îi schimbă numele din Simon în „Chifa", care se tâlcuieşte „Piatră" sau Petru şi astfel îl face pescar de suflete omeneşti, sau „vânător de oameni", cum i-a zis Mântuitorul, când l-a chemat la apostolie. Din ceasul acela, Petru îşi lăsă casa şi soţia, îşi lăsă patria şi corabia în voia Tatălui, se alătură lui Hristos şi devine cel mai râvnitor apostol.

La picioarele Domnului a învăţat Petru adâncul teologiei. Aici a auzit cuvinte nemaigrăite vreodată de om, a văzut minuni nemaiauzite pe pământ, a simţit bucurii nemaicunoscute până atunci de muritori. Din aceste pricini, Petru a crezut că Iisus este *Hristosul, Fiul Dumnezeului Celui viu* (Matei 16, 16), pe Care mărturisindu-L a primit de la El *cheile împărăţiei cerurilor,* adică puterea de a lega şi dezlega păcatele oamenilor (Matei 16, 19).

Cu rânduiala lui Dumnezeu a fost lăsat să se lepede de Hristos de trei ori, în vremea patimii Sale, din trei pricini: pentru a se smeri mai mult, pentru a plânge mai cu amar în toată viaţa sa (Matei 26, 75) şi pentru a avea mai multă milă de cei păcătoşi, fiind foarte aprins pentru Hristos. Dar, după Înviere, arătându-i-se Domnul, i-a încredinţat păstoria oilor şi a mieluşeilor Săi, ca semn că i s-a iertat păcatul său.

După pogorârea Sfântului Duh, Sfântul Petru, verhovnicul celorlalţi apostoli, se umple de nespusă râvnă şi putere de sus; leapădă frica, aruncă valul îndoielii, lasă toată neştiinţa şi începe primul a vorbi despre Hristos în adunări, pe străzile Ierusalimului, în templul lui Solomon. Peste tot învaţă, face minuni, vindecă bolnavi, mustră, suferă închisoare. Şi aşa predică Evanghelia, fără odihnă, în Ierusalim, în Samaria, în Iope, în Lidia şi ajunge până la Roma unde, apoi, este răstignit cu capul în jos, în timpul împăratului Nero, după dorinţa sa, zicând că nu este vrednic să fie răstignit asemenea lui Hristos. Sfintele sale moaşte se păstrează, după tradiţie, în biserica Sfântul Petru din Roma.

Sfântul Apostol Pavel era tot evreu de neam, născut în Tarsul Ciliciei (Turcia de astăzi), care, mai înainte de a crede în Hristos se chema Saul. A crescut de mic la picioarele unui mare învăţat iudeu, anume Gamaliil. De la el a învăţat Pavel adâncul scripturilor, tâlcul proorociilor, puterea Legii lui Moisi, psalmii lui David şi sfinţenia templului, pentru care era plin de atâta râvnă.

Nefiind încă luminat cu puterea Duhului Sfânt, el nu credea că Hristos este Mesia cel aşteptat. Nu putea înţelege taina răscumpărării omului, nu ştia că Petru şi ceilalţi apostoli vor vâna toată lumea la dreapta credinţă şi că, nu peste multe zile, va fi şi el un apostol al neamurilor, împreună cu ceilalţi doisprezece. De aceea, crezând că ucenicii lui Hristos sunt nişte începători de eresuri, cu nespusă mânie s-a pornit asupra lor ca să-i prindă şi să-i dea în mâinile arhiereilor spre judecată. Pe calea Damascului însă, i se arătă în vedenie Iisus Hristos, îi spune greşala, îi ridică sufletul până la al treilea cer (II Corinteni 12, 2), îi descoperă taina creştinătăţii şi îl trimite să vestească Evanghelia mântuirii la neamuri.

În Damasc a primit botezul de la Apostolul Anania (Fapte 9, 17-18). Apoi a stat trei ani în pustiul Arabiei, pregătindu-se cu multe rugăciuni, cu post şi cu lacrimi pentru noua sa misiune. Căci singurătatea întotdeauna înalţă pe om, îl pregăteşte pentru jertfe mari, îl învaţă taina rugăciunii adevărate. De aici, Pavel s-a suit la Ierusalim să vadă pe Sfinţii Apostoli, de unde a luat apoi poruncă să vestească Evanghelia, începând din Antiohia.

Sfântul Pavel a făcut astfel trei călătorii misionare împreună cu Varnava, cu Sila, cu Marcu, cu Luca şi cu Timotei, propovă-

duind ziua şi noaptea, cu timp şi fără timp, vestea cea bună, mai întâi în Antiohia, în Cipru; apoi în Asia Mică, în Pamfilia, Frigia, Galatia cu cetăţile Listra, Iconiu, Derbe, Milet şi Efes, unde a pătimit multe de la păgâni şi iudei. Apoi, îndemnat de Duhul Sfânt (Fapte 16, 9) a trecut în Macedonia şi în Ahaia (Grecia), propovăduind în cetăţile Filipi, Bereea, Tesalonic, Corint şi Atena, unde a grăit de pe înălţimile Areopagului şi a uimit pe înţelepţii ei.

Întărind cu multe minuni cele propovăduite de el, a rânduit în toate cetăţile preoţi şi episcopi la bisericile întemeiate printre păgâni, precum pe Timotei la Efes şi pe Tit în insula Creta. Apoi marele Apostol Pavel s-a suit pentru ultima dată la Ierusalim, unde a fost prins de evrei şi ţinut în lanţuri şi în temniţă peste doi ani.

În cele din urmă, la cererea sa, a fost dus cu mari primejdii la Roma, predicând şi aici Evanghelia mântuirii încă doi ani „cu a sa cheltuială". Iar în anul 64 după porunca aceluiaş tiran, Nero, a fost prins şi i s-a tăiat capul, în Roma. Şi aşa s-a săvârşit vasul cel ales, Pavel, Apostolul neamurilor, lăsând în urma sa nenumărate biserici şi episcopi, împreună cu paisprezece epistole apostoleşti pline de dumnezeieşti învăţături. După tradiţie mormântul său se află la Roma, în biserica „Sfântul Pavel din afara zidurilor".

Iubiţi credincioşi,

Mare este praznicul de astăzi, căci prăznuim pe doi dintre cei mai râvnitori şi mai curajoşi apostoli, pe Petru cel foarte râvnitor şi pe Pavel, vasul alegerii, cum îl numeşte Hristos. Petru era un pescar galileean sărac, chemat de Domnul împreună cu fratele său mai mare, Andrei, Care le-a zis: *Veniţi după Mine şi vă voi face pescari de oameni. Şi îndată, lăsând mrejele, au mers după El* (Marcu 1, 17-18).

Vedeţi că n-au mers singuri la apostolie, ci după ce i-a chemat Hristos? Vedeţi că nimeni nu poate fi apostol, episcop, preot şi propovăduitor al Sfintei Evanghelii, dacă nu este chemat, ales, sfinţit prin hirotonie şi trimis de Hristos? Astăzi sunt mulţi care se socotesc predicatori şi propovăduitori ai cuvântului evanghelic, fără a fi chemaţi de nimeni, fără a fi hirotoniţi, adică fără a primi harul Duhului Sfânt. Păziţi-vă de aceşti falşi apostoli care fac

aceasta din mândrie sau pentru laudă şi scopuri pământeşti şi care răstălmăcesc învăţătura Sfintei Evanghelii.

Apoi vedeţi cât de repede au lăsat Petru şi Andrei toate şi au urmat lui Hristos? Nu s-a mai gândit Petru la tatăl său, nici la corabie, nici la femeia şi soacra sa din Capernaum, căci el era căsătorit, ci un singur gând avea: să urmeze şi să slujească lui Hristos până la moarte, să înveţe de la El tainele credinţei, să deprindă de la Mântuitorul smerenia, blândeţea, răbdarea, suferinţa, iubirea de oameni şi iertarea. Să înveţe în şcoala lui Hristos adâncul teologiei, puterea rugăciunii, meşteşugul predicării cuvântului, adică al „vânării de suflete" pentru împărăţia lui Dumnezeu, curajul de a se jertfi pentru Evanghelie şi să primească darul facerii de minuni. Şi ce credincios a fost Sfântul Petru faţă de Hristos! Că cel dintâi dintre toţi îi urma şi lua cuvântul în numele celorlalţi, şi împlinea poruncile Lui.

Trei ani a stat Sfântul Petru cu ceilalţi Apostoli lângă Mântuitorul pentru a se pregăti să vestească Evanghelia în lume. Dar, până „nu s-au întărit cu putere de sus", adică până nu s-a coborât peste Apostoli harul Duhului Sfânt în chip de limbi de foc în ziua Cincizecimii, nici unul dintre ei nu era vrednic şi pregătit îndeajuns să-L vestească pe Hristos pe pământ şi să-şi dea viaţa pentru El. Că nu-i de ajuns numai să vezi minuni, să vorbeşti de Hristos, să auzi şi să ştii Sfânta Scriptură, ci trebuie să şi trăieşti Sfânta Evanghelie, să ai viaţă cât mai curată, să împlineşti poruncile şi să primeşti de sus, prin Biserică, harul Duhului Sfânt. Numai aşa poţi vesti cu adevărat şi cu mult folos cuvântul mântuirii în lume.

Odată a întrebat Domnul pe Apostoli: *Cine zic oamenii că sunt Eu, Fiul Omului?* (Matei 16, 13) Apoi i-a întrebat din nou: *Dar voi cine ziceţi că sunt?* (Matei 16, 15) Atunci Petru a luat cuvântul înaintea celorlalţi şi a zis: *Tu eşti Hristosul, Fiul lui Dumnezeu Celui viu.* (Matei 16, 16) Şi i-a răspuns Mântuitorul: *Fericit eşti, Simone, fiul lui Iona, că nu trup şi sânge ţi-au descoperit ţie aceasta, ci Tatăl Meu, Cel din ceruri. Şi Eu zic ţie, că tu eşti Petru şi pe această piatră voi zidi Biserica Mea şi porţile iadului nu o vor birui. Şi îţi voi da cheile împărăţiei cerurilor şi orice vei lega pe pământ, va fi legat şi în ceruri şi orice vei dezlega pe pământ va fi dezlegat şi în ceruri* (Matei 16, 17-19).

Aceasta este cea mai mare mărturisire de credinţă făcută de Petru. Pe piatra acestei credinţe, adică numai pe temelia credinţei adevărate, a zidit Hristos Biserica Sa, pe care nici „porţile iadului", adică gurile ereticilor hulitori, nu o vor putea birui. Deci nimeni nu poate pune Bisericii lui Hristos o altă temelie, decât temelia sau piatra dreptei credinţe, pusă de Apostoli. Apoi să înţelegeţi că „cheile împărăţiei cerurilor" nu le-a dat numai lui Petru, ci tuturor apostolilor şi urmaşilor lor, episcopi şi preoţi. Care sunt aceste chei? Sunt cele şapte Sfinte Taine: Botezul, Mirungerea cu Sfântul Mir, Spovedania, Sfânta Împărtăşanie, Nunta, Preoţia şi Sfântul Maslu. Acestea sunt cheile date de Hristos Apostolilor şi Bisericii Sale. Cu aceste chei descuiem inimile, conştiinţele, raiul şi împărăţia cerurilor. Iar fără acestea rămânem afară de Biserică, afară de fericire şi de împărăţia lui Dumnezeu, pentru că ne lipseşte harul mântuirii, ne lipsesc cele şapte chei prin care Biserica descuie raiul, cerul şi uşa milostivirii lui Dumnezeu. Unii Sfinţi Părinţi spun că cheile pe care le-a dat Hristos lui Petru şi celorlalţi Apostoli o formează puterea Duhului Sfânt, dată lor şi preoţilor de a lega şi dezlega păcatele oamenilor prin spovedanie.

Ce vor face acei creştini care s-au rupt de trupul Bisericii lui Hristos şi s-au dus la alte grupări creştine care n-au Biserică şi cele şapte Taine? Cine le va dezlega păcatele? Cine şi cu ce li se va descuia Biserica cea adevărată, împărăţia cerurilor şi uşa milei Domnului?

Sfântul Apostol Petru a făcut şi el, ca om, două păcate mari. Când a auzit că Hristos va primi de bunăvoie moarte de cruce pentru mântuirea lumii, el, neînţelegând taina mântuirii şi adâncul dragostei lui Dumnezeu, L-a luat pe Domnul la o parte şi i-a zis: *Milostiv fii Ţie, Doamne! Să nu-ţi fie Ţie aceasta!* Atunci Domnul, ştiind că Satana l-a amăgit, l-a mustrat, zicând: *Mergi înapoia Mea, satano! Sminteală îmi eşti, că nu cugeţi cele ale lui Dumnezeu, ci cele ale oamenilor* (Matei 16, 21-23).

Mare păcat este a crede cineva că se poate mântui pe sine şi pe alţii fără jertfă, fără osteneală, fără răbdare şi chiar moarte. Mare păcat fac şi acei creştini care smintesc pe copii sau pe cei din jurul lor prin viaţa şi faptele lor rele; sau îi sfătuiesc la păcate, la lepădarea credinţei şi la fuga de jertfă. Nimic bun nu putem face în viaţă până nu ostenim, până nu răbdăm, până nu lepădăm

mândria, egoismul, îndoiala, frica şi toate patimile care ne stăpânesc.

Al doilea păcat al lui Petru este lepădarea de Hristos în timpul mântuitoarelor Sale patimi, din cauza fricii. Că îi spuneau iudeii, când erau în curtea lui Caiafa: *Şi tu erai cu Iisus Galileeanul?* Iar el de trei ori s-a lepădat, zicând: *Nu cunosc pe omul acesta* (Matei 26, 69-75). Apoi, când a cântat cocoşul şi-a adus aminte Petru de cuvintele Domnului şi, ieşind afară, *a plâns cu amar.*

Cumplit este păcatul lepădării de Dumnezeu, al lepădării de credinţă, de Biserică, de Cruce, de icoane, de sfinţi şi de Sfintele Taine! Cumplit este păcatul şi amară suferinţa celor ce se leapădă de dreapta credinţă şi merg la secte. Când şi cine le va da lacrimi să-şi plângă acest păcat cu amar?

După înălţarea Domnului la cer, Sfinţii Apostoli au primit puterea Duhului Sfânt şi au plecat în toată lumea să vestească Evanghelia mântuirii şi credinţa în Iisus Hristos. Atunci şi Sfântul Petru a început să semene cuvântul Evangheliei, mai întâi în Ierusalim şi în Samaria. Apoi, după ce i-au prigonit iudeii, a vestit pe Hristos în Bitinia din Asia Mică şi mai ales în Italia, pe timpul împăratul Nero, care l-a răstignit pe cruce. De la el ne-au rămas două sfinte epistole, prin care ne învaţă calea mântuirii şi voia lui Dumnezeu.

Sfântul Apostol Pavel nu făcea parte dintre cei 12 Apostoli, nici dintre cei 70. El a fost chemat de Hristos la credinţă şi la apostolie printr-o vedenie înfricoşată, când mergea spre Damasc, în Siria. Un glas din nor i-a spus: *Saule, Saule* - căci aşa îl chema mai înainte -, *de ce Mă prigoneşti?* Iar el a întrebat: *Cine eşti, Doamne? Eu sunt Iisus, pe care tu îl prigoneşti.* Apoi din nou a întrebat Pavel: *Doamne, ce voieşti să fac?* (Fapte 9, 4-6). Apoi l-a botezat Anania, căruia i-a zis Hristos: *Mergi, fiindcă acesta Îmi este vas ales, ca să poarte numele Meu înaintea neamurilor şi a regilor şi a fiilor lui Israel; căci Eu îi voi arăta câte trebuie să pătimească el pentru numele Meu!* (Fapte 9, 15-16).

Aşa a fost vânat Pavel de Hristos pentru Biserică şi pentru neamuri. El a fost trimis să vestească Sfânta Evanghelie la popoarele păgâne, numite „neamuri". Şi a vestit pe Hristos întâi în Siria, înfiinţând prima Biserică creştină în oraşul Antiohia. Apoi a

vestit Evanghelia în toată Asia mică, precum Galatia, Colose, Efes, Laodiceea şi Bitinia. Apoi a trecut în Europa prin Macedonia, unde a poposit mai mult la Tesalonic. A ajuns în Atena şi Corint, apoi în Sicilia, Italia, Roma şi până în Spania.

Sfântul Pavel a semănat întâi credinţa creştină pe pământul Europei. Ucenicii lui au ajuns apoi în peninsula Balcanică, şi până la nord de Dunăre. Iar la gurile Dunării a vestit pe Hristos, Andrei, fratele Sfântului Petru. Predicile şi învăţăturile Sfântului Pavel sunt moralizatoare, adânci, pline de mângâiere şi foarte folositoare de suflet. El predica pe Hristos atât prin viaţa sa sfântă, smerită, îngerească, cât şi prin minunile care le făcea şi prin frumuseţea cuvintelor sale. Acolo unde nu ajungea sau unde nu se mai putea întoarce, scria credincioşilor epistole frumoase, duhovniceşti, din care toţi se hrăneau şi se întăreau în dragostea lui Hristos. Din acestea învăţăm şi noi astăzi.

Uneori învăţa pe creştini, zicând: *Bucuraţi-vă pururea, rugaţi-vă neîncetat; daţi mulţumire pentru toate, căci aceasta este voia lui Dumnezeu, întru Hristos Iisus, pentru voi* (I Tesaloniceni 5, 16-18). El alungă întristarea din inimile noastre. Creştinii care au pe Hristos şi nădăjduiesc în viaţa viitoare, nu trebuie să fie trişti, nici să deznădăjduiască în necazurile vieţii. Altfel, prin ce se deosebesc de păgâni şi de cei păcătoşi, care nu au nici o nădejde? Creştinii trebuie să fie blânzi, smeriţi, iubitori de aproapele, cu gândul mereu la Dumnezeu, cu rugăciunea neîncetată pe buze şi în inimă, făcând bine tuturor şi mulţumind pentru toate. Celor leneşi le spunea Sfântul Pavel: *Cine nu vrea să lucreze, acela nici să nu mănânce* (II Tesaloniceni 3, 10). Iar celor care amânau pocăinţa, le spunea: *Răscumpăraţi vremea, că zilele sunt rele.*

Aşa ne învaţă Sfântul Pavel şi pe noi acum prin frumoasele sale epistole din Noul Testament, pe care vă îndemnăm să le citiţi, măcar câte o pagină sau două pe zi.

Iubiţi credincioşi,

În ţara noastră Sfinţii Apostoli se bucură de o mare cinstire. Nenumărate biserici s-au zidit în numele lor, printre care şi Mânăstirea Cetăţuia din Iaşi. Numeroşi sunt şi bunii noştri creştini care le poartă cu cinste numele. Astăzi în bisericile noastre credincioşii sunt dornici să asculte Sfânta Liturghie, să se împărtăşească cu Sfintele Taine după postul Sfinţilor Apostoli şi să cinstească pe marii vestitori ai Evangheliei, Petru şi Pavel.

Să urmăm învăţăturile Sfinţilor Apostoli, să le citim viaţa, epistolele şi acatistul lor, ori de câte ori suntem în necazuri şi ispite. Apoi să ascultăm de păstorii Bisericii şi de preoţii pe care ni i-a rânduit Dumnezeu, căci fără Biserică şi fără preoţi nu ne putem mântui. Feriţi-vă de tot felul de eretici şi sectanţi care dezbină casele, satele şi unitatea noastră duhovnicească şi urmaţi învăţăturii Domnului Iisus propovăduită de Sfântul Apostol Petru şi Pavel. Numai preoţii sunt datori să vorbească cu ei. Să ascultăm, să ne rugăm, să iertăm, să cerem sfat, să creştem copiii în frica Domnului şi ne vom mântui cu siguranţă.

Spune în viaţa Sfântului Petru că, pe când Nero prigonea pe creştinii din Roma, el fugea noaptea afară din oraş. Dar un om dumnezeiesc, care semăna cu Hristos, mergea repede în cetate. Atunci l-a întrebat Petru: „Unde mergi, Doamne?" „Mă duc să mă răstignesc a doua oară!" a răspuns El. Era Mântuitorul! Deci Petru a luat curaj, s-a întors, a fost prins de împărat şi răstignit pe cruce pentru Hristos.

Deci, şi noi creştinii, să nu fugim de suferinţă, de necazuri, de greutăţi şi de moarte pentru Hristos, ci să-i cerem ajutorul în tot ceasul, că suntem copiii lui Dumnezeu şi ucenicii Sfinţilor Apostoli.

Fie ca, prin rugăciunile lor, să se întărească credinţa în lume, să ne dea Domnul păstori buni, devotaţi pentru Biserică şi Evanghelie, iar nouă tuturor mântuire! Amin.

PREDICĂ
LA
BINECREDINCIOSUL VOIEVOD ŞTEFAN CEL MARE ŞI SFÂNT
(2 iulie)

Apărător neînfricat al dreptei credinţe şi al patriei străbune ocrotitor, mare ctitor de locaşuri sfinte, Ştefane Voievod, roagă-L pe Hristos, Dumnezeu, să ne izbăvească din nevoi şi din necazuri (Troparul Sfântului).

Iubiţi credincioşi,

Astăzi, la 2 iulie, poporul român cinsteşte pe fericitul Voievod Ştefan cel Mare şi Sfânt, Domnul Moldovei, trecut în ceata sfinţilor şi canonizat la 20 iunie 1992, de Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române.

Oare cine nu ştie din istorie şi din tradiţie cine a fost Ştefan cel Mare şi Sfânt? Cine nu ştie cât s-a luptat el cu păgânii şi cu alte neamuri care căutau să piardă ţara Moldovei, s-o închine la păgâni şi să-i facă pe evlavioşii noştri creştini robi la turci şi să cinstească pe păgânul Mahomed în locul lui Hristos, Mântuitorul lumii?

De aceea, cine ar putea să mulţumească destul bunului nostru Dumnezeu, Care ne-a salvat ţara, Biserica, poporul şi credinţa în cei 47 de ani de domnie a binecredinciosului Voievod Ştefan cel Mare şi Sfânt şi cu cele 47 de războaie câte le-a avut? Care alt voievod ortodox a avut atât de multe războaie ca el şi cine a ridicat atâtea biserici şi mânăstiri în Moldova - 48 la număr

- ca semn de mulţumire adusă Preasfintei Treimi şi sfinţilor Săi. În acele vremuri grele când turcii ajunseseră la Dunăre, când tătarii prădau ţara, când polonii şi ungurii atacau Moldova, ajutorul ei venea numai de la Domnul „Cel ce a făcut cerul şi pământul".

Or, acest „atlet al lui Hristos", cum îl numea Papa de la Roma, ţinea piept în faţa popoarelor păgâne şi apăra Apusul Europei de păgâni, de pustiire şi de profanare.

Iată pentru ce a fost canonizat Ştefan cel Mare al Moldovei! El este ca un al doilea David, împăratul lui Israël, care, la fel, s-a luptat împotriva păgânilor şi a apărat ţara Canaanului, poporul ales şi credinţa în adevăratul Dumnezeu.

Pentru aceea, iubiţi credincioşi, se cuvine astăzi să dăm slavă lui Dumnezeu, pentru că ne-a păzit ţara şi poporul acesta smerit şi credincios în vremuri cumplite şi în necazuri. Să cinstim cu cântări de laudă şi pe binecredinciosul Voievod Ştefan cel Mare şi Sfânt că, fiind întărit de Dumnezeu, a apărat ţara, poporul şi Biserica lui Hristos, aşa cum a făcut şi David, împăratul din Vechiul Testament.

Iubiţi credincioşi,

Astăzi este zi de sărbătoare la Mânăstirea Putna şi în toată ţara. Astăzi facem pomenirea cea de peste an a binecredinciosului Voievod Ştefan cel Mare şi Sfânt, cel mai mare domn şi apărător al Ortodoxiei şi al neamului nostru românesc. Astăzi credincioşii aduc flori la mormântul marelui domn şi se roagă lui Dumnezeu pentru întărirea Ortodoxiei, pentru înţelegerea între oameni, pentru domni, pentru ţările creştine, pentru pacea în familii şi pentru cei din suferinţe.

Acum se face slujba de pomenire a binecredinciosului voievod şi a familiei sale în toată ţara şi cerem de la Dumnezeu iertare, împăcare, linişte, mântuire şi domni creştini iubitori de Hristos în toate ţările creştine. Căci toţi domnitorii creştini care conduc popoarele lumii sunt urmaşi ai împăratului David, sunt urmaşi ai Împăratului Hristos. De aceea trebuie să fie buni creştini ortodocşi, drepţi, milostivi faţă de popor şi cu mare frică de Dumnezeu, căci vor da socoteală în faţa Dreptului Judecător de felul cum au purtat grijă de poporul lui Dumnezeu. Iar cei care

asupresc poporul lui Dumnezeu şi îşi adună averi din sudoarea poporului sărac, vor da greu răspuns în ziua judecăţii.

Acelaşi răspuns înfricoşat vor da în faţa lui Hristos toţi dregătorii ţărilor creştine, dacă au asuprit sau au luat ceva de la cei săraci şi lipsiţi.

Or, vrednicul de pomenire Ştefan cel Mare şi Sfânt a avut şi frică de Dumnezeu şi milă de popor; a zidit şi multe biserici şi a iubit pe cei ce se tem de Domnul. De aceea l-a încununat Dumnezeu şi l-a numărat în ceata voievozilor sfinţi.

Iubiţi credincioşi,

Precum ştiţi, binecredinciosul Ştefan cel Mare şi Sfânt a avut şi părinţi credincioşi, a avut şi un duhovnic sfânt, pe Cuviosul Daniil Sihastrul şi a avut şi un popor blând şi evlavios, cum au fost dintotdeauna moldovenii. Or toţi se rugau pentru marele voievod şi Dumnezeu îl ajuta să biruiască în războaie şi să scape ţara de păgâni şi de robie. Apoi întotdeauna cerea sfatul duhovnicului său şi punea pe călugări să se roage pentru dânsul.

De aceea biruia în războaie. De aceea scăpa cu viaţă şi zidea câte o nouă mânăstire, drept mulţumire lui Dumnezeu.

La fel să facem şi noi în războiul cel duhovnicesc. Căci ne luptăm în toată viaţa cu diavolii, cu gândurile rele, cu duhurile răutăţii. Şi dacă nu ne rugăm, dacă nu cerem sfatul duhovnicilor şi mila lui Dumnezeu, nu putem birui pe nevăzuţii diavoli. Iar *cine nu se luptă după lege, nu se încununează.*

Lupta noastră duhovnicească trebuie să fie îndreptată numai împotriva diavolilor şi a patimilor care ne stăpânesc, iar nu împotriva fraţilor şi părinţilor noştri. Altfel pierdem mântuirea sufletelor noastre.

Să rugăm pe bunul Dumnezeu să ne dea povăţuitori şi părinţi buni, ca întru liniştea lor să ne putem şi noi mântui, în Iisus Hristos Domnul nostru, Căruia se cuvine slava, cinstea şi închinăciunea, totdeauna acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

PREDICĂ
LA
SFÂNTUL PROOROC ILIE TEZVITEANUL
(20 iulie)

Ilie, în adevăr va veni şi va aşeza la loc toate (Matei 17, 11).

Iubiţi credincioşi,

Astăzi Biserica lui Hristos cea dreptmăritoare prăznuieşte pe sfântul, slăvitul şi marele prooroc al lui Dumnezeu, Ilie Tezviteanul, pe marele râvnitor al adevărului, pe mustrătorul împăraţilor celor fără de lege. Astăzi cinstim pe cel mai râvnitor prooroc al Legii Vechi, pe învăţătorul poporului celui depărtat de Dumnezeu, pe pedepsitorul proorocilor mincinoşi, pe marele făcător de minuni Ilie, căruia stihiile i s-au supus şi s-a învrednicit să vorbească cu Dumnezeu pe muntele Horeb şi cu Iisus Hristos pe Tabor.

Patria acestui mare prooroc a fost ţara Galaadului, de cealaltă parte de Iordan care se mărgineşte cu Arabia şi cu cetatea Tezvi, după care s-a chemat şi Tezviteanul. Acest prooroc era din seminţia lui Aaron şi, încă de la naştere, s-a arătat că va sufla cu focul dumnezeirii şi va arde pe cei fără de lege cu foc. La naştere, tatăl său, cu numele de Sovac, a văzut nişte bărbaţi îmbrăcaţi în haine albe vorbind cu pruncul şi învelindu-l cu foc şi băgându-i foc în gură să mănânce.

Acestea văzându-le tatăl său, s-a dus la Ierusalim şi a spus preoţilor vedenia aceea, iar unul dintre preoţi, bărbat înainte

văzător, i-a zis: „Nu te teme, omule, că vedenia pe care ai văzut-o pentru pruncul tău este spre slava lui Dumnezeu, căci acest prunc va fi locaş al luminii darului lui Dumnezeu şi cuvântul lui va fi ca focul de puternic şi lucrător. Râvna lui către Dumnezeu va fi fierbinte şi el va judeca pe Israel cu sabia şi cu focul". Deci, crescând pruncul şi ajungând în vârsta desăvârşită, a devenit un mare prooroc şi propovăduitor al dreptei credinţe în Dumnezeu şi un prea râvnitor al poruncilor Lui.

Pe vremea aceea împărăţea peste Israel împăratul Ahab. Acesta, urmând în răutate celorlalţi împăraţi închinători la idoli care au fost de la Ieroboam, a ascultat de soţia sa, Izabela, şi a silit poporul să se închine idolului Baal adus de ea din Sidon, nelăsându-l să se închine adevăratului Dumnezeu, în templul din Ierusalim. Văzând Ilie atâta rătăcire de la credinţă a poporului Israel şi atâta orbire şi întunecare, umplându-se de râvnă dumnezeiască, s-a dus înaintea lui Ahab şi, după ce l-a mustrat pentru nebunia şi idolatria lui, l-a ameninţat, atât pe el, cât şi pe tot poporul cel orbit şi înşelat de el, că vor fi pedepsiţi cu mare pedeapsă de Dumnezeu.

Apoi i-a zis: *Viu este Domnul Dumnezeul lui Israel înaintea Căruia slujesc eu; în aceşti ani nu va fi nici rouă, nici ploaie, decât numai când voi zice eu!* (III Regi 17, 1). Acestea zicând, a plecat dinaintea lui Ahab.

Dar, o dată cu cuvântul proorocului, s-a încuiat cerul şi s-a făcut mare secetă, încât nici o picătură de ploaie sau de rouă n-a picat de sus pe pământ, timp de trei ani şi jumătate. Apoi a urmat nerodirea pământului, lipsa de hrană şi foamete în tot poporul, încât sufereau şi oamenii şi animalele. S-a împlinit atunci cuvântul marelui prooroc Moise către Israel, care zicea: „Va fi cerul deasupra capului tău de aramă şi pământul sub tine, de fier".

În timpul acestei cumplite secete Domnul a zis lui Ilie: *Du-te de aici, îndreptează-te către răsărit şi te ascunde la pârâul Cherit, care este în faţa Iordanului. Apă vei bea din acel pârâu, iar mâncare am poruncit corbilor să-ţi aducă acolo* (III Regi 17, 3-4). Domnul a făcut aceasta cu robul său cel iubit, pentru două lucruri: ca să-l păzească de răzbunarea Izabelei şi, pe de altă parte, ca să-l cruţe de foamete şi sete. Dar, Preabunul Dumnezeu care Se milostiveşte pururea spre cei păcătoşi şi nu voieşte să-i piardă, când s-a împlinit

vremea pedepsei celei drepte, a început a-l trage pe Ilie râvnitorul spre milă, ca să se roage Lui şi cu cuvântul său să se deschidă cerul spre ploaie. Apoi a secat pârâul din care bea apă Ilie şi corbii nu-i mai aduceau de mâncare. Văzându-se strâmtorat de foame şi de sete, a fost trimis de Dumnezeu la Sarepta Sidonului, la o femeie văduvă şi săracă, spre a cunoaşte câtă lipsă este pe pământ din cauza secetei, nu numai asupra celor bogaţi, ci şi asupra celor săraci şi astfel să-l întoarcă spre milă.

Proorocul şi râvnitorul lui Dumnezeu, Ilie, ascultând porunca, s-a dus la acea văduvă să-i ceară de mâncare. Şi fiind foarte flămând şi însetat, a chemat-o şi i-a zis: *Adu-mi puţină apă ca să beau!* Apoi a strigat-o din nou şi i-a zis: *Adu-mi şi o bucată de pâine să mănânc!* Şi a răspuns femeia: *Viu este Domnul Dumnezeul tău, n-am nici o fărâmitură de pâine, ci numai o mână de făină, într-un vas şi puţin untdelemn într-un urcior. Şi iată, am adunat câteva vreascuri şi mă duc să o gătesc pentru mine şi pentru fiul meu şi apoi să mâncăm şi să murim!* Atunci i-a zis Ilie: *Nu te teme, ci du-te şi fă cum ai zis; dar fă mai întâi de acolo o turtă pentru mine, şi adu-mi-o, iar pentru tine şi fiul tău vei face mai pe urmă. Căci aşa zice Domnul Dumnezeul lui Israel: Făina din vas nu va scădea şi untdelemnul din urcior nu se va împuţina, până în ziua când va da Domnul ploaie pe pământ! Şi s-a dus ea şi a făcut aşa, cum i-a zis Ilie; şi s-a hrănit ea şi el şi casa ei o bucată de vreme.* Deci s-a împlinit cuvântul lui Ilie care l-a spus către văduvă: *Căci făina din vas n-a scăzut şi untdelemnul din urcior nu s-a împuţinat, după cuvântul Domnului grăit prin gura lui Ilie* (III Regi 17, 10-16).

Apoi s-a îmbolnăvit copilul văduvei şi a murit. Şi a zis văduva către Ilie: *Ce ai avut cu mine, omul lui Dumnezeu! Ai venit la mine ca să-mi pomeneşti păcatele mele şi să-mi omori fiul! Iar Ilie i-a zis: Dă-mi pe fiul tău!* Şi l-a luat din braţele ei şi l-a suit în foişor unde şedea el şi l-a pus pe patul său. Apoi a strigat Ilie către Domnul şi a zis: *Doamne Dumnezeul meu, să se întoarcă sufletul acestui copil în el!* Şi suflând de trei ori peste copil l-a înviat şi l-a dat mamei sale, zicând: *Iată, copilul tău este viu!* (III Regi 17, 18-24).

Vedeţi, fraţilor, că şi moartea copilului văduvei la care găzduia Ilie era o rânduială plină de înţelepciune a lui Dumnezeu, ca să-l silească pe râvnitorul Ilie spre milă şi să dezlege Cerul cu cuvântul său, ca să dea Domnul ploaie pe pământ. După aceea a

zis Dumnezeu lui Ilie: *Mergi şi spune lui Ahab că voi da ploaie pe pământ.* (III Regi 18, 1).

Iubiţi credincioşi,

Vedeţi cât iubeşte Dumnezeu pe cei ce Îl iubesc pe El? Vedeţi cât ascultă Preabunul Dumnezeu pe cei ce Îl ascultă pe El? Vedeţi că Dumnezeu face voia celor ce se tem de El şi se nevoiesc cu mare râvnă pentru dragostea Lui? Nu voia să-l mâhnească pe Ilie pentru râvna sa cea sfântă. Dar, cu înţelepciunea Sa cea nemărginită, îl aduce încet, încet spre milă, ca el de bunăvoie să dezlege Cerul pe care îl legase cu limba sa. Şi astfel, pe lângă credinţa lui cea înfocată şi râvna lui cea fierbinte pentru adevăr, îl învaţă să fie şi milostiv spre a se asemăna după a sa putere cu Cel Preaînalt şi Preamilostiv, cu adevăratul nostru Dumnezeu. Să vedem acum în ce fel a dezlegat Ilie cerul ca să plouă pe pământ şi ce minuni a mai făcut Dumnezeu prin el, până l-a luat la cer cu căruţa de foc.

După ce Ahab s-a smerit din cauza mâniei Domnului, a fost trimis la el Ilie, pe care mustrându-l proorocul, i-a poruncit să adune pe cei 850 de prooroci mincinoşi ai Izabelei pe muntele Carmel, dimpreună cu tot poporul. Şi, stând Sfântul Ilie înaintea lor, le-a zis cu asprime: *Până când veţi şchiopăta de amândouă picioarele? Dacă Domnul este Dumnezeu urmaţi-I Lui, iar dacă este Baal, urmaţi acestuia!* (III Regi 18, 21). Şi a poruncit Ilie să-i aducă doi viţei din care unul să fie jertfit de închinătorii lui Baal, iar celălalt să fie jertfit de Ilie adevăratului Dumnezeu. Deci, care dintre ei va reuşi să pogoare foc din cer peste jertfa sa, aceluia să se închine, *că Dumnezeul Care va răspunde cu foc, Acela este Dumnezeu* (III Regi 18, 24). Şi au făcut aşa.

Deci, mai întâi jertfind proorocii lui Baal, nu au putut pogorî foc pentru jertfa lor, căci ei se închinau la idoli şi nu credeau în adevăratul Dumnezeu. Apoi s-a pregătit Ilie să aducă jertfă. Deci a poruncit să-i aducă 12 pietre, din care a zidit altar Domnului Savaot. Peste el a pus lemne, iar deasupra, viţelul înjunghiat. Împrejurul altarului a săpat un şanţ ca de două măsuri de sămânţă. Apoi a poruncit să umple patru vase cu apă şi să le toarne peste jertfă, o dată, de două ori, până a treia oară, încât tot jertfelnicul s-a udat şi şanţul dimprejur s-a umplut cu apă până sus.

Altarul făcut de Sfântul Ilie pe muntele Carmel închipuia altarul Bisericii creştine întemeiate de Hristos prin jertfa Sa de pe Golgota. Astfel, cele 12 pietre ale altarului simbolizau pe cei 12 Apostoli, care stau la temelia Bisericii. Lemnele de pe jertfelnic simbolizau mulţimea mucenicilor ucişi pentru Evanghelie. Viţelul de jertfă este Însuşi Hristos care se jertfeşte pe altarele sfintelor biserici în timpul Liturghiei pentru mântuirea lumii. Şanţul săpat împrejurul altarului este valea acestei lumi în care încape sămânţa învăţăturii Vechiului şi Noului Testament. Cele patru vase în care se cără apă peste jertfelnic, sunt cei patru evanghelişti. Cele trei turnări arată cele trei persoane ale Preasfintei Treimi. Apa care a umplut şanţurile este învăţătura Evangheliei, iar focul ce s-a pogorât din cer şi a mistuit altarul şi jertfa, închipuieşte revărsarea Duhului Sfânt care sfinţeşte, luminează şi înnoieşte toate.

La urmă s-a rugat Ilie, zicând: *Auzi-mă, Doamne, auzi-mă acum cu foc, ca să cunoască astăzi poporul acesta că Tu singur eşti Dumnezeu în Israel şi că eu sunt slujitorul Tău* (III Regi 18, 36). Deci, pogorându-se foc din cer, a mistuit toate: jertfa, pietrele şi apa, încât tot poporul căzând la pământ, a strigat: *Domnul este Dumnezeul meu! Domnul este Dumnezeu!* (III Regi 18, 39). Apoi poporul a prins pe proorocii mincinoşi şi i-a ucis la râul Chişon. Iar Ilie, suindu-se pe vârful muntelui Carmel, s-a rugat lui Dumnezeu să dea ploaie şi îndată a venit un vifor mare şi a plouat pe faţa a tot pământul.

Auzind Izabela de uciderea proorocilor ei, s-a mâniat foarte tare pe Ilie şi căuta să-l omoare, iar el de frică, căci şi el „era om neputincios", a fugit în Iudeea şi se ruga să-i trimită Dumnezeu moarte, ca să nu mai vadă fărădelegile poporului închinător de idoli. După ce a fost hrănit de un înger, a mers 40 de zile şi 40 de nopţi, până la *muntele lui Dumnezeu, Horeb* (III Regi 19, 8). Acolo i s-a arătat Domnul, *în adiere de vânt subţire* (III Regi 19, 12). Apoi a luat poruncă să se întoarcă şi să ungă pe Elisei prooroc în locul său.

Ascultând Sfântul Ilie pe Dumnezeu, s-a întors în Samaria, a uns pe Elisei prooroc în locul său, a mustrat din nou pe Ahab şi pe Izabela pentru că au omorât pe un om sărac, anume Nabot şi i-a luat via. A mustrat, de asemenea, pe Ohozia pentru închinarea la idoli, apoi, luând pe Elisei, ucenicul său, s-a dus în părţile Ior-

danului şi, despărţind apa în două cu cojocul său, a trecut de cealaltă parte şi i-a zis lui Elisei: *Cere de la mine ce să-ţi fac, înainte de a fi luat de la tine. Duhul care este în tine, să fie îndoit în mine,* a răspuns Elisei. Şi, pe când vorbeau, iată, căruţă de foc şi cai de foc au răpit pe Ilie şi l-au ridicat spre cer. Iar Elisei, privind, a strigat: *Părinte, părinte, caii şi căruţele lui Israel!* (IV Regi 2, 12). Deci, luând cojocul care căzuse de la Ilie, a despărţit Iordanul în două şi s-a dus către muntele Carmel.

Aşa s-a urcat dumnezeiescul Ilie cu trup cu tot la locaşurile cereşti, fără a gusta moartea, de unde apoi va fi trimis în vremea de pe urmă, să vestească lumii apropierea judecăţii de apoi şi va găti calea venirii lui Hristos la judecată, ca un al doilea Înaintemergător. Atunci va fi omorât Ilie de sabia lui Antihrist, împreună cu Enoh. Nu după mulţi ani ticălosul Ahab a murit într-un război, al cărui sânge i l-au lins câinii. La fel şi femeia sa, Izabela, care de atâtea ori a voit să omoare pe marele prooroc, căzând dintr-un turn, a murit, iar trupul ei i l-au mâncat câinii înaintea cetăţii, după proorocia Sfântului Ilie.

Iubiţi credincioşi,

Iată ce mare prooroc a fost Sfântul Ilie Tezviteanul. Cel mai râvnitor prooroc şi sfânt al lui Dumnezeu din Vechiul şi Noul Testament. El a combătut mai întâi idolatria din Samaria, adusă de regele Ahab şi soţia sa. Că nu putea răbda proorocul să se închine poporul idolului Baal, în locul lui Dumnezeu. Nu putea să vadă cum piere un popor de la mic până la mare, din cauza necredinţei unui împărat. De aceea a stat Ilie înaintea regelui Ahab de mai multe ori şi îl mustra pentru închinarea la idoli, îndemnându-l să lase poporul să se închine adevăratului Dumnezeu. Dar, văzând împietrirea inimii împăratului şi soţiei sale, Ilie s-a rugat lui Dumnezeu să nu plouă pe pământ până nu se va întoarce poporul din nou la Dumnezeu. Căci foametea, seceta, boala, sărăcia şi suferinţa sunt "toiagul şi varga" lui Dumnezeu, cu care ceartă şi întoarce la adevăr pe cei răi şi necredincioşi.

Aşa a făcut şi Sfântul Ilie. A folosit toiagul secetei şi varga foametei ca să smerească pe cei răi şi închinători la idoli. Că este

firesc la Dumnezeu să-i îmblânzească pe neascultători şi necredincioşi cu frâul foametei şi cu zăbala suferinţei. Astfel, după trei ani şi şase luni de secetă, s-a smerit Ahab şi s-a milostivit Dumnezeu spre poporul cel amăgit de el, dând ploaie pe faţa pământului.

Vedeţi, fraţilor, râvna lui Ilie pentru credinţă, pentru adevăr şi pentru mântuirea oamenilor? Cine dintre noi are măcar o picătură din credinţa Sfântului Ilie, din sfinţenia vieţii lui şi din râvna lui pentru cele sfinte? Cine dintre noi are atâta râvnă cât aveau părinţii şi sfinţii noştri pentru Biserică, pentru rugăciune, pentru cinstirea cărţilor sfinte şi pentru ajutorarea aproapelui? Să nu slăbim cu totul în credinţă şi râvnă, că fără acestea nu ne putem mântui. Dacă nu mergem mai des la biserică, să avem râvnă măcar o dată pe săptămână să luăm parte. Să avem râvnă şi pentru dreapta credinţă, pentru buna creştere a copiilor şi pentru milostenie la cei lipsiţi. Dacă pierdem râvna rugăciunii, îndată slăbim şi în credinţă, la biserică ne ducem tot mai rar şi lucrul nostru nu este cu spor, pentru că ne-am depărtat de calea pocăinţei. Deci să apărăm această virtute de sectanţii care caută să ne jefuiască râvna pentru a deveni goi sufleteşte, plictisiţi la rugăciune, leneşi la biserică, greoi la citit şi fără spor la cele bune.

Să învăţăm astăzi de la Sfântul Ilie cât de mare este puterea rugăciunii, precum şi puterea de a lega şi dezlega, dată de Dumnezeu oamenilor sfinţi şi preoţilor. Ilie a legat cerul să nu plouă, iar Dumnezeu nu voia să dezlege legătura proorocului, ci a respectat legătura şi canonul dat de el samarinenilor. Iar când Ilie a dezlegat norii pentru ploaie, prin cuvântul gurii sale, îndată s-au adunat nori pe cer cu vifor mare şi a udat faţa pământului.

Vedeţi puterea cuvântului la prooroc? Vedeţi cât de mare este puterea, pe care o avea Ilie, de a lega şi dezlega cerul? Însă proorocii Vechiului Testament aveau acest har prin voia lui Dumnezeu, dar până la Hristos nimeni nu putea să lege şi să dezlege păcatele oamenilor. Căci puterea de a dezlega păcatele este cu mult mai mare decât aceea de a dezlega cerul. Iată, deci, că mai mult decât Ilie este preotul Legii Noi, care leagă cerul şi adâncul şi dezleagă raiul şi iadul prin Taina Sfintei Spovedanii. Ilie leagă cerul să nu plouă, iar preotul leagă raiul ca să nu intre păcătoşii în el fără pocăinţă. Ilie dezleagă norii să plouă, iar preotul dezleagă, nu norii cerului, ci păcatele oamenilor, ca să poată intra în

împărăţia lui Dumnezeu. Iată, deci, că mult mai mare este puterea şi harul dat preotului, decât puterea dată prooroculuí Ilie. Să ascultaţi, fraţilor, de preoţii şi duhovnicii voştri, că fără ei nimeni nu ne poate dezlega păcatele, nici chiar îngerii din cer. Primiţi canonul dat la spovedanie şi-l faceţi, ca să nu rămâneţi sub legătură nedezlegată. Dacă vă este canonul greu, cereţi altul mai uşor şi nimic să nu faceţi fără sfatul şi dezlegarea duhovnicului.

Aţi înţeles încă din predica de astăzi că Ilie a adus jertfă sângeroasă pe muntele Carmel, ca semn de împăcare a samarinenilor cu Dumnezeu, adică a săvârşit în chip simbolic liturghie de împăcare pe Carmel, ca să ne amintească nouă cât de mare este puterea Sfintei Liturghii. Să preţuim jertfa lui Hristos, adică dumnezeiasca Liturghie, pe care numai preoţii pot să o săvârşească. Să nu uitaţi că nu este mântuire pe pământ fără Sfânta Liturghie. Ea a fost simbolizată chiar de la începutul creaţiei, prin jertfa lui Abel şi a lui Avraam, care a adus jertfă pe însuşi fiul său, Isaac, precum şi prin celelalte jertfe de mulţumire aduse de Moise, de Aaron, de Isus Navi, de David şi de toţi drepţii Legii Vechi.

Să preţuim Sfânta Liturghie, ascultând-o cu mare evlavie, căci ea repetă jertfa Domnului de pe cruce şi ne menţine în strânsă legătură cu Dumnezeu prin Sfânta Împărtăşanie. De aceea, fără jertfă liturgică nimeni nu se poate mântui. Când auzim clopotele bisericii să mergem la slujbă, că Hristos rămâne cu noi mai ales prin Sfânta Liturghie. Mare păcat fac acei creştini care stau sărbătoarea acasă şi nu vin la biserică să asculte Sfânta Liturghie.

Altă învăţătură folositoare de suflet ne dă Sfântul Ilie astăzi prin cuvintele adresate poporului pe muntele Carmel, când le-a zis: *Până când veţi şchiopăta cu amândouă picioarele?* (III Regi 18, 21). Care sunt cele două picioare cu care mergem la Dumnezeu? Sunt credinţa şi faptele bune. Şi precum nu putem merge într-un picior, tot aşa nu putem merge la Dumnezeu numai prin credinţă, fără fapte bune. Să ne silim a păstra cu sfinţenie dreapta credinţă şi a lucra după putere faptele bune. Una fără alta ne împiedică mântuirea. Fără amândouă, şchiopătăm de ambele picioare şi nu putem urca scara mântuirii care ne duce la împărăţia lui Dumnezeu.

Aţi văzut apoi soarta proorocilor mincinoşi care au înşelat poporul şi l-au atras la închinarea de idoli? Pe toţi aceştia i-au prins oamenii şi i-au ucis pe Carmel. Iată soarta profeţilor şi învăţătorilor mincinoşi din zilele noastre, care caută să amăgească pe credincioşi, să-i rupă de Biserică, de Tradiţie, de icoane, de Maica Domnului, de Sfintele Taine, de dreapta credinţă şi de tot ce avem noi mai scump pe lume, răstălmăcind Sfânta Evanghelie după capul lor. Să nu-i ascultaţi, nici să-i primiţi în casă, nici să vă duceţi la adunările lor, ca să nu vă înşele şi să vă ajungă pedeapsa lui Dumnezeu.

Să rămânem în Biserică cu Hristos şi cu toţi sfinţii Lui. Aici este mântuirea, bucuria, pacea şi speranţa noastră. Iar afară de Biserică, sunt cei căzuţi din credinţă, apostaţii, necredincioşii, ereticii, proorocii mincinoşi, trădătorii, beţivii, desfrânaţii şi toţi cei ce sunt stăpâniţi de patimi şi nu vor să se pocăiască. Soarta lor o aminteşte cel mai bine Sfântul Apostol Pavel, care zice: *Nu vă amăgiţi. Nici desfrânaţii, nici închinătorii la idoli* (adică cei robiţi de patimi), *nici adulterii, nici malahienii, nici sodomiţii, nici furii, nici lacomii, nici beţivii, nici hulitorii, nici răpitorii nu vor moşteni împărăţia lui Dumnezeu* (I Corinteni 6, 9-10).

În ţara noastră Sfântul Ilie este foarte cinstit de credincioşi. Avem biserici şi mânăstiri cu hramul lui şi creştini care-i poartă numele. Însă nu avem destui păstori, monahi şi credincioşi care să-i urmeze viaţa şi râvna lui Ilie pentru Hristos şi pentru Evanghelie. Dar „întru smerenia noastră ne va pomeni şi pe noi Domnul".

Să-l rugăm pe Sfântul Prooroc Ilie, să mijlocească înaintea lui Dumnezeu pentru noi şi pentru toată lumea, ca să ne dea Domnul pace, ploaie timpurie şi târzie, să sporească credinţa noastră, dragostea, rugăciunea şi râvna noastră pentru Biserică şi pentru faptele bune, spre slava lui Dumnezeu şi mântuirea sufletelor noastre. Amin.

PREDICĂ
LA
SFÂNTUL MARE MUCENIC PANTELIMON
(27 iulie)

Tămăduiţi pe cei bolnavi, înviaţi pe cei morţi, curăţiţi pe cei leproşi, scoateţi afară pe demoni, în dar aţi luat, în dar să daţi
(Matei 10, 8).

Iubiţi credincioşi,

Domnul nostru Iisus Hristos, Mântuitorul lumii, Care a dat dar şi putere ucenicilor Săi, de a vindeca tot felul de boli, de a învia şi mântui sufletele oamenilor, un dar ca acesta l-a dat şi multor sfinţi, martiri şi ierarhi. Unul din cei mai de sus sfinţi tămăduitori fără de plată a bolnavilor a fost şi Sfântul Mare Mucenic Pantelimon, pe care Sfânta noastră Biserică îl prăznuieşte la 27 iulie.

Acest mare mucenic şi plăcut al lui Dumnezeu a trăit pe vremea păgânilor împăraţi Maximilian şi Diocleţian. Pe acea vreme în imperiul roman era o mare persecuţie contra creştinilor care credeau în Hristos şi mărturiseau pe adevăratul Dumnezeu. Sfântul Mucenic Pantelimon a fost din cetatea Nicomidiei, care se afla în părţile Bitiniei. Tatăl său era păgân, slujind idolilor, iar mama sa, Euvula, era creştină. Ea a învăţat de la strămoşii ei sfânta credinţă, slujind cu mare evlavie lui Hristos.

Din naştere mucenicul se numea Pantoleon, care înseamnă „cu totul leu", ca cel ce era să fie viteaz asemenea leului şi

neînfricat mărturisitor al lui Dumnezeu. Fiind încă mic, mama sa îl creştea în credinţa creştină şi îl învăţa să cunoască pe adevăratul Dumnezeu, Care este în ceruri, pe Domnul nostru Iisus Hristos.

Copilul lua aminte la învăţătura mamei sale şi începuse a cunoaşte în parte, pe cât putea înţelege, dreapta credinţă. Dar, o durere mare a venit asupra copilului Pantoleon. Mama lui cea bună care îl învăţa credinţa adevărată, a murit de tânără, rămânând copilul orfan. După moartea fericitei sale mame, copilul a început din neştiinţă a merge pe urmele tatălui său, care era închinător la idoli. Apoi, tatăl l-a dat la şcoală, unde a învăţat gramatica şi filosofia cea dinafară. L-a învăţat încă şi meşteşugul doctoricesc, la un dascăl, anume Eufrosin, care era doctor renumit, deprinzând pe tânărul Pantoleon medicina. Pe lângă aceasta, era şi un bun vorbitor şi cu chipul foarte frumos, din care pricină era iubit de toţi. Datorită acestor calităţi ajunsese vestit până la împăratul Maximilian, care locuia atunci în Nicomidia şi era mare duşman al creştinilor. Acest tiran împărat, la praznicul Naşterii lui Hristos, a ars în biserică 20.000 de creştini, pe care i-a făcut martiri ai lui Hristos, împreună cu Sfântul Antim, episcopul Nicomidiei.

În vremea aceea era în Nicomidia un preot bătrân, numit Ermolae, care slujea pe ascuns de frica păgânilor, într-o casă mică şi neştiută. Aici venea uneori şi Pantoleon cu învăţătorul său. Ermolae, văzând pe tânărul Pantoleon trecând pe acolo, l-a rugat să intre înăuntru. Tânărul, fiind smerit şi ascultător, a stat de vorbă cu preotul Ermolae, care l-a întrebat de neam, de credinţă şi de părinţi. Apoi i-a zis: „Dar tu, fiule, de ce parte a credinţei voieşti a fi? De credinţa tatălui sau a mamei tale?" Tânărul a răspuns: „Mama mea, pe când trăia, mă învăţa credinţa creştină. Însă tatăl meu, ca cel mai tare, mă sileşte la legile elineşti, ca să intru în rândul ostaşilor împăratului".

Sfântul Ermolae, văzându-i sufletul curat, i-a zis: „Crede-mă pe mine, bunule tânăr, că învăţăturile şi meşteşugurile zeilor elini nu pot să-ţi ajute ţie şi celorlalţi oameni. Aceştia sunt idoli mincinoşi şi nu au nici o putere. Să ştii că unul este adevăratul Dumnezeu, Iisus Hristos. El este bun şi atotputernic, în Care de vei crede, apoi numai cu chemarea preasfântului Său nume vei putea tămădui toate bolile omeneşti. Acela a luminat orbi, a curăţit leproşi şi morţilor le-a dat viaţă, iar pe demoni, care se cinstesc de

către elini, i-a alungat dintre oameni numai cu cuvântul. Dar nu numai El, ci şi hainele Lui erau dătătoare de tămăduiri. Pentru că o femeie, fiind bolnavă de curgerea sângelui de doisprezece ani, numai cât s-a atins de marginea hainelor Lui, îndată s-a tămăduit. Dar cine poate să spună cu de-amănuntul toate lucrurile cele minunate pe care le-a făcut Domnul nostru Iisus Hristos? Că, precum nu este cu putinţă a număra stelele cerului, nisipul mării şi picăturile de ploaie, tot aşa nu putem număra nici minunile şi facerile Lui de bine. El este acum ajutător robilor Săi, că mângâie pe cei mâhniţi, tămăduieşte pe cei bolnavi, izbăveşte pe cei din primejdii şi scoate din răutăţile potrivnicilor pe robii Săi, chiar şi înainte de a se ruga ei. Le dă încă şi slavă negrăită, desăvârşită şi fără de sfârşit, întru Împărăţia cerului".

Nişte cuvinte ca acestea, ascultându-le cu atenţie Pantoleon s-a rănit cu mintea şi inima sa şi apoi a zis către sfântul bătrân: „Eu, aceste cuvinte de multe ori le auzeam de la mama mea şi am văzut-o adesea rugându-se şi chemând pe Dumnezeu, de Care tu îmi vorbeşti".

Pe cale, Pantoleon a întâlnit un prunc mort, muşcat de viperă şi, crezând în cuvintele lui Ermolae, s-a rugat lui Dumnezeu, zicând: „Doamne, Iisuse Hristoase, măcar că sunt nevrednic a te chema pe Tine, însă de voieşti să fiu robul Tău, arată-Ţi puterea Ta şi înviază din morţi pruncul acesta nevinovat, ucis de viperă". În clipa aceea, pruncul s-a sculat viu de jos, iar vipera a murit. Văzând această minune, Pantoleon a mers la Sfântul Ermolae, dascălul său, şi a cerut botezul. Deci, botezându-l în numele Preasfintei Treimi, a primit numele de Pantelimon, care înseamnă „cu totul milostiv".

Iubiţi credincioşi,

Aşa s-a creştinat fericitul Pantelimon. Să vedem cum a mărturisit el pe Hristos şi s-a făcut mare mucenic şi tămăduitor de boli. Din ziua botezului, Pantelimon a primit de la Dumnezeu darul tămăduirii minunate a multor feluri de boli, încât ajunsese vestit în toată Nicomidia.

Astfel, a dat vedere unui orb pe care nu-l putea tămădui nici un doctor. Căci, punând degetele sale pe ochii orbului, a zis: „În

numele Domnului nostru Iisus Hristos, Care a luminat pe cei orbi, caută şi vezi!" În clipa aceea s-au limpezit ochii orbului şi a văzut. Auzind de aceasta, tatăl lui Pantelimon a crezut în Hristos împreună cu toţi cei din casa lor. Apoi, fericitul doctor fără de arginţi mergea pe la casele bolnavilor, pe la cei din spitale şi îi tămăduia numai cu rugăciunea, cu chemarea numelui lui Hristos şi cu punerea mâinilor sale pe rănile bolnavilor, fără a primi nici o plată, nici un dar.

Auzind împăratul Maximilian că Pantelimon crede în Hristos şi vindecă mulţi bolnavi cu numele adevăratului Dumnezeu, a dat poruncă să-l arunce în temniţă. Apoi, chemându-l la judecată şi nevoind să jertfească idolilor, Sfântul Pantelimon a fost cumplit bătut, ars cu făclii aprinse pe trup, strunjit cu gheare de fier şi aruncat în mare. Dar, scăpând nevătămat de toate, mulţi credeau în Hristos pentru semnele şi minunile ce le făcea Sfântul. Atunci, împăratul l-a condamnat la moarte pe Pantelimon, prin tăierea capului, pe dascălul său, fericitul Ermolae şi pe toţi cei ce crezuseră prin ei în adevăratul Dumnezeu.

Iubiţi credincioşi,

Iată cum a mărturisit pe Hristos, Sfântul Mare Mucenic Pantelimon. Rămas de mic orfan de mamă, vânat la credinţa în Hristos de sfinţitul preot Ermolae, dăruit de Dumnezeu cu darul vindecării bolilor omeneşti, sărac de toate averile cele trecătoare şi foarte milostiv, căci nu lua nici un ban de la nimeni, a primit tăierea capului cu sabia şi acum se bucură veşnic cu toţi sfinţii mucenici, în împărăţia lui Dumnezeu. Moaştele lui au fost luate pe ascuns de creştini şi apoi împărţite ca dar dumnezeiesc pe la multe biserici.

Numele lui este cinstit în toate ţările creştine. Peste tot se află biserici şi credincioşi care îi poartă numele de botez şi care se vindecă de suferinţele lor cu rugăciunile Sfântului Pantelimon.

Vedeţi ce rol au părinţii şi mai ales mamele la creşterea şi formarea copiilor? Acest sfânt a fost învăţat de mic dreapta credinţă de către mama sa. Dar, murind ea din tinereţe, Dumnezeu l-a vânat la credinţa în Hristos printr-un preot sfânt. Deci mamele şi

preoţii, părinţii trupeşti şi duhovnicii au prima şi marea datorie de formare creştinească a copiilor şi urmaşilor noştri. Să ne facem fiecare datoria de părinţi trupeşti şi sufleteşti.

Noi avem o grea răspundere înaintea lui Dumnezeu pentru copii, pentru familie, pentru ţara şi Biserica în care trăim. Dacă noi nu suntem modele vii, exemple bune, singuri ne ucidem copiii noştri. Dacă dumneavoastră, părinţii, şi noi, preoţii, nu-i învăţăm, nu-i educăm, nu-i ducem la biserică, nu-i învăţăm rugăciuni, nu le citim cărţi sfinte, nu le vorbim de Hristos, de unde să ştie ei? Sau cine alţii să le vorbească? Mulţi dintre noi şi fraţiile voastre nu ne facem datoria creştinească de părinţi şi păstori. De aceea, sunt atâtea conflicte în familiile noastre, atâţia copii neascultători şi atâta suferinţă, ca urmare a păcatelor noastre.

Toţi dorim sănătate. Toţi căutăm doctori buni, pentru trup şi pentru suflet. Dar, dacă ne rugăm mai mult, dacă nu risipim tinereţea şi sănătatea în beţii şi dezmierdări, dacă ne spovedim regulat de păcatele noastre şi facem Sfântul Maslu, cea mai puternică rugăciune pentru cei bolnavi, atunci ne vindecăm uşor şi sufletul şi trupul.

Să cerem totodată şi ajutorul sfinţilor şi al Marelui Mucenic Pantelimon, rostind împreună această scurtă rugăciune: „Sfinte Mare Mucenice Pantelimon, roagă-te lui Dumnezeu pentru tămăduirea şi mântuirea sufletelor noastre". Amin.

PREDICĂ
LA
SFÂNTUL IOAN DE LA NEAMŢ
(5 august)

Pe tine, Părinte, te cinstim, căci lăsând lumea şi patria ta, ai luat Crucea, urmând lui Hristos; şi în valea Iordanului, în peşteră pustnicească, la Hozeva, nevoindute, te-ai mutat la Cel dorit. Pentru aceasta, împreună cu îngerii se bucură, Prea Cuvioase Părinte Ioane, duhul tău

(Troparul Sfântului).

Iubiţi credincioşi,

Sfântul Ioan de la Neamţ este cel mai nou sfânt român canonizat de Biserica Ortodoxă. Viaţa lui aleasă, nevoinţa lui mulţi ani în peşteră, smerenia lui şi, mai ales, aflarea moaştelor lui întregi şi neputrezite, l-au făcut vrednic să fie canonizat şi trecut în ceata sfinţilor.

Acest ales cuvios român s-a născut la 23 iulie, 1913, în satul Crăiniceni - Botoşani, fiind singur la părinţi. Din botez a primit numele Ilie. După 6 luni de la naştere mama sa a plecat la Domnul, apoi şi tatăl său a murit în primul război mondial. Rămânând orfan, copilul a fost crescut de bunica sa Maria. După zece ani a decedat şi ea, iar copilul Ilie a fost luat de un frate de-al tatălui său. El l-a dat la şcoală şi la liceu.

În anul 1933 tânărul Ilie a intrat în viaţa monahală la Mânăstirea Neamţ, fiind ales de Duhul Sfânt să slujească lui Hristos. Aici s-a călugărit la 8 aprilie, 1936, primind numele de Ioan, iar în

toamna acelui an s-a dus să se închine la Mormântul Domnului şi a rămas în Ţara Sfântă până la sfârşitul vieţii.

Intrând în obştea Mânăstirii Sfântul Sava, s-a nevoit acolo zece ani ca paraclisier şi infirmier, apoi a fost hirotonit preot la Mormântul Domnului şi a fost cinci ani stareţ la mânăstirea românească de la Iordan, cu hramul Sfântul Ioan Botezătorul, având ucenic pe monahul Ioanichie.

Din anul 1952 Cuviosul Ioan Iacob se retrage, împreună cu ucenicul său, la peştera Sfânta Ana de lângă Mânăstirea Sfântul Gheorghe Hozevitul. Aici se nevoieşte în neîncetată rugăciune, în post şi în cugetare la cele cereşti, până la 5 august, 1960, când îşi dă sufletul în mâinile lui Dumnezeu, fiind în vârstă de 47 de ani.

Aceasta este, pe scurt, viaţa Sfântului Ioan Iacob, numit şi „Hozevitul", după numele locului acela pustiu, care se cheamă Hozeva.

Fiind îngropat în peştera Sfânta Ana, unde s-a nevoit în ultimii opt ani, trupul Sfântului Ioan a stat acolo timp de 20 de ani, până la 8 august, 1980, căci, prin minune, s-a desfăcut mormântul şi i s-a aflat trupul întreg, neputred, răspândind bună mireasmă. Apoi, cu binecuvântarea Patriarhului Benedict de la Ierusalim, a fost dus la Mânăstirea Sfântul Gheorghe Hozevitul, aşezându-i sfintele moaşte în raclă frumos împodobită, în care se află până astăzi în biserica Sfântului Ştefan, unde vin mulţi pelerini şi îi sărută racla lui şi icoana.

Iar în anul 1992, la 20 iunie, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române l-a canonizat, trecându-l în rândul sfinţilor, sub numele de „Sfântul Ioan de la Neamţ". În prezent, i se zideşte şi o biserică la Mânăstirea Neamţ, în numele lui, unde îi vor fi aduse şi sfintele sale moaşte.

Iubiţi credincioşi,

Iată pe cine face Dumnezeu sfinţi! Iată pe cine preamăreşte Dumnezeu pe pământ şi în cer! Nu pe cei bogaţi, nu pe cei lăudaţi de oameni, nu pe cei învăţaţi! Ci, pe cei smeriţi, pe cei blânzi, pe cei care se roagă neîncetat şi au inima curată. Pe aceia îi laudă Dumnezeu, întru aceia se preamăreşte Hristos şi pe aceia îi face sfinţi şi îi numără în ceata Cuvioşilor Părinţi din Rai.

Acolo se află Sfântul Ioan de la Neamţ! Acolo cântă cu îngerii şi cu toţi sfinţii, măririle lui Dumnezeu! Acolo slăveşte neîncetat pe tatăl, pe Fiul şi pe Duhul Sfânt şi se roagă pentru noi cei păcătoşi de pe pământ, ca să ne dăruiască Dumnezeu şi nouă mai multă credinţă, mai multă smerenie şi râvnă pentru lucrarea faptelor bune.

Cu adevărat *minunat este Dumnezeu întru sfinţii Săi!* Minunată este viaţa sfinţilor şi creştinilor evlavioşi, căci cei ce au evlavie şi frică de Dumnezeu, totdeauna se roagă, totdeauna cugetă la Hristos, nu lipsesc de la biserică niciodată, sunt milostivi, trăiesc în pace cu toţi şi nu se tem de moarte niciodată.

Aceştia sunt cei mai fericiţi creştini. Pe aceştia îi iubeşte cel mai mult Dumnezeu şi *face voia celor ce se tem de El.* Acestora se cade să le urmăm şi noi, dacă vrem să ne mântuim.

Iubiţi credincioşi,

Astăzi facem pomenirea cea de peste an a Sfântului Ioan de la Neamţ, cel mai nou sfânt ortodox. Dovada cea mai mare că el este sfânt, o arată sfintele sale moaşte, care stau întregi şi nestricate de aproape 20 de ani.

Să urmăm şi noi viaţa sfântă şi curată a Sfântului Ioan de la Neamţ. Să avem şi noi smerenia şi râvna lui pentru sfânta rugăciune, pentru post, pentru tăcere, pentru toată fapta bună. Să iubim liniştea şi tăcerea precum le-a iubit şi el. Să cugetăm la moarte şi la înfricoşata judecată, aşa cum cugeta şi el. Să citim cu evlavie cărţile sfinte şi, mai ales, Sfânta Scriptură, Vieţile Sfinţilor şi învăţăturile Sfinţilor Părinţi, cum le citea şi Sfântul Ioan. Să ne păzim mintea şi simţurile curate, aşa cum făcea şi el. Apoi să nu uităm că de tot cuvântul rău vom da socoteală în ziua judecăţii, atât mirenii, cât, mai ales, noi călugării.

Acestea de le vom face şi de vom ajuta şi noi la mântuirea altora, prin sfaturi, prin cărţi sfinte şi prin exemplul vieţii noastre, avem nădejde că Bunul Dumnezeu ne va face parte de cereasca Sa împărăţie, cu rugăciunile Preacuratei Maicii Sale, cu ale Sfântului Ioan de la Neamţ şi cu ale tuturor sfinţilor Săi. Amin.

PREDICĂ

LA

SFÂNTA TEODORA DE LA SIHLA

(7 august)

Aleasă fiind de Dumnezeu pentru viaţa îngerească de sihăstrie, ai părăsit cele trecătoare, Prea Cuvioasă, şi te-ai retras la Sihla în peşteră. Şi acolo fiind hrănită de păsările cerului, neîncetat ai slăvit pe Dumnezeu Cel în Treime închinat...

(Condacul Sfintei).

Iubiţi credincioşi,

Astăzi, la 7 august, prăznuim pe Sfânta Preacuvioasa Maica noastră Teodora de la Sihla, cea mai vestită nevoitoare în peşteră şi în pustnicie dintre toate sfintele femei cunoscute până acum, care s-au nevoit vreodată în ţara noastră.

Sfânta Teodora de la Sihla s-a născut în satul Vânători-Neamţ, din apropiere, în prima jumătate a secolului al XVII-lea. Tatăl său se chema Ştefan Jaldea şi păzea Cetatea Neamţului. Avea două fiice. Prima se numea Maghiţa, care a murit din tinereţe, iar a doua era fericita Teodora, care, mai târziu, s-a învrednicit de cinul monahal şi s-a făcut sfântă în pădurile din Munţii Sihlei.

Crescând Teodora şi ajungând la vârsta de 18 ani, voia să intre în nevoinţa monahală. Însă, părinţii ei, au căsătorit-o cu un tânăr din Ismail, în sudul Basarabiei. Fericita Teodora s-a înţeles cu soţul ei să ducă viaţă curată şi fără prihană, spre slava lui Hristos Dumnezeu.

După câţiva ani, învoindu-se ei, Teodora s-a dus la Mânăstirea Vărzăreşti din judeţul Vrancea şi acolo şi-a tuns perii capului şi s-a făcut călugăriţă. Apoi, năvălind turcii au dat foc schitului şi fericita Teodora s-a ascuns în munţi cu stareţa ei, Paisia şi s-au nevoit amândouă acolo câţiva ani, până când bătrâna egumenă s-a mutat la Hristos.

În acest timp a venit şi soţul ei la mânăstire şi, neaflând pe fericita Teodora, s-a făcut călugăr în Mânăstirea Poiana Mărului din Munţii Buzăului, primind numele de Elefterie. Apoi s-a învrednicit şi de darul preoţiei şi se ruga neîncetat să afle unde se nevoieşte Teodora, fosta lui soţie.

Dar fericita Teodora, rămânând singură în munţi, a fost îndemnată de Duhul Sfânt să se reîntoarcă în Munţii Neamţului. Deci mai întâi a poposit la Mânăstirea Neamţ. Apoi, închinându-se la icoana Maicii Domnului făcătoare de minuni, a cerut binecuvântarea egumenului Varsanufie de la Sihăstria să se retragă la nevoinţă în Munţii Sihlei. Deci a primit binecuvântare şi a fost călăuzită spre Sihla de duhovnicul Sihăstriei, Cuviosul Pavel. Aflând o chilie de lemn şi o peşteră pustnicească aproape de Schitul Sihla, Cuvioasa Teodora a rămas acolo şi s-a nevoit singură neştiută de nimeni peste 30 de ani, în cele mai aspre osteneli. Că, uneori diavolii o ameninţau, alteori gândurile o chinuiau, iar alteori frigul, foamea şi setea o supărau. Dar ea cu mare bărbăţie le răbda pe toate. Se ruga neîncetat bunului ei Mântuitor s-o ajute, s-o miluiască şi s-o izbăvească de cursele cumplitului diavol.

Duhovnicul Cuvioasei Teodora, fericitul Pavel, venea regulat la Sihla şi o împărtăşea cu Preacuratele Taine. Dar peste puţin timp s-a retras şi el la viaţa pustnicească tot în munţii Sihlei şi acolo a adormit în pace.

Auzind Elefterie, fericitul ei soţ, că Teodora se nevoia la Sihla, a venit în căutarea ei, dar ea era deja plecată la Hristos. Atunci a rămas şi el în Schitul Sihla şi slujea cele sfinte, fiind preot, vărsând lacrimi ziua şi noaptea. Apoi, bineplăcând lui Dumnezeu s-a săvârşit şi el la Schitul Sihla, fiind îngropat alături de biserică.

Prin anul 1725, Sfânta Teodora era uitată de toţi şi se mângâia numai cu rugăciunea cea de foc a Duhului Sfânt. Simţindu-şi aproape sfârşitul, cerea de la Dumnezeu s-o învrednicească de

Sfânta Împărtăşanie. Deci a rânduit Domnul să vină doi fraţi de la Sihăstria, care au văzut-o rugându-se cu mâinile în sus în văpaie de foc. Pe aceia i-a trimis fericita să-i aducă pe duhovnicul Antonie şi pe ierodiaconul Lavrentie din Sihăstria cu Preacuratele Taine. Şi îndată fraţii s-au întors la schit, călăuziţi de o lumină divină şi au adus pe duhovnic, care a unit-o cu Hristos prin Sfintele Taine.

Apoi, spunându-şi viaţa ei duhovnicului, şi-a dat sufletul în mâinile Domnului şi a fost îngropată în peşteră. După mulţi ani de zile moaştele Sfintei au ajuns în posesia familiei Sturza, de la Miclăuşeni - Iaşi, care a înnoit Schitul Sihla. Iar prin anul 1856 sfintele ei moaşte au fost date Mânăstirii Pecersca, din Kiev, în schimbul unor veşminte arhiereşti, fiind depusă în peşteră unde se află şi astăzi.

Iubiţi credincioşi,

Viaţa Sfintei Teodora ne uimeşte pe toţi. Ea a trăit la Schitul Sihla ca un înger în trup, hrănindu-se cu rugăciunea cea de foc, cu care slăvea pe Dumnezeu şi ardea pe diavoli. Căci cu darul Duhului Sfânt ajunsese la măsura desăvârşirii, asemenea Cuvioasei Maria Egipteanca şi Sfântului Daniil Sihastrul.

Dar cine poate spune chinurile ei, privegherea cea de toată noaptea, izvorul lacrimilor, postul cel îndelungat, hrănirea ei cea cu fărâmituri aduse de la Sihăstria de păsările cerului, îndurarea frigului, bucuria Duhului Sfânt şi nădejdea cea mare a mântuirii?

Că fire omenească fiind, întrecea firea bărbătească cu nevoinţa şi ajungea firea cea îngerească cu înaintevederea şi cu rugăciunea.

Că nici frigul nu-l mai simţea, nici arşiţa soarelui n-o mai dogorea, nici foamea n-o mai chinuia, nici somnul de ochii ei nu se mai atingea. Ci ajunsese ca un înger în trup şi nimic altceva nu mai dorea, decât să se despartă de trup.

O, fericită este viaţa sfinţilor, a celor ce se întraripează cu dumnezeiescul dor! Ei nici de îngeri nu se înfricoşează, nici de iad nu se tem, nici de diavoli nu se mai ispitesc, nici de cele pământeşti nu se mai robesc.

Aşa ajunsese Sfânta Preacuvioasa Maica noastră Teodora - un înger în trup - care ardea de dorul Mirelui Hristos! Iar foamea

şi-o potolea cu ierburi pustniceşti şi setea şi-o potolea cu apă din stânca de alături, numită până azi "fântâna Sfintei Teodora".

Iubiţi credincioşi,

Azi este pomenirea Sfintei Teodora de la Sihla. Să urcăm cu făclii aprinse şi cu căutări duhovniceşti la peştera ei şi, slăvind pe Dumnezeu, cântări de laudă să-i aducem şi să-i cerem să se roage pentru noi păcătoşii.

Fericită este viaţa sfinţilor şi a pustnicilor, a celor ce se roagă neîncetat cu credinţă şi cu lacrimi!

Fericită este Sfânta Teodora că petrece în cer cu îngerii şi cu sfinţii şi se desfătează în lumina cea negrăită a Preasfintei Treimi.

Dar noi păcătoşii ce vom face? Cum ne vom mântui fără lacrimi, fără osteneală, fără iubire, fără rugăciune?

Să luăm exemplu de la sfinţi, cum se rugau ei, cum răbdau, cum se smereau, cum iubeau ei pe Dumnezeu şi toată zidirea. Să ne smerim măcar, să nu lipsim de la biserică în sărbători, să facem milostenie după putere şi să ne mărturisim regulat la preoţii noştri. Numai aşa, cu rugăciunile Preacuvioasei Maicii noastre Teodora şi ale tuturor sfinţilor, ne vom învrednici şi noi de mila lui Dumnezeu, Iisus Hristos Domnul nostru, Căruia se cuvine slava, cinstea şi închinăciunea în vecii vecilor. Amin.

PREDICĂ

LA

SFINŢII MUCENICI BRÂNCOVENI (CONSTANTIN VOIEVOD CU FIII LUI)

(16 august)

Cel ce pentru dreapta credinţă şi pentru neam, te-ai învrednicit a suferi moarte de martir, împreună cu fiii tăi: Constantin, Ştefan, Radu, Matei şi cu sfetnicul Ianache, dreptcredinciosule Voievod Constantine, roagă pe Hristos, Dumnezeu, să mântuiască sufletele noastre

(Troparul Sfântului).

Iubiţi credincioşi,

Astăzi, la 16 august, facem pomenirea cea de peste an a celor şase mucenici Brâncoveni - Constantin Voievod, domnul Ţării Româneşti (1688-1714) cu cei patru fii ai lui, Constantin, Ştefan, Radu şi Matei, şi cu sfetnicul său, Ianache, martirizaţi de turci la 15 august, 1714, la praznicul Adormirii Maicii Domnului, pentru că nu au voit să se lepede de Hristos şi să se închine lui Mahomed. Căci, evlaviosul domn Constantin Brâncoveanu, rămânând orfan de tată din pruncie, a fost crescut de unchiul său, stolnicul Constantin Cantacuzino, primind o aleasă învăţătură şi educaţie religioasă. Apoi, după moartea voievodului Şerban Cantacuzino, în 29 noiembrie, 1688, este ales domn al Ţării Româneşti, fiind uns în Bucureşti de mitropolitul Teodosie.

Îndemnat de înaintaşii săi şi umbrit de darul Duhului Sfânt, marele voievod Constantin Brâncoveanu a condus Ţara Românească cu multă înţelepciune creştinească şi a zidit numeroase biserici şi mânăstiri, spre slava Preasfintei Treimi, în fruntea cărora stă mărturie frumoasa Mânăstire Hurezi, din judeţul Vâlcea, unde şi-a pregătit şi mormântul de veşnică odihnă.

Tot el a adus la Bucureşti, prin anul 1690, pe fericitul ieromonah Antim Ivireanul, originar din Georgia, care organizează tipografia de la Mânăstirea Snagov, de unde apoi ajunge episcop la Râmnicu Vâlcea, iar din anul 1780, este ales mitropolit al Ţării Româneşti.

Fericitul domn Constantin Brâncoveanu a înnoit şi bisericile zidite de înaintaşii săi şi a dat mari ajutoare mânăstirilor din Muntele Athos, de la Mormântul Domnului, din Muntele Sinai, din Georgia, precum şi fraţilor români din Transilvania, unde zideşte Mânăstirea Sâmbăta de Sus.

Fiind pârât la turci de unii dregători că nu ascultă de Poarta Otomană şi că nu dă bir mai mare, în anul de la Hristos 1714, în Săptămâna Patimilor, a trimis sultanul turcilor, Ahmed al III-lea, mulţime de ostaşi de l-au luat pe Constantin Vodă cu fiii şi ginerii săi şi, în jalea tuturor locuitorilor oraşului Bucureşti, l-au dus la Înalta Poartă. Aici creştinul Voievod şi fiul său cel mare au fost chinuiţi cumplit de către necredincioşi vreme de patru luni, fiind supuşi la amarnice suferinţe.

După aproape 25 de ani de strălucită domnie i-a fost dat marelui Voievod Constantin Brâncoveanu, din iconomia lui Dumnezeu, să-şi încununeze fruntea, el şi cei patru fii ai săi: Constantin, Ştefan, Radu şi Matei, precum şi sfetnicul său, Ianache, cu coroana sfântă a muceniciei pentru credinţa ortodoxă, pe care au mărturisit-o şi nu au părăsit-o nici în faţa călăului păgân.

În ziua praznicului Adormirii Maicii Domnului, la 15 august, când dreptcredinciosul Voievod Constantin Brâncoveanu împlinea 60 de ani, primi sfârşitul mucenicesc prin sabie împreună cu fiii săi: Constantin, Ştefan, Radu, Matei şi cu sfetnicul său, Ianache, în cetatea Sfântului Constantin cel Mare, la Constantinopol, în anul 1714. Trupurile martirizate au fost apoi aruncate de necredincioşi în mare, de unde au fost scoase de creştini milostivi, care le-au îngropat în taină şi cu evlavie, nu departe de Constantinopol, în insula Halchi, în biserica mânăstirii Maicii Domnului.

Osemintele Sfântului Voievod Martir au fost aduse în ţară la anul 1720, de către doamna Marica, soţia sa, şi înmormântate în biserica Sfântul Gheorghe Nou, din Bucureşti, ctitoria sa, unde de atunci şi până în zilele noastre veghează lumina candelei, care aminteşte locul de odihnă al Voievodului.

Iubiţi credincioşi,

Iată, pe scurt, viaţa şi pătimirea Sfântului Voievod şi mucenic Constantin Brâncoveanu, cu cei patru fii ai săi şi cu sfetnicul său, Ianache. S-au cutremurat Ţările Române şi toate ţările Europei de această cumplită ură şi barbarie a păgânilor turci împotriva creştinilor. Oare, timp de cinci secole de robie ale ţărilor creştine sub jugul otoman, câţi creştini ortodocşi nu au fost chinuiţi, întemniţaţi şi martirizaţi pentru Hristos?

Câţi copii nevinovaţi din ţările noastre creştine nu erau luaţi cu forţa şi duşi la Istanbul, unde apoi îi făceau păgâni şi îi trimiteau să lupte împotriva creştinilor? Câţi dregători, boieri şi chiar fii de domni ortodocşi nu erau luaţi ostateci de turci şi nu-i eliberau până nu-i răscumpărau cu numeroase pungi de aur?

Dar mucenicia Sfântului Voievod Constantin Brâncoveanu cu cei patru fii ai săi, se pare că le-a întrecut pe toate. Că îl întrebau turcii: „Dacă te lepezi de Hristosul vostru şi te închini lui Mahomed, te eliberăm, te iertăm de toate şi-ţi dăm mai mare cinste şi dregătorie decât ai avut!" Iar el de mai multe ori le-a spus: „Noi suntem creştini şi nu ne lepădăm de Hristos, chiar dacă ne veţi ucide!"

Văzând păgânii că nu se leapădă de Hristos, au dat poruncă să taie capetele celor patru fii ai săi, chiar în faţa Fericitului Domn, Constantin Brâncoveanu, doar aşa, de mila copiilor, se va lepăda de Hristos. Dar marele Voievod şi martir al lui Hristos, a răbdat să vadă cu ochii cum li se tăia capetele fiilor săi şi, în taină, se ruga lui Dumnezeu să primească în braţele Sale sufletele nevinovate ale sfinţilor săi copii.

Văzând păgânii că au fost biruiţi de răbdarea şi tăria în credinţă a Sfântului Voievod Constantin, au tăiat la urmă şi capul

lui şi a rudei sale, Ianache, spre slava lui Dumnezeu şi bucuria îngerilor Săi. Că zice psalmistul: *Minunat este Dumnezeu întru sfinţii Săi, Dumnezeul lui Israel!*

Dar şi Maica Domnului s-a bucurat de mucenicia sfinţilor brâncoveni, căci chiar în ziua praznicului adormirii ei, şi-au dat viaţa pentru Hristos şase sfinţi mucenici, ca o cunună de biruinţă a neamului nostru românesc, atât de încercat, dar tot atât de smerit şi ortodox.

Iubiţi credincioşi,

Fericiţi sunt sfinţii mucenici care şi-au dat viaţa pentru Hristos şi nu s-au lepădat de El, de frica morţii şi a chinurilor! Fericiţi sunt creştinii care rabdă cu bărbăţie pentru Hristos necazurile, durerile, bolile, sărăcia, nedreptatea şi moartea şi nu cârtesc nici nu se deznădăjduiesc! Fericiţi sunt creştinii şi călugării care se luptă cu diavolii, cu patimile trupului şi ale sufletului şi nu se lasă biruiţi de păcate, ci rabdă cu tărie ca nişte adevăraţi mucenici.

Aceasta este cea mai mare mucenicie duhovnicească a creştinilor, după mucenicia sângelui. Adică, să ne ducem fiecare crucea vieţii rânduită de Hristos până la moarte, căci fără răstignire nu este mântuire; să răbdăm cu bărbăţie toate ispitele, necazurile, bolile, săgeţile şi războiul duhurilor rele, în toţi anii vieţii noastre, cu nădejde şi tărie şi, de vom birui patimile din noi, credem că Dumnezeu ne va încununa ca pe nişte adevăraţi mărturisitori şi mucenici. Dar pentru aceasta trebuie să fim tari în credinţă, în rugăciune şi în toate faptele bune, fără de care nu putem birui pe diavoli şi patimile din noi.

Sfinţii mucenici brâncoveni ne-au dat cel mai mare exemplu de jertfă şi de mucenicie pentru dragostea lui Hristos.

La fel să facem şi noi. Să mergem pe urmele sfinţilor şi ale mucenicilor dacă vrem să ne mântuim şi să răbdăm cu linişte şi nădejde toate suferinţele vieţii rânduite nouă de Hristos, căci zice Domnul: *Cel ce va răbda până la sfârşit, acela se va mântui.* Amin.

PREDICĂ

LA

TĂIEREA CAPULUI SFÂNTULUI IOAN BOTEZĂTORUL

(29 august)

Pomenirea dreptului cu laude, iar ţie destul îţi este mărturia Domnului, Mergătorule înainte (Troparul Sfântului).

Iubiţi credincioşi,

Astăzi este zi de reculegere, zi de întristare, zi de doliu pentru creştini. Iarăşi s-a săvârşit fărădelege în pământul lui Israel. Astăzi s-a tăiat capul Sfântului Ioan Botezătorul de sabia tiranului Irod! Astăzi s-a făcut o mare fărădelege pe pământ!

Mare a fost păcatul tăierii celor 14.000 de prunci, dar mai mare este acesta al tăierii capului Sfântului Ioan Botezătorul. Mare a fost răutatea lui Irod Idumeul, dar mai mare este a nepotului său, Irod Agripa. Cel dintâi a căutat să-i ia viaţa Sfântului Ioan, dar n-a putut, acesta însă i-a tăiat capul şi i s-a îngăduit. Amândoi au purtat acelaşi nume, amândoi au stat pe scaun de împăraţi, amândoi au fost tirani, ucigaşi şi călcători de lege. Dar cel dintâi a tăiat capul a 14.000 de prunci nevinovaţi, iar acesta a tăiat capul celui mai mare om născut din femeie (Matei 11, 11). Atunci au suspinat 14.000 de mame, iar acum se întristează toată creştinătatea. Atunci au rămas fără viaţă 14.000 de leagăne, iar acum rămâne lipsită toată lumea de glasul lui Ioan, cel ce s-a învrednicit a se atinge de creştetul Stăpânului.

Fărădelege întâi, fărădelege la urmă. Ucidere atunci, pentru Hristos, ucidere acum pentru râvna legii. Două uciderі, doi tirani, doi Irozi au intrat în istoria creştinismului.

Iată, deci, astăzi Irod Agripa, împăratul Galileei, a tăiat capul Sfântului Ioan Botezătorul. Cunoaşteţi cu toţii pricina pentru care l-a ucis. Că Irod, lăsând pe femeia sa cea după lege, a luat de soţie pe Irodiada, femeia fratelui său, Filip, împăratul Ituriei şi Abilenei. Iar Ioan, apărătorul legii, nu putea răbda această fărădelege, ci mereu îl mustra, zicând: *Nu ţi se cade să ai pe femeia fratelui tău* (Marcu 6, 18), tu care ţii în mâini legea şi stai în fruntea poporului! Dar Irod nu voia să o lase. Deci, îndemnat de femeia sa cea desfrânată, a închis pe Ioan şi l-a aruncat în temniţa din Sevasta Samariei, care se afla sub palatul său. Dar nici acolo nu tăcea gura Botezătorului: „Nu ţi se cade să o ai pe ea şi să trăieşti în desfrânare, smintind poporul", striga Ioan, Înaintemergătorul. Prin el se certa legea cu fărădelegea, adevărul cu minciuna, crinul fecioriei cu buruiana desfrânării, cămara curăţiei cu prăvălia dezmierdărilor.

L-ar fi omorât Irod, dar se temea de popor, *căci toţi îl socoteau pe Ioan ca pe un mare prooroc* (Matei 14, 5). Deci, sosind vreme cu bun prilej, a făcut împăratul ospăţ mare de ziua naşterii sale, chemând pe toţi căpitanii şi boierii săi. Apoi, când toţi erau plini de vin, a chemat Irod pe fiica Irodiadei, pe rodul fărădelegii, şi a jucat înaintea tuturor, încât tatăl ei, ameţit de vin şi de mândrie, i-a făgăduit cu jurământ: *Orice vei cere de la mine îţi voi da, până la jumătatea regatului meu* (Marcu 6, 23). Totul părea plin de veselie. Palatul răsuna de cântece şi jocuri desfrânate. Şi zgomotul acesta greu se auzea până în cele mai de jos ale palatului său, acolo în temniţa cea întunecată, unde stătea legat în lanţuri Sfântul Ioan Botezătorul, cel mai mare om născut din femeie.

Ce mare nedreptate! Sus stă pe tron minciuna, jos zace în lanţuri dreptatea. Sus râde fărădelegea, jos strigă glasul Legii. Sus se răsfaţă desfrânarea, jos se sugrumă crinul fecioriei. Sus stă cu cinste Irod în porfiră şi vison, jos zace în gunoi Înaintemergătorul, acoperit cu haină din păr de cămilă. Sus se desfătează în multe mâncăruri păcătoşii, iar jos suferă de foame cel mai mare sfânt, care niciodată nu a mâncat la mese omeneşti. Sus în palat beau vin fiii pierzării, iar jos în temniţă rabdă de sete cel ce niciodată nu a gustat vin şi sicheră, nici mâncăruri alese.

O, adâncul judecăţilor lui Dumnezeu! Că cel drept este rânduit să sufere mai mult pe pământ, iar cel păcătos să pătimească. Nedreptatea să se laude, iar dreptatea să fie prigonită şi mai mult să se ispitească. Minciuna să joace pe mormântul adevărului, iar toiagul păcătoşilor să hotărască „soarta drepţilor". Aşa a hotărât Atotmilostivul Dumnezeu aici, ca dreptatea prin necazuri să se întărească mai mult, iar fărădelegea să-şi ia o veşnică pedeapsă. Pe pământ Dumnezeu mângâie pe cei aleşi cu „toiagul şi varga" ispitelor, iar pe cei răi îi lasă în voia poftelor lor. Dar în ziua judecăţii *dreptatea din cer va privi şi adevărul din pământ va răsări* (Psalm 83, 12), şi amândouă întâlnindu-se vor pârî şi vor descoperi toată fărădelegea ce s-a făcut pe acest pământ.

Dar să ne întoarcem iarăşi în palatul lui Irod. Iată, fiica desfrânării joacă, boierii se bucură, Irod se scoală în picioare, ameţit de păcat şi-i zice: *Orice vei cere de la mine îţi voi da, până la jumătate din regatul meu* (Marcu 6, 22-23). „Ce voi cere, mamă?" a întrebat fiica pe ticăloasa ei mamă. *Nimic altceva decât capul lui Ioan Botezătorul*, a răspuns Irodiada. Auzind de aceasta, Irod s-a întristat, bucuria mesei s-a potolit şi toţi au căzut pe gânduri. Numai ticăloasa aceea se bucura şi asculta după uşă să vadă pe cine iubeşte împăratul mai mult: pe Sfântul Ioan Botezătorul, care-l mustra, sau pe femeia fratelui său.

O, de s-ar fi căit Irod! Dar, iată, îndată s-a biruit de ruşine, de mândrie şi de poftă şi a hotărât să taie capul Botezătorului.

Şi, în grabă, capul Sfântului Ioan, care vorbise cu Hristos, care auzise pe Tatăl şi învăţase atâta lume, a fost tăiat de un ostaş şi aşezat pe tipsie şi dat lui Irod. Iar el cu spaimă l-a luat, l-a dat fetei şi aceasta mamei. O, femeie blestemată! Cu câtă tiranie se uita la el! I-ar fi scos ochii, dar acum erau închişi. I-ar fi sfărâmat capul de piatră, dar se ruşina de oameni; l-ar fi aruncat în loc ascuns, dar se temea ca nu prin minune să învie şi iar să o mustre. Dar ce să-i facă? Mai bine să-i spargă cu acul limba care o mustra.

Dar, o, minune! Că înţepând ticăloasa, limba Botezătorului, îndată limba singură a început a grăi şi a mustra fărădelegea: „Nu ţi se cade să o ai pe ea". De frică a îngropat sfântul cap în loc ascuns ca să nu-i mai audă mustrarea. Apoi ospăţul cel blestemat s-a risipit, Irod cu grea moarte a murit, fiind înghiţit de viu împreună cu femeia cea desfrânată, iar fiica Irodiadei a fost sugrumată de

gheaţa unui râu, departe, în Spania. Şi aşa au pierit desfrânaţii şi chinuitorii sfinţilor.

Iubiţi credincioşi,

Aşa s-a săvârşit Sfântul Ioan Botezătorul şi Înaintemergătorul. Dar moartea lui de martir şi apostol al pocăinţei a fost îngăduită de Dumnezeu după o rânduială divină de taină, pe care nici oamenii, nici îngerii nu o ştiu.

Vedeţi adâncul proniei dumnezeieşti? Vedeţi marea iubire de oameni a lui Dumnezeu? El L-a trimis pe Fiul Său în lume, nu numai pentru cei de pe pământ, nu numai pentru poporul ales, nu numai pentru cei buni şi drepţi. Ci L-a trimis pentru toţi oamenii buni şi răi, drepţi şi păcătoşi, evrei şi neamuri, vii şi morţi, pentru toţi cei care vor crede în El şi vor face voia Lui. Iar cel ce slujea acestei mari taine, cel ce pregătea calea venirii lui Hristos pe pământ, a fost ales şi trimis ca cel mai sfânt om născut din femeie, Sfântul Ioan Botezătorul.

Iată, deci, pentru ce îl cinstim atât de mult pe Botezătorul şi Înaintemergătorul lui Hristos. Căci şi el, ca şi Maica Domnului, ca şi apostolii, au lucrat la mântuirea şi înnoirea lumii şi la golirea iadului prin înviere de toţi cei drepţi care aşteptau pe Mesia de atâtea mii de ani. Deci, ziua de astăzi nu este zi de întristare, ci mai degrabă zi de bucurie şi biruinţă. Prin sfinţenia vieţii sale, Sfântul Ioan a biruit răutatea diavolului şi a păgânilor necredincioşi. Prin dreptatea pe care o propovăduia a biruit fărădelegea care stăpânea poporul ales şi casa lui Irod. Iar prin misiunea sa de Înaintemergător a unit cerul cu pământul, a bucurat pe cei din întuneric şi a vestit pe Fiul lui Dumnezeu tuturor oamenilor. Nimeni dar nu poate să spună că n-a auzit de Hristos, de Evanghelie, de Biserică, de botez şi de pocăinţă.

Dar, ca oameni, ne cutremurăm de moartea martirică şi atât de nedreaptă a Sfântului Ioan Botezătorul. Ne cutremurăm de cine şi pe cine a ucis. Cel mai rău şi preadesfrânat pe cel mai sfânt dintre oameni. Cel plin de toate păcatele, care minţea tot poporul, pe cel ce trăia ca un înger pământesc şi chema oamenii la credinţă şi pocăinţă. Cel ce se asemăna prin viaţa sa cu diavolii, pe cel ce trăia şi se ruga la un loc cu îngerii.

Să cugetăm şi pentru ce l-a ucis Irod pe Sfântul Ioan Botezătorul. L-a ucis pentru o femeie desfrânată, care nu-l putea suferi că îl mustra mereu: *Nu ţi se cade să trăieşti cu ea!* Iată cum, pentru desfrânare, este ucis cel ce nu ştia de femeie. Iată cum un păcătos robit de patimi, devine şi necredincios şi fără minte şi ucigaş, numai să-şi împlinească păcatul. Vedeţi cât de cumplită este patima desfrânării? Vedeţi cum orbeşte bărbatul înaintea femeii desfrânate? Nu se mai ruşinează de oameni, uită de Dumnezeu şi de osândă, calcă în picioare sfatul preotului şi al părinţilor, renunţă la cinste şi la viaţă, numai să-şi împlinească păcatul.

Trei mari păcate au contribuit la întemniţarea şi tăierea capului Sfântului Ioan Botezătorul: desfrânarea, beţia şi ospăţul cel păgânesc plin de mândrie şi dănţuire. Toţi Sfinţii Părinţi ne spun că cu toate patimile să ne luptăm, dar de desfrânare să fugim, că mulţi şi din cei drepţi s-au biruit de ea, fiind legată de trup. Aşa ne învaţă şi Sfântul Apostol Pavel: *Fugiţi de desfrânare* (I Corinteni 6, 18). Această patimă a biruit şi pe David cel sfânt şi pe Samson şi pe înţeleptul Solomon şi pe nenumăraţi drepţi. De aceea, fraţilor, fugiţi de patima desfrânării, de femeile rele şi ispititoare, de bărbaţii cei robiţi de ea, ca de leu şi de viperă. Cum nu scapă nimeni cu viaţă de muşcătura leului şi de veninul viperei, aşa nu scapă de cursele femeilor rele, cel ce nu fuge de ele şi nu cere ajutorul lui Dumnezeu.

Apoi fugiţi şi de a doua cumplită patimă, de beţie, care este mama desfrânării, cum ne spune şi Sfântul Pavel: *Nu vă îmbătaţi de vin, întru care este desfrânare* (Pilde 20, 23; Efeseni 5,18). Aceste două grele păcate robesc astăzi pe mulţi creştini. Aceste patimi, amăgesc uşor pe tineri şi bătrâni, până îi robesc cu totul şi sunt foarte greu de vindecat. Beţia l-a biruit odată pe Noe şi, dezbăcându-se, a fost văzut de fiul său Ham (Facere 9, 20-22). Beţia i-a luat mintea lui Lot, de a greşit cu fiicele sale (Facere 19, 32-38). Beţia stăpânea pe împăratul Baltazar al Babilonului până când a fost omorât. Beţia a umplut pământul de lacrimi şi stricăciune, a golit Biserica de credincioşi şi a umplut iadul de suflete. Dar pe câţi creştini, bărbaţi şi femei de la sate şi oraşe, pe câţi tineri şi bătrâni nu-i robeşte patima beţiei? Iar urmările beţiei şi ale desfrânării le vedem şi astăzi. Copii născuţi bolnavi, femei alungate din case de

bărbaţii lor, boli, certuri, bătăi, uciderі şi tot felul de divorţuri şi suferinţe.

Să fugim de aceste uriaşe păcate care au adus atâta durere în casele creştinilor şi duc în iad cele mai multe suflete. Păziţi-vă copiii de mici, să nu se deprindă cu aceste păcate, că nu-i veţi putea scăpa de ele aşa de uşor. Păcatul se deprinde repede, dar greu se vindecă. Iar leacurile de vindecare ale acestor patimi sunt: rugăciunea, postul, ferirea de ispite, deasa spovedanie, mergerea la biserică, armonia în familie, credinţa tare în Dumnezeu, citirea de cărţi sfinte şi altele asemenea. Rugaţi-vă să izbăvească Dumnezeu lumea de aceste grozave patimi, ca să trăim pe pământ în linişte şi să dobândim şi cerească împărăţie.

Iubiţi credincioşi,

Astăzi este zi de post, de rugăciune şi reculegere în toată Biserica Ortodoxă, în cinstea Sfântului Ioan Botezătorul. Creştinii buni vin la biserică, iar cei care nu au timp, se roagă acasă şi citesc acatistul lui. Noi, românii, avem mare evlavie la Sfântul Ioan Înaintemergătorul. Avem şi multe biserici şi câteva mânăstiri cu hramul lui, precum Mânăstirea Secu, Mânăstirea Frăsinei, Schitul Sihla şi altele. Să aveţi în case icoana lui, că are mare îndrăzneală înaintea Preasfintei Treimi, unde stă împreună cu Maica Domnului.

Apoi să cugetăm la viaţa şi învăţăturile lui. Dacă ar fi să vină din nou Sfântul Ioan Botezătorul pe pământ, oare cu ce cuvinte ne-ar întâmpina pe noi, creştinii? Ar sta cu noi la masă? Sau ar admira frumuseţile naturii? Ori s-ar minuna de lucrurile oamenilor? Nu! Ci mai degrabă ne-ar mustra pentru greşelile noastre. Căci dacă nu a putut răbda fărădelegea unui singur om, cum va putea suferi atâtea fărădelegi ce se fac pe pământ?

Pe toţi ne-ar mustra cu aceleaşi cuvinte de demult. Celui ce zace în desfrânări, i-ar zice: „Nu ţi se cade să-ţi laşi femeia ta şi să trăieşti cu alta, căci eşti creştin!" Altuia: „Nu se cuvine să omori rodul pântecelui tău, căci eşti chemat să fii tată şi mamă de copii, iar nu ucigaş, ca şi Irod". Altuia: „Nu se cade să te îmbeţi, căci nu vei putea intra în Împărăţia cerurilor! Iată, ai copii şi femeie, care suferă de haine şi mâncare! Du-ţi mai bine banii tăi acasă!" Altuia i-ar zice: „Mulţumeşte-te cu leafa ta, nu se cade să furi muncă şi

avut străin. Nu se cade să iei pâinea altora". Celui leneş îi va zice: „Du-te mai întâi la biserică, căci eşti creştin. Nu se cuvine să dormi sau să te desfătezi în sărbători, când se săvârşeşte Sfânta Liturghie". Celui de sus îi va zice: „Fii milostiv cu supuşii tăi! Nu se cuvine să asupreşti pe săraci, pe văduve şi pe sărmani!" Iar celui supus îi va zice: „Ascultă de mai-marele tău şi cu bucurie să te îndreptezi, iar nu suspinând. Nu ţi se cade să-l vorbeşti de rău, căci pe acela Dumnezeu l-a rânduit". Celui zgârcit îi va zice: „Fă milă cu săracii lui Hristos, dacă vrei să vezi în ceruri faţa Lui! Nu izgoni pe cel sărac de la uşa ta!" Şi aşa, Sfântul Ioan pe toţi ne-ar învăţa, ne-ar mustra, ne-ar certa.

Deci, fraţi creştini, să ne pocăim. Este vremea să ne întoarcem de la păcat. Am căzut în destule păcate, desfrânări, beţii şi fărădelegi. Să ne întoarcem la Hristos, la Biserică, până mai avem vreme, până nu ne ajunge mânia Domnului Savaot. Să părăsim desfrânarea şi beţia, să lepădăm uciderea, mânia, răzbunarea. Să ne pocăim părăsind păcatele, că ne aşteaptă Tatăl cu braţele deschise.

De vom face aşa, Bunul Dumnezeu ne va ajuta la toate în viaţă, ne va păzi pe noi şi copiii noştri de cele rele, iar Sfântul Ioan Botezătorul şi Înaintemergătorul se va ruga neîncetat lui Dumnezeu pentru iertarea păcatelor şi mântuirea sufletelor noastre. Amin.

CUPRINS

Prefaţă, de Prea Sfinţitul Episcop Eftimie . . . 7
Introducere, de Arhimandrit Cleopa Ilie 9

I. PREDICI LA PRAZNICE ÎMPĂRĂTEŞTI

Predică la Învierea Domnului 11
Predică la Înălţarea Domnului 22
Predică la Duminica Cincizecimii 28
Predică la Preasfânta Treime 35
Predică la Schimbarea la Faţă 45
Predică la Adormirea Maicii Domnului 54
Predică la Naşterea Maicii Domnului 63
Predică la Duminica dinaintea Înălţării Sfintei Cruci . . . 71
Predică la Înălţarea Sfintei Cruci 79
Predică la Duminica după Înălţarea Sfintei Cruci 89
Predică la Intrarea Maicii Domnului în Biserică 97
Predică la Duminica dinaintea Naşterii Domnului 105
Predică la Naşterea Domnului 115
Predică la Duminica după Naşterea Domnului 123

Predică la Tăierea Domnului împrejur 134
Predică la Duminica dinaintea Botezului Domnului . . . 142
Predică la Botezul Domnului 147
Predică la Duminica după Botezul Domnului 155
Predică la Întâmpinarea Domnului 164
Predică la Buna Vestire 171
Predică la Duminica Floriilor 180

II PREDICI LA SFINŢI DE PESTE AN

Predică la Sfinţii Părinţi Ioachim şi Ana 191
Predică la Sfântul Ioan cel Nou de la Partoş 200
Predică la Adormirea Sfântului Apostol şi Evanghelist Ioan 203
Predică la Sfântul Antim Ivireanul 211
Predică la Acoperământul Maicii Domnului 214
Predică la Sfânta Preacuvioasa Maica noastră Parascheva 217
Predică la Sfinţii Mărturisitori
Sofronie, Visarion şi Mucenicul Oprea 223
Predică la Sfântul Mare Mucenic Dimitrie,
Izvorâtorul de mir 227
Predică la Cuviosul Părintele nostru Dimitrie cel Nou . . 232
Predică la Sfinţii Arhangheli Mihail şi Gavriil 237
Predică la Sfântul Ioan Gură de Aur 245

Predică la Cuviosul Paisie de la Neamţ 253
Predică la Sfântul Grigorie Decapolitul 257
Predică la Sfântul Apostol Andrei 263
Predică la Sfânta Mare Muceniţă Varvara 267
Predică la Cuviosul Sava cel Sfinţit 276
Predică la Sfântul Ierarh Nicolae 282
Predică la Sfânta Mare Muceniţă Filoteia 290
Predică la Sfântul Ierarh Spiridon 296
Predică la Sfântul Daniil Sihastrul 304
Predică la Cuviosul Nicodim cel Sfinţit de la Tismana . . 307
Predică la Sfântul Apostol şi Arhidiacon Ştefan 312
Predică la Sfântul Ierarh Vasile cel Mare 321
Predică la Soborul Sfântului Ioan Botezătorul 332
Predică la Cuviosul Antonie cel Mare 340
Predică la Sfântul Eftimie cel Mare 350
Predică la Sfântul Grigorie Teologul 355
Predică la Sfinţii Trei Ierarhi Vasile, Grigorie şi Ioan . . 361
Predică la Sfântul Mare Mucenic Haralambie 371
Predică la Sfinţii 40 de Mucenici 375
Predică la Sfântul Ierarh Calinic de la Cernica 380
Predică la Sfântul Mare Mucenic Gheorghe,
Purtătorul de biruinţă 385
Predică la Sfinţii Împăraţi Constantin şi Elena 392

Predică la Sfântul Mare Mucenic
Ioan cel Nou de la Suceava 402
Predică la Naşterea Sfântului Ioan Botezătorul 407
Predică la Sfinţii Apostoli Petru şi Pavel 417
Predică la Binecredinciosul Voievod
Ştefan cel Mare şi Sfânt 426
Predică la Sfântul Prooroc Ilie 429
Predică la Sfântul Mare Mucenic Pantelimon 438
Predică la Sfântul Ioan de la Neamţ 443
Predică la Sfânta Teodora de la Sihla 446
Predică la Sfinţii Mucenici Brâncoveni 450
Predică la Tăierea capului Sfântului Ioan Botezătorul . . 454

Text tehnoredactat
şi computerizat
la
Sfânta Mânăstire Sihăstria

F.E.P. «Tipografia Centrală»,
277068, Chişinău, str. Florilor, 1
Departamentul Edituri, Poligrafie
şi Comerţul cu Cărţi